A veszprémi egyházmegye egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1778–1779
III. Somogy megye

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 1 2025. 06. 17. 13:56:54

A veszprémi egyházmegye múltjából 44.

VFL 2025
e-archívum

A VESZPRÉMI EGYHÁZMEGYE EGYHÁZLÁTOGATÁSI JEGYZŐKÖNYVEI 1778–1779

III. Somogy megye

VFL 2025
e-archívum

A bevezető tanulmányt írta és közreadja
Kanász Viktor

Munkatárs
Tuhári Attila

Veszprém, 2025

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 3 2025. 06. 17. 13:56:54

A kötet előkészítését és megjelenését támogatta

VESZPRÉMI ÉRSEKSÉG

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTÉRIUM

Érseki
KÖNYVTÁR
ÉS LEVÉLTÁR

VFL 2025
e-archívum

Lektorálta
Tuhári Attila

Mutató és idegen nyelvű összefoglaló
Karlinszky Balázs

Borítótervezés, nyomdai előkészítés
Gáty István és Kanász Viktor

Az előzékeken szereplő térképeket Hermann István készítette.

A borítón Kislak falu korabeli térképe (HU-MNL-OL-S 16-1057.) látható.

A kötet az NFKFIH K 134806. számú („OTKA”) pályázat támogatásával készült.

HU ISBN 978-615-82516-6-2
HU ISSN 0238-7190

© Kanász Viktor, 2025
© Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár, 2025

Kiadja a Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár
Felelős kiadó: Karlinszky Balázs
Nyomdai munkálatok: OOK-Press, Veszprém
Megjelent 200 példányban

Tartalomjegyzék

Bevezető 6

Forrásközlés

Protocollum 11

Karádi esperesség
- Kiliti 21
- Nagyberény 34
- Törökkoppány 41
- Tab 53
- Endréd 64
- Kőröshegy 69
- Andocs 74
- Karád 83
- Szólád 91
- Látrány 99
- Szőlősgyörök 109

Kaposvári esperesség
- Lengyeltóti 117
- Somogyvár 123
- Mernye 130
- Kisbár 142
- Igal 152
- Szil 159
- Gelle 165
- Attala 170
- Kercseliget 180
- Taszár 183
- Kaposvár 191
- Szentbalázs 198
- Hetes 205

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 5 2025. 06. 17. 13:56:54

Csökölyi esperesség
Szentbenedek 214
Nagybajom 223
Csököly 230
Lad 237
Szulok 244
Csokonya 248
Atád 254
Tarany 259

Csurgói esperesség
Babócsa 265
Vízvár 273
Berzence 278
Csurgó 284
Zákány 290
Iharos 298
Miháld 304

Segesdi esperesség
Vid 309
Segesd 316
Tapsony 322
Sámson 333
Vörs 340
Kéthely 346
Marcali 354
Mesztegnye 360
Tótszentpál 364
Fajsz 370
Buzsák 375

Extractus 383

Település- és személynévmutató 387

Summary 403

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 6 2025. 06. 17. 13:56:55

Bevezető

1778-ban Bajzáth József megyéspüspök canonica visitatiót, azaz egyházlátogatást rendelt el, melynek során a teljes egyházmegye felmérésre került. A főpásztori egyházlátogatás különösen adatgazdagnak tekinthető, s nem csak egyháztörténeti, hanem többek között művészet-, oktatás-, birtok- és helytörténeti kutatásokhoz is értékes adatokat biztosít, hiszen részletesen vall a templomok, kápolnák, parókiák és iskolák állapotáról, felszereltségéről, birtokairól, a patrónusokról, a vallásos társulatokról, a plébános, tanító, harangozó személyéről, jövedelméről, képzettségéről, a plébániák és a plébánosok könyvtáráról, valamint az adott település lakosságának számáról, felekezeti megoszlásáról, vallásosságáról is. Így az egyházlátogatás segítségével az oszmán hódítást követően a reorganizáció korszakát élő püspökség virágzó barokk időszakának utolsó éveiről kapunk átfogó pillanatfelvételt.

A latin nyelvű vizitáció a Veszprémi Főegyházmegyei Levéltárban három kötetbe rendezve (Zala, Veszprém, illetve Somogy megye) található meg, illetve ezeket egészítik ki a székesegyház és a székeskáptalan vizitációi.[1] A levéltár célul tűzte ki, hogy kiadja e forráskorpuszt. 2020-ban napvilágot láttak a Zala megyei vizitációk, 2021-ben pedig Veszprém megye következett. Jelen munkában az 1778 tavaszán végzett somogyi vizitációk[2] kerültek kiadásra, bennük a karádi, kaposvári, csökölyi, csurgói és segesdi esperességek plébániáinak, valamint a hozzájuk tartozó filiáknak a felmérésével.

A forrás kiadása során sok segítséget kaptunk, amelyekért elsősorban Karlinszky Balázsnak, Tusor Péternek és Hermann Istvánnak tartozunk köszönettel. A kötet a HUN-REN PPKE-PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport szakmai támogatásával készült.

[1] Ezek kiadása idén látott napvilágot: *A veszprémi székesegyház és káptalan egyházlátogatási jegyzőkönyveinek 1739–1948*. szerk. †Pfeiffer János – Tuhári Attila – Varga Tibor László. Veszprém, 2024. (A veszprémi egyházmegye múltjából 43.)

[2] Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár I.1.8. Visitationes canonicae, Visitatio canonica archidiaconatus Weszprimiensis (12. kötet). A kiadott kötetek: *A veszprémi egyházmegye egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1778–1779. I. Zala megye*. Közreadja és a bevezető tanulmányt írta: Kanász Viktor, Veszprém, 2020. (A veszprémi egyházmegye múltjából 35.), *A veszprémi egyházmegye egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1778–1779. II. Veszprém megye*. Közreadja és a bevezető tanulmányt írta: Kanász Viktor, Veszprém, 2021. (A veszprémi egyházmegye múltjából 37.) A vizitáció történelmi előzményeiről és szakirodalmáról lásd a zalai kötet bevezetőjét.

e-archívum

Átírási elvek

A forrást az előző kötetekben alkalmazott átírási elveket követve betűhív változatban tesszük közzé.[3] Mivel a vizitáció közreadása során elsősorban a történeti kutatások segítése volt a cél, bizonyos nem egyedi, valamint nem korjelölő esetekben a szótári, klasszikus formát figyelembe véve normalizáltuk a szöveget. Ennek megfelelően a következő egységesítést alkalmaztuk: siccque → sicque, exequitur → exsequitur, quot annis → quotannis, opidum → oppidum, extant → exstant, comunionis → communionis, duntaxat → dumtaxat. Bizonyos szavak többféle módon is megtalálhatóak a szövegben, ezeket is egységesítettük, pl. ceremonia/caeremonia → caeremonia, baptismate/baptizmate → baptismate, elemosyna/elemosina → eleemosyna, fenum/foenum/faenum → faenum. A feleslegesnek ítélt kötőjeleket és szóközöket kivettük: pl. ludi-rector/ludi rector → ludirector, ludi-magister/ludi magister → ludimagister, neo-nupta → neonupta, archi-diaconatus → archidiaconatus. A forrásban található mértékegységeket szintén rövidített alakban használjuk: pl. florenus → flor., denarius → den., metreta Posoniensis → metr. Pos., libra → lib., centenarius → cent.

A tulajdonnevek (személy-, ország-, helynevek) átírásánál meghagytuk a szövegben található nagy kezdőbetűket. Más esetben mivel a kis- és nagybetűk használata következetlen, többnyire a kisbetű javára döntve egységesítettük a forrást. A hely- és a vezetékneveket betűhíven írtuk át, s csak a keresztneveket normalizáltuk. Egy-egy település, birtokok, dűlő vagy vezetéknév esetében így nem egy esetben többféle változatot is találhatunk.[4]

A könyvgyűjtemények leírásakor a neveket a forrásban található módon hagytuk. Így Richard Archdekin vezetékneve Arx de kin, Anton Steinsiess Stansics, Claudius Lacroix L'Croa, Placidus Herzog Hernog, Petrus Besseus pedig Bessens formában szerepel. Egyes szerzők neveit több alakban is megtaláljuk, például: Hermann Busenbaum: Buseumbaum, Busembaum, Busembau, Buzembau, Buzembaum, Martin Wigandt: Vigand, Vigant, Vigandt, Anaklet

[3] A feldolgozáshoz segítséget nyújthat: Varga Imre: A canonica visitatio értelmező szótára. *Vigilia* 43 (1978/3). 200–204., uo. (1978/4) 270–273.; Veszprémi egyházmegye. Összeállította: Dóka Klára, Budapest, 1997. (Egyházlátogatási jegyzőkönyvek katalógusa. 4.); Rácz Imre: *Glossarium. Latin - magyar szójegyzék a canonica visitatio és a régi latin nyelvű okmányok fordításához*. Miskolc, 1998., Gőzsy Zoltán – Varga Szabolcs (bev. tan., közreadja): *Visitatio canonica dioecesis Quinqueecclesiensis 1738–1742*. Pécs, 2009. (Seria Historiae Dioecesis Quinqueecclesiensis 5.) 294–307.

[4] A különböző helynevek azonosításához: *Somogy megye földrajzi nevei*. szerk. Papp László, Végh József. Bp., 1974., Pesty Frigyes: *Somogy vármegye helynévtára*. A szöveget gondozta és a bevezetőt írta: Gőzsy Zoltán, Polgár Tamás, Kaposvár, 2001. (Fontes Comitatus Simighiensis 1), Matthias Bel: *Notitia Hungariae novae historico geographica... Comitatuum ineditorum tomus quartus, in quo continentur ... Comitatus Alba Regalis, Tolnensis, Simigiensis et Baranyiensis*. Eds. Gregorius Tóth, Bernadett Benei, Zoltanus Gőzsy, Rudolphus Jarmalov, Budapestini, 2017., Hermann István: *A veszprémi egyházmegye igazgatása a 18. században 1700–1777*. Veszprém, 2015. (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 37. / A veszprémi egyházmegye múltjából 28.)

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 8 2025. 06. 17. 13:56:55

Reiffenstuel pedig a helyes alak mellett Reiffenstul, Raiffenstul, Raiffenstuel, Raifenstull formában is szerepel. Mindez a magyar szerzőkre is igaz, Pápai Páriz Ferenc vezetéknevét például Páriszpápai, Parispapai, Pariszpapai, Pariszpápai alaban is lejegyezték. A könyvek leírását nem egységesen, hanem évszám és megjelenési hely nélkül, általában a cím rövidítésével adják meg. Több esetben az azonos típusú munkáknál egymástól vesszővel elválasztva csak a szerzőiket tüntetik fel. Bizonyos tévedések is előfordulnak a könyvek felsorolásakor, ezek többsége valószínűleg abból eredhet, hogy a vizitáció lejegyzője hallomás után írta le a köteteket. A szerzőknél és munkájuk címeinél a szórövidítések – amennyiben biztosan sikerült beazonosítani őket – jelölés nélkül kiegészítésre kerültek.[5] A kötet elején, utólag a borító belső oldalához fűzve található egy 20. századi, gépelt helynévmutató. Mivel e forráskiadás végén összeállítottunk egy a kiadás oldalszámaihoz igazodó hely- és személynévmutatót, ezért ennek közlésétől eltekintünk.

A forrásban sok szigla található. A pater és ragozott alakjaira vonatkozó *p.* és *PP* alakokat rövidítés nélkül, p. alakban adjuk közre. A szentek neve előtti, általában csupán S. formában jelölt *sanctus* szót, valamint a sokszor szintén csak sziglaként (I.) jelölt *illustrissimus* és *inclytus* alakot, továbbá a *BMV* rövidítést (*Beata Maria Virgo*) viszont jelölés nélkül feloldottuk. A j betűket a korjelölő szavak esetében meghagytuk az újkori klasszikus alakban (pl. jejunium, juventus), a szóvégi j/y betűket viszont a tulajdonnevek kivételével egységesítettük (pl. ij → ii, y → ii).

A tévesztés következtében duplikált szövegrészeket jelölés nélkül javítottuk, a kiolvashatatlan vagy feloldhatatlan szöveget szögletes zárójellel [...] jelöltük.

A szövegben használt zárójeleket: /: és :/ a ma használatos ( ) zárójelekkel váltottuk fel. Több esetben a szerző nem zárta le a megkezdett zárójelet, ezt jelölés nélkül megtettük. Bizonyos, a fentiektől eltérő esetekben az eredeti szöveget nem javítottuk, hanem [!] jelöléssel láttuk el.

A fólió-számokat szögletes zárójelbe téve jelöltük. A bevezetés, a kérdőpontok, valamint az index nem került számozásra, így a fólió-számok a tényleges vizitáció elején, a karádi esperesség bemutatásánál kezdődnek. A számozást a vizitáció főszövegével megegyező tintával készítették egészen a 396. oldalig, ahol az egyházlátogatást a püspök saját viaszpecsétjével erősítette meg és zárta le. Ezt követően egy utólagosan bemásolt kivonat kapott helyet, amely a főesperességben és a vármegyében található protestáns prédikátorokat sorolja fel. E kivonat utólag kapott ceruzával felvitt oldalszámozást. A szövegben több, a lejegyző kezétől származó, valamint későbbi kék színű ceruzával eszközölt aláhúzás található, amelyek következetlenül a forrásban található településeket jelölik. Ezen aláhúzásokat a kiadásban nem jelöljük. A nevek közül csupán a

[5] Az egyházmegye könyvkultúrájáról: Hermann Egyed – Éberhardt Béla: *A veszprémi egyházmegye papságának könyvkultúrája és könyvállománya a XIX. század elején*. Veszprém, 1942. (A veszprémi egyházmegye múltjából 8.)

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 9 2025. 06. 17. 13:56:55

szövegben található plébánosokat láttuk el jegyzettel, megadva – amennyiben megtalálható – az adott személy életrajzának helyét Pfeiffer János történeti névtárában.[6]

Az egyházmegye felosztását követő egyházlátogatási jegyzőkönyvek kiadása e kötettel befejeződött, a jövőben a a források feldolgozása és értékelése, illetve a további vizitációk kiadása hozhat új eredményeket.[7]

* * *

A kötetet nagymamám, a Somogysurdon született Kanász Margit (1939–2014) emlékének ajánlom.

VEL 2025 e-archívum

Bajzáth József veszprémi püspök
(olajfestmény, veszprémi püspöki palota)

[6] Pfeiffer János: *A veszprémi egyházmegye történeti névtára (1630–1950)*. München, 1987. (Dissertationes Hungaricae ex Historia Ecclesiae 8.) [A továbbiakban: Pfeiffer, 1987.]

[7] A kiadott források kutatási lehetőségeiről pl. Kanász Viktor: Iskolamesterek a veszprémi egyházmegyében az 1778–1779-es canonica visitatio tükrében. In: Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *A veszprémi püspökség „hosszú 19. százada”*. Veszprém, 2024. (A veszprémi egyházmegye múltjából 41.) 137–162.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 10 2025. 06. 17. 13:56:56

Protocollum

Canonicae visitationis ecclesiarum et parochiarum in comitatu Sümeghiensi et diaecesi Weszprimiensi situatarum per Excellentissimum, Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum, Dominum Josephum Bajzáth episcopum Weszprimiensem, insignis ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatorem, utriusque Sacrae Caesareae et Regio-Apostolicae Maiestatis actualem intimum status consiliarium et Serenissimae Reginae Hungariae aulae cancellarium institutae et peractae anno Domini 1778.

Expeditum est praesens decretum in merito canonicae visitationis in comitatu Simeghiensi mox instituendae, cui privatae districtualibus vice-archidiaconis sonantes quaestiones, puncta item canonicae visitationis adnexa sunt.

VEL 2025 e-archivum

Nos Josephus Bajzáth etc. etc. reverendis, honorabilibus illustrissimus comitatus Sümeghiensis et ejusdem nominis archidiaconatus ecclesiarum parochialium, altarium et capellarum tam ecclesiastici, quam regularis ordinis rectoribus, parochis, administratoribus, capellanis, cunctis denique ad hunc comitatum, et archidiaconatum pertinentibus, ac jurisdictioni nostrae ordinariae subjectis presbyteris, clericis et ministris salutem et paternam benedictionem. Pastoralis officii cura infirmitati nostrae in hac ecclesia Weszprimiensi ex alto imposita sollicite considerare nos admonet, ut ad vigilantiae nostrae partes sedulo intendentes ea, quae pro ecclesiarum parochialium et in his deservientium ministrorum, nec non locorum priorum et fundationum administratione, vel regimine quomodolibet dependentium prospero, felicique statu, et directione expedire cognoscimus, opportunis paternae nostrae providentiae remediis salubriter provideamus. Cum itaque a postrema ecclesiarum harum, et sacrorum curionum canonica visitatione multa, quae ad mentem sanctionum canonicarum salutariter constituta, et ordinata exstiterunt, vicissitudine, et tractu temporis alterata, vel in abusum deducta verosimiliter existimemus, nos, quibus a suscepto almae hujus diaecesis gubernio nihil antiquius fuit, quam domus Dei decori, cultus divini, et unicae salvificae religionis orthodoxae incremento, animarumque saluti, uti debemus, prospicere, et sacros ecclesiae ritus intemeratos conservare, rebusque ecclesiarum et parochiarum medio tempore alteratis, et collapsis debitae animarum curae administrationi pro virium nostrarum tenuitate mederi cupientes, visitationem canonicam longioris alioquin temporis tractu intermissam sub finem mensis Aprilis vel

initium subsequi mensis Maii anni venturi 1778. reiterandam esse constituimus, quemadmodum etiam praemissa matura deliberatione, ac de episcopalis nostrae potestatis plenitudine cum ecclesias parochiales, et earum ministros, tum alia omnia pia loca et fundationes a cujuscunque gubernio et administratione dependentes, et jurisdictioni nostrae spirituali in praefato comitatu et archidiaconatu jure ordinario subjectos, auspice Deo canonice visitabimus, ne si qui abusus culpa cujuscunque irrepsissent, conniventia nostra tolerari subsummantur. Fraternitatibus proinde ac dilectionibus vestris ac vestrum singulis, quin omnibus etiam aliis, quos series canonicae hujus visitationis quoquomodo tangere et concernere judicaretur, praesentium virtute intimandum simul, et serio mandandum esse duximus, ut ea cuncta, quae in visitatione juxta sacrarum legum dispositionem, et adnexa interrogatoria puncta tractanda venient ad praefinitum tempus in ordinem redigere, in scriptisque parata servando, ad alias quoque quaestiones ex propositis articulis ne fors emersuras prompte et alacriter respondere, in reliquo autem fidelem quoque populum curae vestrae concreditum in iis, quae ad rite et devote suscipiendum confirmationis sacramentum a nobis subinde occasione hujus visitationis in singulo districtu administrandum, pertinent, conformiter ad puncta praeadvolutis interrogatoriis articulis ad calcem subnexa tam quoad virtutem intrinsecam, quam et caetera ejusdem sacramenti requisita tempestive et sufficienter instruere, ac edocere debeatis et teneamini. Datum Weszprimii in curia nostra episcopali die 1ª mensis Decembris anno 1777.

Puncta seu articuli canonicae visitationis ecclesiarum parochialium et aliarum piarum fundationum intra ambitum, et limites uniuscujusque parochiae consistentium, secundum quos singulus parochus et curae animarum administrator responsa sua ad singulum punctum et articulum in columna praevie, et in antecessum distinctim exprimere et hac ratione responsa in scriptis parata pro oculari inspectione visitatori statim cum adventu ejusdem praesentare tenebatur.

VEL 2025 e-adminvm

De statu ecclesiae

1º Ecclesia cui sancto est dicata? An sit consecrata? An lapidea vel lignea? Quot in ea altaria? Num haec consecrata? Integra? Vel in lapide aut sigillo violata?

2º A quo erecta et fundata? Sub quali dote? Num talis dos extet, vel sit abalienata? Quando? Et per quem?

3º Qualem et quantum proventum habet ecclesia annuum? Quantum in parata pecunia? Quantum in debitis activis et passivis? Apud quos? Quales item alios proventus habet? Seu ex agris et pratis, seu aliunde promanantes? Et hi num debite et per quem administrentur? An de illis quotannis ab administratoribus rationes exigantur? Per quem? Et coram quibus?

4º Specificentur clenodia et apparamenta ecclesiae, quae et qualia sint? Quot calices? Patenae? Ciboria? Monstrantiae? Cruces? Puxides? Ex quali materia? Num sint integra? Deaurata? Vel defectuosa?

5º Utrum altaria tribus mappis et antipendiis sint instructa? Num ecclesia missalibus indumentis sacerdotalibus quot? Et qualibus sit provisa?

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 12 2025. 06. 17. 13:55:43

Utrum ecclesia ipsa, ejusdemque corporalia, purificatoria, pallae, urceoli munde, pure, nitide, integre vel defectuose asserventur?

6º An Venerabile Sacramentum singulis binis hebdomadis pro communione aegrotantium et adoratione publica in ecclesia servandum renovetur? Ac recentes hostiae pro sacrificio missae in apto et sicco loco asserventur?

7º Utrum fons baptismalis, sacri liquores in loco decenti, et sub bona clausura serventur, et praescriptis temporibus renoventur?

8º Quot et quae in specie possessiones aut praedia titulo filialium sint huic matri ecclesiae adnexa, quae item et quanta distantia intercedat inter matrem, et hanc vel illam filialem? An denique in una vel altera ex his filialibus detur ecclesia? A quo et quando erecta? quali dote, proventu et sacra supellectili provisa? Quibus diebus et per quem in his filialibus ecclesiis divina peragantur?

9º Quot campanae dentur in matre ecclesia? Quot in singula filiali, et hae quot librarum aut centenariorum sint?

10º Num praeter ecclesiam parochialem dentur insuper seu in matre, seu in aliqua filiali aliquae publicae capellae vel ecclesiae per quem? Sub quali dote erectae? Et quali sacra supellectili provisae? Quibus diebus divina in his et per quem celebrentur?

VEL 2025 e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

1º Qui sunt in hac parochia domini terrestres? Num jure patronatus gaudeant? Et jus praesentationis exerceant? Num item patroni officium, quod est dos, aedificatio, fundus, rite adimpleant?

2º Num aliqui magnates aut nobiles in suis castellis et curialibus residentiis privata oratoria habeant? Num haec authoritate ordinarii sint erecta? Utrum adsit facultas ordinarii scripta ad effectum missae sacrificia in his celebrandi?

De parocho, ejus obligatione et proventibus

1º Parochus quis est de nomine et cognomine? Cujus aetatis, quas linguas callet? Quibus linguis in matre aut filialibus deservit? Quae studia et ubi absolvit? Num sit canonice investitus et installatus, quotannis curam animarum exercet?

2º Quibus et qualibus libris est provisus? Qui ex his ad personam propriam? Qui item ad ipsam parochiam vel ecclesiam pertineant? Elenchum specificum librorum ad hoc punctum inducat, ac una ad subeundum de sufficientia doctrinae suae tentamen sit paratus.

3º Habetne matriculam seu librum in quem baptisatorum, copulatorum, defunctorum et confirmatorum nomina referri solent et debent?

4º Estne provisus protocollo parochiali domestico, cui constitutiones et ordinationes seu episcopales seu vicariales inscribendae sunt?

5º An missae sacrificium omnibus diebus Dominicis et festis de praecepto, feriatis autem diebus frequentium celebret? Num et quibus diebus illud pro

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 13 2025. 06. 17. 13:55:43

suis parochianis Deo offerat? Quale item sit a lecto, quale a cantato sacro de communi stipendium?

6° An singulis Dominicis et festis diebus pro concione dicat? Num item juventutem et quibus diebus ac horis in rudimentis fidei catechiset? An denique horis pomeridianis vesperas vel lytanias cum populo servet?

7° Qua hora in hyeme, qua in aestate divina inchoet? Quamdiu haec durant? Utrum uno die cum vel sine licentia ordinarii duo sacra celebret?

8° Num sacramenta diligenter administret? An non aliquis ob ejus negligentiam sine baptismate, poenitentia vel extrema unctione decesserit?

9° An Venerabile Sacramentum, si fieri potest, cum omni decentia et lumine ad infirmos deferat? Utrum lampas coram venerabili diu noctuque ardeat?

10° Utrum festa de praecepto et jejunia populo denunciet? An item ante solemnitatem nuptiarum solitas ternas denunciationes rite praemittat? Utrum ante matrimonialem copulationem sponsos potissimum plebeos et rudiores ex doctrina Christiana examinet?

11° Quis est proventus parochi fixus seu in aere parato, seu in lecticali, idque tam in matre, quam et seorsive in filialibus? Quid et quantum titulo ordinariae stolae a baptismate, introductione puerperae aut neonuptae, matrimoniali copulatione et sepultura desummit? Quid item et quantum ac a quibus suo nomine liberae stolae exigit?

12° Quot agri? Prata? Vineae? Cujus capacitatis? In quali loco et in cujus vicinitate sita pertinent ad parochiam? Per quem haec omnia cultiventur? Quae in specifico deducenda erunt?

13° Num insuper parochus habeat aliqua pia legata, utpote missas votivas seu anniversarias aut alias perpetuas fundationes? Si ita an mens fundatorum per illum debite adimpleatur.

VKL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventibus

1° Quis est de nomine scholae rector? Cujus aetatis? Quae studia absolvit? An Catholicus? Num professionem fidei deposuit? An sciat caeremonias et ritus Catholicos? An habeat officio suo competentem doctrinam? An rite fungatur officio suo, tam in cantu, quam et juventutis instructione? Qualium morum? An non ebriosus? Contentiosus aut alio aliquo vitio laborans?

2° Pulsus matutinus, meridianus, vespertinus contra tempestatem et in aliis circumstantiis num ludirectori vel aedituo incumbat? Et num in his parochianis satisfiat?

3° Quis ejus proventus seu in parato aere, seu in lecticali fixus? Quid et quantum eidem seu titulo pulsus campanarum, seu ab instructione puerorum, seu denique nomine qualiscunque stolae competat?

4° Quot agros, prata, vineas, cujus capacitatis? In quo loco et in cujus vicinitate sitas habeat? Cui horum cultivatio incumbit?

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 14 2025. 06. 17. 13:55:43

5º Domus parochialis et scholaris ex qualibus materialibus constructa? Quot cubiculis et cameris provisa, et in quali statu de praesenti posita sit? Penes quem est harum aedificatio, conservatio et reparatio?

De parochianis et horum obligatione

1º Quis est numerus animarum in matre? Quis in singula filiali, cujus religionis? Quot sunt ex his capaces confessionis? Quot item incapaces?
2º Num populus sit devotus et in ecclesia frequens? Num sub divinis rosarium clara voce alio praeorante oret? Aut pias cantilenas praesertim de Sanctissima Trinitate publice concinat? Num sit bene instructus in rudimentis fidei?
3º Utrum in complexu parochiae deprehendantur aliqui publici peccatores, venefici, divinatores, usurarii, concubinarii, adulteri, blasphemi, pejeratores, excommunicati, festorum et jejuniorum violatores manifesti, an in his, et aliis parochianorum vitiis coercendis parochus operam suam impendit, et respective magistratualem authoritatem interpellaverit?
4º An omnes parochiani Catholici praecepto confessionis Paschalis satisfaciant?
5º Reperiunturne aliqui a vera fide Catholica apostatae? Qui sunt hi? Designentur.
6º An zelo moderni parochi aliqui abjurata haeresi salvificam fidem orthodoxam amplexi sunt? Qui illi? Specificentur.
7º Danturne in ambitu hujus parochiae aliquae virorum aut mulierum confraternitates? Sub cujus cura et directione?
8º Daturne aliquod hospitale pauperum? Per quem et pro quot personis fundatum? Quis hujus proventus? Per quem? Et num debite administretur? Cui rationes super administratione redduntur?
9º Utrum in hac parochia resideat aliquis probatae religionis ordo? An non jura parochialia laedat? Vel his in aliquo praejudicet?

VEL 2025 Caritas

De obstetricibus et vespilonibus

1º An habeatur in hac parochia obstetrix? Num haec sit Catholica vel acatholica? Num adjurata et ad rite ac valide baptisandum pro casu necessitatis sufficienter instructa.
2º Num pro inhumatione defunctorum detur locus opportunus? Num hic intra vel extra septa ecclesiae vel etiam ipsius oppidi, aut possessionis positus sit? Num benedictus? Num item designata habeantur in qualitate vespilonum certa individua, quibus ex officio incumbat obligatio inhumandi mortuorum corpora.

Privatae quaestiones directae ad solos vicearchidiaconos, secundum quas hi privative responsa sua distinctim ad singulum articulum in scriptis columnaliter depromere et visitatori cum adventu ejusdem exhibere debebant.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 15 2025. 06. 17. 13:55:43

De vita et moribus parochorum, administratorum et capellanorum districtualium

1º Cujus vitae ac morum sit parochus, administrator vel capellanus loci N.? An sit ebriosus, litigiosus, percussor, lusor, quaestor, negotiator, chorearum amator, suspectus cum sexu foemineo conversator, venator vel jaculator?
2º Num constantem in sua parochia residentiam faciat, neque extra hanc absque alio sacerdote supplente noctem agat, vel etiam citra facultatem a superioritate sua in scriptis obtentam a parochia sua longiori tempore abesse soleat.
3º Utrum aliquo impedimento occulto laboret? Quominus curam sibi commissam exsequi possit?
4º Num ritus in missali et rituali praescriptos, aliasque solitas ecclesiasticas caeremonias probe sciat et effective observet? Num divinum officium, seu breviarium sine intermissione persolvere soleat?
5º Utrum vestem talarem et tonsuram constanter deferat? An denique omnia illa, quae ab episcopo vel ejus vicario praescripta et constituta sunt, accurate observet, et exsequatur?

De locis et ministris acatholicorum

1º In quo districtus sui loco resideat praedicans et publicum confessionis suae exercitium faciat? Num hic sit Helveticae vel Augustanae confessioni addictus? Quod nomen et cognomen ejus?
2º An hic vel ille praedicans extra locum mansionis suae excurrat, et aliquam ministerialem functionem illic peragat?
3º An alienos, utut suae confessionis parochianos, citra praevie proprio parocho depositam stolam, et absque scripto hujus testimonio non baptiset, copulet vel sepeliat?
4º An sine praemissis ternis denunciationibus suos non copulet? Festa autem decretalia observet et suis promulget?
5º An benignas resolutiones regias in puncto religionis emanatas observet, neque his in aliquo loco contraveniat?
6º Utrum Catholicas personas praesertim servos et ancillas in sua religione pacifice vivere sinat? Et nec per se, nec per alios minis, terriculamentis, aut variis pollicitationibus a vera fide orthodoxa avocet?

Sequentes in facto defectuum occasione peractae canonicae visitationis ne fors interventorum unicuique domino districtuali vice-archidiacono dominis parochis suis currentandae expeditae sunt.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 16 2025. 06. 17. 13:55:43

Honorabiles fratres et filii dilectissimi!
Canonicam visitationem, quam ex munere officii nostri anno superiori apud vos susceptam auxiliante Deo terminavimus, eandem in scriptum ordinem reductam singulo vestrum pro vestra, et successorum vestrorum directione et observantia sine illo transmittimus, ut hanc velut agendorum regulam et cynosuram penes acta parochialia diligenter custodire, ac una cum constitutionibus nostris ibidem ad calcem provocatis inomisse adimplendo de successore in successorem transmittere debeatis, eo isthic per expressum declarato. Ut cum contextu hujus visitationis specifice expressi vestri, et ludirectorum vestrorum seu fixi et lecticales, seu etiam stolares reditus potissimum in confessatis et propria vestrum deductione, quam in scriptis nobis exhibuistis, radicarentur, idcirco in quantum horum inductio vestra veritati niteretur, et jam praevio etiam pacifico usu, aut mutuo inita cum communitatibus conventione effectum sortita fuisset, aut etiam sub decursu modernae hujus visitationis praesentibus nobis, et dominis nobilium judicibus ipsi parochiani seu in lecticali et stolari proventu, seu in praestandis circa culturam agrorum et pratorum parochialium laboribus in nonnullis locis ad aliquod augumentum benevole accessissent, in tantum justos reditus, et obventiones vestras virtute etiam hic adnexae visitationis nostrae canonicae a parochianis porro quoque servato moderamine exigatis, et si hi renitentia quorundam vobis negarentur, non ideo collationem sacramentorum vel administrationem sacramentalium alicui negare, aut etiam differre praesummatis, sed assistentiam seu dominalem, seu hac non consecuta magistratualem, quae prompta nobis ab illustrissimo comitatu pollicita est, contra tales humiliter imploretis. In quantum vero quod non supponimus, nonnulli vestrum fors a vero aberrassent, et reditus suos non ea ratione, prout pacifico usu percepti fuerunt, indictassent, aut etiam sub decursu hujus visitationis nova cum parochianis mutua benevola conventione regulati non fuissent, sed hos privato commodi sui studio seu ampliassent, seu controversos, aut violenter extortos pro usu pacifico perceptis exposuissent, in tantum talibus vigor praeadnexae visitationis nostrae in ea parte nullo modo suffragetur et neque praesidio illius, quae potius ad omnes controversias antevertendas, et mutuam cum parochianis tranquillitatem fovendam unice directa est, per quemquam talium redituum exactio attentetur.

Cum autem unicuique animarum curatori inter caeteras muneri suo congruas scientias praeferenter necessaria sit notitia sacrarum litterarum, concilii item Tridentini et catechismi Romani, his autem libris vel in toto, vel in parte nonnullos vestrum penitus destitutos esse observassemus. Eapropter singulus vestrum his tribus exemplaribus semet quantocyus providere, ac in reliquo etiam assidua librorum lectione promovendae gloriae divinae aptius instrumentum reddere ita studeat et nec intermittat, ut dum et quando nobis, aut vicariali consistorio nostro visum fuerit, pro subeundo tentamine quempiam ex improviso evocare, unusquisque vestrum semper paratus, et necessariis curatori scientiis debite instructus inveniri et laudari possit. Caeterum nos piis ad aram suffragiis vestris enixe commendamus, et vobis omnibus episcopalem nostram benedictionem peramanter impertimur. Weszprimii in curia nostra episcopali die 20ª Junii anno 1778° affectionatus in Christo Pater.

ELTE 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 17 2025. 06. 17. 13:55:43

Index

Ecclesiarum et parochiarum in comitatu Simeghiensi et diaecesi Weszprimiensi canonice visitatarum.

Districtus Karádiensis	Pagina
Parochiae	
Kiliti	1.
Nagy-Berény	19.
Török-Koppány	30.
Tabi	45.
Endred	60.
Körös-hegy	66.
Andocs	73.
Karád	85.
Szolád	96.
Látrány	106.
Szöllös-Györki	119.
Districtus Kaposváriensis	
Parochiae	
Lengyel-Tóthi	131.
Somogyvár	137.
Mernye	145.
Kiss-Bár	160.
Igal	173.
Szilli	182.
Gelle	189.
Attala	196.
Kercseliget	209.
Taszár	213.
Kaposvár	222.
Szent-Balás	230.
Hetes	238.
Districtus Csökölyiensis	
Parochiae	
Szent-Benedek	249.
Nagy-Bajom	261.
Csököly	270.
Lad	280.
Szulok	289.
Csokonya	295.
Atád	302.
Tarány	309.

VFI 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 18 2025. 06. 17. 13:55:44

Districtus Csurgóiensis
Parochiae
Babolcsa 316.
Viz-vár 326.
Berzencze 332.
Csurgó 339.
Zákány 346.
Iharos 355.
Miháld 362.

Districtus Segusdiensis
Parochiae
Vid 367.
Segesd 375.
Tapsony 383.
Sámsony 396.
Vörs 406.
Kethely 414.
Marczali 425.
Mesztegnye 431.
Tóth-Szent-Pál 435.
Fáisz 441.
Buzsák 447.

VFL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 19 2025. 06. 17. 13:55:44

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 20 2025. 06. 17. 13:55:44

Canonica matris ecclesiae et parochiae Kilitiensis visitatio

anno 1778 die 3ª Maii per Josephum Bajzath episcopum Weszprimiensem, insignis ordinis Sancti Stephani regis apostolici commendatorem, utriusque sacrae caesareae et regio-apostolicae maiestatis actualem intimum status consiliarium et serenissimae reginae Hungariae aulae cancellarium peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Kilitiensis dicata est honori Sancti Cleti papae et martyris, quae ultra annos sexaginta ab incolis Helveticam confessionem profitentibus possessa anno 1763º die 6ª Septembris ab iisdem recepta, et Catholicis postliminio restituta est, qua occasione per reverendissimum dominum Ignatium Nagy, tunc canonicum Weszprimiensem benedicta extitit in muris solidis materialibus constructa in locum fornicis tabulato instructa est.

Exstant in ea altaria duo, quorum majus honori Sancti Cleti papae et martyris anno 1763º positum, alterum anno 1771 Sancti Joannis Nepomuceni erectum est. Utrumque benedictum et portatilibus lapidibus bonis et inviolatis provisum. A quo erecta sit? Et num cum aliqua dote? Non consta hodie ac deinceps venerabilis capituli Weszprimiensis cura et impensis conservatur.

Annuos suos proventus habet marsupiales e pia fidelium largitione, quae annue infert flor. circa 8. Item ex interusuriis capitalium in toro flor. 225 constituentium, qui erga legale sex per centum elocati sunt, et quidem sub cura venerabilis capituli Weszprimiensis flor. 50 quorum interusurium singulis annis percipit parochus a reverendissimo domino capitulari ecclesiarum curatore. Flor. 100 elocatos habet apud Michaelem Kacsó rationistam dominii Keneseiensis, flor. 50 apud Martinum Alhart opilionem arendatarium Kilitiensem, flor. 25 apud Georgium Zsemler pariter opilionem Kilitiensem. Actu in cista duplici sera munita habet parati aeris flor. 40 den. 25. De perceptionibus et erogationibus proventus quotannis rationes in praesentia officialis dominalis et seniorum loci reddit, [2] aedituum ecclesiae, qui unam penus ecclesiae clavim constanter conservat, neque ille sine parocho, vel parochus sine illo aperire potest.

Provisa est monstrantia una, ciborio uno, cupreis bene deauratis calicibus duobus, quorum unius cuppa una cum patena argentea est, alter ex integro una cum patena cupreus, uterque bene inauratus sine defectu. Habet praeterea pacificale cupreum unum, pyxidem pro deportando ad aegrotos sacro viatico unam, lampades pro alendo ad singulam aram lumine cupreas duas. Thuribulum et naviculam ex aere unam. Vasculum pro sacris liquoribus ex lamina. Vasculum ex aere pro sacro baptismatis fonte unum, alterum majus pro eodem usu ligneum unum. Tintinnabula duo, sedes confessionales duas, cruces ligneas duas, vexilla duo unum majus, alterum minus per pueros in processionibus deferri solitum, organum quatuor mutationum.

ELTE 2025 egyetemi

Arae pro tenuitate proventus ecclesiae, non quidem splendide sed munde conservantur, instructae eae sunt constanter tribus mappis et requisitis antipendiis, purificatoria etiam, ac palae, corporalia, urceoli munde et nitide semper conservantur. Inveniuntur autem de his, ac reliqua sacra supellectili sequentia: casulae N° 5, quatuor varii coloris, una nigra cum suis stolis manipulis pallis et bursis, omnes satis detritae usui tamen adhuc idoneae. Pluviale unum usu et vetustate attritum. Quadratus 1, corporalia 6, purificatoria 20, superpellicea 3, unum novum, duo antiqua satis bona. Albas 3 cum totidem humeralibus bonas, cingulos 2, vela 2, unum album aliud viride, vestes talares, pro ministrantibus pueris cum suis linteolis 2, baldachinum 1, usu et vetustate attritum, missalia 2, novum unum, aliud antiquum librum Evangeliorum 1, rituale 1, tabellas canonum pro quavis ara 3. Pulvinos ad aram principalem 2 ad minorem 1, candelabra ad principalem aram 8, quorum duo ex metallo, sive aere elaborata sunt, reliqua sex lignea et decolorata sunt. Similia quatuor candelabra habentur etiam pro ara minori. [3]

Venerabile Sacramentum tam pro communione aegrotantium, quam pro publica adoratione singulis mensibus renovatur. Hostiae vero pro incruento missae sacrificio in pyxide lignea, loco apto et sicco reposita asservantur. Habetur in hac ecclesia fons baptismalis, qui in armario infra chorum in pariete constructo una cum sacris liquoribus sub bona clausura custoditur, ac quovis anno Sabatho Sancto renovatur. Ad haec: dantur ad ecclesiam hanc pertinentes campanae duae, quarum major appendit cent. 1 et lib. 38, minor lib. 80.

VEL 2025 e-archivum

De terrestribus dominis

Dominus terrestris venerabile capitulum Weszprimiense, gaudet jure patronatus et jus praesentationis exercet, patroni officium accurate adimplet, per assignationem fundorum parocho competentium, per ecclesiae, aedium parochialium ac ludimagistri aedificationem et conservationem, ad quam parochiani quoque labore manuali et curruli concurrunt.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est de nomine Ladislaus Ioannes Nepomucenus Agoston,[1] annorum 37, callet linguas Hungaricam perfecte, Germanicam mediocriter, servit in complexu totius parochiae sola Hungarica. Theologiam dogmatico-speculativam absolvit Weszprimii in seminario S. Annae, est canonice investitus. Curam animarum in hac parochia jam annis novem exercet antea capellanum egit Weszprimii annis pene tribus. Libros ad parochiam pertinentes habet sequentes: Pazmannum Concionatorem. Ad personam vero suam spectantes habet Biblia Sacra Latina et Hungarica, Concordantias Bibliorum, Pichler Jus canonicum, Stephanum Szabó Concionatorem Dominicalem, Martinum Biró Concionatorem Festivalem,

[1] Ágoston László Nep. János (†1787). Pfeiffer, 1987. 230.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 22 2025. 06. 17. 13:55:44

ejusdem Conciones Dominicales, ejusdem Librum Visitationis Canonicae, Josephi Inocentii Desericii Historiam de initiis Hungarorum, Meum Tuum, Theologiam speculativam, sive Tractatum de gratia, Conciones Dominicales p. Sigismundi Csuzy, Conciones funebres sub [4] titulo Imago vitae et mortis, Alphabeticum morale, Concionum de virtutibus et vitiis, Conciones Dominicales et festivales sub titulo Currus Israel, p. Antoen Theologiam moralem, Anacletum Raiffenstuel, sive ejus Theologiam moralem, Petri Annati Adparatum ad Theologiam positivam, Jaraslai Philosophiam historico-dogmaticam, Epistolas S. Cypriani, Thuroczy Historiam de regibus Hungariae, Arx de kin de Variis scientificis materiis, Herczigh Manuale Parochi, Hanapi Exempla Biblica, Segneri Institutiones Parochi, Vogler Demonstrationes Christianae, Theatrum politicum, Librum cui titulus Sanctorum Patrum primorum duorum saeculorum, item cui titulus Idaea veri paenitentis, Stainihurtium de Passione Christi Domini, Lessium Consultationes de fide et religione, Barna Catechistam, Rituale Romanum Pauli Busembaum , Rabbi Samuelem de Erroribus Judaeorum, Theologiam moralem, Nucleum catecheticum, Epitomia parochorum, Asceticum circulum menstruum, Vade mecum piorum sacerdotum, Officium Rakoczianum, Breviarium quadripartium. Provisus est etiam protocollo parochiali, in quem regias resolutiones, constitutiones item et ordinationes episcopales et vicariales accurate inscribit, prout etiam matriculam, cui baptisatorum, confirmatorum, defunctorum, ab haeresi conversorum nomina diligenter inserit, deinceps inscribet duorum triumve testium quoque nomina, coram quibus ab haeresi conversus professionem fidei elicuit.

Sacrum missae sacrificium non solum diebus festis et Dominicis, sed et feriatis semper celebrat, nisi ad aegrotos providendos in filiales discedendi necessitate impendiatur, offert illud quovis die Dominico et festo de praecepto pro parochianis suis, adeoque praecepto hac in parte plene satisfacit. Pro lecto sacro stipendium, sive manualem eleemosynam juxta diaecesanam dispositionem non acceptat intra grossos 8, pro cantato iuxta flor. 1 missae sacrificium, diebus Dominicis et festis hactenus pro populo inchoavit tam in aestate, quam in hyeme hora 10ª a modo autem in posterum a festo Sancti Georgii usque festum Michaelis inchoabit hora 9ª a festo vero Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª atque hanc dispositionem accurate observabit. [5] Conciones et catecheses cum diebus Dominicis tum diebus festis per totius anni decursum, excepto tempore vindemiarum accurate servat, ac sibi creditum populum, praecipue parvulos in rudimentis fidei solerter instituit. Vesperas autem nonnisi in profestis solemniorum dierum et majorum solemnitatum, diebus utpote nativitatis Domini, circumcisionis, epiphaniae, paschatis, pentecostes, corporis Christi et assumptionis Beatae Mariae Virginis servat, in reliquis autem festivitatibus post catechesim populus cum ludimagistro lytanias concinit. Ad quas, ut populus diligenter compareat, neve praeceptum audiendi diebus festis et Dominicis missae sacrificii et verbi Dei praevaricetur festos dies, prout et dies jejuniorum praevie semper promulgat. Sanctissimum Sacramentum omni, qua potest, maxima decentia defert ad infirmos in matre quidem praecedente puero, qui tintinnabuli sono delationem Sanctissimi indicat, lampadem autem ob paupertatem penus ecclesiae

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 23 2025. 06. 17. 13:55:44

praeferri curare non potest, ex eadem paupertatis ratione, nec in ecclesia coram Sanctissimo lampadem continuo ardentem habet. Sub divinis nihilominus festis et Dominicis diebus eandem accendi curat.

De proventibus parochi

Titulo stolae ordinariae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7. Pro assistentia matrimoniali a parochianis flor. 1, ab extraneis flor. 2, duplum nempe ordinariae a sepultura seniorum cruc. 30, a sepultura juniorum et parvulorum cruc. 15. Stolam liberam, cujus nomine venit dupla ordinariae desumit pro omni functione ecclesiastica, stolarem praestationem adnexam habente, ab iis tantum, qui de caetero parocho nihil solvunt, neque ad fundorum parochialium cultivationem, aut aedium conservationem cum reliquis parochianis concurrunt. Titulo lecticalis frumenti a singulo pari conjugum percipit unam metr. frumenti Pos., nomine vero pecuniae lecticalis pariter a pari conjugatorum den. 25. Praeterea a colonis vineam habentibus percipit per aversionem urnas musti 9, quarum duae dantur parocho in sortem vini, ad usum in missae sacrificio necessarium requisiti. [6]

Terras arabiles habet pro singula calcatura distinctas, et quidem unius ordinis agros ad viam Fokiensem juxta crucem transeuntium venerationi expositam, capaces metr. Pos. 8, qui ad orientem agris ludimagistri Kilitiensis, ad occidentem vero agris Kilitiensis notarii immediate adjacent. Alterius ordinis agros habet sitos ad viam Adandiensem metr. Pos. 8 capaces, quod vicini sunt ad meridiem agri notarii Kilitiensis, ad septemtrionem agri ludimagistri Kilitiensis.

Pro calcatura secunda, sive alterius anni autumnali seminatura, habet agros itidem 8 metr. Pos. capaces ad viam Adándiensem sitos, quorum vicini sunt ad septemtrionem Andreas Pintér, alias Nagy, ad meridiem ludimagister Kilitiensis. Ad viam Fokiensem pro vernali seminatura habet agros 8 metr. capaces, ad orientem in vicinitate agrorum ludimagistri Kilitiensis, ad occidentem in vicinitate agrorum notarii Kilitiensis, in his agris omnes omnes labores perficiunt parochiani, usque ad demessarum frugum convectionem inclusive.

2° Habet praeterea ad molas Fokienses in uno frusto terras capacitatis metr. Pos. 17 in utraque parte terminantur immediate ad agros dominales. In plaga Hidegvőlgy dicta habet itidem agros invicem contiguos, capaces metr. Pos. 8, quibus in parte inferiori ludimagistri Kilitiensis, in superiori coloni Pauli Konyi agri advicinantur. Hos suis sumptibus cultivat parochus.

3° Pro inseminando millio, in plaga vulgo Széli dicta circiter quadrantem jugeri unius in fundum subsistentiae parochi jam assumptum, quotannis assignat dominalis officialis, terrula haec capax est mediae metr. Pos., cultivatur per parochianos.

4° Habet tres agros pro fagopyro, quorum unus in locum prati assignatus est in plaga Aklos dicta, capacitatis metr. Pos. 4, ager iste ab oriente contingit agrum pagensis notarii, ab occidente autem agrum coloni Michaelis Gábor, hunc praecise perarant parochiani, reliquos labores suis impensis perfici curat ipse

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 24 2025. 06. 17. 13:55:44

parochus. [7] Secundus e dictis agris situs est ad vias Fokienses, a septemtrione in vicinitate agri ad ludimagistrum Kilitiensem pertinentis, a meridie coloni Stephani Dőmőtőr, hic ager capax est metr. Pos. duarum. Tertius capax metr. duarum Pos. situatur prope vias Adándienses, a septemtrione advicinatur agro coloni Michaelis Vékony, a meridie vero agro ludimagistri Kilitiensis, utrumque suis impensis cultivat parochus.

Ad haec: habet parochus prata quatuor, quorum duo alternis tantum annis falcantur, horum unum est in plaga Kerék-Tó dicta intra agros, ac viam ad promontorium Juthiense ducentem cultivatur et falcatur communibus parochi et ludimagistri Kilitiensis expensis, et faenum, quod ex eo prosperatur a proportione collatarum expensarum eos inter dividitur. Parochus accipit unum solidum currum, ludimagister autem curriculum unum. Alterum jacet in plaga Örény dicta proferens unum currum faeni ad septemtrionem vicinum habet pratum ludimagistri Kilitiensis, ad meridiem pratum coloni Samuelis Galambos, hoc pratum falcant parochiani, et faenum etiam convehunt. Tertium pratum, quod singulis annis falcatur, est in plaga Szék dicta, profert faeni currus duos, a meridie contingit pratum Andreae Molnár, a septemtrione pratum ludimagistri Kilitiensis. Quartum, quod pariter quovis anno falcatur, proferens faeni currus duos, jacet ad pedem vinearum Kilitiensium, in plaga vulgo Horhát vocari solita, utrumque sive tertium et quartum falcant parochiani et desectum gramen convehunt.

Demum habet parochus piam fundationem a domino spectabili Joanne quondam Tallián in summa 200 flor. erga obigationem duorum missae sacrificiorum singulo mense celebrandorum, cui parochus accurate satisfacit, capitalis fundationalis summa elocata est apud fundatoris haeredem dominum Antonium Tallián loco securo, chartabiancam super dicta fundationali summa hactenus conservabat apud se parochus, modo autem quam primum curabit transumi, et transumptam [8] per nobilium judicem, aut aliam fidedignam magistratualem personam vidimari, hocque vidimato transumpto apud se retento, originalem chartabiancam deferet ad officium vicariale Weszprimiense in ejusdem tabulario conservandam.

VEL 2025

De scholae rectore

Rector scholae est de nomine Josephus Békey, annorum 35, absolutus logicus, est Catholicus, elicuit fidei professionem in manibus parochi principalis sui, ritus et caeremonias satis bene novit, in cantu autem excellit. In institutione puerorum scholarium, sedulum illum facit a parocho frequentius institui solita scholarum visitatio. Mores bonos prae se fert, obediens, nec ullo manifesto vitio laborare scitur. Eius obligationis est, pro salutatione angelica mane, in meridie et vespere, prout etiam contra tempestates pulsare, denique omnis generis pulsus eidem incumbit, et in hoc non minus parochianis, quam in reliquis muneris sui obligationibus parocho satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 25 2025. 06. 17. 13:55:44

De proventibus scholae rectoris

Nomine stolae pro sepultura adultiorum sive majoris aeque ac minorum sine discrimine habet cruc. 10. A scheda promulgatoria cruc. 7. Pro instructione puerorum pro singulo trimestri spatio den. 25, ab iis autem, qui pauperes sunt, nihil percipit, deinceps quoque talium parentum proles, qui recognoscente domino parocho, et senioribus possessionis solvendi incapaces sunt, gratis, a Deo mercedem praestolaturus instruet. Pro pulsu contra tempestates a quovis hospite, seu ille Catholicus, seu acatholicus sit, vineam habente, unam pintam musti percipit. E coleda novi anni habet eorum teritam partem, quae a fidelibus ex sola liberalitate offeruntur. Titulo lecticalis frumenti a singulo pari solvitur illi media Pos. metr., titulo vero pecuniae lecticalis itidem a singulo pari cruc. 7.

Agros porro pro singula cujusvis anni calcatura habet distinctos, et quidem pro una calcatura ad vias Fokienses sita, habet agros capaces metr. Pos. 6. ad [9] orientem agris dominalibus, ad occidentem vero jungitur agro parochiali. Pro secunda calcatura ejusdem anni in fine mox dictorum agrorum prope vias Fokienses habet agros universim capaces metr. Pos. 8, ad orientem habet sibi vicinos agros dominales, ad occidentem autem agrum parochialem. Hos utriusque ordinis agros, quoad omnes labores excolunt parochiani. Pro alterius anni duabus calcaturis habet duplicis ordinis agros, et quidem in plaga ad vias Adándienses sita, habet in uno complexo agros universim 8 Pos. metr. capaces, quibus a parte superiori ager parochi Kilitiensis, ab inferiori autem agri ministri Helveticae confessionis Kilitiensis advicinantur. Pro altera ejusdem anni calcatura pariter in plaga ad vias Adándienses sita 8 Pos. metr. in toto capaces, quorum vicini sunt a parte inferiori agri parochiales, a superiori autem coloni Samuelis Galambos, et hos utriusque ordinis agros, quoad omnes labores excolunt parochiani.

Secundo: Ad vias Adándienses habet pro duabus calcaturis divisas terras, in utraque calcatura penes agros parochiales, agri hi in una calcatura capiunt metr. Pos. 8, in alia calcatura metr. Pos. 5, in utraque calcatura sunt in uno corpore, cultivanturque propriis ludimagistri expensis. Tertio habet itidem pro fagopyro inseminando agros tres, unum in plaga Aklos dicta, invicem prati excisum, capacem metr. Pos. 4, vicini ei sunt ab oriente Georgii Semlér, ab occidente Josephi Toka colonorum agri, cultivat hunc suis expensis ludimagister praeter araturam, quam perficiunt parochiani. Alterum habet in plaga ad vias Fokienses sita capacem metr. Pos. 4, cui ab inferiori parte vicinus est ager parochialis, a superiori autem notarii pagensis. Tertium habet in plaga ad vias Adándienses sita, itidem 4 Pos. metr. capacem in vicinitate a superiori parte agrorum parochialium, ab inferiori autem agrorum dominalium, tam istum, quam priorem proxime designatum suis impensis ex integro solus ludimagister cultivat. Insuper habet quovis anno e libera officialis [10] dominalis assignatione pro inseminando millio frustum terrae capax mediae metr. Pos., excolitur per parochianos. Prata habet duo, unum in plaga Örény dicta, proferens faeni currum unum, cui vicina sunt parte ab inferiori pratum parochi, a superiori parte pratum Josephi Kiss. Pratum hoc falcant parochiani,

VEH 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 26 2025. 06. 17. 13:55:44

et faenum colligunt ac etiam convehunt. Alterum habet in plaga Szék dicta proferens faeni currum unum, in vicinitate a superiori parte Georgii Kolos, ab inferiori vero parte parochi Kilitiensis, hoc ipse falcari curat, et faenum, quod profertur, convehi. Tertium in plaga Kerék-Tó dicta, commune cum parocho, prout supra, ubi de pratis parochialibus agitur, descriptum est.

De domo parochiali et ludimagistri

Domus parochialis super solidis fundamentis e crudis materialibus constructa, et aruninibus tecta est, provisa est tribus cubiculis, quorum duo serviunt pro habitatione propria parochi, unum penes culinam positum usibus familiae, complectitur ad haec duas cameras, stabula duo, omnia sunt in statu bono, quae si vel de novo aedificanda vel reparanda sit, pecuniarias impensas, et materialia praestat dominium, operas tam manuales, quam currules parochianis conferentibus aedificatur vel reparatur. Domus vero ludimagistri in toto est e crudis materialibus extructa, tecta est arundine, complectitur in se unum amplum cubiculum, quod pro habitatione ludimagistri et pro schola deservit, culinam et cameram unam, conservatio et reparatio dominio simul et parochianis incumbit.

VFL 2025
e-archivum

De filialibus ad parochiam Kiliti praesentibus

Ad matrem Kilitiensem ecclesiam pertinent titulo filialium possessiones Ságvár, Adánd, Juth.

PRIMA EST filialis Ságvár distans a matre tribus horae quadragentibus, ecclesia datur in hac filiali anno 1755, munificentia reverendissimi domini Stephani Lenthy praepositi quondam Weszprimiensis [11] erecta, sed paulo post graviter et periculose ruinata, venerabilis capituli Weszprimiensis cura et impensis pristino decori est restituta. Dicata est honori Sancti Josephi, cujus venerationi in ea positum datur altare unum, quod lapide portatili bono et integro, candelabris ligneis sex, et tribus mappis decenter instructum est. Dotem in specie determinatam non habet, sed venerabilis capituli munificentia providetur. Proventus habet e sequentibus partim fundis, partim titulis, utpote ex agris, quos tamen stabiles non habet, sed ad nutum venerabilis capituli revocabiles, percipit annue 27. Ex interusuriis capitalium sub administratione capitulari existentium flor. 14 den. 66. Ex marsupiali et piis legatis circa flor. 14. Sacra supellectili pro ratione necessitatis commode provisa est. Habet monstrantiam unam cupream bene deauratam sine defectu, duos calices cupreos, quod unus pro ciborio servit, uterque habet suam patenulam bene deauratam, thuribulum aereum cum navicula unum, vascula pro conservanda aqua benedicta unum cupreum, alterum ligneum, vascula item pro sacris liquoribus. Casulas 3 diversi coloris, nigram unam, omnes bonas, stolis manipulis, palis et bursis provisae, albam unam cum duobus humeralibus et cingulo una, superpellicea 2, corporalia 3,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 27 2025. 06. 17. 13:55:44

purificatoria 12. Vestes talares pro ministrantibus cum suis linteolis 2, missale, rituale, librum Evangeliorum unum. Crucifixum in processionibus praeferri solitum unum, vexilla 2, mappas ex lino 3, antipendia pro ara 2, tintinnabulum 1, confessionale in patente ecclesiae loco expositum 1. Dantur insuper in hac ecclesia campanae 2, quarum major appendit cent. 1 et lib. 49, minor est lib. 92.

De parocho et ejus obligatione

Parochus idem, qui in matre obligatur quovis tertio Dominico vel festo diem filiali Ságvár divina celebrarre, prout etiam obligationi suae satisfacit. Antequam missae sacrificium inchoet, catechesim pro parvulis, post sacrum autem inomisse dicit ad concionem.

Proventus habet sequentes titulo stolae a baptismate, copulatione et sepultura introductione tam puerperae, [12] quam neonuptae tantumdem percipit quantum in matre. Titulo autem lecticalis proventus de frumento habet a singulo pari metr. Pos. unam de parato autem aere den. 30. In filiali hac habet agros pro cujusvis anni calcatura distinctos, 1º In plaga ad viam Endrodiensem sita, habet in uno corpore agrum capacem metr. Pos. 8, a septemtrione in vicinitate agrorum ludimagistri Ságváriensis, a meridie in vicinitate agrorum, qui hic et nunc usque placitum dominii ecclesiae Sag-variensi fructificant. 2º Pro eodem anno, quo mox designati agri inseminantur, dominium per officialem assignat agrum, capacem metr. Pos. 8 assignat autem tamquam debitum, et in congruae parochi subsistentiae fundum jam assumptum, hos utriusque ordinis agros usque ad triturationem exclusive colunt parochiani. 3º Pro alterius anni calcatura, habet itidem agrum in uno corpore capacem metr. Pos. 8. situm in plaga Somi-heg dicta, cujus vicini sunt a parte superiori ludimagistri Sághváriensis agri, ab inferiori parte autem agri dominales. 4º Pro eodem anno in plaga terreni Ságh-váriensis ad vias Adándienses sita, habet in uno corpore agrum capacem metr. Pos. 8, cujus vicini sunt ab oriente ludimagister Sághváriensis, ab occidente ager coloni Joannis Szabó est, et hos excolunt parochiani filialis Ságh-vár. In terreno Ságh-váriensi quemadmodum in matre pro inseminando milio quotannis frustum terrae capax mediae Pos. metr. assignat dominalis officialis, quod excolunt Ságh-várienses. Pratum nullum habet parochus, sed de parato faeno quotannis praestantur parocho currus 4 per parochianos.

De ludimagistro

Ludimagister est de nomine Josephus Vajnyik annorum 26, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem elicuit, ritus et caeremonias commode callet, cantor est mediocris, in institutione puerorum utcunque sedulus, principali suo obediens, est morum laudabilium, pulsus cujuscunque nominis [13] eidem incumbit, in quo, uti et in aliis officii sui obligationibus tam parocho, quam parochianis hactenus satisfecit. Proventus habet sequentes: titulo stolae a funere tam senioris, quam junioris sine discrimine cruc. 10, a schaedis promulgationum cruc. 7, ab instructione

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 28 2025. 06. 17. 13:55:44

puerorum pro singulo trimestri spatio den. 25, si qui autem e pueris sint parentum solvendi incapacium, hoc ipsum parocho loci, et senioribus recognoscentibus gratis pro Deo instruet. A pulsu contra tempestates a singulo colono vineam habente percipit unam pintam musti. Praeterea titulo lecticalis obventionis habet a singulo pari mediam metr. Pos. frumenti et cruc. 7.

Agros habet pro singula calcatura distinctos in annos singulos, et quidem 1º in plaga ad vias Endrődienses sita, habet in uno corpore agrum capacem metr. Pos. 8, cujus a parte superiori vicinus est ager notarii Ságh-váriensis, ab inferiori ager parochialis. 2º Pro eodem anno in plaga ad vias Adándienses sita, habet agrum in uno corpore capacem metr. Pos. 4, cui ab oriente advicinatur ager, qui usque beneplacitum dominii fructificat ecclesiae, ab occidente autem ager parochialis. 3º Pro alterius anni calcatura itidem habet agrum capacem metr. Pos. 8, situm in plaga Somi-heg dicta, cujus vicini sunt a superiori parte ager notarii Ságh-váriensis, ab inferiori ager parochialis. 4º Pro eodem anno in loco, quo vult dominium per officialem suum ex debito tanquam in fundum congruae subsistentiae ludimagistri assumptum assignat agrum capacem metr. Pos. 8, quem una cum praespecificatis ex integro cultivant parochiani, filialis Ság-vár incolae. Pratum habet nullum, sed praestant eidem duos communes currus faeni. Domus ludimagistri est recenter aedificata e crudis materialibus, habet hic et nunc unum cubiculum pro habitatione sua magister, proxime aliud pro schola erigetur, culinam, stabulum unum, quae sunt in statu bono, aedificatur lignea materialia subministrante dominio per incolas Catholicos, per eosdem etiam conservatur et reparatur.

SECUNDA FILIALIS est possessio Adánd distans a matre spatio unius horae, datur in ea ecclesia e solidis materialibus zelo compossessorum dominorum aedificata anno 1747 decora est, [14] dicata honoribus Sanctissimae Trinitatis, habentur in ea altaria tria, quorum singulum, quemadmodum ipsa ecclesia a dominis compossessoribus conservatur, ita etiam debite omnibus requisitis providentur, et quidem primum sive majus a spectabili domino consiliario et vice comite Simeghiensi Gabriele Tallián, habet altare istud calicem unum argenteum, cum sua patena bene deaurata, casulas varii coloris tres, unam nigram, omnes bonas cum suis stolis manipulis pallis et Bursis albas 3 cum suis humeralibus cingulum 1, corporalia 4., purificatoria 7, superpellicea 2, tintinnabulum 1, missale majus 1, alterum minus pro requiem rituale 1. Librum Evangeliorum 1, pulvinos 2, ara ista constanter est instructa tribus mappis, provisa est etiam lapide portatili bono et inviolato, ampulis 2 et abstersorio lineo uno, secunda ara, quae respicit meridiem providetur a potestati domino Antonio Tallian, habet calicem unum cum patena cupreum, bene inauratum, casulam unam diversi coloris bonam cum sua stola, manipulo, palla, et bursa, alba, cingulo, humerali, corporali 1, purificatoriis 5, ampullis 2, missali uno, tintinnabulo uno, pulvinis duobus, portatili bono et integro, semper est instructa tribus mappis lineis. Tertia ara, quae respicit septemtrionem providetur a spectabili domina Rosalia Hartvigh, habet calices 2, unum in cuppa argenteum cum sua patena, alterum cupreum pariter cum sua patenula, uterque bene deauratus est, casulas 3

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 29 2025. 06. 17. 13:55:44

varii coloris, nigram unum cum stola, manipulo, palla, bursa, omnes sunt bonae, albas 3, totidem humeralia et duos cingulos, corporalia 4, purificatoria 14, missale majus unum, alterum minus pro requiem tintinnabula 2, urceolos 4, pulvinos 2. Provisa est lapide portatili bono, et inviolato, ac tribus mappis instructa. Ad haec habet ecclesia e communi collatione dominorum compossessorum comparatum monstratorium cupreum unum, ciborium absque operculo 1 cupreum bene deauratum sine defectu, baldachinum 1, vexilla 3, organum vetustate destructum mutationum sex, confessionale unum, campanam unam, appendentem cent. duos, quotidie in ea celebratur missae sacrificium per capellanum domini spectabili Gabriele Tallián praemisso campanae pulsu, sed hora etiam diebus Dominicis et festis de praecepto indeterminata, saepe enim datur signum campana hora 7ª, et sacrum [15] celebratur 10ª vel 11ª, saepe autem nulla post pulsum interposita mora, unde fit, ut fidelis populus tum ex loco ipso, tum ex filiali Sághvár audiendo pulsum horsum pro missae sacrificio incassum transeat, aut enim cum ad ecclesiam advenit, jam sacrum absolutum reperit, aut pertesus expectationis non audito sacro domum revertitur, et tandem si etiam contingat, eum bene pro sacrificio missae advenire, concionem non audit, cum pater capellanus nullum unquam ad populum sermonem faciat. Ad praecavendum proinde hunc proinde hunc disordinem, neve populus legem non implendi occasioni exponatur, a modo in posterum pater capellanus, si campanae pulsu signum datum fierit in aestate a festo Sancti Georgii ad festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis ad festum Sancti Georgii missae sacrificium hora 10ª inchoet, et post sacrum perlecto evangelio sacrum catecheticum, cel moralem sermonem populo faciat, secus autem sub gravi animadversione prohibetur campanae pulsus pro missae sacrificio, neque licebit amplius in cujuscunque privati commodum, modo hactenus male continuato celebrare, sed quisquis privati capellani beneficio frui voluerit, clausis ecclesiae januis, et sine pulsu sibi celebrari in silentio curet, sicque sacrum audiat, vel si tanta apud aliquem subversatur necessitatis ratio, ut justa adsit causa privatum oratorium concedendi, tale erigendi petat facultatem, et obtenta concessione pro sui commoditate erigat.

In hac filiali datur publica capella prope curiam Baranyaianam, erecta est in honorem Sancti Joannis Nepomucenus, e solidis materialibus quoad structuram parietum, et fornicis est in statu bono, sed nisi tectum quam totius reparetur a pluviis per hiatus transeuntibus vitium accipiet, dotem nullam habet, sed nec multum a domina terrestri, cujus antecessores eam aedificarunt, hactenus curabatur, ideo tota intrinsecus vacua est, nec aliud praeter effigiem Sancti Joannis Nep[omuceni] satis elegantem, quae pro ornatu altaris deseruit, unam item crucem et tabellas canonum, in ea visitur, habet, nihilominus in residentia dominae viduae Trstyanszkianae natae Baranyai calicem cupreum bene inauratam cum patenula sua, casulam [16] varii coloris, albam, cingulum, humerale, pallam, bursam, stolam, manipulum, corporale 1, purificatoria 3, missale 1, habentur etiam mappae 3 pro instruenda ara, portatile nullum est, campanula lib. 40. In hac capella parochus non celebrat alias unquam nisi recurrente Sancti Joannis Nepomuceni festo die, alii autem sacerdotes prius celebrabant,

VL-2025 Tanulmány

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 30 2025. 06. 17. 13:55:44

modo autem parochus non admittit, neque admittet eousque, donec decentius instructa et provisa fuerit. Habet praeterea spectabilis domina nata Rosalia Hartvigh in sua residentionali domo capellam privatam, facultate ordinarii ad effectum in ea unicum missae sacrificium celebrandi provisam, sed ad certos festos dies, atque ad personam praenominatae dominae, necessariamque sub auditione sacri ad ejus obsequia famulam restricta.

De parocho et ejus obligatione

Parochus idem est, qui in matre, obligationem statis diebus in hujus filialis ecclesia celebrandi non habet, cum praeter stolam nihil omnino seu a dominis terrestribus, seu ab incolis ipsi praestetur, frequentius tamen diebus Dominicis et festis per annum transit, ibidemque divina peragit, et populum instruit. Proventus seu in fixo, seu ex agris et pratis nullos habet, unice titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a copulatione flor. 1, a sepultura seniorum cruc. 30, a parvulorum cruc. 15, ex coleda circa flor. 5 percipit.

De ludimagistro

Ludimagister de nomine est Josephus Sűmegi annorum 40, absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem fecit emisitque in manibus principalis sui moderni parochi Kilitiensis, ritus et caeremonias utcunque callet, ob vocis debilitatem cantor est exiguus. In instructione puerorum industriam suam ostendere non adeo potuit, cum parentes incolae loci hujus, proles suas non curent instrui, quamvis, ut eas ad scholas dent, variis modis per parochum incitentur et stimulentur. In reliquo ludimagister non est alicui vitio, quantum nosci potest, deditus, sed obediens et [17] exemplaris. Proventus habet sequentes. In parato aere a dominis compossessoribus per aversionem flor. 10, a sepultura senioris et junioris cruc. 10, a scheda promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum pro trimestri spatio den. 25 pauperes autem et solvere non valentes instruit et instruet gratis pro Deo, ex coleda eorum tertiam partem, quae e pura liberalitate dantur. Pro pulsu campanarum contra tempestates a singulo colono vineas habente unam pintam musti, pulsus omnis generis illi incumbit et tam in eo, quam aliis obligationibus parocho aeque ac populo satisfacit.

Agros determinatos nullos habet, sed pagensis communitas e suis communibus agris assignat illi, pro capacitate subinde 4, subinde vero 5 Pos. metr. pro semine autumnali, pro vernali autem, et signanter inseminando fagopyro, et milio frustum unum terrae, omnes has terras excolunt parochiani. Pratum perinde nullum habet, sed e communitatis faeno praestatur ipsi unus currus faeni. Domus ludimagistri est ex lignis constructa, continet unum cubiculum, cameram et culinam unam, est incommoda et satis ruinosa, ejus reparatio incumbit dominis compossessoribus cum parochianorum in manualibus et currulibus operis concursu.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 31 2025. 06. 17. 13:55:44

TERTIA FILIALIS est possessio Juth distans a matre spatio mediae horae. Hic nulla datur ecclesia vel capella publica. Parochus praeter stolam, quae aequalis est in matre praestari solitae, nihil prorsus percipit.

De parochianis et eorum obligatione

In matre Kiliti Catholici confessionis capaces sunt N° 243, incapaces 58, Augustanae confessionis capaces 3, Helveticae confessionis capaces 900, incapaces 200.

In filiali Ságh-vár Catholici confessionis capaces 190, incapaces 52, Augustanae confessionis 2, Helveticae confessionis capaces *[lacuna]*, incapaces *[lacuna]*.

In filiali Adánd Catholici confessionis capaces 256, incapaces 66, Augustanae confessionis 1.

In filiali Juth Catholici confessionis capaces 28, incapaces 7, Helveticae confessionis *[lacuna]*. [18]

Populus Catholicus, quamvis inter acatholicos numero frequentes degat, pro solatio sui pastoris devotus, diebus etiam feriatis in divinis frequens est, et ludimagistrum tum praeorantem rosarium de Sanctissima Trinitate, cum praecinentem oratione et cantu sequitur, ad catecheses quoque parvuli diligenter comparent, et bene instructi sunt pro modulo capacitatis suae in doctrina fidei, et morum. Quia nihilominus fieri vix potest, ut triticum immissa non habeat zizania, inter bonos mali quoque reperiuntur talium emendationi pro ratione circumstantiarum opportune, importune agendo insistet parochus, neque committet, ut vitiosa taciturnitate sua, minus conniventia, seu diutius malum intra sibi creditum populum vigeat, seu incrementum accipiat.

Apostatae in ambitu totius hujus parochiae nullus reperitur, sunt autem complures, qui zelo moderni parochi ejurata haeresi fidem Romano-Catholicam amplexi et professi sunt. Sunt autem sequentes, Stephanus Faludi annorum 37, Catharina Takács annorum 15, Stephanus Vas annorum 13, Catharina Vas annorum 14, Juditha Vas orphana adhuc in differentismo constituta, Catholice est educata, Stephanus Bebők annorum 45, Josephus Bebők annorum 16, Rebeca Hadaró annorum 36, Georgius Kiss annorum 21, Petrus Bakos annorum 35, Georgius Berenyi annorum 28, Michael Czeglédy annorum 40, Franciscus Fülöp annorum 25, Michael Fias annorum 15, Juditha Buzó annorum 24, Catharina Vitalis annorum 27, Georgius David annorum 30, Elisabetha Pethő annorum 30, qui prout in matricam parochialem inscripti reperiuntur, sic porro etiam omnes, quos ad fidem Catholicam converti Deus concesserit, diligenter accurateque inscribet parochus ea modalitate, ut simul locum originis, aetatem conversi, haeresim, quam ejurat, ac duorum triumve testium, coram quibus fidei emittit professionem nomina omni absque defectu connotet.

Intra ambitum parochiae hujus sicut nulla virorum aut mulierum confraternitas, ita nec hospitale ullum, nec ullus probatae religionis ordo existit.

e-archívum 2025

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 32 2025. 06. 17. 13:55:44

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre Kiliti, quam in omnibus ejus filialibus dantur obstetrices, eaeque Catholicae, omnes adjuratae, et in casu [19] necessitatis ad valide baptisandum bene sunt instructae. Vespilones, quibus ex officio incumberet mortuorum cadavera humandi obligatio, nulli sunt, verum hoc charitatis opus sibi mutuo praestant parochiani, caemeteria tum in matre Kiliti, tum in singulis filialibus extra ipsas possessiones situata dantur, sed imprimis ubique male adeo fossatis, aut aliis cincturis clausa, ut pecoribus et pecudibus liber ad ea pateat accessus. In filiali Adánd autem cadaveribus jam ex toto repletum est. Horum defectuum intuitu moneat parochus suos parochianos, et si serio ac graviter admoniti malo occurrere neglexerint, tum urgeat per instantiam apud inclytum comitatum, ut in conformitate benignarum resolutionum regiarum ad caemeteria sua rite, prout opus est, contra pecorum accessus munienda et respective in Adánd ii, quorum interest, ad designandum locum pro novo caemeterio adigantur. Caeterum statuta illa et constitutiones episcopales, quas sub dato dierum 6ª mensis Octobris anno 1777 et 1ª mensis Decembris anni ejusdem ad omnes diaecesis nostrae Weszprimiensis parochos, et animarum curatores prout et ludirectores circulariter dimisimus, hic quoque pro renovatis et confirmatis declaramus earumque in omnibus suis punctis et articulis accuratam observationem firmiter praecipimus et mandamus, in reliquo autem paternam nostram benedictionem vobis peramanter impertimur. Extradatum in curia nostra episcopali Weszprimii die 20ª mensis Junii anno 1778.

VFL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 33 2025. 06. 17. 13:55:44

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Nagy-Berényiensis die 4ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Nagy-Berenyiensis Sancto Emerico duci dicata, tota e solidis materialibus constructa paucos ante annos postquam exurexit, mox benedicta est. Exstant in ea altaria tria provisa quidem lapidibus portatilibus sed vitiosis, uno autem penitus execrato, in quorum omnium locum parochus, quam citissime novos procurabit. [20]

Ecclesia haec erecta est cura et impensis venerabilis capituli Weszprimiensis assignatis eidem pro dote duplicis ordinis agris, quorum singulus capax est 8 Pos. metr. In prima calcatura ager ecclesiae situs est, ex una parte in vicinitate agrorum Joannis Répás, ab altera autem parte in vicinitate agrorum Georgii Kiss. In secunda calcatura ejusdem ecclesiae ager ex parte una advicinatur agro Michaelis Kurdi, ex altera vero parte viduae Horvathianae agris. Annuos suos proventus habet e specificatis agris, educillatione vini, quam dominium una cum locali obventione vulgo Hely-pénz tempore nundinarum, ecclesiae ad tempus pro suo arbitrio duraturum cessit, qui proventus insimul, demptis in agrorum culturam impensis facit annue flor. 71 den. 20. Ex eleemosynis marsupialibus plus minus pro diversitate annorum circa flor. 12. Item ex interusuriis capitalium in toto una cum exstante parato aere flor. 305 constituentium, e quibus erga interusurium sex per centum computandum elocati sunt, apud Stephanum Tőrők incolam Nagy-Berenyiensem flor. 12 den. 50, apud Joannem Antal pariter Nagy-Berenyiensem flor. 12, apud ludimagistrum flor. 6, apud parochum ipsum flor. 150. Reliqua pecunia est deposita in ecclesiae cista, quam duplici sera, duabusque clavibus providebit parochus, ac una aeconomum ecclesiae deliget, qui unam e cistae clavibus apud se habendo, quotannis coram parocho, dominii officiali et primoribus parochiae de perceptis et erogatis accurate rationes reddet.

Provisa est ecclesia monstrantia una cuprea calicibus 3, quorum duae cuppas habent argenteas patenulis ad calicem pertinentibus 3, quarum duae argenteae sunt, ciborio cupreo uno, omnia commode inaurata, et pro usu sacro apta sunt. Crucem sive pacificale cupreum 1, pyxides duas, habet unam ex argento pro deferendo ad infirmos sacro viatico, alteram stanneam pro sacris liquoribus conservandis.

Altaria candelabris, majus quidem numero 6, minora duobus crucifixi effigie, tribus mappis quodlibet et suo antipendio [21] provisa sunt, mappae sunt Nº 27 pro tegendis altarium mensis requisitae. Missalia 2, majus unum, pro requiem unum, ritualia 2, liber Evangeliorum 1. Casulas cum suis manipulis et stolis, velis, pallis et bursis varii coloris habet ecclesia 4, nigram pariter cum sua stola et manipulo, palla, bursa et velo 1, albas 3, quarum duae novae sunt, tertia attrita, cingulos 3, amictus 6, corporalia 8, purificatoria 13, manutergia 12, superpellicea 2, quadratos 2. Pluviale cum stola sua novam e sericea varii coloris materia

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 34 2025. 06. 17. 13:55:44

urceolos 4, crucem ligneam in processionibus praeferri solitam, lampadem ex metallo confectam ante majorem aram pendentem 1, quae, prouti etiam sacra supellex munde et nitide semper conservantur.

Venerabile Sacramentum tam pro communitate, quam pro publica adoratione binis quolibet mense vicibus renovatur, hostiae pro incruento sacrificio in sicco, aptoque loco asservantur. Fons quoque baptismalis, qui sub sera clausus est omni anno secundum ecclesiae ritum, siquidem pluries renovandi necessitas non sit, semel renovatur. Dantur campanae ad hanc ecclesiam pertinentes N° 3, major est unius cent. et lib. 32, secunda unius cent., tertia lib. 70.

De terrestribus dominis

Dominus terrestris est venerabile capitulum Weszprimiense gaudens jure patronatus, ac jus praesentationis exercens, patroni officium rite adimplet per fundorum parocho competentium assignationem, ecclesiae, aedium parochialium aedificationem et conservationem, ad quam parochiani manualibus et currulibus operis concurrunt.

De parocho ejusque obligatione

Parochus de nomine est Joannes Nyesd,[1] annorum 30, callet linguam Hungaricam atque sola hac servit, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, canonice investitus et installatus est. Curam animarum in praesenti parochia exercet in annum tertium, Weszprimii, qua capellanus, [22] medio quarto anno. Libros alios, quam qui ad personam suam pertinent, sive praeter proprios non habet, isti vero sunt sequentes: Scriptura Sacra Hungarica, Catechismus Romanus, p. Tirini in Sacram Scripturam commentarii, Opus concionatorium Pazmány, Conciones Martini Biró, Stephani Szabó, Kalausz Petri Pazmány, p. Heinbach, p. Gyalogi, Claus et Gyrard, Theologia Speculativa p. Biluárth, Morales p. Antoen, Besombes et Reiffenstuel, Aerrarium Evangelicum inscriptum p. Mansi, Sancti Chrysostomi aliquot homilias, reverendissimi abbatis Samuelis Vajda opera de Vita Christi, Sermones p. Simonis, Notitia Romanorum Pontificum p. Burii, Flores Doctorum, Didacus a Stella, Belletius, Franciscus Salesius, Thomas Kempensis, Opera Drexelii, Clericus instructus, Currus Israel, Benedicti 14[i] Constitutiones, Liber, cui titulus Annus Sanctus in Hung. versus. Provisus est etiam matriculis, in quas baptisatorum, copulatorum, mortuorum, et ad fidem Catholicam ab haeresi conversorum nomina inscribit, habet protocollum quoque, in quae[!] diligenter constitutiones, tam episcopales, quam vicariales, atque etiam benignas regias resolutiones sine defectu refert.

Sacrum missae sacrificium non solum diebus festis et Dominicis, sed ne feriatis quidem nisi infirmitate vel ad infirmos providendos discedendi necessitate impediatur, omittit, offert illud diebus Dominicis et festis de praecepto pro suis parochianis, stipendium sive manualem eleemosynam pro sacro lecto in grossis 8,

[1] Nyesd János (†1816). Pfeiffer, 1987. 791.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 35 2025. 06. 17. 13:55:44

pro cantato autem in flor. 1 acceptat. Pro populo hucusque diebus festis et Dominicis inchoavit missae sacrificii celebrationem hora 10ª, a modo autem in posterum a festo Sancti Georgii martyris usque festum Sancti Michaelis inchoabit hora 9ª, a festo Sancti Michaelis autem ad festum Sancti Georgii hora 10ª, atque hanc dispositionem inalterabiliter observabit. [23]

Diebus Dominicis et festis conciones accurate dicit, catecheses autem singulis totius decurrentis anni Dominicis diebus horis pomeridianis, in quadragesima item pariter post prandium in adventu autem quotidie mane post missam rorate facere solet, vesperas non celebrat, sed in harum locum tam in festis, quam profestis diebus lytanias cum populo servat, ad quas ut fideles sui frequentiori numero conveniant, tum ut praeceptum audiendi missae sacrificii cognoscant festa fori promulgat prouti etiam ecclesiasticorum jejuniorum dies, ne ullus praevaricationi legis locus relinquatur, inomisse annunciat.

Sanctissimus Corporis Christi Sacramentum praecedentibus duobus talari tunica et linteolo inductis ministris, ipse stola et superpelliceo indutus in matre ad infirmos deferre solet, qua occasione populus tintinnabuli sono ad adorationem exhibendam monetur et excitatur, lampadem autem ardentem praeferri non curat, cum facultates ecclesiae tenues sint, et ob penus illius paupertatem, tantam, quae requireretur candelarum quantitatem procurare nequeat. In ecclesia nihilominus ante Sanctissimum sub divinis officiis diebus Dominicis et festis accendi curat.

VEL 2025 e-kiadvány

De proventibus parochi

Titulo stolae ordinariae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1. Pro testimonialibus ad matrimonii contractum coram alio sacerdote celebrandi effectum elargitis cruc. 30. Pro sepultura sine discrimine cruc. 15. Nomine liberae stolae desumit, duplum ordinariae, idque solum ab extraneis et ad sustentationem parochi et aedium illius conservationem nihil de caetero conferentibus. Ad haec habet a singulo pari titulo lecticalis pecuniae cruc. 18, frumenti vero unam Pos. metr., a singulo colono jugalia pecora habente, lignorum currum unum.

Agros habet sequentes, et quidem pro calcatura vernali tres, unum ex parte Hidveghiensi ad plagam vulgo Kőrtvélyes-Vőlgye dictam declinantem, capacem metr. Pos. 16 in vicinitate Georgii Kurdy et Michaelis Pusztai. [24]

Alterum in via Kettye dicta capacem metr. Pos. 20, ex parte superiori in vicinitate Stephani Kiss-Martony, ab inferiori autem Joannis Keszte. Tertium in loco Keréksűrű dicto, capacem metr. Pos. 6. Ex his hucusque primum et secundi 20 nempe metr. capacis agri dimidium cultivarunt parochiani, occasione autem praesentis Canonicae Visitationis praesentibus terrestribus dominis, dominis quippe Stephano Geczey, Davide Zsolnay et Josepho Katona[1] cathedralis Weszprimiensis ecclesiae canonicis sponte ac benevole ad totius praedicti 20 metr. capacis agri plenariam excultivationem semet resolverunt et

[1] Giczey (Göczey) István (†1783), Zsolnai Dávid (†1810), Katona József (†1801). Pfeiffer, 1987. 104., 129–130., 223–225.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 36 2025. 06. 17. 13:55:44

obligarunt, relicto penes parochum tertii sex metr. capacis agri cultivandi onere. Pro calcatura autumnali habet agros duos, unum prope pagum capacem metr. Pos. 20 in vicinitate Joannis Répás et Stephani Felső-Martony. Alterum situm versus possessionem Som, per quem transitus est via pedestri capacem metr. Pos. 5 in vicinitate agri ludimagistri Nagy-Berényiensis ex una parte, ex altera autem Michaelis Pap, priorem capacem metr. 20 cultivant plenarie parochiani, alterum ipse parochus suis impensis. Habet ad haec tres adhuc agellos, unum in plaga Turcico seminari solita capacem metr. Pos. in vicinitate Stephani Csiszmadia et Joannis Pap. Duos pro seminandis cannabum seminibus singulum capacem unius quadrantis metr. Pos., horum unus situs est in vicinitate Joannis Répás et Joannis Szép, alter in vicinitate Joannis Takács et Joannis Répás. Omnes tres parochiani excolunt. Prata habet duo, unum immediate infra pagum positum est, proferens faeni currus duos, falcant illud parochiani et faenum convehunt. Alterum est in loco demolitae Kiss-Bérenyiensis ecclesiae proferens unum curriculum faeni falcatur sumptibus propriis parochi et faenum etiam convehitur. Praeterea habet etiam vineam ad parochiam pertinentem in promontorio Nagy-Berenyiensi fossorum 8 in vicinitate Michaelis Birkás et Michaelis Hegyi, eam in medietate cultivant [25] parochiani, medium autem illius excolendi, ac etiam adjacens illi aedificiolum cum cellario conservandi onus soli parocho incumbit.

VFL 2025 e-archívum

De scholae rectore

Scholae rector de nomine Ladislaus Nagy annorum 27, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit grammaticam tantum, ideo Latinus exiguus, caeremonias et ritus recurrentibus solemnitatibus frequentius per parochum exercitus, commode et saltem sine notabili defectu absolvit. Doctrinam tantam habet, ut parvulos in legendo, scribendo debite instruere ac catechisare possit, notabile vitium aliquod in eo observatum non est, officio suo satisfacere conatur. Incumbit illi omnis generis pulsum perficiendi obligatio, quam ita adimplet, ut non minus in eo parochianis, ac in reliquis officii sui partibus parocho satisfaciat.

Proventus habet sequentes: titulo stolae funebris sine discrimine cruc. 10. Pro descriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro omni funebri campanarum pulsu cruc. 3. Pro instructione puerorum singulo trimestri spatio cruc. 15. In parato aere a possessione per aversionem percipit flor. 4, a singulo pari titulo lecticalis pecuniae cruc. 9, frumenti vero lecticalis mediam metr. Pos.

Terras habet pro duabus calcaturis divisas. Pro calcatura vernali habet agros duos, unum in via Kelő dicta in vicinitate Joannis Pap et Andreae Kurdi capacem metr. Pos. 8. Alterum in plaga ad viam Adándiensem declinante capacem metr. Pos. 6 in vicinitate Andreae Szabó et Joannis Totth, utrum excolunt parochiani. Pro calcatura autumnali habet itidem agros duos unum capacem metr. Pos. 6 in loco Kerék-Szűrű dicto inter duos vicinos, superiorem Michaelem Kovács,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 37 2025. 06. 17. 13:55:44

inferiorem pagensem communitatem a qua etiam hic quoque ager cultivatur. Alterum pro hac calcatura agrum habet in plaga ad viam Somiensem jacente, capacem metr. Pos. 4 et ab ipso ludimagistro cultivatur in vicinitate agri parochialis et Stephani Csizmadia. Pro Turcico habet agellos tres, unum infra vineam parochialem unius quadrantis Pos. metr. capacem, cultivatur per ipsum ludimagistrum. Secundum [26] infra caemeterium unius quadrantis metr. capacem, cultivatur per parochianos. Tertium in plaga Turcico seminari solita pariter unius quadrantis metr. Pos. capacem, in vicinitate Joannis Répás et Michaelis Fodor, quem parochiani cultivant. Habet et pro cannabibus frustum terrae capax quadrantis unius in communi cannabeti loco, vicini ejus sunt Stephanus Forró et Joannes Pákozdi. Pratum habet in contiguitate prati parochialis proferens curriculos faeni duos, quod parochiani falcant, et desectum gramen colligunt et convehunt.

De domo parochi et ludimagistri

Domus parochi e crudis materialibus extructa, complectitur pro habitatione parochi cubicula duo, pro familia unum et culinam, camera sub opere est, quae omnia utpote nova sunt in statu bono. Domus ludimagistri in statu satis commodo posita est, continet duo cubicula, unum incolit ludimagister, alterum pro schola deservit, conservantur et reparantur per parochianos, subministrante materialia, quae requiruntur, dominio.

VFL 2025 e-archivum

De filialibus ad matrem N[agy]-Berényiensem pertinentibus

Ad matrem Nagy-Berenyiensem ecclesiam binae possessiones veluti filiales pertinent Som et Nyim. Som distat a matre unius quadrantis horae spatio, datur in ea ecclesia e solidis materialibus anno 1758 per illustrissimam dominam comitis Viczay viduam in honorem in caelos assumptae Virginis aedificata. Dotem nullam habet, unde nec proventum ullum praeter marsupialem, qui annue ad flor. circa 4 paucosque ultra den. exurgit, et actu ex marsupiali hac eleemosyna collectos in aere parato habet in cassa flor. 21 den. 57.

Sacram supellectilem ex his specificatis consistentem habet, nempe casulas 3, unam e sericea materia varii coloris, alteram ex alba tela filis sericeis exsuta paratam, utramque cum suis velis, pallis, bursis, stolis et manipulis tertiam pro missa de requiem, et pro missa de Sancto celebranda accommodatam cum suis requisitis, stola, manipulo, palla, bursa et velo, ex lanea communi materia, albas 2, superpelliceum 1, [27] amictus 2, mappas pro ara N° 6, cingulum nullum, sed illud proxime parochus procurabit, corporale unicum, purificatoria 8, manutergia 3, urceolos 2, missale 1, rituale 1, calicem cupreum cum sua patena unum bene deauratum. Campanas duas, quarum una lib. 60, altera lib. 30 est.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 38 2025. 06. 17. 13:55:44

De parocho ejusque obligatione

Parochus idem, qui in matre, obligationis ejus est, quovis tertio Dominico, vel occurrente festo die divina peragere, cui hactenus debite satisfecit. Proventus habet sequentes: Titulo stolae a sepultura sine discrimine cruc. 15, a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, a copulatione flor. 1, a testimonialibus ad matrimonium extra parochiam ineundi effectum extradatis cruc. 30. Catholicorum singulus par titulo lecticalis obventionis cruc. 18 et unam metr. Pos. frumenti. ACatholici autem vigore praetensi cujusdam contractus, sed reipsa tantum praetensi, nam hujus vestigium nullum est solvunt per aversionem in parato aere flor. 15, in frumento 15 Pos. metr., lignorum focalium currus 6 in communi Catholici cum acatholicis praestant.

De ludimagistro

Ludimagister ex eo, quod tota pro ejus habitatione serviens domus ruinata sit, nullus est, sed neque haberi potest vir ejusmodi, qui nomen ludirectoris ex vero mereatur. Nemo datur, qui parvulos instruat, sub sacro populo praecinat vel praeoret, funus cum parocho comitetur. Unde ut remedium malo ponatur efficax, filialis hujus incolae omni meliori modo admoniti agnoverunt defectus turpitudinem, indeque confusi ultro semet obligarunt mox aedificandae pro ludimagistro domui manus operasque se admoturos ita, ut intra paucorum dierum spatium exurgat, ludimagisterque introduci valeat. Pro cujus subsistentia solvent, titulo stolae funebris cruc. 10, pro scheda promulgationum cruc. 7, pro institutione puerorum a singulo pro uno trimestri spatio cruc. 15. Praeterea per aversionem solvunt in communi 16 Pos. metr. frumenti, et aeris parati flor. 8. Unum par novorum coturnorum, ac subducturam unam. [28] Demum unusquisque vineam habens colonus pintam vini, quae prioribus quoque ludimagistris simul et notarii munus sustinentibus praestabant. Agri ad ludimagistrum simul et notarium etiam pertinent sequentes. 1º Unus in plaga Teleki irtás dicta capax metr. Pos. 8, cujus ab una parte Stephanus Gőrőcz, in altera Michael Deczegh vicini sunt. 2º Alter in plaga Fenyős dicta pariter 8 Pos. metr. capax, cujus in una parte vicini sunt Stephanus Madarász et Michael Gőrőcz. In fine domus ludimagistralis extat hortus capacitatis metr. Pos. 4, servit ludimagistris pro Turcico, pariter habet pro Turcico terram capacem metr. Pos. 2, intra vineam penes agrum Joannis Deczegh sitam, item in plaga Adókúti dűllő terram capacem metr. Pos. 2, in vicinitate Stephani Madarász et Michaelis Gőrőcz. Habet ludimagister pro cannabibus etiam terram capacem metr. Pos. unius in vicinitate Michaelis Huszti et Joannis Patka. Denique pro caulibus frustum terrae capax plantarum Nº 300 ac pratum proferens faeni currus duos, situm intra prata fabri, et molitoris communitatis, atque praespecificatos agros hactenus tantum perararunt, nunc autem fruges se demessuros etiam, et convecturos polliciti sunt.

VEL 2025 Latinum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 39 2025. 06. 17. 13:55:44

SECUNDA FILIALIS est possessio Nyim distans a matre unius horae spatio, hic praeter exiguam capellam ruinae proximam, unam item campanam lib. 80 nihil datur. Parocho pro suis servitiis praestant per aversionem flor. 12. Pullos 50, currus lignorum focalium 12, stolam eandem, quae praestatur in matre. Ludimagister porro hic non datur.

De parochianis eorumque obligatione

Numerus animarum in matre est: 1º Catholici confessionis capaces sunt 461, incapaces 199. Helveticae confessionis 237, Augustanae confessionis 3.

In filiali Som Catholici confessionis capaces 66, incapaces 36, Helveticae confessionis 414, Augustanae confessionis Nº 10. [29]

In filiali Nyim Catholici confessionis capaces 62, incapaces 37, Helveticae confessionis 82, Augustanae confessionis 5.

Populus ad solatium sui pastoris devotus in missae sacrificio cum laboribus non impeditur etiam feriatis diebus, in concione item, et doctrina Christiana est frequens, pias cantilenas, et rosarium de Sanctissima Trinitate praecinente et praeorante ludimagistro canit et orat alta voce. Crimine publico notatus nullus invenitur, si subinde in vitium quempiam malitia prolabi contingat, idonea talem ad frugem reducendi media tam dominium, quam ipsi incolae parocho prompte praestant. Apostata nullus datur. Dantur e contra duo jam zelo moderni parochi ad orthodoxam fidem conversi, sunt autem sequentes: Juditha Filotás annorum 18, Joannes Huszti annorum 20, qui prout in matricam inscripti reperiuntur, sic porro etiam, quos ad fidem Catholicam converti Deus concesserit, diligenter, eaque modalitate inscribet parochus, ut simul locum originis, aetatem conversi, haeresim, quam ejurat, ac duorum triumve testium coram quibus fidei emittit professionem nomina absque defectu connotet.

VHL 2025 Archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrix in matre Catholica, in filiali Som Helveticae confessioni addictae dantur, utraque adjurata, et ad valide in casu necessitatis baptisandum bene instructa. In Nyim nulla est ex officio talis, necesse vult, sed pia quaedam mulier Catholica ex charitate parturientibus obsequium praestat. Caemeteria juxta benignam ordinationem regiam dantur extra ambitum ipsarum possessionum, bene cincta et benedicta. Vespilones nulli sunt, sed homines incolae sibi invicem hoc caritatis praestant obsequium, et vicini vicinorum funera curant et tumulant. Haec atque statuta illa, et constitutiones episcopales, quas etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 40 2025. 06. 17. 13:55:44

Canonica visitatio [30]

Ecclesiae et parochiae Tőrők-Koppanyiensis die 5ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Koppanyiensis ecclesia erecta est honoribus Sanctae Catharinae virginis et martyris, quando et a quo et num sub aliqua dote, non constat, hoc unum e seniorum traditione scitur, quod ante Turcarum ultimam in regnum irruptionem, eorumque in Koppány incolatum ecclesia haec jam steterit, usuique sacro Catholicorum servierit. Consecratum esse exhibent, depicta in pariete serta consecrationis insignia. Exstant in ea altaria Nº 3 benedicta, lapidibus portatilibus in sigillo quidem ruptis ac clavo bene munitis provisa.

Proventus ejus cum dotem fixam nullam habeat, provenit e marsupiali eleemosyna et praestatione mercatorum tempore nundinarum a loco pendi solita, piis legatis et interusuriis capitalium ex specificatis titulis collectorum facitque annue flor. circa 70. Actu in cassa habet 220 flor. 18 den. In debitis activis apud loci incolas 674 flor. erga sex per centum elocatos. Proventus hi conservantur una cum chartabiancis in cista ecclesiae, duabus seris provisa, quarum clavim unam parochus, alteram aeconomus ecclesiae apud se retinet, isque tam de perceptis, quam erogatis coram parocho officiali dominali et primoribus oppidi rationes quotannis reddit.

Sacra supellectili provisa est, et in specie habet casulas varii coloris Nº 8 cum suis stolis, manipulis, velis, bursis et pallis, nigri coloris pariter cum suis requisitis Nº 2, albas 4, corporalia 12, humeralia 5, cingulos 4, missalia de sanctis 3, pro requiem 2, calices argenteos cum suis patenis 3, ciborium ex aere bene deauratum, monstratorium 1, pacificali argenteum 1, naviculam cum thuribulo ex aere 1, tintinnabula 3. Pyxidem pro sacris liquoribus ligneam triplicatam, item pyxidem unam cum patenula argentea bene deaurata, purificatoria 25, pluviale 1 cum stola, antipendia altarium 4, vasculum aeneum pro aqua benedicta 1, crucem in conductu funebri praeferri solitam 1, pro altaribus ligneas Nº 5, candelabra lignea auro picta 22, aenea 6. Pro cereo Paschali 1 ligneum, mappam pro credentia mensalem 1, longiores pro ara 7, manutergia 5, pulvinos 7, quadratos 3, rosas plumbeas(?) 6, majores 6 [31], minores 2, tegumenta altarium 12, bellam 1, vestes ministrantium puerorum rubri coloris cum suis linteolis 4, vestes bajulorum Sanctissimae Trinitatis statuae, strophia varii coloris 4, nigra 2, vexilla rubri coloris 3, albo-caerulei 2, sepulchrum Christi Domini pro die parasceves 1, rochetum 1, organum, librum tam ritualem, quam Evangeliorum 1, tabulas canonum 9, lampades 3, campanas 3, quarum prima est unius cent. lib. 83, secunda cent. 1 lib. 23, tertia lib. 15.

Venerabile Sacramentum tam pro communione aegrotantium, quam publica fidelium adoratione singulis mensibus bis renovatur, hostiae etiam pro consecratione in loco apto conservantur. Habetur etiam fons baptismalis, qui sub clausura loco decenti conservatur, ac singulis annis, die ab ecclesia praescripta renovatur.

VFL 2025 e.archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 41 2025. 06. 17. 13:55:44

Datur capella in promontorio Koppányiensi Christo in caelos ascendenti dicata, haec praeter Christi ascendentis effigiem candelabra 4, canonum tabulas 3, nihil habet, sacrum per anni decursum ternis circiter vicibus parochus in ea celebrat, et tempore vindemiarum mustum collectantes p. Franciscani, et tunc sacra indumenta a parochiali ecclesia illuc commodantur.

De terrestribus dominis

Terrestres domini sunt excellentissimus dominus episcopus Weszprimiensis et celsissimus princeps Eszterházy, qui jure patronatus gaudentes jus praesentationis exercent, et officio patroni satisfaciunt.

De parocho ejusque obligatione

Parochus de nomine est Joannes Csacsinovics,[1] annorum 36, linguarum Hungaricae et Germanicae gnarus, utraque servit. Theologiam dogmatico-speculativam absolvit in seminario Sanctae Annae Weszprimii. Est investitus et installatus, animarum curam exercet in annum 11um. Provisus est libris, quorum alii ad parochiam, alii ad parochi personam pertinent. Ad parochiam pertinentes sunt: breviarium in 8vo partes 4, Biblia Sacra Hungarica in folio, Pazmanni conciones, ejusdem Controversiae Kalaúz, Conciones domini episcopi Martini Biró, ejusdem Micae et spicae, Barsias in tom. 2, Ignatii Claus Manuductio, Conciones Illyesianae, Reiffenstuel Theologia moralis, Historia p. Desericii, Angyali Tarsoság, Makula nélkűl való Tűkőr, Comitia Hungariae, [32] Currus Israel, Evangeliom[i] Trombita, Via regia, Regina Sanctorum omnium, Officia nova Sanctorum, Evangeliorum liber Hungaricus, Exhortationes spirituales manuscriptae, Manuale confessarii, Acta Sanctorum Hungariae, Sacerdos Christianus, S. Petrus Chrysologus, Concilium Tridentinum, Viator Christianus, Nucleus Catecheticus, Manuale parochi, Centuria casuum p. Tapolcsányi, Exempla Biblica, Avancini meditationes, Notio Concilii Tridentini, Catechismus Romanus, Fasciculus Biblicus, Duodecim rationes, Institutio juris canonici, Compendium Becani, Laurentius Scrupuli, Expositio damnatarum propositionum, Liber cui titulus Felseghes Kiralyi Congregatio, Instructio p. Lohner, Scripti theologici tractatus. Ad personam autem parochi pertinent sequentes: Theologia Dogmatica p. Perri tom. 5, Hortus pastorum, p. Riga conciones tom. 2, p. Donner conciones. Micae et spicae domini episcopi Martini Biró, conciones Andreae Illyés, Theologia Moralis p. Antoen, p. Rotari, p. Habert de Sacramento paenitentiae, Biblia Sacra Latina, Barsias Lucemburg, Claus, Currus Israel, Laselve, Omnes Concionatorii Libri, Lajmanni et Buzembau Theologia moralis, Becani Controversiae, Stainihurstius Peregrinatio Jerosolomytana, Spies Catechismus, Flores Doctorum, Concilium Tridentinum, Exempla Biblica, Meditationes quadragesimales, Accessus et recessus Altaris, Breviarium quadripartitum, Diurnale Romanum, Officium Rakoczianum, Officium

[1] Csacsinovits (Csátsinovits) János (†1805). Pfeiffer, 1987. 337.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 42 2025. 06. 17. 13:55:44

hebdomadae sanctae, Breviarium monopartitum, Jaszlincz Philosophia integra, Dictionarium Parizpapai. Provisus etiam protocollo parochiali, in quod constitutiones, tam episcopales, quam ordinationes vicariales, et resolutiones regias inscribit. Habet etiam matricas pro adnotandis baptisatis, copulatis et mortuis, atque ad fidem orthodoxam conversis necessarias.

Sacrum missae sacrificium sine anni temporum discrimine semper diebus Dominicis et festis hora 10ª celebravit a modo autem imposterum a festo Sancti Michaelis, usque festum Sancti Georgii inchoabit hora 10ª, a festo vero Sancti Georgii ad festum Sancti Michaelis hora 9ª, et hanc dispositionem accurate observabit. Pro populo fideli suae curae commisso Dominicis et festis de praecepto offert, et celebrat missam, quam nedum diebus festis vel Dominicis, sed ne feriatis quidem omittit, nisi legitima, justaque causa impeditus celebrare nequeat, si stipendium offeratur, illud infra grossos 8 pro sacro lecto, pro cantato vero infra flor. 1 non acceptat. [33]

Sacramenta diligenter administrat, nec invenitur ullus, qui absque horum participatione per negligentiam parochi decessisset. Conciones quovis festo et Dominico die dicit, catecheses servat, et parvulos in doctrina fidei ac morum instruit. Post conciones festa fori, et venturos jejuniorum dies promulgat, matrimonia, quos inter contrahenda sint, ternis vicibus denunciat, vesperas in festis et Dominicis diebus, aut earum loco lytanias deinceps accurate servabit, neque committet eas soli ludimagistro absolvendas, sed his ipsemet intererit, et pro muneris sui obligatione postquam lytaniae populo cum ludimagistro concinente finitae fuerint, pias fidelibus in unum congregatis preces praeorabit, sicque uno quasi ore Deum precando devotionem sibi commissarum ovium sua praesentia fovebit. Sanctissimum Sacramentum, qua potest, maxima reverentia et decentia defert ad infirmos, verum ob populi concurrentis defectum sine lumine, posthac saltem in matris parochiae ambitu, nisi urgentis casus circumstantiae aliud exigant, aedituo aut aliquo puero tintinnabuli pulsu signum dante, deferet semper, ut signo hoc admoniti fideles Dei hominis praesentiae ad adorationis cultum excitentur, porro cum ecclesia sua etsi non amplos, commodos tamen, atque ad hoc etiam sufficientes, ut oleum pro lampade procurari possit, proventus habeat, saltem diebus Dominicis et festis durantibus officiis divinis, quod in aliis angustiorem penum habentibus ecclesiis fit, lampadem coram Sanctissimo accendi curabit.

e-archívum 2025

De proventibus parochi

Titulo stolae habet parochus a sepultura senioris cruc. 30, a sepultura infantis cruc. 24, a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, et strophium, aut in locum strophii cruc. 17. Pro sponsae vel sponsi dimissionis alio qualicunque scripto testimonio cruc. 30, titulo liberae stolae percipit duplum ordinariae. Titulo vero fixae praestationis loco pecuniae lecticalis per aversionem habet flor. 20, a quolibet pari metr. Pos. frumenti, a servis et viduis mediam metr. Pos. frumenti,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 43 2025. 06. 17. 13:55:44

a quolibet hospite vineam habente, si intra parochiam habitet, medias 12, si non sit parochianus 6 medias. Item a quolibet hospite jugalia habente unum currum lignorum. [34]

Agros pro calcaturarum diversitate diverso loco sitos habet, et quidem in calcatura intra viam Szorossadiensem et Németh-Egresiensem existente, habet agrum capacem metr. Pos. 12, qui a fine meridionali habet in vicinitate antiquum caemeterium, a fine septemtrionali agrum Georgii Csizmadia, alias Georgii Lukács, ab oriente agrum ludimagistri, ab occidente agrum Georgii Kiss. Hunc parochiani ex integro inclusive usque frugum convectionem cultivant. 2^{dum} agrum in eadem calcatura habet prope Bagó-Gát duarum Pos. metr. capacem, qui ab orientali parte jacet, penes viam ad Németh-Egres ducentem, ab occidentali parte penes agrum Joannis Varga, a septemtrione tangit finem agri Volffgangi Bognár, a meridie finem agri communitatis et Josephi Vajacsa, hunc parochus suis impensis excolit. 3um agrum capacem metr. Pos. in eadem calcatura in loco vulgo a Tök-Almafánal dicto a septemtrione conterminat com agro Pauli Kiss, a meridie cum agro Joannis Kiss-Varga, ab occidente tangit latus agri Georgii Kereszt, ab oriente agrum Joannis Szűcs. Excolitur per parochum.

In calcatura versus Bedegh sita, trans Bagó-Gáttya, versus sylvam Galamb-Erdő dictam quasi in superficie collis ibidem existentis capacem metr. Pos. 12, a septemtrione desinit ad finem agri Georgii Kiss, a meridie ad finem agrorum Antonii Tilli et Antonii Tőrgyék, a latere orientali decurrit penes agrum ludimagistri, ab occidentali penes agrum Ladislai Barbél. 2um In loco Szederje fánál dicto capacem metr. Pos. sex, tangit finem agri Georgii Varga, a septemtrione finem lateris agri Georgii Kereszt, ex parte occidentali Joannis Szűcs, ex parte orientali junioris Joannis Kurucz et Joannis Szabó agrorum lateribus advicinatur. 3um In via Bedeghiensi capacem metr. Pos. 8, per hunc transit via Bedeghiensis pro vicino ad meridiem Joannis Palotai agrum, a septemtrione Georgium Csizmadia, alias Georgium Lukács dictum, a latere occidentali habet vicinos fines agrorum Michaelis Pap, Josephi Kovács, Pauli Kecscke, a latere orientali usque et trans viam Bedeghiensem latus agri Joannis Janusek. 4^{tum} In loco vulgo Andocsi Lapány dicto capacem metr. Pos. 3, cujus vicini sunt ab occidente ager Georgii Kereszt, ab oriente via Bedeghiensis, a septemtrione ager Joannis Fias, a meridie [35] Georgii Lukács. 5um In eodem loco Andocsi Lapány dicto, capacem metr. Pos. 8, ab oriente in vicinitate Michaelis Varga, ab occidente agrum Francisci Szabó, a meridie autem agrum Stephani Vajda et Jacobi Palotai, a septemtrione Michaelis Balás agrum. 6um Locum Kettős Gát dictum capacem metr. Pos. 8, cujus vicini sunt ab oriente Francisci Szabó, ab occidente Josephi Pap et Michaelis Keresztes colonorum agri, a septemtrione autem Joannem Zsodér et in parte aliqua agrum Michaelis Balás, a meridie Joannis Vajda et Volffgangis Bognár agros. Primum in hac calcatura parochiani, reliquos parochus suis impensis cultivat.

In calcatura versus Szántó sita a Béh Kúttya Vőlgyénél in citeriore latere montis habet agrum 12 Pos. metr. capacem in vicinitate a septemtrione ex parte viae Ürőghiensis agrum Georgii Szabó, Michaelis et Stephani Pál, a meridie viam ad Szántó

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 44 2025. 06. 17. 13:55:45

ducentem a latere occidentali usque medium tangit latus junioris Georgii Pintér agri, post medium autem latus agri Michaelis Kecskes, ex parte orientali tangit latus agri senioris Georgii Pintér. 2dum In eadem calcatura in loco Béh-Kúttya hegyén capacem metr. Pos. 14, ex parte septemtrionali in vicinitate agrorum Josephi Sűttő et viduae Katona Farkasné nominatae, ex parte meridionali in vicinitate agri Jacobi Palotai, et in parte viae Sőtét Kerékiensis a latere orientali usque medium vicinum habet latus agri Ladislai Pinter in altero medio latus agri Joannis Vajda, ex occidentali vero parte usque medium tangit latus agri Ladislai Pintér, post medium vero agrum ludimagistri. 3ium In eadem calcatura in loco Béh-Kuttya Vőlgyében prope viam Urőghiensem capacem metr. Pos. 4, qui a fine meridionali conterminat cum agro parochiali. No. 2o in hac calcatura specificato, a fine septemtrionali autem conterminat cum agro Antonii Falusi, ex parte orientali jungitur agro Josephi Sűttő, ab occidentali autem viduae Katona Farkasné dictae. 4tum capacem metr. Pos. 8 habet versus locum Sőtet-Kerék vocitatum, jacet ager iste a fine septemtrionali ad viam secundam, quae ducit ad Sötét-kerék, vulgo kőzépső Kerék út dictam, a meridie autem conterminat cum agris Joannis Ingola et Josephi Pap, a [36] latere orientali habet latus agri Stephani Kurdi, a latere occidentali Josephi Kereszt. 5um habet vulgo a Pap gátnál capacem metr. Pos. duarum, a parte orientali vicinam habet viam Szántóiensem, in occidentali parte vicinum eidem est pratum Josephi Palotai, a septemtrione agrum Stephani Taszari, alias Martony Istok nuncupati, a meridie latus integrum agri Michaelis Varga, omnes hos agros suis sumptibus colit parochus excepto agro in hac calcatura primo loco designato, quem parochiani, quemadmodum alios ab se cultivari solitos arant, seminant, occant, fruges in eo procreatas demetunt et convehunt. Praeterea e terris modo recensitis quolibet anno pro Turcico perarare obligantur parochiani unam 12 Pos. metr. capacem, quem etiam metunt, et fractum convehunt.

Habet item pro cannabibus in medio caeterarum terrarum pro cannabeto servientium capacem metr. unius Pos., jacet a dextris penes viam Németh-Egresiensem, vicinae illi sunt a septemtrione terrae junioris Georgii Pintér, a meridie Michaelis Kereszt.

Item pro caulibus plantandis hortum capacem quadrantis metr. unius, in vicinitate ab oriente horti Georgii Kereszt, ab occidente in vicinitate decurrentis fluvioli Pernesz, vulgo Tabán dicti.

Prata vero ad parochiam pertinent sequentia, et quidem 1um in plaga Talarmardag in serie caeterorum pratorum a fine ultimum, in cujus medio decurrit fluviolus Talamardiensis cinctum dumetis, ab occidente, meridie et septemtrione sylvae illi advicinantur, ab oriente autem pratum Stephani Vajda. Profert pratum istud faeni currus septem vel octo, solus parochus impensis suis falcat et faenum convehi curat. 2dum Pratum habet ad Kiss-kút vel Fodor-kút proferens faeni currus circa 7, ejus pars ea, quae est cis aquam jacet in terreno Kopanyiensi, quae vero est trans-aquam, ea jacet in terreno Szorosadiensi, habet vicina a fine meridionali pratum junioris Georgii Pintér et sylvam Szorossadiensem, a fine septemtrionali pratum Josephi Mecsehi(?). Pratum hoc falcant parochiani, et desectum gramen convehunt. 3um versus Németh-Egres penes

e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 45 2025. 06. 17. 13:55:45

fluviolum ex Pernesz defluentem, undique aggeribus cinctum, [37] proferens faeni currus circa 6, huic vicina sunt a septemtrione pratum senioris Georgii Pintér, e meridie pratum Josephi Hires, ab occidente autem proxima sunt latera agrorum Michaelis Balás et Stephani Molnár, ab oriente prata Joannis Fias et Georgii Lukács, quae decurrens ex Pernesz fluviolis a prato parochiali separat. Pratum hoc incolae Németh-Egresienses, cum faenum praestare parocho nequeant, ex contractu falcant, et faenum ad Koppány convehunt, cincturam nihilominus parochus suis impendiis conservare debet. 4^{tum} habet in loco antiqui caemeterii, penes quod transit via Egresiensis ab oriente, ab occidente autem via ad sylvas Karaienses ducens, profert faeni currus duos, falcatur impensis parochi. 5um quod vocatur Hocsa Kert estque hortus faenilis undique propria parochi industria cinctus, proferens faeni currus circa duos, tresve ab oriente extra cincturam vicinos habet agros senioris Georgii Pintér et Ladislai Pintér, ab occidente similem hortum faenilem iunioris Georgii Pinter. 6um Penes Béh-kúttya palis cinctum, proferens faeni currum unum, vicina habet ab oriente pratum Josephi Pamuki, ab occidente pratum Jacobi Palotai, a meridie prata Stephani et Michaelis Pál, a septemtrione ex integro viam Szántóiensem, utrumque hunc faenilem hortum suis impensis et cingit et falcari, ac faenum convehi curat parochus. 7^{mum} In valle Béh-Kuttya penes agrum est plagula terrae ad agrum parochiale ibidem situm pertinens, sed quia ob decurrentes imbrium aquas eluitur, semen immitti eidem non potest, ideo pro prato relictum quotannis manet, et si annus favorabilior sit, profert parocho unum curriculum faeni. Falcatur sumptibus parochi.

Habet parochus vineam quoque ad parochiam spectantem fossorum 14 in promontorio Koppanyiensi ex Paulo Tapolczay hic olim licentiato ad parochos derivatam, a fine occidentali terminatur ad viam, quae a capella promontorii ducit ad Lapafő, a fine orientali itidem terminatur ad viam, quae Nakienses et Lapafőienses pro adaquatione ducit ad fontem Tatali. Est libera ab omni onere 9^{ae} et 10^{mae}, ac juris montani, et propriis parochi sumptibus excolitur.

ELTE 2025 egyetem

De scholae rectore

Scholae rector de nomine est Franciscus Turányi annorum 39, Catholicus, absolvit rhetoricam, et fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, officio suo, cujus partibus debite [38] satisfacit, plene sufficientem habet doctrinam in cantu bonus, in parvulorum scholarium institutione solers, morum proborum et exemplarium. Pulsus cujuscunque demum nominis illi incumbit, quem etiam usque modo ita praestitit, ut parochianis plene satisfecerit.

Proventus habet sequentes: et quidem titulo stolae a sepultura tam senis, quam junioris aequaliter cruc. 10, a scheda promulgationum matrimonialium, si desponsi parochiani sint cruc. 7, se vero horum alteruter extraneus sit, duplum, sive cruc. 14, a pulsu contra tempestatem a quolibet hospite unum frugum frumenti manipulum, et a quolibet hospite vineam habente duas medias musti, a singulo pari frumenti

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 46 2025. 06. 17. 13:55:45

mediam metr. Pos. et cruc. 7 titulo lecticalis obventionis, a servis et viduis pariter titulo lecticalis praestationis dimidium mediae Pos. metr. et cruc. 3 et ½, a quolibet hospite jugalia pecora habente lignorum currum unum, pro institutione puerorum singulo trimestri spatio cruc. 36, quos deinceps ab illis, qui attestantibus juratis loci, et domino parocho recognoscente solvendi capaces non sunt, non exigit, sed tales gratis ex obligatione charitatis a Deo fatigii mercedem praestolaturus instruet, et instruere tenebitur.

Agros habet in tres calcaturas divisos, et quidem in calcatura versus Németh-Egres habet capacem metr. Pos. 6, a meridie in vicinitate antiqui caemeterii, a fine septemtrionali in vicinitate agri Georgii Lukács, ab oriente Josephi Vajacsa, ab occidente agri parochialis. 2^{dum} habet trans Bagó-Gáttya versus Galamb-erdő in vicinitate agri parochialis capacem metr. Pos. 6, cujus a septemtrione vicinus est ager Pauli Kecskes, a meridie ager Joannis Varga, ab oriente autem tangit latus agri Josephi Pap, ab occidente latus agri parochialis. 3um In valle Béh-kúttya capacem metr. 6, a fine septemtrionali vicinum habet finem agri Ladislai Pintér, a meridionali finem agri Joannis Palotai, ab oriente tangit latus agri parochialis, et hos omnes agros parochiani excolunt, fructus eorum demetunt et convehunt. Quia vero ludimagister pro Turcico terram designatam non habet e modo recensitis unum infra fagopyri seminaturam, et pro avena unum 4 metr. capacem perarare, et avenam demetere ac convehere tenentur.

Habet ad haec pro cannabibus duo terrae frusta, singulum unius quadrantis metr. Pos. capax, unum situm est intra viam Egresiensem, et fluvium Tabán, cujus vicini sunt a meridie ager [39] Joannis Kurucz, a septemtrione ager viduae Várga Jánosné nuncupatae. Alterum situm est inter terras pro cannabeto servientes, et a plaga orientali terminatur ad antiqua Koppanyiensia fossata, ab occidentali autem ad fluviolum Koppanyiensem, has terrulas Koppanyienses perarant. Habet et hortulum pro caulibus capacitatis unius Pos. metr. quadrantis, in serie aliorum hortorum, cui advicinantur a meridie fluvius Koppanyiensis, a septemtrione locus nundinarum, ab oriente autem hortus Joannis Totth, ab occidente hortus Stephani Vajda, quem parochiani Koppanyienses cingunt et perarant. Prata nulla habet, ideo ex parato faeno quotannis per parochianos praestantur illi faeni currus duo.

Domus parochialis est e ligneis materialibus constructa, continet pro parochi habitatione duo cubicula, pro familia unum, culinam et cameram unam, subtus eam cellarium est commodum, anterior ejus pars est in statu bono, sed posterior ruinam minatur, datur haud procul a parochiali domo plaga terrae, cujus usum per recentius erectam cincturam sibi privatam reddere voluit parochus, ad praecavendas hinc ortas ex parte dominii quaestiones, parocho dicti spatii usus, non alter competet, quam ille, quem ante ejus cincturam praehabuit. Domus ludimagistri e sepibus erecta est. Continet duo cubicula, unum eorum servit pro habitatione ludimagistri, alterum pro schola puerorum, provisa est etiam culina et camera, estque in statu commodo, utram conservandi obligatio est penes parochianos.

VEL-2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 47 2025. 06. 17. 13:55:45

De filialibus

Ad matrem Koppanyiensem ecclesiam pertinent titulo filialium possessiones Szorossad, Karó,[1] Dőrőcske, Németh Egres.

PRIMA EST filialis Németh-Egres distans a matre sex quadrantibus horae. Datur in ea capella ad formam oratorii haereticorum e lignis constructa a communitate locali anno 1750 absque ulla dote, ac benedicta est, mox postquam surrexit a districtuali vice-archidiacono. Extat in ea altare unum duabus tantum mappis instructum, portatili lapide, cujus sigillum occasione praesentis visitationis renovatum est. Proventum praeter marsupialem nullum habet, qui aegre vel pro candelis pro sacrificii missae celebratione necessariis comparandis sufficit. Sacram supellectilem habet sequentem, et quidem casulas varii coloris 2, nigram 1 cum suis manipulis, stolis, velis et pallis ac bursis, albas 2, humeralia 2, cingulum 1, calicem cum sua patenula cupreum 1, eumque bene deauratum, ciborium [40] sine operculo cupreum inauratum 1, candelabra 4, crucifixos 2, vexilla 2, tabulas canonum 3, quadratum 1, cathedram concionatoriam, tintinnabula 2, urceolos 3, manutergia 3, mappas 2, lampadem 1, pyxidem pro conservandis hostiis 1, pro sacris liquoribus 1, superpelliceum 1, tobale 1, pulvinum pro altari 1, corporalia 3, purificatoria 2, cistam pro recensitis conservandis 1. Capella haec nimis angusta est, nec fideles loci incolas multo minus ex matre huc pro divinis transeuntes capere potest. Praeterea multum desolata, et ruinae etiam vicina est. Datur ad hanc capellam pertinens campanula appendens lib. 30.

VEL 2025 e-archivum

De obligatione parochi

Parochus idem, qui in matre obligationis illius fuit, hucusque quolibet tertio Dominico die in hac filialis capella divina celebrare, eadem obligatio porro etiam manet parochum, verum ita, ut quoties ipse huc pro celebrando transiturus est, de sacerdote in matre pro populo celebraturo provideat, hoc enim, ut matris ecclesiae fideles transeant nec ob distantiae magnitudinem, nec ob populi multitudinem ipsiusque capellae exiguitatem admitti, desiderari potest, ut ex matre ad hanc filialem parochum sequantur fideles, praecipue cum illi totum pene parochum providendi onus sustineant.

De proventibus parochi

Stola est eadem, quae in matre a quavis functione stolarem praestationem adnexam habente penditur. Titulo praestationis lecticalis in aere parato per aversionem percipit flor. 10, in frumento metr. Pos. 10, currus lignorum focalium 20.

Agros habet in tres calcaturas divisos. In calcatura Rétekre dűllő Telek nuncupata, habet agrum capacem metr. Pos. 6, a fine orientali in vicinitate viae Kapolyiensis et pratorum quotannis inter hospites distribui solitorum, a fine

[1] Helyesen Kára.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 48 2025. 06. 17. 13:55:45

autem occidentem respiciente in vicinitate agrorum communitatis per Stephanum quondam Biró possessorum, a latere meridionali tangit latus agri ludimagistri, a septemtrione latus agri Francisci Riba. In calcatura Vizes-vőlgyi Telek dicta, habet agrum capacem metr. Pos. 6, cujus vicini sunt a fine meridionali ager Stephani Vajda, a septemtrione ager Pauli Lankoczi, ab orientali Francisci Nagy, ab occidentali Josephi Biró. In calcatura penes rudera vetustae ecclesiae sita, quae calcatura omni anno pro vernali semine servit, habet agrum capacem Pos. metr. 4, cujus vicini est a meridie pratum [41] communitatis inter pastores dividi solitum, a septemtrione ager Joannis Bábodi, a latere orientali latus agri Francisci Finta, ab occidentali vero latus agri per Stephanum quondam Biró possessi, nunc vero ad communitatem pertinentis, et hos omnes agros, prout recensiti sunt tenentur cultivare, et cultivant Nemeth-Egresienses, et postquam fruges impensis parochi trituratae sunt, semen ad Koppány devehunt. Pratum nullum habet parochus, ideo vi contractus pratum parochiale, ut superius expositum est, in terreno Koppanyiensi falcare, et faenum convehere tenentur.

De ludirectore

Ludirector est de nomine Adamus Béri annorum 55, Catholicus, fidei professionem fecit, ultra triviales scholas nullas alias frequentavit, et pro qualitate scientiae in his scholis haustae, novit ritus ac caeremonias ecclesiae, sed horum notitia nec requiritur in ipso magna. In institutione puerorum, quantum legendi peritiam adtinet, est sedulus, vitae bonae est, nec ulli vitio deditus esse observatur, hucusque omnis generis pulsus illi incumbit, et in hoc parochianis satisfacit.

VEL 2025 e-archívum

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae funebris sine ullo discrimine cruc. 10, a scheda promulgationali si desponsi sint de loco cruc. 7, si eorum alteruter extraneus sit cruc. 14, ab instructione puerorum pro singulo trimestri spatio cruc. 15, qui hos solvere non possunt, prout de matre dictum est, gratis instruet. A quolibet pari titulo lecticalis obventionis habet in aere parato cruc. 7 et mediam metr. Pos. frumenti, a viduis et servis hujus dimidium, a quolibet hospite jugalia habente lignorum focalium currum unum, pro pulsu contra tempestates a quolibet hospite unum manipulum frugum frumenti.

Terras habet in duas calcaturas divisas, et quidem in calcatura ad prata declinante vulgo a Rétre dűllő-Telekben habet agrum metr. Pos. 4 capacem, a fine orientali in vicinitate viae Kapolyiensis, ab occidentali autem in vicinitate agri per communitatis fabrum seminari soliti, a meridie vero in vicinia habet agrum Danielis Orban, a septemtrione agrum parochialem. 2^{dum} agrum capacem 6 Pos. metr., habet in calcatura ad viam Tabiensem declinante, vulgo a Tabi útra dűllőben, in ejus vicinia est via Kányoiensis a fine orientali, ab occidentali

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 49 2025. 06. 17. 13:55:45

autem via Tabiensis, a latere meridionali ager Josephi Biró, a septemtrionali [42] Michaelis Csuti, utrumque hunc agrum cultivat vigore contractus communitas Egresiensis. Ad haec quolibet anno agellum unum capacem metr. Pos. plus minus 1 ½ tam pro Turcico, quam pro avena vel hordeo excolunt. Parochiani avenam et hordeum etiam demetunt et convehunt.

Penes cincturam ecclesiae habet idem ludimagister hortum pro Turcico, cui a fine occidentali vicina est ipsa ecclesia, a latere septemtrionali fundus et domus Pauli Csuti. Habet itidem in fine domus suae hortum pro viridariis, et fagopyro procreando servientem. Pratum habet unicum proferens currum faeni unum, situm in loco Felső-Puszta dicto, in vicinitate pratorum communitatis, quae singulis annis inter pastores dividuntur, ab oriente vicinum habet agrum Josephi Fehérvári lateraliter extensum, ab occidente agrum communitatis.

Domus ludimagistri e sepibus aedificata est, complectitur cubiculum, culinam et cameram unam, ac stabula et in statu bono posita est. Conservatur et reparatur per communitatem dominio materialia subministrante.

SECUNDA FILIALIS est possessio Szorossad, in qua nulla datur ecclesia aut capella, campanulam unicam lib. 28 haec filialis habet. Unde parochus unice pro sacramentorum administratione, et sepeliendis mortuis transeundi habet obligationem.

VEL 2025 e-archívum

De parochi proventu

Titulo stolae a sepultura senis den. 50, ab infantis den. 40, a copulatione flor. 1 den. 50, a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, et unum strophium, aut in strophii locum cruc. 17. Pro testimonialibus cujuscunque speciei den. 50, titulo liberae stolae percipit duplum ordinariae, titulo fixae obventionis habet in fixo ex aere parato flor. 15, et ab hospitibus quindecim totidem sive a singulo unum currum focalium lignorum, reliqui loci incolae praestant unius diei manualem laborem. Praeterea singulus colonus vineam possidens 12 medias musti.

Possidet parochus in hujus filialis territorio intra viam et sylvam Karóiensem unum agrum 4 metr. Pos. capacem, penes quem versus orientalem plagam transit via Miklosiensis, a latere autem septemtrionali vicinam habet sylvam Karoiensem, partialiter autem finem agri extirpatitii ad Joannem Hozlmai pertinentis, a meridie vero viam Karoiensem, agrum hunc ipse parochus excolit, quem alias Szorossadienses excolere deberent.

De ludimagistro ejusque obligatione [43]

Ludimagister de nomine est Gasparus Hazlinger annorum 28, Catholicus, fidei professionem fecit, ultra triviales scholas non studuit, ideo etiam doctrinam, quantum institutionem puerorum attinet, ultra legendi peritiam non habet, suo

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 50 2025. 06. 17. 13:55:45

nihilominus officio tam in hoc, quam in cantu satisfacit, estque sobrius, neque de aliquo vitio notatus scitur. Omnis pulsus illi incumbit, cujus intuitu defectum aliquem emersisse e parochianis nemo hactenus questus est.

Proventus habet sequentes, stolares quidem a senis cruc. 10, infantis cruc. 7, a scheda promulgationis cruc. 7, pro instructione puerorum a solvere valentibus, si per totam hyemem puer frequentet cruc. 12, a solvere non valentibus nihil, sed instruuntur gratis, porro quoque instruentur. Titulo fixae praestationis habet a quolibet pari lecticalis pecuniae 3 cruc., frumenti lecticalis ab hospitibus mediam Pos. metr., ab inquilinis mediae Pos. metr. dimidium, a quolibet hospite unum currum lignorum focalium. Item a quolibet hospite in promontorio Szorossad percipit pro pulsu contra tempestates duas medias musti, pro eodem pulsu a singulo hospite unum manipulum, a communitate medium currum faeni. Domus illius est e sepibus erecta, continet unum cubiculum, culinam, cameram et stabulum, estque in statu bono, onus eam conservandi reparandi, prout et novam aedificandi soli communitati incumbit, dominio materialia subministrante.

TERTIA FILIALIS Derecske, distans a matre una hora, est ecclesia destituta, nihil hic datur praeter unam campanulam, quae est lib. 30. Parocho Koppanyiensi incumbit Sacramenta administrandi, mortuos tumulandi et populum instituendi obligatio, cujus titulo baptismate habet cruc. 17, a sepultura senis flor. 1, ab infantis den. 80, a copulatione flor. 2, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7 et unum strophium, vel loco strophii cruc. 17. Praeterea a singulo hospite jugalia habente sectorum lignorum focalium currum unum.

Ludimagister Szorossadiensis ad hanc quoque filialem servit, titulo servitii sui habet a quolibet hospite vineam habente duas medias musti, titulo stolae a sepultura senis et infantis cruc. 14.

VEL 2025 e-archivum

QUARTA FILIALIS est possessio Karó distans a matre tribus quadrantibus horae, hic nulla ecclesia vel capella datur. Parocho titulo stolae tantum ab omni functione stolarem praestationem adnexam habente, pendunt, quantum in ipsa matre hoc titulo praestatur. Habet praeterea idem parochus a qualibet domo den. 50, et a quolibet hospite jugalia pecora habente lignorum focalium currum unum. Ludimagister nullus datur. In hoc loco parochus cum dominio terrestrali et parochianis sedulo agat, ut unus ludimagister Catholicus, qui Catholicorum et acatholicorum proles in literis elementaribus instruere possit, quantocyus introducatur. [44]

De parochianis, eorumque obligatione

In matre Koppány numerantur animae Catholicae confessionis capaces 657, incapaces 239.

In filiali Németh-Egres Catholici confessionis capaces 255, incapaces 118.

In filiali Szorossad Catholici confessionis capaces 108, incapaces 102.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 51 2025. 06. 17. 13:55:45

In filiali Karó Catholici confessionis capaces 45, incapaces 21.

In filiali Derecske Catholici confessionis capaces 37, incapaces 11. Augustanae confessioni addicti capaces 210, incapaces 97, Helveticae confessioni addicti capaces 37, incapaces 15.

Populus satis devotus et in frequentandis divinis diligens est, sub missae sacrificio ludimagistrum tum praecinentem, tum praeorantem devote concinendo et comprecando sequitur. In rebus fidei pro capacitatis suae modo omnes sufficienter instructi sunt, vitio aliquo, quod publicae offensioni, aut scandalo manifesto esset, nemo notatus invenitur, si quem autem gravius praesertim malitia prolabi contingat, talis emendatio pro salutari eorum etiam exemplo implorata per parochum localium iudicum et officialis dominalis assistentia procuratur. Apostatae a vera orthodoxa fide nullus invenitur, qui autem reluta haeresi Calviniana ad Catholicam fidem conversi sunt opera moderni parochi, sunt sequentes: Petrus Pulai, Joannes Pap, Eva Bognár, Philipus Kereszt, qualium nomina ita in librum pro usu hoc comparatum inscribenda habebit parochus, ut simul eorum originis locum, aetatem, haeresim, quam ejurant, ac una duorum triumve testium, quorum in praesentia fidei faciunt professionem nomen adnotare non intermittat.

Intra ambitum parochiae hujus, quemadmodum nulla virorum aut mulierum confraternitas, ita nec hospitale ullum, nec ullus probatae religionis ordo existit.

VEL 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices tam in matre Koppány, quam ejus filialibus dantur in omnibus, excepta filiali Derecske, Catholicae omnes adjuratae et examinatae, atque ad baptismum in necessitatis articulo valide conferendum bene instructae. Caemeterium in singulis intra ambitum Koppányiensis parochiae existentibus locis dantur extra ipsas possessiones posita, benedicta, et aggeribus contra pecudum accessus munita. Vespilones autem, quibus ex officio humandorum mortuorum incumberet obligatio non existunt, sed parochiani mutuo sibi invicem supremum istud charitatis praestant obsequium. Ad haec et statuta illa etc. [45]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 52 2025. 06. 17. 13:55:45

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Tabiensis die 6[a] Maii Anni 1778[i]

De statu ecclesiae

Mater Tabiensis ecclesia dedicata honori Sacratissimi Corporis Domini nostri Jesu Christi benedicta, erecta e nonnullorum terrestrium dominorum piis legatis et piis fidelium eleemosynis, absque ulla, quantum scitur, dote, unde nec fundum fixum ullam, e quo conservari possit, habet. Ob hujusmodi fundi defectum tectum illius ruinae proximum est, ac turris etiam cruce destituta, quorum reparationem parochus apud suos parochianos serio adurgebit.

Exstant in ea altaria duo majus Sanctissimo Corpori Christi Domini positum, colore vario bene pictum, in sui medio complectitur iconem in figura monstrantiae imaginem Sanctissimi Sacramenti exhibentem. Provisum tabernaculo deaurato, duorum angelorum statuolis candelabra tenentibus instructo portatili lapide bono et inviolato, quatuor majoribus candelabris deauratis et requisitis canonum tabellis, ac etiam tribus mappis decenter vestitum est, alterum, sive minus provisum est duobus candelabris lapide portatili et tribus mappis.

Proventum suum annuum alium non habet, quam qui tempore nundinarum e cessione dominorum terrestrium e locali obvenientia provenit, facitque annue ad summum flor. 10. Ex eleemosyna item ad marsupium colligi solita, quod cum priori positione annue ascendit ad flor. circa 16. Actu in cassa habet flor. 6. Debita nec activa, nec passiva. Proventum localem colligit dominalis satrapa, aedituo ecclesiae praesente, qui eundem proventum sibi resignatum imponit coram parocho praevie numeratum in ecclesiae cistam, duplici clavi provisam, quarum unam parochus, alteram ipse aedituus habet, isque et de hoc tenui proventu coram dominis terrestribus vel eorum homine, ac parocho quotannis rationes reddit. [46]

Sacra vasa, supellectilemque sacram habet sequentem: monstratorium cupreum auratum et deargentatum, ciborium cupreum cum operculo inauratum unum, calices 2, unum una cum patenula argenteum, bene inauratum, alterum una cum patenula cupreum nova inauratione indigentem. Pacificale cupreum modice inargentatum, pyxidem triplicatam pro sacris liquoribus ex metallo unam, pro sacro viatico ad infirmos deferendo unam abintus deauratam, lampadem ante altare majus pendentem vitream unam, casulas 5, quarum tres varii coloris sunt, ex his una bona, duae utcunque jam tritae sunt, nigrae pro requiem 2[ae], vela varii coloris 4, nigri coloris 2, pallae varii coloris 3, nigrae 2. bursae totidem, albae 3, duae plicatae, una bona, humeralia 5, purificatoria 16, corporalia 13, rochetum 1, superpelliceum 1. Mantilia abstersoria 2, biretum 1 sericeum, alterum e lanea materia confectum. Pulvini pro ara ex pelle varii coloris 2, sericei parte una varii coloris, ex altera nigri 2, umbella cum suis hastis 1, vexilla 2, unum majus viride attritum, aliud minus ex ordinaria lanea materia, missalia 3, unum Franciscanicum, alterum ordinarium, tertium pro requiem vestes talares

VERL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 53 2025. 06. 17. 13:55:45

pro ministrantibus pueris cum suis linteolis 2, tobalia 3, orbiculi stannei pro urceolis 2, urceoli stannei 2, vitrei 2, tintinnabula 3, sepulchrum pro die Paresceve, organum mutationum sex, campanae 3, unum cent. unius et lib. 17, alterum cent. 1 et lib. 7, 3ia est librarum 25 minima haec, est consecrata.

Datur fons baptismalis, qui in loco decenti, et sub bona clausura conservatur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur. Sanctissimum Sacramentum etiam, tam pro aegrotantium communione, quam pro publica adoratione singulo mense bis renovatur, huncque in finem prout et pro sanctissimae missae sacrificii celebratione hostiae qualibet septimana novae parantur.

De terrestribus dominis

In parochia hac potiores terrestres domini sunt dominus Antonius Mérei, domina vidua Gusicsiana et domina vidua [47] Spisicsiana et plures alii, quorum nullus jus patronatus habet, nec jus praesentandi exercet, unde nihil omnino ad ecclesiae, domusque parochialis aedificationem, conservationem praestant, sed misera plebs sumptibus parochi propriis aedificatam conservat.

De parocho ejusque obligatione

VEL 2025 e-archivum

Parochus de nomine est Andreas Balasy,[1] annorum 51, loquitur linguas Hungaricam et Sclavonicam, in filiali Zala servit Slavonica lingua, in matre et aliis filialibus servit Hungarico idiomate, studia absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, est canonice investitus et installatus, animarum curam exercet annis 20. Libris, quos ipse comparavit omnes provisus est sequentibus: Scriptura Sacra Hungarica, Tyrino interpraete Sacrae Scripturae, Theologia morali Ludovici Haberth, Raiffenstuel, Antoen, Concionibus Sclavonicis, et p. Fabricii tom. 2, Concionibus domini episcopi Biró, p. Fabri, Claus, cujus etiam opera catechetica cum concionibus in tom. 4 compacta sunt, Concionibus quadragesimalibus p. Michaelis de Calvo, Concionibus p. Michaelis Kellen, Catechismo Romano, Concionum funebrium p. Pauli Baranyai parte una, Vita sanctorum opere controversistico Stephani Bőjtős, Compendio Martini Becani, Historia p. Josephi Desericii de initiis Hungarorum, aliisque minoris momenti libellis, quibus accedunt matriculae, in quas nomina baptisatorum, copulatorum, mortuorum, confirmatorum, et ad fidem Catholicam conversorum inscribuntur. Habet et protocolla pro episcopalibus constitutionibus et vicarialibus ordinationibus, ac benignis regiis resolutionibus conscribendis parata.

Missae sacrificium diebus festis et Dominicis, nisi infirmitate impediatur semper, ferialibus autem frequentius celebrat, si autem ob fractas vires celebrare nequeat, providet accurate, ut populus alium habeat sacerdotem, qui eidem et ferialibus diebus missam faciat.

[1] Balási András (†178). Pfeiffer, 1987. 253.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 54 2025. 06. 17. 13:55:45

Sacrum missae sacrificium Dominicis et festis de praecepto pro parochianis Deo offert, stipendium, sive manualem eleemosynam juxta diaecesanam dispositionem pro lecto sacro in grossis 8, pro sacro cantato in flor. 1 [48] acceptat. Diebus Dominicis missae sacrificium, uti etiam festis in hyeme inchoavit hora 10ª, in aestate hora 9ª, hanc horam porro quoque observabit ita, ut a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo Sancti Michaelis autem usque Sancti Georgii festum hora 10ª inalterabiliter divina officia semper inchoet.

Conciones et catecheses per omnes totius anni Dominicos et festos dies, dum infirma valetudine non impeditur, ipse parochus facit, si autem infirmitate impediatur, concionatur p. Franciscanus, quem pro adjutorio suo ex indultu generalis vicarii servat apud se catecheses fiunt matutino tempore, cum populus post prandium exiguo numero vel ad lytanias compareat. Finitis concionibus, quos inter matrimonium contrahendum sit, juxta praescriptum concilii Tridentini promulgat, venturos quoque festos et jejuniorum dies inomisse populo annunciat.

Sacramenta solerter, eaque cum industria administrat, ut ejus culpa nemo participatione horum frustratus fuisse inveniatur, Sanctissimum Sacramentum, qua potest maxima et reverentia et decentia ad infirmos defert. Sed sine lumine propter penus ecclesiae paupertatem, quae causa est, quod lampadem coram Sanctissimo nec in ecclesia ardentem habeat. Posthac saltem in matre, nisi urgentis casus circumstantiae aliud exigant, praecedente puero tintinnabuli pulsu signum dante deferet, ad infirmos Sanctissimum Sacramentum, ut signo hoc moniti fideles ad Dei hominis sub speciebus panis existentis praesentiam reflectantur, et ad praestandum debitum illi adorationis cultum excitentur. Porro curabit parochus omni meliori modo providere, ut saltem festis et Dominicis diebus sub divinis officiis coram Sanctissimo lampas ardeat.

VEL 2025
e-archivum

De parochi proventibus

Titulo stolae habet parochus a sepultura adulti cruc. 30, ab infantis cruc. 24, a baptismate cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab iis autem, qui pro subsistentia parochi ordinarias obventiones non [49] praestant, exigit duplum ordinariae stolae, quod nomine liberae venit. Titulo autem fixae praestationis habet a singulo pari lecticalis frumenti metr. Pos. unam, lecticalis pecuniae cruc. 15 et ligni focalis currum medium.

Agros habet in duas calcaturas divisos, et quidem pro una calcatura habet in praedio Csaba agrum capacem metr. Pos. 22, in vicinitate agri ad praedicantem Tabiensem pertinentis, et ex parte altera in vicinitate agrorum illustrissimi domini baronis Calisius. Pro alia calcatura prope pagum sita habet itidem agrum 22 metr. Pos. capacem, ex una parte in vicinitate agri praedicti praedicantis, ex altera vero in vicinitate agrorum domini Barány. Pro cannabibus habet frustum terrae capax trium quadrantum metr. Pos., ex una parte in vicinitate Pauli István, ex alia parte in vicinitate domini baronis Calisius. Penes domum parochialem hortum pro Turcico satis amplum, quem una cum praedictis agris cultivant et excolunt parochiani.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 55 2025. 06. 17. 13:55:45

Prata habet tria unum proferens faeni orgias 5, quod parochus suis sumptibus extirpari curavit, et hodie etiam propriis impensis falcari, et faenum convehi facit, pratum hoc jacet ex una parte in vicinitate pratorum communitatis possessionis Tab, ex altera parte in vicinitate domini Joannis Gusics. 2^{dum} Habet unum currum faeni proferens in vicinitate prati Catholici Tabiensis ludimagistri ex una, ex altera parte autem in vicinitate prati Augustanae confessionis Tabiensis praedicantis. 3um Proferens unum curriculum faeni, in vicinitate pratorum illustrissimi domini baronis Calisius, et fluvii e loco Donati vocato defluentis. Haec duo ultimo specificata prata falcant parochiani et faenum convehunt.

De scholae rectore

Ludirector de nomine est Josephus Vlasics annorum 38, absolutus philosophus, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae exacte callet, officio suo tam in cantu, quam in juventutis instructione bene [50] fungitur, morum est exemplarium, pulsus omnis generis illi incumbit, in quo parochianis, prout in aliis suis obligationibus parocho sine defectu satisfacit.

Proventus habet sequentes, et quidem titulo stolae funebris cruc. 7, pro pulsu campanarum cruc. 3, a schaedis promulgationum cruc. 7, ab institutione puerorum pro singula angaria cruc. 15, si solvendo pares sint, sin vero recognoscentibus domino parocho et senioribus loci incapaces sint solvendi, solvunt nihil, et gratis pro Deo instruuntur, et instruentur posthac etiam. Titulo lecticalis obventionis a singulo pari habet mediam Pos. metr. frumenti et cruc. 7, a pulsu contra tempestatem a singulo vineam habente duas medias musti, duo plaustra lignorum focalium a communitate.

Agros habet ad duas calcaturas divisos, et quidem pro autumnali calcatura habet agrum 8 Pos. metr. capacem, ex una parte in vicinitate Martini Mittals, ex altera parte in vicinitate Emerici Ugrinecz. Pro vernali calcatura habet itidem 8 Pos. metr. capacem agrum, ex una parte in vicinitate dominae Guzissianae, ex altera autem sive ex parte occidentali in vicinitate agrorum domini Antonii Mérei. Pro Turcico habet unam terram araturae unius diei ex una parte in vicinitate Joannis Mecsehis ex altera autem parte in vicinitate Joannis Havelka. Omnes hos agros ex integro cultivant parochiani. Habet item unum curriculum faeni.

Domus parochialis continet duo pro habitatione parochi cubicula, culinam unam et cubiculum, pro familia cameram unam, quae e sepibus constructa est, reliquum vero aedificium domus e crudis materialibus ante annos 18 a parocho suis impensis, parochianis opera tam curruli, quam manuali concurrentibus est aedificata, posita est in statu commodo, obligatio eam reparandi et conservandi est penes parochianos. Domus porro ludimagistri e sepibus luto illitis constructa est, complectibus duo cubicula, [51] cameram et culinam, ac stabula, est in statu satis desolato, eam conservandi obligatio est penes parochianos, qui ad ejus reparationem serio stringendi erunt.

VEL 2023 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 56 2025. 06. 17. 13:55:45

De filialibus

Ad matrem Tabiensem ecclesiam nomine filialium pertinent possessiones Zala, Torvaj, Babony, Megyer et Kapoly. Praedia item duo, Lulla et Puszta Kapoly.

PRIMA EST FILIALIS Zala distans a matre media hora, datur in ea ecclesia honori Sanctae Mariae Magdalenae dicata est, erecta e solidis materialibus super rudera antiquae desolatae ecclesiae per dominum colonellum Franciscum Zichy sine ulla dote. Post erectionem creditur benedicta fuisse, extat in ea altare unum tribus mappis decenter vestitum, et portatili lapide bono provisum.

Proventum praeter marsupialem et e piis legatis nonnunquam provenientem, nullum habet, hic vero nimis quam exiguus est, actu in cassa nihil habet, in activis debitis autem flor. 12 in securo loco elocatos, sed et de hac exiguitate conservanda, idem observatur, quod de proventibus matris ecclesiae dictum est.

Sacram supellectilem habet sequentem et in specie quidem: calicem cum patenula cupreum inauratum 1, monstrantiam cupream inauratam 1, ciborium sine operculo cupreum 1, thuribulum cum navicula aereum 1, casulas varii coloris 2, nigram 1, singulam cum conformibus bursis, pallis, velis, manipulis et stolis, albas mediocris qualitatis 2, humeralia 2, cingulos 2, corporalia 3, purificatoria 4, strophia sericea 2, unum nigrum, velum pro monstrantia 1, mappas 2, superpelliceum 1, mantilia abstersoria 2, biretum 1, missale 1, vexilla 2, unum caeruleum detritum alium nigri coloris, candelabra in altari auro picta 4, parieti adfixa cuprea 2, organum quatuor mutationum ob vetustatem multum destructum, cistam pro conservanda sacra supellectili 1, scaphium pro conservanda lustrali aqua 1, tintinnabula 2, ampullas 2, aspersorium 1, lampadem ante aram pendentem aereum 1, linteum pro tegenda altaris mensa 1, campanam in turri unam lib. 25. [52]

VEL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Parochus idem est, qui in matre, obligationis illius in hac filiali ecclesia, quolibet tertio Dominico vel occurrente festo die missae sacrificium celebrare, concionari et catechisare, qua in parte, prout etiam quoad accuratam sacramentorum administrationem, caeterarumque ecclesiasticarum functionum executionem muneri suo per se, vel per subalternum presbyterum debite satisfacit.

De parochi proventibus

Stolarem proventum ab individua quavis functione stolarem praestationem adnexam habente, aequalem percipit stolae in matre praestari solitae. Titulo autem fixae lecticalis obventionis a quolibet pari unam metr. Pos. frumenti et cruc. 15.

Agros habet in duas calcaturas divisos, in calcatura una in vicinitate terreni Tabiensis jacente, habet agrum 10 Pos. metr. capacem, in una parte terminatur

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 57 2025. 06. 17. 13:55:45

ad limites Tabienses, in altera parte advicinatur agro fabri Zalaiensis. In alia calcatura habet itidem 10 Pos. metr. capacem agrum, in una parte contingentem finem agri Michaelis Lehota, in altera fines pratorum Zalaiensium. Penes ecclesiam Zalaiensem habet hortulum pro cauleto et fagopyreto servientem. Tam hortulum istum, quam agros excolunt incolae Zalaienses.

De scholae rectore

Scholae rector est Matthias Bocz, annorum 45, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem emisit, ritus et caeremonias ecclesiae utcunque callet, officio suo tam in cantu, quam in puerorum, qui admodum pauci frequentant, instructione satisfacit, sobriae vitae est, nec alicui vitio deditus esse, est observatus. Obligatio mane, in meridie, vespere, ac etiam contra tempestates pulsandi illi incumbit, et in hoc parochianis usque modo ita satisfacit, ut nulla adversus eum posita sit querimonia. [53]

Proventus habet sequentes: titulo stolae a sepultura absque ullo discrimine cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7. Pro requiem cantato cruc. 15, ab institutione puerorum solvere valentium (pauperes enim testimonio juratorum loci et domini parochi tales recogniti gratis pro Deo instruuntur) in individuo pro singula angaria cruc. 15. Titulo fixae lecticalis obventionis a singulo pari habet mediam Pos. metr. frumenti et cruc. 7, ligni focalis universim 4 plaustra, titulo pulsus campanae contra tempestates a quolibet pari unum manipulum frugum frumenti.

Agros habet pro duabus calcaturis. In una calcatura habet agrum capacem metr. Pos. 4 in vicinitate agrorum Joannis Somogyi et Joannis Major. In alia calcatura habet similiter 4 Pos. metr. capacem agrum inter agrum Stephani Kiss et Michaelis Lehota. Praeterea penes domum scholarem habet agrum unum cum horto pro fagopyro in seminando excisum. Tam hunc, quam priores omnes parochiani excolere obligantur et excolunt.

Domus scholaris e sepibus luto illitis extructa est, complectitur duo cubicula, culinam unam et stabula pro pecudibus, de praesenti est in statu commodo, aedificatio, conservatio, et reparatio incumbit parochianis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Torvaj distans a matre tribus quadrantibus horae, datur in ea ecclesia honoribus Sanctorum Petri et Pauli apostolorum dicata anno 1758 per reverendissimum dominum Stephanum Lenthy praeexposito anno generalem Weszprimiensem vicarium benedicta erecta est e solidis materialibus per illustrissimam dominam quondam Polexinam Révai, et consummata eodem 1758, sed nulla provisa dote, unde stabilem proventum nullum habet, sed quidquid percipit, provenit e marsupiali eleemosyna in ecclesia colligi solita, et piis fidelium legatis, quod annue efficit circa flor. 4, actu in cassa habet flor. 12 cruc. 28, in debitis activis loco securo elocatis flor. 28 cruc. 13. Proventus colliguntur in cistam duplici sera, et clavi munitam quarum alteram [54]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 58 2025. 06. 17. 13:55:45

parochus, alteram aedituus apud se conservat, et hic coram parocho ac loci juratis tam de perceptionibus, quam erogationibus quotannis rationes reddit.

Exstant in hac ecclesia duo altaria, majus in honorem Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, minus Sanctissimae Crucis Domini nostri Jesu Christi positum est, utrumque tribus mappis decenter vestitum est, et lapide portatili bono, atque inviolato provisum.

Sacra supellex pro modulo ecclesiae munde et nitide conservatur, quae in specie est, ut sequitur. Calices cum suis patenulis cuprei bene deaurati 2, casulae e sericea varii coloris materia paratae, usu jam utcunque attritae 2, nigra 1, singula cum stola, manipulo, bursa, velo et palla, albae antiquae 2, humeralia 2, corporalia 4, purificatoria 4, cinguli 2, superpelliceum 1, mantilia abstersoria 2, pyxis stannea pro sacris liquoribus 1, pyxis itidem stannea pro conservandis hostiis 1, thuribulum cum navicula aereum 1, vasculum cupreum pro aqua lustrali 1, missalia 2, unum bonum, alterum lacerum, ritualis liber antiquus 1, liber Evangeliorum 1, biretum antiquum 1. In ara habet candelabra 4 auro picta, confessionale 1, vexillum e lanea materia rubri coloris 1, scaphium ligneum pro conservanda aqua benedicta, pro ara minori candelabra lignea auro picta 4, tabellas canonum pro quavis ara requisitas. Tintinnabula 2. In turri campanam unam, unius cent., alteram in campanili intra pagum posito lib. 30.

VEL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Parochus idem, qui in matre obligatur quovis quarto Dominico et festo die occurrente in hac filiali ecclesia celebrare, concionari et catechisare, quod etiam accurrate vel per se, vel per subalternum suum presbyterum praestat.

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate, sepultura, copulatione, [55] introductione sive neonuptae, sive puerperae tantumdem habet quantum in matre. Titulo lecticalis obventionis a singulo pari unam metr. Pos. frumenti et cruc. 15.

De scholae rectore ejus obligatione et proventibus

Scholae rector est Joannes Glosz, annorum 27, absolvit rhetoricam, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, in cantu et puerorum institutione fungitur officio suo solerter, vitae sobriae est, neque observatus alicui vitio deditus esse, obligatio mane, in meridie, vespere et contra tempestatem pulsandi illi incumbit, et huic pro contento parochianorum satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 59 2025. 06. 17. 13:55:45

Proventus habet frequentes: titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, ab instructione puerorum si solvere possint, pro singulo trimestri spatio cruc. 15, sin vero non possint, instruuntur gratis. Pro pulsu contra tempestatem duas medias musti a quolibet hospite vineam habente. Titulo lecticalis proventus a quolibet pari mediam metr. Pos. frumenti et cruc. 7 lignorum focalium ab illis, qui jugalia habent unum curriculum.

Agros habet in duas calcaturas divisos, et quidem pro semine autumnali in praedio Lulla habet agrum 2 Pos. metr. capacem, in vicinitate agri ad communitatis fabrum pertinentis et Georgii Homola. Alterum agrum habet 2 et ½ metr. Pos. capacem, hic vicinum habet ex una parte agrum Joannis Horgas, ex altera agrum Stephani Rudolff. In calcatura vernali habet agrum 2 et ½ Pos. metr. capacem, in vicinitate agrorum Georgii Karlicsek et Georgii Krapek, quos omnes excolunt parochiani. Item in dicto praedio Lulla habet pro Turcico agellum unum in vicinitate Joannis Strmenszky et terrae dominalis, qui per parochianos subaratur. Praeterea penes domum scholarem hortulum pro viridariis culinaribus servientem, habet praeterea a communitate duos curriculos faeni.

Domus ludirectoris extructa est e crudis materialibus complectitur cubiculum unum et culinam, quae cum camerula e sepibus adjecta est cubiculo, de praesenti est in statu bono, ejus tam aedificatio, quam conservatio incumbit parochianis.

TERTIA FILIALIS est possessio Bábony, ubi praeter campanulam 25 lib. appendentem nihil datur, campanula haec indifferenter tam Catholicorum, quam Augustanae et Helveticae confessioni addictorum usibus deservit.

VPL 2025 e-archívum

De parocho, ejus obligatione et proventibus

Parochus idem est, qui in matre, obligationi suae, quae tota in solerti sacramentorum administratione consistit, accurate satisfacit, quod sepulturam adtinet Augustanae vel Helveticae confessioni addictorum mortuos, absque sui vel subalterni sive capellani praesentia non admittet sepeliri. Proventum habet sequentem: a sepultura absque senioris et junioris discrimine cruc. 15, a baptismate cruc. 17, pro introductione neonuptae et puerperae cruc. 7. Titulo vero fixae solutionis vigore contractus habet 16 Pos. metr. frumenti et flor. 8.

De ludirectore, ejus obligatione et proventu

Ludirector de nomine est Michael Ujváry, annorum 40, Catholicus, Latinus exiguus, professionem fidei emisit, ritus et caeremonias valde tenuiter callet, doctrinam tantam habet, ut parvulos in rudimentis fidei, et lectura informare possit, morum videtur bonorum esse. Pulsus omnis illi incumbit, quem etiam congruo suo tempore instituit. Proventus habet sequentes: ex subsidio per Sanctissimam Suam Maiestatem clementer resoluto flor. 44, ab incolis per

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 60 2025. 06. 17. 13:55:45

aversionem flor. 6, a sepultura cruc. 7, a pulsu campanarum pro funere cruc. 3, a pulsu contra tempestatem a quovis colono vineam habente, duas medias musti. Praeterea hortum domui scholari contiguum. Terras aut prata nulla habet.

Domus ludimagistri e sepibus luto illitis constructa est, continet unum cubiculum, culinam et cameram, quae omnia actu sunt in statu mediocri, tam aedificatio, quam conservatio hujus ad ipsum populum pertinet.

QUARTA FILIALIS est possessio Megyer distans a matre duarum horarum spatio, ecclesia quidem destituta, sed exstant hic veteris ecclesiae rudera alta, solida, atque ita formata, ut sumptibus respective exiguis sacellum pro numero [57] Catholicorum capacitatis abunde sufficientis erigi posset. Datur campana cent. unius et lib. 10 communibus Catholicorum, Augustanae et Helveticae confessionibus addictorum procurata, omnium usibus aequaliter deservit.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus idem est, qui in matre, sacramenta ea diligentia administrat, ut nemo in tanta filialis distantia improvisus decessisse sciatur. Proventus habet: titulo stolae quidem a sepultura sine discrimine senioris et junioris cruc. 15, a copulatione flor. 1, a baptismate cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7. Titulo lecticalis praestationis ex contractu in parato aere habet flor. 3, ex frumento sex Pos. metr.

Ludirector nullus datur, et ob acatholicorum renitentiam hucusque nec introduci potuit.

VFL 2025 e-archívum

QUINTA FILIALIS est Kapoly, distans a matre tribus quadrantibus horae, in qua ecclesia in honorem Sancti Michaelis archangeli, sumptibus reverendissimi domini abbatis Tihonyiensis Samuelis Vajda actu e solidis materialibus extruitur, quam dotem habitura sit, adhuc non constat. Dantur campanae 2 per eundem dominum abbatem emptae, quarum una lib. 70, altera lib. 44 appendit.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus idem, qui in matre, pro muneris sui obligatione sacramenta diligenter administrat et parvulos catechisat. Proventus in hac filiali habet parochus sequentes: titulo stolae a sepultura senioris cruc. 30, a sepultura parvulorum cruc. 24, hosque solum a Catholicis. ACatholici enim suae confessionis hic ministrum habent. A baptismate cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7. Titulo lecticalis obventionis a singulo pari Catholicorum percipit mediam Pos. metr. de frumento, ex parato aere cruc. 15, a jugalia habentibus medium currum lignorum focalium. [58]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 61 2025. 06. 17. 13:55:45

De ludirectore

Ludirector in loco nullus est, sed huc servit ludimagister Zalaiensis, qui a quovis pari Catholicorum habet mediam metr. Pos. frumenti et cruc. 7. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, in reliquo nihil.

De parochianis eorumque obligationibus

In matre Tab numerantur animae Catholicae confessionis capaces 210, incapaces 25, Augustanae confessioni addicti capaces 600, incapaces 57, Helveticae confessionis capaces 70, incapaces 18.

In filiali Zala Catholici confessionis capaces 410, incapaces 79, Augustanae confessionis capaces 30, incapaces 13.

In filiali Torvaj Catholici confessionis capaces 310, incapaces 100, Augustanae confessionis capaces 100, incapaces 46.

In filiali Bábony Catholici confessionis capaces 45, incapaces 25, Augustanae confessionis capaces 204, incapaces 110, Helveticae confessionis capaces 202, incapaces 41.

In filiali Megyer Catholici confessionis capaces 80, incapaces 22, Augustanae confessionis 39 capaces, incapaces 19, Helveticae confessionis 205 capaces, incapaces 47.

In filiali Kapoly Catholici confessionis capaces 90, incapaces 39, Helveticae confessionis 173 capaces, incapaces 60.

Populus Catholicus in rebus fidei bene fundatus est, novitque quid credere, quae juxta Dei, et Ecclesiae praecepta observare, quae cavere debeat, plures nihilominus sunt, qui licet obligationis suae requisitam habeant cognitionem, nihil minus quam eam implent, diebus festis et Dominicis saepe Sacrum negligunt, operibus servilibus vacant, hos parochus arguendo, obsecrando increpando corrigere primum conatur, et si suaviora media haec non proficiunt, ad emendationem implorata saecularis potestatis assistentia eorum malitiam castigari curat. Gravium delictorum praecipue publicum scandalum secum trahentium rei non inveniuntur, plures vero inter malos sunt boni, qui [59] divina officia diligenter frequentant. Verbi Dei praedicationi intersunt. Ludimagistrum pias de Sanctissima Trinitate cantilenas praecinentem et praeorantem devote psallendo et orando sequuntur. Hi saepius confitentur et ad sacram communionem accedunt. Caeterum nullus hoc saltem anno, qui confessionem et Paschalem communionem neglexisset invenitur. Pariter intra totius parochiae ambitum ab orthodoxa fide apostata nullus esse scitur, qui autem ejurata haeresi fidem Catholicam sub moderno parocho amplexi sunt, plures numerantur, et quidem conversi ex Lutheranismo N° 27, ex Calvinismo N° 16. Judaei baptisati N° 5, qui omnes de nomine et cognomine matriculae ecclesiae parochialis inscripti sunt, et deinceps, si qui Deo conatus parochi adjuvante conversi fuerint, inscribentur cum designatione anni et diei, quo convertentur, et specifica adnotatione eorum

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 62 2025. 06. 17. 13:55:45

loci originis, haeresis, quam ejurant, ac duorum triumve testium coram quibus fidei professionem facturi sunt.

Intra hanc parochiam nulla existit confraternitas, nec ullum hospitale, vel probatae religionis ordo.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrix in matre Tab datur Augustanae confessioni addicta, quae licet per suae confessionis praedicantem se fateatur adjuratam, parochus nihilominus eam pro tutiori probabit, an baptismum recte conferre norit? In filiali Zala datur Catholica adjurata, in Torvaj Catholica adjurata, in Bábony, Megyer et Kapoly Helveticae confessioni addictae et hae adjuratae, atque in necessitatis casu ad valide baptisandum omnes bene edoctae, quod et si verum esse credi possit, omnem tamen quoad Helveticae confessioni addictas attentionem habeat parochus, eoque omni studio connitatur, ut in earum locum, quoad fieri potest, ubique quam primum Catholicas introducere possit.

Caemeteria non minus in matre, quam filialibus dantur, ubique extra ipsarum possessionum ambitum, cincturis munita et benedicta, in matre tamen nimisquam [60] remotum est, et exundationum tempore pene inaccessibile. Vespilones, quibus ex officio humandorum cadaverum obligatio incumberet, non sunt, sunt nihilominus in omni communitate, qui supremum hoc charitatis officium erga modicam recognitionem praestant promptissime caeterum statuta illa, et constitutiones episcopales quas etc.

VEL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 63 2025. 06. 17. 13:55:45

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Endrédiensis die 6ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Endrédiensis anno 1756 per reverendissimum dominum abbatem Tihonyiensem Augustinum e solidis materialibus erecta est in honorem Sanctae Annae absque speciali eidem adtributa dote. Sunt in ea altaria duo, quae portatilibus bonis et inviolatis provisa, ac tribus mappis reliquisque requisitis decenter vestita sunt. Proventus alios praeter marsupialem, et qui pro pulsu campanarum super funere eidem proveniunt, non habet, et in oppido exigui sunt, eo tamen non obstante, ecclesia nullum quacunque in re defectum patitur, cum e monasterio Tihonyiensi liberaliter in omnibus ad domus Dei decorem necessariis per reverendissimum dominum abbatem provideatur. Rationes in obsequium diaecesanarum dispositionum servandamque cum reliquis ecclesiis uniformitatem coram p. administratore, et per reverendissimum dominum abbatem a parte monasterii, qua jus dominii habente deputando, item coram juratis loci reddet quotannis ecclesiae aeconomus, de omnibus perceptis et erogatis, hunc in finem procurabitur cista duplici sera, et clavi munita, in quam modici illi reditus colligentur, clavium unam ipse p. administrator, alteram aeconomus apud se conservabit.

Sacra supellex munde et nitide servatur, et quidem [61] tanto facilius, quanto copiosiori provisa est. Provisa est autem in specie sequenti: habet nempe casulas 6 cum suis stolis et manipulis, albas 5, pallas 5, bursas 5, corporalia 8, purificatoria 18, superpellicea 2, tobalia 2, vexilla 6, baldachinum cum suis hastis, calicem argenteum cum sua patena bene deauratum1, alterum cum duabus patenulis, ciborium unum, crucem majorem cum statua Beatae Mariae Virginis, monstrantiam 1, pacificale 1, haec omnia bene deaurata. Duas pyxides ex aere, partim deauratas, partim vero deargentatas, missalia 2, librum ritualem, et librum Evangeliorum, organum quatuor mutationum sine gravibus defectibus. Campanas Nº 4, quarum maxima est 5 cent. lib. 65, alterum 2 cent. lib. 70, tertia lib. 50, quarta lib. 45.

Datur et fons baptismalis loco quidem decente collocatus, sed clausura non munitus, quam primum autem munietur. Venerabile Sacramentum tam pro fidelium communione, quam pro publica adoratione singulis mensibus renovatur, hostiae etiam pro consecratione loco decenti conservantur.

De dominis terrestribus

Jus dominii terrestralis habet venerabile conventus Tihonyiensis oridinis monachorum Sancti Benedicti, jus patronatus nomine monasterii fovet reverendissimus ejus pro tempore abbas, qui cum consensu illustrissimi domini archi-abbatis parochiae administratorem suae religionis sacerdotem denominat et ordinario fine impetrandae jurisdictionis praesentat. Patroni officium cumulate adimplet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 64 2025. 06. 17. 13:55:45

De parocho ejusque obligatione

Parochiae administrator pro hic et nunc est p. Florianus Csűdőr[1] ord. S. Benedicti annorum 45, callet linguam Hungaricam, eaque sola servit curam animarum in 4^{tum} annum exercet, investitus non est. Libris necessariis provisus est e monasterio, et omnes, quibus utitur, ad illud pertinent. Matricam pro baptisatorum, copulatorum, confirmatorum, mortuorum, ad fidem orthodoxam ex haeresi conversorum nominibus. Protocollum autem pro constitutionibus episcopalibus ordinationibus, vicarialibus et benignis resolutionibus describendis habet. [62]
Missae sacrificium in hyeme aeque ac aestate circa horam 10^{am} hactenus inchoavit, a modo autem a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis incipiet hora 9^{a}, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a}, offert illud diebus Dominicis et festis Deo pro ovibus suae curae creditis, nec unquam vel diebus feriatis, nisi gravi justaque causa impediatur, missae celebrationem omittit, lectum sacrum erga 8 grossorum manualem eleemosynam, cantatum vero erga flor. 1 celebrat.

Singulis diebus Dominicis et festis ad concionem dicit, catecheses hora tertia post meridiem inomisse facit, quibus finitis fiunt lytaniae per ludimagistrum, his deinceps, nisi ad infirmos providendos discedendi, vel alia necessitate avocetur, ipse quoque interesse studeat, et populo praeorando ejusdem in pietate servorem sua praesentia fovere studeat.

Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum ad infirmos ea, qua potest maxima devotione defert, sed sine lumine, coram quo neque in ecclesia constanter, verum in aliquibus tantum solemnitatibus habet ardentem lampadem. Deinceps nihilominus saltem favente tempore intra matris possessionis ambitum, indutus superpelliceo, praecedente puero, tintinnabuli pulsu signum dante ad infirmos deferet sacrum viaticum, ut fidelis populus de Dei hominis sub speciebus panis existentis praesentia admonitus, ad exhibendum debitum adorationis obsequium excitetur. Matrimoniis ternas promulgationes juxta praeceptum Tridentinae synodi praemittit, festos fori et jejuniorum dies diligenter populo denuntiat, ac quoad utrumque quanta, et quae sit hominis Catholici obligatio exponit.

De parochi proventibus

Titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura sine discrimine cruc. 18, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 3. Titulo fixae lecticalis obventionis Catholicorum singulum par praestat in frumento unam Pos. metr., in aere parato cruc. 15, acatholicorum singulum par mediam metr. Pos. [63] de frumento, in aere parato cruc. 15, lignorum focalium, qui integrae sessionis coloni sunt, praestant unam orgiam, mediae sessionis mediam.

Agros fixos et determinatos non habet, sed quotannis dominium assignat terram circiter 25 Pos. metr. capacem, quam cultivant parochiani, id est perarant, seminant,

[1] A névtárakban Kovács Flóriánként ismert.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 65 2025. 06. 17. 13:55:45

demetunt fruges et convehunt. Pratum in loco Degeszala nuncupato habet, proferens faeni currus circiter 8, falcatur per parochianos, qui et faenum convehunt.

De scholae rectore

Scholae rector est Michael Vitsei annorum 35, humaniores scholas absolvit, Catholicus, fidei professionem emisit, ritus et caeremonias ecclesiae commode callet, in cantu et puerorum scholarium institutione muneri suo satisfacit, morum bonorum est, vitio alicui deditus esse, non est observatus. Pulsum mane, in meridie et vesperi ac etiam contra tempestatem instituendi obligatio illi incumbit, in quo parochianis sine querela satisfecit.

De proventibus scholae rectoris

Proventus habet sequentes et quidem titulo stolae a sepultura percipit cruc. 10, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro institutione puerorum a reverendissimo abbate, ut gratis docere teneatur flor. 10. Titulo lecticalis obventionis a singulo pari cruc. 6, de frumento unum quadrantem Pos. metr., pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite vineam habente duas medias musti, a jugalia autem pecora habentibus unum currum lignorum percipit.

Agros in congruae subsistentiae fundum jam assumptos singulis annis tam pro vernali, quam autumnali calcatura singillative 4 metr. Pos. capaces assignat dominium, prout etiam pratum proferens unum currum faeni, agros ex integro excolunt parochiani, pratum quoque falcant et faenum convehunt.

Domus parochialis non datur, sed p. administrator incolit domum dominalem, ludimagistri autem dominio materialia omnia, et necessarium aes subministrante [64] aedificatur, ad cujus aedificationem parochiani manualibus et currulibus operis concurrunt. Conservatio incumbet parochianis.

Ad matrem Endrediensem ecclesiam pertinent filiales Szamárdi, praedia Szántod et Jaba.

FILIALIS SZAMÁRDI a matre Endréd distat trium quadrantum horae spatio, in qua actu aedificatur e solidis materialibus ecclesia sumptibus monasterii Tihonyiensis per reverendissimum dominum Samuelem Vajda dicti monasterii abbatem, dos illius erit ipsius monasterii penus, e qua omnibus necessariis providebitur, et sacra supellectili instruetur. Actu habet duas campanas, unam duorum cent., alteram 20 lib., quae rupta est.

De parocho ejusque obligatione

Filialem hanc administrat idem p. Florianus Csűdőr, qui matrem ecclesiam, qui ubi ecclesiae aedificium absolutum fuerit, secundo quovis festo et Dominico die

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 66 2025. 06. 17. 13:55:45

obligabitur hic divina peragere, interea autem ac porro quoque quanta hucusque in sacramentorum administratione et fidelis populi institutione sibi creditis fidelibus servivit industria, tanta deservire studebit.

De proventibus parochi

Titulo stolae tantum ab omni functione stolarem praestationem adnexam habente percipit, quantum in matre eidem praestatur. Titulo lecticalis obventionis autem habet a quolibet pari mediam metr. Pos. et cruc. 15.

De ludirectore

Ludirector pro suis fatigiis habet, a quolibet mediam metr. Pos. frumenti in aere parato 8 flor. 5 den., pro instructione puerorum flor. 10 a reverendissimo domino abbate, et unum currum lignorum. Titulo autem stolae a sepultura percipit cruc. 10 pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, agrum 4 Pos. metr. a dominio assignari solitum. 1, alterum capacem 5 metr. Pos. in diverticulo Koldus Telek.

SECUNDA FILIALIS est praedium Szántód, ubi datur capella publica in loco patenti supra collem posita in qua pater [65] Osvaldus ejusdem ordinis Sancti Benedicti aeconomiam administrans sacerdos missae sacrificium celebrare et populum per conciones et catecheses erudire solet, adeoque huc Endrediensis p. administrator excurrere hic et nunc non solet, nisi in hic residentis patris Osvaldi absentia ad providendum infirmum evocetur, unde nec proventum ullum a praedii incolis percipit. In hac filiali ludimagister non datur.

TERTIA FILIALIS est praedium Jaba, ubi nec ecclesia, nec capella existit, neque alios abhinc, praeter raro contingentem stolarem proventus habet.

De parochianis et eorum obligatione

In matre Endred animae Catholicae numerantur confessionis capaces 510, incapaces 202, Helveticae confessionis 694.

In filiali Szamárdi Catholici omnes, ex his confessionis capaces 256, incapaces 91.

In praedio Szántód omnes Catholici, ex his confessionis capaces 52, incapaces 32.

In praedio Jaba omnes Catholici confessionis capaces 16, incapaces 6. His accedunt ad trajectum habitantes, quorum 3 confessionis capaces sunt, 2 autem incapaces.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 67 2025. 06. 17. 13:55:45

Populus diebus Dominicis et festis in divinis est fequens post secundum pulsu campanae datum signum, clara voce orant rosarium Beatae Mariae Virginis cum mysteriis, diebus autem ferialibus orant rosarium Sanctissimae Trinitatis, et praecinente ludimagistro cantilenas de eadem Sanctissima Trinitate concinunt. In rudimentis fidei pro modo suae capacitatis satis bene instructi sunt, praecipue scholares pueri, praeter quos alii pauci ad catecheses comparent frustra patre administratore per varias adhortationes eosdem incitante. Caeterum populus Catholicus pejori alicui vitio deditus non est, sed inter ferventioris devotionis utrumque sexum, inveniuntur plures ad Dei servitia tepidi, si quis autem fragilitate vel malitia in pejus aliquod malum prolabatur, talem pro modo culpae opportunis remediis administrator reducere conatur, suasibus ad emendationem non [66] proficientibus, assistentiam dominii pro correctione implorat.

In matre datur congregatio sacratissimi rosarii Beatae Mariae Virginis anno 1776 erecta sub directione patris administratoris. Dantur et cordigeri, quorum cura est penes patres Franciscanos. Probatae alicujus religionis ordo nullus est, sed religiosus existit pater Osvaldus ordinis Sancti Benedicti in Szantód, qui temporalia ibidem administrat.

De aliquo a vera religione apostata in hac parochia nihil hactenus auditum est, ab haeresi autem conversi dantur d. Samuel Sz.Miklósy, quondam minister Kőrős-hegyiensis, qui anno 1776. cum sua uxore tribus prolibus ad fidem Catholicam conversus est, quos posthac Deo conatus suos adjuvante p. administrator converterit, eos in matricam diligenter inscribet, eorumque aetate, locum originis, diem et annum conversionis, haeresim, quam ejurant, et duorum triumve testium eorum fidei professioni praesentium nomina una adnotabit.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Dantur obstetrices, eaeque Catholicae et adjuratae, atque in necessitatis casu, ad valide baptisandum debite instructae. Existunt et caemeteria tam in matre, quam filialibus extra ipsas possessiones posita, benedicta et contra pecorum ac pecudum incursionem munita, vespilones autem, quibus mortuos sepeliendi cura ex officio incumberet, nulli sunt, per hoc tamen usque modo defectus nullus emersit, cum incolae sibi mutuo in casu funeris obsequium praestant. Atque haec, et statuta illa et constitutiones episcopales, etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 68 2025. 06. 17. 13:55:45

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Kőrős-hegyiensis die 7[a] Maii anno 1778.

De statu ecclesiae

Ecclesia Kőrőshegyiensis a quo et quando, et cujus sancti honori erecta sit, ignoratur, vetustas murorum et [67] nonnullae in muris celaturae ejus antiquitatem ostendunt, teste Vandigo minoritarum fuit, ecclesia haec ampla est, sed fornitura destituta et integre desolata, ut adeo muris et tecto conclusum vacuum coacervatum, spatium dici possit, sumptibus pene exiguis reparabilis, et ad veterem majestatem reducendam apta est. Continet in medio sanctuarii capellam ex asseribus erectam, quam ornat imago Sancti Josephi, in capella hac celebratur missae sacrificium super portatili lapide, qui bonus ac integer mensae altaris impositus jacet.

Proventum annuum habet e marsupiali eleemosyna ex una item vineola, et duobus agellis, ejus summa annue facit plus minus flor. 18. Vinea est in promontorio Körős-hegyiensi. Ager unus jacet in vicinitate agri Stephani Santó, alter autem in vicinitate agri ad Helveticum in Körőshegy existentem ministrum hic et nunc pertinentis. In parato aere quantum pro candelis comparandis requiritur habet, in debitis activis flor. 459 erga legale interusurium elocatos, et quidem partem unam apud dominium partem iterum apud incolas Kőrős-hegyienses, partem denique apud certum mercatorem, quod omnium curam, et administrationem habet provisor dominalis, quod et ipse in actu praesentis visitationis coram adstans recognovit, cum itaque qui redditus percipit et erogat, reddendarum rationum oneri obnoxius sit, d. provisor juxta benignae regiae dispositionis normam de proventibus ecclesiae, coram p. administratore et juratis loci quotannis ratiotinari tenetur.

Sacra vasa et supellectilem habet sequentem, et quidem calicem cum patenula unum, monstrantiam 1, ciborium 1, quae omnia cuprea sunt, sed bene inaurata, thuribulum cum navicula 1 ex aere, casulas 3 cum suis stolis et manipulis, velis, pallis et bursis, corporalia 3, purificatoria 5, albas 2, humeralia 2, cingulum 1, missale 1, rituale et librum Evangeliorum 1, baldachinum 1, tintinnabulum 1.

Ara est unica Sancto Josepho Christi nutricio sacra, tribus [68] mappis, antipendio et reliquis necessariis vestita, campana una lib. 50. Fons baptismalis nullus, baptismi sacramentum administratur communi lustrali aqua. Sacri liquores conservantur in ara in decenti pyxide eum in finem comparata. Sacramentum Eucharistae quolibet mense bis renovatur, tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione hostiae hunc in finem recentes praeparantur, quae alias etiam in loco apto et sicco semper asservantur.

VEL 2025 Szabadalmi

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 69 2025. 06. 17. 13:55:45

De dominis terrestribus

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Széchényi, jure quidem patronatus gaudens, sed jus praesentandi non exercet, officium patroni, quam parum impleat, ostendit misera administratoris subsistentia, desolatus ecclesiae et aedium parochialium status.

De parocho ejusque obligatione

Parochiae administrator est pater David Bognár ex ordine Sancti Francisci provinciae Sanctae Mariae, annorum 48, callet linguas Hungaricam et Germanicam, servit solum Hungarica, studium theologiae absolvit in monasterio Tyrnaviensi, curam animarum exercet annis 5. Libri, qui ejus usui serviunt, nec ad parochiam, nec ad suam propriam personam, sed ad monasterium Andocsiense pertinent. Matriculam, cui baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum nomina inscribit habet, provisus est etiam protocollo cui constitutiones episcopales, ordinationes vicariales et benignae regiae resolutiones inseruntur.

Sacrificium missae nisi infirmitate impediatur non solum festis et Dominicis, sed etiam feriatis diebus celebrat, diebus festis et Dominicis missae sacrificium inchoavit hora 10ª tam hyeme, quam aestate, a modo in posterum autem a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis inchoabit hora 9ª, a festo vero Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª. Offert illud Deo Dominicis et festis diebus de praecepto pro populo suae curae credito. Lectum Sacrum erga stipendium 8 grossorum, [69] cantatum autem erga unius flor. celebrat. Ad concionem quovis festo et Dominico dicit, finito ad concionem sacro sermone, si quos inter contrahendum sit matrimonium, eos et quidem ter promulgat, et venturos festos, ac jejuniorum dies populo denunciat. Catecheses facit, et praecipue teneram aetatem in rudimentis fidei instituit, sacramenta solerter administrat, neque scitur aliquem sine his decessisse.

Sanctissimum Sacramentum sine lumine ob ecclesiae paupertatem defert ad infirmos, deinceps autem cum fieri potuerit deferet praeeunte puero, tintinnabulumque pulsante, superpelliceo, et stola indutus, quo Catholici populi ad debitum adorationis actum devote compositi exemplo ad meliorem sensum acatholici sensim disponantur. Quemadmodum autem ob paupertatem ecclesiae sine lumine defertur ad infirmos sacrum viaticum, ex eadem paupertatis ratione lampas ante idem Sanctissimum in tabernaculum repositum non ardet.

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate habet cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione tam puerperae quam neonuptae, quas eo adducere studebit, ut pro benedictione semet sistant cruc. 7, a sepultura senioris cruc. 30, a junioris 15, stolam a copulatione

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 70 2025. 06. 17. 13:55:45

flor. 1, et quamvis minister Helveticus in loco existat, etiam ab Helveticae confessionis desponsis percipit, quos ipse promulgat, neque minister absque testimonio suo copulare audet, liberae stolae nomine desumit duplam ordinariae titulo lecticalis proventus habet a singulo pari lecticalis frumenti unam metr. Pos., aeris parati cruc. 15, a servitoribus conjugatis praeexpositi lecticalis proventus medietatem. Quia autem ex his obventionibus subsistere non posset, sed neque agros aut prata ulla haberet, dominium praestat victum, et hunc valde tenuem. Caeterum interea etiam donec de parochi subinde introducendi subsistentiae fundis dispositio fiat, provisor dominalis huic visitationi praesens promisit duos parati faeni currus se quotannis daturum patri administratori.

De ludirectore

Scholae rector est de nomine Josephus Szantó annorum 40, [70] Catholicus, fidei professionem fecit, rudis est adeo, ut nec legere, nec scribere bene novit, ac pro loco hoc melior inveniri non potest. Obligatio mane, meridie et vespere, ac etiam contra tempestatem pulsandi illi incumbit, et hac in parte muneri suo satisfacit. Patri administratori obedit, vitae bonae est, neque vitio alicui deditus esse hactenus observatus est.

VFL 2025 Levéltár

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae a funere ab omnibus aequaliter cruc. 10, a scriptione schedae promulgationis cruc. 7, ab institutione puerorum singillative a quovis pro uno trimestri spatio cruc. 15, quos deinceps ea lege habiturus est, habiturique sunt ejus successores, ut eos, qui recognoscente administratore pauperes et solvendi incapaces fuerint, gratis pro Deo instruere teneantur. Pro pulsu contra tempestatem mustum colligendi facultatem quid habet, verum quantum titulo hoc praestandi obligationem adtinet, nihil, quoad quantitatem determinatum est, quilibet si vult, et quod vult praestat. Titulo lecticalis obventionis pariter nihil determinati praestatur ludimagistro, totum, quod percipit annue vix duos flor. adaequat.

Agellos habet duos: unum in calcatura autumnali, vix duarum metr. Pos. capacem in vicinitate agri ad ecclesiam pertinentis, alium adhud minoris capacitatis penes eundem ecclesiae agrum situm, secundus iste agellus servit pro Turcico. Excoluntur quidem a parochianis sed precario et a rogatis, qui se precibus ludimagistri per moveri patiuntur. De caetero nihil habet, ideo vel mendicato vivit, vel famem patitur, quo in passu dominium de meliori subsistentia ludimagistri providenda interpellandum erit.

Domus parochialis nulla datur. Administrator incolit antiquam spani domum e luto et virgultis compositam, ejus pars una jam collapsa est, altera etiam ruinae proxima est. Idem est status ludimagistri domus. Catholici enim possessionem hanc incolentes, cum pauci et pauperes sint, ad horum aedificiorum conservationem prorsus insufficientes sunt, dominium autem illa nihil curat. [71]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 71 2025. 06. 17. 13:55:46

De filialibus

Quae possessiones, qua filiales ad Körőshegyiensem matrem ecclesiam pertinent, prima est Bálványos, altera Kereki, utraque distat a matre unius horae spatio, in neutra harum ecclesia vel campana datur, quae Catholicorum esset, sed in Bálványos habent Helveticae confessioni addicti lib. circa 70.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est idem, aut potius administrator, qui in matre, ejus obligatio est ad praedictam utramque filialem pro sacramentorum administratione et sepeliendis mortuis transire, quod facit diligenter.

De proventibus parochi

In filiali Bálványos, aeque ac in filiali Kereki titulo stolae idem percipit, quod in matre, titulo lecticalis proventus in aere parato a quolibet hospite percipit cruc. 9 et mediam Pos. metr. frumenti a servis autem in parato tres polturas, et de frumento metr. Pos. unum quadrantem.

VEL 2025 e-archívum

De ludirectore

Ludirector idem est, qui in matre, ejus obligatio est patrem administratorem pro sacramentorum administratione et sepultura ad has filiales transeuntem sequi, pro quo fatigio praeter stolarem raro occurrentem obventionem, quae in matre praestari solitae, aequalis est, nihil aliud habet.

De parochianis, eorumque obligatione

Animae Catholicae fidei in matre Kőrős-hegy confessionis capaces numerantur 110, incapaces 70, Helveticae confessionis 539.

In filialibus Bálványos et Kereki numerantur Catholici confessionis capaces 104, incapaces 75, Helveticae confessionis 351.

Devotio in populo satis tepida, per totius anni decursum diebus ferialibus praesertim extra tempus adventuale, immo vix unus alterve visitur, diebus festis autem ac [72] Dominicis rosarium de Sanctissima Trinitate praeorante ludirectore orant, eodem praecinente avide concinunt, in rudimentis fidei pro sua capacitate satis bene instructi sunt. Publici peccatores in Catholico saltem populo non reperiuntur actu, prius vero inventi sunt nonnulli, qui effreni quadam libertate in carnis vitia prolabebantur, verum et hi cum bonis ad saniora se duci non patiebantur, authoritate dominali castigati recta sapere, et caste vivere per

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 72 2025. 06. 17. 13:55:46

paenas edocti sunt. Confessionem Paschalem ab aliquo Catholicorum neglectam fuisse non constat, a fide Catholica apostata nullus datur, qui autem moderni patris administratoris zelo conversus est, datur unius Samuel Parti anno aetatis 20mo e Calvinismo conversus, cujus quidem fidei professio in matricula parochiae notata invenitur, posthac nihilominus pro meliori notitia pater administrator praeter ejusmodi conversi nominis, aetatis et originis accuratam adnotationem, una diem conversionis et annum, haeresim, quam abjuravit, nomina testium duorum triumve, coram quibus fidei professionem fecit, matriculae diligenter inscribet.

Confraternitas nulla, nullus probatae religionis ordo aut hospitale in hac parochia datur.

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filiali Bálványos datur obstetrix Catholica, eaque adjurata, et ad valide baptisandum sufficienter instructa. Caemeterium, quoad situm loco quidem opportuno positum est tam in matre, quam in filialibus, ubique cinctura clausum et benedictum, verum in matris ecclesiae caemeterio terra per effossionem factam cavitatem non sustinet, scrobes enim mox terrae ruina opplentur. Vespilones, quibus ex officio incumberet mortuos tumulandi obligatio, nulli sunt, vicini vicinis in mortuorum sepultura operam commodant, prompte adeo, ut hac in parte nullus usque modo defectus emerserit. Caeterum quod est statuta illa, et constitutiones episcopales, quas etc. [73]

VEL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 73 2025. 06. 17. 13:55:46

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Andocsiensis die 7ª Maii anni 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Andocsiensis, quae alias conventualis est patrum ordinis Sancti Francisci provinciae Marianae, nunc vero vices parochialis ecclesiae subit, dicata est Magnae in caelos Assumptae Hungarorum Dominae. Est structa solidis materialibus, et consecrata, prout depicta in ejus pariete serta consecrationis insignia demonstrant. Sanctuarium ejus ante patrum Franciscanorum per excellentissimum dominum Joannem Baptistam de Volkra anno 1716 factam horsum introductionem jam extitit, subinde reliquo, quod nunc visitur corpore e piis eleemosynis actum est.

Exstant in ea altaria septem, authenticis, neque ulla parte violatis portatilibus lapidibus provisa, tribus mappis et caeteris requisitis decenter vestita. Ecclesia haec dotem nullam habet, neque proventus certos, sed ex piis fidelium oblationibus providetur, unde neque rationes de iis, quae ad rationem ejusdem ecclesiae a fidelibus conferuntur, reddendae esse putantur.

Clenodia et sacra paramenta plura et decora habet, sex calices cum totidem patenulis argenteos bene deauratos, calices cum patenulis cupreos 3 bene deauratos, ciborium argenteum inauratum 1, cupreum inauratum 1, monstrantias argenteas inauratas 2, pacificale cupreum deargentatum in figura Salvatoris deauratum. Crucifixi in singula ara adeoque Nº 7 effigies Salvatoris in cruce arae majoris, quae formam materiae alabastri praefert, in reliquis e metallo conflata est, pyxides pro sacris liquoribus conservandis argenteae 3, quae sibi invicem junctae sunt, similes pyxides e stanno cum patenulis inauratis ad sacrum viaticum ad infirmos deferendum adaptatis. Item duas pyxides pro infirmorum oleo ad moribundos deferendo, unam praeterea argenteam pro sacro viatico, lampadem argenteam coram majori [74] ara pendentem 1, lampadem aeream 1, candelabra aerea 22, casulas nigras 8, albi coloris 14, rubri 12, violacei et viridis coloris insimul 11, quae inter plures preciosae, et auro divites sunt. Pluvialia Nº 5, stolas, manipulos, vela, pallas et bursas pro colorum varietate necessarias, albas, corporalia, purificatoria urceolos, quae ad praescriptos quosque ritus debite persolvendos requiruntur. Missalia 7, ritualia 3 et libros Evangeliorum plures, quae prout debite curantur, ita munde etiam, ac nitide conservantur.

Venerabile Sacramentum singulis binis hebdomadis tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione renovatur, hostiae quoque pro consecratione, apto et sicco loco conservantur. Fons baptismalis datur estque sub provida clausura una cum sacris liquoribus, renovatur tempore ab ecclesia praescripto. Campanae in turri ecclesiae majori Nº 3, in minori 1, maxima est cent. 6 lib. 45, secunda cent. 3 lib. 72, tertia cent. 2 lib. 8, quarta lib. 35.

e-archívum 2025

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 74 2025. 06. 17. 13:55:46

De dominis terrestribus

Dominus terrestris est Excellentissimus Dominus Episcopus Weszprimiensis jure patronatus gaudet, sed jus praesentationis non exercet, officio nihilominus patroni abunde hactenus satisfactum est.

De parocho ejusque obligatione

Administrator parochiae est conventus gvardianus, qui hic et nunc est p. Joannes Zacsek, et per se et per duos specialiter ad id ordinatos patres curam animarum exercet, et parochiales functiones absolvit, serviunt autem pro diversitate nationum intra ambitum hujus parochiae existentium Hungarice, Germanice, Croatice et Slavonice.

Administrator libros sibi vel parochiae proprios non habet, sed quibus seu ille ipse, seu ejus cooperarii utuntur, monasterii sunt, matriculam, in quem baptisatorum, confirmatorum, copulatorum ad fidem Catholicam conversorum et defunctorum nomina conscribuntur, prout et protocollum pro constitutionibus episcopalibus, ordinationibus vicarialibus, et benignis regiis resolutionibus conscribendis habet. [75]

Patres parochialia administrantes quotidie sacrum missae sacrificium celebrant, nisi infirmitate impediantur. Parochiale sacrum Dominicis et festis diebus inchoatur tam aestate, quam hyeme hora 8[a] istisque diebus offertur Deo pro populo parochiali, quin unquam obligatio pro populo celebrandi in alium diem transferatur. Sacrum lectum erga 8 grossorum, cantatum autem erga 1 flor. manualem eleemosynam celebratur, conciones quovis Dominico et festo die dicuntur et juventus, nisi frequentiori numero concurrentis populi multitudo impedimentum adferat, in fidei rudimentis instruitur, lytaniae post chorale completorium servantur.

Sacramenta petentibus omni cum alacritate administrant patres. Venerabile Sacramentum sine lumine quidem, ministro tamen praeeunte, et campanula signum dante deferunt. Lampadem coram sanctissimo in ecclesia constanter ardentem alunt. Ternas promulgationes juxta praescriptum synodi Tridentinae praemittunt, festos et jejuniorum dies accurate promulgant, obligationemque quam circa hos observendam habent, fidelibus exponuntur et annunciant.

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate praestantur cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione neonuptae et puerperae cruc. 7, a sepultura majorum cruc. 30, a sepultura minorum cruc. 15, sub nomine liberae stolae venit dupla ordinariae, quae exigitur ab illis, qui extranei sunt. Titulo fixi proventus per aversionem Andocsienses solvunt in aere parato flor. 22, de frumento autem 44 Pos. metr.

Agros, prata et vineas, quae actu a conventu tenentur, siquidem patres vi instituti sui possidendorum immobilium fundorum incapaces sint, eadem tenent et possident

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 75 2025. 06. 17. 13:55:46

titulo parochialitatis, sive, qua ad parochiam pertinentes fundos, e piis legatis, aliisque nominibus obtentos, agros quidem in specie sequentes: 1º In monte Tőrők-hegye appellato, agrum quatuor jugerorum legatum a Georgio Londer in cujus vicinitate meridiem versus est ager Pauli Horváth, ab occidente autem una arbor [76] quercina. 2º Agrum unum Tizen két hold kőzőtt nuncupatum, legatum a Michaele Vargha, cui ex utraque parte adjacent agri Joannis Vargha. 3º Agrum unum in loco Pap László szőlleje álatt nuncupato, cui ad occidentem ager Joannis Boldisár, ad orientem vero ager Francisci Tenta incumbunt. 4º Agrum unum in loco Nemes Andocsi szőllő hegy dicto, qui antiquam unam pyrum undequaque cingit, et in parte una agro Michaelis Horváth, ex altera autem agro Michaelis Bán advicinatur. 5º In monte Derék-hegy appellato, cui a meridie adhaerent agri Stephani Fias, ex opposita vero parte Martini Kovács. 6º In loco Gaa Marton nominato, intra possessiones Andocs et Nágocs a Stephano quondam Szőke legatum agrum unum. Agros hos tanquam ad parochiam pertinentes, quovis anno prout in calcaturas inseminari solitas incidunt, parochiani excolunt, et fruges in iis prolatas convehunt.

Prata autem habent hoc ordine, et quidem: 1º In loco Ráczok hidgya dicto, unum, quod ad occidentem Michaelis Hőgye, ad meridiem autem Michaelis Bán colonicalibus fundis, et dein abutrinque quercinis arboribus cingitur. 2º Alterum pratum penes locum Toldi Klastrom vocitatum, ex parte pontis Andocsinum intrantibus positi, usque ad fonticulum protensum ex una parte secus viam in vicinitate Stephani Bán ex parte altera versus occidentem in vicinitate Joannis Bán colonicalium fundorum. 3º Pratum tertium a quodam licentiato olim oppignoratum Michael Ban, et a syndico conventus deposito uno flor. et 50 den. redemptum cujus ab una parte vicini sunt Michael Sipos, ex altera parte Joannes Varga. Singulum hoc pratum velut parochiale falcant parochiani et faenum de illis collectum convehunt.

Vineam habent unam Cser Szőllő dictam tribus sectionibus universim sulcos sexaginta complectentibus constantem quae legatum est Stephani olim Szőke, jacet in vicinitate vineae Georgii Molnár, hujus partem unam cultivant parochiani, et partem etiam procreationis in monasterium invehunt, occasione praesentis canonicae visitationis dominus [77] Franciscus Paráicz inclyti dominii praefectus intuitu praerecensitorum agrorum sequentem interposuit protestationem.

Ex quo reverendi patres Franciscani parochiam Andocsiensem administrantes certos fundos tam intra, quam extravillanos agros nempe prata et vineas in terreno tum attactae possessioni Andocs, tum praedii Tholdi, et Kop usurparent, et occasione Canonicae Visitationis tamquam ad parochiam spectantes conscripsissent, fundi vero hi a colonis Andocsiensibus, qui praeter laboris mercedem in terris dominii nullum plane jus habent, aut antea habuerant, partim aere parato comparati, partim ex legatione obtenti, non autem ex fundatione quapiam enati, per eosdem absque legitimo juris titulo ad parochiam possideri praetenderentur. Ne proinde factum hoc patrum Franciscanorum juribus inclyti dominii terrestralis quaqua ratione praejudicare queat, solemnis eatenus ponitur cautio protestatoria et omnimoda juribus suis utendi facultas ex parte ejusdem inclyti dominii reservatis.

Sig[natum] Andocs 7ª Maii anno 1778.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 76 2025. 06. 17. 13:55:46

De scholae rectore

Scholae rector est Franciscus Kelemen annorum 47, absolutus syntaxista, Catholicus fidei professionem emisit, ritus et caeremonias ecclesiae commode callet in cantu aeque ac in puerorum instructione muneri suo respondet, vitam ad parochianorum exemplum probissimam vivit officii illius est quosvis pulsus absolvere in qua officii parte etiam parochianis satisfacit.

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae a sepultura cruc. 13, pro psalmodia diurna et nocturna cruc. 17, pro scheda promulgationum cruc. 7, pro cantato requiem cruc. quindecim. Pro institutione puerorum per aversionem habet annue flor. 25, titulo fixae praestationis in parato aere solvit communitas annue flor. 10 de frumento, sive tritico mixto metr. Pos. 20. Pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite vineam habente duas medias musti, lignorum currus 30.

Agros habet sequentes, qui in calcaturas quatuor divisi sunt, in prima calcatura habet agrum 4 Pos. metr. [78] capacem situm inter agros Francisci et Joannis Hőgye, secundum pariter 4 metr. Pos. capacem inter agros Stephani Moricz et junioris Michaelis Bán situm, tertium etiam 4 metr. Pos. capacem in vicinitate agri ad fabrum communitatis pertinentis ex una parte, ex altera in vicinitate viae publicae, quartum itidem 4 metr. Pos., cujus vicini sunt Josephi Kiss et senioris Michaelis Ban agri pro cannabibus habet terram capacem unius Pos. metr. e praescriptis terris quovis anno unum tantum inseminat, et eundem tantum parochiani singulo anno excolunt. Pratum aliud quod stabiliter falcaret non habet praeter exilem domesticum hortum, e quo prosperat unum currum faeni, omni tertio autem anno agrum, qui inter duorum colonorum Bán vocatorum agros situs jacet, falcat et ex eo unum curriculum faeni prosperat.

Domus parochialis nulla datur, domus ludimagistri autem est e solidis materialibus constructa, continet duo cubicula, quorum unum pro schola deservit, culinam et cameram, est in statu bono, eam conservandi obligatio est penes parochianos.

De filialibus

Ad matrem Andocsiensem ecclesiam titulo filialium adnexae sunt possessiones Acsa, Nagocs, Miklosi et Zics.

PRIMA FILIALIS est Acsa, quae distat a matre horae unius spatio, in ea ecclesia non datur, campanae sunt duae, quarum major cent. unum, minor 22 lib. appendit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 77 2025. 06. 17. 13:55:46

De parocho ejusque obligatione

Administratores iidem, qui sunt in matre, eo obligatio est sacramentorum administrandorum causa proque sepeliendis mortuis horsum transire, obligationi suae defuisse observati non sunt.

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate percipiunt administratores cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majorum cruc. 30, a sepultura minorum cruc. 15. Titulo fixae praestationis [79] per aversionem praestant filialistae isti in parato aere flor. 6, de frumento metr. Pos. 12.

De scholae rectore

Scholae rector est Ignatius Hoblik, annorum 27, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem fecit in cantu bonus et in puerorum institutione accuratus esset, siqui frequentarent, sed licet variis modis parentibus inculcetur et pauperes gratis instruantur, adduci non possunt, ut suas proles ad scholas mittant, ritus et caeremonias ecclesiae bene callet, vitae est exemplaris omnis generis pulsum instituendi obligatio illi incumbit, in eo non minus parochianis, quam administratoribus in aliis officii sui partibus satisfacit.

VEL 2025 e-archivum

De proventu scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura cruc. 7, pro psalmodia cruc. 14, pro scriptione schedae promulgationis cruc. 7, pro instructione puerorum, modo vel unus esset, qui frequentet a quovis singillative pro singula angaria cruc. 15, titulo fixae praestationis per aversionem habet a communitate aere parato annue flor. 9, de frumento metr. Pos. 12 et lignorum focalium currus 25 pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite vineam habente duas medias musti.

Agros habet stabiles duos, et in ludimagistri subsistentiae fundum assumptos, quorum singulus duarum metr. Pos. capax est, primus situatur in loco Motsola-hegy dicto ad orientem in vicinitate agri successorum Andreae quondam Zrényi, alterum habet in plaga Király szállás nominata, cui vicini sunt a meridie Josephi Oláh, a septemtrione Joannis Dobos agri. Tertium agrum, qui ludimagistri in hoc loco sine haerede defuncti fuit, hactenus erga arendam inclyto dominio praestitam possedit, e praedictis duobus agris quovis anno parochiani unum excolunt, pro Turcico habet medium jugerum terrae, inter terras Michaelis Ladislai, et agrum ad Andreae quondam Zrényi successores pertinentem situm. Pro cannabibus frustum terrae mediae Pos. metr. capax quod ex omni

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 78 2025. 06. 17. 13:55:46

parte ambitur et clauditur agro Stephani Farkas, utrumque ipse [80] ludirector excolit. Habet ad haec penes domum suam hortum, unde quovis anno prosperat duos currus faeni.

Domus ludimagistri e ligneis materialibus constructa est, continet unum cubiculum, culinam et cameram, est in statu bono, eam conservandi obligatio est penes loci incolas.

SECUNDA FILIALIS est possessio Nágocs distans a matre mediae horae spatio, ecclesia provisa, quae anno 1760 per spectabilem dominum Georgium Zichy e fundamentis erecta est, dotem nullam habet, sed e marsupiali proventu et piis oblatis providetur. Sacram supellectilem habet sequentem, et in specie quidem casulas cum suis stolis, manipulis, velis, bursis et pallis N° 9, al[b]as 5, superpellicea 3, corporalia 14, purificatoria 26, mappas 8, missale 1, campanas 2, earum major cent. 1 et lib. 50, minor 25 lib. appendit.

Pro magis accurata proventuum hujus ecclesiae habenda ratione p. guardianus, parochiae administrator, curabit cistam, in quam unde unde provenientes tenues reditus colligi possint sub duplici clavi, et ecclesiae aeconomum constituet, cui una cistae clavi apud se remanente, alteram resignabit, hicque de omnibus ad titulum ejusdem ecclesiae perceptis et erogatis coram homine terrestris domini senioribus loci, uni adminus e subalternis administratoribus quotannis reddet.

VFL 2025

De parocho ejusque obligatione

Administrator idem, qui in matre, obligatur altero quovis Dominico et occurrente festo die divina in hac filiali peragere, concionari et catechisare, quod etiam hucusque absque querela per Germanicum concionatorem praestitit.

De proventibus parochi

Titulo stolae ab omni functione stolae subjectae, idem praestatur, quod in matre. Titulo autem lecticalis obventionis per aversionem solvit communitas flor. 7 cruc. 30. Dominium autem terrestrale intuitu servitiorum spiritualium in hac et simul in filiali Zics praestari debitorum praestat annue flor. 10. [81]

De scholae rectore

Scholae rector est Georgius Lederer annorum 38, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene callet, in cantu et juventutis institutione bonus et sedulus, morum est bonorum. Pulsandi obligatio illi incumbit, et huic pro contento parochianorum satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 79 2025. 06. 17. 13:55:46

De proventu scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura habet cruc. 10, a psalmodia, si quando petatur cruc. 14, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab institutione puerorum pro singulo trimestri spatio cruc. 15. Titulo lecticalis proventus habet in parato cruc. 9 et per aversionem de frumento mixto 24 Pos. metr., duas item orgias lignorum focalium.

Domus ludimagistri e lignis illinitis constructa est, cubiculo pro habitatione sua, et scholaribus pueris altero, culina et camera instructa, est in statu commodo, conservandi obligatio est penes loci incolas. Curandum habebit p. administrator, ut tam in hac, quam in reliquis filialibus parentes proles suas in scholis institui curent, proque eo facilius impetrando serio invigilet, ut ejusmodi proles, quarum parentes ob paupertatem solvere non valent, gratis per ludimagistros instruantur.

TERTIA FILIALIS est possessio Miklósy cum ecclesia distans a matre tribus quadrantibus horae, ecclesia erecta est ab iisdem loci contribuentibus incolis absque dote. Proventum praeter marsupialem, et qui subinde e piis oblatis obvenit, nullos habet, hic nihilominus in tantum assurgit, ut pro quotidianis ejusdem ecclesiae necessitatibus, et sacra supellectili comparanda sufficiat, actu habet casulas 4 cum suis stolis, manipulis, bursis, velis et pallis, albas 3, corporalia 3, purificatoria 14. Altare tribus mappis, aliisque requisitis decenter instructum est. De manipulatione tenuium ecclesiae hujus proventuum hoc ipsum p. administrator habebit observandum, quod circa Nágocsiensis ecclesiae reditus, supra notatum habet.

VFL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Administrator idem est, qui in matre, obligatur altero [82] quovis festo et Dominico die in hac filiali ecclesia divina servare, quod et praestat per concionatorem Germanicum.

De parochi proventu

Titulo stolae a funere seniorum cruc. 30, a minorum sepultura cruc. 15, a baptismate cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7. Titulo lecticalis proventus in parato per aversionem flor. 25 solvit communitas.

De scholae rectore

Scholae rector est Michael Staigervolt annorum 38, Catholicus, fidei professionem fecit, praeter Germanice legendi et aliquantum scribendi peritiam doctrinam nullam habet. In cantu pro incolarum cultura bonus, in puerorum institutione utcunque diligens, ritus et caeremonias non adeo callet, sed praeter communiter recurrentium aliarum cognitionem neque necessariam habet, obediens, et morum bonorum est.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 80 2025. 06. 17. 13:55:46

De proventu scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura habet cruc. 10, a psalmodia cruc. 14, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, pro institutione puerorum singulo trimestri spatio a solvendi capacibus cruc. 15, a singulo pari cruc. 3 et per aversionem 20 Pos. metr. frumenti, et orgias lignorum duas.

Domus ludimagistri e ligneis materialibus aedificata est, complectitur cubiculum, culinam et cameram unam est in statu commodo eam reparandi et conservandi obligatio est penes incolas loci.

QUARTA FILIALIS est possessio Zics distans a matre trium horae quadrantum spatio, sine ecclesia, nec aliud est in hac, quam unica campanula lib. 22.

De parocho ejusque obligatione

Administrator idem, qui in matre obligatio illius est vel per se, vel per subalternos suos sacramenta administrare, sepulturam perficere, et populum instituere, cujus servitii intuitu, titulo stolae a sepultura seniorum percipit [83] cruc. 30, a juniorum cruc. 15, a baptismate cruc. 17, a copulatione flor. 1, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7. Titulo fixi proventus invicem lecticalis proventus per aversionem a communitate flor. 7 et cruc. 30, a dominio terrestrali intuitu servitiorum hujus loci incolis praestari solitorum, prout superius in descriptione proventuum a filiali Nágocs provenientium dictum est flor. 10.

VFL 2025 e-archívum

De scholae rectore

Scholae rector est Joannes Stor annorum 68, legere tantum et scribere novit. Catholicus, fidei professionem deposuit, in cantu pro aetatis ratione adhuc commodus, in puerorum institutione satis diligens, rituum et caeremoniarum, qui in filiali hac in usu sunt, notitiam habet, vir bonus et exemplaris est. Officii illius est pulsum omnis generis absolvere, in quo defectum aliquem emersisse non constat.

De scholae rectoris proventu

Titulo stolae a sepultura cruc. 10, a schedae promulgationalis scriptione cruc. 7, ab institutione puerorum pro singulo trimestri spatio ab iis, qui solvere possunt cruc. 15, titulo lecticalis proventus a singulo pari cruc. 3 et per aversionem 14 Pos. metr. frumenti, duas item lignorum focalium orgias.

Domus scholaris nulla datur, sed ludimagister suam propriam incolit, atque ab ea instar aliorum inquilinorum dominio solvit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 81 2025. 06. 17. 13:55:46

De parochianis, eorumque obligatione

In matre Andocs numerantur Catholici confessionis capaces 811, incapaces 329. In filiali Acsa Catholici confessionis capaces 38, incapaces 193.

In filiali Nágocs Catholici confessionis capaces 282, incapaces 298, Helveticae confessioni addicti 160.

In filiali Miklósi Catholici confessionis capaces 288, incapaces 176.

in filiali Zics Catholici confessionis capaces 226, incapaces 113, Helveticae confessioni addicti 7. [84]

Populus devotus est, in divinis officiis frequens, sub primo sacro quotidie clara voce, praeorante ludimagistro, aut ejus subalterno rosarium orat de Sanctissima Trinitate et de eadem praecinente eodem ludimagistro devote psallit. In rudimentis fidei exceptis supinae negligentiae deditis, qui tamen rariores sunt, sunt bene instructi. Vitio et peccato ejusmodi, quod publicum scandalum in populo pareret, dediti non reperiuntur, si qui subinde inveniantur, qui petulantius exerrant, authoritate dominali suo modo implorata, ad frugem coerciti reducuntur. Praecepto confessionis Paschalis, qui non satisfecisset, non reperitur.

Apostata in totius parochiae ambitu nullus est, qui autem abjurata haeresi fidem orthodoxam professi sunt, sunt sequentes: Helena Keresztes et Anna Kázsoki abjurato Calvinismo, Conradus autem Alberter Lutheranismo Catholici facti sunt, his ultimis annis, hi omnes inscripti sunt matriculis et deinceps inscribentur ita, ut una ejusmodi conversorum originis locus, dies et annus conversionis, eorum aetas, haeresis, quam abjurant, nomina duorum triumve testium coram quibus professionem fidei facturi sunt, diligentes adnotentur.

Dantur in hac parochia binae confraternitates, una Sacratissimi Corporis Christi, altera cordigerorum Sancti Francisci, utraque sub cura et directione p. Dominicalis concionatoris. Datur etiam probatae religionis ordo Sancti Francisci provinciae Sanctae Mariae.

e-archívum 2025

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus excepta possessione Nágocs sunt obstetrices, Catholicae, adjuratae, atque ad baptisandum in necessitatis articulo bene edoctae. In Nagocs autem est Helveticae confessioni addicta, quae pariter adjurata est, et in casu necessitatis ad rite conferendum baptismum debite instructa. Caemeteria ubique dempta possessione Miklósi extra septa locorum benedicta, et contra pecorum ac pecudum accessum bene munita dantur, in praefata autem possessione Miklósi intra cincturam ipsius ecclesiae hodie etiam tumulantur mortui, quod abrogandum, et caemeterium extra ambitum loci [85] excindendum erit. Vespilones, quibus vi officii sui sepeliendorum mortuorum cura incumberet, nullibi sunt constituti, sed vicinis vicini, cognatis cognati in casibus funerum mutuam operam, et obsequium praestant. Atque haec et statuta illa et constitutiones episcopales, quas etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 82 2025. 06. 17. 13:55:46

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Karádiensis die 8ª Maii 1778.

De statu ecclesiae

Mater Karádiensis ecclesia, honori Sancti Ladislai regis Hungariae dicata est. Erigi caepta ab Excellentissimo Domino Adamo Acsády episcopo Weszprémiensi[!] anno 1744, consummata per illius successorem Excellentissimum Dominum Martinum Biró, qui etiam 200 flor. summa dotavit. Exstant in ea altaria tria, cum ecclesia benedicta tantum, horum bina lapidibus portatilibus consecratis bonis et inviolatis provisa sunt, omnia autem tribus mappis et antipendiis vestita sunt.

Annuum proventum suum habet e praedictae dotalium 200 flor. summae annuo interusurio, quae domino Christophoro Armpruster erga 6 per centum interesse elocata habetur, item e marsupiali eleemosyna piis legatis et pro pulsu campanarum obveniente solutione, facit annue ex his titulis proveniens redditus flor. circa 81 den. 10. Habet praeterea ecclesia vineam unam, quae anno fertiliori percipit flor. circa 40. Passiva debita nulla habet, e prioris anni 1777 perceptis et erogatis remansa summa facit flor. 3 den. 73, in parato de vino actu habet urnas 31 ½. De proventibus his in cistam duplici sera, et duabus clavibus, quarum alteram parochus, alteram aedituus major conservat munitam, colligi solitae idem aedituus major coram parocho et dominali officiali quotannis rationes reddit.

Sacra vasa supellectilemque sacram, quae semper prout decor domus Domini exigit, conservatur, habet sequentem. Calices N° 4 horum unus una cum patenula ex toto argenteus est, alter in cuppa argenteus de caetero cum [86] patenula ex toto argenteus est, alter in cuppa argenteus de caetero cum patenula cupreus, sed bene deauratus, reliqui duo aerei una cum patenulis, et hi bene deaurati sunt, monstratorium aereum inauratum, ciborium inauratum aereum 1, crucem aeream 1, pyxides N° 5, unam ex argento, alteram ex aere, utramque bene inauratam, tres ex lamina stanno obductas, casulas habet 5, bonas omnes stolis, manipulis, velis, pallis et bursis provisas, humeralia 7, albas 7, cingulos 4, attritas casulas 4 cum novis tribus stolis, caeterisque requisitis, pluviale cum stola 1, rocheta 2, superpellicea 3, manutergia 10, mappas 22, corporalia 24, pallas 15, purificatoria 56, bursas cum velis 10, antiqua sericea strophia 12, tintinnabula 15, urceolos 8, vexilla 3, organum 8, mutationum et cathedram concionatoriam. In turri campanas N° 4, unam cent. 55 lib. 62, alteram cent. 2 lib. 3, tertiam 1 cent. lib. 9, quartam lib. 63.

Datur in ea fons baptismalis loco decenti operculo clausus, sub sera censervatur, sub eodem fontis operculo custodiuntur etiam sacri liquores, qui dum recenter consecrati aquiruntur, tum etiam fons baptismalis renovatur. Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione bis quolibet, mense renovatur, hostiae porro pro consecratione loco decenti et sicco asservantur.

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 83 2025. 06. 17. 13:55:46

De terrestribus dominis

Terrestris dominus est excellentissimus dominus episcopus Weszprimiensis, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, obligationi patroni cumulate satisfacit.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Stephanus Szép[1] annorum 50, callet linguam Hungaricam bene Germanicam mediocriter, servit sola Hungarica. Studia theologica absolvit Weszrimii in seminario Sanctae Annae, curam animarum exercet in annum 26[um].

Libris tam ad parochiam, quam ad suam personam pertinentibus provisus est. Ad parochiam pertinent: Biblia Latina Vulgatae editionis, Biblia Hungarica, Petri Pazmanni, Georgii Káldy, domini Martini Biró, Stephani Szabo, p. [87] Csuzy, Andreae Illyés, Telegdy, Laschve, Penzingeri, Gintheri conciones, partim Dominicales, partim festivales, Nauseae homiliae sacrae, concio sub titulo Imago vitae et mortis, item conciones sub titulo Opus Tripartitum, Concionum Dominicalium, Catecheses Stephani Illyés, Opus Canonicae Visitationis domini episcopi Martini Biró, p. Antoen, p. Raiffenstuel, p. Buseumbaum Theologiam moralem, Jus canonicum authoris anonymi, p. Hurtado Tractatum de Sacramentis, Opusculum Theologicum sine authoris nomine, p. Signeri Instructionem confessarii, Bona de Missa, Bonaly Idaea boni confessarii, Nucleum catecheticum in duobus exemplaribus, Doctrinam Christianam Bellarmini, Librum menstruum Sanctorum, Phaebei Institutiones juris canonici, p. Kazy Historiam Hungariae, opus Inocentii Desericii de initiis Hungarorum, Michaelis Bodó Praxim criminalem, p. Szegedy Tyrocinium, Juris patrii, Cynosuram juris patrii, Lucam Opaleni de Officiis, Lacon Politicum, UUram, Regulas de Sancta Scriptura, Suquet Societatis Jesu, opus Via vitae aeternae inscriptum, Sperellii Paradoxa moralia, Timpii Theatrum historicum, libellus cui titulus Parochus meditans, Abelli opusculum sub titulo Sacerdos Christianus, Thomam Kempensem, Fűssy Tribunal confessari[or]um, Psalterium Thomasii Caeremoniale episcoporum, Matriculas antiquas et jam conscriptas N° 3, aliosque minores cum duobus ritualibus libris ac libro Evangeliorum. Qui porro ad personam parochi pertinent: sunt sequentes: Biblia Hungarica in folio, Tyrinus Sanctae Scriturae interpraes, Concordantiae Bibliorum, Concilium Tridentinum in duobus exemplaribus, unum cum, alterum sine declarationibus Sacrae Congregationis Cardinalium, p. Lajmán, et Mazottae Theologia moralis, Pichleri Jus canonicum, ejusdem opus polemicum p. Antoen Tractatus de gratia et sacramentis, Stansics Aphorismi juris praxeos, Haberth Praxis de paenitentiae sacramento, Alphonsi Ligorii Praxis confessariorum, Lohner Praxis confessariorum, Cathecismus Romanus, Joannes Bona de Missa, Banalii Idaea boni confessarii, Summa juris canonici, Expositio propositionum damnatarum, [88] Enchyridion ex operibus Benedicti 14[i], Regulae juris canonici

[1] Szép István (†1798). Pfeiffer, 1987. 982.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 84 2025. 06. 17. 13:55:46

p. Szegedi, Primatus Romani pontificis, conciones domini episcopi Martini Biró sub titulo Micae et spicae, Festivale Tyrnaviense p. Josephi Czieglpauer, Magnoldus Conciones de Immaculata conceptione Beatae Mariae Virginis, Joannis Molnár Concionum annus unus, Thomae Vintner Palinodia Libertinorum, Samuelis Vajda opus sub titulo Kristus élete tom. 3, Sermones Sancti Petri Chrysologi, Epistolae Sancti Hyeronimi, Kaczenberger Controversiae, Enchyridion Martini Biró, Admiranda Zvinglii et Calvini, Illyés András Szentek élete, Opera Sancti Salviani episcopi Massiliensis, Costerii Enchyridion Controversiarum, Sz. Iványi Magnum chaos, Laurentii Berti Opus de praedestinatione, Sandini Vita pontificum, Soliloquia Sacra, Solatia morientium, Muratorius idiomate Hungarico, Diurnale asceticum, Vita moriens, Scipionis Scambutae de Passione Christi, Henrici Balde Veritates Christianae, Stimulus compunctionis, Gabrielis Hevenyesi Manuductio ad caelum, Notitia sanctorum patrum, Fűsii Fasciculus Biblicus, Sz.-Ilonay Anyaszent-Egyház Caeremoniáji, Historia p. Thuróczy, Molnár Régi épűletek, Dictionarium Parizpapai, ejusdem Pax corporis, Emberi Okosságh, Holtig-Való Baratság, Breviarium quadripartitum horae diurnae. Habet matriculas pro actuali usu tres, in quas baptisatorum, copulatorum, mortuorum, confirmatorum, et ad fidem Catholicam conversorum nomina inscribit, provisus est etiam protocollo parochiali, in quod constitutiones episcopales aeque, ac vicariales ordinationes, prout et benignas resolutiones regias accurate transscribit.

Sacrum missae sacrificium non tantum diebus festis, sed et feriatis nisi gravi, justaque causa impediatur, celebrat, diebus Dominicis et festis de praecepto offert illud Deo pro suis parochianis. Hora celebrandorum diebus festis et Dominicis divinorum fuit hactenus tam in aestate, quam in hyeme hora 10ª a modo autem a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis inchoabuntur hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª et haec dispositio incommutabiliter observabitur, stipendium lecti [89] missae sacrificii grossi et cantati autem flor. unus.

Ad concionem omni Dominico et festo die inomisse dicit catecheses tempore adventus hora 6ª post rorate quovis die feriali tempore autem quadragesimae, praesertim durante confessione Paschali fere quotidie, de caetero autem per totius anni decursum singulo Dominico et festo die hora secunda postmeridiana ante vesperas vel lytanias servat, finita catechesi vesperas, aut lytanias ipse parochus celebrat.

Sanctissimum Sacramentum ministro quidem, qui pulsu campanulae signum dat, praecedente, verum sine lumine defert ad infirmos, dum tempus admittit stola et superpelliceo indutus. In ecclesia coram Sanctissimo lampadem, diu noctuque ardentem habet, sed subinde tantum et praecise sub divinis deinceps vero curabit, ut sub divinis diebus Dominicis et festis omnibus lampas ardens habeatur.

Sacramenta ea petentibus omni possibili cum industria administrat, nec est ullus, qui facto vel neglectu parochi participatione alicujus sacramenti excidisset. Festos fori et jejuniorum dies promulgat populo, prout etiam quos inter contrahendum sit matrimonium, juxta concilii Tridentini decretum ter denunciat.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 85 2025. 06. 17. 13:55:46

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a copulatione flor. 1, a sepultura majoris cruc. 30, a sepultura minoris cruc. 24. Titulo liberae stolae ab extraneis percipit duplam ordinariae, titulo vero lecticalis fixi proventus a quolibet pari hospitum de frumento unam metr. Pos. et cruc. 15, a servis et viduis mediam Pos. metr. cruc. 7 ½, a quolibet hospite vineam habente 12 medias musti, a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium.

Agros in tres campos divisos habet: In campo 1° In praedio Feheregyház-horog nuncupato, habet agrum, duo jugera complectentem, ex parte meridionali in vicinitate Emerici Kovasznyai ex septemtrionali parte in vicinitate Martini Kovács. In eodem campo prope horreum dominale habet jugerum semi-tertium, ejus vicini sunt ad [90] meridiem Josephus Harangozó, ad septemtrionem Joannes Boros. In eodem campo in Felső Tekenyős dicto, habet jugerum unum, penus hunc ad meridiem transit via regia, ad septemtrionem autem jungitur agro Nicolai Lancsarics. In eodem campo diverticulo Bodonkút medium secundum jugerum ad meridiem in vicinitate Joannis Bindek, versus occidentem in vicinitate Joannis Zelember. In diverticulo Ősvény dicto infra viam regiam habet medium secundum jugerum cujus ad meridiem vicinus est Martinus Simon ad septemtrionem Martinus Kovacs. In diverticulo Kőzépső-Tekenyős habet agrum Aranyos föld nominatum, complectentem jugera tria, hujus ad septemtrionem vicinus est Emericus Kovasznyai ad meridiem autem Joannes Zelember; in diverticulo Cseszta vocato habet jugera duo ad septemtrionem in vicinitate Matthiae Bodó, ad meridiem familiae Jarovics. Pro hoc campo in complexo habet jugera 13 et ½ singulum jugerum trium metr. Pos. capax, adeoque in toto agros universim capaces metr. Pos. 40 et ½.

Pro 2° campo ad novum caemeterium versus molam Balassa habet medium secundum jugerum ad septemtrionem in vicinitate Georgii Farkas Szabó, ad meridiem in vicinitate inferioris Michaelis Posza. In diverticulo Alsó-Tekenyős jugera duo in vicinitate Joannis Majoros ad orientem, ad occidentem autem in vicinitate prati familiae Lepenyei. In praedio Kovasznya supra molam oppidi medium secundum jugerum cujus ad septemtrionem vicinus est, Georgius Gyuka ad meridiem d. Christophorus Armpruster. In praedio Toldi ad diverticulum Hányás dictum medium secundum jugerum a septemtrione in vicinitate Joannis Zuborács, ad meridiem in vicinitate Stephani Németh. In diverticulo Kő-hát dicto, quatuor jugera, quorum ad occidentem Paulus Virágh, ad orientem Emericus Kovasznyai vicini sunt. In 2do hoc campo habet agros complectentes jugera 10 ½, quorum singulum capit metr. Pos. 3, pro hoc itaque campo habet parochus agros capaces metr. Pos. 31 et ½.

Pro 3° campo: In plaga Felső-Katyor dicta ad viam Latranyiensem quatuor jugera ad septemtrionem in vicinitate [91] habet variorum agros, ad fines agri parochialis defluentes, a meridie autem similes agros descendentes. In eodem campo et plaga itidem duo jugera ad orientem in vicinitate Matthiae Bábodi, ad occidentem in vicinitate Nicolai Magyar, ad viam quae vulgo Feher-hegyi-út nominatur, medium jugerum, ejus vicinus ad orientem est Thomas Busaky, ad occidentem Stephano-Bindekiana.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 86 2025. 06. 17. 13:55:46

Prope modo nominatum medium jugerum habet rursum in vicinitate agri Michaelis Bindek unum jugerum. In plaga Alsó-Katyor dicta infra viam Fehér hegyi út dictam duo jugera, cui ad orientem Sigismundus Pinter, ad occidentem domini Christophori Armpruster pratum advicinantur. Ibidem habet jugera tria ad meridiem in vicinitate Stephani Tótth. Ad radices promontorii Vaskó dicti aggeribus septa habet jugera duo, quorum ad meridiem Nicolaus Kovács, ad septemtrionem familia Kudomrák, vicini sunt. Pro 3° hoc campo sunt universim 14 et ½ sing[ulum] trium Pos. metr. capax, insimul capacitatis metr. Pos. 43 et ½. Praerecensitis his agris infra autumnalem seminaturam quotannis cultivant parochiani pro capacitate 12 Pos. metr. Pro Turcico porro arant jugera duo, agros, quos arant, metunt etiam, et demessas fruges convehunt. De caetero autem residuos agros, parochus suis excolit impensis.

Prata habet tria, unum in praedio Fehér-Egyház dicto, sex falcatorum procreans septem currus faeni, hujus ad meridiem Stephanus Farkas, ad septemtrionem familia Lepenyei vicini sunt. 2^{dum} In plaga Katyor dicta sex falcatorum, proferens sex currus faeni, ejus vicini sunt ad occidentem Georgius Lepenyei, ad orientem Paulus Habuli. 3^{tium} penes calvariam duorum falcatorum proferens faeni currus duos in vicinitate Nicolai Lancsaricz ad orientem, ad occidentem autem Joannis Zelember. Prima duo falcant parochiani, faenum colligunt et convehunt.

Hortulos habet quinque unum culinarem domui parochiali contiguum, alterum in vicinitate horrei dominalis ad [92] orientem, ad occidentem penes viam regiam, qui pro area frumentaria applicitus est. 3um pro cucurbeto deservientem ab oriente in vicinitate domus Kaposianae, b occidente autem in vicinitate domus Stephani Farkas. 4um ad viam Latrányiensem extra oppidum situm, cujus vicini sunt Emericus Kovasznyai ad meridiem, ad septemtrionem familia Pozsa. In eodem tractu supra ultimo designatum situm ejus ad septemtrionem Georgius Kreka, ad meridiem Emericus Kreka vicini sunt, omnes solus suis impensis cultivat parochus. Denique inter terras pro cannabeto designatas, habet quadrantem unius jugeris cujus vicinus est Paulus Illia, et hunc sui impensis cultivat parochus.

Ad haec habet fundationem in summa capitali flor. 100 subsistentem ab excellentissimo domino episcopo Martino Biró erga 12 missae sacrificiorum quotannis celebrandorum obligationem factam, cui etiam accurate satisfit. Capitalis summa erga sex per centum elocata est domino Christophoro Armpruster. Carthabianca est prae manibus parochi, quam una cum carthabiancalibus litteris super 200 flor. ad ecclesiam pertinentibus ocyus transumi, et transumptum vidimari curabit, hocque vidimato pari apud se retento, utramque originalem chartabiancam ad officium vicariale deferet in ejus tabulario conservandas.

De ludimagistro, ejusque obligatione

Ludimagister de nomine est Josephus Horváth annorum 33 absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode novit, officio suo tam in cantu, quam in puerorum instructione utcunque satisfacit. Parocho principali suo renitens, est inobediens, et ad contentiones facilis, imo

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 87 2025. 06. 17. 13:55:46

nimisquam propensus, fraeno indiget, alio vitio laborare observatus non est, cujus loco, si se non emendaverit, alter assumendus veniet. Pulsus omnis generis illi incumbit, atque in eo parochianis satisfacit.

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae a sepultura majoris una cum pulsu cruc. 17, a minoris una cum pulsu 14. Pro concione, vulgo valedictoria, [93] sive Bútsúztató cruc. 15. Pro pulsu contra tempestatem, quilibet seminaturam habens praestat de frumento unum quadrantem metr., et vineas habens 4 medias musti. Pro puerorum institutione communitas per aversionem solvit flor. 30. Titulo fixi proventus invicem lecticalis obventionis habet a communitate in aere parato flor. 16, de frumento 32 Pos. metr.

Agros nullos habet, sed unum exiguum pratum habet, unum currum faeni proferens. Pratum hoc ex parte occidentali Stephanum Puk, ex parte orientali Franciscum Lengyel vicinos habet, item hortulum unum ipsi scholari domui adnexum pro viridariis, alterum pro cannabibus in dominalis spani et notarii pares hortos situm. Supranominatum pratum parochiani falcant, faenum colligunt et convehunt.

De filialibus

Ad matrem Karadiensem ecclesiam nomine filialium binae possessiones Kőtse et Csepely, ac praedium Csicsal pertinent, singula in aequali unius horae distantia a matre sissita jacet. In nulla earum datur ecclesia. In Kőtse duae sunt campanae earum una lib. 36, altera 16 appendit. In Csepely una lib. 50.

VEL 2025
e-archivum

De parocho ejusque obligatione.

Parochus idem est, qui in matre, ejus obligatio est ad recensitas filiales fine administrandorum sacramentorum et sepeliendorum mortuorum procurrere, et congruis temporibus fideles in rebus fidei erudire, quod etiam diligenter exsequitur.

De proventibus parochi

Proventus praeter stolares nullos habet in his filialibus. Titulo autem stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, a copulatione flor. 2 a sepultura senioris cruc. 30, a sepultura junioris cruc. 24, quod tamen possessionem Csepely adtinet, in hac parochus non est in usu perceptionis stolae funebralis, sed totam hanc ludimagister percipit. [94]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 88 2025. 06. 17. 13:55:46

De ludirectoribus

In filiali Csepely ludirector est Ladislaus Horváth annorum 26, absolutus syntaxista, Catholicus, professionem fidei deposuit, cantor est commodus, sed exercitium cantus nullum extra casum sepulturae habet, diligentiam in instruendis pueris hactenus ostendere non potuit, cum parentes proles suas ad scholas mittere renuant. In reliquo officio suo satisfacit, natura sua pacatus, sobriae, et exemplaris vitae est. Illi incumbit omnis pulsus, quem etiam diligenter praestat.

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae a sepultura percipit cruc. 12, pro valedictoria cantione vulgo Butsuztató cruc. 24, a scheda promulgationis cruc. 7, ab institutione puerorum singillative, si solvendi capaces sint, pro singulo trimestri spatio cruc. 15, se vero pauperes sint, instruuntur gratis. Titulo fixae praestationis per aversionem a possessione habet in parato flor. 16, ex frumento 20 Pos. metr. faeni currus tres, a pulsu contra tempestatem a quolibet hospite vineam habente duas medias musti.

Agrum certum non habet, sed ex agris post discessum Helvetici ministri relictis, unum 4 Pos. metr. illi perarant, seminant et demetunt ac convehunt incolae. Habet penes domum suam hortum satis amplum pro viridariis, cannabibus et Turcico proferendis aptum.

In filiali Kőtse ludirector Catholicus in loco ipso non existit, sed Csepelyiensis horsum etiam servit, et titulo sui servitii per aversionem habet a communitate flor. 5 in aere parato, ex frumento 10 Pos. metr. titulo stolae a sepultura cruc. 15 et ab hospite quovis vineam habente duas medias musti.

Domus parochialis e solidis materialibus recentius ad duas contignationes erecta est, continet in superiori tractu cubicula tria in inferiori duo, culinam et dispensam ac subtus cellarium, imbricibus tecta in bono statu posita est. Eam conservandi obligatio dominio impensas [95] et materialia, parochianis manuales et currules operas coferentibus incumbit.

Domus ludimagistri in Karád e ligneis materialibus aedificata est, complectitur duo cubicula, culinam et cameram unam, in statu satis desolato posita est. Eam conservandi obligatio dominio materialia assignante est penes parochianos, qui etiam in actu praesentis visitationis cubiculi pro schola puerorum deservientis angustias juxta designationem coram domino nobilium iudice factam, se omni amota mora dilatauros spoponderunt.

Domus ludimagistri Csepelyiensis pariter e ligneis materialibus est aedificata, cubiculum unum, culinam et cameram unam continet, est ruinosa, eam reparandi obligatio est penes loci incolas.

VEL 2023 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 89 2025. 06. 17. 13:55:46

De parochianis eorumque obligatione

In matre Karád incolae omnes Catholici sunt, numeranturque animae confessionis capaces 1717, incapaces 395. Universim 2112.

In filiali Csepely: Catholici confessionis capaces sunt 53, incapaces 36, universim 89, Helveticae confessionis 582.

In filiali Kőtse: Catholici confessionis capaces sunt 241, incapaces 69, Augustanae confessionis 585, Helveticae confessionis 274.

Populus devotus est, festis et Dominicis diebus tam mane sacrum et concionem, quam post meridiem ad lytanias et catechesim numero adeo frequenti comparent, ut plenissima sit ecclesia. Diebus quoque feriatis diligenter intersunt missae sacrificio, et rosarium de Sanctissima Trinitate orant, et de eadem pias cantilenas magno fervore concinunt, praeorante et praecinente ludimagistro in rebus fidei sufficienter instructi sunt.

Vitio aliquo infames non reperiuntur, si qui autem blasphemasse, festos aut jejuniorum dies violasse comperiantur, tales per vigiles intentos compraehensi per malefactorum iudices in salutare aliorum exemplum castigantur.

Praecepto confessionis Paschalis satisfaciunt in totius parochiae ambitu a fide vera apostata non invenitur, ad eam autem ab haeresi zelo moderni parochi adducti [96] numerantur 20, qui quidem matriculae parochiali inserti sunt, sed qui Dei beneficio deinceps fidem Catholicam amplectentur, pro meliori futurorum notitia ea ratione inscribentur, ut praeter eorum originis locum aetatis et conversionis annum ac diem, una haeresis, quam ejurabunt, et nomina testium duorum triumve, coram quibus fidei professionem facturi sunt, accurate adnotentur.

Confraternitas praeter Sanctissimi Sacramenti et Sanctissimae Trinitatis non datur, haec autem utraque est sub directione parochi. Probatae religionis ordo non existit.

VTL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices in matre Karád sunt duae, Catholicae. In filiali Kőtse duae acatholicae. In filiali Csepely una acatholica, omnes adjuratae, et in casu necessitatis ad valide baptisandum sunt bene instructae. Quoad fieri potest operam dabit parochus, ut in haereticarum obstetricum locum Catholicas inducat.

Caemeteria in matre, aeque ac filialibus extra ipsas possessiones sita, cincturis bene munita et benedicta habentur, vespilones autem, quibus ex officio cadavera mortuorum humandi incumbit obligatio, duo in matre Karád designati dantur, in filialibus vero nullus sed sibi invicem operam in sepulturis commodant. Atque haec et statuta illa, ac constitutiones episcopales etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 90 2025. 06. 17. 13:55:46

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Szolládiensis die 9ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Szoladiensis ecclesia ab Helveticae confessioni addictis loci incolis e materialibus ligneis aedificata, arundine tecta est, postquam ab helveticae confessioni addictis operante spectabili domino Antonio quondam Hunnyadi dominum terrestrem adempta est, dicata est honori Transfigurationis Domini anno nempe 1749. Est in statu summe desolato, dotem habet nullam. [97]

Extat in ea altare unum tribus mappis vestium lapide portatili integro et inviolato provisum, caeterisque requisitis, quantum ecclesiae paupertas admittit mundi et decenter instructum.

Proventus nullos praeter marsupialem habet, qui annue circa ad flor. 3 den. 30 ascendit, insufficiens vel pro candelis pro celebrando missae sacrificio necessariis, ideo et has ipse parochus e tenuibus suis redditibus procurare cogitur.

Sacra vasa habet haec: calicem cum patenula 1, ciborium 1, monstratorium 1, singulum e cupro, omnia tamen bene deaurata et usui apta, pyxidem cupream unam, thuribulum cum navicula aereum 1. Sacram vero supellectilem habet sequentem: casulas 2, albas 2, humeralia 2, cingulum 1, superpellicea 2, purificatoria 12, corporalia 5, pallas 2, vela et bursas 2, missalia 2, quae omnia prout decor domus Dei exigit, munde et nitide conservantur.

Sanctissimum Sacramentum tam pro fidelium communione, quam pro publica adoratione quovis mense bis, hostiae autem pro consecratione frequentius renovantur. Fons baptismalis cum a domino patrono pluribus interpellato nihil obtineri possit, ecclesia autem nullos sumptus habeat, non datur, sed in aqua ordinaria lustrali baptismus administratur. Sacri liquores sub bona clausura custodiuntur. Cathedra concionatoria, ne nominare quidem meretur, campanae in ligneo campanili appensae sunt duae, una lib. 92, altera lib. 33.

VEL 2025 e-archívum

De dominis terrestribus

Dominus terrestris est illustrissimus dominus Baro Joannes Nepomucenus Hunyadi, qui et jure patronatus gaudet, et praesentandi jus exercet, nihil tamen minus quam patroni officium, obligationemque hactenus implevit.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Josephus Kapronczay[1] annorum 39, callet solam linguam Hungaricam, theologiam absolvit in seminario Weszprimiensi, canonice investitus et

[1] Kapronczay József (†1798). Pfeiffer, 1987. 569.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 91 2025. 06. 17. 13:55:46

installatus est, curam animarum annis 13 exercet. Libri, quibus provisus est, omnes ad privatam suam personam pertinent, provisus vero est in specie sequentibus: Scriptura Sacra Latina et Hungarica [98] in duobus voluminibus, Theologia scholastico dogmatica p. Gotti in tom. 4, Abellii Medula theologica in tom. 2 divisa, Theologia morali p. Antoen in tom. 2. Libro, cui titulus examen ecclesiasticum cum additionibus p. Felicis Potestatis in volumine uno, operibus p. Elber, p. Raiffenstuel, p. Rotarii, Adparata universae theologiae moralis, Centuria casuum p. Tapolcsányi, Concionatores habet Petrum Pazmannum, Stephanum Szabo Dominicaliem et festivalem, Martinum Biro, patrem Landovics quadragesimalem, Joannem Gyalogi, Patrem Claus, Ernesti Dom[inicales] et fest[ivales], Theatrum Gloriae Fest[ivale], Theatrum mortuorum funebralem. Catecheticos: Catechismum Romanum, Praxim catecheticam, Manuductionem pro instruendis parvulis, Nucleum catecheticum, Rationale temporum Dyonisii Petavii in tom 4, Concilium Tridentinum, Selectas Sancti Hyeronimi epistolas, matriculas, quibus baptisatorum, copulatorum, confirmatorum et ad orthodoxam fidem conversorum nomina inscribit, prout etiam protocollum pro constitutionibus episcopalibus, ordinationibus vicarialibus, et benignis resolutionibus regiis describendis.

Quovis Dominico et festo die, imo etiam ferialibus, nisi aegritudine impediatur, sacrificium missae celebrat, Dominicis et festis offert illud deo pro fideli suae curae credito populo, lectum sacrum erga stipendium 8 grossorum, cantatum vero erga unius flor. stipendium celebrat. Horam fixam et determinatam diebus Dominicis pro celebratione missae parochialis non observavit seu in aestate, seu in hyeme deinceps autem observabit, et quidem in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo Sancti Michaelis autem usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoabit. Sacramenta pro muneris sui obligatione sedulo eaque cum diligentia administrat, ut nullum ob ejus negligentiam sacramentorum participatione frustratum esse constat. Sanctissimum ad aegrotos sine lumine ob extremam ecclesiae paupertatem, omni tamen cum reverentia defert ad infirmos, posthac, quoad fieri potest praecedente puero, qui tintinnabuli pulsu signum det, deferet. In ecclesia ob ejus paupertatem coram Sanctissimo lampas non ardet, nec modus est eam vel sub [99] divinis majorum solemnitatum occasione alendi.

Conciones et catecheses singulis Dominicis et festis diebus facit, finita concione solitas matrimoniorum promulgationes instituit, et festos ac praescriptos jejuniorum dies populo denunciat.

De proventibus parochi

Titulo stolae a baptismate cruc. 17 percipit, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majoris cruc. 30, a minoris cruc. 15, stolae liberae nomine ab extraneis percipit duplum ordinariae. Titulo vero fixae praestationis a singula domo (non solvunt per paria) Catholicorum quidem aeris parati cruc. 15, ex frumento unam metr. Pos., ab acatholicorum autem percipit aeris parati cruc. 7, de frumento autem mediam Pos. metr., et necessaria ligna focalia.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 92 2025. 06. 17. 13:55:46

Agros pro seminatura autumnali ad duas calcaturas divisas, quos dominium in diverticulo Török-főlgye in fine territorii Szoladiensis assignavit, sunt in uno frusto, universim capiunt metr. Pos. 10, jacent in vicinitate agrorum Francisci Pacskó incolae Szoládiensis.

Pratum in loco vulgo Nagy-Réth dicto, habet proferens faeni currus 5 in vicinitate prati ad ludimagistrum pertinentis, pratum hoc falcant parochiani, faenum colligunt et convehunt. Agros etiam perarant, inseminant, demetunt et fruges demessas convehunt parochiani.

Nomine fundationis perpetuae ab inclyta familia Hunyadi positae a dominio quotannis percipit flor. 30 erga obligationem quovis die Sabathi sacrum celebrandi, quod accurate etiam praestat, fundationis exemplum nullum neque obligatoriales parochus habet.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Ludirector est Adamus Hary annorum 36, Catholicus, absolutus syntaxista, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode novit, officio suo tam in cantu, quam in juventutis institutione praeclare fungitur, vitae est ad omnis aetatis exemplum probissimae. Pulsandi obligatio quocunque in casu et tempore illi incumbit, et obligationi quoque huic exacte satisfacit. [100]

VEL 2025
e-archivum

De proventibus ludirectoris

Titulo stolae a sepultura majoris cruc. 15, a sepultura minoris cruc. 7, pro scheda promulgationis cruc. 7, ab institutione puerorum singillative, nisi solvendi incapaces sint, tales enim gratis instruere tenetur, pro quovis trimestri spatio cruc. 15. Titulo fixi proventus percipit a communitate per aversionem flor. 10 et 20 Pos. metr. frumenti. Pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite, seminaturam habente, unum manipulum frugum frumenti.

Agros habet in diverticulo Török főldgye trium metr. Pos. capaces, tantum pro seminatura autumnali, in vicinitate agrorum parochi, quos plene excolunt parochiani. Prata habet in loco Nagy-Réth duorum curruum faeni proferendi capacia, haec vicina habent prata parochi, falcantur per parochianos, et faenum ab iisdem convehitur.

Domus parochialis e sepibus erecta, in statu abjectissimo postia est, complectitur unum cubiculum, et conclave unum pro parochi habitatione servientia pro familia cubiculum unum et culinam. Domus ludimagistri perinde e sepibus constructa est, adeo desolata, ut vix amplius incoli possit, utramque conservandi obligatio dominio quidem simul, et parochianis incumbit, sed impensas, aeque ac operas conferre ad ejus sive reparationem sive conservationem neutris volentibus desertae ac extreme desolatae manent.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 93 2025. 06. 17. 13:55:46

De filialibus

Ad matrem Szolládiensem ecclesiam titulo filialium adnexae sunt possessiones Szárszó, Szemes, Ősződ et Teleky.

PRIMA est Szárszó, quae distat a matre una hora, datur in ea ecclesia anno 1752 a misera loci communitate erecta, absque omni dote, proventum praeter marsupialem oppido exiguum, nullum habet, sacro tamen apparatu quantum ad necessitatem provisa est. Habet enim calices cum totidem patenulis 2 cupreos bene inauratos, casulas 2, albas 2, missale 1, cingulum 1, superpellicea 2, purificatoria 9, corporalia 3, pallas 2, tintinnabula 2, campanas 2, quarum una lib. 98, altera lib. 25 appendit. [101]

De parocho ejusque obligatione

Parochus est idem qui in matre, ejus obligationis est in ordine semel festo vel Dominico die persolutis in matre divinis altero subsequente in hac filiali ecclesia divina peragere, fidelibus sacramenta sedulo administrare, eos in rebus fidei instruere, mortuos sepelire, quod etiam sine querela praestat.

Proventus titulo stolae eosdem habet, quos in matre a quavis functione stolarem praestationem adnexam habente percipit. Titulo autem fixi redditus a quavis domo Catholicorum cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti a domo singula, quam acatholicus inhabitat et 7 et mediam metr. Pos. frumenti.

Agros pro seminatura vernali 4 Pos. metr. capaces, qui penes agros parochiales in fine territorii Szoládiensis existentes jacent, et cum superius in visitatione matris ecclesiae designatis unum corpus constituunt, excoluntur per filialis hujus incolas. Prata habet duorum curruum faeni procreandi capacia, et haec parochiani falcant, faenum colligunt et convehunt.

Vici 2023 e-archívum

De scholae rectore

Scholae rector est Josephus Posgay annorum 38, Catholicus, professionem fidei emisit, ritus et caeremonias ecclesiae bene callet, officio suo tam in cantu, quam in puerorum institutione laudabiliter fungitur. Morum bonorum et conversationis est honestae. Quovis tempore pulsandi obligatio illi incumbit, neque in eo defectum aliquem passos aliquando fuisse parochianos, constat.

De proventibus scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura majoris habet cruc. 15, a sepultura minoris cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, ab institutione puerorum solvendi capacium (pauperes enim gratis instruere tenentur) singillative pro trimestri spatio cruc. 15. Titulo vero lecticalis proventus a qualibet domo, sive illa Catholici, sive acatholici sit cruc. 7 et mediam Pos. metr. A pulsu contra tempestatem a singulo hospite seminaturam habente unum manipulum frugum frumenti.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 94 2025. 06. 17. 13:55:46

Agrum habet pro autumnali seminatura trium metr. [102] Pos. capacem, pratum unum currum faeni proferendi capax. Agrum colunt ex integro parochiani pratum quoque falcant et faenum convehunt.

Domus ludimagistri e sepibus est constructa, continet unum cubiculum et culinam, ruinata est majori ex parte, eam conservandi obligatio est penes localem communitatem.

SECUNDA FILIALIS est possessio Szemes distans a matre quinque quadrantum horae spatio, ecclesia, quae anno 1742 per dominum Antonium Hunyadi e solidis materialibus erecta, provisa absque dote quidem, sacra tamen supellectili instructa. Habet actu calicem cum patenula bene deauratum cupreum 1, monstratorium, ciborium cupreum inauratum utrumque, missalia 2, casulas 2, albas 2, humeralia 2, cingulum 1, superpellicea 2, purificatoria 8, corporalia 3, pallas 2, vela et bursas totidem, thuribulum cum navicula aereum 1, aras, utramque tribus mappis vestitas et portatilibus bonis et integris instructas. Campanas in turri duas, unam lib. 85, alteram lib. 43.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est is, qui in matre, ejus obligatio est tertio in ordine Dominico vel festo die in hac filiali divina celebrare, huc fine administrandorum sacramentorum transire, populum instruere et mortuos sepelire, quae hic etiam accurate praestat.

VPL 2025 e-archivum

De proventibus parochi

Titulo stolae idem habet, et percipit, quod et quantum in matre a quavis functione stolae subjecta, titulo etiam fixi proventus idem habet, quod in matre sive a singula domo Catholica cruc. 15 et unam Pos. metr., ab acatholica cruc. 7 et mediam metr. frumenti.

Agrum pro seminatura vernali, quatuor Pos. metr. capacem habet, quem cultiva[n]t parochiani. Pratum unum proferens duos currus faeni, quod parochiani falcant, faenum colligunt et convehunt.

De scholae rectore

Scholae rector est Stephanus Pap annorum 57, Catholicus, professionem fidei fecit, studia elementaria absolvit, ritus et caeremonias ecclesiae ignorat, in juventutis tamen institutione [103] officio suo debite satisfacit. In cantu autem alii ludimagistri vicini illum supportant. Vir est bonus et exemplaris. Pulsus in omnibus circumstantiis illi incumbit, in quo etiam parochianis satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 95 2025. 06. 17. 13:55:46

De proventibus scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura majoris percipit cruc. 15, a minoris cruc. 7, pro scriptione schedae promulgationis cruc. 7, ab institutione puerorum singillative, si solvendi capaces sint, pro quovis trimestri spatio cruc. 15. Titulo proventus lecticalis a qualibet domo in parato cruc. 7, ex frumento mediam Pos. metr. pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite unum manipulum frumenti, et a quolibet hospite vineam habente duas medias musti.

Agrum pro seminatura autumnali habet duorum Pos. metr. capacem. Pratum vero duos currus faeni proferens, quorum cultivatio incumbit incolis loci.

Domus ludimagistri aedificata est e crudis materialibus, continet cubiculum unum et culinam, estque in statu bono, eam conservandi obligatio penes loci communitatem, a qua etiam extructa est.

TERTIA FILIALIS est possessio Teleky distans a matre trium horae quadrantum spatio, datur in ea ecclesia anno 1749° a domino Tihonyiensis monasterii abbate aedificata, a quo quidem dote nulla ac sacra supellectili provisa est, et hodie quoque e monasterio providetur. Actu habet calicem cum sua patenula cupreum bene inauratum 1, monstratorium cupreum 1, ciborium 1, bene deauratum utrumque. Thuribulum cum navicula aereum 1, missale 1, casulas 3, albas 3, humeralia 2, cingulum 1, superpelliceum 1, pallas 3, bursas et vela 3, tintinnabulum 1, campanas 2, unam lib. 62, alteram lib. 45.

VRL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Parochus idem est, qui in matre, obligationis illius est quarto in ordine Dominico vel festo die pro divinorum celebratione, dum casus fert pro sacramentorum administratione et sepultura transire, in quibus etiam debite respondet obligationi suae. [104]

De proventibus parochi

Stolarem proventum parem habet in matre praestari solitae, lecticalem etiam tam in parato, quam in frumento eundem a singula Catholici et acatholici domo percipit, qui praestatur in matre, et reliquis filialibus.

Agros habet et quidem in Telekiensi terreno in vicinitate agri ludimagistri pro autumnali quidem seminatura 4 Pos. metr. capacem, quam plene excolunt hujus filialis incolae, demetunt, demessas fruges convehunt. Pro Turcico itidem agrum unum unius jugeri in vicinitate similis agri ad ludimagistrum spectantis, quem solum perarant parochiani, reliqua ejus cultivatio soli parocho incumbit. Prata habet duos currus faeni proferendi capacia, falcatura parochianis filialis incolis, qui etiam faenum colligunt et convehunt.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 96 2025. 06. 17. 13:55:46

De scholae rectore

Scholae rector est Josephus Prenner annorum 34, Catholicus, fidei professionem fecit, doctrinae sufficientis est, ritus et caeremonias ecclesiae bene callet, officio suo tam in cantu, quam in puerorum institutione laudabiliter fungitur, morum est integerrimorum. Pulsus in omnibus circumstantiis illi incumbit, et in hoc etiam parochianis satisfacit.

De proventu scholae rectoris

Titulo stolae a sepultura sine discrimine cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, ab instructione puerorum singillative a solvere valentibus pro quovis trimestri spatio cruc. 15. Titulo lecticalis proventus a quolibet pari cruc. 7 et mediam metr. Pos. frumenti. Pro pulsu contra tempestates a quolibet hospite seminaturam habente unum manipulum frugum, item a quolibet vineam possidente duas medias musti.

Agrum habet unum pro seminatura autumnali trium Pos. metr. capacem. Pratum duos currus faeni procreandi capax, et agri et prati cultivatio incumbit loci incolis.

Domus scholaris e ligneis materialibus est constructa complectitur unum cubiculum et culinam, est in statu commodo. Ejus sartorum tectorum conservatio est penes incolas. [105]

VFL 2025 e-archívum

QUARTA FILIALIS est possessio Ősződ tribus quadrantibus horae a matre distans, hic ecclesia nulla est. Parochus pro administratione sacramentorum et sepeliendi mortuos obligatur ad hanc filialem transire. Titulo servitii praeter stolarem proventum illi, quae in matre praestatur aequalem, nihil habet aliud parochus, quam aliquot numero indeterminatas medias musti, occasione vindemiarum ab illis, qui vineas habent. In hac filiali Catholicus ludimagister non datur.

De parochianis, eorumque obligatione

In matre Szolád: Catholici confessionis capaces numerantur 128, incapaces 45, Helveticae confessioni addicti 520, incapaces 156.

In filiali Szárszó: Catholici confessionis capaces 167, incapaces 56, Helveticae confessionis capaces 247, incapaces 95.

In filiali Szemes: Catholici confessionis capaces 266, incapaces 92, acatholici capaces 9, incapaces 2.

In filiali Teleky: Catholici confessionis capaces 108, incapaces 41, acatholici capaces 180, incapaces 51.

In filiali Ősződ: Catholici confessionis capaces 53, incapaces 9, acatholici capaces 150, incapaces 46.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 97 2025. 06. 17. 13:55:47

Populus Catholicus pro summo parochi solatio bonus pius et devotus est, et quamvis diebus ferialibus ob labores vix aliqui pro audiendo missae sacrificio compareant, Dominicis tamen et festis diebus magno numero conveniunt, et finita praefatione ludimagistrum de Sanctissima Trinitate praecinentem sequitur. Praecepto confessionis in paschate satisfaciunt, imo intra annum pluries sacram confessionem peragunt et communicant. In rebus ad fidem pertinentibus bene instructi sunt.

Vitio aliquo gravi ad publicam notorietatem infectus aut scandalosus intra ambitum parochiae nullus versari scitur, apostata unus esse putatur in Ősződ, Modrai Josephus, qui a parentibus Catholicis prognatus esse narrat, nunc Calvinista est; num autem hic praetensus apostata, seu per receptionem sacramentorum, [106] seu alia ratione sacra Romana aliquando secutus fuerit, uberius investigandum erit. Ab haeresi conversi zelo moderni parochi fidem Catholicam amplexi sunt: Michael Csizmadia annorum 26, Joannes Totth annorum 52 cum uxore Anna Kiss annorum 39 et uno filio suo annorum 12, Catharina Borza annorum 18, Stephanus Horváth annorum 22, Anna Kiss vidua annorum 32, Josephus Nagy annorum 19, Sara Borza annorum 22, si qui posthac Deo propitio abjurata haeresi fidem Catholicam susceperint, parochus eorum nomina in matricam cum designatione eorum loci originis, aetatis, diei et anni conversionis inscribet et una haeresim, quam abjurabunt, et duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facturi sunt, accurate in eadem matrica connotabit.

VFL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices tam in matre, quam in filialibus Catholicae sunt omnes adjuratae, et in casu necessitatis ad valide conferendum baptismum recte institutae. Caemeteria perinde tam in matre, quam filialibus extra ipsas possessiones sita, cincturis munita et benedicta dantur. Vespilones, qui ex officio mortuos tumulare obligantur, habentur constituti, idque mercedis loco beneficium percipiunt, quod in dominalibus oneribus per communitatem supportentur. Atque haec et statuta illa ac constitutiones etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 98 2025. 06. 17. 13:55:47

Canonica visitatio

Ecclesia et parochiae Látrányiensis die 9ª Maii 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Latranyiensis ecclesia anno 1763 per spectabilem dominam Julianam Stranyai, spectabilis quondam domini Gaspari Lengyel viduam e solidis materialibus in honorem Sancti Michaelis Archangeli, cujus tutelae, et patrocinio post expulsum anno 1720. Helveticum praedicantem ab illustrissimo domino comite quondam seniore Sigismundo Széchényi oblata fuit, aedificata est [107] benedicta vero per districtualem vice-archidiaconum Stephanum Győre eodem 1763 anno. Exstant in ea altaria duo, majus Sancto Michaeli Archangelo per praetitulatam dominam Juliannam Stranyai, minus autem Jesu Mariae et Joseph per actualem loci parochum Josephum Nagy oblatum et positum, utrumque portatili lapide bono et violato provisum tribus mappis et reliquis omnibus requisitis decenter vestitum est.

Dotem nullam habet, proventus autem e marsupiali eleemosyna, qui annue facit flor. circiter 12, item ex ordinatione Szechenyiana tam a Catholicis, quam acatholicis pro pulsu funebri unius campanae cruc. 17. Ex statuto autem inclytae Lengyelianae domus, quae duas campanas curavit, si omnes tres campanae pulsentur, pro pulsu funebri percipit cruc. 34, qui per annum ascendunt ad flor. 17, omnes isti proventus in cistam duplici sera munitam, quarum clavim unam parochus, alteram juratus ecclesiae syndicus conservat, reponuntur, et actu habentur in ea flor. 102. Tam perceptiones, quam erogationes per parochum inscribuntur in librum apud syndicum, qui de his etiam coram dominali officiali et Catholicorum loci juratorum praesentia parocho quotannis rationes reddit, conservari solitum. Debita passiva ecclesia habet nulla, activum autem 43 flor. apud diversos colonos elocatum, qui cum in interusurio mutui solvendo morosi sint, curae erit parocho, ut debitam ab se et capitalem summam et neglectum censum quamprimum depurent, ad securiorem locum subinde insimul elocandam.

Sacra vasa una cum sacra supellectili munde, prout decor domus Domini exigit, in armario ad usum hunc procurato conservantur. Provisa est autem sequentibus: missalibus 3, humeralibus 5, albis 4, cingulis 3, superpelliceis 3, corporalibus 10, purificatoriis 25, pallis 4, velis sericeis 2, casulis suis stolis et manipulis instructis 5, bursis 3, pluviali 1. Calices habet 3, unam ex integro una cum sua patenula argenteum inauratum, sumptibus Joannis Mikolics parochi quondam Latranyiensis procuratum, duos cupreos cum suis patenulis bene inauratos, et usui aptos monstrantiam 1, ciborium 1, pyxidem pro sacro viatico ad infirmos deferendo et sacris liquoribus [108] conservandis argenteam, intrinsecus deargentatam unam, vexillum 1, organum mutationum sex, campanas in turri 3, quarum maxima Sancti Michaelis appendit cent. 1 lib. 40, secunda Sanctae Juliannae cent. 1 per abbatem Samuelem Vajda benedictae, tertia lib. 80 Sancti Donati honori per excellentissimum dominum Martinum Biró pariter benedicta.

VET 2025 eArchívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 99 2025. 06. 17. 13:55:47

Sanctissimum Sacramentum tam pro fidelium communione, quam pro publica adoratione, bis quidem singulo mense pro communione, pro adoratione vero publica, cum novi-lunii Dominicus dies alternatim in matre et filiali celebretur, pridie renovatur, et altera Dominicam sequente absumitur. Hostiae pro missae sacrificio semper in loco sicco conservantur.

Datur fons baptismalis, qui una cum sacris liquoribus in sacristia loco decenti, bonaque sub clausura custoditur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur.

De dominis terrestribus

Jus actualis dominii et possessorium habet illustrissima familia Lengyel titulo pignoris, jus autem haereditarium pertinet ad illustrissimorum comitum Szechényi familiam, quae jus patronatus, quod modo domini hypothecarii parochum praesentando exercent, procul dubio habet. Patroni obligationi, quod ecclesiae provisionem adtinet, debite satisfaciunt.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Josephus Nagy[1] annorum 55, scit linguas Hungaricam bene, Slavonicam pene mediocriter, servit sola Hungarica tam in matre, quam in filialibus concionando, catechisando, Slavonica solum in confessionibus excipiendis, quod etiam rarius contingit. Studia theologica absolvit in universitate Tyrnaviensi, curam animarum in annum 25um exercet, est investitus et installatus. Libris, quorum alii ad parochiam, alii ad propriam suam personam pertinent, sufficientibus est provisus. Ad parochiam pertinent sequentes: Conciones p. Pazmanii in folio, p. Zachariae Lazalve, Dominicales in tom. 3, ejusdem Festivales pro toto anno, Conciones p. Csuzy Dominicales, ejusdem Festivales, Conciones p. Stephani [109] Landovics, Liber cui titulus Nucleus aureus conceptuum pro omnibus Dominicis, p. Bessei Discursus pro omnibus totius anni Dominicis, Andreae Illyes Conciones Festivales, Thomae Vinter Conciones quadragesimales, p. Landovics Discursus praedicabiles, Biblia Latina, Explicatio doctrinae Christianae Clementis 8^{vi}, Joannes Telegdi Dominicales et Festivales Conciones, Buseumbaum Medula Theologiae moralis. Qui autem ad propriam parochi personam pertinent sunt octo: Scholastici tractatus p. Erber duo thomi Theologiae moralis p. Lajman, Jus canonicum Georgii Lakics, Historia ecclesiastica Novi et Veteris Testamenti Ignatii Amat de Graveson, tomus 10us et 11us Cornelii a Lapide, Polyantea p. Sponner, Biblia Sacra Hungarica, Biblia Vulgatae editionis, Concordantiae Bibliorum, Dictionarium Alberti Molnár, Spicilegium p. Claus, ejusdem Opus concionatorium, p. Fabri Conciones festivales, domini Episcopi Biró Conciones, Controversiae Petri Pazmanni, Catechismus Romanus, Catechismus Stephani Illyés, Nucleus catecheticus, Thomas Kempensis idiomate Hungarico, Opera in Evangelia reverendissimi abbatis Samuelis Vajda

[1] Nagy József (†1800). Pfeiffer, 1987. 758.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 100 2025. 06. 17. 13:55:47

in tribus voluminibus, Vita sanctorum authore Andrea Illyés, Series Romanorum Pontificum Gulielmi Bruxellensis, Concilium Tridentinum, Becani Controversiae, Precatorius Hungarico idiomate sub titulo Makula nélkűl való tűkőr, Breviarium quadripartitum. Habet parochus tum matriculas, tum protocollum, in illas baptisatorum, copulatorum, mortuorum, confirmatorum, et ad fidem Catholicam conversorum nomina, in hoc autem constitutiones episcopales, vicariales ordinationes, et benignas resolutiones regias diligenter inscribit.

Missae sacrificium nisi infirmitate aut alia justa, gravique causa impediatur, ne diebus quidem feriatis omittit. Diebus Dominicis et festis de praecepto offert illud Deo pro populo suae curae credito, celebrat erga stipendium sive manualem eleemosynam, lectum quidem sacrum erga cruc. 24, cantatum vero erga flor. 1. Diebus Dominicis et festis quem admodum hactenus in aestate hora 9^{a} in hyeme hora 10^{a} divinis pro populo initium dedit, ita deinceps a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis horam 9^{am}, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii horam 10^{am} pro termino inchoandi missae sacrificii accurate observabit. [110]

Conciones et catecheses nisi urgentior spiritualis necessitatis casus, aut infirma valetudo impedimentum ponat omni Dominico et festo die, mane quidem ad concionem dicit, et finita dictione imminentes festos, ac jejuniorum dies populo annunciat, et quos inter matrimonium contrahendum est, eos juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat, post prandium autem hora 3^{ia} doctrinae Christianae articulos, et praecepta parvulis explicat, si autem parochus in filialibus ecclesiis occupetur, talibus diebus per ludimagistrum solum lytaniae persolvuntur.

Pro muneris sui obligatione petentibus sacramenta omni amota mora administrat, Sanctissimum, coram quo et in ecclesia ob redituum exiguitatem tantum diebus Dominicis et festis lampadem alit, ad infirmos absque lumine defert, posthac autem puero adminus praecedente et pulsu campanulae signum dante quantum emergentium casuum, et temporis admiserint circumstantiae, superpelliceo et stolae indutus intra matris parochiae ambitum deferet.

e-archívum 2025

De proventu parochi

Titulo stolae a baptismate habet cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab introductione cruc. 7, a funere majoris cruc. 24, a funere minoris cruc. 15, liberae stolae nomine exigit ab extraneis duplum ordinariae, titulo vero fixae praestationis in parato flor. 26, de frumento a quolibet pari conjugatorum unam Pos. metr. frumenti, a singulo vineas habente 12 medias musti, qui jugalia pecora possident, praestant unum plaustrum lignorum focalium.

Agros habet in terreno Látranyiensi, et primo quidem in diverticulo Czégled dicto, jugera 6 capacia metr. Pos. 14, ad septemtrionem in vicinitate jugeri Stephani Dombai, ad meridiem in vicinitate agri ad ludimagistrum spectantis, eadem jugera ad orientem terminantur ad pratum pagensis communitatis, versus autem occasum secantur via regia. 2° In diverticulo Mender-Szőllő vocato,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 101 2025. 06. 17. 13:55:47

pro autumnali seminatura habet jugera 7 capacia metr. insimul Pos. circa 14. Pro seminatura vernali prioribus immediate contigua jugera tria capacia circa 6 Pos. metr., quibus ad ortum providi Josephi Bognár, ad meridiem Stephani Kazi, ad occidentem ludirectoris Latranyiensis agri advicinantur. [111]

Pratum habet proferens quatuor currus faeni, quod ad orientem et septemtrionem ambitur limitibus praedii Rád, ad meridiem autem pratis Michaelis et Joannis Nagy, ad occidentem pratis Michaelis Pap et Michaelis Székely advicinatur. Alterum pratum habet proferens unum currum faeni, quod a septemtrione penes pratum Georgii Bakos, ad orientem Michaelis Váradi, ad meridiem Michaelis Lenthi jacet, ad occidentem autem sterili cuidam colli adhaeret. Agros arant, serunt, metunt et demessas fruges convehunt Látranyenses, similiter et prata falcant, faenum colligunt ac convehunt.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Scholae rector est Gabriel Farkas, annorum 30, Catholicus, fidei professionem elicuit, ultra elementarem scholam non studuit, unde solum Hungarico idiomate legere et scribere novit. Ritus tamen, et caeremonias ecclesiae, quantum muneris sui ratio exigit, commode novit, et officio suo tam quoad cantum, quam quoad parvulorum institutionem satis bene fungitur. Mores praefert bonos, neque observatus est alicui vitio aeditus esse. Pulsum in omnibus circumstantiis instituendi obligatio illi incumbit, et in hoc parochianis satisfacit.

VPL 2025 e-archivum

De proventu scholae rectoris

Titulo stolae funebris percipit sine discrimine cruc. 7, pro nocturna psalmodia cruc. 7, pro pulsu funebrali a qualibet campana cruc. 3, pintam vini et libram carnis unam, pro institutione puerorum actu quidem cum parochus pia liberalitate omnium loco per aversionem solvat ludimagistrum, nihil exigit, secus autem ab omni puero solvendo capace pro uno trimestri spatio competunt illi cruc. 15, cum obligatione, pauperes, qui solvendo pares non sunt gratis informandi, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7. Titulo fixi et in locum lecticalis proventus habet in parato aere flor. 10, de frumento metr. Pos. 20, quinque libras sevi pro candelis, carnis bubulae lib. 25, pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite unum manipulum frugum frumenti.

Agros in diverticulo Czégled nominato jugera duo insimul capacia metr. Pos. 4, quae ad septemtrionem agros [112] parochiales, ad orientem pratum communitatis pagensis, ad meridiem agrum fabri pagensis vicinos habet, ad occidentem viae regiae adjacet. In diverticulo Mender-szőllő dicto habet jugera duo insimul 4 Pos. metr. capacia, quibus ad orientem vicinus est ager parochialis, ad orientem Stephani Kazi, ad occidentem ager Joannis Mosa, utrumque agrum excolunt parochiani. Pratum nullum habet, sed de parato faeno per communitatem praestantur illi faeni currus tres.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 102 2025. 06. 17. 13:55:47

Domus parochialis aedificata est e ligneis materialibus, complectitur duo pro habitatione parochi cubicula, pro familia unum, culinam et camerulam unam, omnia in ruinam inclinata sunt, quorum aedificatio, conservatio et reparatio quantum ad materialium subministrationem dominio terrestrali, quantum vero operas sive currules, sive manuales parochianis incumbit. Domus ludimagistri perinde e ligneis materialibus est erecta, continet cubiculum, culinam et cameram unam, horum conservatio et reparatio est penes parochianos.

De filialibus

Ad matrem Látranyiensem ecclesiam nomine filialium pertinent possessiones Lőlle, Túr, Visz, et praedia Babod et Rád. Filialis Lőlle distat a matre tribus quadrantibus horae, provisa est ecclesia e solidis materialibus aedificata, et ab illustrissima domina Juliana Strányai, tunc illustrissimi domini l[iberi] b[aronis] Georgii Majthényi vidua anno 1756. renovata. Dotem determinatam non habet, percipit tamen singulo anno e marsupiali eleemosyna flor. circa 18. Tempore enceniorum e praestatione locali vulgo Hely-pénz dicto flor. circa 12, a pulsu campanarum pro funere si tres campanae pulsentur cruc. 24, si autem pulsetur una cruc. 6, qui annuatim efficiunt flor. plus minus 7. De proventibus his, eadem administratione ac forma providetur, qua de matris ecclesiae proventibus superius notatum est.

Exstant in hac ecclesia altaria 2, minus munificentia moderni parochi curatum, utrumque tribus mappis vestitum, et omnibus ad sacrum ornatum requisitis decenter instructum. Habet ad haec casulas numero 6 cum suis stolis, bursis, velis et [113] manipulis, ac pallis majori ex parte novae, et quae etiam diutius usuatae sunt, ultro pro usu congrue servire possunt. Humeralia 5, albas 3, cingulos 3, superpellicea 2, corporalia 7, purificatoria 16, quae omnia semper munde et nitide asservantur. Mantilia 8, mappas 5, calices 2, unum integre argenteum sumptibus ecclesiae procuratum, alterum cupreum, sed et hunc bene inauratum, vexilla 3, crucem ligneam unam, organum, missalia 3, armarium in sacristia pro rerum ecclesiae conservatione positum, tintinnabula 3, in turri campanas 3, quarum una in honorem Beatae Mariae Virginis benedicta cent. 1 lib. 73, altera per episcopum Martinum Biró in honorem Sanctissimae Trinitatis 1748. benedicta lib. 96, 3^{ia} in honorem Sancti Donati eadem occasione pariter benedicta lib. 33 appendit. Omnes per illustrissimum dominum l[iberum] b[aronem] Georgium Majthényi curatae sunt.

De proventibus parochi ejusque obligatione

Parochus idem est, qui in matre obligatur, altero quovis Dominico et festo die in hac filiali ecclesiae divina celebrare, et in administratione spiritualium fidelibus sine defectu providere, quod hactenus diligentissime praestitit.

Proventum lecticalem percipit a quolibet pari, nisi servilis conditionis sint cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, stolaria eodem, quo in matre sunt modo currunt. Agros habet, et quidem in diverticulo A Kiss-hegy Uttyában dicto jugera

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 103 2025. 06. 17. 13:55:47

3ª singulum duarum Pos. metr. capax, quae tam ad orientem, quam ad occidentem viis ad montem Kiss-hegy ducentibus secantur, ad septemtrionem agro ludimagistri Lőllensis, ad meridiem Josephi Agoston adjacent. In diverticulo Határra-dűllő dicto habet, 3ia jugera singulum duarum Pos. metr. capax, ad ortum terminantur ad montem Kiss-hegy, ad occidentem excurrunt ad limites Boglárdienses, ad septemtrionem jacent in vicinitate agrorum domini Francisci Illyés, versus meridiem vicina sunt, agro ludimagistri Lőllensis in diverticulo Sz.-Geller hegye dicto, habet jugera 3ª singulum duarum Pos. metr. capax, quae ad septemtrionem occidentem et meridiem ambiuntur querceto, ad occidentem etiam adjacent agris ludimagistri Lőllensis. Cultivantur, sive arantur, seruntur, metuntur per Lőllenses, qui etiam fruges demessas congruo tempore ad Látrány convehunt. Pratum habet nullum, unde per communitatem praestantur illi tres currus faeni. [114]

De scholae rectore

Scholae rector est Gregorius Szigethi, annorum 35, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit rhetoricam, unde scientiam ad recte informandos scholares pueros sufficientem habet, tam in cantu, quam in instructione juventutis officio suo respondet, morum est laudabilium, vitae sobriae et omnibus exemplaris. Pulsus in quibusvis rerum et temporum circumstantiis ad illius officii obligationem pertinet, nec quoad hoc de aliquo defectu querimoniam meruit.

Proventum fixum a communitate habet in parato aere flor. 13, frumenti fusi metr. 24 tempore vindemiae a quolibet hospite vineam habente sex medias musti, lignorum focalium currus 16, a pulsu contra tempestatem ab omni jugero unum manipulum frugum frumenti. Festis solennioribus, Dominicis novi lunaribus, occasione item processionum publicarum unam pintam vini, titulo stolae a sepultura sine discrimine cruc. 7, pro psalmodia nocturna cruc. 7, a diurna totidem cruc., pro funebri pulsu si tres campanas pulset, habet cruc. 17, si unam tantum tunc percipit cruc. 3, ab institutione puerorum annue flor. 1 den. 50, a scheda promulgationali cruc. 7.

Agros in diverticulo Kiss-hegy nominato ad quantitatem trium jugerum habet, singulum jugerum capit metr. Pos. duas, sitai sunt ad septemtrionem in vicinitate agrorum Josephi Badak, ad occidentem in vicinitate agri parochialis, ad orientem et occidentem via illic transeunte secatur. In plaga Határra dűllőben dicta, habet agrum 6 Pos. metr. capacem, cui ad meridiem adjacet ager fabri pagensis terminaturque ad promontorium Lőllense, ad orientem procurrit ad fines terreni Boglariensis. In diverticulo Sz-Geller hegye nominato, habet itidem agrum 6 Pos. metr. capacem, qui ad septemtrionem et meridiem dumetis circumdatus est, ad occidentem autem vicinae ei sunt vineae Lőllenses. Pratum nullum habet, sed de faeno a communitate praestantur illi currus tres. Pro fagopyro jugera 3ia et frustum terrae pro cannabibus. In praerecensitis agris seminant filialistae sex Pos. metr., et pro fagopyro tria jugera perarant.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 104 2025. 06. 17. 13:55:47

Domus scholaris recentius igne consumpta est, eam [115] reparandi, aut potius actu extruendi obligatio parochianis incumbit, ita nihilominus, ut dominium terrestrale materialia e sylvis subministrare teneatur.

SECUNDA FILIALIS est possessio Túr distat a matre media hora, provisa est ecclesia, quae industria parochi e piis eleemosynarum collectis aedificata surrexit. Proventum e marsupiali eleemosyna habet annue flor. 3, ex pulsu campanarum super funere, si duae campanae pulsentur cruc. 14, si vero una cruc. 7, qui in unum collecti ascendunt annue ad flor. circa 4 cruc. 12. Sacra supellectili provisa est sequenti, et quidem casulis 3, conformes stolas, et manipulos habentibus, humeralibus 3, albis 2, cingulo 1, corporalibus 3, purificatoriis 7, mappis 3, mantilibus 2, calice cupreo 1, portatili uno integro et inviolato, tintinnabulis 2, campanis in campanili pendentibus 2, quarum major cent. 1 et 30 lib., altera lib. 30 appendit. Prima anno 1764 inter antiquae arcis rudera reperta est, altera anno 1747 procurata, utraque est benedicta, prior per abbatem Tihonyiensem anno 1764, secunda in honorem Sancti Ubaldi episcopi per episcopum Martinum Biró. Administratio tenuium ecclesiae hujus proventuum eodem modo procuratur, quo matris ecclesiae procurari supra expositum est.

VEL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Parochus obligatur ad hanc filialem ecclesiam tertio quovis festo et Dominico die pro divinorum celebratione transire, fideli populo per sacramentorum administrationem eorumque in rebus fidei institutionem absque defectu servire. Pro fatigiis suis per aversionem flor. 10 et 20 Pos. metr. frumenti percipit. Stola ab omni functione stolari praestationi obnoxia tantundem habet, quantum a singula ejusmodi functione in matre praestatur.

Agros trium jugerorum, et quidem in diverticulo Főld-Kút nuncupato sex Pos. metr. capaces, habet versus septemtrionem in vicinitate domini Samuelis Eperjesy, ad orientem Michaelis Szekeres, ad meridiem Isaci Orbanyos, ad occidentem in vicinitate prati nobilis Michaelis Szűcs. In diverticulo Fűhát dicto, habet agrum pariter tria jugera complectentem, capacem 6 Pos. metr., cujus vicini sunt, versus septemtrionem Josephus Horváth, ad [116] meridiem Franciscus Túrós, ad orientem Isacus Orbányos, ad occidentem Michael et Josephus uterque Tornyos. Singulos recensitos agros arant, serunt et metunt parochiani hujus filialis incolae et fructum eorum colligunt, collectas ad Latrány convehunt. Prata possidet duo, quorum unum 4 currus faeni procreat, situmque est in vicinitate versus septemtrionem prati Georgii Szabó, ad orientem Joannis Varga, ad meridiem Stephani Varga, ad occidentem in vicinitate agri Martini Nagy, quod pratum falcant Turienses faenum colligunt, et ad Latrány devehunt. Alterum pariter 4 currus faeni proferens ad septemtrionem Michaelis Nemes, ad orientem Michaelis Szekeres, ad occidentem Joannis Szili, ad meridiem Georgii Szabó pratis advicinatur. Et colendi obligatio est penes incolas Turienses, sed colere recusant, super quo dominalis assistentia imploretur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 105 2025. 06. 17. 13:55:47

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Stephanus Molnár annorum 40, Catholicus, fidei professionem fecit, grammaticae studuit, scientiae exiguae est, ritus tamen et caeremonias ecclesiae utcunque callet, officio suo quoad cantum satisfacit, non vero quod parvulorum institutionem adtinet, defectu tum ex ejus parte, tum etiam et maxime parentum suas proles ad scholas mittere renuentium, cujus causa in actu visitationis graviter redarguti sunt, parocho penes implorandam assistentiam dominalem omni contentione eos adurgendi cura demandatur. Idem ludimagister vitae sobriae est, neque vitio alicui deditus esse observatus fuit. Pulsus cujuscunque ordinis illi incumbit, cujus intuitu defectum quempiam emersisse, hucusque querela non fuit.

Proventum lecticalem de aere parato a singulo pari percipit cruc. 7, de frumento tertiam partem metr. Pos. currus lignorum focalium 16. Titulo stolae pro comitiva funeris habet sine discrimine cruc. 7, a pulsu funebri, si duas campanas pulset, cruc. 6, si unam cruc. 3, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, a psalmodia diurna cruc. 7, a nocturna totidem, pro instructione puerorum solvendi capacium, si frequentent, habet defixos pro singula angaria cruc. 15.

Agrum in diverticulo Bűk-allában dicto habet capacem [117] duarum Pos. metr., versus orientem in vicinitate agri Francisci Tőrők, versus occidentem in vicinitate Simeonis Pandúr. In diverticulo Telyek possidet agrum duarum Pos. metr. capacem, cui ad orientem Josephi Tornyos, ad occidentem Josephi Bognár agri adjacent. In diverticulo Hegyhát habet jugerum unum capax 3um Pos. metr. ad septemtrionem in vicinitate Stephani Pap, ad meridiem agri pastorum. Pro seminatura autumnali e recensitis agris excolunt illi incolae loci unum trium Pos. metr. capacem, pro vernali autem seminatura et fagopyro unius diei araturam praestant. Pratum nullum habet, sed invicem prati dant singulis annis tribus curribus paratum faenum.

VEL 2025 e-archívum

Domus scholaris e ligneis materialibus constructa, continet cubiculum, camerulam et culinam, est de praesenti in statu bono, ejus et de novo extructio, conservatio et reparatio locali plebi incumbit.

TERTIA FILIALIS est possessio Visz, ecclesia destituta, distat a matre mediae horae spatio, datur in ea campana una quae appendit lib. 78 anno 1767 per episcopum Ignatium Koller benedicta.

De parocho ejusque obligatione

Parochus matris ecclesiae obligatur pro infirmorum provisione, pro sepultura mortuorum procurrere tenetur, pro his aliisque spiritualibus obsequiis per aversionem vigore contractus habet a singulo pari cruc. 9 et unam tertiam metr. Pos. de frumento, lignorum focalium a singulo hospite jugalibus proviso currum unum stolaris praestatio aequalis in matre dependi solitae praestationi.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 106 2025. 06. 17. 13:55:47

Ludimagister hic non datur, sed in occurrentibus casibus huc etiam magister Látrányiensis deservit, habetque pro eo stolam in matre praestari solitam ab incolis filialis hujus possessionis.

QUARTA FILIALIS est praedium Babod, quatuor domibus constans.

QUINTA PRAEDIUM Rád, personas circa 100 complectens, prius distat a matre hora una, alterum media hora. Incolis horum praediorum spiritualia parochus Látrányiensis administrat, cujus administrationis [118] titulo, cum nihil de caetero ipsi praestetur desumit stolam duplam ordinariae, quae in matre ei solvitur. Eandem stolam ordinariae duplam praestant scri[p]tores dominorum terrestrium, qui pro sustentatione parochi in reliquo non concurrunt, et haec dupla stola venit nomine liberae stolae.

De parochianis et horum obligatione

In matre Látrány numerantur Catholici confessionis capaces 300, incapaces 54, Helveticae confessioni adicti caenae capaces 648, incapaces 100.

In filiali Lölle numerantur Catholici confessionis capaces 536, incapaces 100, Augustanae confessionis 2 capaces.

In filiali Túr numerantur Catholici 300 confessionis capaces, incapaces 70, Helveticae confessioni addicti mensae capaces 200, incapaces 76.

In filiali Visz numerantur Catholici confessionis capaces 72, incapaces 18, Helveticae confessioni addicti capaces 29, incapaces 12.

In praedio Rád sunt Catholici confessionis capaces 69, incapaces 11, Helveticae confessionis capaces 14, incapaces 5.

In praedio Babod Catholici confessionis capaces 24, incapaces 4.

Populus Catholicus devotus est, et in ecclesia frequens, sub divinis rosarium angelicum orat, et pias de Sanctissima Trinitate cantilenas praecinente ludimagistro concinit in rudimentis fidei etiam bene instructus est, confessioni Paschali tribus, quatuorve exceptis satisfecerunt omnes. Vitiis dediti et quidem gravioribus reperiuntur nonnulli, quorum emendationem, implorata etiam magistratuali authoritate procurare studuit parochus, et donec ad frugem revocentur, pleneque corrigantur, omni, qua potuerit meliori ratione instare, et urgere non desistet.

Apostata intra totius parochiae istius ambitum non reperitur ullus, qui vero abjurata partim Augustana, partim Helvetica confessione ecclesiae Catholicae opera moderni parochi aggregati sunt, numerantur 80 e Judaismo autem conversi 3, omnes in matriculam inscripti sunt, et siqui in posterum etiam Dei gratia illuminati fidem orthodoxam amplexi fuerint, matriculae [119] ea specifica cum designatione inscribentur, ut simul nomen et cognomen conversi, locus originis, aetas, dies et annus conversionis, haeresis, quam ejurat, duo tresve testes, coram quibus ejusmodi conversus fidei professionem facturus est, exprimatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 107 2025. 06. 17. 13:55:47

In ambitu parochiae nullus approbatae religionis ordo, sicut nec hospitale ullum existit confraternitas autem datur unica cordigerorum Sancti Francisci sub cura et directione patris Dominicalis concionatoris, ex conventu Andocsiensi patrum Franciscanorum.

De obstetricibus et vespilonibus

In matre Latrány et filialibus Lőlle et Túr sunt obstetrices ubique adjuratae Catholicae, et ad rite baptisandum in casu necessitatis recte instructae. Caemeteria quoque tam in matre, quam in filialibus loco opportuno extra possessiones sita dantur, et haec ubique ad arcendos pecorum et pecudum accessus bene munita, ac etiam benedicta sunt, vespilones autem, quibus ex officio humandorum mortuorum obligatio incumberet, designati non habentur. Atque haec sunt etc.

VFL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 108 2025. 06. 17. 13:55:47

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Szőlős-Győrkiensis
die 10[a] mensis Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Szőlős-Győrkiensis ecclesia anno 1753 e desertis vetustae ecclesiae ruderibus, industria parochianorum est erecta, et dicata honori natae Angelorum Reginae. Dotem nullam habet, proventus autem, quos habet, hi proveniunt e piis legatis, e quibus congregati habentur flor. 400 e marsupiali eleemosyna, qui annue efficiunt 4 plus minus flor., et pro candelis erogantur, debita passiva nulla habet, in parato aere numerati exstant in cista ecclesiae 204, in debitis activis apud dominam spectabilem viduam Jankovicsianam flor. 196, apud diversos testamentaliter a variis legati flor. 70, sed ob nimiam haeredum inopiam vix exigibiles, curae nihilominus erit parocho, ut sensim, et per partes penes assistentiam dominalem minutatim summulam hanc exigat, et in penum ecclesiae inferat. [120]

Ecclesia provisa est calice uno cum sua patenula argenteo, quem ante annos 66 a piae memoriae Georgio Dom Lengyel-Tothiensi parocho dono accepit, ciborio uno in cuppa argenteo, monstrantia cuprea 1, commode deaurata, duabus pyxidibus utraque argentea, quarum una pro sacro viatico ad infirmos deferendo, altera pro sacris liquoribus conservandis deservit. Ad haec: habet missalia 2, casulas varii coloris 4, nigram 1, omnes cum suis stolis manipulis et cingulis, albas 2, humeralia 2, pallas 3, bursam 1, manutergia 6, mappas 4, ritualia 2, librum Evangeliorum 1, tintinnabula 2, superpelliceum 1, corporalia 10, purificatoria 20, vexilla 3, duo pro processionibus varii coloris, unum nigrum pro funeribus deserviens.

VEL 2025 e-archívum

Extat ecclesia hac altare unum arcularii laboris cum parvo tabernaculo, super quo stat crucifixus exiguae quantitatis, vestium est tribus mappis, et duobus candelabris, ac canonum tabellis requisitis, sunt praeterea in ecclesia cruces duae ligneae, una statua portatilis Beatae Mariae Virginis sericeis vestibus ornata, habet etiam campanas 3, quarum prima lib. 83, altera lib. 58, tertia quae agonizantium est per Georgium Szűcs comparata lib. 40 appendit. Baptisterium nullum datur, sed in aqua communi lustrali baptismi sacramentum administratur. Caeterum ecclesia haec visitata cum in statu adeo desolato inventa sit, ut non solum augustissimum missae sacrificium absque summa decentia in ea offerri, sed etiam fidelis populus divinis officiis sine praesenti vitae discrimine interesse non possit, commissum est districtuali vice-archidiacono, ut conscriptis sacris vasis, caeteraque sacra supellectili, rebusque omnibus inventatis, atque ex ecclesia elatis, eandem occludat, et occlusam sigillo muniat. Quod mox altera die cum factum sit, sanctissimum pro viatico infirmorum asservandum ad sacellum domesticum dominae viduae Jankovicsianae transferendum ordinatum est.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 109 2025. 06. 17. 13:55:47

Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum tam pro publica adoratione in tabernaculo asservandum, quam pro viatico infirmorum altera quavis hebdomada renovatur, sacri liquores in decenti, hostiae autem pro conservatione in sicco loco asservantur. [121]

De terrestribus dominis

Possessionis Szőlős-Győrk domina terrestris est spectabilis Juliana Fekete, vidua domini quondam Antonii Jankovics, quae sibi jus patronatus quidem vendicat, sed patroni obligationem ne quidem in minimo hactenus implevit. Habet praetitulata domina in residentionali sua domo capellam publicam ordinarii tum authoritate erectam, tum facultate ad effectum missae sacrificia celebrandi provisam dicata est honori Sanctae Barbarae virginis, extat in ea altare unum, quod tribus mappis vestitum est. Habet capella haec casulam unam varii coloris honestam cum sua stola et manipulo, calicem cum sua patenula unum bene inauratum, amictum 1, albam 1, missale 1, urceolos 2, tintinnabulum 1.

De parocho ejusque obligatione

VPL 2025 e-archívum

Parochus est Joannes Hegyi[1] annorum 40, studia theologica absolvit in Weszprimiensi Sanctae Annae seminario, linguam callet Hungaricam et in tantum Germanicam, ut confessiones excipere possit, servit animabus in annum 12um. Libris provisus est necessariis, qui ad propriam suam personam spectant, sunt vero sequentes: Biblia Sacra Vulgatae editionis Latina et Hungarica in folio, Habert tom. 1us et 2^{dus} in folio, Antoen Theologia moralis universa, Pichler tom. 1us et 2^{dus}, Casus conscientiae Lambertini, Catechismus Romanus, p. Hartung Conciones Dominicales et festivales, Claus Conciones Dominicales et festivales, Bessens Conciones Dom[inicales] et fest[ivales], Ernesti Conciones festivales, Piczinger Conciones Dominicales, Illyés Conciones festivales, Baranyai Hungaricus Conciones festivales, Thomae Hoflich, Ginteri, p. Molnár Dominicales conciones, concionator sub titulo Currus Israel, Epistola Sancti Hyeronimi, Stainihurstius, Thomas Kempensis, et alii minores spitituales et ascetici. Sequentes porro ad parochiam pertinent: Theologia moralis p. Lacroix, Mundus symbolicus seu Picinellii, Conciones Káldi, Sacra concilia, Opus concionum episcopi Martini Biró, Pazmannii Kalausz sive Controversiae Hungarico idiomate conscriptae, Laselve Contionator Dominicalis et festivalis, Biblia Sacra in 4to, Muratorius, et complures spirituales et ascetici. [122]

Habet matriculam, cui baptisatorum, copulatorum, mortuorum, et ad fidem Catholicam conversorum nomina inscribuntur. Eidem matriculae inscribebantur, hactenus etiam intimata regia ex officio diaecesano publicatae, prout et constitutiones episcopales et vicariales ordinationes, a modo autem parochus distinctum pro protocollo librum procurabit.

[1] Hegyi János (†1791). Pfeiffer, 1987. 486.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 110 2025. 06. 17. 13:55:47

Missae sacrificium, nisi legitime impediatur quotidie celebrat, quod diebus Dominicis et festis de praecepto offert Deo pro fidelibus suae curae creditis. Divina Dominico vel festo die in aestate a festo Sancti Georgii ad festum Sancti Michaelis hora 9ª a festo vero Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoantur, post missae sacrificium inomisse dicitur sermo potissimum catecheticus ad populum, quo absoluto venturos festos fori, et jejuniorum dies populo annunciat, et quos inter matrimonium contrahendum est, eos ex praescripto sacro sanctissimi concilii Tridentini promulgat. Catecheses singulis Dominicis et festis diebus hora 2ª postmeridiana nisi magis urgente officii parochialis obligatione alio avocetur, servat, solennioribus festivitatibus vesperas aliis autem occurrentibus festis et Dominicis diebus lytanias cum populo celebrat.

Sacramenta petentibus diligenter administrat, neque ullus absque morientium sacramentis de ovibus suis decessit, sacrum viaticum ea, qua potest maxima decentia nempe puero cum pulsu tintinnabuli praeeunte ad infirmos defert, sed absque lumine, quod ob paupertatem penus ecclesiae, ne quidem in ecclesia coram Sanctissimo alere potest.

De proventibus parochi

Titulo lecticalis proventus a quovis pari conjugum praestatur illi de frumento una metr. Pos. de aere parato cruc. 15, tempore vindemiarum a quolibet vineam habente 12 mediae musti, a jugalia habentibus lignorum focalium currus unus. Titulo autem stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, a copulatione matrimoniali flor. 1. Titulo liberae stolae ab iis, qui caeteroquin parocho nihil praestant, desumit duplum ordinariae stolae.

Agros certos et determinatos nullos habet, sed singulis annis tam in matre, quam in filialibus per terrestrium dominorum officiales assignantur. In matre quidem pro seminatura [123] autumnali ad capacitatem 6 metr. Pos., pro vernali ad capacitatem quatuor metr. Pos., quos parochiani perarant, inseminant, demetunt, colligunt et convehunt. Ad haec terram pro fagopyro assignatam duarum dierum aratura excolere tenentur. Prata[!], praeter hortum faenilem unum currum faeni proferentem nullum habet, sed in locum prati praestant parochiani exiguos tres currus faeni.

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est de nomine Georgius Uivari annorum 26, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit poesim, ritus et caeremonias commode scit, pueros instruendi capax est, eos in rudimentis fidei, et literarum elementis laudabiliter instituit, morum exemplarium est, neque adhuc in re aliqua excessisse notatus. Illi incumbit exceptis festis diebus, et processionum occasione, omnem pulsum perficiendi obligatio, quam pro contento parochianorum semper implevit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 111 2025. 06. 17. 13:55:47

Proventum a parochianis habet titulo fixi lecticalis a quolibet pari cruc. 7 et unam tertiam partem metr. Pos. a quolibet hospite jugalia habente unum currum lignorum focalium. Pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite vineam possidente duas medias musti praeterea eodem titulo a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti. Titulo stolae pro comitiva funeris cruc. 7. Pro psalmodia nocturna vel diurna cruc. 7, pro cantu valedictorio cruc. 7, pro schedae promulgationalis scriptione cruc. 7, pro institutione puerorum annue flor. 1 cruc. 12.

Agros determinatos non habet, sed quotannis erga instantiam illius, pro autumnali seminatura per dominium assignatur ager capax metr. Pos. 4, quem parochiani perarant. Pratum habet nullum, sed a communitate percipit unum exiguum plaustrum faeni.

Domus parochialis solidis fundamentis e ligneis materialibus est superaedificata sumptibus parochianorum continet duo cubicula pro parochi habitatione deservientia unum pro familia culinam et cameram, subtus quam est cellarium, esset caeteroquin in statu bono, nisi tectum vitiosum, et foraminibus hians, reliquae etiam structurae desolationibus periculum minaretur. Domus ludimagistri exigua nimis et mala est, et hanc, et parochialem obligantur parochiani reparare et conservare dominio terrestrali [124] materialia pro reparatione necessaria et si de novo domus parochialis aedificanda sit, etiam pecuniarias expensas praestare obligatio.

VEL 2025 e-archivum

De filialibus

Matri Szőlős-Győrkiensi ecclesiae nomine filialium adnexae sunt possessiones.

PRIMA possessio Csehi distans a matre tribus quadrantibus horae, ecclesia e ligneis materialibus constructa, provisa, quae dotem nullam habet, in statu desolato posita est, sed in locum ejus munificentia dominae Judithae Niczky nova surrectura speratur, nam et materialia ad ejus fabricam requisita, sedulo comportantur.

Lignea vetus ecclesia proventus nullos habet alios, quam exiguos e piis legatis provenientes, quos dominus Martinus Bosnyák incassaverat quidem, sed an rationes super perceptis reddiderit, neutiquam constat. Probabile est, summam e piis his legatis collectam inesse summae illi, quam idem dominus pro fabrica novae ecclesiae testamento addixerat, atque ex ea praefatam dominam, utpote domini Bosnyák viduam, sumptus ad extruendae hujus ecclesiae aedificium collaturam caeterum cum id rationi, et justitiae consentaneum sit, ut qui in perceptionem se se immittit, de perceptis ratiotinetur, curae erit parocho, ut ad exigentiam episcopalium constitutionum de tenuibus ecclesiae hujus redditibus rationes quotannis coram se dominis compossessoribus et senioribus loci exhibeantur, quem in finem syndicum ecclesiae omni amota mora constituet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 112 2025. 06. 17. 13:55:47

Sacra supellectili provisa est sequenti. 1º Ara, quae est in ea unica honori Sancti Joannis Nepomuceni dicata, tribus mappis vestita, et tabernaculo, ac sex ligneis candelabris instructa est, calicem habet 1 cum sua patenula cupreum bene inauratum, casulas 2, varii coloris cum stola, et manipulo unam, amictus, sive humeralia 5, albas 2, superpelliceum 1, cingulum 1, urceolos cum sua patenula 2, missale 1, casulam nigram 1 cum stola, velo, manipulo, rituale 1, tintinnabula 2, antipendium ante aram 1, lapidem portatilem bonum et integrum 1, pro conservanda aqua benedicta instrumentum lapideum excavatum, campanas 2, in ligneo campanili admensas, quarum una lib. 40, a domino Bakács empta, altera 1 cent. et lib. 25 appendit, haec empta est sumptibus domini quondam Martini Bosnyák et in honorem Sanctissimae Trinitatis [126] ab Augustino Lics abbate Tihonyiensi benedicta.

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus est idem qui in matre obligatur quolibet tertio Dominico et festis diebus excepta Dominica novilunari et occurrente solenniore festo die pro peragendis divinis ad hanc filialem transire, sacramenta administrare, et in doctrina fidei diligenter omnes erudire, omnemque pastoris erga oves suas obligationem sine defectu exsequi, quam etiam hucusque sine querela adimplevisse proprio parochianorum testimonio comprobatum est.

Pro servitio fatigiisque suis percipit titulo proventus lecticalis in aere parato crucideros 15, de frumento unam metr. Pos. a singulo pari, a quovis hospite vineam possidente 12 medias musti, a quovis jugalia habente unum currum lignorum focalium. Titulo autem stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, pro assistentia matrimoniali flor. 1, titulo liberae stolae desumit duplum ordinariae.

Agros certos et determinatos non habet, verum quotannis erga instantiam domini terrestres assignant agrum quatuor Pos. metr. capacem pro autumnali seminatura, pro vernali autem capacem duarum metr. Pos., quos obligantur parochiani filialistae, usque ad frugum in iis procreatarum convectionem inclusive excolere, et praeter eorundem cultivationem terram unam capacem duarum metr. Pos. pro fagopyro perarare tenentur. Prata nulla hic parochus habet, sed invicem prati praestantur illi duo exigui currus faeni.

De scholae rectore ejusque obligatione et proventibus

Scholae rector vocatur Georgius Kulcsár annorum 32, doctrinae peritiam tantam habet, ut parvulos in legendo et scribendo erudire possit, fidei professionem fecit, officio suo tam in cantu, quam in parvulorum institutione conatur satisfacere, est bonorum morum et conversationis laudabilis. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit, et quoad hoc etiam sine querela satisfecit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 113 2025. 06. 17. 13:55:47

Proventum praeter lecticalem fixum nullum habet, titulo autem lecticalis obventionis habet a singulo pari cruc. 7 [127] et unam tertiam partem Pos. metr. de frumento. Pro comitiva funeris cruc. 7, pro psalmodia diurna cruc. 7, insimul diurna et nocturna cruc. 14, pro valedictoria cantione cruc. 7. Pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite vineam possidente unam pintam musti, et item quolibet hospite unum manipulum frugum frumenti, a singulo jugalia habente unum currum lignorum focalium, pro instructione puerorum annue flor. 1 cruc. 12, pro scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Agros certos nullos habet, sed domini terrestres erga instantiam quotannis assignant illi frustum terrae pro seminatura autumnali, quod illi parochiani perarant, prout etiam frustum terrae pro fagopyro assignari solitum. Prata nulla habet, sed a communitate praestatur illi unum plaustrum faeni.

Domus scholaris recenter aedificata est e ligneis materialibus, continet cubiculum unum, culinam et cameram unam est in statu bono, ejus conservatio et reparatio est penes parochianos.

SECUNDA FILIALIS est possessio Orda sine ecclesia praeter unam campanulam lib. 35 appendentem nihil habet, distat a matre tribus horae quadrantibus. Ad hanc filialem parochus pro infirmorum provisione et si necessitas postulet aliorum sacramentorum administratione procurrere, et fideles in doctrina fidei, et morum instruere tenetur. Quorum spiritualium obsequiorum titulo, eundem lecticalem tam in parato aere, quam in frumento, eundem etiam stolarem, ab omni functione stolari praestationi obnoxia proventum habet, qui in matre illi praestatur, et superius specifice deductus est, habet praeterea a singulo hospite jugalia habente unum currum ligni focalis. De caetero praeter duos curriculos faeni nec agros, nec prata ulla habet determinata et certa, sed omni anno assignatur illi unum jugerum capax duarum Pos. metr. pro autumnali semine, quod jugerum dictae filialis incolae plene cultivare, ejusque fructum demetere et convehere obligantur.

VEL 2025 e-archívum

Ludimagister in hac filiali non datur, sed Csehiensis ecclesiae ludirector hic etiam deservit, qui agros, aut prata nulla habet, sed solum lecticalem et stolarem proventum in omnibus aequalem in matre praestari solito.

TERTIA FILIALIS est possessio Boglárd sine ecclesia, distat a [128] matre solida una hora, habet unam campanam in honorem Sancti Georgii benedictam lib. 66. Parochus vi incumbentis sibi obligationis pro administratione sacramentorum et mortuorum sepultura, quoties casus fert, eorsum procurrere tenetur. Pro fatigiis suis habet a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. frumenti metr. Titulo autem stolae ab omni functione stolae subjecta idem praestatur illi, quod in matre. In reliquo nihil habet.

Ludimagister matris ecclesiae in hac filiali servit, qui pro servitio suo tam titulo in matre illi praestatur, nempe unam tertiam partem metr. Pos. de frumento, et cruc. 7 a quolibet pari a sepultura cruc. 7, a psalmodia diurna vel nocturna cruc. 7, a cantu valedictorio cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, ab instructione puerorum annue flor. 1 cruc. 12, praeter haec nihil.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 114 2025. 06. 17. 13:55:47

QUARTA FILIALIS est Kiss-Lak distans a matre tribus horae quadrantibus habet campanulam lib. 62 appendentem, quae in honorem Sancti Georgii benedicta est, datur hic ecclesiola deserta satis levibus sumptibus reparabilis, sed compossessores cum plures sint, ad illius reparationem suscipiendam disponi hactenus non potuerant. Divina nunquam in ea peraguntur, unde relate ad hanc filialem non aliam habet parochus obligationem, quam respectu reliquarum ecclesia carentium. Parochus in hac filiali habet a singulo pari cruc. 15 et unam metr. Pos. frumenti. Nomine stolae a baptismate cruc. 17, pro introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1.

Ludimagister idem est, qui matris ecclesiae, habetque titulo mercedis a singulo pari cruc. 7, et unam 3^{iam} partem Pos. metr. de frumento. Titulo stolae autem pro comitiva funeris percipit cruc. 7, pro psalmodia diurna vel nocturna cruc. 7, pro cantu valedictorio pariter cruc. 7, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro instructione puerorum flor. 1 cruc. 12.

De parochianis eorumque obligatione

In matre Szőlős Győrők animae confessionis capaces numerantur 438, incapaces 166.

In filiali Csehi confessionis capaces 160, incapaces 139. [129]

In filiali Boglárd confessionis capaces 170, incapaces 63, ex his 9 Augustanae, 7 autem Helveticae confessionis sunt.

In filiali Orda confessionis capaces 148, incapaces 58.

In filiali Kiss-Lak confessionis capaces 122, incapaces 53.

Populus totius hujus parochiae devotus est et frequens in ecclesia diebus etiam ferialibus praeorante ludimagistro rosarium angelicum clara voce orant, et eodem praecinente concinunt, proles suas pro addiscendis fidei rudimentis ad catecheses et adducunt et mittunt. Csehienses ultra quam sustineri possit videntur ferventiores esse, nam pro solennioribus festivitatibus patrem e conventu Franciscanorum Andocsiensium evocare, et absque consensu parochi proprii hebdomada sancta, ea omnia, quae ad recolendam passionum Christi Salvatoris memoriam in matricibus ecclesiis peraguntur, perficere solent, utpote passionem decantant, non tam ad aedificationem, quam risum ob cantorum defectum, et resurrectionem domini celebrant, ubi tamen sanctissimi asservationem prohibitam habent, quae licet tolerari possent in filialibus ecclesiis, si decore et spirituali cum fructu audientium fierent, cum tamen sacri illi ritus, et piae ab ecclesia praescriptae observationes, ita institui exponantur, ut potius ad minuendam, quam augendam populi praesentis pietatem, ac devotionem tendant, parochus praevie in ipso conventu medio p. Guardiani serio monebit sacerdotes e praedicto conventu evocandos, ut cumprimis priusquam pro peragendis sacra hebdomada his functionibus ad praedictam possessionem accedant, semet apud parochum insinuare teneantur, dein vero, quae parochi judicio omittenda

VFL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 115 2025. 06. 17. 13:55:47

esse cognoverint, ab iis perficiendis abstineant, nisi factae per parochum his in rebus dispositionis contemptus paenas incurrere velint.

Confessionem Paschalem tam in matre, quam in filialibus unus, alterve neglexerunt, hos quidem parochus modo observando, modo arguendo, et cum exclusione, si eos mori contingat a communi fidelium sepultura terrendo, ad implendum praeceptum adducere nititur, quid profecturus sit ab eventu praestolatur, interea autem eis gratiam humilibus precibus a Deo deprecatur. Gravium criminum rei publici non inveniuntur, siqui subinde blasphemi depraehendantur, implorata dominali authoritate, quae semper assistentiam prompte praestat castigantur et emendantur. [130]

Apostatae a vera fide non dantur, ad eam autem ab haeresi conversi sub moderno parocho sunt sequentes: et quidem ex Calvinismo Rosalia Cseh annorum 18, e Luteranismo Anna Pap annorum 18, Catharina Beke annorum 16, Michael Beke annorum 13. E Judaismo deposita perfidia Judaica baptisati sunt Caspar annorum 12, et Salamon annorum 13, qui matriculae cum designatione loci eorum originis inserti non sunt, si tamen deinceps operante Dei gratia ad verae fidei agnitionem aliqui pervenerint, eamque amplexi fuerint, ita inscribentur, ac una praeter relata etiam duo tresve festes coram quibus fidei professionem facturi sunt, denominabuntur.

Confraternitas praeter cordigerorum nulla datur, illa autem pendet e directione Andocsiensis Dominicalis concionatoris.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

In matre Szőlős-Győrők aeque ac in filialibus habentur obstetrices, ubique Catholicae, adjuratae, et ad baptisandum in casu necessitatis rite instructae. Caemeteria in matre parochia, et filialibus dantur extra ambitum possessionum sita, omnia benedicta et contra pecorum et pecudum incursiones munita. Vespilones, quibus ex officio incumberet obligatio humandi mortuorum cadavera non sunt.

Haec atque statuta illa, et constitutiones episcopales quas sub dato dierum 6ae 8bris Octobris et 1ae Decembris anni 1777 ad omnes diaecesis nostrae parochos, et animarum curatores, prout et ludirectores dimisimus, hic quoque pro renovatis et confirmatis declaramus, earumque in omnibus suis punctis et articulis accuratam observationem firmiter praecipimus et mandamus. In reliquo autem paternam nostram benedictionem vobis peramanter impertimur. Extradatum in curia nostra episcopali etc. [131]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 116 2025. 06. 17. 13:55:47

Canonica visitatio

districtus Kapos-Váriensis et quidem
Ecclesiae et parochiae Lengyel-Tóthiensis
die 11ª Maii 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Lengyel-Tóthiensis ecclesia e solidis materialibus constructa est, et honori Sancti Jacobi apostoli dedicata ab inclyta familia Lengyeliana, benedicta est. Dotem nullam habet. Proventus praeter exiguum marsupialem tres, quatuorve flor. efficientem habet ex interusurio capitalis summae 550 flor. apud dominum spectabilem Emericum Lengyel erga legale 6 per 100 interesse elocatorum. Administratio hujus exigui proventus est penes aeconomum ecclesiae, qui singulis annis juxta episcopalem ordinationem coram parocho, dominis terrestribus et iudicibus loci de perceptis et erogatis rationes quotannis reddit.

Exstant in ecclesia hac altaria quatuor, quae tribus mappis vestita, aliisque decentem ornatum requisitis commode instructa sunt, casulas, inter quas duae praetiosae sunt habet Nº 10, omnes cum suis stolis, manipulis, velis, palis et bursis. Albas Nº 9, humeralia 5, corporalia 11, purificatoria 30, superpellicea 2, rocheta 2, quae, pro ea ratione, quam decor domus Domini exigit, munda sunt semper. Calices habet 3 cum suis patenis argenteos, ciborium 1, monstrantiam 1, omnia integra et bene inaurata. Crucem argenteam 1, missalia 2, tertium de requiem, tintinnabula cum eo, quod ad portam sacristiae muro adfixum pendet Nº 5. Vasculum pro aqua benedicta 1, organum diuturno usu multum destructum mutationum sex 1, campanas in turri pendentes 3, quarum maxima tres, altera duos cent., 3ª lib. 80 appendit.

VEL 2025 e-archivum

Datur fons baptismalis loco decenti collocatus et praescripta clausura firmatus sub qua etiam sacri liquores pro ratione sacri eorum usus in pyxidibus distinctivis signis signatis conservantur suisque temporibus renovantur. Venerabile Sacramentum tam pro publica Christi fidelium adoratione, quam pro communicantium sumptione altera quavis hebdomada renovatur. Parochus defert illud in matre paraecia ad infirmos summa, qua potest, venerationis significatione in pyxide pro hac comparata, praeeunte puero, et pulsu [132] tintinnabuli signum dante, verum ob proventuum ecclesiae tenuitatem sine lumine, quod et in ecclesia ante sanctissimum tantum Dominicis et festis diebus sub missae sacrificio lucet.

De terrestribus dominis

Terrestres domini sunt spectabiles domini Emericus, Antonius et Gasparus Lengyel, qui jure patronatus gaudent, et illud per praesentationem exercent. Officio patroni respondere et satisfacere conantur. Capellam privatam habet illustrissima domina Julianna Stranyai relicta vidua domini quondam Gaspari Lengyel in

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 117 2025. 06. 17. 13:55:47

sua residentionali domo constructam omni ad sacrificium missae apparatu decenter instructam et necessaria ad missae sacrificia celebrandi effectum ordinarii facultate provisam.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Joannes Hobár[1] annorum 34, loquitur linguas Hungaricam et Croaticam aequaliter utraque servit, sed cum Croatica ad concionem dicendi nulla sit necessitas concionatur sola Hungarica, studia theologica absolvit Tyrnaviae in seminario generali cleri Regni Hungariae, canonice investitus et installatus est, curam animarum in 9um annum exercet. Libris provisus est sequentibus, e quibus ad parochiam pertinent: Theologia moralis p. Layman, opera excellentissimi quondam praesulis Martini Biró, p. Alexii Theologia moralis, concionatores p. Fabri, Illyés, Stella duplex , Centuria funebralis, Theatrum florum, Telegdi, p. Salgár Theologia moralis, libri duo de Sanctissima Trinitate Croatico idiomate, Examen iuris canonici, Theologia speculativa p. Antoen, Concilium Tridentinum, Scriptura Sacra, Liber meditationum de Spines, Fasciculus Biblicus, Circulus aureus benedictionum, Nucleus catecheticus. Sequentes porro ad propriam parochi personam spectant: Theologia moralis p. Antoen in 2 tom., p. Vigand in 1 tom., p. Raiffenstuel, p. Buseumbaum, p. Engelmair de Impedimentis matrimonii, Casus conscientiae Lambertini, Jus canonicum p. Pichler. Tractatus theologici p. Prileszky, Muszka, Rhedlhamer et Jaszlinszky, Interpres in Vetus et Novum Testamentum, Sebastianus Barradius in 5 tom., Concionatores: Claus, Pius, uterque in 2 tom., Landovics, Szabó, Pazmán, Concilium Tridentinum, opera Sancti Francisci Salesii, Avancini [133] Meditationes, Libri ordinandorum duo, libri Catechetici Hungarici 2, Croaticus 1, liber Evangeliorum Croaticus 1, Precatorius liber pro infirmis, Hanapi Exempla Biblica, Parispapai Dictionarium, Catechismus Romanus, Centuria casuum. Provisus est ad haec: 1° Matricula pro baptisatorum, copulatorum, ab haeresi conversorum et mortuorum conscribendis nominibus, 2° protocollo, in quod benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et ordinationes vicariales inscribit.

Singulis Dominicis et festis diebus imo et ferialibus, nisi infirmitate prohibeatur, missam celebrat, quam in Dominicis et festis de praecepto offert Deo pro fidelibus suae curae creditis. Iisdem diebus in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a} inchoat missae sacrificium, quo finito nisi invaletudine impediatur, aut occurrente urgente aliquo casu alio avocetur inomisse dicit ad concionem, potissimum sermonem catecheticum, dicta vero concione venturos festos et jejuniorum dies populo annunciat, et si quos inter matrimonium celebrandum sit eos juxta Trid[entini] Synodi praescriptum promulgat. Stipendium sive manualem erga missae sacrificium celebrandi obligationem oblatam pro sacro cantato in flor. 1 pro lecto in cruc. 24 acceptat.

[1] Hóbár János (†1793). Pfeiffer, 1987. 498.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 118 2025. 06. 17. 13:55:47

Diebus Dominicis et festis post prandium in hyeme hora 2ª, aestate hora 3ª juventutem in fidei rudimentis instruit, et absoluta hac instructione, cum populo pro ratione occurrentium festivitatum solennitatis vesperas vel lytanias accurate servat. Sacramenta petentibus prompte et sine defectu administrat, ut adeo nemo hactenus vel levissima parochi culpa alicujus sacramenti participatione sit frustratus.

De parochi proventibus

Titulo fixi lecticalis proventus percipit parochus a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a pigalia habentibus unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a comitiva funeris cruc. 17. Titulo liberae stolae desumit duplum ordinariae.

Agros habet in duas calcaturas divisos. In calcatura una [134] habet jugera duo, quae in uno corpore existentia capiunt Pos. metr. 4 et sita sunt ad plagam occidentalem in vicinitate arabilium terrarum Stephani Bognár et Stephani Csordás. Pro alia calcatura pariter 2 jugera, insimul 4 metr. Pos. capacia habet, si itaque sunt ad plagam orientalem et conterminant cum terris Joannis Czigány, et similis agri ad ludimagistrum spectantis. Prata habet 2 ad partem septemtrionalem sita in vicinitate pratorum spectabilis domini Emerici Lengyel proferentia currus faeni 9. Tam prata falcant parochiani, quam agros plenarie cultivant, eorumque fructum convehunt.

VFL 2025 e-archivum

De ludimagistro ejusque obligatione

Scholae rector est Philippus Anchvalter annorum 40, absolvit poesim, fidei professionem fecit, scit ritus et caeremonias ecclesiae, officio suo competentem habet doctrinam, obligationi suae tam in cantu, quam juventutis instructione satisfacit, vitae est sobriae nec vitio alicui deditus esse observatus est. Pulsus non ludimagistro, sed aedituo incumbit.

De proventu scholae rectoris

Habet in fixo a communitate flor. 15 et 30 metr. Pos. frumenti. Titulo stolae pro comitiva funeris habet cruc. 7, a sacro cantato cruc. 15, a nocturna psalmodia vel diurna cruc. 15, a cantu valedictorio cruc. 15, a scheda promulgatoria cruc. 7. Agros habet pro una calcatura in diverticulis Sz.György et Mamocs 4 Pos. metr. capaces, sita sunt in vicinitate agrorum parochialium, agri hi excoluntur per parochianos. Pratum habet unum, proferens currus faeni 2, quod ipsemet falcari curat.

Domus parochialis est e solidis materialibus erecta, complectitur pro habitatione parochi cubicula duo, pro familia unum, unam cameram et culinam, est in statu bono. Domus ludimagistri aedificata est e ligneis materialibus, continet

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 119 2025. 06. 17. 13:55:47

cubiculum 1, culinam et cameram unam, est in statu commodo. Haec aeque ac parochialis conservatur et reparatur per parochianos, dominio terrestrali pecuniarias impensas et materialia, parochianis operas manuales et currules conferentibus.

De filialibus

Mater Lengyel-Tóthiensis ecclesia duas habet filiales, [135] possessionem Totth-Gyugy et Kiss-Berény.

1[A] est Totth-Gyugy distans a matre tribus quadrantibus horae. Datur hic ecclesia olim a populo locali aedificata. Proventus praeter marsupiales et e piis legatis provenientes nullos habet, hi vero annue ascendunt ad quatuor plus minus flor. In parata numerat flor. 25, qui in cistam duplici sera, quarum unius clavis apud parochum conservatur, munitam repositi, sub aeconomi ecclesiae cura sunt, isque de perceptis et erogatis parocho coram senioribus loci rationes reddit. Sacra supellectili, eaque decenti, et honesta provisa est, ut casulis 2, albis 2, humeralibus 2, superpelliceo 1, calice 1, qui cum sua patenula bene inauratus est, tintinnabulis 2, campanas habet 2[as], unam lib. 100, alteram lib. 40.

VEL 2025 e-archivum

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus idem est, qui in matre, obligatur tertia quavis Dominica (exceptis novi-lunaribus) et festo occurrente in hac filiali ecclesia celebrare divina, ac etiam in quibuslibet casibus pro sacramentorum administratione procurrere. Pro fatigiis suis titulo proventus lecticalis habet a singulo pari de frumento unam Pos. metr. de parato aere autem cruc. 15. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, a sepultura cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae duplum ordinariae.

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Josephus Kéczeri annorum 28, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem fecit, doctrinam pro officio suo competentem habet, tam in cantu, quam in puerorum instructione obligationi suae satisfacit, morum est bonorum. Pulsus contra tempestatem et in aliis quibusvis circumstantiis illi incumbit, et in hoc parochianis etiam satisfacit.

Proventum lecticalem in frumento habet a quolibet pari mediam Pos. metr. et cruc. 7. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scheda promulgatoria cruc. 7, a psalmodia diurna vel nocturna cruc. 15, a cantu valedictorio cruc. 15, ab instructione puerorum pro uno trimestri spatio cruc. 15, [136] pauperum autem et testimonio judicum et juratorum loci, aut domini parochi solvere non valentium instruit gratis pro Deo.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 120 2025. 06. 17. 13:55:47

Agros habet duos, 6 Pos. metr. capaces, insimul pro seminatura autumnali situatur in vicinitate Martini Perian et Georgii Horváth, capacitatis 3 metr. Pos., alter pro seminatura vernali ejusdem capacitatis Nicolai et Matthiae Laczkovics hos cultivant parochiani. Pratorum locorum habet a communitate 3 currus faeni in fixo.

Domus scholaris est ex ligneis materialibus aedificata, continet unum cubiculum, culinam et cameram unam, in statu commodo posita est, eam reparandi et conservandi obligatio est penes incolas loci.

SECUNDA FILIALIS est possessio Kiss-Berény sine ecclesia distat a matre media hora, huc parochus obligatur pro infirmorum provisione, mortuorum sepultura excurrere, quod hucusque diligenter praestitit. Titulo spiritualium servitiorum habet a singulo pari unam metr. Pos. frumenti et cruc. 15. Titulo stolae tantundem habet ab omni functione stolari praestationi subjecta, quantum a simili quavis functione in matre praestatur.

Ludimagister in loco non datur, sed huc quoque servit Lengyel-Tothiensis, qui titulo servitiorum suorum habet unice stolam ordinariae in matre Lengyel-Tothi praestari solitae duplam.

VEL 2025 e-archívum

De parochianis eorumque obligatione

In matre Lengyel-Tóthi numerantur animae confessionis capaces 953, incapaces 315, omnes Catholicae fidei.

In filiali Totth-Gyugy confessionis capaces 476, incapaces 150, pariter Catholici.

In filiali Kiss-Berény confessionis capaces 114, incapaces 82, omnes Catholici.

Populus Deum timens, pius, et non solum diebus Dominicis et festis, sed etiam ferialibus in ecclesia satis frequens est, rosarium clara voce orat, et pius de Sanctissima Trinitate cantilenas devote concinit. Confessionis Paschalis [137] praecepto satisfecerunt omnes, graviori alicui vitio ad publicam notitiam deditus nullus inter eos est, et siqui subinde in re quapiam praecipue gravius deliquisse depraehendantur, tales authoritate dominii ad requisitionem parochi exemplariter castigantur. Apostatae a vera orthodoxa fide nullus in ambitu parochiae hujus scitur esse, sed neque ejusmodi, qui relicta haeresi fidem Catholicam fuissent amplexi, siquidem omnes in ambitu parochiae habitantes Catholici sint, si aliunde advenientes hic Deo adjuvante ad fidem Catholicam fuerunt adducti, ii matriculae parochiali cum designatione nominis et cognominis, aetatis, haeresis, quam relinquent, diei et anni conversionis, eorum, duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facturi sunt, inscribentur.

Confraternitas unica et sola, quae a Venerabili Sacramento nomen habet, in cujusque indesinentem adorationem per diaecesim instituta est, existit, hospitale autem, aut alicujus probatae religionis ordo non datur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 121 2025. 06. 17. 13:55:47

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus dantur obstetrices, ubique Catholicae, adjuratae, et in casu necessitatis ad rite et valide baptisandum bene instructae. Datur etiam caemeterium, in qualibet possessione extra ipsarum limites bene contra pecorum et pecudum accessus munitum. Sunt et vespilones, quibus ex officio incumbit mortuos sepeliendi obligatio. Atque haec etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 122 2025. 06. 17. 13:55:48

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Somogy-Váriensis
die 10ª mensis Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Somogy-Váriensis ecclesia novi operis est e solidis materialibus in honorem Sanctae Mariae Magdalenae extructa, potissimum a misero parochiali populo, cum exiguo [138] dominii terrestralis succursu est aedificata.

Ecclesia haec annuum suum proventum habet e marsupiali eleemosyna tres, quatuorve flor. efficiente, ex debito activi 30 flor. Joanni Maguri elocatorum interusurio, ex vinea praeterea 8 fossorum a parocho moderni decessore legata. Reditus e fundis recensitis collecti, reponuntur in cistam duplici sera, quarum unius clavis apud parochum est, munitam, erogantur erga parochi assignationem per aedituum, aut potius aeconomum, qui et rationes parocho, coram dominali officiali, et senioribus loci quotannis reddere tenetur.

Exstant in ea altaria duo, utrumque tribus mappis vestitum, lapide portatili bono et integro provisum, omnibusque requisitis decenter instructum est. Calices habet 2, unum argenteum deauratum cum patenula sua sine defectu, alterum cupreum cum patenula sua inauratum etiam sed defectuosum, ciborium 1, monstrantiam 1, pacificale 1, unam pyxidem argenteam sacrum viaticum ad infirmos deferendi usum procuratam, lampadem 1, ante altare majus pendentem, baldachinum cum 4 hastis. Duo missalia de sanctis, unum de requiem, casulas 5 cum suis stolis et manipulis, quarum duae vix usuabiles sunt, amictus 6, albas 5, sed bonam nullam, cingulos 2, corporalia 8, purificatoria 26, urceolos 4, tintinnabula 3, vexilla 2, organum novum et bonum quinque mutationum, campanas in turri pendentes 3, prima cent. unum lib. 5. secunda lib. 80, tertia 6 ½ libras appendit.

Fonte baptismali provisa est, sed baptismus in lustrali ordinaria aqua hic et nunc, cum fons sero paratus sit et operculo adhucdum restituatur, administratur, sed parochus operam dabit, ut quam primum defectui huic occurratur. Sacri liquores in pyxide sub bona clausura, prout et hostiae pro consecratione in apto et sicco loco conservantur. Sanctissimum singulis binis hebdomadibus pro publica adoratione, et fidelium communione renovatur.

De dominis terrestribus

Dominus terrestris est illustrissimus comes Franciscus Szechényi, qui patronatus jure gaudet quidem, illudque exercet, verum nihil minus, quam patroni officium implet. [139]

VEL 2025 Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 123 2025. 06. 17. 13:55:48

De parocho, ejus obligatione et proventibus

Parochus est Josephus Valentics[1] annorum 27, scit linguas Hungaricam et Croaticam, utraque tam in matre, quam filialibus deservit, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae investitus et installatus est curam animarum in 4^{tum} annum exercet.

Libris ad parochiam pertinentibus ac suis etiam propriis provisus est. Ad parochiam pertinent hi: Tractatus p. Antoen de Gratia et de Sacramentis in genere, et in Specie, ejusdem Theologia moralis, p. Besombes Theologia moralis, p. Raiffenstuel Theologia moralis, Vigand Theologia moralis, Casus conscientiae Lambertini, Pichler Jus canonicum, p. Pohl Historia ecclesiastica, Claus Spicilegium concionatorum in 3^{bus} tom., Concionatores Laselve, Abraham, Hunolt, Simonis sermones in 4. tom. Lemis, et p. Stephani Conciones. Historia doctrinae protestantium authore Bossueto, Ecckii homiliae, Rituale ecclesiasticum. Proprii sunt sequentes: Biblia Sacra Vulgatae editionis, Polennthea Sacra p. Sponner in 2 tom. Conciones episcopi Bironis, p. Stephani Capucini Croatico idiomate conscriptae, Stephani Illyés sermones, episcopi Massiliensis, Centuria funebris, p. Antoen Theologia moralis in 2 tomis, Engelmaer de impedimentis matrimonii, Stajnihursius et p. Hevenyesi de Passione Christi Domini, Catheceses idiomate Latino Stephani Illyés, a Hitnek elei authore Francisco Nagy idiomate Hungarico, Catechismus Romanus, Cabassutii Notitia Conciliorum, Clericus instructus, Parochus meditans, Epistolae Sancti Augustini et Sancti Hyeronimi, Epitome Doctrinae moralis Benedicti 14^{i} authore p. Mansi, Catechesis Bellarmini, Thomas a Kempis. Ad haec habet matriculam et protocollum parochiale, in illam baptisatorum, copulatorum, mortuorum et ad orthodoxam Catholicam fidem conversorum nomina, in istud autem benignas regias resolutiones, episcopales, constitutiones et vicariales ordinationes diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium, nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis de praecepto offert illud Deo pro fidelibus suae curae creditis, inchoatque in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, in hyeme autem a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a}. Stipendium sacri cantati est flor. 1, lecti sacri autem cruc. 24. [140]

Diebus Dominicis et festis absoluto missae sacrificio inomisse ad concionem dicit, post concionem dies festos et venturos jejuniorum dies populo annunciat et siquos inter matrimonium contrahendum sit, eos juxta decretum Concilii Tridentini promulgat. Catecheses per totam quadragesimam, omnibusque per totius anni decursum dominis et festis diebus ante vel post lytanias, prout populum copiosiorem adfuturum existimat, facit.

Per administrationem sacramentorum, ita hactenus suum explevit officium, ut nemo reperiatur, qui horum participatione, nisi suo proprio neglectu excidisset. Venerabile Sacramentum ad infirmos superpelliceo indutus ludimagistro vel puero praeeunte, et campanulae pulsu signum dante, intra matris parochiae

[1] Valentits József († 1817). Pfeiffer, 1987. 1058–1059.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 124 2025. 06. 17. 13:55:48

ambitum defert, sed absque lumine, quod nec in ecclesia coram Sanctissimo ob paupertatem ecclesiae ali potuit, deinceps autem connititur parochus, ut saltem diebus Dominicis et festis sub missae sacrificio lampas coram Sanctissimo ardens haberi valeat.

De proventibus parochi

Percipit parochus per aversionem a parochianis in aere parato flor. 25 et 70 Pos. metr. frumenti. Titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majoris cruc. 30, a sepultura minoris cruc. 17. Titulo stolae liberae duplum ordinariae ab iis, qui de caetero ad parochi subsistentiam prorsus nihil conferunt. Lignorum focalium singuli jugalia habentes unum currum praestant.

Agri in tres calcaturas divisi sunt in terreno possessionis, sed parochus ad unicam tantum calcaturam habet assignatos, faciuntque jugera 11, quorum singulum capax est 2^{arum} Pos. metr. In agro Dosina dicto habet jugera 3, ad meridiem in vicinitate Joannis Matos, ad septemtrionem in vicinitate ludimagistri Somogy-Váriensis. In Vise Terczajbe jugera 3, versus orientem penes viam, versus occidentem in vicinitate Joannis Manics. In extirpatura Kurjakiana dicta jugera 2, quae versus [141] meridiem sunt in vicinitate Nicolai Kurják. Demum in agro, qui parvus dicitur jugera 3, quae ad orientem vicina sunt agro Joannis Harácsi, versus occidentem agro Joannis Morus. Prata habet duo, in Szelistye unum falcastrorum 6 ad meridiem in vicinitate Adami Visnyai, ad septemtrionem autem in vicinitate Georgii Vlaics. Alterum pratum duorum falcastrorum, versus septemtrionem in vicinitate Martini Maguri, ad meridiem Antonii Visnyai. Postremo in promontorio Ószó habet vineam 5 fossorum, quae versus meridiem jacet in vicinitate vineae Nicolai Kurják, ad septemtrionem in vicinitate vineae Thomae Vak. Agros, qui alioquin ad mediam sessionem tantum excisi sunt, et prata parochiani vigore contractus olim illis initi obligantur excolere, sed ob eorum duram renitentiam ipse parochus suis impensis omnes recensitos fundos colere debet. Cujus intuitu parochus interpellabit inclytum comitatum, ut parochiani ad satisfaciendum dato ex se contractui stringantur.

VFL 2025 e-archívum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Ladislaus Horváth annorum 25, grammatista absolutus, est Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias commode scit, sed officio suo competentem doctrinam non habet, ideo eo rite fungi non potest, quoad puerorum instructionem. Morum est bonorum, pulsus matutinus et vespertinus, imo in omnibus occurrentibus circumstantiis temporum illi incumbit, et in hac parochianis satisfacit. Curae erit parocho, ut magis idoneus assumatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 125 2025. 06. 17. 13:55:48

Proventum in aere parato, qua etiam notarius loci insimul habet in fixo flor. 17 cruc. 27, ex frumento 52 Pos. metr. vini urnas 9. Titulo stolae a comitiva funeris et simul a pulsu funebri cruc. 10, pro cantu sub missa de requiem cruc. 15, pro scheda promulgationali cruc. 7, pro institutione puerorum ab iis, qui solvendo pares sunt, flor. 1.

Agrum habet unum 2 jugera sigillative duas metr. Pos. capientia complectentem, qui ager Dusina vocatur, advicinantur versus septemtrionem agro Thomae Gasparics, versus meridiem agro parochiali, cultivantur per parochianos. Pratum habet nullum, sed invicem prati percipit a communitate duo plaustra faeni. [142]

Domus parochialis aeque ac scholaris e ligneis materialibus aedificata est. Parochialis pro parochi habitatione 2, pro familia 1, scholaris perinde 1 cubiculum continet, utraque provisa est una camera, sed et una, et altera proximo ruinae periculo obnoxia est. Eas aedificandi, conservandi et reparandi obligatio, quod materialium et paratarum expensarum praestandi onus attinet dominium terrestrale, quod vero operas seu manuales, seu curules spectat, parochia nos concernit.

De filialibus

Ad matrem Somogyváriensem ecclesiam titulo filialium pertinent possessiones Osztopán, Edde, Pamok, Vámos, praedia Remete et Vitya.

FILIALIS OSZTOPÁN distat a matre 5/4 horae, habet ecclesiam, quae anno 1770 industria decessoris moderni parochi cum exiguo dominii terrestralis concursu per loci incolas aedificata est, dotem nullam habet, nec proventus alios, quam e marsupiali eleemosyna, et piis legatis obvenientes, et aegre pro candelis, reliquisque necessariis sufficientes, tam de perceptis, quam erogatis aeconomus ecclesiae juxta episcopalem constitutionem designatus rationes parocho coram senioribus possessionis reddit.

Extat in ea altare 1, quod 3 mappis vestitum est, et reliquis requisitis, ac portatili lapide bono et integro provisum. Habet calices 3 cum suis patenulis inauratos cupreos, quorum unus novus, duo defectuosi sunt, casulas duas cum suis stolis, manipulis, velis, bursis et pallis, albam 1, humeralia 2, corporalia 6, purificatoria 14, tintinnabula 2, campanam unam, quae centenarum 1 et lib. 8 appendit.

De parocho ejus obligatione et proventu

Parochus est idem, qui in matre, obligatur tertio quovis Dominico vel intervenient festo die pro celebrandis divinis pro sacramentorum praecipue morientium administratione, mortuorum sepultura procurrere, quorum spiritualium obsequiorum titulo habet in fixo a communitate flor. 17 et 38 metr. Pos. tritici, stolam ab omni functione stolari solutioni obnoxia eandem, quae in matre praestatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 126 2025. 06. 17. 13:55:48

De scholae rectore

Scholae rector est Stephanus Rakics annorum circa 30, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem elicuit, ritus et caeremonias utcunque scit, morum satis bonorum. Pulsus in omni circumstantia illi incumbit.

Proventum in aere parato habet flor. 12 et 20 metr. [143] Pos. de frumento, titulo stolae a sepultura cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium (pauperes enim gratis instruere tenetur) habet annue flor. 1 a quovis hospite jugalia habente 1 currum lignorum focalium.

Agros et prata non habet, sed a communitate annue 3 currus faeni accipit.

SECUNDA FILIALIS est possessio Edde absque ecclesia distat a matre spatio 6/4 horae, parochus ad hanc filialem pro infirmorum provisione, defunctorum sepultura, et si quis emergens casus ejus requirat praesentiam, tunc quoque excurrere tenetur. Hujus oneris titulo habet parati aeris in fixo flor. 4, de frumento 12 metr. Pos. frumenti, stolam praeterea in matre praestari solitae aequalem.

De scholae rectore

In hac filiali scholae rector non datur, sed ludimagister Osztopányiensis huc etiam deservit, qui in mercedem fatigiorum suorum titulo stolae accipit semper duplum ordinariae, hinc alios proventus nullos habet.

VEL 2025 e-archívum

TERTIA FILIALIS est Vámos absque ecclesia, distat a matre ½ hora, respectu hujus filialis eadem est parochi obligatio, qualis est relate ad praecedentem, cujus titulo habet in fixo flor. 13, de frumento 30 Pos. metr., stolam eandem, quae est in matre.

De scholae rectore

Scholae rector est Joannes Bakoss annorum circa 35, absolvit poesim, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias commode scit, morum tolerabilium, doctrinam habet pro muneris sui exigentia sufficientem.

Proventum a singulo pari 7 cruc., de frumento 12 metr. Pos. habet, titulo stolae cruc. 7 accipit, a sepultura a quovis hospite jugalia habente 1 currum lignorum focalium, agrum defixum non habet, sed seminaturam 2 metr. Pos., sicut nec pratum, hujus loco accipit a communitate singulo anno 3 currus faeni.

QUARTA FILIALIS est possessio Pamuk absque ecclesia, distat a matre ½ hora, onera et obligationes eaedem sunt, quae in aliis filialibus ecclesiam non habentibus. Incolae porro parocho titulo mercedis praestant per paria singillative quodlibet par in parato aere cruc. 15, de frumento autem unam Pos. metr., stolam praeterea pro quavis functione stolae solutioni subjecta eandem, quae in matre praestatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 127 2025. 06. 17. 13:55:48

De scholae rectore [144]

In hac filiali scholae rector non datur, sed idem, qui in matre Somogyvár huc etiam deservit, qui in mercedem servitiorum suorum ab omnibus functionibus stolari solutioni obnoxiis desummit stolam ordinariae duplam, alias reditus nullos habet.

QUINTA FILIALIS est praedium Remete.

SEXTA PRAEDIUM Vitya a matre una hora distantia. Incolae horum praediorum praeter stolam parocho nihil praestant.

De parochianis et horum obligatione

In matre Somogy-Vár: numerantur animae confessionis capaces 732, incapaces 276, omnes Catholicae.

In filiali Osztopány: confessionis capaces 625, incapaces 194, omnes Catholicae.

In filiali Edde: Catholici confessionis capaces 104, incapaces 28, acatholici partim Helveticae, partim Augustanae confessioni addicti universim animae 85.

In filiali Vámos: Catholici omnes confessionis capaces 346, incapaces 123.

In filiali Pamuk: omnes Catholici confessionis capaces 233, incapaces 74.

In praediis Remete et Vitya omnes Catholici confessionis capaces 43, incapaces 13.

Populus devotus est, et frequens in ecclesia diebus festis et Dominicis, praecipue dum a laboribus vacat. Pias de Sanctissima Trinitate cantilenas concinit praecinente ludimagistro, verum angelicum rosarium non orat, cum illud edoctus nondum sit, omnem proinde industriam ponet parochus, ut sanctum illum Deum deprecandi modum, quam celerrime, cumprimis minorennes, ac subinde penes hos etiam alii seniores omnes ediscant, et sic congregati una quasi voce, una oratione Deum adorent. Praecepto annuae confessionis et Paschalis communionis, qui non satisfecerunt, paucos quosdam inveniri, sed hos parochus omni meliori modo corriget, et ad respondendum obligationi suae, satisfaciendumque ecclesiae praecepto inducet. Publici peccatores, graviorumque criminum [145] ad publicam notitiam rei in ambitu parochiae non reperiuntur, siqui subinde in pejus quid prolabantur, si paterna parochi monita apud tales ad emendationem non proficiant, authoritate dominali et judicum ac juratorum coercentur et emendantur.

Nullus datur apostata, sed nec ad fidem Catholicam opera moderni parochi, cum exiguo adhuc tempore paraeciae isti praesit, conversus, si Deo adjuvante ad verae fidei agnitionem venerint, illamque susceperint, inscribentur matriculae cum specifica connotatione eorum nominis et cognominis, aetatis, loci originis, diei et anni conversionis, haeresis, quam abjurabunt, duorum item triumve testium nominibus, coram quibus fidei professionem emissuri sunt.

Datur congregatio, sive confraternitas Beatae Mariae Virginis de monte Carmelo scapularistarum, quae sub directione parochi est. Probatae autem religionis ordo, sicut et hospitale nullum existit.

VEL 2025 e-academia

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 128 2025. 06. 17. 13:55:48

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus datur obstetrix, ubique Catholica, adjurata, et in casu necessitatis ad valide baptisandum bene instructa, existit etiam locus pro tumulandis mortuorum cadaveribus locus opportunus, benedictus, extra possessiones. Vespilones autem, quibus ex officio incumberet scrobes effodiendi, et mortuos sepeliendi obligatio, non sunt, sed dum necessitas postulat, sibi invicem parochiani mutuam praestant operam. Atque haec etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 129 2025. 06. 17. 13:55:48

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Mernyeiensis die 12ª mensis Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Mernyeiensis e solidis materialibus est erecta et dicata honori Beatae Mariae Virginis Elisabeth visitantis, restaurata autem est ex antiquis vetustae ecclesiae ruderibus anno 1762 impensis dominii cum concursu plebis parochialis. Dotem nullam habet, sed a priore [146] parocho moderni antecessore testamentabiliter relictum unum pratum, proferens faeni currum unum, tria item jugera singillative duarum Pos. metr. capacia in duas calcaturas divisa. Habet praeterea domum unam cum appertinentiis ac horto, quam aedituus incolit et usuat, sub obligatione ecclesiae gratis serviendi.

Proventum fixum nullum habet, ex eleemosynis in marsupium colligi solitis, piis item legatis, ac pro pulsu campanarum, annue percipit flor. plus minus 16. Debita seu activa, seu passiva nulla habet. In cista actu numerantur flor. 10 den. 42. Praespecificati proventus colliguntur in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus apud se retinet, munitam administrantur per constitutum aedituum, qui singulis annis coram dominali officiali, judicibus juratisque loci parocho rationes de perceptis et erogatis rationes reddit.

Mater Mernyensis ecclesia habet agros duos: 1mus in diverticulo Nyálápfa 4 metr. Pos. capax in vicinitate ab oriente familiae Simonyianae, a meridie Stephani Fodor, ab occidente Michaelis Vajda, a septemtrione Joannis Hajdu. Alter est in diverticulo Hársmamközi duarum metr. Pos. capax, habet vicinos ex oriente dumeta, a meridie Michaelem Vajda, ab occidente Josephum Vincze, a septemtrione Georgium Vidák.

Pratum habet unius currus faeni capax ab oriente in vicinitate Francisci Arszond vietorii ab occidente sunt limites Geßtienses.

Sacram supellectilem, quam pro decore domus Domini munde et nitide parochus conservat, habet in specie: casulas diversi coloris 7, unam ex his nigram, duas nitidiores, et unam quidem ex textili materia fila aurea extribentem, reliquae utcunque usu jam tritae sunt. Albas 6, amictus 6, cingulos 2, purificatoria 50, corporalia 15, pallas 19, mappas majores 11, minores 16, alias item oblongas e tela grossiorii 14, superpellicea 2, calices 2, unum cum sua patenula argenteum, alterum in cuppa argenteum cum patena cuprea, et hunc aliquantum jam defectuosum, ciborium 1, monstrantiam 1, cupream 1, sed bene inauratam, cruces 4, quarum una inaurata est, altera antiqui operis vitris, exposita, reliquae ordinariae sunt, et effigiem crucifixi exhibent. Pyxides 2, unam tripartitam ex lamina pro sacris liquoribus conservandis, alteram vero bipartitam ex argento inauratam, quae pro sacro viatico, et infirmorum, oleo ad aegrotos deferendo deservit, sed cum maculas habere observetur, eam parochus refici curabit,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 130 2025. 06. 17. 13:55:48

lampadem cupream 1, thuribulum cum navicula cupreum 1, vasculum cupreum pro conservanda aqua lustrali 1, missalia de sanctis 2, de requiem 1, baldachinum cum 4 hastis 1, vexillum 1, statuam Resurgentis Salvatoris 1, Sanctissimae Trinitatis, et Beatae Mariae Virginis 1, candelabra aenea 4, lignea auro picta 10. librum Evangeliorum 1, rituale 1, tintinnabula 4, indumenta pro ministrantibus pueris 4, [147] indumenta, sive saccos bajulantibus Sanctissimae Trinitatis statuam 4, organum mutationum sex, confessionalia 2, cathedram 1, campanas 4, quarum una trium cent., 2ª cent. unius et lib. 50, 3ia lib. 72, 4ª est lib. 26.

Exstant in hac ecclesia altaria 2, utraque tribus mappis non minus etiam antipendio vestita, et portatili lapide bono et inviolato instructa sunt.

Sanctissimum Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro sacra fidelium communione, altera quavis hebdomada renovatur, hostiae pro consecratione frequenter recentes parantur, et loco apto et sicco conservantur.

Habet ecclesia haec fontem baptismalem decenti loco collocatum, et bona clausura, ubi et sacri liquores sunt, munitum. Singulo anno statuto ab ecclesia tempore renovatur.

De dominis terrestribus

Dominus terrestris est dominus archi-episcopus Goricziensis, qua Albensis custos, gaudet jure patronatus, et jus praesentandi exercet, officium patroni, curae illi valde exiguae est. In filialibus varii et complures sunt domini terrestres, inter hos spectabilis domina Barbara Lengyel in filiali Bogát in residentionali sua domo habet oratorium, quod dicitur facultate ordinarii tum erectum, tum ad missae sacrificium celebrandi provisum, sed hactenus ea facultas produci, et ostendi non potuit, unde dominus parochus diligenter intendet, et cavebit, ne nullus in dicto oratorio missam, donec vetus praetensa facultas remonstrata, aut nova impetrata non fuerit, celebret.

De parocho, ejus obligatione et proventibus

Parochus est Georgius Végfalvai[1] annorum 35, callet linguam Hungaricam eaque sola in sua parochia servit, studium theologiae dogmaticae absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, investitus et installatus est, curam animarum exercet in annum 9um. Libros habet sequentes: Habertii et p. Charmes Theologiam dogmaticam, p. Antoen, et Raiffenstuel Theologiam moralem, [148] p. Lajman, Corpus juris canonici, Jus canonicum Pichler, Kalausz Pazmanni, Opus inscriptum Neo-Confessarius, Paksi de Sponsalibus. Concionatores Stephanum Szabó, Pintér, Lethinz, Mansi, Pazman, Festivale Tyrnaviense, Homilias Sancti Gregorii, p. Seraphini Ordinis Minoris Conciones, Catechismum Stephani Illyés, Catechismum Romanum opera Salviani. Scripturisticos:

[1] Végfalvai Gergely (†1795). Pfeiffer, 1987. 1072.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 131 2025. 06. 17. 13:55:48

Biblia Latina Vulgatae editionis cum notis Duhamelii, Cornelium a Lapide in 4 Evangelia, eundem in epistolas Sancti Pauli, Concordantias Bibliorum, Flores Bibliae, Concilium Tridentinum, Ascetas quatuor novissima opusculum sub titulo Trinum perfectum, Thomam Kempensem, p. Balde opusculum sub titulo Veritates Christianae, Historicos: p. Molnár Historiam Ecclesiasticam, Berti Breviarium Historiae Ecclesiasticae, Historiam Imperat. orientis. Precatorios: Breviarium quadripartitum, Vade mecum priorum sacerdotum, Libellum sub titulo Stella Jacob, et hi omnes ad propriam parochi personam pertinent. Sequentes autem ad parochiam: Theologia moralis p. Raiffenstuel, Lapis Lydius episcopus institutus, Praxis fori spiritualis, Compendium theologiae quinquagena casuum, Festivale Penzingerii, Illes András, Delaminez in festos et Dominicos dies, Csuzy Conciones Dom., Notitia Sanctorum Patrum, Prudentia humana, Sacra Biblia Hungarico idiomate, Breviarium mono-partitum. Ad haec provisus est tam matricula, quam protocollo in illud benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et vicariales ordinationes, in illam autem: baptisatos, copulatos, ad Catholicam fidem conversos et mortuos inscribit.

Quotidie nisi legitime sit impeditus missam celebrat, illam Deo pro populo sibi credito offert diebus Dominicis et festis de praecepto, quibus a festo Sancti Michaelis ad festum Sancti Georgii hora 10ª, a festo autem Sancti Georgii ad festum Sancti Michaelis hora 9ª divina officia inchoat, absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, et post concionem venturos festos et jejuniorum dies populo annunciat, et desponsos juxta decretum Synodi Tridentinae promulgat. Iisdem Dominicis et festis per totius anni decursum, nisi urgentiore casu alio avocetur, post prandium catechesim facit, et juventutem erudit, post catechesim lytanias cum populo servat. Si stipendium offeratur lectum erga grossos 8, cantatum erga flor. 1 celebrat. [149]

Sacramenta quanta potest maxima diligentia administrat, neque his frustratus aliquis decessisse scitur, sacrum viaticum intra matris parochiae ambitum, quantum temporis et rerum circumstantiae admittent, superpelliceo indutus, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente ad infirmos deferet, sine lumine tamen, quod cum tenues proventus habeat ecclesia, saltem diebus Dominicis et festis coram sanctissimo sub missae sacrificio, ut ardeat, providere curabit.

Proventum lecticalem a quolibet pari habet in parato aere cruc. 15, in frumento dimidium metr. Pos. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali, si contrahentes coloni sint flor. 1, si servi flor. 2, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Titulo liberae stolae desumit duplum ordinariae ab iis, qui ad sustentationem parochi nihil de caetero concurrunt.

Agros habet sequentes: et quidem in diverticulo Devecser, alias Sz.-Miklós habet 5 jugera 10 Pos. metr. capacia, quorum ad orientem vicinus est Martinus Szekeres, Franciscus Varga, ad meridiem Franciscus Pintér, ad occidentem adjacent viae publicae, ad septemtrionem agro Josephi Gáloczi. In diverticulo Nyalapfa habet quinque jugera, insimul 10 Pos. metr. capacia, vicina sunt versus orientem agris familiae Simonyi, versus occidentem Francisci Kovács,

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 132 2025. 06. 17. 13:55:48

ad septemtrionem Joannis Kovács, ad meridiem Josephi Nagy. In plaga versus promontorium Gesztesiense sita habet jugera 4, octo Pos. metr. capacia, ad orientem in vicinitate agri Joannis Kéri et dumetorum, versus occidentem vicinam habent viam publicam, ad septemtrionem fabrum possessionis, ad meridiem agrum dominalem. Penes caemeterium Merenyense, habet jugera 5 decem Pos. metr. insimul capacia, versus orientem terminatur ad ipsum caemeterium, et ad agrum Josephi Süttő, ex parte occidentali jacent in vicinitate agri dominalis, versus septemtrionem adjacent viae publicae, versus meridiem agro Joannis Süttő. Agros hos perarant, serunt et metunt, et fructum eorum colligunt et convehunt parochiani Merenyeienses. [150]

Prata habet parochus 3^{ia}, 1um ad domum sive fornacem latericiam, proferens faeni currus tres, cui ex parte orientali vicinum est nemus, Michael Kustos ex parte meridionali, agri dominales ex parte occidentali, versus septemtrionem adjacet prato ad ludimagistrum pertinente. 2^{dum} habet in contiguitate aulae parochialis proferens 4 currus faeni, hujus vicini sunt ab oriente Josephus Bognár, ad meridiem et occidentem adjacet viae publicae, ad septemtrionem area domus parochialis. Duo haec prata parochiani defalcant et faenum convehunt. 3^{ium} habet in diverticulo Devecser unum currum faeni proferens, quod ab oriente et septemtrione terminatur colle et pecudum via, ab occidente vicinum habet Joannem Totth, a meridie Joannem Kocza. Pratum hoc suis sumptibus colit parochus.

VEL 2025 e-archívum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventibus

Scholae rector est Franciscus Csöndőr annorum 30, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae pro muneris sui exigentia uncunque scit, officio suo in cantu aeque ac puerorum instructione debite fungitur, morum est proborum. Pulsus omnis illi incumbit, et quoad hoc parochianis exacte satisfacit.

Proventum, qua ludimagister in aere parato habet flor. 12, qua notarius flor. 18, ex frumento qua ludimagister 24 Pos. metr., qua notarius 4. Pro pulsu contra tempestates a singulo hospite tam ex autumnali, quam vernali seminatura unum manipulum frugum frumenti. Titulo stolae a sepultura cruc. 12, a schaedis promulgatoriis cruc. 7, av extraneis titulo stolae duplum ordinariae percipit, ab instructione puerorum, ea condicione, ut eos, qui testimonio seniorum loci, et recognitione domini parochi pauperes sunt, neque solvere possunt, gratis pro Deo instruere teneatur pro singulo trimestri spatio cruc. 15 juxta totius diaecesis usum a modo in posterum habebit.

Agros habet et quidem in diverticulo Devecser, alias Sz-Miklós jugera 2, insimul 4 Pos. metr. capacia, hujus vicini sunt ad orientem via publica, ad meridiem Joannes Gergye, ad occidentem Josephus Vincze, ad septemtrionem Josephus Nagy. 2^{dum} agrum, et quidem [151] jugera 2, insimul 4 Pos. metr. capacia in diverticulo Rez-Domb dicto, ejus vicini sunt ad orientem Andreas Simon, ad meridiem Joannes Kovács, ad occidentem Joannes Szárnyasi, ad septemtrionem Georgius

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 133 2025. 06. 17. 13:55:48

Major, 3ium ad limites Gesztesienses 2orum jugerorum, quae insimul capiunt 4 Pos. metr., et sunt versus orientem in vicinitate viae publicae, ad meridiem adjacent limitibus Gesztesiensibus, ad occidentem agris familiae Eddeianae, ad septemtrionem agris Joannis Gergye et Francisci Szirmai. 4um habet in diverticulo Kutyor duarum Pos. metr. capacem, ad orientem vicinum habet agrum familiae Thodorianae, ad meridiem Josephi Gálosi, ad occidentem simul et septemtrionem Josephi Pintér. 5um habet in diverticulo Boronka nuncupato duarum Pos. metr. capacem, cujus vicini sunt ad orientem via publica, ad meridiem Josephus Gálosi, ad occidentem Georgius Major, ad septemtrionem Franciscus Varga, et hos No 5 agros tenentur parochiani Merenyeienses excolere, prout etiam excolunt.

Prata habet duo, unum in contiguitate areae domus ludimagistri, proferens unum currum faeni, vicinum est ex parte orientali areae domus scholaris, a meridie Joanni Boso, ab occidente Joanni Hajda, a septemtrione Joanni Csenterics. Alterum pratum trium curruum faeni ferax ad fornacem latericeam situm est, ab oriente in vicinitate nemoris, a meridie vero in vicinitate prati parochialis, ab occidente in vicinitate agrorum dominalium, a septemtrione vero in vicinitate prati ad Volffgango Farkasiános pertinentis.

Domus parochialis 1736 e ligneis materialibus per parochianos est aedificata, complectitur pro parochi habitatione cubicula 2, cameras 2, culinam fornice munitam, unum cubile pro familia, et cellarium in area erectum. In statu non satis firmo posita est. Domus ludimagistri anno 1764 e ligneis materialibus per parochianos est aedificata, complectitur duo cubicula, in quorum uno magister incolatum habet, alterum pro schola deservit, culinam, et cameram unam, est in statu commodo. Utramque parochiani aedificarint, clarum tamen est ad parochialis domus praecipue aedificationem, reparationem [152] et conservationem ita dominum patronum obligari, ut impensas pecuniarias, requisitasque materialia praestare, parochiani autem operas tam manuales, quam currules conferre semper teneantur.

VTI 2025 e-archivum

De filialibus

Mater Merenyeiensis ecclesia adnexas habet pro filialibus partim possessiones, partim vero praedia universim 15.

PRIMA EST POSSESSIO Geszti, distans a matre media hora, provisa est ecclesia, quae anno 1773 mutuis dominorum terrestrium et plebis sumptibus et operis e solidis materialibus aedificata fuit. Dicata est honori Sancti Joannis Baptistae. Extat in ea altare unum, tribus mappis vestitum lapide portatili in sigillo violato, aliisque requisitis probe instructum. Habet calices 3 cum suis patenulis cupreos, duos sacro usui aptos, tertium inaurationem requirentem. Monstrantiam argenteam 1 bene inauratum, thuribulum cum navicula aereum, casulas varii coloris 3, nigram 1 cum suis appertinentiis, albas 6, amictus 6, cingulos 2, mappas oblongas 3, minores 6, manutergia 6, corporalia 16, purificatoria 22, superpellicea 2,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 134 2025. 06. 17. 13:55:48

pallas 9, tintinnabula 2, cruces 2 cum effigie Salvatoris, vexillum 1, organum defectuosum, candelabra auro picta 6, missale 1, rituale 1, librum Evangeliorum 1, pyxidem argenteam ab intus inauratum 1, campanas 2, quarum una lib. 40, altera lib. 26 appendit.

Dotem ecclesia haec nullam habet, proventus, quos percipit proveniunt ex eleemosyna marsupiali et piis legatis, faciuntque annue circiter flor. 14. Passivis debitis non oneratur, activa nulla habet, in cassa autem numerati habentur flor. 9 den. 62 ⅔ sub cura aeditui, qui coram dominis compossessoribus et senioribus loci de perceptis et erogatis parocho singulis annis rationes reddit. Aedituus iste pro suis in officio servitiis incolit domum, pro habitatione aedituorum ecclesiae a perillustri domino Alexandro Szelestei in perpetuum collatam.

De parocho ejusque obligatione

Parochus obligatur tertio quovis occurrente Dominico et festo die pro celebrandis divinis, infirmorum provisione et mortuorum sepultura aliisque ad officium parochi pertinentibus, si necessitas postulet, ad hanc filialem transire. Caeterum subinde opportune suppletur per religiosum [153] dominalem capellanum, qui singulis diebus Dominicis et festis ferialibusque diebus excepta feria 5ª caenae Domini, Parascheves, Sabatho Sancto, festo Corporis Christi et die patrocinii matris ecclesiae Sacrum Missae sacrificium celebrat.

VPL 2025 e-archívum

De proventibus parochi

Percipit parochus a singulo pari titulo lecticalis obventionis cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae et puerperae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, incapacis 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae a servis et extraneis duplum ordinariae.

De scholae rectore, ejusque obligatione et proventibus

Scholae rector est Nicolaus Deáky, absolutus grammatista annorum 30, fidei Catholicae professionem deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae pro exigentia officii sui scit, doctrinam pro munere suo sufficientem habet, eoque tam quoad cantum, quam instructione puerorum commode fungitur. In moribus maturus et cautus est.

Percipit qua ludimagister simul, et notarius in parato aere in fixo flor. 18, ex frumento a singulo pari mediam Pos. metr. frumenti. Pro pulsu campanarum contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 10, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab extraneis horum duplum, ab instructione puerorum ea cum obligatione,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 135 2025. 06. 17. 13:55:48

ut pauperes gratis instruere teneatur flor. 1, sed cum mala haec inoleverit consuetudo, ut parentes prolium suarum futurae vitae profectus incurii eas ad scholas mittere nolint, omni sollicitudine contendet dominus parochus, ut parentes proles ad recipienda legendi et scribendi elementa idoneas habentes ad scholas mittere deinceps non negligant.

Agros nullos habet, si a dominis terrestribus per instantiam unum alterumve jugerum obtineat, plebs eorum culturam prompte praestat. Prata quoque nulla habet, sed invicem prati, habet a communitate tres currus faeni.

Domus scholaris nulla datur, sed ea, quam incolit, et sub onere census unius flor., quem parochus singulis annis dependit, connitendum itaque erit, ut pro ludimagistro per parochianos domus scholaris quantocyus erigatur. [154]

SECUNDA FILIALIS est possessio Polány sine ecclesia distans a matre 5 quadrantibus horae, habet campanam unam lib. 25, obligatur parochus horsum pro infirmorum provisione, mortuorum sepultura et si aliquis emergens casus ejus requirat praesentiam procurrere.

Pratum nomine lecticalis proventus ex parato aere percipit a singulo pari cruc. 15, ex frumento mediam Pos. metr. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a servis et extraneis stolam liberam, quae efficit duplum ordinariae.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventibus

Scholae rector est Franciscus Gál annorum 64, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode, quantum necesse est, scit, officio suo doctrinam sufficientem habet, eique pro ratione aetatis tam in cantu, quam in puerorum instructione satisfacit. Mores ejus emendationem requirebant, et correcti etiam sunt. Pulsus in omnibus rerum et temporum circumstantiis illi incumbit, de defectu hac in parte admisso nullae hactenus auditae sunt querelae.

Percipit, qua notarius simul, et scholae magister in fixo flor. 5, ex tritico unum quadrantem Pos. metr., pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti. Titulo stolae a funeris comitiva cruc. 7, a schedarum promulgatoriarum scriptione cruc. 7, ab extraneis duplum horum, ab instructione puerorum annue flor. 1.

Domus scholaris anno 1761 e ligneis materialibus aedificata, complectitur cubiculum 1 et culinam unam, eam conservandi et reparandi obligatio incumbit communitati locali, actu est in statu tolerabili.

TERTIA FILIALIS est possessio Kér distans a matre tribus quadrantibus horae. In hac filiali intra aream domus Schvasticsianae, datur publica capella, honori Sancti Joannis Nepomuceni a perillustri domino Schot aedificata e solidis materialibus anno 1758, tum ab eodem dono accepit calices duo, unum cum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 136 2025. 06. 17. 13:55:48

sua patenula argenteum, alterum cupreum, uterque bene inauratus est, [155] et ad usum aptus, in eo nihilominus, qui cupreus est, maculae jam nonnullae apparent. Monstrantiam unam ex argenteo viliori, pyxidem argenteam 1, pro sacro viatico ad infirmos deferendo intus deauratam. Capella haec multum a moderno terrestri domino negligitur, ut adeo ejus turricula proximam minetur ruinam. In turri hac pendent duae campanulae, quarum una lib. 30, altera lib. 20. Casulas diversi coloris habet 3, unam nigram cum suis appertinentiis, albas 2, mappas oblongas 2, breviores 2, corporalia 6, pallas 6, cingulum 1, manutergia 3, purificatoria 10, missale 1, librum Evangeliorum 1, ritualie 1, crucem cum effigie Salvatoris 1, vexilla 2, candelabra 6, superpelliceum 1, tintinnabulum 1, thuribulum 1. Extat in hac capella ara una, tribus mappis vestita, et portatili lapide bono, et e munificentia prioris domini terrestris, omnibus requisitis instructa.

De parocho, ejus obligatione et proventibus

Parochus obligatur pro celebratione divinorum tantum in die patrocinii praedictae capellae ad hanc filialem transire saepius tamen hic, dum nempe pro infirmorum provisione, aut sepeliendis mortuis transit, diebus feriatis etiam celebrat.

Percipit parochus non a pari hominum verum a singula domo cruc. 15 parati aeris, ex frumento mediam Pos. metr. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab extraneis et servis duplum stolae ordinariae.

Agros in 4 calcaturas divisos habuit, pro singula calcatura duo jugera, sed nunc ob recens initam inter compossessores agrorum divisionem, quo loco quave in vicinitate assignaturi sint, non scitur.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventibus

Scholae rector est Stephanus Fehér annorum 45, absolvit rhetoricam, Catholicus est, et fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae scit, competentem officio suo doctrinam habet, eaque in cantu, et puerorum institutione bene fungitur, quod mores adtinet maturus est, et cautus. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, et in hoc parochianis satisfacit. [156]

Qua ludimagister simul, et notarius habet parati aeris in fixo flor. 5, a singulo pari unam tertiam partem Pos. metr., pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti, pro instructione puerorum solvendi capacium flor. 1 annue. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scriptione schedae promulgatoriae cruc. 7, pro quibus ab extraneis harum praestationum stolarium duplum desumit. Agros aut prata nulla habet, sed si erga instantiam per dominos terrestres agrum obtinet, hunc excolere non difficultant incolae. In locum prati porro habet a communitate duo plaustra faeni.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 137 2025. 06. 17. 13:55:48

Domus scholaris anno 1748 e ligneis materialibus per parochianos filialis istius incolas aedificata est, continet cubiculum 1, culinam 1, est in statu desolato, eam conservandi et reparandi obligatio est penes localem plebem.

QUARTA FILIALIS est Mocsolád, quae distat a matre una hora est sine ecclesia, habet campanam unam lib. 20.

QUINTA EST PRAEDIUM Ecsény, noviter impopulatum sine ecclesia, distat a matre hora una, habet campanam unam lib. 40, sed ruptam.

SEXTA FILIALIS est Lapa, distans a matre una hora.

SEPTIMA POSSESSIO Aszaló distans a matre hora una, ubi Catholici incolae habent campanam unam lib. 150.

OCTAVA FILIALIS est praedium Eőrss, distans a matre ino quadrante horae.

NONA EST PRAEDIUM Vade, distans a matre 5 quadrantibus horae.

DECIMA EST PRAEDIUM Baba, distans a matre spatio unius horae.

UNDECIMA PRAEDIUM Kiss-Alberth, distans a matre quinque quadrantibus horae.

DUODECIMA FILIALIS est possessio Magyar-Egres distans a matre spatio unius horae, Catholici loci hujus incolae habent unam campanam lib. 72 appendentem.

DECIMA-TERTIA FILIALIS est possessio Jád distans a matre 7 quadrantibus horae, Catholici hujus loci incolae habent campanas duas, unam unius cent., alteram lib. 30.

DECIMA-QUARTA EST PRAEDIUM Somodor, distans a matre spatio unius horae, habetur hic ecclesiola a comite [157] Theodoro Bottyani ex antiquae ecclesiae ruderibus restaurata anno 1774 et Sancti Theodori martyris honori dicata. Celebrantur in ea divina per parochum ex obligatione semel die festo patroni ejusdem, et alias per intervenientes sacerdotes. Extat in ea altare unum, portatili in sigillo rupto, crucifixi effigie, candelabris ligneis 4 instructum et tribus mappis vestitum. Habet eadem capella calicem unum cum patena cupreum bene inauratum, casulam 1, duplicis coloris, albam 1, amictum 1, mappas oblongas 4, breviores 2, corporalia 2, pallas 2, purificatoria 4, missale 1, rituale 1, tintinnabulum 1, campanam unam lib. 35.

DECIMA-QUINTA FILIALIS est predium Bogát, distans a matre horae unius spatio. Datur in ea capella publica honori Sancti Pauli primi eremitae anno 1773 per dominum colonellum Paulum Vrancsics e materialibus veteris capellae cum

VFL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 138 2025. 06. 17. 13:55:48

indultu ordinarii erecta et dicata, quae sicut structurae elegantis est, sic etiam intus ad omnem in templo domini requisitum decorem picturis ornata, et ara elegantis operis instructa. Dos ejus est propriae praefati domini authoris sui penus, unde varii coloris pretiosis casulis, et una nigra cum appertinentibus stolis, manipulis, velis et pallis ac bursis, calice 1 bene inaurato, monstrantia 1, albis 3, humeralibus 3, cingulis 2, superpelliceo 1, missali 1, corporalibus 5, mappis majoribus 5, minoribus 5, purificatoriis 14 est provisa, habet praeterea tintinnabulum 1, campanam unam circa lib. 60.

In hac capella celebrantur divina per capellanum dominalem quotidie exceptis feria 5ª diei caenae Domini paraceves, Sabatho Sancto, et patrocinii parochialis matris ecclesiae, sub obligatione Dominicis et festis diebus ad concionem dicendi.

In recensitis his filialibus: Aszaló, Egres, Jád, Baba, Vade, Ecsény, Lapa, Előrss, Somodor, Kiss-Alberth, Bogát, nihil praeter stolam praestatur parocho, haec autem subsistit a baptismate in cruc. 17, ab introductione neonuptae, et puerperae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis flor. 1, incapacis cruc. 48, a copulatione flor. 2.

In filiali Mocsolád demum a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a copulatione vi [158] contractus cum eis initi flor. 1 cruc. 30, a sepultura absque discrimine majoris et minoris cruc. 24. Scholae rector in nulla recensitarum filialium datur, sed matris ecclesiae magister in occurrentibus casibus in iis deservit, et tali occasione stolam eidem praestare solent.

VFL 2025 e-archivum

De parochianis, eorumque obligatione

In matre Mernye numerantur animae confessionis capaces 626, incapaces 248, omnes Catholicae.

In filiali Geszti Catholici confessionis capaces 483, incapaces 210.

In filiali Polány Catholici confessionis capaces 245, incapaces 143, Helveticae confessionis 2.

In filiali Kér Catholici confessionis capaces 170, incapaces 61, Helveticae confessionis 17, Augustanae confessionis 9.

In filiali Mocsolád Catholici confessionis capaces 85, incapaces 50, Helveticae confessionis 308, Augustanae confessionis 96.

In praedio Somodor Catholici confessionis capaces 90, incapaces 39, Helveticae confessionis 12, Augustanae confessionis 1.

In praedio Ecsény Catholici confessionis capaces 62, incapaces 19, Helveticae confessionis 59, Augustanae confessionis 223.

In praedio Lapa Catholici omnes confessionis quidem capaces 23, incapaces 9.

In praedio Előrss omnes sunt Catholici, horum confessionis capaces sunt 12, incapaces 3.

In filiali Aszaló Catholici confessionis capaces 46, incapaces 19, Helveticae confessionis 467.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 139 2025. 06. 17. 13:55:48

In filiali Magyar-Egres Catholici confessionis capaces 52, incapaces 18, Helveticae confessionis 384.

In praedio Kiss-Alberth Catholici confessionis capaces 23, incapaces 10, Helveticae confessionis 5.

In praedio Bogát Catholici confessionis capaces 108, incapaces 45, Helveticae confessionis 2.

In filiali Jád Catholici confessionis capaces 41, incapaces 18, Helveticae confessionis 608, Augustanae confessionis 2.

In filiali Vade Catholici confessionis capaces 7, incapaces 10, Helveticae confessionis 3, Augustanae confessionis 4. [159]

In praedio Baba Catholici confessionis capaces 2, incapaces 3, Helveticae confessionis 3.

Populus Catholicus est in ecclesia frequens, orat rosarium angelicum, et de Sanctissima Trinitate praescriptas cantilenas concinit. In rebus fidei si pastores in praediis custodiae pecorum et pecudum addicte, aliique pauci demantur, commode sunt instructi. De parochianis vitio aliquo ad publicam notitiam nemo notatus scitur quidem, cum tamen pene possibile non sit, ut bonis mali mixti non sint, inter bonos parochiae fideles nonnulli discoli, praecipue autem male inolitae blasphemandi consuetudini addicti, quos parochus, quantum bonis modis ad talium emendationem proficere potest. Lenioribus mediis curare studet, si haec nihil, aut parum prosint, tum severioribus per malefactorum in possessione constitutos judices adhibitis castigat. Hunc modum porro etiam in emendandis suorum vitiis tenebit parochus.

Confessionis annuae et Paschalis communionis praecepto omnes satisfecerunt. Apostata a fide Catholica nullus est, ad eam autem ab haeresi, qui opera, et zelo moderni parochi accesserunt, sunt sequentes: Samuel Dobos, Joannes Prandorfi, Helena Baracskay, Franciscus Csopaky, Catharina Győr, Franciscus Gulás, Joannes Lázár, Georgius Visnyoszky, Martinus Visnyoszky, Catharina Judaea cum filio Jacobo. Si quos Deo adjuvante posthac parochus converterit, eorum nomina et cognomina, locum originis, aetatem diem, et annum conversionis, haeresim ejuratam, duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facturi sunt, nomina in matriculam accurate conscribet.

Confraternitas nulla, nec hospitale ullum, aut probatae alicujus religionis ordo in ambitu parochiae hujus existit.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices in matre Mernye, in filialibus Geszti, Polány, Kér, in praediis Somodor et Ecsény sunt Catholicae, in filialibus autem Motsolát, Aszaló, Egres, et Jád [160] acatholicae tam priores, quam posteriores adjuratae, et ad valide baptisandum in casu necessitatis sufficienter instructae. Locus sive caemeterium pro inhumandis defunctis in filialibus aeque ac in matre datur ubique extra ipsas possessiones contra incursus pecorum et pecudum munitum, quantum existimare

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 140 2025. 06. 17. 13:55:48

licet excepto Jadiensi et Mocsoladiensi benedictum, in aliis enim sita sunt penes vetustas ecclesias, quas Catholicas fuisse notum est. Vespilones, quibus scrobes fodiendi usque mortuorum cadavera inferendi obligatio ex officio incumbit, in sola matre Mernye, et filiali Geszti constituti habentur, in aliis autem amici amicis, vicini vicinis in casum mortis alicujus operam commodant. Atque haec etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 141 2025. 06. 17. 13:55:48

Canonica visitatio

Parochiae et ecclesiae Kiss-Báriensis die 15[a] Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Kiss-Báriensis ecclesia e solidis materialibus structa est, et prout traditione fertur, honori Divi Antonii est dicata, angusta nimis, et recipiendo fidelis populi numero prorsus insufficiens, et ex vetustate multum etiam desolata, in cujus locum intra ipsam possessionem pro comoditate fidelium nova elegans, et ampla ecclesia sumptibus domini episcopi visitantis actu aedificatur et brevi consumabitur. Prior vetus ecclesia a quo sit erecta, non constat, id unum de ea constanti traditione narratur, quod post ultimam in regno revolutionem anno 1730 per eremitam quemdam e ruinis suis educta, atque restaurata sit, dotem nullam habet praeter prunetum exiguum, in praedio Apathi, in pratis Kiss-Báriensium hinc inde disperso, quod incolae sub principio surgentis hujus parochiae, ecclesiae transscripserunt, et quum sine contradictione usque modo possideat, saltem praescriptione, illud suum effecit.

Proventus, quem e dicto pruneto, marsupiali item eleemosyna, piis obligationibus, et mulctis colligit, incertus est, ex his nihilominus titulis actu congestos habet in cista 251 flor. et cruc. 21. In debitis activis erga sex percentum [161] elocatis 309 flor., utpote apud Stephanum Horváth Kiss-Báriensem flor. 20, apud Andream Takács Kiss-Báriensem flor. 24, apud Antonium Győrgyi flor. 30, apud Stephanum Fehér flor. 20, apud Matthiam Apathi flor. 6, apud Franciscum Csallos flor. 10, apud Joannem Bodor flor. 47, apud Joannem Táskásy flor. 20, apud Joannem Csallos flor. 16, apud Michaelem Horváth flor. 30, apud Georgium Kapitár flor. 25, apud Matthiam Lorics flor. 20, hi sunt omnes incolae Kiss-Bárienses, apud Joannem Szoach incolam Bonjensem flor. 25, quae summulae in unum calculatae faciunt flor. 309. Chartabiancae super activis debitis his exstantes et superius specificata parata pecunia conservatur in cista triplici sera, quarum unius clavim parochus, alterius judex, tertiae juratus Georgius Fejes habet, conservatur. De perceptis et erogatis ipse parochus, cujus solius industria omnis haec pecunia congregata est, coram dominalibus officibus, adhibitis etiam judice et uno alterove e senioribus loci rationes reddit. Extat in hac veteri ecclesia altare unum, quod tribus mappis vestitum est, et lapide portatili in substrato asserculo rupto et ruinoso.

Sacra supellectili commode provisa est, habet nempe monstrantiam 1, ex cupro bene inauratam, calices cum suis patenulis 3, unum in cuppa argenteum bonum, duos pure cupreos, quorum unum servit oratorio Bonjensi, in defectu proprii calicis. Ciborium ex cupro 1 bene deauratum, pyxides ex stanno pro sacris liquoribus 3 defectuosas. Pyxidem pro sacro viatico ad infirmos deferendo argenteam intus deauratam 1. Pro hostiis conservandis ex lamina 1, thuribulum cum navicula 1, tintinnabula 5, pelviculam stanneam 1 ampullas vitreas 4, pulvinos

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 142 2025. 06. 17. 13:55:48

pelliceos 2, vasculum pro lustrali aqua conservanda, aliud vasculum manuale sive portatile 1, pacificalia lignea 2, crucem ligneam 1, crepitacula 2, candelabra auro picta 4, simplicia 4, ritualia 2, libellos de Sanctissima Trinitate 2, confessionale 1, casulas habet 4 cum suis appertinentiis, harum una nova est, duae usu utcunque attritae, quartam habet nigram pariter suis appertinentiis instructam. Albas 3, corporalia 25, purificatoria 55, syndonem 1, humeralia 15, [162] tobalia 16, manutergia 16, strophia sericea 4, superpellicea 3, missalia 2, vexilla 3. Lora pro portanda statua Sanctissimae Trinitatis 2, statua Sanctissimae Trinitatis 1, cistae pro conservandis ecclesiae rebus 3, campanas in ligneo campanili pendentes 2[as] unam 2 cent., alterum lib. 25.

Sanctissimum Corporis Domini Sacramentum pro adoratione publica, et sacra fidelium communione, altera quavis hebdomada renovatur intra idem tempus veteribus hostiis remotis, novae pro consecratione praeparantur, quae constanter in pyxide pro eo comparata asservantur.

Habetur in hac ecclesia fons baptismalis, clausura provide munitus, sacri liquores pyxidi stanneae, alteri ligneae impositae infusi conservantur, et tempore ab ecclesia praescripto renovantur.

VFL 2025
e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est episcopus Weszprimiensis, hodie dominus Josephus Bajzáth, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, officium patroni ab eo impleri modo surgentis ecclesiae muti parietes etiam loquuntur.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Joannes Halbax,[1] una districtus Kaposváriensis vice-archidiaconus, annorum 47, loquitur solam Hungaricam linguam, studia theologica absolvit Tyrnaviae, investitus et installatus est, servit animabus in 22[dum] annum. Libris abunde provisus est: ex his ad propriam ipsius personam pertinent: Sacra Biblia Hungarica et Latina vulgatae editionis, Concordantiae eorundem, Cornelius a Lapide in Evangelia, et Epistolas Divi Pauli, Liber Evangeliorum, Concilium Tridentinum cum declarationibus, Catechismus Romanus, Hadaegus Pazmanni, Controversiae Beccani, Theologia Polemica p. Viti Pichler, Panoplia Dogmatica, Breviarium quadripartitum. Concionatores Burzias, p. Joannis Trinitarii Festivale, Quadragesimale ejusdem Conciones in Dominicas, Cornucopiae in quadrag[esimales], Laselve, Dominicales et Festivales, Conciones domini episcopi Biró, ejusdem Spicae et micae, ejusdem relatio Canonicae visitationis, liber concionatorius sub titulo Novus Succursus, Penzinger Conciones Festivales, Andreas Illyés, Hartung confestival[is] concionator sub titulo Currus Israel, Spicilegium [163] Claus, Theatrum Gloriae, Stapletonius,

[1] Halvax János (†1809). Pfeiffer, 1987. 475–476.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 143 2025. 06. 17. 13:55:48

Pexenfelder, Nucleus catecheticus, Csuzi Conciones Fest[ivales], Via Sanctorum, Tractatus theologici 4, Corpus Juris Canonici, Raiffenstuel Jus Canonicum tom. 6., Vitus Pichler Jus canonicum tom. 5., Theologia moralis p. Raiffenstuel, Theologia moralis p. Antoen, Theologia Moralis p. Sbogár, Theologia moralis p. Lajman, Taberna, et Buseumbau, Dominicus Viva, Constitutiones Benedicti 14[i], Herczigh Controversista, Flores doctorum et Bibl[iorum], Notitia Conciliorum, Historia Josephi Flavii, Dictionarium Parispapai, Thomas a Kempis, Parochus meditans. Ad parochiam pertinent sequentes: Biblia Latina Vulgatae editionis, Catechismus Romanus, Rituale Romanum, Concionator Josephus cognomine Anonymus tom. 3, Festivalis Stephani Illyés, Andreae Illyés, Concionator Fabri, Conciones Antonii Vieria. Concionator sub titulo Stella triplex, sermones varii sub titulo Pabulum spirituale, libri de Sanctissimae Trinitatis devotione 4, Sacrum promptuarium in totum annum, Controversistae et catechistae 2°, Theologia moralis p. Raiffenstuel et Buseumbaum, Dictionarium miscellanum, Altaris accessus et recessus, historicus absque authoris nomine chronosticus. Provisus est ad haec: matricula et protocollo parochiali in hoc benignas resolutiones regias, constitutiones episcopales et vicariales ordinationes, in illud autem baptisatos, copulatos, mortuos, ad fidem Catholicam conversos diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi legitime impediatur, ne quidem ferialibus diebus celebrare negligit, lectam missam erga 8 grossorum, cantatum vero erga 1 flor. manualem eleemosynam celebrat, sacrum diebus Dominicis et festis de praecepto offert Deo pro fidelibus sibi creditis, his autem diebus in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9[a], a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10[a] divina inchoat, quibus ad aram finitis dicit inomisse ad concionem, dictione absoluta venturos festos, et jejuniorum dies populo annunciat, et siquos inter matrimonium contrahendum occurrat, eos juxta synodi Tridentinae decretum promulgat.

Iisdem Dominicis et festis diebus post prandium juventuti in unum congregatae, absolutis utprimum lytaniis fidei, et morum doctrinam explicat, et praecepta pro eorum rationis capacitate exponit, et constanter ante finem catecheseos duobus tribusve quadrantibus examen instituit. [164]

Sacramenta petentibus ea semper promptitudine administrat, ut nemo sit, qui queri possit, aliquem vel levissima parochi culpa ad sacramenti susceptionem non pervenisse, vel participatione excidisse sacrum viaticum summa, qua potest interioris animi reverentiae et devotionis significatione defert ad infirmos, sed absque lumine, quod nec in ecclesia quidem coram Sanctissimo unquam lucet. Deinceps intra matris parochiae ambitum cum temporis et emergentium casuum permiserint adjuncta, indutus superpelliceo, et puero cum tintinnabuli pulsu praecedente deferet, et siquidem ecclesia, vel e suarum erga censum elocatarum pecuniarum interusuriis tantum percipiat, ut tam occurrentibus ordinariis expensis, quam pro comparando oleo sufficiat, curae erit domino parocho de lampade saltem diebus Dominicis et festis sub divinis officiis ardente providere.

e-Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 144 2025. 06. 17. 13:55:48

Proventus percipit, et quidem titulo lecticalis a quolibet pari vigore contractus cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, lignorum focalium ab omnibus jugalia habentibus currum 1. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Nomine liberae stolae pro sepultura et copulatione a servis et extraneis, utpote pro subsistentia parochi nihil contribuentibus desumit duplum ordinariae.

Agros habet in triplici calcatura, singulus ager complectitur jugera 2, quorum et unum et aliud capax est duarum Pos. metr. Primus est in praedio Kiss-Báriensi ab austro contingit agrum Francisci Apáthi, versus aquilonem Joannis Sudár, ab occidente vicinus est vineae Nicolai Deák. Alter est in praedio Sűdő a meridie conterminat agro Michaelis Magyar, a septemtrione Pauli Fehér, ab occidente Michaelis Stangl. Tertius est in praedio Őlvős in vicinitate agrorum versus aquilonem Pauli Fehér, versus austrum Josephi Keszthelyi, ab occidente Nicolai Deák. Agros hos arant, serunt et metunt parochiani, et collectas ex iis fruges convehunt, tenentur praeterea singulo anno pro seminatura vernali perarare jugera 2, pro fagopyro unum jugerum. Ex his eum observatum esset, quod parochus agros unam sessionem constituentes, ne in dimidio quidem habeat, provisor curabit, [165] ut proximi autumni tempore tantam pro extirpatione plagam assignet curetque extirpari, quanta ad agrorum parochialium ad integrae colonicalis sessionis quantitatem complendum numerum adhuc est necessarium.

Prata habet duo, unum in praedio Nagy-Bár proferens faeni currus 6 jacetque in contiguitate prati ad Báriensem communitatem spectantis, falcatur per parochianos Kiss-Bárienses. Alterum est fere domui parochiali contiguum, istud suis impensis excolit parochus, deductis impensis ejusdem fructus nullus est.

Vineam in promontorio Kiss-Báriensi, vulgo Kiss-hegy dicto sitam, quae annum cum anno computando profert urnas vini circiter 30, cultivatur propriis parochi sumptibus. Vicinos habet versus austrum Joannem Kovasznai, versus occidentem Joannem Csallos, ab oriente Joannem Szekrényes. Vinea haec per modernum parochum parochiae pro successorum suorum usufructu addicta est, hujusque intuitu per me Josephum Bajzáth episcopum Weszprimiensem terrestrem dominum ab onere praestationis decimae, 9^{ae} aut juris montani exempta, et pro perpetuo libertata est.

VEL 2025 e-archívum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventibus

Scholae rector est Stephanus Kozári, annorum 38, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem fecit, caeremonias, et ritus ecclesiae pro muneris exigentia scit, officio suo tam in cantu, quam puerorum instructione satisfacit. Est morum proborum, sobrius semper, et in quavis occasione temperans. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis campanatori peculiariter conducto incumbit,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 145 2025. 06. 17. 13:55:48

qui mercedis nomine a pulsu funebri sine discrimine habet cruc. 4, item a singulo colono domatim mediam Pos. metr. frumenti. Obligationi suae satisfacit.

Ludimagister qua simul etiam notarius habet in fixo aeris parati flor. 20, de frumento 32 Pos. metr., lignorum focalium currus 20. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7 a psalmodia nocturna vel diurna cruc. 15, a scheda promulgatoria cruc. 7, pro cantu sub missa de requiem cruc. 15, ab instructione puerorum ita tamen, ut pauperes gratis pro Deo instituere teneatur pro singulo trimestri spatio cruc. 15, pro scriptione testamentorum, dotalitium literarum et instantiarum cruc. 7. [166]

Agros habet in tribus calcaturis in singula jugerum unum capax duarum Pos. metr. Primus situs est in praedio Apáthi, versus meridiem in vicinitate agri Georgii Magyar, versus orientem Joannis Sudár. Alterum in praedio Sűdő versus occidentem in vicinitate Joannis Sutyor, versus aquilonem in vicinitate Joannis Kiss. Tertium in praedio Őlvős terminatur ab oriente ad agrum Nicolai Berták, versus orientem tangit agrum Joannis Magyar, versus occidentem Georgii Szalavári, versus septemtrionem Georgii Harkán, ager qui cadit in calcaturam autumnalem cultivatur per parochianos, praeterea autem unum jugerum pro recipiendo fagopyri semine iidem parochiani perarant, reliqua ejusdem cutura est penes ludimagistrum.

Pratum habet unum, in praedio Őlvős versus septemtrionem in vicinitate terreni Karadiensis, versus meridiem juxta pratum Nicolai Berták, versus orientem juxta pratum Michaelis Szalai, profert faeni currus duos, cultivatur per parochianos.

Domus parochialis e ligneis materialibus est constructa, complectitur pro incolatu parochi, cubiculum 1 et quasi anti-cameram 1, culinam dispensam 1, et unum pro familia cubiculum, subtus eam est cellarium e ligneis materialibus constructum, omnia sunt in statu misero, et ruinae proxima sunt. Domus ludimagistri perinde e lignis aedificata est anno 1773 per parochianos, continet duo cubicula, quorum unum servit pro ludimagistri habitatione, alteraum pro schola, sed istud nondum est perfectum, culinam praeterea, et cameram unam est in statu bono. Parochialis si nova aedificanda sit dominium impensas, et materialia, parochiani manuales, et currules operas praestare tenentur, si reparanda, tunc onus parochianis incumbit. Domum porro ludimagistri cum aedificatam conservare, tum reparare soli parochiani tenentur.

ELTE eArchívum 2025

De filialibus

Mater Kiss-Báriensis ecclesia habet filiales possessiones Bonja, Gamás et Fiad. Prima est possessio Bonja, quae distat a matre mediae horae spatio habet oratorium anno 1739 per incolas e lignis constructum, stamine tectum, ligna illud componentia carie exesa, et putrida sunt, benedictum est. Extat in eo arula cum effigie Sancti Ladislai regis portatili [167] bono et inviolato provisum tribus mappis vestita, et reliquis necessariis instructa. Oratorium hoc, velut ruinae proximum, nisi celerius renovatum, aut aliud aedificatum fuerit, penitus claudatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 146 2025. 06. 17. 13:55:48

Proventum alium non habet, quam qui e marsupiali eleemosyna, et piis fidelium oblatis provenit, debita passiva nulla habet, in parata actu numerat flor. 10 cruc. 33, in activis debitis flor. 50, utpote apud incolas Bonjenses Georgium Kovács flor. 30. Apud Joannem Bunevacz flor. 10, apud Stephanum Horváth flor. 6, apud Marianam Bunevácz flor. 4, erga sex a centum computandum censum elocatos. Cassae ecclesiae, quae duplici sera munita est, curam habet Nicolaus Roso, qui singulis annis de perceptis, et erogatis parocho coram localibus judicibus rationes reddit.

Sacra supellectili instructa est, et quidem casulis varii coloris 2, earumque appertinentiis, nigri coloris 1, et ad eam pertinente stola, manipulo, velo et bursa, corporalia habet 10, purificatoria 20, albas 2, cingulos 2, amictus 2, mappas 3, antipendium ad aram 1, superpelliceum 1, strophia 2, missale 1, urceolos 2, tintinnabulum 1, calicem nullum, quod enim habuit, is ad dominum terrestrem, ut inaurari curaret, transmissum in hodiernum non comparet, pacificale ligneum 1 cum effigie Salvatoris e metallo cusa, candelabra lignea 6, rituale 1, vasculum pro aqua benedicta 1, aspersorium 1, cacabum pro lustrali aqua cupreum 1, pulvinos 2, confessionale 1, crucem funebralem 1, vexillum 1, cistam pro conservandis rebus 1, campanam 1 lib. circa 40.

VEL 2025 e-archivum

De parocho, ejus obligatione et proventibus

Parochus exceptis solemnibus festivitatibus, quae festa Sabaoth vocantur, et Dominicis novi-lunii occurrente tertio quovis Dominico et festo pro divinorum celebratione, pro infirmorum provisione, et sepeliendis defunctis transire ad hanc filialem obligatur.

Pro fatigiis suis percipit titulo lecticalis obventionis a quolibet pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a quovis jugalia habente 1 plaustrum lignorum. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a servis et [168] extraneis pro sepultura et copulatione liberam stolam, quae facit duplum ordinariae.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventibus

Ludimagister est Andreas Farkas annorum 85, absolvit syntaxim, Catholicus est, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae probe callet, doctrinam pro suo munere sufficientem habet, in cantu ob senium deficit, in puerorum instructione autem bonus est, senecta ejus a probitate vitae comendatur. Pulsus quovis tempore illi incumbit, et obligationi suae satisfacit.

Qua scholae rector simul et notarius in fixo habet flor. 2 et 16 Pos. metr. frumenti, pro pulsu contra tempestatem a vineam habentibus duas medias musti et singulo hospite unum manipulum frugum frumenti. Lignorum focalium currus 20. Titulo stolae a funeris comitiva cruc. 7, a scheda promulgatoria

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 147 2025. 06. 17. 13:55:48

cruc. 7, a cantu sub missa de requiem cruc. 15, ab instructione puerorum, sub obligatione pauperes solvere non valentes gratis instruendi annue flor. 1.

Agros habet in tribus calcaturis, in singula jugerum 1, capax duarum Pos. metr., unum situm est in praedio Polány dicto, a meridie in vicinitate Nicolai Roso, versus aquilonem in vicinitate Georgii Simony, ab oriente Michaelis Mikacsics. 2um habet in praedio Kiss-Tod versus septemtrionem juxta agrum Bernardi Búst, versus austrum vicinum habet Michaelem Rajzer, versus orientem prata, versus occidentem silvas contingit. 3^{ium} situm est in praedio Kert-szőllő ab occidente penes agrum Michaelis Kanisa, ab oriente terminatur ad viam publicam, versus meridiem jacet juxta agrum Martini Kovasznai, quorum unum pro semine autumnali singulo anno excolitur per parochianos. Item pro fagopyri semine recipiendo quovis anno jugerum unum perarant parochiani. De caetero habet nihil.

Domus scholaris e ligneis materialibus est per parochianos aedificata, habet magister cubiculum unum in quo et scholares instruuntur, culinam 1, est in statu commodo. Eam et aedificandi et conservandi obligatio incumbit parochianis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Gamás duabus horis a matre dissita. Datur in ea oratorium ligneum miserum [169] et luridum exaltationi Sanctae Crucis dedicatum. Extat in eo altare 1, pictam Dominicae exaltationis iconem exhibens portatili lapide bono et inviolato provisum, et tribus mappis vestitum. Proventum praeter marsupialem, et e piis legatis, ac mulctis provenientem, nullum habet, actu in cassa numerat flor. 8 cruc. 48. In debitis activis erga sex per centum interusurium elocatos apud Gamasienses incolas, et quidem apud Michaelem Kiss flor. 18, apud Georgium Czár flor. 10, apud Thomam Menküs flor. 10, apud Georgium Fekete flor. 20, apud Martinum Mrav flor. 30. Pecuniae hujus, prout et annuorum proventuum curam habet ecclesiae aeconomus Michael Mrav, qui singulis annis parocho in praesentia juratorum loci rationes reddit. Hoc quoque oratorium, velut cultui divino non amplius aptum, et ruinae proximum, nisi celerius renovetur, aut aliud aedificetur, penitus occludendum veniet.

De sacra supellectili habet casulas 2, unam varii coloris, alteram nigram, utram cum stola, manipulo, velis et pallis, corporalia 8, purificatoria 20, albam tritam 1, cingulos 2, humeralia 2, mappas 3, ampullas 2, superpelliceum 1, manutergia 2, calicem 1, sed et hunc cum patenula sua exceratum. Missale 1, thuribulum cum navicula aereum 1, ritualia 2, candelabra 4, vexillum 1 cum loro, confessionale 1, vasculum pro aqua benedicta 1, aspersorium 1, cacabum cupreum 1, tintinnabulum 1, cistam pro conservatione rerum 1, campanas 2, unam cent. 1, alteram circa lib. 40 appendentem habet.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Obligatur parochus ad hanc filialem exceptis Dominicis novi-lunaribus et solemnioribus festis 4ª quavis Dominica et occurrente festo pro divinorum celebratione et dum casus fert pro infirmorum provisione, defunctis sepeliendis transire.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 148 2025. 06. 17. 13:55:49

Pro fatigiis suis percipit a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a singulo jugalia habente unum plaustrum lignorum focalium. Titulo stolae eandem stolam ab omni functione stolae obnoxia, quae in matre et filiali Bonja praestatur.

Agros in tribus calcaturis habet, in singula jugerum 1 capax duarum Pos. metr., 1um in praedio Szelestye versus [170] orientem vicinum pratis colonorum, versus occidentem contiguum agro Joannis Matussa, versus aquilonem juxta agrum Volffgangi Magyar, ab austro in vicinitate Nicolai Horvath. Alterum in praedio Policz, ad orientem vicinum pratis, ad occidentem agro Joannis Kovács, ad meridiem Nicolai Horváth, ad aquilonem Joannis Sutyor. Tertium situm est in praedio Véti, ab oriente vicinum est pratis, ab occidente agro Nicolai Szovák, ab austro Michaelis Szovák, a septemtrione Joannis Pusztai. Pro seminatura autumnali, prout et unum jugerum pro vernali cultivant filialis hujus incolae.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Joannes Bessenyei, annorum 35, Catholicus, fidei professionem fecit, ultra scribendi et legendi peritiam, et primarum arithmeticae specierum cognitionem, doctrinam nullam habet, ritus et caeremonias ecclesiae, quantum ad ejus officium requiritur, scit, munere suo tam in cantu, quam puerorum institutione bene fungitur, sobrietate mansuetudine, et pietate populo plurimum acceptus. Pulsus in quibusvis circumstantiis illi incumbit, et quoad hoc obligationi suae satisfacit.

Percipit qua simul etiam notarius in parato aere in fixo flor. 8, de frumento 18 Pos. metr., lignorum focalium currus 20, pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro cantu sub missa de requiem cruc. 15, pro scriptione testamentorum, dotalitiorum, vel instantiarum cruc. 7, pro psalmodia diurna vel nocturna cruc. 15, pro cantu valedictorio cruc. 15, pro instructione puerorum sing[ulorum] angaria cruc. 15. Ea cum obligatione, ut quos parochus, et judices locales pauperes recognoscunt, gratis pro Deo instruere teneatur.

Agros habet in tribus calcaturis, in singula jugerum 1, capax duarum Pos. metr., 1um situm est in praedio Véti, ab oriente in vicinitate jugeri Georgii Belovacz, ab occidente Joannis Tuta, versus aquilonem prope certum fontem jacet. Alterum in praedio Policz, ab oriente Nicolai Tamas, a meridie pratis, ab occidente Josephi Kovács agro advicinatur. 3^{ium} est in praedio Szelestye ad orientem pratis, ad occidentem Joannis Matus, ad austrum Nicolai Gergács, ad aquilonem [171] Volffgangi Magyar colonorum agris vicinum est. Ex his unum jugerum pro recipiendo autumnali semine peraratur ab ipsis incolis, ejus fruges demetuntur et convehuntur, pariter alterum pro fagopyro perarant parochiani, reliquus circa illud labor soli ludimagistro incumbit. Pratum nullum habet, sed a communitate praestatur illi faeni currus unus.

VPL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 149 2025. 06. 17. 13:55:49

Domus scholaris est ligneis materialibus aedificata, complectitur duo cubicula, unum servit pro habitatione ludimagistri, alterum pro scholaribus pueris, culinam unam, est in statu desolato, et propter culinae statum incendii periculo exposita. Eam aedificandi, conservandi et reparandi obligatio est penes incolas loci.

TERTIA FILIALIS est Fiad, distat a matre duobus horae quadrantibus absque ecclesia, nec in ea quidquam est, praeter duas campanas, quarum una lib. 30, altera unum circa cent. appendit. Parochus obligatur, ubi necessitas postulat, pro sacramentorum administratione et defunctorum sepultura transire, et solerter curare ne fideles eorumque parvuli doctrina caelestis pabuli destituti, in Catholicae fidei, et praeceptorum ignorantia sordescant.

Parochus obligationis hujus intuitu habet a quolibet pari de parato aere cruc. 15, de frumento unam Pos. metr., a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium. Titulo stolae quantum in matre, et reliquis filialibus, hic etiam tantum illi praestatur.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae magister est Stephanus Bosnyák annorum 40, Catholicus, fidei professionem fecit, primis tantum literarum principiis imbutus est. Ritus et caeremonias quantum opus est, scit, in cantu et puerorum instructione officio suo satisfacit, moribus probus et integer, populo exemplo est. Pulsus omni tempore illi incumbit, suam quoad hoc obligationem rite implet.

Qua magister una et notarius habet in fixo flor. 6 et 16 Pos. metr. frumenti, item lignorum focalium currus 15, pro pulsu contra tempestatem a quovis hospite unum manipulum de frugibus. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a schaedis denunciationum cruc. 7, a psalmodia nocturna vel diurna cruc. 15, [172] pro cantu valedictorio cruc. 15, pro pedagogia a singulo puero solvendi capace annue flor. 1, a scriptione testamentorum, dotalisticarum literarum et instantiarum cruc. 7.

Domus scholaris e viminibus contexta, lutoque illita est, instructa est praeter culinam uno cubiculo, in quo etiam scholares pueri instruuntur. Est in statu commodo, obligatio eam aedificandi, conservandi et reparandi est penes loci incolas.

De parochianis et horum obligatione

In matre Kiss-Bár, ubi aeque ac in filialibus omnes incolae Catholici sunt, numerantur animae confessionis capaces 655, incapaces 243.

In filiali Bonja capaces confessionis 340, incapaces 127.

In filiali Gamás confessionis capaces 510, incapaces 251.

In filiali Fiad confessionis capaces 155, incapaces 70.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 150 2025. 06. 17. 13:55:49

Populus pro suae capacitatis modulo in pietate satis fundatus est, et in rudimentis fidei instructus. Scitu seu necessitate medii, seu praecepti ad salutem necessaria bene edoctus est. Unde Dominicis festisque diebus ecclesiam sedulo adeunt, sacro missae sacrificio reverenter assistunt, verbum Dei attente nec sine immodico parochi solatio audiunt, orant. Psallunt, cumprimis pias de Sanctissima Trinitate ab exordio sibi familiares cantilenas tam in ecclesia, quam in processionibus. Praecepto confessionis et communionis Paschalis neminem, a quo satisfactum non esset, advertit parochus, quamvis quotannis schaedulas sedulo colligat.

Publicus notorius peccator nullus in hac parochia observatus est, unde usque modo ad solita talium emendationis remedia confugere opus non erat. Apostata quoque nullus est, qui vero relicta haeresi opera, et zelo moderni parochi Deo adjutore fidei Catholicae aggregati sunt, numerantur sequentes: Catharina Trajber annorum 10, hujus mater Catharina Szaiczer e Luteranismo, Petrus Komaromi annorum 70, Stephanus Kovács annorum 36 e Calvinismo, Stephanus Szabó e Lutheranismo conversi, abjurata perfidia judaica Judaei Kiss-Báriensis famulus Josephus Christum agnovit, et cum superiorum scitu ac indultu baptisatus est.

In ambitu parochiae Kiss-Báriensis nulla datur virorum, aut mulierum confraternitas, sicut nec hospitale ullum, nec ullus probatae religionis ordo. [173]

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus excepta possessione Fiad dantur obstetrices, eaeque Catholicae, adjuratae et ad valide baptisandum in casu necessitatis sufficienter instructae. Existunt etiam caemeteria extra ipsorum locorum septa, benedicta, et contra pecudum et pecorum incursiones munita. Vespilones nulli sunt ejusmodi, quibus ex officio incumberet, scrobes effodiendi et mortuos tumulandi obligatio, verum in casu funeris alii et alii mercenariam locant operam suam, defectus tamen hactenus nullus emersit. Atque haec etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 151 2025. 06. 17. 13:55:49

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Igaliensis die 12ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Igaliensis ecclesia anno 1750 communibus Celsissimi Principis Caroli Botytyányi, et Igaliensium sumptibus e solidis materialibus est aedificata in honorem Sanctae Annae benedicta. Exstant in ea altaria 2º utrumque portatili lapide bono et inviolato provisum, tribus mappis, aliisque requisitis instructum, dotem fixam nullam habet, proventus autem, quos habet, proveniunt e marsupiali eleemosyna, et pulsu campanae majoris, tunc solum si funus infantis esse contingat, ex his duobus titulis percipit annue circa flor. 13. Ex fundatione praenominati Celsissimi Principis pro lumine coram Sanctissimo in lampade alendo percipit e cassa dominii Somodoriensis quovis anno flor. 20. Ex interusurio capitalis summae 200 flor., annue flor. 12. Actu in cassa habet flor. 40 den. 66 ⅔. In debitis activis habet praeterea 351 flor. erga legale interusurium elocatos apud diversos, super quibus chartabiancae, prout et paratum aes conservatur in cista, sera duplici, quarum unius clavim parochus habet, provisa, haec cista loco tutissimo quidem conservantur syndicus nihilominus ecclesiae constituetur, qui parocho coram dominali officiali, et primoribus loci de perceptis, et erga parochi assignationem factis erogationibus [174] quotannis rationes reddet. Sacram supellectilem habet et quidem a Celsissimo Praenominato Principe, monstrantiam, ciborium, calices 2, pyxidem pro sacris liquoribus omnia ex argento habet item unum calicem ex cupro bene inauratum, ciborium 1 ex cupro inauratum, pyxidem pro sacro viatico ad infirmos deportando 1 argenteam, crucem vetusti operis cum effigie Salvatoris ex argento 1, pontificale majus 1, missalia de sanctis 2, de requiem 1, ritualia 2, librum Evangeliorum 1, casulas cum suis stolis, manipulis, velis varii coloris 5, casulas nigras cum suis appertinentiis duas, albas 6, cingulos 4, amictus 7, corporalia 8, pro pallis affigi solita 7, purificatoria 28, mappas 12, manutergia majora 5, minora 6, superpellicea 2, quae omnia munde pro decore domus Domini conservantur. Tintinnabula 4, campanas 4, unam 6 cent. et lib. 95, alteram 3 cent. lib. 13, tertiam 2 cent. et lib. 36, 4am agonizantium lib. 25.

Venerabile Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione altera quavis hebdomada renovatur, hostiae etiam altera quavis hebdomada recentes parantur, et in apto, siccoque loco asserrantur.

Habet ecclesia fontem baptismalem bona munitum clausura, et in loco decenti collocatum una cum sacris liquoribus, quos cum recenter aquirit parochus juxta praescriptum ab ecclesia ritum, fontem baptismalem suo convenienti tempore renovat.

De dominis terrestribus et patronis

Terrestris dominus est excellentissimus dominus Theodorus comes Botthyán, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, et obligationi patroni satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 152 2025. 06. 17. 13:55:49

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Joannes Kristal[1] annorum 34, linguam unice Hungaricam callet, eaque sola tam in matre, quam in filialibus servit, studia theologica absolvit Tyrnaviae in Seminario Generali Cleri Regni Hungariae, est canonice investitus et installatus, curam animarum in annum 10um gerit. Libri, quibus provisus est, potissimum, imo praeter Conciones p. Landovics et Conciones Andreae Illyés ad propriam ejus personam pertinent, sunt vero sequentes: Sacra Biblia Latina Vulgatae editionis, Concordantiae Bibliorum, Tyrinus Scripturae interpres Prihing Canonista in 2. tom., Moralistae [175] Antoen, Herczig, Engelmajer, de impedimentis matrimonii, Casus conscientiae sub nomine Lambertini, Concionatores, p. Lohner Bibliotheca, opera omnia p. Fabri, Spicilegium p. Claus Ginter, Pazmán Peter, Martinus Biró, Stephanus Szabó et Kaprinai, Segneri Quadragesimales. Controversistae Petri Pazman Kalausz. Compendium controversiarum Pierstl. Spirituales: Avancini Meditationes, Clericus instructus, Thomas Kempensis, Stainihurstius, Quotidiana pietatis exercitia, Epistolae Sancti Hieronimi, Sancti Chrisostomi, Sancti Gregorii, Philotea Sancti Salesii, Muratorius Hungaricus, Catechistae: Nucleus catecheticus, Catechesis Hungariae ad usum Diaecesis Agriensis variae classis, Concilia Hungarica authore Peterffy, Concilium Tridentinum, Imago novae et veteris Hungariae. Institutiones ecclesiasticae Benedicti 14^{i}, Dictionarium Latino Hungaricum, Epitome p. Mansi, Rudimenta Historicae, Synopsis globi terraquei, 8° scholastici Tractatus. Provisus est etiam cum matricula, tum protocollo, in hoc inscribit benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones et quasvis diaecesanas ordinationes, in matriculam autem nomina baptisatorum, copulatorum, mortuorum, ad fidem Catholicam conversorum.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat. Diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a} celebrat, offertque missam Deo pro populo sibi credito, stipendium lecti missae sacrificii grossi 8° cantati est flor. 1. Absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, post concionem venturos, et festos et jejuniorum dies populo annunciat, et siquos inter matrimonium contrahendum sit, eos juxta decretum synodi Tridentinae promulgat. Iisdem diebus Dominicis et festis per totius anni decursum post prandium juventuti praecepta, et doctrinam fidei exponit et catechisat, absoluta catechesi in solemnioribus festis vesperas, alias autem lytanias celebrat.

Sacramenta semper absque ulla cunctatione petentibus administrat, neque adhuc infans aliquis sine baptismo, aut infirmus sine morientium sacramentis ejus vel [176] levissima culpa decessit. Sanctissimum Sacramentum, qua potuit maxima veneratione deportabat ad infirmos, posthac deferet intra matris parochiae ambitum cum tempus, et casuum circumstantiae admiserint superpelliceo indutus puero cum lampade, aut campanulae pulsu praecedente. Lampas coram Sanctissimo diu noctuque ardet.

[1] Kristál (Kristáll) János (†1784). Pfeiffer, 1987. 652.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 153 2025. 06. 17. 13:55:49

De proventu parochi

A quolibet pari titulo lecticalis pecuniae percipit parochus cruc. 15 frumenti autem mediam Pos. metr., a quolibet hospite vineam habente 8 medias musti, ab iis, qui jugalibus provisi sunt lignorum focalium currum 1. Titulo stolae a baptismo cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, a neonuptae cruc. 17 vel strophiolum, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Nomine liberae stolae ab extraneis, et intra parochiae ambitum habitantibus, sed qui lecticalia non solvunt, neque ulla ratione alia ad subsistentiam parochi contribuunt, duplum ordinariae desumit.

Terras arabiles habet in 3^{bus} calcaturis, in quavis calcatura jugera 4, insimul 12 metr. Pos. capacia, quae seruntur, metuntur, pleneque per parochianos cultivantur. Primus ager est in plaga infra fornacem latericeam sita non procul ab oppido a septemtrione in vicinitate fabri ferrarii, a meridie in vicinitate agri Francisci Vas. Alter est in plaga versus viam ad Szil ducentem sita, in vicinitate ab oriente ad incolam Szép vocatum pertinentis agri, ab occidente jacet penes agrum Francisci Boczar. Tertius est ad limites Szilienses penes agrum a septemtrione Thomae Totth, a meridie penes agrum Joannis Szilva. Habet praeterea in plaga juxta viam Kásokiensem sita duo jugera penes sylvam, a parte superiori in vicinitate Josephi Varga, ab inferiori parte in vicinitate Georgii Szalai, quae duo jugera propriis sumptibus cultivat parochus. Demum in insula jugerum unum pro cannabibus, intra similia jugera Francisci Polgár et Joannis Báán situm, quod pariter ipse parochus cultivari curat.

Prata habet 3^{ia} proferentia faeni currus 10, quae cingunt, [177] falcant, colligunt et convehunt parochiani. Unum ex his pratis in vicinitate possessionis Ráksy, penes pontem domumque molitoris est, alia duo prata jacent ad limites Ráksienses in valle, et pone viam ad Mernye ducentem intra prata Georgii Bise et Georgii Antal. Insuper habet hortum intra Michaelis Fodor et Joannis Kovács hortos pro cannabibus.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Josephus Pap annorum 22, absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem deposuit, caeremonias, et ritus ecclesiae commode scit, scientiam officio suo competentem habet, munere suo tam in cantu, quam parvulorum institutione bene fungitur, morum est bonorum. Pulsus campanarum in quibusvis circumstantiis ludimagistro incumbit, hac etiam in parte obligationi suae satisfacit.

Proventum e fixa parati aeris solutione habet flor. 15, de frumento 30 metr. Pos., pro pulsu contra tempestatem habet a quolibet hospite unum manipulum frugum frumenti, a vineam habentibus duas medias musti, lignorum focalium currus 30. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a pulsu pro funere cruc. 6, pro nocturna psalmodia cruc. 34, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro instructione parvulorum, ita nihilominus, ut pauperum solvere non valentium proles gratis instruere teneatur singillative per annum flor. 1 cruc. 30.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 154 2025. 06. 17. 13:55:49

Agros habet in tribus calcaturis in quavis calcatura jugera duo, insimul 6 Pos. metr. capacia, quae per parochianos plene cultivantur. Primus est in plaga ad viam Ráksiensem sita, vicinusque est a septemtrione agro Joannis Babesi, a meridie Joannis Ribinyi. Alter est in plaga ad viam Szilensem posita, a septemtrione penes agrum Joannis Szili, a meridie penes agrum Joannis Nagy. Tertius jacet in plaga ad limites terreni Szilensis procurrente, positusque est inter agrum parochialem, et agrum Joannis Szilva. Habet item unum agrum in via Kásokiensi inter agros Joannis Sipos et Joannis Baán, quem suis sumptibus excolit. In insula habet frustum terrae pro cannabibus suis sumptibus cultivandum. Pratum [178] penes domum comitatensem duos currus faeni proferens. Demum prunetum exiguum intra hortum Stephani Bornemisza et Josephi Deső positum.

Domus parochialis e solidis materialibus est constructa, continet pro habitatione parochi cubicula duo, pro familia unum, culinam et cameram, excepto tecto omnia in statu bono. Domus ludimagistri pariter e solidis materialibus est aedificata, unum pro ludimagistri incolatu, unum pro scholaribus pueris continet culinam praeterea et cameram, hujus etiam tectum pluviis pervium est reparatione indiget. Obligatio aedificandi, conservandi et reparandi, et unam et alteram cum concursu dominii ad parochianos pertinet.

VFL 2025 e-archívum

De filialibus

Ad matrem ecclesiam Igaliensem titulo filialium pertinent possessiones Ráksi, Magyar-Atád, et praedium Dada.

PRIMA est filialis Ráksi a matre Igal mediae horae spatio dissita, extat in ea ecclesiola honori Sancti Bartholomaei ab Adamo Acsády quondam episcopo Weszprimiensi aedificato anno 1740 habetur in ea altare 1 portatili lapide bono et integro instructum, et tribus mappis et antipendio vestitum. Proventus alios non habet, quam marsupialem in festo patroni colligi solitum, facitque den. 35, item nonnunquam e piis legatis, e quibus collectos habet flor. 75 den. 20, quorum administrationem conformiter ad ordinationem circa penum ecclesiae matris factam, posthac regulabit parochus.

Provisa est ecclesiola haec calice cum patena sua cupreo 1, qui cum defectuosus sit eum parochus renovari curabit casulas diversi coloris 2 cum suis appertinentiis, nigram unam pariter suis requisitis instructam, corporalia 2, purificatoria 6, humeralia 2, albam 1, cingulum 1, antipendia 2, superpelliceum 1, mappas 6, manutergia 3, missale de communi 1, de requiem 1, tintinnabulum 1, campanula 1, quae appendit lib. 40.

Parochus in ecclesia hac obligatur celebrare in festo Sancti Bartholomaei, qua die patrocinii saepius tamen [179] celebrat, nempe occasione benedictionis segetum, domorum et cum ad infirmos, vel pro sepultura omni amota mora transit. Pro fatigiis suis percipit in fixo flor. 10 et 16 Pos. metr. frumenti, lignorum focalium org. 6.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 155 2025. 06. 17. 13:55:49

Agros habet in tres calcaturas divisos, in qualibet calcatura habet jugera duo sex Pos. metr. capacia, quae per filialis istius incolas cultivantur. Primus est in via Merenyensi, ubi eam via Karadiensis dissecat penes agrum Stephani Korocz. Alter est in plaga juxta viam Magyar-Atadiensem sita, ubi a septemtrione vicinus est ager ludimagister Raksensis, a meridie ager molitoris. Tertius est in plaga versus Dada sita, qui advicinatur agris pastorum communitatis, habet praeter recensitos agrum adhuc unum unius jugeri inter agros Stephani Korocz, et pastor communitatis, quem suis impensis cultivat. Demum pratum in loco antiqui caemeterii, proferens duos currus faeni, quod filialistae Ráksenses falcant, colligunt et faenum convehunt.

De scholae rectore, obligatione et proventu

Scholae rector est Adamus Vasvári annorum 76, Catholicus, caeremonias novit, doctrinam officio sufficientem habet, pulsus semper illi incumbit, in parato aere a communitate habet flor. 5, de frumento 10 metr. Pos., a pulsu contra tempestates a quolibet hospite manipulum 1, a singulo vinicola 2 medias musti, a jugalia habentibus currum 1 lignum focalium, ab instructione singuli pueri annue flor. 1 den. 50, a funere 11 ⅔ den., pro nocturna et diurna psalmodia den. 40, a pulsu funebri den. 5, pro scheda promulgatoria den. 11 ⅔.

Agros in 3 calcaturis habet 3, sing[ulum] 3 metr. Pos. capacem, 1um in via Merenyensi intra viam et agrum parochialem. 2um intra agrum parochialem itidem, et Emerici Kovács. 3^{ium} versus Dada inter agrum parochialem et agrum pastoris communitatis, habet etiam pro cannabibus et cauletis frustum terrae, loco prati habet 1 currum faeni. Praeter scholam habet 1 cubiculum et culinam.

VCL 2025 e-archivum

SECUNDA FILIALIS est Magyar-Atád dissita a matre quinque horae quadrantum spatio, habet ecclesiolam Sanctissimae Trinitatis honori sumptibus spectabilis domini Josephi Tallián anno 1759 aedificatam absque dote, proventum nullum habet. Extat in ea altare 1 omnibus requisitis et quidem portatili lapide bono ac integro instructum, habet calicem 1 cum patena cupreum bene inauratum, ciborium cupreum inauratum 1, casulas 2 [180] cum suis appertinentiis, albam 1, humerale 1, corporalia 4, purificatoria 4, mappas 6, manutergium 1, tintinnabulum 1, missale 1, campanam 1 lib. circa 40 appendentem.

Parochus pro fatigiis suis habet in fixo flor. 5 et insuper pro labore sex falcatores illi praestant. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, ab introductione neonuptae cruc. 17 vel strophium a copulatione flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Titulo liberae stolae duplum ordinariae.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 156 2025. 06. 17. 13:55:49

De ludimagistro

In hac filiali scholae rector Michael Fejér annorum 68, grammatista fuit, officio suo satisfacit, bonorum est morum, fidei professionem deposuit. Pulsus semper illi incumbit. In parato percipit a confessionis capacibus den. 50, ex tritico mixto a singulo pari ½ metr. Pos., universim metr. Pos. 6, ex ligno focali a quolibet jugalia habente 1 currum, a pulsu funebri den. 5, pro comitiva funerum den. 20. Agros, prata, vineas non habet.

TERTIA FILIALIS est praedium Dada, in qua tum parochus, cum scholae rector praeter stolares obventiones nihil habent.

Ludimagister Ráksiensis huc deservit.

De parochianis eorumque obligatione

In matre Igal Catholici sunt confessionis capaces 820, incapaces 384, Helveticae confessioni addicti 6.

In filiali Ráksy Catholici confessionis capaces 308, incapaces 88, Helveticae confessionis 27.

In filiali Nagy-Atád[1] Catholici confessionis capaces 94, incapaces 53, Helveticae confessionis 284, Augustanae confessionis 12.

In praedio Dada Catholici confessionis capaces 6, incapaces 6. [181]

Populus devotus est ac, dum per labores non impeditur, etiam ferialibus diebus in ecclesia frequens. Rosarium et pias cantilenas de Sanctissima Trinitate concinit, in rudimentis fidei instructus est, satisque formatus, frequentius per anni cursum conficentur, plurimi de populo, praecepto autem Paschalis communionis praevie confessi omnes omnino satisfecerunt. Publico vitio notatus, qui fidelibus offensioni extitissent, aut existerent intra parochiae suae ambitum versari neminem advertit parochus, sed neque pateretur prava per tales exempla morum aliis praeberi, ut adeo si scandalosus quis deprehenderetur, is vel adhibitis congruis remediis emendatus corrigeretur, vel si corrigi se non pateretur, in ovili parochiae hujus non perseveraret.

Apostata nullus est, unicus autem Nicolaus Simon, qui opera parochi ecclesiae Catholicae aggregatus est. Is inscriptus est matricae cum designatione aetatis, loci originis, haeresis, quam abjuravit, diei et anni, quo conversus est, deinceps praerecensitae designationi, si qui conversi fuerint, addentur etiam duorum, triumve testium nomina, coram quibus a talibus fidei professionem fieri contigerit.

In parochia hac nullum datur hospitale, nec ullus approbatae religionis ordo, confraternitas autem de perpetua Sanctissimi Sacramenti adoratione erecta sub cura parochi datur.

[1] Elírás, helyesen Magyaratád.

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 157 2025. 06. 17. 13:55:49

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrix tam in matre, quam in filiali Ráksi habetur Catholica adjurata, et ad valide baptisandum pro casu necessitatis bene instructa. In Magyar-Atád datur etiam acatholica, quam parochus num sciat baptisare, examinabit, examinatam si Catholicam in ejus locum introducere commode non posset, adjurabit. Caemeterium datur in Igal aeque ac in filialibus extra septa locorum in Igal cinctum, et quia vetus sepulturae locus est, supponendum, quod benedictus. In oppido Igal vespilones pro inhumandis corporibus defunctorum habentur, in filialibus mutuo sibi invicem subserviunt. Atque haec etc. [182]

VFL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 158 2025. 06. 17. 13:55:49

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Sziliensis die 12ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Sziliensis ecclesia e vetustis ruinis aedificata est per illustrissimam Hunyadianam familiam, et honori sancti regis Stephani dedicata, non est consecrata, sed benedicta tantum. Exstant in ea altaria 3ia, quae portatilibus lapidibus bonis et inviolatis instructa tribusque mappis et antipendio suo vestita sunt.

Ecclesia haec habet vineam in promontorio Sziliensi sex fossorum, quae propriis ecclesiae impensis cultivatur, ex ejus fructu, marsupiali eleemosyna, et piis legatis ac campanarum pulsu interusurio percipit annue circa flor. 70. In activis debitis apud Judaeum Sziliensem existentibus habet flor. 100, actu in cassa numerat flor. 200. Proventus colliguntur in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus habere solet, munitam, et conservantur sub cura aeconomi ecclesiae, qui a modo in posterum singulis annis de perceptis et erogatis parocho coram dominali officiali, et juratis loci rationes reddet.

Calices cum suis patenis argenteos bene inauratos habet 2, monstrantiam 1, ciborium 1, utrumque cupreum bene inauratum, crucem majusculam 1, minores 5, pyxides e cupro duos deauratas, quarum una pro sacro viatico ad infirmos deferendo, altera pro sacris liquoribus conservandis deservit, casulas Nº 13, amictus 8, albas 6, cingulos 5, dalmaticas 2, pluviale 1, superpellicea 3, corporalia 20, purificatoria 46, missalia 3, urceolos 6, quae pro decore domus Dei munde et nitide conservantur. Adsunt praeter recensita duo paria vestium pro pueris ministrantibus, vexilla 2, organum 1, campanae 4, quarum una 6 altera 4, tertia 2 cent., 4ª lib. 18 appendit, habetur in ecclesia hac etiam fons baptismalis, qui penes altare minus collocatus est, bonaque clausura munitus, sacri liquores in proximae lateralis arae tabernaculo repositi conservantur.

Venerabile Sacramentum altera quavis hebdomada tam [183] pro publica adoratione, quam pro fidelium sacra communione renovatur, hostiae recentes pro consecratione quavis hebdomada parantur, et in loco sicco et apto conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus baro Joannes Nepomucenus Hunyadi, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, patronique officia adimplet. Capellam privatam in suo curiali fundo Sancti Joannis Nepomuceni honori erectam, habet dominus Vlasics, quae eleganti arula, omnibusque requisitis decenter est instructa, habet calicem 1 cum patenula bene inauratum, casulam cum suis requisitis decoram, albam, amictum, cungulum et tintinnabulum, unam

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 159 2025. 06. 17. 13:55:49

item campanulam in turri capellae pendentem. In capella hac alias facultate ordinarii erecta non adest missas celebrandi facultas, ideoque nec missae in eadem celebrantur.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Paulus Szombathelyi[1] annorum 56, linguas callet Hungaricam, qua sola servit, et Germanicam in tantum ut paenitentes audire possit, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae investitus et installatus est, servit in cura animarum in annum 27um. Libris ad se pertinentibus provisus est, suntque sequentes: Theologia moralis p. Raiffenstuel, Compendium p. Vigand, Centuria casuum p. Adami Bulghabár, Concilium Tridentinum, Fasciculus Biblicus, Catechismus Romanus, Memoriale confessariorum, Expositio damnatarum propositionum, Fabulae Aesopi, Thomas Kempis, Biblia Sacra Latina, Concordantiae Sanctae Scripturae, Horologium Principum, Controversiae Pazmanni, Apologia Divi Hyeronimi, Concionatores exempla Biblica, Centuria Funebris, Josephi Ignatii Conciones Dominicales et festivales in 4 tom., Currus Israel, Andreae Laselve et Martini Biró Conciones, Speculum exemplorum, Dictionarium Parispapai. Ad parochiam vero pertinentes sunt, Theologia moralis p. Raiffenstuel, p. Lajmán, Tribunal Confessariorum, Polyanthea, sive Cordinatio Sanctorum Canonum, Concionatores: p. Fabri, Klausz, Haimbach Rhetorica Christiana, Petrus [184] Pazmán, Rafael Delanvecz, Imago vitae et mortis, Currus Israel, Andreas Illyés, Centuria funebralis concionum, Biblia Sacra Latina et Hungarica, Catechismus Andreae Illyés, Historia p. Pexenfelder, Laselve Catechismus Romanus, Concilium Tridentinum, Compendium Theologiae moralis Buzeumbaum, Liber sub titulo promptuarium privilegiorum, Hyerarchia ecclesiastica, Manuductio de Sancti Petri principatu, Conclusiones Theologicae de jubilaeo, Ratio status immortalitatis, Panormitanus, Concilium anti-Tridentinum Lutheranum et complures minuti libri.

Provisus est tam matricula, quam protocollo. Matriculae inscribit copulatos, baptisatos, mortuos ad fidem Catholicam conversos, in protocollum autem benignas resolutiones regias, ordinationes et constitutiones tum episcopales, tum vicariales inserit diligenter.

Sacrum missae sacrificium diebus Dominicis et festis in hyeme a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora10^{a}, a festo autem Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a} inchoat, et his diebus offert illud Deo pro sibi creditis fidelibus. Stipendium pro sacro cantato flor. 1, pro lecto sunt cruc. 24. Ad concionem singulo quovis festo et Dominico die inomisse nisi legitime impediatur, dicit, post concionem festos et venturos jejuniorum dies populo annunciat, et si sint, quos inter matrimonium contrahendum est, eos juxta Tridentinae synodi decretum promulgat. Catecheses pariter Dominicis et festis diebus post prandium facit, et juventutem in rebus fidei et morum solerter erudit, absoluta catechesi lytanias cum populo servat.

[1] Szombathelyi Pál (†1784). Pfeiffer, 1987. 996.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 160 2025. 06. 17. 13:55:49

Sacramenta petentibus omni amota mora administrat, sacrum viaticum cum omni devotionis et reverentiae significatione defert, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente, sed cum id satis non sit, deinceps in quantum temporis circumstantiae, et casuum emergentium ratio patietur, intra matris parochiae ambitum, superpelliceo indutus deferet, curabitque, ut in ecclesia saltem coram Sanctissimo ardentem lampadem diebus festis et Dominicis, sub officiis divinis posthac habeat.

Proventum in parato lecticalem habet a singulo pari cruc. 15, [185] de frumento Pos. metr. 1. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae, uti etiam neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Titulo liberae stolae percipit duplum ordinariae lignorum focalium ab jugalia habentibus singillative plaustrum 1.

Agros habet in tribus calcaturis, pro autumnali semine secundum annuum cursum calcaturarum excolunt parochiani ad capacitatem 12 Pos. metr., pro vernali semine ad capacitatem 5 Pos. metr. Agri parochiales in 1ª calcatura sunt capaces Pos. metr. 18, et jacent inter agros dominales, et ad localem ludimagistrum spectantes. In 2ª calcatura capaces metr. Pos. 18, in vicinitate agri ludimagistri, et coloni Josephi Vitek. In 3ª calcatura sunt capaces metr. Pos. 25 in vicinitate viae regiae ab una, ab altera vero parte in vicinitate agri ad communitatem localem pertinentis. Pratum habet unum proferens faeni currus 5, situm est in vicinitate pratorum ad diversos colonos spectantium, pratum hoc falcant parochiani, et faenum convehunt.

Praeter recensitos fundos possidet parochus vineam unam cum pratello in promontorio Gadás dicto sitam, in vicinitate vinearum domini Antonii Gál et coloni Martini Kiss, fossorum quatuor, quam suis impensis cultivat. Vinea haec legata est parocho una cum pratello erga obligationem 12 missae sacrificiorum singulis annis celebrandorum, legantis intentioni accurate satisfit.

Habet praeterea parochus e fundatione inclytae familiae Hunyadianae annue flor. 30, erga obligationem quovis die sabathi missae sacrificium ad intentionem fundatoris persolvendi, quam intentionem quemadmodum parochus accurate implet, ita absque defectu expositam 30 flor. summam percipit e cassa dominali. Pro fundationis majori securitate dominus parochus literas fundationales curabit transumi, et per magistratualem personam vidimari, hocque vidimato exemplo apud se retento, originalem literam transponet Weszprimium, ibidem in tabulario officii vicariatus conservandam.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Ladislaus Korponai annorum 28, absolutus poeta, [186] Catholicus fidei professionem deposuit, caeremonias et ritus ecclesiae pro officii sui exigentia callet, habetque scientiam competentem suo officio, cui tam in cantu, quam in puerorum instructione satisfacit. Morum bonorum est, neque vitio alicui deditus esse, est observatus. Pulsus in quibuslibet temporum circumstantiis illi incumbit, et quoad hoc parochianis satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 161 2025. 06. 17. 13:55:49

Proventum, aut potius servitii sui pactam mercedem habet in fixo parati aeris flor. 15, et de frumento metr. Pos. 30. Qua autem notarius habet flor. 15, ex mola 6 Pos. metr. frumenti. Titulo stolae a sepultura percipit cruc. 7, a psalmodia nocturna et diurna cruc. 24, pro cantu sub requiem cruc. 15, pro scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, pro instructione puerorum annue flor. 1 cruc. 30, si qui tamen pauperes sint, talesque esse parochus recognoscat, gratis pro Deo eos docere tenetur, a pulsu campanarum tempore funerum percipit cruc. 9, qua notarius a scriptione testamentorum habet flor. 1, pro dotalisticis literis cruc. 12, aut marianum pro arbitrio scribi curantium.

Agros habet in tribus calcaturis in singula calcatura tria jugera, quae ubique in vicinitate agrorum parochialium et Martini Vidovics sita sunt, singulum capit metr. Pos. duas excoluntur per parochianos.

Domus parochialis media sui parte e solidis materialibus est constructa, continet cubicula 2, culinam et cameram, subtus eam est cellarium. Item qua parte lignea est, unum cubiculum pro familia, quae pars ruinosa est, domus ludimagistri e crudis materialibus constat, complectitur duo cubicula, unum pro habitatione ludimagistri, alterum pro scholaribus culinam, et cameram unam, provisum est cellario, haec prope nova est, utramque aedificandi, conservandi et reparandi obligatio paratas impensas et materialia suppeditante dominio est penes parochianos.

VFL 2025 e-archivum

De filialibus

Ad matrem Sziliensem ecclesiam pertinent tanquam filiales possessiones N° 4 et praedia 2.

PRIMA EST POSSESSIO Bűsű, quae distat a matre una hora. Datur hic capella publica a domino Gabriele Gál anno 1736° erecta, absque dote, provisa est calice 1, una cum sua patenula bene inaurato, ciborio 1, lampade ante aram [187] pendente, casulis 2^{bus} omnibus requisitis instructis. Albis 2, amictibus 2, cingulo 1, monstrantiola pro sacris reliquiis, campanis 2, quarum una lib. 55, altera lib. 20 appendit, divina ex ordinarii in actu visitationis remonstrata facultate singulis diebus divina celebrantur per dominalem capellanum, qui diebus festis et Dominicis absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, et post prandium catechisat, et cum indultu parochi sacramenta administrat, et mortuos sepelit salvo tamen ad liberam parochi dispositionem stolari proventu, praeterquem alioquin nihil habet.

Ludimagister non datur.

SECUNDA FILIALIS est possessio Kazsok, distans a matre una hora. In hac filiali sicut Catholici exigui sunt, ita nihil pro sacro usu apud illos constitutum reperitur. Parochus unice pro infirmorum provisione, et sepeliendis mortuis transire obligatur. Pro fatigiis praeter stolarem, nullum alium proventum habet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 162 2025. 06. 17. 13:55:49

TERTIA FILIALIS est Patalon, distans a matre media secunda hora, absque ecclesia, parochus obligatur pro sacramentorum administratione, et sepeliendis mortuis transire. Cujus obsequii titulo habet a singulo pari cruc. 15, ac praeterea stolam ab omni functione stolari solutioni obnoxia eandem, quae in matre praestatur.

QUARTA FILIALIS est Magyarod, distans a matre uno quadrante horae, ecclesia caret.

QUINTA PRAEDIUM Rácz-Egress, quae mediae secundae horae spatio.

SEXTA praedium Kiss-Bécz unius horae spatio a matre distantia, in nulla harum quidquam est, unice parochus cum casus fert, pro infirmorum provisione, aut sepultura occurrente, ad has filiales transit, qua occasione stolam ordinariam, aut si solvendi capaces sint stolae ordinariae duplum ab iis desumit.

De parochianis et horum obligatione

In matre Szil numerantur confessionis capaces 1204, incapaces 283, omnes religionis Catholicae.

In filiali Bűsű Catholici confessionis capaces 107 incapaces 33, acatholici sunt 335. [188]

In filiali Kazsok animae Catholicae sunt insimul 9, Helveticae confessioni addicti 365.

In filiali Patalon Catholici confessionis capaces 20, incapaces 12, acatholici 119.

In filiali Magyarod Catholici confessionis capaces 50, incapaces 22, acatholici circa 100.

In praedio Rácz-Egress Catholici confessionis capaces 15, incapaces 5, acatholici 13 circa.

In praedio Kiss-Becz Catholici confessionis capaces 12, incapaces 4, acatholici circa 8.

Populus ipsam matrem parochiam incolens devotus est, et feriatis etiam diebus in ecclesia frequens, clara voce rosarium de Sanctissima Trinitate orat, et cantilenas concinit, in rudimentis fidei bene instructus est, quod de filialium incolis adfirmare parochus non potest. Unde in memoriam ei revocatur, et has inter haereticum populum palantes oves ex earum esse numero, quarum sanguis de manibus illius repetetur, ne igitur eorum ignorantia, quae ad salutem assequendam scitu necessaria sunt, intereat, interitusque illius pastoris incuriae merito imputetur, solerter omnique virium contentione intendat, ut quovis anno saepius dispersos per filiales suas fideles in unum colligat, eosque ad salutem necessaria edoceat, et edoctos examinet.

Criminibus gravioribus praecipue scandalum in fidelibus proferre notis, implicitus esse aliquis non scitur, si porro seu malitia, seu fragilitate in simile quid prolabatur talem parochus idoneis ad correctionem mediis, et si ad emendationem

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 163 2025. 06. 17. 13:55:49

mitiora non proficerent, implorata dominali assistentia ad frugem reducere studebit. Annuam confessionem singuli peregerunt, et Paschalis communionis praecepto satisfecerunt.

Apostata a vera orthodoxa fide non reperitur, conversi autem zelo moderni parochi sunt sequentes, et quidem: Joannes Szabó cum consorte sua, Joannes Balás cum uxore sua et duobus filiolis, et filiabus relicta haeresi Lutheri fidem Catholicam professi sunt. Anna Bessenyei, Joannes Dora cum sponsa sua Elisabetha Calvini sectam ejurarunt, qui omnes [189] cum designatione eorum aetatis, loci, originis, diei et anni conversionis matricae inscripti inveniuntur, deinceps praerecensitorum insertioni addentur etiam duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facturi sunt, nomina.

In parochia hac dantur confraternitates Sanctissimae Trinitatis, Sacratissimi Corporis Christi, et cordigerorum Sancti Francisci omnes sub cura, et directione parochi, hospitale autem nullum, nec ullus probatae religionis ordo existit.

De obstetricibus et vespilonibus

In matre datur obstetrix Catholica, in filiali Kazsok acatholica utraque adjurata, et in casu necessitatis ad valide baptisandum instructa est. Caemeterium extra possessionem positum est, benedictum et ad arcenda pecora munitum. Vespilo autem habetur certus, cui ex officio incumbit scrobes effodiendi et mortuos tumulandi obligatio. Atque haec etc.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 164 2025. 06. 17. 13:55:49

Canonica visitatio

Parochiae et ecclesiae Gellensis[1] die 13[a] Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Gellensis anno 1765 e solidis materialibus suis propriis impensis subsidio parati aeris a dominio adauctis perfecta, et consumata est, et benedicta, et dicata est honori Transfigurationis Salvatoris Domini nostri Jesu Christi. Exstant in ea altaria 3[ia] cum exidra [!] opere eleganti elaborata. Altaria tribus mappis vestita, lapidibus portatilibus bonis, et integris provisa, omnibusque ad sacrum ornatum requisitis instructa sunt. Dotem nullam habet, sed neque proventum.

Praeter marsupialem, qui annue circa flor. 25 efficit, habet ullum ab eo tempore quo possessio, juraque dominalia omnia arendatoribus locata sunt, hi enim ecclesiam agris, quorum antea usum fructum habuit, exuerunt. Actu in cassa [190] numerat flor. 92. In activo debito erga legalem censum Francisco Bodo elocatos flor. 75, qui proventus in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus habet, munitam colliguntur et administrantur per syndicum, qui singulo anno coram dominali officiali, juratisque loci parocho rationes reddit.

Habet calices 3, unum argenteum una cum patena sua, duos cupreos bene inauratos, ciborium 1, monstrantiam 1, ex cupro thuribulum cum navicula aereum, pyxidem trisagonam ex argento pro sacris liquoribus. Casulas 6 cum totidem stolis manipulis, velis, bursis et pallis, baldachinum vetus cum suis hastis, albas 4, amictus 4, cingulos 4, rocheta 2 et totidem superpellicea, urceolorum ex vitro paria 5, corporalia 12, purificatoria 20. Strophiola sive manutergia pro celebrante 6, mappas majores pro tegendis aris 5, vela 2, album unum, rubrum e serico fimbriolis aureis cirumdatum, vestes pro ministrantibus pueris 2, quae pro decore domus Domini semper munde et nitide conservantur. Missalia 2, ritualia 2, librum Evangeliorum 1, vexilla 2, organum elegans novem mutationum, tintinnabula 5, campanas in turri pendentes 3, unam 4 cent. et 2 lib. honori Sanctissimae Trinitatis et Beatae Mariae Virginis, alteram 2 cent. et 9 lib. honori Sanctae Annae et Sancti Joannis Nepomuceni, tertiam 1 cent. et 15 lib. honori Sancti Floriani, Sancti Vendelini dicatas ac etiam benedictas.

Datur in ecclesia hac etiam fons baptismalis in decoro ecclesiae loco collocatus, bonaque clausura munitus, sub quali etiam sacri quoque liquores conservantur, qui cum recentes aquiruntur, fontem baptismalem praescripto ab ecclesia tempore parochus renovat. Venerabile Sacramentum pro publica adoratione, et sacra fidelium communione altera quavis hebdomada de novo consecrat, pro quo hostiae semper bonae qualitatis et recentius coctae paratae habentur.

[1] Helyesen Göllensis.

VTI 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 165 2025. 06. 17. 13:55:49

De terrestribus dominis et patronis

Terrestris dominus est archi-episcopus Goricziensis, qua custos Albensis, qui jure patronatus quidem gaudet, jusque praesentationis pro casu emergente exercet. Verum patroni officium plane non implet, certe sub moderno praenominato patrono ecclesia agris arabilibus, quos antea suis usibus a prioribus patronis relictos pacifice possedit, spoliata est. Capellam, aut oratorium dominus terrestris nullum habet, neque aliud hic extat praeter capellam in caemeterio honori Sancti Vendelini cum indultu ordinarii per parochianos aedificata, quae cum desolata sit, nisi convenienter reparetur in ea parochus amplius non celebrabit.

De parocho, ejus obligatione et proventu [191]

Parochus est Antonius Kalló[1] annorum 48, callet linguam Hungaricam, qua sola deservit, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, investitus et installatus est, curam animarum exercet in annum 20um. Libri praeter Pazmannum, et Andream Illyés Concionatores, qui parochiae sunt, ad propriam ejus personam spectant suntque sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica Vulgatae editionis tom 2., Corpus juris canonici volumen 1, Concilium Tridentinum, Summa Sancti Thomae vol. 5, Theologia moralis et Dogmatica Ludovici Habert 2. Theologia moralis Claudii L'Croa 2. Theologia moralis p. Lajman 1, Theologia moralis p. Raiffenstuel 1, Medula theologiae p. Herczig 1, Theologia moralis p. Antoen 1, Medulla casuum conscientiae p. Octavii 1. Polemici: Kalausz Pazmanni 1, Pichler 2, Becanus 1, Rajcsányi, Lapis Lydius, Scupuli, Concionatores: Barzia cum manuductorio p. Claus, p. Claus Spicilegium pro Dominicis et festis, p. Kaldy pro Dominicis et festis, p. Dorn pro Dominicis et festis, p. Fabri Sylva nova pro Dominicis et festis, Hortus pastorum Marchantii, p. Lanuza pro Dominicis et festis, p. Pius pro Dominicis et festis. Currus Israel pro Dominicis et festis, p. Vieria pro festis, p. Csuzy pro Dominicis et festis, p. Baranyai funebrales, Andreae Illyés pro Dominicis et festis, Petri Pazmanni Historici, Universa historia ecclesiastica p. Graveson vol. 4, Opus reverendissimi Samuelis Vajda sub titulo Kristus élete vol. 3, Historia orbis universi, Historia critica, p. Desericii De initiis ac majoribus Hung[arorum], p. Palma De regibus Hungariae, p. Joannis Molnár sub titulo Régi jeles épületek, aliique minores precatorii, polemici et historici in formato partim 4° partim 8° et 12°. Provisus est etiam matricula, et protocollo in istud benignas resolutiones regias, constitutiones episcopales, et ordinationes vicariales inscribit, in illam autem: baptisatorum, copulatorum, mortuorum et ad fidem Catholicam conversorum nomina.

Sacrum missae sacrificium singulis diebus, nisi justa gravique causa impediatur, quotidie celebrat, diebus quidem Dominicis et festis de praecepto inchoat illud a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a} et offert Deo pro fidelibus curae suae

[1] Kalló Antal (†1799). Pfeiffer, 1987. 562–563.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 166 2025. 06. 17. 13:55:49

creditis, si stipendium erga obligationem missam celebrandi acceptat pro cantato flor. 1, pro lecto sacro cruc. 24. Ad concionem omnibus Dominicis [192] et festis diebus dicit, finita sacra dictione festos et jejuniorum dies populo annunciat, et desponsos, si qui sint juxta Tridentinae synodi decretum promulgat. Iisdem diebus post prandium lytanias celebrat, quibus cum populo absolutis catechesim facere et juvenes aeque ac senes tunc in unum collectos in fidei morumque praeceptis erudit.

Sacrmenta petentibus prompte semper administrat, sacrum viaticum ad infirmos defert praeeunte puero, et tintinnabuli sono signum dante, deferet deinceps etiam in quantum temporis et emergentium casuum admiserint circumstantiae intra matris parochiae ambitum. Lampadem cum paupertatem ecclesiae coram Sanctissimo ardentem pro constanti alere non possit, eam solum in festis et Dominicis divinis accendit.

Proventum lecticalem habet in parato aere a singulo pari cruc. 18, de frumento unam Pos. metr., jugalia habentes unum currum lignorum focalium. In festis solemnibus et dum processio aliqua ducitur, praestat communitas quatuor medias vini. Titulo stolae a baptismate cruc. 17 percipit, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 2, ex oblato coledali circa cruc. 17. Titulo liberae stolae duplum praespecificatae ordinariae stolae ab iis, qui ad intertentionem parochi nihil contribuunt.

Agros integrae colonicalis sessionis in tres calcaturas divisos habet, calcatura 1ª est in praedio Tsiplagh in medio stat vetus caemeterium Tsiplaghiense [...], ab occidente vicinus est Alexander Szabó, ab oriente Nicolaus Puska, calcatura 2ª jacet in loco Rácz-Pusta nuncupato [...], cujus ex parte orientis Josephus Deres, ex parte occidentis autem Paulus Biró vicini sunt. Hos ipsos in 3ia calcatura Hideg-Völgy dicta [...] vicinos habet. Ad quamlibet calcaturam pro singula quavis aratura praestant parochiani aratra tria, sicque ex autumnali semine inseminant 14 Pos. metr., quod etiam occant, demetunt et convehunt. Ex avena inseminant 8 Pos. metr., occant, fructum demetunt et comportant. Pro fagopyro singulis annis tantum terrae perarant, quantum 40 Posonienses procreandi capax est, sed reliquam ejus culturam suis impensis sustinet parochus.

Prata vacante beneficio custodiatus prout et agros excisa [193] accepit, quae sex currus faeni procreandi capacia sunt, habet praeter haec faenile in tractu domus parochialis duorum curruum proferendi capax, istud parochiani, priora autem suis impensis falcari curat parochus. Communitas ex parato faeno quovis anno praestat sex currus. Habet hortulos duos, unum penes domum parochialem, alterum extra pagum inter communes hortos, utrumque pro viridariis. Habet denique exiguae quantitatis fundum pro appiario deservientem penes pratum Ladislai Eskűtt in praedio Gellei puszta dicto situm, quem a praementionato Ladislao Eskűtt ea sub conditione emerat parochus, ut post sua fata iterum ad vendentem redeat, sed quia praeattactum fundum occasione urbarialis fundorum dimensionis geometra in constitutivum integrae parochialis sessionis assumpsit et imputavit, ejusque in locum dicto Ladislao Eskűtt aliud pratum excidit, idem praevio modo emptus fundus apiarii, pure parochialis evasit.

VEL 2025 e-Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 167 2025. 06. 17. 13:55:49

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Michael Ladányi annorum 28, Catholicus, absolvit rhetoricam, fidei professionem emisit, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, habetque competentem doctrinam officio suo, quo tam in cantu, quam in parvulorum instructione recte, et rite fungitur. Morum honestorum est, et vitae laude dignissimae. Pulsum in quibusvis temporum circumstantiis perficiendi obligatio illi incumbit, neque quoad hoc defectum hucusque admisit. Titulo servitii percipit nomine lecticalis obventionis de parato aere cruc. 6, de frumento mediam Pos. metr., a jugalia habentibus unum plaustrum lignorum focalium, a communitate quovis solenni festo duas medias vini, pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite seminaturam habente de avena 8^{vam} Pos. metr. partem percipit. Titulo stolae a comitiva funeris sine discrimine habet cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7 pro instructione puerorum solvendi capacium (pauperes enim si tales per parochum recognoscantur esse, instruit gratis) singulo trimestri spatio cruc. 21, ex oblato coledali percipit circiter cruc. 18.

Agros habet mediae colonicalis sessionis in 3 calcaturas divisos, ubique in vicinitate agrorum ad parochum spectantium. Capacitas singulo agri jugerum unum [194] complectentis est duarum Pos. metr. Ex his pro singula calcatura duo cultivant parochiani, id est perarant, serunt, fruges demetunt et convehunt.

Pratum una cum agris vacante custodiatus beneficio illi excisum est proferens sex circiter currus faeni, quod cingendi falcandi onus est penes ipsum ludimagistrum. Parochiani autem de parato faeno praestant illi unum currum faeni. Hortum habet unum, quod penes scholarem domum situm est, et pro viridariis ad culinae ejus necessitates deservit.

Domus parochialis constructa est e solidis materialibus a dominio subministratis per parochianos, complectitur duo cubicula pro habitatione parochi, unum pro familiae culinam, et cameram unam estque in statu bono, scholaris autem continet cubicula 2°, quorum unum pro habitatione scholae rectoris alterum pro scholaribus pueris deservit, culinam item, et cameram unam, estque in statu commodo. Omnium horum aedificatio conservatio et reparatio ita est penes parochianos, ut dominium materialia, et paratae pecuniae impensas subministrare teneatur.

De filialibus

Matri Gellensi ecclesiae adnexae sunt pro filialibus possessiones Gyalán et Merse, distat a matre et una, et altera spatio unius horae, ecclesia utraque destituta est. In Gyalán datur campanula lib. 20. Ad has filiales obligatur parochus pro infirmorum provisione, mortuis sepeliendis transire, eaque incolis illarum sedulo praestare, quae animarum pastoris sunt officia.

Quorum titulo Gyalánenses praestant parocho paratae pecuniae in fixo flor. 6, frumenti mixti metr. Pos. 12, avenae metr. Pos. 10, lignorum currus 18. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, a neonuptae vel puerperae introductione cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 2, ex oblato coledali cruc. circiter 9. In Merse autem praeter stolam nihil habet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 168 2025. 06. 17. 13:55:49

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

In Gyalán scholae rector est Georgius Pósta annorum 60, Catholicus, fidei professionem fecit, literaturam pro officio suo sufficientem [195] habet, quo etiam recte fungitur, ad instruendos parvulos est aptissimus, vitae est exemplaris. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit, et quoad hoc etiam parochianis satisfacit.

Proventum nomine lecticalis obventionis habet in parato aere a singulo pari cruc. 10, de frumento mediam Pos. metr., qua notarius in fixo flor. 4, lignorum focalium currus 18. Titulo stolae a comitiva funeris sine discrimine cruc. 7, ab instructione puerorum singulo trimestri spatio cruc. 15. Pro pulsu contra tempestatem a quolibet hospite tam e frumento mixto, quam ex avena manipulum unum.

Agros et prata determinata non habet, sed incolae locales de semine vernali inseminant illi singulo anno duas Pos. metr., procreationem demetunt et convehunt. Pro fagopyro perarant unum jugerum, cujus reliqua cultura est penes ludimagistrum. De avena etiam inseminant illi duas Pos. metr. demetunt et convehunt. De faeno praestantur illi a communitate currus 2°. Penes domum scholarem possidet hortulum pro viridariis. In Merse ludimagister non datur.

VFL 2025 e-archivum

De parochianis et eorum obligatione

In matre Gelle numerantur animae 1033, omnes Romano Catholicae religionis. In filiali Gyalán pariter omnes Catholici 260.

In filiali Merse 18, pariter Catholici.

Populus devotus est, et in quantum per labores campestres possunt, etiam feriatis diebus ad ecclesiam frequentes comparent, rosarium angelicum clara voce orant, et pias cantilenas concinunt. In rudimentis fidei bene sunt instructi. Praecepto annuae confessionis, et communionis Paschalis satisfecerunt omnes.

Criminibus gravioribus ad publicam notitiam aliquis implicitus esse non scitur, sed neque apostata ullus reperitur, prout etiam nullus, si quidem parochiae hujus populus Catholicus sit, ad Catholicam fidem conversus. Confraternitas nulla, nec hospitale ullum, aut probatae religionis ordo ullus existit. [196]

De obstetricibus et vespilonibus

In matre et filiali Gyalán datur obstetrix Catholica, quae et adjurata et ad valide in casu necessitatis baptisandum bene instructa. Pro sepeliendis mortuorum cadaveribus datur locus opportunus extra possessionem situs et benedictus, munitus etiam est contra pecudum et pecorum incursus. Vespilonem agit certus pauper homo, sed ad hoc officium directe assumptus non est, hic et nunc tamen officium praestat vespilonis. Atque haec et statuta illa et constitutiones etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 169 2025. 06. 17. 13:55:49

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Attalaiensis die 14ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Attaliensis ecclesia aedificata est e solidis materialibus, surrexitque impensis propriis cum concursu dominii et parochialis plebis anno 1753. Dicata est honori Sancti Joannis Baptistae, exstant in ea altaria 3ia omnia tribus mappis et caeteris ad sacrum decentem ornatum requisitis vestita, lapide autem portatili, quod integrum et inviolatum est, duo tantum instructa sunt.

Dotem nullam habet, sed omnes ejus reditus proveniunt e marsupiali eleemosyna, piis legatis, et mulctis, qui annue efficiunt plus minus flor. 21 den. 30, actu in parato aere numerat flor. 4 den. 10. In debitis activis flor. 200 apud communitatem Attalaiensem elocatos erga legale annuum interusurium, quod cum praespecificatis redditibus colligitur in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus conservat, munitam, curam gerit cassae, in qua etiam chartabianca super 200 flor. reposita est, aeconomus ecclesiae, qui de perceptis et erogatis singulo anno parocho coram dominali officiali et juratis loci ratiotinatur.

Calices habet 2, quorum cuppae cum patenulis argenteae et bene inauratae sunt, ciborium 1, monstrantiam 1 ex cupro bene inauratam, cruces 2, cupreas antiquas, pyxides 3, unam ex argento trisagonam pro triplicis ordinis sacris liquoribus, alteram pro oleo infirmorum ex aere simplicem, tertiam pariter cupream pro sacro viatico ad infirmos deferendo aptatam. [197] Casulas diversi coloris habet 4, nigras 2, omnes cum suis stolis, manipulis, velis, pallis et bursis, albas 4, amictus 8, cingulos 2, mappas sive tobalia 10, manutergia 8, corporalia 15, purificatoria 35, missalia de sanctis 2, de requiem 1, rituale 1, librum Evangeliorum 1, tintinnabula 3, vexilla 2, organum summe defectuosum 1, campanas 3, quarum una cent. 5 lib. 55, altera cent. 3 lib. 11, tertia cent. 1 lib. 50 appendunt. Sacra vasa caeteraque sacra supellex munde et nitide asservatur.

Fons baptismalis juxta ecclesiasticum usum formatus non datur, quare parochus omnem dabit operam, ut primo quovis tempore defectui huic occurrat. Sacri liquores in loco decenti uti etiam hostiae pro consecratione conservantur. Sanctissimum altera quavis hebdomada tam pro publica adoratione, quam pro sacra fidelium communione renovatur.

De terrestribus dominis et patronis

Dominus terrestris est archi-episcopus Goricziensis, qua custos Albensis, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis omni emergente casu exercet, ut patroni officium, et obligationem impleat. Praesens ecclesiae ruinam minantis status summopere exigit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 170 2025. 06. 17. 13:55:49

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Josephus Molnár[1] annorum 50, callet linguam Hungaricam, studia theologica absolvit Weszprimii, canonice investitus et installatus est in cura animarum deservit in annum 26. Provisus est libris, iisque ad propriam suam personam pertinentibus, sunt vero sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Dictionarium Casuum d. de Lamet, Dictionarium casuum Eusebii Amort, Theologia moralis p. Raiffenstuel, Manuale parochi authore Herczigh, Institutiones juris ecclesiastici Claudii Fleurii, Theologiae moralis compedium Buseumbaum, p. Fűssii Tribunal confessariorum, Compendium Theologiae dogmaticae et moralis p. Habert, ejusdem Tractatus de Sacramento paenitentiae, Controversiae Beccani, Instructio practica confessarii p. Loher, Conciones d. episcopi Martini Biró, ejusdem opus Visitationis, Stephani Szabó Dominicales, ejusdem quadragesimales Zachariae Laselve, [198] Josephi Ignatii Claus in 2 volum., Conciones sub titulo Currus Israel p. Landovics in 2 vol., Catechismus p. Haimpach, Conciones funebrales Thomae Hőflich, Conciones festiales Stephani Illyés, anonymi Conciones de Beatae Mariae Virginis, p. Mansi Compendium doctrinae, Benedicti 14[i] Sacerdos Christianus, Praxis Catechetica p. Haimpach, De missae sacrificio Benedicti 14[i], Idaea veri poenitentis, Geographia p. Bertalanffy, Pedagogus Christianus, Vita Sanctorum, Catechismus Romanus, Concilium Tridentinum, Muratorius, Calmet, Commonitorium Vincentii Lyrinensis, Pouget de Missae sacrificio, p. Lohner de Conversatione apostolica, Hanapi Exempla Biblica, Nucleus Catecheticus, Lapis Lydius controversiarum. Provisus est matricula, et domestico parochiali protocollo, in istud benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones, et ordinationes vicariales in illam autem baptisatorum, copulatorum, ad Catholicam fidem conversorum, et mortuorum nomina inscribit.

Missae sacrificium in aestate diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9[a], a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10[a] inchoat, offertque illud Deo pro sibi credito populo. Si stipendium subinde erga missae sacrificium offeratur, illud pro cantato in flor. 1, pro lecto in cruc. 24 acceptat. Iisdem diebus ad concionem dicit, et post concionem festos et jejuniorum occursuros dies populo annunciat, et siquos inter matrimonium contrahendum sit, eos juxta synodi Tridentinae decretum promulgat. Catecheses pariter singulis Dominicis et festis post prandium, uti etiam in adventu et quadragesima facit, imo ut melius memoria retineant, quae singuli in catechesibus audiverunt, diebus Dominicis et festis post compulsum, priusquam divinis initium detur, duo designati parvuli alta voce coram populo propositis quaestionibus ordine materiarum e catechetico libello se mutuo examinant. Diebus Dominicis finita catechesi, uti etiam diebus festis parochus lytanias celebrat.

Sacramenta omni amota morositate petentibus accurate administrat, Sanctissimum ad infirmos omni cum devotione defert, sed sine lumine, quod in ecclesia etiam ante Sanctissimum tantum Dominicis et festis diebus sub divinis

[1] Molnár József († 1784). Pfeiffer, 1987. 735. (A halálozási dátuma elírás miatt itt tévesen 1748.)

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 171 2025. 06. 17. 13:55:49

ardet, posthac nihilominus ad infirmos intra [199] matris parochiae ambitum, quando temporis circumstantiae et occurrentes casus patientur, deferet superpelliceo indutus praecedente puero, et tintinnabuli pulsu signum dante.

Percipit nomine lecticalis obventionis a singulo pari in aere parato cruc. 18, de frumento unam Pos. metr., lignorum focalium jugalia habentes plaustrum 1, singuli vineam habentes praestant 6 medias musti, quae autem paria frumentum lecticale non solvunt, pendunt cruc. 48. Titulo stolae habet a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. [...] , ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24. Titulo liberae stolae desumit duplum ordinariae, a singulo hospite jugalia habente 1 currum lignorum focalium.

Agros habet integrae colonicalis sessionis in tres calcaturas assignatos in loco bono et plano. In prima calcatura agris parochialibus7 ⅓ jugera constituenti versus occidentem vicini sunt agri Francisci Visnyai, ad orientem, meridiem et septemtrionem viae publicae. In hac calcatura parochiani pro semente autumnali recipiendo excolunt terras ad capacitatem 14 Pos. metr., pro vernali totidem metr., quarum fructum demetunt, colligunt et convehunt. In 2ª calcatura agri itidem 7 ⅓ jugera constituentes versus aquilonem siti sunt in vicinitate Joannis Totth, ad meridiem Stephani Totth, ad orientem adjacent viae regiae, ad occidentem autem ibidem decurrenti fluviolo. In 3ª calcatura agri parochiales 7 ⅓ jugera constituentes ad meridiem vicinum habent Franciscum Visnyai, ad septemtrionem Stephanum Totth, ad occidentem viam ad agros ducentem, ad orientem fluviolum ibidem decurrentem. In utraque posterius relata calcatura tam pro autumnali, quam vernali semine ejus quantitatis et capacitatis terram excolunt parochiani, perindeque earum fructum demetunt et convehunt. Pro cannabibus ½ jugerum 1 metr. Pos. capax.

Prata in diversis locis sita habet, primum est in antiquo caemeterio proferens faeni currus 4, versus orientem alluitur latus ejus fluviolo, ex aliis partibus desinit ad campos planos et apertos. 2um in praedio Kiss-Falud in duobus locis proferens quinque currus faeni, hujus versus septemtrionem vicinus est Stephanus Totth, versus meridiem Michael Visnyai, ad occidentem adjacet lacui, ad orientem viae campestri. 3ium est e regione domus parochialis proferens faeni currus circiter 10, cujus ad septemtrionem vicini sunt Stephanus Totth et ludimagister, ad orientem campus, ad meridiem viae publicae, ad occidentem [200] plateae adjacet. Pratum istud cingit parochus, hactenus omnia haec prata falcarunt, et faenum eorum fructum convexerunt parochiani, occasione autem peractae praesentis visitationis questi de eo, quod copia laborum parocho praestari solitorum gravati essent, ex eo, quod fundi parochiales ultra constitutivum unius integrae colonicalis sessionis multum se se extendant, quod ipsum recognoscente domino parocho, ita eos inter coalitum est, ut parochiani agros et prata ab aedibus parochialibus in terreno remotius sita, ad quantitatem integrae sessionis colinicalis plenarie inclusive usque ad frugum, et faeni convectionem cultivent, quod vero ultra esset, viciniusque ad parochiam situaretur, parochus suis impensis cultivare teneatur.

CVL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 172 2025. 06. 17. 13:55:49

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Franciscus Tevelyi annorum 35, Catholicus, absolutus poeta, professionem fidei deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae scit, competentem doctrinam habet officio suo, quo tam in cantu, quam in puerorum instructione bene fungitur, vitae sobriae, morum est exemplarium. Pulsus in omnibus temporis, et casus circumstantiis incumbit ludirectori, et quoad hunc parochianis satisfactum est.

Proventum nomine lecticalis obventionis habet in parato aere a singulo pari cruc. 7, et mediam Pos. metr. frumenti, lignorum focalium currus 10, a pulsu contra tempestatem, aliisque pulsibus campanarum 8 Pos. metr. frumenti, et a vineam possidentibus singillative medias 6, a schaedis promulgationum cruc. 7, a comitiva sepulturae sine ullo majoris vel minoris discrimine cruc. 7, a funebri campanarum pulsu cruc. 7, ab institutione puerorum solvendi capacium, pauperes enim instruere gratis tenetur sing[ulum] per annum flor. 1 cruc. 15.

Agros et prata habet nulla, sed singulo anno localis communitas inseminat illi duas Pos. metr. avenae, hancque demetit et convehit, in locum prati autem praestat illi faenum paratum duobus curribus.

Domus parochialis e solidis materialibus est aedificata, duo pro habitatione parochi continet cubicula, cameram et culinam pro familia alterum penes domum cum camera [201] pro familia habet. Domus ludimagistri e lignis est constructa, alterum pro scholaribus pueris complectitur cubiculum, utraque est in bono statu, conservatio, reparatio et aedificatio, quantum currules et manuales operas adtinet est penes parochianos, quantum vero materialium, et paratarum impensarum collationem est penes dominium.

VEL 2025 e-archivum

De filialibus

Mater Attalaiensis parochia habet pro filialibus possessiones quinque:

PRIMA est possessio Pula, distans a matre uno quadrante horae, ecclesia provisa. Haec ut ipsa structura ostendit, vetus est, nec constat, per quem aliquando sit aedificata, traditione fertur eam temporibus illis etiam, quo Turca Regnum occupabat piis Catholicorum caetibus frequentatam fuisse. Dicata est honori Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, dotem nullam habet, conservatur (est in statu bono) e proventu eleemosynari, piis item legatis et mulctis proveniente, qui annue facit cir[citer] flor. 25 den. 64, actu in cassa habet flor. 25 den. 64, conservantur in cista duplici sera, quarum unius clavim parochus habet, munitam, sub cura aeconomi, qui de perceptis et erogatis singulis annis rationes reddit parocho coram senioribus loci, et si adesse velit dominali officiali. Ecclesiola haec habet calicem unum in cuppa cum patena argenteum bene inauratum, casulas diversi coloris 3, nigram 1 cum suis appertinentiis attritas, albas 2, amictus 3, cingulos 2, corporalia 6, purificatoria 8, tintinnabulum 1, missale 1,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 173 2025. 06. 17. 13:55:50

campanas 2, quarum una cent. 1 et lib. 12, altera lib. 25 appendit. Extat in ecclesiola hac altare unum, quod et lapide portatili integro et inviolato provisum, et tribus mappis aliis ad decentem ornatum requisitis vestitum est.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Filialis Pula cum matri ecclesiae vicina sit, et copiosus totius parochiae populus in exiguam filialis hujus ecclesiam cogi non possit, parochus in ea per seriem non celebrat diebus festis aut Dominicis, sed tempore confessionis Paschalis, et in festis nati Domini peragi solitae, die item patrocinii, et si exsequiae aliquae celebrandae sint. De caetero autem pro infirmorum [202] provisione, tumulandis mortuis transire, et populum in rebus fidei, et morum praeceptis erudire tenetur.

Quo titulo percipit parochus a singulo pari in parato aere cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti, a singulo vineam habente sex medias musti. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae percipit duplum ordinariae.

Agros habet in tribus calcaturis loco bono sitos, cultivantur per filialis hujus parochianos pro singula calcatura infra autumnale semen sunt 4 Pos. metr. capaces, infra vernale trium Pos. metr. capaces, horum fructum parochiani demetunt et convehunt. Pratum habet unum unius currus faeni proferendi capax, quod falcant parochiani, et faenum ex eo collectum convehunt. Pratum hoc versus orientem tangit via regia, ab aquilone vicinum habet hortum molitoris, versus occidentem alluitur ibidem decurrente fluviolo, a meridie autem vicinum habet Josephum Baranyo.

VHT 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Michael Herman, Catholicus, fidei professionem fecit, rudis, et pro institutione puerorum est insufficiens, ritus tamen et caeremonias, quantum officium ejus adtinent, utcunque scit, morum est bonorum. Pulsus in quibusvis temporis circumstantiis illi incumbit, et quoad hoc parochianis satisfacit, sed cum praecipua officii ludimagistralis pars sit parvulorum institutio, ad quam praenominatus ludimagister insufficiens esset, curae erit parocho, ut de alio in ejus locum idoneo subjecto provideat.

Proventus ludimagistri lecticalis est a singulo pari in aere parato cruc. 7, in frumento media Pos. metr., lignorum focalium currus 10, a quovis hospite vineam habente 2 medias musti pro pulsu contra tempestatem. Titulo stolae a sepultura sine majoris, aut minoris distinctione cruc. 7, a pulsu campanarum annue 4 Pos. metr. frumenti, a schaedis promulgationum cruc. 7.

Domus scholaris est e ligneis materialibus constructa, [203] continet cubiculum, culinam et cameram, in statu tolerabili posita est, eam aedificandi et reparandi obligatio est penes incolas.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 174 2025. 06. 17. 13:55:50

SECUNDA FILIALIS est possessio Berky, quae distat a matre tribus horae quadrantibus, extat hic in residentia dominae comitissae Niczkianae natae Jankovics publica anno 1760 aedificata, et honori Sancti Joannis de Deo dedicata capella, ordinarii ad celebrandum in ea missae sacrificium facultate provisa, instructa etiam est sacris vasis, caeteraque sacra supellectili et quidem habet calicem cum patena argenteum bene inauratum, ciborium 1, monstrantiam 1, thuribulum cum navicula 1, urceolos cum patena candelabra super tabernaculum 2 omnia ex argento, casulas cum suis appertinentiis diversi coloris 3, nigri coloris 1, albas 4, amictus 4, cingulos 2, manutergia 5, corporalia 6, purificatoria 12, missalia 2 de sanctis 1 de requiem. Exstant in ea altaria 2, lapide portatili integro et inviolato instructa, tribus mappis caeterisque requisitis vestita, et provisa campanas 2, quarum una lib. 100, in ligneo campanili appensa, est ad usum dominii, altera lib. 60, pro usu populi, divina ex indultu ordinarii quotidie per religiosum dominalem capellanum celebrantur, qui diebus festis post sacrum ad concionem dicit, et parvulos in rudimentis fidei erudit.

Praeter praescriptam capellam datur et altera in Berkiensi promontorio Szalaska dicto anno 1773 a praenominata domina comitissa erecta publica capella Sanctissimae Trinitati dedicata, sed sacra supellectili destituta, in hac praeter diem patrocinii, et tempus vindemiarum missae sacrificium nunquam celebratur, his autem temporibus celebrat p. capellanus dominalis, et mustum mendicato collectantes religiosi.

VEL 2025 e-archivum

De parocho, ejus obligatione et proventu

Quamvis dominium constanter capellanum religiosum, qui publica residentionali capella divina absolvit, servet, parochus tamen die patrocinii ejusdem capellae pro celebrandis divinis, pro sacramentorum administratione, et sepulturis transire ad hanc filialem obligantur. Quo titulo percipit a singulo pari de aere parato cruc. 18, et unam Pos. metr. frumenti, a vineam habentibus 6 medias musti. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, [204] ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae, quae autem paria lecticale frumentum non praestant, solvunt parocho annuatim cruc. 24.

Terras pro autumnali seminatura parochus nullas habet, sed ex vernali semine serunt filialistae agrum 4 Pos. metr. capacem ejus fructum demetunt et convehunt. Pratum pariter non habet, sed localis communitas de parato faeno quotannis praestat currum unum.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Michael Szabó, Catholicus, fidei professionem deposuit, doctrinae pro suo munere est sufficientis, ritus et caeremonias commode callet, officio suo tam in cantu, quam instructione puerorum utcunque satisfacit. Morum est

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 175 2025. 06. 17. 13:55:50

bonorum. Pulsum perficiendi obligatio omni tempore illi incumbit, neque de defectu hac in parte admisso querimonia adversus eum posita est.

Proventum lecticalem in parato nullum habet, sed in fixo percipit flor. 4 annue, de frumento autem habet a singulo pari mediam Pos. metr., lignorum focalium currus 10. Titulo stolae a comitiva funeris indiscriminatim cruc. 7, a schaedis promulgatoriis cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium (pauperes enim gratis instruit) annue singulo ab uno flor. [1] cruc. 15, a pulsu contra tempestatem proque aliis 4 Pos. metr. mixti frumenti.

Domus ludimagistri est e ligneis materialibus constructa, cubiculo, culina et camerula provisa, in statu tolerabili posita est, eam aedificandi, conservandi et reparandi obligatio est penes incolas.

TERTIA FILIALIS est possessio Csoma, distans a matre uno quadrante horae. Datur in ea capella anno 1758 per localem communitatem in honorem exaltationis Sanctae Crucis erecta in caemeterio e solidis materialibus, dote caret, neque ulla sacra supellectili est provisa, proventus alios non habet, quam qui e marsupiali eleemosyna annue proveniunt, quive non plus flor. 1 den. 10 efficiunt. Datur campanula 1 lib. 40.

Circa filialem hanc nullam peculiarem obligationem habet [205] parochus, hocque unum praeter communis curae parochialis sollicitudinem omnibus eidem creditis fidelibus debitam illi incumbit, ut die patrocinii praenominatae capellae, et dum pro aliquo defuncto exsequiae celebrandae sunt, pro celebrando missae sacrificio transeat.

Quo titulo habet parochus in parato aere a singulo pari cruc. 18 et unam metr. Pos. frumenti, et a singulo vineam habente 6 medias musti. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione tam puerperae quam neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis 24.

Agros fixos, determinatosque non habet, sed loci incolae quotannis perarant duarum metr. Pos. capacem terram pro semente autumnali, eam serunt, metunt, et fructum illius convehunt. Pro vernali semine itidem perarant duarum Pos. metr. capacitatis terram eamque plenarie inclusive usque ad frugum convectionem excolunt. Pratum etiam nullum habet, verum in parato faeno praestat eidem communitas unum currum faeni.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector in loco non datur, sed huc etiam matris ecclesiae scholae rector deservit, qui pro fatigii sui mercede habet a singulo pari cruc. 7 et mediam Pos. metr. frumenti lignorum praeterea focalium a communitate per aversionem currus 5. Stolam item eandem, quae in matre praestatur, et ab omni vineam habente tres medias musti, item a communitate de parato faeno 1 currum faeni.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 176 2025. 06. 17. 13:55:50

QUARTA FILIALIS possessio Szabadi, distans a matre duobus horae quadrantibus, haec habet ecclesiolam e sepibus constructam, quae in actu visitationis in eo statu inventa sit, ut absque praesenti oppressionis a ruina totius molis ecclesiae impendente periculo frequentari haud possit, comissum est districtuali vice-archidiacono, ut omnis sacrae supellectilis, aliarumque rerum ad hanc ecclesiam pertinentium, praevie in duplici exemplo adposita conscriptione, iisque in securo loco depositis eandem occludat. Ecclesiola praefata dicata est honori Sancti Jacobi majoris, dotem nullam habet, proventum autem annuum unice e marsupiali [206] eleemosyna facit annue flor. 1 den. 15. Casulas bonas diversi coloris cum suis appertinentiis habet 2, albam 1, amictum 1, cingulum 1, corporalia 4, purificatoria 6, calicem in cuppa cum patena argenteum bene inauratum, missale 1, tintinnabulum 1, campanam in ligneo campanili pendentem unam lib. 60, sed hanc defectuosam. Extat in ea arula et lapide portatili bono et integro provisa, vestita tribus mappis, aliisque necessariis commode instructa.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus in serie aliqua, statisque diebus in hac filiali celebrare non obligatur, frequentius tamen celebrat, praecipue autem tempore confessionis Paschalis et infra octavas majorum festivitatum, praeterea tenetur pro infirmorum provisione, et sepulturis ad eandem transire. Titulo horum spiritualium servitiorum habet a singulo pari cruc. 18 et unam metr. Pos. frumenti, a vineam habentibus sex medias musti. Titulo autem stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1.

Agros determinatos non habet, sed singulo anno de semine autumnali serunt duarum Pos. metr. capacem terram, de vernali pariter 2 metr., idque demetunt et convehunt filialistae. Pratum est caemeterium, quod profert unum currum faeni.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector in loco residens non datur, sed matris ecclesiae ludimagister huc quoque deservit, habetque pro suis servitiis a singulo pari cruc. 7, et mediam Pos. metr. frumenti, lignorum focalium currus 4 et stolam eandem, quae ipsi in matre praestatur.

QUINTA FILIALIS est possessio Mosdós, quae distat a matre unius horae spatio, datur in ea capella super solidis fundamentis e ligneis materialibus constructa anno 1762. Dotem nullam habet, proventus autem unice e marsupiali eleemosyna, unde annue percipit circiter 1 flor., actu in parato aere habet flor. 6 den. 6 ½. Casulas habet varii coloris 2, nigram 1, bonas et suis appertinentiis provisas, albam, amictum, cingulum 1, missale 1, corporalia 2, purificatoria 3,

VEL 2025 e-Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 177 2025. 06. 17. 13:55:50

tintinnabulum 1, campanam unam lib. 70. Extat in ea altare unum [208] Sanctae Catharinae, cujus honori ipsa etiam capella dicata est, quod portatili lapide integro, et bono provisum est, curabit parochus, ut etiam tribus mappis semper vestitum habeatur.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus neque ad hanc filialem secundum seriem statisque diebus pro celebrandis divinis transire obligatur, transit nihilominus tempore Paschali, et per octavas solemnium festorum, obligatur autem pro sacramentorum, ubi necessitas exigit, administratione, proque sepulturis absolvendis transire. Pro fatigiis, obsequiisque spiritualibus habet a singulo pari cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti, ab iis autem, qui frumentum non praestant, percipit annue cruc. 24, a vineam habentibus singillative sex medias musti. Titulo stolae tantundem habet a singula functione stolari praestationi obnoxia, quantum in matre, caeterisque filialibus a simili functione praestatur.

Agrum certum nullum habet, verum locales incolae singulo anno perarant pro parocho 4 Pos. metr. capacem terram, eamque inseminant avena, quam etiam demetunt et convehunt.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est idem, qui in matre Attala, habet a singulo pari annue unam quartam metr. Pos., de frumento, et per aversionem in aere parato flor. 4, lignorum focalium currus 10, stolam eandem, quae in matre illi praestatur, a singulo vineam habente tres medias musti. Agros et prata nulla habet, sed percipit in locum prati a communitate de parato faeno currum unum.

De parochianis et horum obligatione

In matre Attala prout et filialibus omnes sunt Catholicae religionis. In matre Attala numerantur animae confessionis capaces 500, incapaces 90.

In filiali Pula confessionis capaces 180, incapaces 30.

In filiali Csoma confessionis capaces 132, incapaces 25.

In filiali Szabadi confessionis capaces 100, incapaces 14.

In filiali Berky confessionis capaces 300, incapaces 43. [209]

In filiali Mosdos confessionis capaces 257, incapaces 38.

Populus devotus est, et in ecclesia frequens, rosarium angelicum clara voce orat, et pias cantilenas concinit. In rudimentis fidei bene instructi sunt, confessionem et communionem Paschalem peregerunt, publicus peccator inter omnes nullus scitur, siquis subinde gravius delinquat, moderata correctione emendatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 178 2025. 06. 17. 13:55:50

Apostata a vera fide Catholica nullus reperitur, sed et ad eam conversus, siquidem omnes parochiani Catholici essent, nullus. Confraternitas nulla, nec hospitale ullum, neque probatae religionis ullus ordo hic existit.

De obstetricibus et vespilonibus

In matre Attala, filialibus Pula, Berky et Mosdós dantur obstetrices, illaeque Catholicae, adjuratae, et ad valide in casu necessitatis baptisandum bene edoctae. Datur in singulo loco etiam caemeterium ubique extra gremium ipsarum possessionum cinctum et benedictum. Vespilones autem, quibus ex officio incumberet humandorum mortuorum cura, et obligatio non dantur, sed sibi invicem supremum hoc charitatis opus prompte praestant. Atque haec et statuta illa etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 179 2025. 06. 17. 13:55:50

Canonica visitatio

Parochiae et ecclesiae Kercseligethiensis
die 15ª mensis Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Parochialis Kercseligethiensis ecclesiae e solidis materialibus est aedificata per excellentissimam dominam comitissam Niczkianam natam Jankovics, dicata Sancti Stephano regi. Exstant in ea altaria 2 tribus mappis vestita, et lapide portatili bono, atque inviolato provisa. Dotem nullam habet, neque proventus alios, quam qui e marsupiali eleemosyna, et locali occasione nundinarum praestari solita solutione percipiuntur, hi vero annue faciunt flor. circiter 10 den. 25, in praesenti habet numeratos in cassa flor. 8 den. 15. Localis autem illa solutio importat circiter singulo anno flor. 4 cruc. 30.

Calicem habet 1 cum patenula sua cupreum bene inauratum, ciborium 1, monstrantiam 1, utraque ex cupro, cruces ligneas 4, [210] pyxidem pro sacris liquoribus ex cupro inauratam, casulas varii coloris 4, nigram 1 cum suis appertinentiis, amictus 4, albas 2, cingulos 2, superpellicea 2, tintinnabula 3, urceolorum paria 2, vasculum pro aqua benedicta, vexilla 2, cathedram 1, operis satis elegantis. Campanas 2, unam 1 cent., alteram lib. 60.

Sanctissimum altera quavis hebdomada tam pro publica adoratione, quam pro sacra fidelium communione renovantur, hostiae pro consecratione recentes praeparantur, et in loco sicco et apto asservantur.

Fons baptismalis nullus est, sed p. administrator interpellabit excellentissimam patronam, quae pro suo pio fervore baptisterium in quo per regenerationes acceptum sacramentum in vitam aeternam regeneramur dubio. Procul curatura est.

VEL 2025 e-archívum

De dominis terrestribus et patronis

Domina patrona et terrestris domina est excellentissima comitissa Nyczki nata Jankovics, quae patronatus jure gaudet quidem, sed illud non exercet, officium et obligationem patroni in parte tantum adimplet.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus non est, sed parochiam hanc administrat p. Joannes Capistranus Vassanics religiosus Ordinis Sancti Francisci provinciae Sancti Ladislai regis e conventu 5 ecclesiensi,[1] annorum 36, callet linguam Hungaricam et Germanicam, utraque servit, curam animarum in 4ᵃᵐ mensem exercet penes facultatem ordinarii sua debita forma expeditam. Libros nec ad personam suam, neque ad parochiam pertinentes ullos habet, sed utitur libris ad conventum pertinentibus.

[1] Quinqueecclesiensi, azaz pécsi.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 180 2025. 06. 17. 13:55:50

Matriculam et protocollum habet in istud benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales, ordinationes vicariales, in illam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem conversorum et mortuorum diligenter inscribit.

Diebus Dominicis et festis de praecepto a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis inchoabit divina hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª, iisdemque diebus a modo in posterum offeret missae sacrificium Deo pro populo suae curae concredito. Finito missae sacrificio diebus Dominicis et festis inomisse ad concionem dicit, post concionem [211] festos et venturos jejuniorum dies populo annunciat, et desponsos, siqui sint juxta decretum synodi Tridentinae promulgat. Manualem eleemosynam erga missae sacrificium celebrandi obligationem oblatam, pro sacro lecto infra grossos 8, pro cantato infra flor. 1 non acceptat.

Diebus Dominicis et festis post prandium per totius anni decursum juventutem catechisat, finita catechesi, majoribus quidem festis vesperas, minus solemnibus autem tantum lytanias servat. Sacramenta ea sedulitate semper administravit et administrat, ut nemo sit, qui iis frustratus decessisset, sacrum viaticum superpelliceo indutus puero cum tintinnabuli pulsu praeeunte, defert accenso etiam lampade, quam etiam in ecclesia coram sanctissimo ardentem constanter habet.

Proventum habet sequentem: a singulo pari percipit flor. 1 cruc. 15, sunt autem paria 138, mediam item orgiam lignorum focalium, duos pullos, ab excellentissima domina patrona per modum deputati habet annue 10 kilas frumenti, vini urnas 12, duos cent. bubulae carnis. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1 cruc. 30, titulo liberae stolae desumit duplum ordinariae.

Agros nullos habet, pratum autem quatuor falcastrorum penes domum parochialem, quod falcant parochiani, faenum convehunt et componunt.

VE 2023 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Philippus Klueber annorum 42, studia nulla absolvit, Catholicus est, et fidei professionem fecit, scit ritus et caeremonias ecclesiae, doctrinam pro hoc loco officio suo competentem et sufficientem habet, munere suo tam in cantu, quam in puerorum instructione rite fungitur. Morum est bonorum. Pulsus omnis illi incumbit, et hac etiam in parte obligationi suae ad contentum parochianorum satisfacit.

Proventum titulo lecticalis obventionis habet a singulo pari cruc. 7, et pariter a singulo pari 1 ½ octile de frumento mixto, [212] a communitate sex orgias lignorum. Titulo stolae occasione collationis sacramenti baptismi cruc. 3, a sepultura adulti cruc. 15, a sepultura parvuli cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium, pauperes enim gratis instruuntur, singulo trimestri spatio cruc. 15 et tempore hyemis unum currum lignorum focalium. In reliquo nihil habet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 181 2025. 06. 17. 13:55:50

Domus parochialis aeque ac scholaris e ligneis materialibus est constructa, parochialis complectitur 2 cubicula, culinam et binas camerulas ac cellarium, scholaris etiam cubicula 2 et culinam, utraque in statu ruinae proximo posita est, eas conservandi et reparandi obligatio est penes parochianos dominio ad aedificationem et reparationem materialia et aeris parati expensas praestare obligato.

De parochianis et horum obligatione

In parochia hac numerantur animae 640, omnes Catholicae, et his capaces confessionis sunt 428, incapaces 212. Populus est devotus, et in ecclesia frequens, rosarium praeorante ludirectore clara voce orat, et cantilenas de Sanctissima Trinitate concinit, in rudimentis fidei bene est formatus. Paschalis confessionis et communionis praecepto satisfaciunt.

Graviori crimini, et vel maxime scandalum in publico proferre noto nemo scitur implicitus esse, si subinde contigerit aliquem sive fragilitate, sive malitia in pejus quid prolabi, talem administrator penes implorandam assistentiam dominalem opportuna pro modo culpae correctione ad frugem revocare studebit. Apostata nullus in ambitu parochiae hujus reperitur, sed et ad fidem Catholicam, cum omnes sint Catholici, conversus nullus, si talis subinde offerretur, qui abjurata haeresi hic fidem Catholicam amplectatur, eum in matricam inscribet administrator, cum designatione loci ejusdem originis, aetatis, haeresis, quam sectabatur additis duorum triumve testium, coram quibus fidei professio instituetur nominibus.

VTL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Datur obstetrix Catholica, eaque adjurata, et baptismi in casu necessitatis rite conferendi bene gnara. Datur et [213] locus opportunus pro inhumandis mortuorum corporibus extra septa ecclesiae ipsiusque possessionis cinctus et benedictus. Vespilo autem non datur, sed ubi necessitas est, sibi invicem vespilones agunt. Atque haec et statu illa, et constitutiones etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 182 2025. 06. 17. 13:55:50

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Tassariensis die 15ª
Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Taszariensis ecclesia ex vetustae ecclesiae desolate jacentibus ruderibus per canonicum Strigoniensem Paulum Olasz e solidis materialibus superaedificata, et honori natae Reginae Angelorum dedicata est, non est consecrata, sed benedicta tantum. Extat in ea altare unum, quod et portatili integro et inviolato provisum, et tribus mappis vestitum, et caeteris requisitis commode instructum est.

Dotem habet nullam, sed neque proventum praeter marsupialem ullum, qui annue 5 vel ad summum flor. 6 efficit, et proventus iste neque pro candelis pro celebrando missae sacrificio necessariis sufficit. Res pro celebrandis divinis requisitas habet sequentes, utpote: calices cum patenulis suis cupreos 2 bene inauratos, et sacro usui aptos, tertium defectuosum, ciborium 1, monstrantiam 1, lampadem ante aram pendentem 1, casulas cum suis appertinentiis attritas 4, amictus 4, albas 3, superpelliceum 1, rochetum 1, cingulos 2, tobalia 5, corporalia 13, purificatoria 20, quadratum 1, baldachinum cum suis hastis 1, pyxidem argenteam 1, missalia 2, rituale 1, librum Evangeliorum 1, cruces 3, thuribulum cum navicula 1, instrumentum pro aqua lustrali ligneum 1, aeneum 1, statuam Sanctissimae Trinitatis 1, imagines 5, tintinnabula 2, urceolorum vitreorum paria 2, statuam Resurgentis Salvatoris 1, candelabra stannea 4, lignea 2, aspersorium 1, vexilla 3, campanas in turri pendentes 2, quarum una lib. 100, altera lib. 40 appendit.

Venerabile Sacramentum singulis binis hebdomadibus tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione renovatur, proque consecratione recentes parantur hostiae, quae in loco apto et sicco conservantur. Fons baptismalis, ut ecclesia [214] pro populo recipiendo capacior permittatur in sacristia collocatus habetur, renovaturque praescriptis ab ecclesia temporibus. Sacri liquores in pyxide ad eos conservandi usum procurata in tabernaculo in eadem sacristia asservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est archi-episcopus Goricziensis, qua custos Albensis, jure patronatus gaudet, et jus praesentationis, in quavis emergente vacantia exercet, patroni autem officium et obligationem prorsus non implet.

VPL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 183 2025. 06. 17. 13:55:50

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Joannes Lukenics[1] annorum 42, linguas Hungaricam et Germanicam aequaliter callet, utraque servit, sed Germanica solum in confessionibus, dum occasio fert, excipiendis. Studia theologica absolvit in seminario Generali Regni Hungariae Tyrnaviae. Curam animarum in annum 17um exercet. Libros in parochia nullos reperit, sed quibus utitur ad propriam suam personam pertinent, sunt vero sequentes: Biblia Sacra 1, Rhetorica Christiana in Dominicas et festa 2, Vita Jesu Christi 1, Claus Spicilegium in dom[inicos] et festa 2, Petrus Pazman 1, Letius concionator 1, concionator sub titulo Armatura Sanctorum 1, Discursus reales in Dominicas Adventus et Epiphaniae, Micae et spicae Martini Biró, Elbell Casista in 6 tom., p. Vigand Casista, 1, Tractatus de Divina gratia, De Deo trino et uno, De Sacramentis in genere et specie, De jure et justitia, De virtutibus theologicis 6, Controversistae Joannes Molnár, Becanus, Lapis Lydius, p. Rajcsányi, Tamburinus, Controversista Hungaricus de cultu Sacrarum Imaginum 1, Catechismus Romanus, Notitia Sanctissimorum Patrum, opus Josephi Desericii in 3 tom., Reiffenstuel Theologia moralis, Concionator Hungaricus Nicolaus Telegdi episcopus 5 Ecclesiensis, Asceticus de schola Christi, Compendium metrico Biblicum, Rudimenta historica, Nucleus catecheticus, Hanapi Exempla Biblica, Monitu Caroli Boromaei ad confessarios, Acta Sanctorum Hungariae, et Veritates Christianae. Sunt tamen ab eo ad parochiam spectantes sequentes: lacera Biblia Hungarica, p. Lasalve Concionator, p. Raiffenstuel, Casistae p. Spargar, p. Fűzi, Catechismus Romanus, habet item Concionatorem Lentis in 3 tomis. [215]

Provisus est tam matricula, quam protocollo, in matriculam baptisatorum, copulatorum, mortuorum, ad fidem Catholicam conversorum nomina, in protocollum autem benignae regiae resolutiones, constitutiones episcopales et vicariales ordinationes diligenter inscribuntur.

Diebus Dominicis et festis offert missae sacrificium Deo pro parochiali populo, divina iisdem diebus a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis inchoat hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a}. Stipendium sacri cantati est flor. 1, lecti cruc. 24, absoluto missae sacrificio inomisse dicit ad concionem, post concionem autem occurrentes festos, et jejuniorum dies populo annunciat, et quos inter matrimonium contrahendum est, eos promulgat.

Catecheses diebus Dominicis et festis post prandium facit, et juventutem in fidei, et morum praeceptis instituit, finita catechesi, in Dominicis et festis ordinariis lytanias, solemnioribus vesperas, sacramenta petentibus sedulo omni amota mora ministrat. Sanctissimum intra matris parochiae ambitum, dum temporis circumstantiae admittunt, superpelliceo indutus, praeeunte puero, et tintinnabulo signum dante defert ad infirmos, absque lumine tamen, quod est in ecclesia diebus Dominicis et festis tantum sub officiis divinis coram Venerabili Sacramento ob ecclesiae paupertatem ardet.

Proventum habet sequentem: titulo lecticalis obventionis a singulo pari habet den. 30 et unam Pos. metr. frumenti. Titulo stolae a baptismate den. 28 ⅓, ab introductione puerperae et neonuptae den. 11 ⅔, a sepultura confessionis capacis

[1] Lukenics János († 1782). Pfeiffer, 1987. 685–686.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 184 2025. 06. 17. 13:55:50

cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1 et unam Pos. metr. avenae, ab extraneis liberae stolae subjectis flor. 2 et duas metr. avenae, lignorum focalium currus 29.

Agros habet in 3 calcaturis geometrice excisos integrae sessionis jugera 18, quorum singulum duas Pos. metr. capit, complectentes. Hi agri in quavis calcatura ab una parte sunt in vicinitate agrorum coloni Joannis Visnyai, omnes parochiani arant, serunt, metunt et eorum fructum convehunt.

Prata habet N° 4, currus 8 faeni proferendi capacia, unum in vicinitate Martini Vargyas, alterum in vicinitate Josephi Gerencser, tertium Joannis Széles, quartum sessionale in vicinitate junioris Joannis Visnyei.

Vineam in promontorio loci fossorum 9, quae versus orientem vicina est vineae Michaelis Kelemen, ad occidentem Ladislai Tóth, vineam suis impensis cultivat parochus. Prata autem parochiani defalcant, desectum gramen colligunt et faenum convehunt.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu [216]

Scholae rector est Josephus Pázet, annorum 48, absolutus philosophus, Catholicus, fidei professionem fecit, rituum et caeremoniarum ecclesiae gnarus est, doctrinam officio suo habet competentem, eoque tam in cantu, quam in puerorum instructione commode fungitur, morum bonorum est et vitae sobriae, pulsus omnis ludimagistro incumbit, et quoad hoc etiam parochianis satisfacit.

Titulo lecticalis obventionis habet a singulo pari aeris parati cruc. 7, frumenti mixti mediam Pos. metr., a pulsu campanarum a singulo hospite tam ex autumnali, quam vernali frumento 1 manipulum, ab instructione singuli pueri solvendi capacis, pauperes enim gratis pro Deo instruuntur annue flor. 1, a schaedis promulgationum cruc. 7, a sepultura absque discrimine cruc. 7.

Domus parochialis e ligneis materialibus constat, cimplectitur duo cubicula, et cameram et culinam ludimagistri, quae perinde lignea est, continet cubiculum 1 et culinam, utraque in statu pessima, earum aedificatio et reparatio ac conservatio, quantum parati aeris expensas et materialium subministrationem attinet dominio, quamtum autem manuales et currules operas concernit parochianis incumbit.

De filialibus

Ad matrem Taßariensem ecclesiam titulo filialis pertinet: 1° possessio Ziman, distat a matre tribus quadrantibus horae. Habet ecclesiam, quae Sanctae Annae honori dicata, est aedificata e lignis, extat in ea arula 1, quae lapide portatili bono et inviolato provisa, tribus mappis caeterisque ad sacrum usum necessariis vestita.

Dotem nullam habet, proventum autem habet 1° e marsupiali eleemosyna, qui annue facit circiter 2 flor. 2° e seminatura modo vernali, modo autumnali per locales incolas praestari solita singulo anno circiter flor. 11. Ex interusurio summae capitalis flor. 490 erga interusurium 6 per centum elocatorum flor. 29 den. 40,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 185 2025. 06. 17. 13:55:50

qui proventus colliguntur in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus retinet munitam, atque in ea cum carthabiancis super praeexposita summa conservantur sub cura jurati aeditui, qui singulis annis parocho coram senioribus loci, et si dominalis etiam officialis haberi possit, eoque praesente rationes reddit.

Praefata filialis ecclesia calicem habet 1 una cum patenula sua cupreum bene inauratum, monstrantiam 1, thuribulum cum navicula 1, casulas 3, albas 3, amictus 3, cingulos 2, corporalia 11, purificatoria 18, tobalia 3, baldachinum cum suis hastis 1, superpelliceum 1, lampadem 1, missale 1, rituale 1, librum Evangeliorum 1, quadratum 1, imagines 14, tintinnabula 2, campanas 2 in turri pendentes, major lib. 63, minor vero 24 appendit. [217]

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus exceptis primae solemnitatis festivitatibus, et Dominicis novilunii, quibus divina in matre peraguntur servato juxta seriem ordine in matre, et filialibus obligatur celebrare, tenetur praeterea pro infirmorum provisione, et sepeliendis defunctis transire, quorum titulo habet a singulo pari cruc. 18, et unam Pos. metr. frumenti, titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae ex contractu den. 13, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1 et unam Pos. metr. avenae, ab extraneis duplum ordinariae nomine liberae stolae exigit, lignorum focalium currus 21.

Agros et prata non habet sed obligantur hi filialistae ad matrem pro cultivandis agris parochialibus a proportione concurrere.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Joannes Szabó, Catholicus fidei professionem fecit, doctrinam pro munere suo habet sufficientem, officio suo tam in cantu, quam in puerorum instructione commode fungitur, morum est bonorum, neque observatus est alicui vitio deditus esse. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, et quoad hunc officio suo eum defuisse nemo hactenus e parochianis quaestus est.

Proventus ejus lecticalis est, a singulo pari habet mediam Pos. metr. frumenti mixti parati aeris a singulo pari cruc. 7, a pulsu campanarum a singulo hospite tum ex autumnali, tam ex vernali seminatura unum manipulum frugum, ab institutione puerorum singillative si solvendi capaces sint, per annum flor. 1, a comitiva funeris cruc. 7, a schaedis promulgationalis cruc. 7, a pulsu funebrali cruc. 3.

Agros nullos, prata nulla habet.

Domus scholaris est e ligneis materialibus aedificata, complectitur cubiculum 1, culinam et camerulam, in statu tolerabili posita est, eam aedificandi, reparandi et conservandi obligatio est penes loci incolas.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 186 2025. 06. 17. 13:55:50

SECUNDA FILIALIS est possessio Fonó distans a matre tribus quadrantibus horae, provisa ecclesiola in honorem Sancti Martini episcopi e ligneis materialibus extructa, quae cum adeo desolata sit, ut sine gravissima indecentia in ea celebrari non possit, tamdiu a missae sacrificii in eadem celebratione parochus abstinebit, donec ita mundetur et restauretur, ut sine indecoro divina ibidem peragi valeant, extat in ea unicum altare portatili lapide bono provisum, et quae necessaria sunt iis instructum. [218]

Dotem nullam habet, sed neque alium, quam qui e marsupiali eleemosyna percipitur proventum, hic vero adeo exiguus est, ut vix vel in calculum summi possit, calicem habet 1 cum sua patenula cupreum, ciborium 1, casulas 2 cum suis appertinentiis, humeralia 5, albas 2, cingulum 1, tobalia 4, corporalia 10, purificatoria 14, superpelliceum 1, missale 1, rituale 1, librum Evangeliorum 1, vexillum 1, cruces 3, imagines 16, candelabra lignea 4, tintinnabula 3, vasculum pro aqua lustrali aeneum 1, aspersorium 1, campanam lib. 75.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus in hac filiali ecclesia secundum seriem ex ordine celebrat, exceptis primae solemnitatis festivitatibus, et Dominicis novilunii, quibus constanter in matre divina peraguntur, obligatur celebrare, tenetur ad haec pro sacramentorum administratione pro sepeliendis item defunctis transire. Quo titulo habet a quovis pari cruc. 18 unam Pos. metr. frumenti. Titulo stolae tantum percipit a singula functione stolari praestationi obnoxia, quantum in matre, a simili quavis functione praestatur, lignorum focalium currus 18.

Hujus quoque filialis possessionis incolae pro cultivandis agris parochialibus ad matrem concurrunt.

VEL 2023 e-archívum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Matthias Lábló, Catholicus, fidei professionem deposuit, doctrinam pro loco hoc sufficientem habet, officio suo bene fungitur tam in cantu, quam in puerorum institutione, morum est bonorum. Pulsus omnis illi incumbit, et in hoc parochianis etiam satisfacit. Proventum lecticalem a singulo pari in parato aere percipit cruc. 7, et mediam metr. Pos. pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite tam ex vernali, quam autumnali seminatura 1 manipulum. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scriptione schedae promulgationalis cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium singillative per annum flor. 1, a cantu sub majori requiem cruc. 15.

Agros nullos, pratum vero sessionale 1 habet, quod per incolas loci defalcatur.

Domus scholaris e lignis, sepibusque composita continet unum cubiculum, culinam et cameram reparatione indiget, eam prout aedificandi, ita conservandi obligatio est penes parochianos filialis hujus incolas.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 187 2025. 06. 17. 13:55:50

TERTIA FILIALIS est possessio Báte distans a matre tribus quadrantibus horae, provisa est ecclesia, quae e solidis materialibus aedificata est et dedicata in honorem Sancti Ladislai regis, extat in ea ara una portatili lapide sigillo carente, sed caeteroquin optime munito instructa tribus etiam mappis, aliisque necessariis vestita est. [219]

Dotem nullam habet, neque proventum ullum praeter marsupialem, qui annue efficit 2 cir[citer] flor. Calicem habet unum una cum sua patenula cupreum, casulas 2 cum suis appertinentiis, amictus 4, albas 2, cingulum 1, corporalia 5, purificatoria 10, tobalia 3, aspersorium 1, missale 1, librum Evangeliorum 1, rituale 1, urceolos 2, imagenes 3, tintinnabulum 1, campanam 1 libras 60 appendentem.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochi relate ad hanc filialem eadem est obligatio, quae est respectu jam recensitarum, unde idem est etiam proventus illius, habet quippe a singulo pari cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti, titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae ex contractu den. 13, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, et Pos. metr. avenae lignorum focalium currus 18, ratione autem cultivandorum agrorum parochialium ad matrem a proportione concurrere tenentur.

VFL 2025 e-archívum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae magister Franciscus Horváth, Catholicus, professionem fidei deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae pro muneris sui exigentia scit, habetque officio suo competentem doctrinam, eoque tam in cantu, quam in puerorum institutione commode fungitur, morum et conversationis bonorum est. Pulsus illi in omnibus temporum circumstantiis incumbit, atque etiam hac in parte pro contento incolarum obligationi suae satisfacit. Pro servitio suo mercedis nomine habet a singulo pari cruc. 7 et ¼tem metr. Pos. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, pro instructione puerorum singillative pro uno annue flor. 1, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, a pulsu contra tempestatem tam e vernalibus, quam autumnalibus frugibus a quovis hospite 1 manipulum, a comitiva funeris cruc. 7, a cantu sub majori requiem cruc. 15.

Agros, prata non habet. Domus ludimagistri e ligneis materialibus est aedificata, commoda adhuc continet unum cubiculum, culinam et cameram, eam conservandi, prout et aedificandi obligatio est penes locales incolas.

QUARTA FILIALIS est Homok duobus quadrantibus horae a matre distans, habet ecclesiam honori Sancti Vendelini e ligneis materialibus erectam, benedicta est. Extat in ea altare 1, quod lapide portatili bono et inviolato instructum, tribus mappis vestitum est. [220]

Dotem nullam habet, neque proventus ullos praeter marsupialem, qui annue circiter flor. 1 facit, et collecturam vini, unde ex gratuita vineas habentium obligatione, adeoque proprie eleemosyna percipit urnas vini 5, quarum pretium facit

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 188 2025. 06. 17. 13:55:50

flor. 6, de exiguis his proventibus rationes reddit ecclesiae aedituus parocho coram juratis loci singulis annis.

Eadem ecclesia habet calicem unum cum patenula cupreum ad sacrum usum idoneum, casulas cum suis appertinentiis duas, humerale 1, albam 1, cingulum 1, cuperpelliceum 1, corporalia 6, purificatoria 9, missale 1, tintinnabula 2, candelabra lignea 4, cruces 2, vasculum pro aqua lustrali cupreum 1, librum Evangeliorum 1, rituale 1, campanam librarum 50.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus secundum ordinem exceptis festis Sabathi, et Dominicis novilunii quinta quavis Dominica, vel festo occurrente in sua hac filiali ecclesia divina celebrare, pro infirmorum provisione, sepultura defunctorum toties, quoties opus est transire obligatur.

Quo titulo habet a singulo pari cruc. 18 et 1 Pos. metr. frumenti, stolam praeterea ab omni functione stolari solutioni obnoxia eandem, quae in matre, caeterisque filialibus ipsi praestatur lignorum focalium currus 15.

Agros habet in tres calcaturas distinctos, capaces 6 metr. Pos., quorum singulus situatur in vicinitate ludimagistri, cultivantur per filialistas Homokienses.

Prata nulla habet, nec faenum accipit.

VEL 2025 e-archívum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Josephus Kren, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode callet, officio suo pro exigentia muneris, et qualitate loci doctrinam habet sufficientem, atque commode fungitur tum quoad cantum, cum vero quoad puerorum institutionem, morum et conversationis bonae est. Pulsum perficiendi obligatio in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit.

Proventus titulo lecticalis obventionis habet a singulo pari in parato cruc. 7, de frumento mediam Pos. metr. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 16 ½, a scriptione schedae promulgationis cruc. 7, ab instructione puerorum annue a singulo flor. 1, a pulsu contra tempestatem e frugibus tam vernali, quam autumnali unum manipulum. Agros habet in 3 calcaturis, singula calcatura capax est 2 metr. Pos. situantur [221] omnes in vicinitate agrorum parochialium et excoluntur per loci incolas. Pratum habet unum, 1 currum faeni proferendi capax in vicinitate Josephi Gerger.

Domus ludimagistri e lignis constructa est, continet cubiculum, culinam 1, reparatione indiget, quam perficiendi obligatio est penes loci incolas.

Ad hanc matrem Taßáriensem ecclesiam pertinet etiam praedium Tömörke, ubi praeter exiguum pastorum manipulum nihil datur.

SEXTA[1] FILIALIS est possessio Orczi, ubi praeter campanam lib. circiter 60 campanili appensam nihil datur.

[1] A számozás elcsúszott, valójában az 5. filiáról van szó.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 189 2025. 06. 17. 13:55:50

Stola in hac filiali similis est in matre desummi solitae, lignorum focalium habet parochus 27 currus. Agros nullos, sed a proportione pro cultivandis agris parochialibus ad matrem concurrunt. Invicem prati habet a communitate 1 currus faeni. Ludimagister matris huc deservit, qui titulo stolae a sepultura habet cruc. 7, aliud nihil.

De parochianis, eorumque obligatione

In matre Taßár numerantur animae Catholicae confessionis capaces 247, incapaces 136, acatholicae *[lacuna]*.

In filiali Fonó Catholici 233, incapaces confessionis 75.

In filiali Ziman Catholici omnes confessionis capaces 214, incapaces 71.

In filiali Baté Catholici omnes confessionis capaces 189, incapaces 77.

In filiali Homok Catholici omnes confessionis capaces 114, incapaces 57.

In filiali Orczi Catholici confessionis capaces 43, incapaces 17, Helveticae confessioni addicti 212.

Universim confessionis capaces sunt 1040, incapaces 433, Helveticae confessioni addicti 212.

Populus Catholicus devotus est, et in ecclesia frequens, pias de Sanctissima Trinitate cantilenas concinit, et angelicum rosarium comprecando recitat. In rudimentis fidei pro modulo capacitatis suae instructus est. Paschalis confessionis et communionis praecepto accurate omnes satisfaciunt.

Criminibus praecipue enormibus impliciti in ambitu parochiae hujus nulli sunt, si qui subinde in malum quodpiam prolabuntur, ii judicum ad malefactorum correctionem peculiariter hic loci constitutorum assistentia puniuntur et emendantur.

Apostata pariter nullus est, conversi autem zelo, et opera moderni parochi ad fidem Catholicam inveniuntur N° 5: Nicolaus Kovács annorum 80, Eva Kelemen annorum 25, Catharina Kelemen annorum 18, Martinus Kelemen annorum 21, qui omnes in matricam inscripti sunt, ac porro etiam si qui Dei munere ad fidem orthodoxam adducti fuerint, eos quoque cum expressione eorum loci originis, aetatis, haeresis item, quam ejurabunt, additis duorum vel trium nominibus in quorum praesentia fidei professionem facturi sunt, inscribentur.

Nulla in hac parochia datur confraternitas, hospitale nullum, neque ullus probatae religionis ordo.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices tantum in matre et filiali Ziman dantur, [222] quae Catholicae adjuratae, et ad baptismum in casu necessitatis conferendum debite instructae sunt. Caemeteria tam in filialibus, quam in matre extra ipsas possessiones sita existunt, ubique benedicta, et contra accessus pecorum et pecudum munita, individua autem certa, qui ex officio vespilones agerent determinata non habentur, sed unitam in casu intervenientis alicujus decessus sibi invicem operam praestant. Atque haec etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 190 2025. 06. 17. 13:55:50

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Kapos-váriensis die 15ª Maii 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Kaposváriensis ecclesia anno 1747 e solidis materialibus est aedificata, surrexitque potissimum opera, et impensis oppidanorum, qui duorum Josephi Vörös et Ignatii Raiky condam parochorum loci legato pecuniario et inclyti dominii subsidio adjuti ejus aedificium consummarunt. Benedicta est, et dicata Sanctissimi Trinitatis divinae Majestati, exstant in ea altaria 4, quae portatilibus bonis et inviolatis provisa, tribus mappis caeterisque ad decentem ornatum requisitis vestita sunt.

Dotem, aut fundum dotis nomine venire queuntem non habet, sed vineam e pio legato aquisitam possidet, quae in promontorio oppidi in vicinitate Joannis Petrovics et Joannis Németh sita, fossorum 4 capax est, e procreatione hujus et educillo percipit annue circiter flor. 58, quibus accedunt reliqui proventus, utpote e piis legatis et marsupiali eleemosyna obvenientes circiter flor. 67, e mulctis et pulsu campanarum circiter flor. 24, ex interusurio capitalis 250 flor. apud oppidanos elocatorum flor. 15. Actu in parato aere numerat flor. 130, in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus habet, munitam impositos, in quam totius anni proventus colliguntur, atque erga assignationem parochi pro occurrentibus necessitatibus erogantur per syndicum, qui singulis annis parocho coram dominali officiali, primoribus oppidi, et jurato notario rationes reddit.

Ecclesia sacris vasis, aliisque paramentis ad divina mysteria cum decoro celebranda requisitis provisa est, habet nempe calices 4, duos integre argenteos duos cupreos omnes cum patenulis argenteis, ciborium cupreum inauratum 1, monstrantiam 1, pacificale 1, cruces 2, pyxides tam pro sacro viatico ad infirmos deferendo, quam pro infirmorum oleo conservando ex argento interne deauratas 2, e lamina 1, casulas diversi coloris 8, nigras 3, omnes cum suis appertinentiis, pluvialia 2 cum dalmaticis, amictus 18, albas 8, cingulos 6, [223] superpellicea 7, corporalia 22, purificatoria 46, missalia de sanctis 4, de requiem 3, ritualia 3, librum Evangeliorum 1, pro pueris ministrantibus talares vestes 4, tintinnabula 6, vexilla ad coetus opificum pertinentia 10, propria ecclesiae 2, unum rubri coloris, alterum nigrum cum suis loris, organum mutationum 7, campanas Nº 5, prima est cent. octo et lib. 50, secunda cent. 4 et lib. 35, tertia cent. 3, quarta cent. 1 et lib. 5, quinta agonisantium lib. 58.

Dantur in ambitu matris parochiae hujus tres publicae capellae per oppidanos erectae absque dote, neque ullis sacris paramentis provisae, sed quoties opus est, omnia e parochiali ecclesia commodantur. Intra ipsum oppidum sunt duae Sancti Joannis Nepomuceni honori erecta una, in qua in festo sancti ejusdem, ac infra illius octavam missae sacrificia celebrantur, haec habet unam campanulam lib. 60 appendentem. In altera in oppido sita nunquam alias, quam una rogationum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 191 2025. 06. 17. 13:55:50

die divina celebrantur. Tertia Sancti Donati est in promontorio, in ea tempore vindemiarum religiosi mustum collectantes cum indultu parochi celebrare solent.

Datur fons baptismalis in ea, qui sub bona clausura in decenti ecclesiae loco collocatus conservatur. Sanctissimum Sacramentum altera quavis hebdomada, tum pro publica adoratione, quam fidelium communione renovatur. Hostiae etiam intra idem tempus recentes parantur, et in loco apto et sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est celsissimus S[ancti] R[omani] I[mperii] princeps Nicolaus Eszterházy, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet. De patroni officio et obligatione implenda magna in pia suae celsitudinis liberalitate reposita quidem est spes, quae utinam vel cum exiguo ecclesiae et parochi commodo tandem compleatur.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Joannes Jankó[1] annorum 32, callet linguas Hungaricam et Germanicam, utraque poenitentes exaudit, concionatur autem sola Hungarica. Studia theologica absolvit Tyrnaviae, qua seminarii generalis cleri Regni Hungariae alumnus, canonice investitus et installatus est. Curam [224] animarum in 8^{vum} annum exercet. Libris tam propriis, quam ad parochiam pertinentibus provisus est. Proprii sunt 8 scholastici theologici tractatus, Biblia Sacra Latina, Concordantiae Bibliorum, Tyrini in vetus et novum Testamentum commentarius, Cornelii a Lapide in 4 Evangelia, et Epistolas Pauli commentarius. Jus Canonicum Pirling, Theologia moralis p. Antoen, Godean, Herczig, Engelmaer de impedimentis matrimonii. Khlos Praxis fori spiritualis, Concilium Tridentinum, Verböczi Articuli diaetales, Series Romanorum Pontificum authore p. Kolb, Epistolae S. Cypriani, Historia de Regno Hungariae, Theologia Patrologica, Concionatores, Petrus Pázmán, Claus Spicilegium, p. Hondri Bibliotheca Concionatoria in tom. 4, Conciones domini episcopi Martini Biró in Evangelia, opus Samuelis Vajda, Laselve, Thomas Kempensis, Diotalevi versus per patrem Joannem Molnár, Cathechetismus Francisci Nagy, Canisius idiomate Hungarico et Germanico, aliique minoris momenti.

Ad parochiam pertinentes sunt: Conciones Stephani Illyes, Stephani Landovics, Matthiae Fabri, Matthiae Martinecz, Dominicale Pastorum, Sermones Vilhelmi Molitoris, Homiliae Friderici Nauseae, Kalauz Petri Pázmáni, Biblia Sacra Hungarica, Conciones Stanislai Groditii Liber Evangeliorum, Flores Summarum authore Joanne Alloza, Pedagogus Christianus, Tamburinus de Sacrificio Missae, Conciones Hungaricae Funebrales, Rituale Salisburgense. Ad haec provisus matricula et protocollo in istud benignas resolutiones regias, constitutiones episcopales et

[1] Jankó János (†1812). Pfeiffer, 1987. 550.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 192 2025. 06. 17. 13:55:50

ordinationes vicariales. In matriculam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum accurate inscribit.

Missae sacrificium nisi legitimum impedimentum obstet, etiam feriatis diebus celebrat. in Dominicis et festis a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis, inchoat divina officia hora 9na, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª, offertque missam Deo pro sibi commisso populo. Stipendium erga cantatum sacrum celebrandi obligationem oblatum est flor. 1, erga lectum grossi 8, Dominicis et festis diebus absoluto sacro ad concionem dicit, post concionem autem venturos festos et jejuniorum dies populo annunciat, et quos inter matrimonium contrahendum sit, juxta decretum synodi Tridentinae promulgat.

Cathecesim omni Dominico et tertio die post prandium facit, et juventutem tum hoc, tum etiam in sacri Adventus et Quadragesimae diebus in fidei rudimentis [225] solerter erudit, terminata porro catechetica institutione in solemnioribus festivitatibus vesperas, aliis autem lytanias cum populo celebrat.

In sacramentorum administratione nunquam morosum se exhibuit, eaque petentibus omni cum promptitudine administravit. Sacrum viaticum intra matris parochiae ambitum praecedente puero et tintinnabuli pulsu signum dante, nonnunquam etiam cum lumine detulit ad infirmos, posthac ubi tempus admiserit, deferet superpelliceo indutus, lumen in lampade coram Sanctissimo in ecclesia ab suo in parochiam ingressu semper alit.

VEL 2025 e-archivum

De proventibus parochi

Parochus vigore contractus olim cum oppido initi habet in parato aere flor. 100, de frumento mixto metr. Pos. 100, de avena metr. Pos. 12, de vino urnas 12, de lignis focalibus orgyas 20. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. unum nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros, sive pro singula calcatura habet jugerum 1, quod vix in singula calcatura duas Pos. metr. seminis recipit, in duabus calcaturis agri parochiales sunt in vicinitate agrorum ad dominales officiales pertinentium, in 3ª calcatura in vicinitate oppidani incolae et mercatoris Josephi Farkas. Pro fagopyro habet frustum unum terrae trium circiter metr. Pos. capax, quod una cum praecedentibus tribus jugeribus suis impensis cultivare debet.

Pratum habet unum penes lacum Békástó dictum octo currus faeni procreandi capax, quod semel parochiani falcant, desectum gramen colligunt et convehunt. Habet etiam vineam sat amplam in promontorio Ivánfa dicto sitam fossorum 10 capacem, haec ante annos 40, parochiae legata nonali praestationi obnoxia est, jacet ab una parte in vicinitate Josephi Szablas, ab altera autem parte in vicinitate Josephi Golics incolarum Kaposváriensium, coliturque impensis parochi, sacra singulis sabbathi diebus fundata habet pro toto anno percipit flor. 15, quos solvendi onus inhaeret dominio. [226]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 193 2025. 06. 17. 13:55:50

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Michael Nemzsur annorum 39, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem deposuit, caeremoniarum et rituum ecclesiae gnarus est, habet doctrinam competentem suo officio, quo tam in cantu, quam in puerorum institutione commode fungitur. Morum bonorum est, neque observatus vitio alicui deditus esse. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit, in quo nullus hucusque observatus est defectus.

Proventum nomine lecticalis obventionis habet in parato aere a singulo pari den. 12, ex frumento habet per aversionem 40 Pos. metr. pro lignis focalibus flor. 2. Titulo pulsus campanarum a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti, a vineam habentibus duas medias musti, pro instructione puerorum solvendi capacium singillative pro uno trimestri spatio den. 30. Titulo stolae a comitiva funeris den. 17, a pulsu funebri, si campanis majoribus fiat den. 22, a schaedis promulgationum den. 11 ½, a psalmodia diurna et nocturna den. 40, a requiem cantato den. 25, e pecunia offertoriali habet unam tertiam partem.

Agros habet in tribus calcaturis pro singula jugerum 1 capax 2 Pos. metr. ubique in vicinitate agri parochialis situm, suis impensis colit illa ludimagister.

Domus parochialis e ligneis materialibus est constructa, continet 3 cubicula, cameras 2, unam culinam, omnia pluviis pervia, et ruinae proxima sunt. Domus ludimagistri e solidis materialibus est aedificata tribus cubiculis, culina et camaera est provisa, statuque bono posita. Utramque et aedificandi et conservandi obligatio oppidanis incumbit.

VFL 2025 e-archivum

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Kaposváriensem ecclesiam titulo filialium binae possessionis, et tria praedia pertinent.

PRIMA est possessio Füred distans a matre tribus horae quadrantibus, datur in hac ecclesia a domino condam Josepho Tallián anno 1755 erecta et dedicata Sancti Ladislai regis honori. Dotem nullam habet, sed neque praeter marsupialem proventum ullum, marsupialis autem proventus iste, adeo exiguus est, ut vix annue ultra flor. 2 ascendat, sacram supellectilem tamen habet honestam [227] utpote casulas 3 cum suis appertinentiis, amictus 3, albas 3, superpelliceum unum, cingulos 2, mappas 4, calicem cum patena cupreum bene deauratum 1, missale 1, tintinnabula 2, campanas duas, unam 180 librarum, alteram lib. 40.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus in praedicta filiali obligatur 3^{io} quovis occurrente festo et Dominico exceptis novilunaribus missae sacrificium celebrare, eorsum pro infirmorum provisione et defunctorum sepulturis transire, quod et accurate praestat.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 194 2025. 06. 17. 13:55:50

Proventum lecticalem in aere parato habet a singulo pari den. 25, de frumento 1 Pos. metr. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. triginta ab incapacis 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros fixos et determinatos non habet, sed filialis hujus incolae singulis annis inseminant circiter 4 Pos. metr., ejus procreationem demetunt et convehunt. Prata nulla habet, sed invicem prati praestantur illi de faeno, quovis anno duo currus.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae magister est Ignatius Nagy annorum 20, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias utpote initians discit, de caetero doctrinam competentem suo officio habet, eaque tam in cantu, quam in doctione puerorum bene fungitur. Morum est bonorum. Pulsum omnem perficiendi obligatio illi incumbit.

Proventum in parato aere a singulo pari habet cruc. 7, de frumento mediam Pos. metr., lignorum focalium currus 20, pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite 1 manipulum frugum frumenti. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scheda promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum, si solvendi capaces sint, singulo trimestri spatio ab uno cruc. 18.

Agros habet pro autumnali et vernali seminatura pro singula jugerum unum, duarum Pos. metr. capax. Agri hi certi et determinati non sunt, sed quotannis penes agrum parocho assignatum designantur. Prata [228] nulla habet, in locum prati praestatur illi faeni currus unus.

Domus ludimagistri e lignis constructa est, continet cubiculum 1, culinam et camerulam in statu satis desolato posita est, celeri indiget reparatione, quam perficiendi, uti etiam aedificandi obligatio incumbit localibus incolis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Toponár distans a matre tribus quadrantibus horae. Datur hic in residentionali spectabilis domini Ludovici Festetics domo capella facultate ordinarii ad celebrandum in ea sacrum missae sacrificium provisa, atque ejus vigore celebratur ibidem omnibus diebus, tam feriatis, quam festis sacrum per domesticum religiosum capellanum, qui a modo in posterum obstringitur in conscientia ad sacrum catecheticum et moralem sermonem diebus Dominicis et festis inomisse dicendum faciendamque a prandiis populo et parvulis catechesim. Capella haec dotem nullam habet, sed a praetitulato domino, sacris vasis, et decente sacra supellectili providetur. Campana in pago est 1 pendens in campanili ligneo lib. circiter 40.

VTI 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 195 2025. 06. 17. 13:55:50

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus nullam pro celebrando missae sacrificio ad hanc filialem transeundi obligationem habet, sed unice pro infirmorum provisione, et sepeliendis defunctis, quo titulo habet vigore contractus aeris parati flor. 15, et frumenti mixti metr. Pos. 20 duos currum faeni et 10 plaustra ligni focalis. Titulo stolae tantundem percipit ab una quavis functione, stolari praestationi obnoxia, quantum in filiali Füred a simili functione solvitur.

Agros determinatos non habet, verum singulo anno seminant 9 Pos. metr., hujus fructum demetunt, colligunt et convehunt locales incolae.

De scholae magistro, ejus obligatione et proventu

Scholae magister est Josephus Kovács annorum 25, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit syntaxim, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, doctrinae est sufficientis, officio suo tam in cantu, quam in puerorum instructione commode fungitur, morum est bonorum. Pulsus in omnibus circumstantiis illi incumbit, ac quoad hoc etiam obligationi suae satisfacit. [229]

Proventus titulo obventionis lecticalis habet in parato aere a singulo pari cruc. 6, de frumento mixto mediam Pos. metr., lignorum focalium currus 20. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 24, a schedae promulgatoriae scriptione cruc. 7, ab instructione puerorum, qui solvendi capaces sunt, singillative ab uno pro trimestri spatio cruc. 15. Agros et prata nulla habet, in locum prati percipit a communitate unum plaustrum faeni.

Domus scholaris e ligneis materialibus est constructa, complectitur cubiculum unum, culinam et cameram, reparatione indiget, onus tam aedificandi, quam reparandi localibus incolis incumbit.

VÉL 2025 e-archivum

TERTIA FILIALIS est praedium Szerdahely distans a matre tribus quadrantibus horae.

QUARTA EST praedium Kenderes-Uyfalu.

QUINTA Feßerlak distantes a matre 6 quadrantibus horae, in nulla harum datur sive capella, sive ecclesia, sed neque parocho aliud incolae earum, quam stolam praestant, haec autem aequalis est in praecedentibus filialibus praestari solitae.

De parochianis et horum obligatione

In matre Kaposvár numerantur animae confessionis capaces 1656, incapaces 383, omnes religionis Catholicae.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 196 2025. 06. 17. 13:55:50

In filiali Füred confessionis capaces 254, incapaces 124, omnes Catholicae religionis.

In filiali Toponár Catholicae religionis confessionis capaces 500, incapaces 247, Helveticae confessionis 7, Augustanae confessionis 49.

Populus est devotus, ac etiam ferialibus diebus in ecclesia frequens, rosarium Sanctissimae Trinitatis alta voce comprecando orat, et pias cantilenas concinit. In rudimentis fidei ita instituti sunt a parocho, ut ille nihil e debito sui officii hac in parte intermiserit.

Annuae confessionis et Paschalis confessionis praecepto ab omnibus satisfactum est. Publici etiam peccatores et scandalosi non reperiuntur, si qui gravius nonnunquam delinquant, prompto et efficaci judicis oppidani concursu corriguntur et emendantur.

Apostata nullus invenitur, inveniuntur autem zelo moderni parochi ad fidem orthodoxam adducti etiam nunc in vivis agentes N° 8, quatuor autem expediti, qui accepta mortis [230] sententia haeresim ejurarunt, omnes inscripti sunt matriculae de nomine et cognomine, quibus pro majori claritate addet parochus in inscriptione locum eorum originis, annum aetatis, haeresim, quam ejurabunt, et nomina duorum triumve testium, coram quibus professionem facturi sunt.

In ambitu parochiae hujus praeter congregationem sub titulo perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti sub parochi cura positam nulla datur confraternitas, nullum hospitale, nec ullus probatae religionis ordo.

VPL 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices habentur in hac parochia 5, omnes Catholicae, adjuratae, et ad baptisandum in casu necessitatis debite instructae. Dantur coemeteria loco opportuno extra limites ipsorum locorum sita, bene munita et benedicta. Vespilones, quibus ex officio incumbit scrobes effodiendi, et defunctos sepeliendi obligatio incumbit, in matre designati et conducti habentur, in filialibus autem sibi invicem officium hoc praestant. Atque haec etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 197 2025. 06. 17. 13:55:50

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Szent-Balásiensis die 15ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Szent-Balásiensis ecclesia in locum veteris antiquitate ruinatae anno 1774 aedificari coepit, majorique in parte solidis materialibus jam surrexit, aedificatur in honorem Sancti Michaelis Archangeli, per Celsissimum Principem Esterházy extat in ea ara 1, portatili lapide integro et inviolato provisa, tribus mappis aliisque requisitis vestita. Dotem nullam habet. Proventus etiam praeter marsupialem eleemosynam annue circiter flor. 8 facientem, nullos, de his rationem reddit aedituus ecclesiae.

Casulas diversi coloris habet 2 cum suis appertinentiis, amictus 4, albas 4, corporalia 5, purificatoria 12, cingulos 2, calicem una cum sua patenula cupreum 1, ciborium argenteum 1, monstrantiam cupream inauratam 1, crucem cupream 1, pyxidem argenteam intrinsecus deauratam 1, tintinnabula 2, campanas actu in campanili ligneo pendentes 2, unam cent. 1, alteram lib. 30. [231]

Fons baptismalis non datur, sed baptismi sacramentum e communi lustrali aqua administratur, cum primum tamen modo surgentis ecclesiae aedificium in eum statum fuerit adductum, ut fonti baptismali locus decenter adparari possit, de eo quoque parochus providere studebit. Sanctissimum Sacramentum pro publica adoratione, aeque ac pro fidelium communione secunda quavis hebdomada renovatur, hostiae etiam recentes pro consecratione intra idem tempus coquuntur, et semper in loco decenti, et sicco conservantur.

VEL 2025 e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est Celsissimus Princeps Esterházy, qui jure patronatus gaudet et jus praesentationis exercet, officium autem patroni in omnibus non implet.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Michael Horváth[1] annorum 43, callet linguam Hungaricam, studium theologiae moralis absolvit Weszprimii, est canonice investitus et installatus, curam animarum gerit in annum 16[um]. Libris pro usu necessariis provisus est, hique omnes ad propriam suam personam pertinent, sunt autem sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Theologia dogmatico-moralis, p. Habert, p. Raiffenstuel Theologia moralis, Jus canonicum Roberti König, Theologia moralis p. Martini Vigant, p. Antoen, p. Mariae Struggl, Anselmi Schuel, Institutiones

[1] Horváth Mihály (†1783). Pfeiffer, 1987. 525.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 198 2025. 06. 17. 13:55:51

juris canonici Francisci Phoebei, Catechismus Romanus, Compendium controversiarum Becani, Aerarium Evangelicum Josephi Mansi, Discursus Praedicabiles Augustini Pauletti, Spicilegium p. Klaus, p. Friderici a Jesu quaestiones sacrae. Habet etiam matriculam et protocollum, in matriculam inscribit nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas Suae Majestatis resolutiones, institutiones episcopales et ordinationes vicariales.

Sacrum missae sacrificium nisi legitimo impedimento arceatur, quotidie celebrat, offertque illud diebus Dominicis et festis Deo pro populo suae curae commisso, inchoat autem a festo quidem Sancti Michaelis, usque festum Sancti Georgii hora 10[a], a festo autem Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9a, stipendium si quando offeratur, acceptat pro sacro cantato in flor. 1, pro lecto in cruc. 24.

Diebus Dominicis et festis absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, post concionem occurrentes festos et venturos jejuniorum dies populo annunciat, ac desponsos, si qui sint, juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat. Sacramenta petentibus semper quidem omni cum promptitudine maxime autem [232] baptismi et paenitentiae administrat. Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum cum ob defectum sumptum cum lumine nequeat, a modo imposterum, tamen intra matris parochiae ambitum superpelliceo indutus, dum tempus admiserit, puero cum pulsu tintunnabuli praecedente ad infirmos deferet, et quo potuerit modo adlaborabit, ut saltem in ecclesia coram Sanctissimo diebus Dominicis et festis sub officiis divinis lampadem ardentem habere praesit.

Proventus ejus fixus est in aere parato nempe a singulo pari habet annue flor. 1. Titulo autem stolae percipit a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros et vineas nullas habet, prata autem possidet duo, 12 currus faeni proferendi capacia, quae ex parte una adjacent sylvis ex altera pratis communitatis, falcanturque per parochianos, qui et colligunt et convehunt faenum.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae magister est Georgius Galamboki annorum 33, absolutus grammatista, Catholicus, fidei professionem fecit. Ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, habetque doctrinam suo officio competentem, ac ea tam in cantu, quam in puerorum institutione utcunque fungitur. Morum est bonorum. Pulsum in omnibus temporum circumstantiis instituendi obligatio illi incumbit, neque de neglectu aliquo hac in parte admisso adversus illum posita est querela.

Proventum in aere parato habet a singulo pari cruc. 6, et quartam partem Pos. metr. de tritico a singulo hospite unum currum lignorum focalium. Pro pulsu contra tempestatem a quovis hospite unum manipulum frugum frumenti, a vineam

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 199 2025. 06. 17. 13:55:51

habentibus duas medias musti, pro institutione puerorum annue a singulo solvendi capace (pauperes enim gratis instruuntur) flor. 1 cruc. 15. Titulo stolae a comitiva funeris percipit cruc. 7, a scriptione schedae promulgatoriae cruc. 7. Agros et prata nulla habet, sed invicem prati praestantur illi 3 currus faeni.

Domus parochialis ex incoctis lateribus et ligneis materialibus est constructa, continet cubicula 4, duo pro parocho et ejus capellano, duo pro familia, culinam unam, et cameram unam praeterquam reliqua posita sunt in statu commodo. Domus scholaris e ligneis materialibus constat tota, continet [233] cubiculum unum et culinam, in statu desolato est, utramque aedificandi et conservandi obligatio est penes dominium expensas et materialia, parochiani operas manuales et currules praestare tenentur.

De filialibus

Mater Szent-Balásiensis ecclesia habet filiales N° 12.

PRIMA POSSESSIO Santos distans a matre hora media 2da ecclesia destituta. Datur hic una campanula circiter lib. 40, praeter hanc nihil est, quod adnotari possit.

Parochus obligatur istius filialis populum in fidei et morum doctrina instituere, illis sacramenta administrare, eorum mortuos sepelire, cujus obligationis titulo, praeter stolarem proventum in matre praestari solitum nomine lecticalis per omnia aequalem habet, a singulo pari flor. 1.

Ludimagister non datur.

VFL 2025 e-archivum

SECUNDA FILIALIS est possessio Szent-Pál distans a matre semialtera hora, in qua datur ecclesia lignea per loci incolas anno 1739 aedificata, et honori Sanctorum Apostolorum Simonis et Judae dedicata. Dotem nullam habet, neque ullos praeter marsupialem proventus, iste autem adeo exiguus est, ut neque pro occurrentibus necessitatibus sufficiat. Calicem habet unum una cum sua patenula cupreum bene inauratum, casulas duas cum suis stolis manipulis, velis, bursis et pallis, amictus duos, albas duas, cingulum unum, superpelliceum unum, corporalia 6, purificatoria 12, missale unum, rituale unum, librum Evangeliorum 1, tintinnabulum 1, campanam 1 lib. circiter 37. Extat in ea altare unum, quod portatili lapide quidem bono, atque integro provisum est, mappis tamen sufficientibus et praescripto necessariis vestitum non est. Sedula defectum hunc sarciendi cura parocho committitur.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochi relati ad hanc filialem ea est obligatio, ut frequentius pro celebrando missae sacrificio vel ipse transeat, vel capellanum transmittat, obligationi huic satisfacit, cujus atque aliorum spiritualium servitiorum titulo habet a singulo pari e parato aere flor. unum, et ordinariam in matre praestari solitam stolam.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 200 2025. 06. 17. 13:55:51

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu [234]

Scholae magister est Josephus Pap annorum 45, Catholicus, fidei professionem fecit, studuit grammaticae, ritus et caeremonias utcunque scit, doctrinam pro exigentia loci officio suo competentem habet, munere suo fungitur tolerabiliter, vitio alicui deditus esse non est observatus. Pulsum in omnibus circumstantiis perficiendi obligatio illi incumbit, satisfecisse huic obligationi videtur exeo, quod nulla contra illum hucusque posita sit querimonia.

Proventum fixum per aversionem habet in parato flor. 9, ex frumento a quolibet pari unam et mediam octavam partem unius metr. Pos., a quolibet hospite unum plaustrum lignorum focalium, pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum frumenti, a vineam habentibus duas medias musti, ab instructione puerorum, singillative ab uno per annum, si solvendi capax sit flor. 1 cruc. 15. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scheda promulgationum cruc. 7.

Pratum habet unum medium secundum currum faeni proferendi capax, jacet in vicinitate pratorum Ladislai Zomi et Georgii Vörös, quod suis sumptibus falcat, faenum ejus colligit et convehit.

Domus ludimagistri e lignis est constructa, continet cubiculum et culinam, indiget reparatione, quam perficiendi, uti etiam novam domum cum opus est, aedificandi obligatio est penes parochianos.

VEL 2025 e-archívum

TERTIA FILIALIS est possessio Böszénfa distans a matre tribus horis, est in ea ecclesia per spectabilem dominum Ludovicum Festetics anno 1775 e solidis materialibus erecta, extat in ea altare unum, quod lapide portatili bono et inviolato provisum, tribus etiam mappis vestitum, ac reliquis necessariis instructum est. Dotem nullam habet, sed neque proventum praeter marsupialem ullum, qui neque pro expensis ordinarii occurrentibus sufficit, unde etiam sacra supellectili tenuiter est provisa, habet nempe tantum calicem unum cum patena cupreum, casulas duas, stola, manipulo, velo et bursa provisas, amictum 1, albam 1, cingulum 1, missale 1, librum Evangeliorum 1, superpelliceum 1, tintinnabulum 1, campanam 1.

De parocho, ejus obligatione et proventu [235]

Parochus obligatur medio capellani Germanicae linguae gnari, quavis quarta Dominica die missae sacrificium celebrari curare, qui tum idiomate Germanico ad concionem dicit, et catechisat populum, quo titulo habet parochus a singulo pari flor. 1 et stolam in matre praestari solitae aequalem.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae magister est Joannes Röttl annorum 41, Catholicus, fidei professionem elicuit, ultra legendi et scribendi peritiam doctrinam nullam habet, requisitam

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 201 2025. 06. 17. 13:55:51

tamen pro loci qualitate doctrinam habet, fungiturque officio suo bene, tam in cantu, quam in puerorum institutione, morum est bonorum, neque vitio alicui deditus esse observatus est. Pulsus omnis illi incumbit, ac quoad hoc etiam obligationi suae satisfacit.

Proventus ejus sunt in parato aere a singulo pari cruc. 15 et de frumento una 8va metr. Pos., pro instructione puerorum a singulo cruc. 7 et unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a sepultura adultorum cruc. 12, a parvulorum cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Domus scholaris e lignis est constructa, continet cubiculum et culinam in statu commodo posita est, eam et aedificandi et conservandi obligatio incumbit localibus incolis.

QUARTA FILIALIS est possessio Gálosfa distans a matre duabus horis, habet ecclesiam, quam ipsi incolae anno 1748 e ligneis materialibus construxerunt, dicata est honori Sancti Lucae Evangelistae. Dotem nullam habet, sed neque proventum praeter marsupialem ullum, qui annue facit circiter flor. 4. Casulas habet 3 cum totidem stolis, velis, manipulis, bursis et pallis, corporalia 6, purificatoria 12, superpelliceum 1, albas 2, amictus 2, calicem 1 cum sua patena cupreum, rituale 1, missale 1, tintinnabula 2, campanam 1. Extat in ea altare unum, quod portatili lapide bono instructum et tribus mappis, caeterisque necessariis utcunque vestitum est.

VEL 2025 Corvinum

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est praeter caeteras pastori animarum incumbentes obligationes tenetur medio capellani sui, tertio quovis [236] Dominico vel festo occurrente divina curare peragi, quo titulo habet a singulo pari flor. unum et stolam ab omni stolari praestationi subjecta functione eandem, quae in matre a parochianis penditur.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Franciscus Subatics annorum 37, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit grammaticam, ritus est caeremonias ecclesiae scit, doctrinam pro exigentia officii sui habet competentem, munere suo tam in cantu, quam in puerorum institutione commode fungitur. Morum est bonorum, neque observatus est vitio cuipiam addictus esse. Pulsus in omnibus circumstantiis illi incumbit, et hunc rite perfecit.

Proventus ejus vigore contractus sunt a singulo pari cruc. 6 et una integra, ac media octava pars metr. Pos. de frumento, a jugalia habentibus habet unum currum lignorum focalium, a pulsu contra tempestatem a quovis hospite unum manipulum frugum, et a vineam habentibus duas medias musti. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum singillative ab uno annue flor. 1 cruc. 15, si solvendi capaces sint, sin minus instruantur gratis.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 202 2025. 06. 17. 13:55:51

Domus scholaris e ligneis materialibus est constructa, continet cubiculum et culinam indiget reparatione, quam perficiendi, uti etiam novam, cum opus est domum erigendi obligatio est penes loci incolas.

QUINTA FILIALIS est Kaposkeresztur distans a matre una hora.

SEXTA est Szent-Jakab distans a matre una hora.

SEPTIMA est Kislak distans a matre 7 quadrantibus horae.

OCTAVA est Töröcske distans a matre duabus horis.

NONA est possessio Simonfa distans a matre semialtera hora.

DECIMA est possessio Gyarmath distans a matre tribus quadrantibus horae.

UNDECIMA est possessio Cserénfa distans a matre media hora.

DUODECIMA est possessio Hajmás distans a matre una hora, quae filiales ecclesia carent, neque praeter exiguae molis campanulam singulae aliud quidquam habent. Parocho in quavis filiali singulum par solvit flor. 1 ac insuper stolam in matre praestari solitae aequalem.

VEL 2025 e-Archivum

Ludimagister in unica solum recensitarum filialium possessione quippe Kaposkeresztur datur de nomine Paulus Toth, [237] annorum 24, Catholicus est et fidei professionem fecit, studia nulla absolvit, neque amplius, quam legere et scribere didicit, haec legendi et scribendi peritia sufficiens est pro ejus munere doctrina, qua etiam tum in cantu, tum in puerorum institutione officio suo satisfacit. Morum est bonorum, omnem pulsum perficiendi obligatio illi incumbit, cui etiam hucusque satisfecit.

Proventum titulo lecticalis obventionis in parato aere habet a singulo pari cruc. 6 et octavam partem metr. Pos. de frumento, pro pulsu contra tempestatem a quovis hospite 1 manipulum frugum et a vineam habentibus duas medias musti, a jugalia habentibus unum plaustrum lignorum focalium, pro institutione puerorum ab uno annue flor. 1 cruc. 15. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Domus scholaris est e ligneis materialibus constructa complectitur cubiculum unum et culinam, est in statu commodo posita, eam aedificandi et reparandi onus incumbit filialis hujus incolis.

De parochianis et horum obligatione

In matre Szent-Balás numerantur animae confessionis capaces 118, incapaces 41.

In filiali Sántos confessionis capaces 150, incapaces 90.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 203 2025. 06. 17. 13:55:51

In filiali Szent-Jakab confessionis capaces 36, incapaces 33.
In filiali Töröcske confessionis capaces 175, incapaces 119.
In filiali Kislak confessionis capaces 189, incapaces 103.
In filiali Szent-Pál confessionis capaces 160, incapaces 84.
In filiali Simonfa confessionis capaces 209, incapaces 65.
In filiali Böszénfa confessionis capaces 159, incapaces 99.
In filiali Galosfa confessionis capaces 121, incapaces 60.
In filiali Hajmás confessionis capaces 80, incapaces 41. [238]
In filiali Gyarmath confessionis capaces 83, incapaces 46.
In filiali Cserenfa confessionis capaces 131, incapaces 60.
In filiali Kapos-keresztur confessionis capaces 168, incapaces 44, atque hae omnes orthodoxae Catholicae religionis sunt.

Populus devotus est et quantum rurales occupationes admittunt in ecclesia frequens, alta voce orat preces et concinit cantilenas de Sanctissima Trinitate in rudimentis fidei pro suae capacitatis modulo est instructus, praecepto confessionis annuae et Paschalis communionis omnes satisfaciunt. Ad fidem Catholicam, ex quo totus parochiae populus Catholicus esset conversus nemo est, apostata eo minus. Si quis subinde a fide orthodoxa alienus horsum adveniret, et Deo adjuvante converteretur, talis conversi nomen et cognomen patria, sive locus originis, aetas, haeresis, quam relinqueret, ac duorum triumve testium, coram quibus profiteretur nomina in matriculam inscribantur.

Scelerati manifesti in totius parochiae hujus ambitu non reperiuntur, qui nonnunquam delinquunt per judices locales a parocho admonitos castigantur et corriguntur. Congregatio etiam sive confraternitas nulla datur, nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis ordo.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

In duabus filialibus Sántos et Simonfa dantur obstetrices Catholicae, adjuratae in aliis autem possessionibus ex obligatione tales non sunt, verum in casum, quo duae illae adcurrere non possunt, ex charitate mulieres sibi invicem obstetricantur, quae tamen omnes in casu necessitatis baptismi rite conferendi bene peritae et gnarae sunt. Caemeteria in singulis locis extra ipsorum septa dantur, eaque contra incursiones pecorum et pecudum munita et benedicta. Vespilones autem, qui ex officio tales essent non dantur, sed amicis defunctis amici, vicini suis proximis supremum hoc charitatis praestant officium, eosque sepeliunt. Atque haec etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 204 2025. 06. 17. 13:55:51

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Hetesiensis die 16ª Maii anno 1778 instituta, atque peracta. [239]

De statu ecclesiae

Mater Hetesiensis ecclesia e solidis materialibus per illustrissimam dominam Christinam natam Jankovics, viduam illustrissimi condam l[iberi] b[aronis] Joannis Pongrácz curata et oblata honori Sancti Georgii militis et martyris ampla est et decora satis. Extat in ea altare 1, quod portatili lapide bono et inviolato provisum, tribus mappis vestitum, aliisque ad decentem ornatum requisitis debite instructum est.

Dotem fixam et stabilem non habet, verum ex educilli a festo Sancti Michaelis usque novum annum proveniente fructu pia suae conditionis liberalitate usque beneplacitum cesso, percipit flor. 10, e marsupiali eleemosyna, et campanarum pulsu circiter flor. 5. Debita passiva nulla habet, in activis autem numerat flor. 70, apud Joannem Csonka incolam Juthiensem erga legalem censum elocatos, flor. item 282 den. 76 apud illustrissimam dominam patronam depositos, proventus recensiti dempto educillari colliguntur in cistam, duplici sera, quarum unius clavim parochus habet, munitam, conservanturque sub cura constituti ecclesiae aeconomi, qui de perceptis et erogatis parocho, coram dominali officiali, et senioribus Catholicae communitatis, quotannis rationes reddit. Educilli porro proventus incassat, et percipit provisor dominalis, usque de eo dominio ratiocinatur.

Habet ecclesia haec calicem in cuppa cum patenula argenteum 1, pyxidem pro sacro viatico ad infirmos deferendo argenteam 1, monstrantiam e probato argento elaboratam, ciborium cupreum, crucem cupream, quae omnia probe inaurata sunt. Pyxidem stanneam pro sacris liquoribus, thuribulum cum navicula aereum 1, casulas 5, albas et humeralia totidem, superpellicea 3, mappas oblongas 15, corporalia 6, purificatoria 18, cingulos 4, missalia 3, rituale 1, tintinnabula 2, organum novum 6 mutationum, campanas 3, quarum una tres, altera duos, tertia unum cent. appendit.

Sanctissimum Sacramentum altera quavis hebdomada pro publica adoratione, aeque ac pro fidelium communione renovatur, intra idem tempus hostiae pro consecratione recentes coquuntur, atque ad arcendam ab iis corruptionem in loco sicco asservantur.

Fons baptismalis in decente ecclesiae loco collocatus est, munitur bona clausura, sub quali sacri liquores etiam custodiuntur. [240]

VTI 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 205 2025. 06. 17. 13:55:51

De dominis terrestribus et patronis

Domina terrestris est illustrissima domina nata Christina Jankovics vidua domini l[iberi] b[aronis] condam Joannis Pongrácz, quae jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, officiumque patroni adimplet.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Adamus Németh[1] annorum 35, loquitur Hungaricam linguam, et aliquantum Illyricam, studia theologica absolvit Weszpremii in seminario Sanctae Annae, est canonice investitus et installatus, curam animarum in 11mum annum exercet, libri ad parochiam, utpote recens erectam pertinentes nulli sunt, proprii autem sunt: Biblia Hungarica, Latina cum notis Hamelii, Cornelius a Lapide in Evangelia, Commentarius Dionysii Chartusiani in epistolas Sancti Pauli, Commentarius Petri Stevartii in primam epistolam ad Corinthios. Praesbiteri in Leviticum, Concilium Tridentinum, Acta Sancti Justini martyris, Epistolae Sancti Hyeronimi, Confessio Sancti Augustini, Theologia moralis p. Antoen, p. Vigandt, opera omnia Hyeronimi Drexelly, Universum jus canonicum Pirhingii, Institutiones juris prudentiae ecclesiasticae Riegerii, ejusdem Specimen corporis juris prudentiae ecclesiasticae, Historia ecclesiastica Ignatii de Graveson, ejusdem Tractatus de Scriptura Sacra, Corbiniani Institutiones theologiae moralis, Bernardi Lami Introductio in Scripturam Sacram, Petri de Morca Concordia imperii et sacerdotii, Jurisprudentia practica Stephani Huszty, Opus polemicum p. Martini Szent-Iványi, Promptuarium morale super Evangelia Thomae Stapletonii, Paraenesis Barelai, Concionatores Landovics, Laselve, Penzinger, Dorn, Viciva, Joannes Ernesti, Galogi Laurentius Begerlink, Matthias Fabri, Petrus Besseus, Allocutiones dictae in universitate Pragensi, Rodericus Alphonsus, Joannes David, Veritas Catholica de Purgatorio, Franciscus Arias, Ludovici Habert, Sermo poenitentiae praxis, Flores Sacrarum Bibliarum, Flores fidei, Cathechesis Stephani Illyes, Catechesis Roberti Bellarmini. Ad haec: provisus est matriculis duabus, quibus baptisatorum, copulatorum, ad Catholicam fidem conversorum ac mortuorum nomina inscribit, protocollo item, in quod benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et ordinationes vicariales conscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate prohibeatur quotidie celebrat, Dominicis et festis diebus de praecepto offert illud Deo pro suis parochianis. Divina officia a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9na, et a festo Sancti Michaelis usque [241] festum Sancti Georgii hora 10^{a} inchoat, Dominicis diebus et festis de praecepto. Stipendium, sive manualis eleemosyna erga celebrandi obligationem, si quando offeratur pro sacro cantato per flor. 1, pro lecto per grossos 8 acceptat.

Diebus Dominicis et festis ad concionem dicit, dicto sermone festos faeri dies et venturos jejuniorum populo annunciat. Desponsos, quos inter matrimonium

[1] Németh Ádám (†1802). Pfeiffer, 1987. 769–770.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 206 2025. 06. 17. 13:55:51

contrahendum est, juxta synodi Tridentinae decretum promulgat. Cathecheses quidem tempore, ac ordine per constitutiones episcopales praescripto ex eo facere non potest, quod in matre praeter 4 colonos non habetat Catholicos, occasione tamen confessionum, utpote tempore Nativitatis et Paschatis, ac dum ad filiales diebus festis exire vacat, sedulo catechisat, qua in parte ne posthac defectus aliquis subversetur, contingatque dispersos in filialibus Catholicos in doctrinae ad salutem necessariae ignoratione versari, et decedere, recogitet parochus catechisandi obligationem unam esse e praecipuis pastoralis officii partibus, cui ut satisfaciat occasionem nullam, tempus nullum pro hoc opportunum intermittet.

Sacramenta petentibus diligenter administrat, neque sine his ob ejus negligentiam decessit ullus. Sanctissimum ad infirmos a modo inposterum, cum tempus et emergentium casuum circumstantiae admiserint, intra matris parochiae ambitum superpelliceo indutus, puero praecedente, et tintinnabuli pulsu signum dante deferet, curabitque ut saltem diebus Dominicis et festis sub divinis officiis lampadem in ecclesia coram Venerabili Sacramento ardentem habere possit.

De proventu parochi

Percipit in matre a quolibet cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti, lignorum focalium a jugalia habentibus currum unum. Titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1. Titulo liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet 5 juxta urbarialem regulationem complectentes jugera 22, quorum singulum capit duas Pos. metr. 10 In calcatura inferiori in vicinitate terrarum viduae Balássáianae habet jugera 5 3/8 et remanentes 97 orgias, haec terra vocatur Ruszleviana. 2do In loco Hamad dicto in vicinitate prati Josephi Lenard habet jugera 2 2/8 et supernatantes 109 orgias, terra haec antea erat extirpatura Joannis Szabó. 30 In calcatura superiori vulgo Torkos-Rekesztő in vicinitate Georgii Eddei ad limites possessionis Csoknya jugera 3 et orgyas 88. [242] 40 In loco Öreg-kerülő dicto in prius mentionata calcatura superiori jugera 2 7/8 et remanentes orgyas 85 ½. In tertia calcatura versus possessionem Várda in loco Csepeli-harasztya dicto habet in uno corpore jugera 8 2/8 et orgyas 45.

Agros recensitos juxta conventionem in actu visitationis coram domino p. Stephano Kovács nobilium judice initam, partim matris parochiae incolae Catholici, partim filialistae, prout mox, ac in singulae filialis possessionis relatione exponetur, perarant, serunt, eorum fruges demetunt et convehunt, et quidem matris parochiae Hetesiensis Catholici, et filialistae Csoknyaienses medium jugerum tam pro autumnali, quam vernali seminatura. Vardaienses unum jugerum pro autumnali, unum pro vernali, Csombardienses et Bodrogienses pariter pro autumnali seminatura 1 jugerum, pro vernali 1, Jutaienses jugera 3 distinctim pro autumnali et vernali. Kaposuylakienses pro autumnali 1, pro vernali 1.

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 207 2025. 06. 17. 13:55:51

Prata habet 3, 10 currus faeni proferendi capacia, unum est, quod antea fuit Ruszkovianum situm ad calcem montis Pak in vicinitate prati Josephi Csere. Alterum in campo Kis-Tó dicto ad calcem arabilium dominalium terrarum pratum istud antea Ruszkovianum, vulgo Kemenczés-kut appellatum situm est in vicinitate Samuelis Nagy. Tertium est penes allodium dominale secus viam publicam situm, quod olim ad Josephum Zlinka pertinebat, nunc parochiae adjectum, usque ad dominales arabiles terras extenditur. Prata haec juxta superius relatam conventionem falcant, faenum colligunt filialium incolae hac, quae sequitur proportione: filialis Jutha praestat 6 pro una die falcatores, filialis Gombard duos falcatores. Filialis Varda 2 falcatores, atque singula recensitarum filialium gramen a falcatoribus ab se datis desectum, colligi curat et convehit.

Ad haec habet parochus duas anniversarias missas, quas recurrente die in praesentia dominalium officialium persolvit quovis anno parochus, sed quia fundatio fixa non est posita, interea tantum, donec stipendium ei solutum fuerit.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Scholae rector est Franciscus Vajda annorum 28, Catholicus, fidei professionem fecit, absolvit syntaxim, rituum et caeremoniarum ecclesiae utcunque gnarus est, habetque doctrinam officio suo competentem, munere suo tam in cantu, quam in parvulorum institutione bene, laudabiliterque fungitur. Conversationis, vitae integrae, morum est inculpabilium. Pulsum in quibusvis temporum circumstantiis perficiendi obligatio illi incumbit, ac quoad hoc quoque parochianis accurate satisfacit.

VTL 2025 e-archivum

De proventu scholae rectoris [243]

Percipit a singulo pari cruc. 7 et quadrantem Pos. metr. de frumento, cui annue superaddit illustrissima domina patrona 16 metr. Pos. frumenti. Titulo stolae percipit a comitiva funeris sine discrimine cruc. 14, a schaedis promulgationum cruc. 14. Ab instructione puerorum, qui solvendi capaces sunt annue flor. 1 cruc. 15.

Agros habet mediam sessionem constituentes nempe jugera 11, singulum duarum Pos. metr. capax. 10 In loco Hamad dicto in vicinitate agrorum parochialium habet jugera 3 3/8 et orgias 123 ½, pertinentque ad calcaturam, ut vocant, inferiorem. 20 Secus viam Csoknyaiensem in loco Ürgés vocato in medio terrarum dominalium jugera 2 6/8 et orgias 30, pertinentque ad calcaturam inferiorem. 30 Versus possessionem Vanda in loco Gyepü nuncupato penes terras Sorok dictas, habet jugera 2 4/8 et orgias 10 in vicinitate Gregorii Nagy. 40 In loco Verebes appellato ad tertiam calcaturam pertinentia duo jugera 4/8 ac orgias 5, quae olim erant extirpatura Martini Kovács, sitaque sunt in vicinitate terrarum dominalium. Agros hos, ex quo parochiani Catholici ob paucitatem insufficientes essent, perarari curavit hucusque illustrissima domina patrona, reliquum laborem

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 208 2025. 06. 17. 13:55:51

ludimagister suis impensis perficere debuit. Prata ad mediam sessionem excisa et determinata illi non sunt, sed singulis annis ad proportionem mediae sessionis falcastra eidem per inclytum dominium assignantur, domus parochialibus e solidis materialibus est constructa, sed ad perfectionem non dum venit, et quia negligitur, desolationi proxima est, cubicula continet 4, culinam, cameram et stabula, scholaris domus est e lignis aedificata, continet cubiculum 1, culinam et cameram onus eas aedificandi et conservandi, quod pecuniarios sumptus et materialia attinet ad dominium, quantum vero labores et operas manuales et currules ad ipsos parochianos spectat.

De filialibus

Ad matrem Hetesiensem ecclesiam adnexae sunt filiales possessiones 6 et praedia 3.

PRIMA est possessio Jutha distans a matre tribus horae quadrantibus, in qua existit ecclesia, sed quando, et a quo erecta, num benedicta sit, et cui sanctorum dicata non constat. Dotem nullam habet, neque praeter exiguum marsupialem proventus ullos, calicem habet 1 cum patenula argenteum bene inauratum, casulas duas, albam unam, cingulum unum, corporalia duo, purificatoria 6, mappas 3, superpelliceum 1, missalia 2, rituale 1, tintinnabulum [244] 1, campanas duas, unam 80, alteram circiter 50 lib., ara extat in ea unica, quae tribus mappis vestita est et lapide portatili bono et inviolato provisa.

VPL 2025 e-archívum

De parocho ejusque obligatione

Parochus hactenus in hac filiali ecclesia non obligabatur juxta seriem, determinatisque diebus celebrare, cum autem in actu praesentis visitationis filialis istius incolae majorem fundorum parochialium partem excolendi onus in se receperint, et alioquin hinc suam habet subsistentiam parochus, a modo inposterum donec ecclesia Juthaiensis, prout speratur per dominum excellentissimum comitem Theodorum Batthyány restaurata, et ampliata fuerit omni tertio Dominico et festo die, postquam vero praedicata ecclesia sive restaurata, sive ejus loco nova aedificata fuerit, omni secundo die festo et Dominico pro celebrandis divinis officiis transibit.

De proventu parochi

Percipit parochus in parato aere a singulo pari cruc. 18 et unam metr. Pos. frumenti. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae stolae.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 209 2025. 06. 17. 13:55:51

Agros nullos, prata nulla habet in filialis istius terreno, verum e terris in matre parochia existentibus, prout in recensione in descriptione matris facta expositum est pro seminatura jugera 3, pro vernali 3, plenarie excolunt. Sex praeterea pro una die falcaturas praestant, desectumque ab his gramen colligunt et convehunt.

De scholae magistro ejusque obligatione

Scholae magister est Gabriel Kiss annorum circiter 45, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et coeremonias ecclesiae commode scit, habet doctrinam pro muneris hic loci exigentia sufficientem, officio suo debite fungitur, mores, totamque vitam ad leges Christianas compositam habet. Pulsus in quibusvis temporis circumstantiis illi incumbit, suaeque obligationi hac etiam in parte satisfacit.

De proventu ludimagistri

Habet in parato aere flor. 8, de frumento 35 Pos. [245] metr., a pulsu contra tempestatem ab omni seminaturam autumnalem habente unum manipulum frugum, ab instructione puerorum solvendi capacium singillative ab uno annue flor. 1 cruc. 8. Titulo stolae a sepultura indiscriminatim cruc. 7, a schaedis promulgationum cruc. 7.

Terrarum arabilium habet jugera 3, quorum singulum capit metr. Pos. duas. In plaga vulgo Hoszu-Tüske mezeje dicta in vicinitate Joannis Csonka et Stephani Kis-lukács habet jugerum unum. In campo Jó-viz mezeje dicto in praenominatorum colonorum vicinitate jugerum unum, in campo Botkai mezeje appellato in eadem vicinitate pariter unum jugerum habet, unum singulis annis perarant, serunt, demetunt et demessas fruges convehunt loci incolae. Pratum habet unum, duos currus faeni procreandi capax, cujus primam defalcationem, et procreati in eo faeni convectionem praestant incolae, cordum vero in eo suis impensis desecari et convehi curat ludimagister.

Domus scholaris e lignis est constructa, continet 1 cubiculum, culinam et culinae junctam cameram in statu ruinae proximo posita est, aedificandi et reparandi obligatio est penes incolas.

SECUNDA FILIALIS est possessio Csombárd distans a matre tribus quadrantibus horae, existit in ea capella exigua e ligneis materialibus per p. dominum Emericum Csák aedificata, nec dotem ullam, nec proventum ullum habet, extat in ea altare 1, quod et tribus mappis vestitum, et lapide bono atque inviolato instructum est. Calicem habet 1 cum sua patena cupreum pro usu aptum, casulam 1, albam 1, cingulum 1, corporalia 3, purificatoria 6, superpelliceum 1, mappas 3, missale 1, ritualem librum 1, tintinnabulum 1, campanam lib. 30. Divina in hac capella peraguntur quotidie per capellanum praenominati domini Emerici Csák, qui etiam cum indultu parochi sacramenta administrat.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 210 2025. 06. 17. 13:55:51

De parocho ejusque obligatione

Parochus obligatur filialis hujus incolis per solertem sacramentorum administrationem servire, teneturque ad eos pro defunctorum sepulturis transire. Quo titulo percipit a singulo pari cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti, stolam denique ab omni functione stolari solutioni obnoxia aequalem illi, quae in matre, filialique Jutha praestatur. Ad haec filialis hujus incolae in actu praesentis visitationis duo jugera parochi, unum pro autumnali, alterum pro vernali seminatura cum Bodragiensibus cultivanda, praeterea obligarunt se ad praestanda citra Bodragiensium concursum [246] pro una die falcatores 2, cum onere faenum colligendi et convehendi.

Ludimagister non datur, sed Hetesiensis huc etiam deservit, sed praeter stolarem obventionem proventum nullum habet.

TERTIA FILIALIS est possessio Varda distans a matre tribus horae quadrantibus, existit hic capella in coemeterio e lignis erecta, quam e desolato statu eduxit perillustris dominus Ladislaus Záborszky, nec dotem, nec proventum habet ullum, provisa est calice 1, cujus cuppa argentea est, patenula autem cuprea, casulis duabus suis appertinentiis instructis, albam 1, cingulum 1, corporalia 3, purificatoria 3, superpelliceum unum, mappas 3, missale 1, rituale 1, tintinnabulum 1, portatile in altari bonum, campanam 1 lib. 40, celebrantur in ea divina tunc solum, dum pro infirmis providendis, aut alias, quando exigente aliqua causa illuc transit.

VFL 2025 e-archivum

De obligatione parochi, ejusque proventu

Parochus praeter populum in rebus fidei et morum instituendi obligationem, tenetur ad hanc filialem pro administratione sacramentorum pro sepeliendis mortuis transire, quo titulo habet a singulo pari cruc. 18 et unam Pos. metr., ac stolam in praecedentibus filialibus expositam.

Agros nullos, nec prata ulla in filialis istius terreno possidet parochus, sed et hi filialistae ex agris in terreno matris parochiae existentibus, tam pro semine autumnali, quam vernali unum jugerum assumpserunt plene inclusive usque frugum convectionem excolendum, duos praeterea falcatores pro die se praestituros, cum onere desectum ab his gramen colligendi et convehendi obligarunt.

Ludimagister in filiali hac non datur, verum matris ecclesiae huc etiam deservit, percipitque stolarem proventum praeter hunc nihil.

QUARTA FILIALIS est Csoknya.

QUINTA Kis-várda distantes a matre media hora.

SEXTA Bodrog distans a matre tribus horae quadrantibus.

SEPTIMA Kapos-uylak distans a matre una hora.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 211 2025. 06. 17. 13:55:51

OCTAVA praedium Uy-falu.

NONA praedium Path distantia a matre media hora.

DECIMA filialis praedium Büy distans a matre 1 hora.

In nulla harum praeterquam in praedio *[lacuna]* ad praeposituram Sancti Benedicti pertinente datur ecclesia vel capella, in praedicto praedio autem extat capella lignea omni dote et proventu destituta, solumque uno calice in cuppa argenteo, atque ad hunc pertinente patenula cuprea, casulis tribus, alba, amictu 1, corporalibus tribus, purificatoriis 4, mappis tribus, [247] missali 1, tintinnabulo uno, portatili in aram reposito, eoque integro provisa. Habet ad haec campanam unam lib. 25.

In reliquis filialibus unice campanae, quibus pro salutatione angelica signum datur, existunt, et quidem in filiali Csoknya 2, una lib. 70, altera lib. 50, in Bodrog una lib. 40, in Kapos uylak una lib. 60, in praedio Büy una lib. 25.

Parochus in praenominatis filialibus dempta possessione Csoknya et praediis Ujfalu et Path habet a singulo pari cruc. 18 et unam Pos. metr. frumenti. In filiali autem Csoknya ac praediis Uyfalu nihil praeter stolam, quae tam in his, quam praecedentibus filialibus aequalis est, percipit.

Agros et prata nulla habet in recensitis filialibus, verum Kapos-Uylakienses e terris in terreno matris parochiae assignatis cum pro vernali, tum pro autumnali seminatura medium secundum jugerum, Csokonyenses autem Catholici cum Hetesiensibus medium jugerum aeque distinctim pro utraque seminatura plene cultivandi assumpserunt obligationem.

Ludimagister in nulla dictarum filialium datur, sed Hetesiensis ludimagister illis quoque deservit, qui pro servitio in possessione Kapos-uylak percipit a pari cruc. 7 et unum quadrantem Pos. metr. de frumento, in reliquis vero saltem stolam, quae aequalis est in matre praestari solitae.

VEL 2025 e-archivum

De parochianis et horum obligatione

In matre Hetes numerantur animae Catholicae confessionis capaces 107, incapaces 35, Helveticae confessioni addicti 678.

In filiali Jutha omnes sunt Catholici ex his confessionis capaces sunt 259, incapaces 122.

In filiali Csombárd Catholici confessionis capaces 70, incapaces 25, Calvinistae insimul 35.

In filiali Várda Catholici confessionis capaces 125, incapaces 40, Calvinistae in toto 12.

In filiali Bodrog Catholici confessionis capaces 50, incapaces 23.

In filiali Kis-varda Catholici confessionis capaces 21, incapaces 5.

In filiali Csoknya Catholici confessionis capaces 60, incapaces 13, Calvinistae universim 409.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 212 2025. 06. 17. 13:55:51

In filiali Kapos-uylak Catholici confessionis capaces 130, incapaces 27, Calvinistae 110.

In praedio Uy-falu Catholici confessionis capaces 32, incapaces 11. [248]

Inpraedio Büy Catholici confessionis capaces 25, incapaces 7.

In praedio Path Catholici confessionis capaces 6, incapax unus.

Populus Catholicus pro sui pastoris spiritualis solatio devotus est, et quantum ob distantiarum qualitatem convenire potest, in ecclesia frequens alta voce in unum comprecatur, et pias cantilenas de Sanctissima Trinitate praecinente ludimagistro concinit. In rudimentis fidei pro capacitatis suae modulo instructus est.

Praecepto confessionis annuae et Paschalis communionis nemine excepto satisfaciunt, peccatores criminum, quae scandalum publicum parere nata sint, rei notorii in ambitu hujus parochiae non sunt, sed neque apostatae ulli reperiuntur, qui autem ex haeresi Calviniana conversi fidem professi sunt Catholicam ab anno 1769, quo primum parochia haec erecta, et modernus parochus introductus est, Dei beneficio ultra 30 numerantur, Judaei autem deposita perfidia Judaica ecclesiae Christi aggregati sunt 3, omnes Hetesienses, Venceslaus et Catharina ex baptismo Joachimi Abraham Judaei Hetesiensis proles, item Christina Jacobi Judaei Hetesiensis filia, qui omnes in matricula conscripti sunt, et si qui porro conversi fuerint, etiam inscribentur, cum expressione eorum aetatis, loci, originis, additis duorum triumve testium nominibus, coram quibus fidei professionem facturi sunt.

Congregatio sub nomine perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis, scapularistarum item, et cordigerorum datur in hac parochia. Prima sub cura et directione parochi est, duae posteriores sub cura patrum conventus Andocsiensis Franciscanorum existunt.

VEL 2025
e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

In matre ac in una filialium dantur obstetrices acatholicae, in aliis Catholicae, in quibusdam nulla est. Illae adjuratae sunt, et ad valide baptisandum in casu necessitatis bene debiteque instructae. In singulis locis sive tam in matre, quam in filialibus habentur coemeteria, eaque benedicta et contra incursiones pecorum et pecudum munita, in matre quidem penes ecclesiam respective extra ipsam possessionem positam, in aliis filialibus extra ipsarum ambitum. Vespilones, quibus mortuorum corpora sepeliendi incumberet obligatio non dantur, sed ex charitate ita mutuo in casibus emergentibus praestant parochiani officium, ut defectus nullus sit. Atque haec etc. [249]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 213 2025. 06. 17. 13:55:51

DISTRICTUS CSÖKÖLIENSIS

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Sancti Benedicti die 16ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Sanco-Benedictensis ecclesia dicata est honori Sancti Benedicti abbatis, erecta est e solidis materialibus, sed haec vetustate ita soluta sunt ab invicem, ut tota structura in ruinam inclinet. Exstat in ea altare unum, quod et lapide portatili instructum, et tribus mappis aliisque requisitis vestitum est. Erecta est a reverendissimo domino Georgio Dombovics canonico condam Zagrabiensi et Sancti Benedicti de Kaposfő praeposito absque omni dote. Proventum praeter marsupialem, qui annue ad flor. circiter 7 ascendit, nullum habet, actu in numeratis habet pro emergentibus quotidianis necessitatibus flor. 16 cruc. 51. Item pro vexillo a fidelibus collatos flor. 9 cruc. 28 ½, exiguos hos flor., hactenus collegit parochus, eorumque curam habuit, habiturusque etiam posthac quoad in loco fuerit aliquis, cui tuto concredi possit cassae ecclesiae cura et administratio, qui tamen interea quoque districtuali vice-archidiacono coram primoribus loci de perceptis et erogatis annue rationes praestabit.

Habet ecclesia haec calicem 1 una cum sua patenula deauratum ex cupro multum detritum, ciboria ex aere duo deaurata, pyxides 3, duas pro sacris liquoribus conservandis, unam pro Sanctissimo ad infirmos deferendo omnes e metallo factas, thuribulum cum navicula, pelvim 1, lampadem e lamina omnia, candelabra 4, lignea auro picta, sex vero pariter e ligno inargentata, sex denique itidem lignea colore rubro tincta, casulas habet 6 varii coloris, nigram unam, quae quidem antiquae sunt, bonae tamen, et omnibus appertinentiis instructae, albam unam et hanc laceram, amictum 1, superpellicea 2, cingulum 1, quadratum 1, missalia 2, unum ex his usu attritum est, campanam 1, quae appendit circiter lib. 100. [250]

Datur hic fons baptismalis, qui cum ecclesia remote extra possessionem posita sit, in domestico sacello facultate ordinarii proviso, quantum nimia admittit paupertas decenter, et sub bona clausura una cum sacris liquoribus conservatur.

Sanctissimum Sacramentum quoque altera quavis hebdomada tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione renovatur, quem in finem hostiae recentes parantur, illaeque pro quotidiana in missae sacrificio consecratione in loco apto et sicco conservantur.

Praeter relatam superius ecclesiam in domo parochiali authoritate ordinarii deputatum est cubiculum unum, in quo Venerabile Sacramentum conservatur, quin et missae sacrificia, cum ad ecclesiam ob aquarum effusionem vel nullus vel periculosus est accessus, celebrantur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 214 2025. 06. 17. 13:55:51

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est reverendissimus dominus praepositus Sancti Benedicti de Kaposfő, nunc ejusdem praepositurae beneficiatus reverendissimus dominus Josephus Pierer, lector et canonicus cathedralis ecclesiae Jaurinensis, qui jure patronatus gaudet, et in emergente vacantiae casu jus praesentationis exercet, officium patroni se impleturum pollicetur.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Joannes Szabó[1] annorum 29, linguas callet Hungaricam bene et Germanicam infra mediocritatem, servit sola Hungarica, studia absolvit Tyrnaviae in universa scientiarum academia, est canonice investitus et installatus, curam animarum exercet annis tribus. Libris debite provisus est, iique omnes proprii sunt, suntque sequentes: Sancti Augustini de Gratia Christi, p. Bertierii Tractatus de Sacramentis in Genere, et in specie de baptismo, et confirmatione R. D. Ludovici Csapody de Gratia, de Deo, Trinitate, et Incarnatione, et de Religione revelata, p. Gervasio de Sacramentis in specie, p. Gazzaniga de Gratia de virtutibus theologicis, p. Jászlinszky de Angelis, et Actibus humanis, p. Simonet de Legibus et peccatis, [251] Alphonsori Ligorii Theologia moralis, Antoen, Benedicti 17[2] selectae constitutiones, ejusdem opus de missae sacrificio, Casus conscientiae, qui Lambertiniani dicuntur, p. Viti Pickler Theologia polemica, Joannis Filó Novellus operarius, Mahometanus in lege Christi instructus, Barzia Excitator Christianus, Clericus instructus, Claus Spicilegium, Flores, et exempla Biblica, Panis quotidianus, p. Segneri Homo Christianus, Ratio status vitae futurae, Bayrhammer Promptuarium Dominicale, ejusdem Promptuarium festivale, Claus Spicilegium concionatorium, ejusdem manuductio, p. Dorn Conciones Dominicales, Friderici a Jesu Quaestiones sacrae in tomis 4, Laselve Annus Apostolicus tom. 2, Letius Theologia concionatoria tom. 2, p. Segneri Conciones quadragesimales, Simonis a Virgine Sermones. Philosophici: Logica r[everendi] d[omini] Berényi, p. Zancsy, Dalhami Institutiones physicae, Physica p. Radics, Physica et ethica Francisci Jaquier. Canonistae: Engelmaer, Goden, Lohner, Reiffenstuel, Scriptura Sacra cum notis Humelii, Concordantiae Sacrorum Bibliorum, Heraldica p. Palma, Nicolai Reusneri de Rebus memorabilibus Pannoniae, Breviarium Romanum, Diurnale, Nucleus catecheticus, Grammatica linguae Graecae, Dictionarium Pariszpapai, Biró Márton Praedicatioi, Canisius Peter, Kereszteny világi intések, Kristus élete, Vajda Samuel munkája, Landovics István Magyar Szentirás, Pázmán Péter Praedicatioi, Kalauz, Szabó István Praedicatioi. Habet ad haec tam matriculam, quam protocollum, in illam baptisatorum, copulatorum, ad Catholicam fidem conversorum et mortuorum nomina, in protocollum autem benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et vicariales ordinationes diligenter inscribit.

[1] Szabó János plébános nem szerepel Pfeiffer névtárában. Pfeiffer, 1987.
[2] XIV. Benedek pápa elírása.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 215 2025. 06. 17. 13:55:51

Sacrum missae sacrificium diebus Dominicis et festis de praecepto offert pro populo sibi credito, iisdem diebus a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat divina officia. Stipendium, si quando erga obligationem missam celebrandi offeratur, illud pro lecto in cruc. 24, pro cantato sacro autem in flor. 1 acceptat, pariter singulis Dominicis et festis diebus ad concionem dicit, absoluto sermone dies festos et venturos jejuniorum dies populo annunciat, et desponsos juxta Tridentinae synodi praescriptum promulgat, catechisat juventutem, atque [252] in fidei, et morum praeceptis, quovis festo et Dominico post prandium instruit, lytanias etiam cum populo inomisse celebrat.

Sacramenta petentibus prompte administrat, nec unquam in administratione horum negligentiam admisit, Sanctissimum ad infirmos intra matris parochiae ambitum superpelliceo indutus, puero cum pulsu tintinnabuli praecedente defert, nihilominus absque lumine, quod ob paupertatem ecclesiae ne in ecclesia quidem coram Sanctissimo alere lampadem possit.

De proventu parochi

Percipit a quolibet pari Catholicorum in aere parato cruc. 17, de frumento mediam Pos. metr., a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1 et unam metr. Pos. avenae, a sepultura indiscriminatim cruc. 30, introductio neonuptarum hactenus in usu non fuit, dabit iccirco parochus operam, ut suavi et omni, qua fieri poterit, meliori agendi ratione hanc benedictionem nuptialem recipiendi, in aliis parochiis laudabiliter vigentem consuetudinem hic quoque introducat, lignorum focalium, quantum pro necessitate sufficit, tantum illi praestatur.

Agros habet integrae sessionis in duas divisos calcaturas, pro prima calcatura habet agrum unum sex Pos. metr. capacem, hic ager jacet penes viam ex possessione Kaposfő venientem, versus autem occidentem vicinus est agro scholae rectoris, et agro Petri Mihály subditi praeposituralis. Alter ager penes eandem viam pariter sex Pos. metr. capax, cui a superiori vicinitate ager ludirectoris, ab inferiori parte autem Joannis Kovács coloni praeposituralis adjacet. Tertius versus orientem penes magnam viam jacet, est capacitatis Pos. metr. 6, a superiori parte ludimagistri, ab inferiori Petri Mihály agros vicinos habet. Pro secunda calcatura totidem numero agros habet. Primus 6 metr. Pos. capax penes viam magnam, cujus inferior vicinus est ludimagister, superior Petrus Mihály. Secundus est aeque sex Pos. metr. capax, in diverticulo Tekenyö-megye dicto a superiori parte agro ludimagistri, ab inferiori agro Petri [253] Mihály vicinitate jungitur. Tertius in eodem diverticulo et in eadem vicinitate situs, pariter 6 Pos. metr. capax est. Agros hos usque modo suis impensis excoli curare debuit parochus, occasione autem praesentis canonicae visitationis. Coram domino nobilium judice Stephano Kovács tam matris parochiae Catholici incolae, quam Kisfaludienses et Kaposméröienses et Korpadienses filialistae labores in agrorum culturam necessarios ad proportionem virium suarum se quotannis parocho praestituros receperunt et obligarunt.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 216 2025. 06. 17. 13:55:51

Prata habet duo, quorum unum in diverticulo Hoszú-rétek dicto situm duorum curruum faeni proferendorum capax, cui a superiori parte Georgius Bödö, ab inferiori autem junior Joannes Bödö vicini sunt. Secundum pratum aeque duos currus faeni proferendi capax, jacet penes viam quae ducit ad possessionem Szenna, hujus in ea parte, quae est ad pedes montium, tam a superiori, quam inferiori parte vicinus est Samuel Bek in inferiori autem parte superior vicinus est ludirector, inferior Georgius Bogovics, prata haec suis sumptibus falcari curavit hucusque parochus parochianis nullos labores praestantibus, qui tam matris parochiae, quam filialium Catholici incolae, aeque etiam acatholici earum possessionum, quae ministros non habent suae confessionis a proportione virium suarum se labores circa prata quoque praestituros promiserunt et obligarunt.

Vineam habet unam 16 fossorum, ad hanc pertinet etiam vallis Vásár-völgy nuncupata, procurritque usque ad prata sessionalia colonorum, vicinus ejus est Georgius Cser versus meridiem, ad orientem autem dividitur via pedestri ad vineam praefati Georgii Cser descendente, vineam istam suis impensis cultivat parochus.

De scholae rectore, ejus obligatione

Scholae rector est Franciscus Soós annorum 33, absolutus syntaxista, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, proque officio suo doctrinam habet sufficientem, munere suo in cantu bene fungitur, fungeretur etiam quoad puerorum institutionem, modo quos instruat, habere posset. Morum est tolerabilium. Pulsus in omnibus circumstantiis temporum ludimagistro incumbit, qui hac in parte ob difficilem ad ecclesiam accessum officio suo deesse cogitur. [254]

VPL 2025. e-archivum

De scholae rectoris proventu

Percipit de parato aere a singulo pari cruc. 9 et unum quadrantem metr. Pos. de frumento, pro pulsu contra tempestatem a singulo hospite Catholico vineam habente unam pintam musti, et unum manipulum frugum, a jugalia habentibus itidem Catholicis lignorum focalium currum unum, ab institutione puerorum solvendi capacium per annum singillative ab uno flor. 1 cruc. 15. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 6, pro schaedis promulgatoriis cruc. 7.

Agros habet in duas divisos calcaturas, in prima calcatura secus viam ex Kaposfő venientem, ad occidentem unum habet capacem trium Pos. metr., cujus superior vicinus est parochus, inferior Samuel Komáromi. Alterum penes eandem viam versus orientem trium Pos. metr. capacem, et intra agrum parochialem, et Samuelis Komáromi positum. Tertium totidem metr. secus magnam viam in eadem parochi, et Samuelis Komáromi vicinitate. In secunda calcatura primum agrum versus occidentem secus viam magnam trium metr. Pos. capacem. Secundum agrum habet in diverticulo Tekenyő-megye. Tertium secus viam magnam versus

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 217 2025. 06. 17. 13:55:51

occidentem, uterque hic ager singillative capit 3 Pos. metr., utriusque a superiori parte parochus, ab inferiori autem Samuel Komaromi vicini sunt. Prata possidet duo, unum eorum situm est in diverticulo Peterke tres currus faeni proferendi capax, positum est in vicinitate Josephi Hegedüs et Georgii Beczi, alterum pratum est penes viam versus occidentem, secus viam ad possessionem Szenna ducentem, unum currum faeni proferens, jacetque inter duorum parochi nempe et Georgii Berta vicinorum prata. Ex his agrum unum pro singula calcatura excolunt parochiani, ac minus etiam pratum defalcant, reliquos tam agros, quam pratum majus cultivandi onus ipsi ludirectori incumbit.

Domus parochialis e solidis materialibus erecta est, complectitur duo cubicula, duas cameras, unam culinam, solo tecto excepto, quod reparatione indiget, est in statu bono posita, ejus et aedificatio et conservatio incumbit dominio, quantum attinet materialium et parati aeris impensas, quantum autem currules vel manuales operas, est penes parochianos. [255]

Domus scholaris est e lignis constructa, in statu adeo desolato est posita, ut vix domus hominum habitationi parata censeri possit, continet cubiculum, culinam et cameram, quae singula ruinae proxima sunt, reparandi obligatio eodem modo, quo de parochiali domo praevie positum est, inhaeret.

VEL 2025 eadtkvra

De filialibus

Mater Sancti Benedicti ecclesia complures possessiones habet filiales, quas inter PRIMA est possessio Puszta-Korpád distans a matre spatio unius horae absque ecclesia, dantur in hac filiali ad Catholicos pertinentes campanae duae, quarum una lib. 52, altera 27 appendit. Extat in hac filiali fundus, et respective rudera vetustae Catholicae ecclesiae a nobili Ladislao Sárközi occupatus, qui propterea actione fisci magistratualis conventus et convictus etiam est. Ad executionem sententiae cum processum fuit, praefatus dominus semet opposuit. Nunc processus oppositionalis contra eundem decurrit, qui ut celerius exitum sortiatur, finem illius humili ad i[nclytam] universitatem porrecto supplici libello parochus adurgebit.

Ad eundem vetustae ecclesiae fundum pertinent flor. 900, a diversis pro ecclesiae subinde aedificandae structura relicti, horum 300 pie in Domino defunctus Paulus Szabó artis sartoriae, incola olim Karpadiensis legavit, e quibus 100 apud viduam domini condam Adami Tallián, Theresiam Teveli, 200 autem apud dominum juniorem Joannem Siklosi erga legale interesse elocati sunt. Alterius ordinis pium legatum subsistit in flor. 500, quos perillustris domina Elisabetha Spisics domini Joannis Kulcsár prima consors ultima voluntate reliquit, usque modo sunt prae manibus ejus mariti domini Joannis Kulcsár. Residui flor. 100 legati sunt per dominum defunctum Nicolaum Siklosi, qui hodie etiam sunt sub cura domini Joannis Siklosi. Notabilis haec summa, utrum pro ecclesiae subinde erigendae fabrica aliquid fructificet, quove proveniens ab ea census convertatur, resciri hactenus non potuit, cum autem plurimum intersit, ne in fines a legantium mente diversos derivetur, sed et id justitiae ratio exigat, ut qui in administrationem rei alienae semet ingerit vel eandem assummit, rationes suae administrationis reddat, [256]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 218 2025. 06. 17. 13:55:51

parochus dominos Karpádienses nobiles monere et excitare non desinet, quoad de expositae pecuniae summa ejus annuis interusuriis rationes exigantur et reddantur, plenaque securitas procuretur. Parochus ad hanc filialem pro sacramentorum administratione et defunctorum sepultura comparere tenetur, quod quemadmodum diligenter exsequitur, ita omni studio in plebis institutionem incumbit. Quorum titulo percipit a singulo pari a tempore praesentis visitationis mediam Pos. metr. frumenti, parati aeris cruc. 17, nomine stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, a sepultura cruc. 30 absque ullo funeris discrimine, ab assistentia matrimoniali flor. 2 et unam Pos. metr. avenae. Titulo liberae stolae a nobilibus filialem hanc incolentibus, ex eo, quod nihil pro annua parochi subsistentia contribuant, duplum ordinariae exigit.

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae magister est Stephanus Klaszovics annorum 20, absolutus syntaxista, Catholicus, fidei professionem fecit. Doctrinam habet competentem officio suo, quo etiam commode fungitur, morum satis bonorum est, neque observatus fuit vitio alicui addictus esse. Pulsus omnis illi incumbit, et quoad hunc parochianis satisfacit.

Percipit titulo subsidii e generali cleri cassa flor. 25 cruc. 28, a singulo pari cruc. 7 et mediam metr. sive duos quadrantes Pos. metr. de frumento, ab instructione unius pueri, annue, si solvendi capax sit flor. 1 cruc. 15, lignorum focalium currus 10, a sepultura sive senis, sive infantis cruc. 17.

Agros et prata nulla habet, sed erga instantiam illius domini terrestres quovis anno e puro suo beneplacito tam pro vernali, quam autumnali seminatura assignare frustum terrae solent.

Domus scholaris est e ligneis materialibus constructa, duobus cubiculis provisa, est in statu bono, eam aedificandi et reparandi obligatio est penes loci incolas.

VEL 2025 e-archivum

SECUNDA FILIALIS est possessio Kapos-mérő distans a matre media hora, absque ecclesia, hic praeter unicam [257] campanam lib. 40 appendentem nihil datur. Obligatio parochi relate ad hanc filialem eadem est, quae respectu praecedentis. Titulo servitiorum suorum habet a quolibet pari parati aeris cruc. 17, frumenti mediam Pos. metr., nomine stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, a sepultura cruc. 30, ab assistentia matrimoniali flor. 1 et metr. Pos. avenae.

De scholae rectore ejusque obligatione

Ludimagister est Michael Kollarics annorum 54, absolvit poesim, Catholicus, fidei professionem elicuit, caeremonias ritusque ecclesiae scit, doctrinam habet competentem suo officio, eoque ad contentum fungitur, morum est proborum. Pulsum in quibusvis circumstantiis illi incumbit et obligationi suae satisfacit. Percipit a singulo pari tam Catholicorum, quam acatholicorum ½ metr. Pos. de frumento et cruc. 7, a sepultura cruc. 7, a pulsu contra tempestatem a vineam possidentibus duas medias

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 219 2025. 06. 17. 13:55:51

musti, ab hospite quovis unum manipulum frugum frumenti, ab instructione puerorum, qui pauperes non sunt, annue pro uno flor. 1 cruc. 15.

Agrum nullum habet, pratum vero unum duorum curruum circiter faeni proferendorum capax, situm est penes rudera antiquae ecclesiae Kapos-mérőiensis excolitur per ipsum ludimagistrum.

Domus ludimagistri est e ligneis materialibus constructa cubiculo uno, culina et camera provisa, in statu ruinoso posita, eam et aedificandi et conservandi obligatio est sine ullo discrimine penes loci incolas.

TERTIA FILIALIS est possessio Szenna distans a matre hora una, nullam habet ecclesiam, datur tamen in ea campana una appendens lib. 50, quae est acatholicorum, parochus nullam peculiarem respectu hujus filialis habet obligationem. Proventus etiam exinde praeter ordinarium vix aliquando occurrentem stolae proventum, cum praeter paucos servos Catholicos omnes sint haeretici suae confessionis ministro provisi. Ludimagister matris ecclesiae Sancti Benedicti in occurrentibus casibus huc deservit, sed et ille praeter casualem ordinarium stolarem proventum nihil accipit.

QUARTA FILIALIS est possessio Kisfalud distans a [258] matre spatio unius, et mediae horae, est sine ecclesia, una tamen campana lib. circiter 53 appendente provisa. Parochus in hac filiali pro suis spiritualibus servitiis percipit a singulo pari hospitum pecuniae lecticalis cruc. 18, in praesentis visitationis actu obligarunt se praestituros a singulo pari mediam Pos. metr. frumenti, a baptismate et reliquis stolae solutioni obnoxiis functionibus eandem stolam, quae in matre praestatur.

QUINTA FILIALIS est possessio Szilvás-Szent-Márton distans a matre media secunda hora ecclesia destituta. Parochus praeter stolam nullum alium proventum habet, stolam autem solvunt a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, a sepultura absque discrimine capacis vel incapacis confessionis cruc. 30, ab assistentia matrimoniali flor. 2 et unam metr. avenae.

SEXTA FILIALIS est possessio Pacza distans a matre una hora, absque ecclesia. In hac filiali iidem sunt proventus parochi, qui in immediate praecendente filiali.

SEPTIMA FILIALIS est possessio Kis-aszond absque ecclesia distans a matre tribus quadrantibus horae, una campana lib. 47 appendente provisa. Parochus in hac filiali a singulo pari habet titulo lecticalis pecuniae cruc. 17. Titulo autem stolae tantumdem percipit, quantum in filiali Puszta-korpád eidem praestari expositum est.

OCTAVA FILIALIS est Szamojam[1] sine ecclesia distans a matre tribus quadrantibus horae, una campana lib. 70 appendente provisa. Parocho in hac filiali titulo lecticalis pecuniae praestat singulum par cruc. 17 et stolam in filiali Puszta-korpad praestari solitam.

[1] Elírás, helyesen Szomajom.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 220 2025. 06. 17. 13:55:51

NONA FILIALIS est Postelek media hora.

DECIMA Bárd uno quadrante.

UNDECIMA Kapos-Dada uno quadrante a matre distantes, nec quidem campanam habentes.

In his filialibus titulo lecticalis obventionis habet parochus a quolibet pari cruc. 17 et stolam ab omni functione eandem, quae in matre praestatur.

De scholae rectore ejusque obligatione

In omnibus praerecensitis filialibus gremialis et in ipsis residens ludirector non datur, verum in singulis utpote [259] Kapos-Dada, Bárd, Postelek, Kis-aszand, Szomajom, Kis-falud, Szent-Márton, Pacza deservit ludimagister matris Szent-Benedekiensis, qui titulo mercedis in singula dictarum filialium percipit a singulo pari Catholicorum in aere parato cruc. 9 et $^{2}/_{4}$ Pos. metr. de frumento, et stolam in matre praestari solitam, ab acatholicis autem a sepultura sine discrimine habet cruc. 15.

De parochianis et horum obligatione

In matre numerantur animae Catholicae confessionis capaces 36, incapaces 6, Helveticae confessioni addicti 281.

In filiali Puszta-korpád Catholici confessionis capaces 240, incapaces 89, Helveticae confessionis 174.

In filiali Szomajom Catholici confessionis capaces 29, incapaces 15, Helveticae confessioni addicti 688.

In filiali Kis-aszond Catholici confessionis capaces 42, incapaces 21, Helveticae confessionis capaces 289.

In filiali Postelek Catholici confessionis capaces 40, incapaces 18, Helveticae confessionis 8.

In filiali Kapos-mérö Catholici confessionis capaces 141, incapaces 68, Helveticae confessionis 323.

In filiali Szenna Catholici confessionis capaces 16, incapaces 11, Helveticae confessionis 840.

In filiali Pacza Catholici confessionis capaces 19, incapaces 9, Helveticae confessionis 140.

In filiali Szilvás-Szent-Márton Catholici confessionis capaces 9, incapaces 6, Helveticae confessionis 179.

In filiali Kis-falud Catholici confessionis capaces 68, incapaces 23, Helveticae confessionis 326.

In filiali Bárd et Kapos-Dada Catholici confessionis capaces 80, incapaces 13, Helveticae confessionis 100.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 221 2025. 06. 17. 13:55:51

Populus satis frigidus est levi etiam ex causa in festis de praecepto sacrum missae sacrificium negligit. Cum autem convenit ludimagistrum pias de Sanctissima Trinitate cantilenas praecinentem concinendo sequitur, diebus autem feriatis, a quo pauci quidam pueri scholas frequentare caeperunt, orant rosarium angelicum clara et alta voce. In fidei rudimentis complures bene jam formati sunt, sed plures forte necessitate medii scitu necessaria ignorant. In Catholico populo vitia quantum parochus observare potuit non grassantur, [260] praecipue quae publico scandalum generare possent, solum servi et ancillae apud acatholicos dominos, ut plurimum jejuniorum violatores deprehenduntur, annuae confessionis et Paschalis communionis praecepto non satisfecerunt complures, ut adeo, dum horum numerum iniret parochus, plures septuaginta reperit, et hos inter unum, qui a septennio dicitur non fuisse confessus. In populo hoc tantum ad res divinas temporem, neglectum in discendis ad salutem scitu necessariis, et nimiam Dei et ecclesiae praecepta negligendi facilitatem alit constans cum haereticis conversatio, quae in illis, cum antea pastore proprio destituti, rarius instituti sint, atque eruditi, tam altas in eorum cordibus radices egerunt, ut inter surgentis parochiae hujus initia, uno, et quod ultra est anno, zelus parochi, quamvis cum valetudinis jactura intensus reparando tanto neglectui non suffecerit, verum quod hactenus emendari non potuit, constante cura adhibitisque idoneis mediis corrigere studebit parochus, in idque connitetur, ut palantes has oves ad salutis suae agnoscendum momentum adducat, ac ad ea, quae ad obtinendam salutem sunt condiscenda, excitet et doceat. Sicque in illis verae religionis ardorem et spiritum timoris Domini, veraeque devotionis consolidet.

Zelo moderni parochi abjurata haeresi amplexi fidem Catholicam Michael Vajda, Georgius Csordás, Alexander Orbán, Andreas Barabás, qui omnes cum expressione eorum loci, originis, aetatis, haeresis quam abjurarunt, diei et anni conversionis in matriculam inscripti sunt, ad quam connotationem deinceps addentur etiam duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facturi sunt, nomina.

In ambitu totius hujus parochiae apostata nullus reperitur, nec confraternitas ulla, hospitale nullum existit.

e-archívum 2025

De obstetricibus et vespilonibus

Dantur obstetrices in matre, et plerisque filialibus in aliquibus Catholicae, in aliis acatholicae earum nonnullae, quae parocho se stiterunt examinatae ad valide in casu necessitatis baptisandum idoneae inventae, ac etiam adjuratae sunt, reliquae, ut se examini sistant, actu quoque urget parochus, nec urgere destinet, donec [261] compareant. Caemeteria pro sepeliendis defunctorum manibus dantur quidem tam in matre, quam in filialibus sed non ubique idonea, neque contra pecorum pecudumque accessus munita, in Szenna autem et Szomajom nec benedicta. Vespilones porro, quibus ex officio scrobes effodiendi, et defunctorum corpora inhumandi incumberet obligatio, non dantur, sed sibi invicem in emergentibus casibus operam et servitium praestant. Atque haec etc etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 222 2025. 06. 17. 13:55:51

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Bajomiensis die 17[a] Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Bajomiensis ecclesia e diversorum benefactorum piis eleemosynis surrexit, et hodie ampliatur, erecta est honori Sacratissimi Corporis Christi, non est consecrata, sed tantum benedicta, exstant in illa altaria tria, lapidibus portatilibus integris, neque ulla sui parte violatis provisa, tribus mappis aliisque ad necessarium ornatum requisitis vestita.

Dotem nullam habet, proventus autem e piis legatis marsupiali eleemosyna, et a pulsu campanarum annue percipit circiter flor. 70. In activis debitis habet flor. 186 et quidem apud Franciscum Sárközy flor. 50, apud successores domini condam Emerici Csányi flor. 50, apud dominum Joannem Bubla flor. 86 erga legalem censum elocatos. Debitis passivis ad summam 104, flor. onerata est. Pro penus ecclesiae omnisque illius proventus administratione parochus constituet syndicum, qui reditus in cistam duplici sera, cujus unam clavim parochus habiturus est, munitam colligit, et tam de praeceptis, quam erogatis coram deputatis dominorum compossessorum et senioribus loci domino parocho quotannis rationes reddit.

Calices habet duos et patenulas tres, ciborium unum, monstrantiam 1, omnia ex cupro bene inaurata, pyxidem e cupro pro sacro viatico ad infirmos deportando, alteram item pro sacris liquoribus conservandis, utramque e cupro, casulas [262] suis appertinentiis instructas 7, quatuor albi coloris, 2 violacei, unam nigri coloris, strophia pro tegendo altari 9, e lino texta 6 item sericea, manutergia 8, strophia pro urceolis 10. Pro ornatu statuae Beatae Mariae Virginis nigri coloris 3, viridis 1, rubri 1, albi 2, humeralia 6, albas 7, cingulos 3, missalia 3 de sanctis, duo pro requiem, libros Evangeliorum duos, ritualia 3, corporalia 11, purificatoria 26, vela pro monstrantia 3, bursas pro sanctissimo ad infirmos deferendo 2, pyxidem pro conservandis hostiis unam, vasculum stanneum pro lavandis manibus celebrantium 1, thuribulum cum navicula ex aere 1, lampadem 1, vas ligneum pro conservanda aqua lustrali, cruces portatiles 2, urceorum paria 3, tintinnabula 7, statuam Sanctissimae Trinitatis unam, candelabra ordinaria 10, unum pro cereo Paschali, vexilla 3, organum sex mutationum, antipendia 3, campanas 3, quarum maxima cent. 1 et lib. 50, altera lib. 80, tertia lib. 30 appendit.

Datur in ea fons baptismalis cupreo operculo tectus bona clausura munitus, locoque decenti collocatus, qui diebus ab ecclesia praescriptis singulis annis renovatur.

Sanctissimum Corporis Christi Sacramentum altera quavis hebdomada pro publica adoratione, aeque ac sacra fidelium communione renovatur, hostiae frequentius recentes pro consecratione parantur, et ne mucedinem contrahant in loco sicco et apto asservantur.

VEL 2025 Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 223 2025. 06. 17. 13:55:51

De dominis terrestribus et patronis

Domini terrestres copiosi sunt, vixque eorum numerus iniri potest, praecipui censentur dominus consiliarius Antonius Somsics, dominus spectabilis Ludovicus Festetics, perillustres domini Balthasar Paits, Stephanus et Antonius Kovács, Paulus Farkas et Stephanus Márffy, qui nec jure patronatus gaudent, nec proinde jus praesentationis exercent.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Michael Komáromi[1] annorum 43, callet solam linguam Hungaricam, studia absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, est canonice investitus et installatus, curam animarum in annum 17um exercet, libros ad propriam suam personam pertinentes habet sequentes: Anthoen Theologiam moralem in 6 tomis, p. Sacroix Theologiam [263] moralem, Concilium Tridentinum, Sannig Librum benedictionum, Centuriam casuum, Claus Conciones in duobus voluminibus, Ginter et p. Laselve Conciones, Catechismum Romanum, Nucleum catecheticum, Praxim fori spiritualis, Ritus et mores Haebreorum, opus p. Rosty, Dictionarium Pariszpápai. Ad parochiam autem pertinent sequentes: Petri Pazmanni, Stephani et Andreae Illés, Conciones Csuzi, Landovics Conciones, Ernesti de Imagine conc., Joannes a Jesu Conciones, Schenuhink Telegdi Conciones, Catechesis Stephani Illyés, Sacra Biblia, item liber sub titulo: Az örök Istenségnek hármas dicsérete. Provisus est etiam matricula et protocollo in hoc benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et vicariales ordinationes inscribit. In illam autem nomina copulatorum, baptisatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inscribit.

Sacrum missae sacrificium diebus Dominicis et festis celebrat, offertque illud pro populo curae suae credito. Iisdem diebus inchoat officia divina in aestate quidem sive a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis autem usque festum Sancti Georgii hora 10^{a}. Post missae sacrificium dicit ad concionem, absoluta autem sacra dictione venturos festos et jejuniorum dies populo annumciat, desponsos juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat. Singulis Dominicis et festis diebus imo et Sacrae Quadragesimae et Adventus tempore catecheses facit, et juventutem in fidei morumque praeceptis instituit, quibus absolutis omni Dominico et festo die lytanias cum populo servat. Pro sacro lecto stipendium, sive manualis eleemosyna sunt grossi 8, pro cantato flor. 1.

Sacramenta omni cum diligentia petentibus administrat, neque ullus negligentia parochi his frustratus decessisse invenitur, Sacramentum Eucharisticum ad infirmos defert sine lumine, quod ob paupertatem ecclesiae etiam coram Sanctissimo in altari reposito tantum diebus Dominicis et majoribus festivitatibus alitur, a modo autem imposterum intra matris parochiae ambitum, cum tempus et casuum admiserint circumstantiae superpelliceo, et stola indutus deferet, puero cum campanulae pulsu praecedente.

[1] Komáromy Mihály (†1787). Pfeiffer, 1987. 617.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 224 2025. 06. 17. 13:55:52

De proventu parochi

Percipit a quovis pari cruc. 7 et mediam metr. Pos. [264] frumenti, a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura citra discrimen aetatis cruc. 30, titulo liberae stolae ab iis, qui annue pro parochi subsistentia nihil praestant, desumit duplum ordinariae.

Agros habet jugerorum 12, quorum singulum capit duas Pos. metr., hi agri cum ob sterilitatem glebae omni solum quarto anno seminentur, per quatuor annorum decursum semel tantum seruntur, et tunc etiam majori ex parte propriis parochi impensis, siti autem sunt versus orientem in vicinitate domini Joannis Marton, versus septemtrionem in vicinitate domini Pauli Farkas, versus orientem Jonae Pap, coloni domini Joannis Farkas. Hos agros sine detrimento et absque praejudicio successorum parochorum data est facultas moderno parocho cambiandi, ita nihilominus, ut cambiales pro ratihabitione priusquam cambium in realem transeat effectum domino generali vicario praesentare teneatur.

Prata habet duo insimul 8 currus faeni proferendi capacia, quorum unum situm est penes caemeterium in vicinitate Francisci Kovács, alterum autem versus septemtrionem in vicinitate domini Stephani Kovács, ad orientem Joannis Tapsonyi, ad meridiem in vicinitate prati ad ludimagistrum spectantis. Ex agris perarantur a parochianis pro autumnali seminatura 3 jugera, pro vernali autem jugerum 1, quae ab iisdem inseminantur, metuntur, et procreatae fruges convehuntur, porro prata suis impensis curat falcari.

VFL 2025 e-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Josephus Pupák annorum 34, absolutus syntaxista, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, habetque doctrinam competentem officio suo, quo etiam tam in cantu, quam in juventutis institutione commode fungitur, morum est satis bonorum. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit et parochianis satisfacit.

Proventus illius sunt a quolibet pari cruc. 3 et octava pars unius Pos. metr. de frumento, a pulsu campanarum tempore funeris, sive a pulsu funebri cruc. 14, [265] lignorum focalium currus 12. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a nocturna psalmodia cruc. 45, a cantu valedictorio cruc. 24, ab instructione puerorum, si solvendi capaces sint, pauperes enim, instruuntur gratis, singillative per annum flor. 1, a schaedis promulgationum cruc. 7.

Agros nullos habet, sed si erga censum aquirere, aut per instantiam exorare ab aliquo jugerum unum possit, istud perarant parochiani, inseminant, procreationem demetunt et convehunt. Pratum habet unum cum cordo, quod producit faenum, tribus curribus onerandis sufficiens est, faenum falcant et colligunt, cordum porro tantum convehunt parochiani.

Domus parochialis e ligneis materialibus erecta, in ultima desolatione posita est, ut adeo, tum ob ruinae, quod ab ea impendet, periculum, tum ob incendii, quod ob camini defectum saepius erupit, constantem metum jam parochus illam

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 225 2025. 06. 17. 13:55:52

deseruisset, modo haberet, ubi caput reclinet. Continet duo cubicula, culinam et cameram, in statu satis bono est posita, et unam et alteram aedificandi et conservandi obligatio incumbit parochianis.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Bajomiensem ecclesiam pertinent nomine filialium.

PRIMO OPPIDUM Sáárd, quae distat a matre tribus quadrantibus horae eleganti ecclesia provisa, quae ab illustrissimo domino referendario et sacratissimae suae majestatis consiliario Antonio Somsics perenni piae liberalitatis suae memoria extructa, et ad eum qui domum Dei decet decorem ornata et instructa est. Dedicata est Sanctissimae Trinitati, et ab excellentissimo domino episcopo Ignatio Koller consecrata, exstant in ea altaria 3, quorum majus sive ara princeps integrae consecrata, residua duo altaria tantum lapidibus portatilibus integris, neque ulla sui parte violatis provisa sunt.

Dotem a pientissimo fundatore suo praestolatur, imo ejus provida industria habet jam 500 flor. collectos e piis legatis et eleemosyna marsupiali, quae hactenus unicus fundus erant ejus proventuum, neque enim aliunde quidquam percipit.

Sacris vasis caeterisque paramentis ab eodem illustrissimo domino abunde provisa est, calices habet 3, quorum duo cum patenulis argentei, tertius cupreus est, monstrantiam ciborium, pacificale ex argento omnia, lampades duas, ex [266] argento unam, ex aere alteram, thuribulum cum navicula unum argenteum alterum ex aere, pyxides duas, unam pro sacris liquoribus conservandis, alteram pro sacro viatico ad infirmos deportando, utrumque ex argento, thecam pro exhibenda Sanctae Crucis particula, quae suam authenticam ex recognitone ordinarii habet, casulas 13, quarum una ex bysso, 9 e diversi coloris sericeis materiis sunt, nigri coloris 2, stolas 15, manipulos 15, pluvialia 2, unum albi, alterum nigri coloris, dalmaticas 4 albi et rubri coloris, albas 9, cingulos 10, humeralia 10, corporalia 14, purificatoria 30, bursas 11, pallas 11, manutergia 9, rochetum 1, superpellicea 3, tobalias 14, strophia 8, baldachinum cum suis hastis 1, missalia 4, Evangeliorum libros 2, lavatorium pro abluendis celebrantium 1, pro abstergendis eorundem manibus strophia 10, tintinnabula 4, candelabra ex aere fusa 12, lignea 2, pyxidem ligneam unam pro hostiis conservandis, bursa pro recipienda pyxide, in qua sacrum viaticum ad infirmos defertur, urceorum e stanno paria 4, organum sex mutationum, vexilla 2, vascula pro continenda aqua lustrali 3, duo ex cupro, 1 ex ligno, aspersoria 2, campanas in turri pendentes 4, quarum una cent. 6 et lib. 30, altera cent. 4, tertia 2, quarta 1 cent. appendit. Praeter modo relatam ecclesiam datur in hac filiali capella publica vetusta, non constat, a quo sit erecta, multum jam desolata est. Exstant in ea arae duae pariter satis desolatae, provisa est calice 1 cupreo, casula 1, albis 2, cingulo 1, tobaleis 6, humeralibus 2, strophiis 4, missali 1. Dotem nullam habet, neque proventus alios, quam ex piis raro contingentibus eleemosynis provenientes, e quibus collecti 99 flor., erga interusurium ad rationes ejusdem capellae elocati sunt, et quidem apud Joannem Suliman flor. 69, apud Stephanum Szilágyi 10, apud Michaelem Kis flor. 10, apud Gregorium Nagy flor. 10, qui omnes illustrissimi domini Antonii Somsics

e-archívum 2025

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 226 2025. 06. 17. 13:55:52

subditi sunt. In cassa paratos habet flor. 5 cruc. 4. Divina pro lubitu parochi, quum vult celebrantur, vel etiam cum populus suae devotioni hoc tribui petit.

De parocho, ejus obligatione

Parochus praeter communes parochialis muneris obligationes, pro quibus exsequendis omni tempore ad praedictam filialem procurrere tenetur, obligatur quolibet tertio, sive [267] Dominico, sive festo die pro celebrandis divinis officiis transire, sed in hujus obligationis onere hic et nunc supportatur per dominalem religiosum capellanum, qui singulis diebus sacrum celebrat, festis autem et Dominicis diebus ad concionem dicit et catecheses juventuti facit.

De proventu parochi

Percipit a singulo pari de parato aere cruc. 7, de frumento autem ab integrae sessionis hospitibus unam integram, a mediae sessionis mediam, a reliquis autem unam quartam partem metr. Pos. Stola est eadem, quae in matre. Agros habet jugera 6 complectentes, singulum jugerum capit metr. Pos. duas, terrae istae vicinos habent agros Nicolai Somogyváry, Adami Cselik, Adami Perák, Nicolai Gerencser, Josephi Jager et Josephi Lucza, quarum terrarum jugera 2 pro autumnali seminatura plenarie usque ad frugum convectionem excolunt parochiani, et insuper invicem prati, quo destituitur parochus praestant de parato faeno currus duos.

VPL 2025 e-archívum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Stephanus Horváth annorum 40, absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem fecit, habet doctrinam officio suo competentem eoque tam in cantu, quam in puerorum institutione commode fungitur, morum est satis bonorum. Pulsus cujuscunque ordinis sit, eum perficiendi obligatio, illi incumbit, cui etiam debite satisfacit.

De proventu scholae rectoris

A dominio habet flor. 6 et 12 metr. Pos. frumenti, a quovis pari autem percipit cruc. 7 et de frumento quartam partem metr. Pos., a pulsu campanarum funebri, et comitiva funeris cruc. 15, a psalmodia nocturna cruc. 24, ab instructione puerorum annue a singulo, si solvendi capax sit, flor. 1.

Agros et prata nulla habet, sed dominium pro suo beneplacito tam pro autumnali, quam vernali seminatura praestat illi jugerum 1 singulis annis, quae parochiani [268] excolunt, fruges demetunt et convehunt.

Domus scholaris e ligneis materialibus constructa complectitur duo cubicula, culinam et cameram, estque in statu bono posita, eam aedificandi et conservandi obligatio incumbit loci incolis.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 227 2025. 06. 17. 13:55:52

SECUNDA FILIALIS est possessio Kutas distans a matre unius horae spatio, in qua sumptibus perillustris domini Francisci Adámovics modo erigitur e solidis materialibus subinde honori Sanctae Annae dedicata ecclesia. Praeter hanc existit etiam oratorium respective publicum in residentionali praenominati domini domo, authoritate ordinarii erectum, ejusdem facultate ad missae sacrificia celebrandi effectum scripto elargita provisum. Divina peraguntur in eo singulis diebus per religiosum capellanum, qui ex imposita sibi obligatione Dominicis diebus ad concionem dicit, et populum in fidei, morumque praeceptis instituit. Capella porro necessariis ad celebrandum in ea divinis instructa est. Ad haec dantur in hac filiali campanae tres, una lib. 80, altera lib. 60, tertia lib. 40.

De parocho ejusque obligatione

Parochus obligatur ad praefatam filialem pro sacramentorum administratione, et sepeliendis defunctis transire, quo titulo, a singulo pari praestantur illi cruc. 7 et media metr. Pos. de frumento, nomine vero stolae tantum praestatur a singula quavis functione stolari praestationi obnoxia, quantum in matre praestari expositum est.

Ludimagister in hac filiali non datur, sed cum casus fert matris parochiae ludimagister officium praestat, et tunc ordinariam stolam eidem dependunt.

TERTIA FILIALIS est possessio Vracsik distans a matre trium horae quadrantum spatio, ecclesia destituta est, neque praeter unam campanam libras 60 appendentem aliud in ea datur, unde parochus praeter populum instituendi, sacramenta sedulo administrandi, et defunctos sepeliendi obligationem nullam aliam habet, horum vero titulo percipit a singulo pari cruc. 7 et mediam Pos. metr. frumenti, ac stolam, quae in matre praestatur.

Ludimagister in loco non datur, sed matris parochiae ludimagister horsum quoque deservit, et pro actu servitii ordinariam stolam percipit. [269]

QUARTA FILIALIS est possessio Sörnye distans a matre quinque horae quadrantum spatio, nulla hic est ecclesia, unica solum est campana, quae lib. 45 appendit. Parochi obligatio eadem est respectu filialis istius, quae in immediate praecedenti exposita est, quare, et proventum pro suis spiritualibus servitiis per omnia aequalem percipit.

QUINTA FILIALIS est praedium Kák distans a matre uno quadrante horae, ubi nihil, quod ad sacrum usum pertineret, datur, nec parochus praeter ordinariam in occurrentibus casibus praestari solitam stolam, inde aliud percipit.

De parochianis et horum obligatione

In matre Bajom numerantur animae Catholicae confessionis capaces 736, incapaces 186, Helveticae confessioni addicti 900, Augustanae confessionis 16.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 228 2025. 06. 17. 13:55:52

In filiali Sáárd omnes Catholici, et quidem confessionis capaces 575, incapaces 150.

In filiali Vracsik Catholici confessionis capaces 136, incapaces 42, Augustanae confessionis 20, Helveticae confessioni addicti 6.

In filiali Sörnye Catholici confessionis capaces 206, incapaces 63, Augustanae confessioni addicti 39.

In filiali Kutos Catholici confessionis capaces 152, incapaces 65, Helveticae confessioni addicti 310, Augustanae confessionis 13.

Populus ob labores diebus quidem feriatis rarior est in ecclesia, frequens tamen diebus festis et Dominicis, et tunc animum in exercitium devotionis propensum, rosarium de Sanctissima Trinitate alta voce comprecando, et pias cantilenas conscinendo, explicat, in rudimentis fidei pro suae capacitatis modulo satis bene instructus est.

Gravioribus vitiis implicitum in sua versari parochia actu neminem scit parochus, qui autem antea fuerunt, in iis corrigendis nullam non adhibuit industriam, ut adeo licet multas a talibus vexas et persecutiones sustinuerit, tamen non solum non destitit a remedio malis ejusmodi ferendo, verum etiam ultro magistratualem pro eorum correctione imploravit authoritatem. Sunt praeterea complures, qui Paschalem confessionem una et [270] sacram negligunt communionem, quin et in plures annos penitus omittunt, apud quos cum arguendo, obsecrando et increpando nihil proficere possit, quod reliquum est, hoc iisdem declarabit, quod si inconfessi decesserint, eos ecclesiastica sepultura sit privaturus, verum in tali emergente casu pro sui directione ad suam superioritatem tempestive recurret.

Apostatae a vera Catholica fide actu non reperiuntur, qui in adventu moderni parochi tales erant, reducti sunt, atque cum illis, qui abjurata haeresi matri Catholicae ecclesiae aggregati sunt, sunt autem praeter unum Judaicum puerum et puellam N° 28 in matriculam parochialem inscripti sunt, et qui a modo imposterum Deo miserente conversi fuerint, etiam cum expressione eorum loci, originis aetatis abjuratae haeresis inscribentur, additis duorum triumve testium, coram quibus professionem fidei facturi sunt nominibus.

Congregatio praeter eam, quae sub titulo perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii recentius erecta est, nulla in ambitu hujus parochiae existit, sicut nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis ordo.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices in filialibus quidem omnibus Catholicae, sed in matre parochia acatholica est, omnes adjuratae, et ad valide in casu necessitatis baptisandos infantes bene instructae sunt, quod etsi ita sit, parochus tamen omni, qua potest meliori ratione modum quaeret et inveniet, ut loco in matre existentis acatholicae obstetricis, Catholica mulier assummatur. Caemeteria excepta filiali Kutos loco opportuno sita dantur ubique contra incursiones pecorum et pecudum munita et benedicta. Vespilones etiam dantur praeter filialem Kutos, quibus incumbit mortuos intumulandi obligatio. Atque haec etc. etc.

VTE 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 229 2025. 06. 17. 13:55:52

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Csököliensis die 18ª Maii anno 1778 instituta, atque peracta.

De statu ecclesiae [271]

Mater ecclesia Csököliensis e solidis materialibus a piae memoriae excellentissimo domino Martino Biró episcopo Weszprimiensi erecta, et Sancti Martini episcopi honori dicata est, non dum est consecrata, sed tantum benedicta. Exstant in ea altaria 3 lapidibus portatilibus nulla nisi modica in sigillo ruptura, violatis provisa, et tribus mappis, antipendio item, caeterisque ad sacrum apparatum requisitis vestita.

Dotem habet in flor. 200 per defunctum suum conditorem assignatam, qui erga 6 per centum interesse elocat, fructificant ecclesiae annue flor. 12, et hi sunt fixus ejus proventus, cui accedit marsupialis eleemosyna annue circiter flor. 24 efficiens, ac tandem taxa pulsus funebris si major campana pulsetur, quae annue ascendit ad flor. 1. Capitalis 200 flor. summa elocata est per modernum parochum domino Adamo condam Tallián, cujus successores accurate solvunt censum, hunc porro cum supraspecificato proventu colligit constitutus ecclesiae oeconomus, et totius proventualis massae in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus conservat, munitam una cum chartabiancalibus litteris repositae curam gerit, et tam de perceptis, quam erga parochi assignationem erogatis quovis anno coram dominali officiali, et Catholicis loci senioribus parocho rationes reddit.

Calices habet ecclesia 3, duorum cuppae, et ad eos pertinentes patenae argenteae sunt, tertius totus una cum patena cupreus est, et novam desiderat inaurationem, ciborium unum, monstrantiam unam, et hanc et illud ex cupro leviter deaurata, pyxidem argenteam pro sacro viatico ad infirmos deportando paratam, pacificale unum illudque cupreum crucem ligneam pro usu in caeremoniis variis necessariam, casulas cum suis appertinentiis Nº 9, amictus 4, albas 3, cingulos 2, corporalia 16, purificatoria 20, superpellicea 2, quae omnia prout decor domus Domini exigit munde et nitide conservantur.

Venerabile Sacramentum pro publica adoratione aeque ac sacra fidelium communione, quovis mense renovatur. Hostiae etiam pro consecratione intra idem tempus recentes coquuntur, et ne mucedine et humore vitientur, in loco sicco conservantur. [272]

Fons baptismalis loco decente in ecclesia collocatus, sub bona clausura una cum sacris liquoribus habetur, et tempore per ecclesiam praescripto renovatur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est Weszprimiensis episcopus, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet officium patroni adimplet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 230 2025. 06. 17. 13:55:52

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Josephus Ebergényi[1] annorum 52, callet linguas Hungaricam et Germanicam utraque quidem, verum Germanica solum in filiali Bánya deservit. Studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, canonice investitus et installatus est, in cura animarum servit annis 24. Libros ad parochiam pertinentes nullos habet, proprii autem illius sunt sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Concilium Tridentinum, Acta concilii Nicaeni, Divi Augustini Confessionum libri, ejusdem soliloquium, Divi Hyeronimi Epistolae selectae, Pichler Jus canonicum, Antoen Theologia moralis, Opera Melchioris Cani, Theologia moralis Laymani, et Reiffenstul, Controversiae Becani, Bellarmini tomus tertius, p. Kapi Institutiones, Florus Biblicus, Forma Processualis fori spiritualis, Controversiae Pazmanni, ejusdem Conciones, Conciones Barziae in tribus tomis, Conciones Martini Biró episcopi Weszprimiensis, ejusdem Spicae et micae, Conciones Josephi a Sancta Maria, Hartung Conciones, Fabri Conciones Dominicales, ejusdem festivales, Currus Israel, Labata Conc., item sub titulo Concionator extemporaneus, Clauz Dominicalis et festivalis, Laselve Festivalis, Dorn Conciones in 5 tomis, Gyrard Conciones, Dedniger Conc. Germanicus, Schedelick Adhortationes, Samuel Vajda in Evangelia in tribus voluminibus, Josephus Flavius, Vita Sanctorum, Kazi Historia Hungariae, Historia Joannis Molnár, Rippel Greg, Herczig Manuale parochi, Fasciculus Biblicus p. Füssi, ejusdem Tribunal confessariorum, Notitia Sanctorum Patrum, Operum Augustini Calm tomus 2^{dus} et 4^{tus}, Theatrum politicum, Archi-Episcoporum Strigoniensium series Stainhurstius, Operum Edvardi Consini tom., 5 Buzembaum, Opus Petri Annati, Historia [273] Chronologica, Nucleus catecheticus, Veritas toti mundo declarata, Notitia conciliorum et Pontificum Romanorum, Generalis notio temporum, Opusculum primum Historiae Biblicae, Sylva moralis casuum, Controversiae canonico-morales de restitutione, Sylva moralis casuum, Tyrocinium Theologicum, Fabulae Aesopi, liber sub titulo Quinque lapides limpidissimi de Jordane collecti. Q. Curtius, Sapientum Apotegmata, Manuductio formandarum litterarum ad sacram poenitentiam, Lohner Institutio practica confessariorum, Biesman Doctrina moralis, Infallibilis fidei regula, Assertio veritatis Catholicae adversus haereticum, Navicula Petri agitata, Divi Thomae Sermones, Chartesius Renatus, Dismas Germanicus, Epistolae Sancti Augustini, liber Germanicus sub titulo Prieff-steller, Concordantiae Bibliorum, Nicolai Hanapi Exempla Biblica, Parizpapai Dictionarium, Liber Evangeliorum, Hungarici sub titulo Arany korona, Holtig való barácság, Lelki gondolatok, pater Kolarics által fordittatott Szales Szent Ferencz könyve. Ad haec habet matriculas et protocollum parochiale, in illas baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum, confirmatorum et mortuorum nomina inscribit, in protocollum autem benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et ordinationes consistoriales.

Sacrum missae sacrificium singulis diebus nisi legitimo impedimento arceatur, celebrat. Diebus Dominicis et festis a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a}, a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}

[1] Ebergényi József († 1806). Pfeiffer, 1987. 373–374.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 231 2025. 06. 17. 13:55:52

divina inchoat, si stipendium, sive manualis eleemosyna erga missam celebrandi obligationem offeratur lectam erga cruc. 24, cantatam erga flor. 1 celebrat, diebus nihilominus Dominicis solum sibi credito populo Deo offert missae sacrificium, in posterum autem non tantum diebus Dominicis, sed etiam festis de praecepto, quibus populus sacro interesse tenetur, pro eodem sibi credito populo juxta novissime eatenus editam Summi Pontificis Benedicti XIV[ti] constitutionem celebrabit.

Ad concionem, nisi infirmus sit, vel alia magis urgente muneris obligatione alio avocetur, dicere, prout et juventutem catechisare inque rebus fidei, morum instituere nullo die Dominico vel festo negligit, quibus etiam post concionem desponsos juxta Tridentinae synodi decretum promulgat, venturos sive festos, sive jejuniorum dies populo annunciat, a meridie autem absoluta catechesi lytanias cum populo servat. [274] Sacramenta semper quidem omni petenti prompte, maxime vero infirmis administrat adeo, ut a 24 annis, quibus curam gerit animarum, nullus ejus culpa vel levissima his frustratus decessisse nominari possit. Sacrum viaticum ad infirmos deinceps, quamvis sine lumine, tamen intra matris parochiae ambitum, quoties id casuum, et temporis admiserint circumstantiae, superpelliceo, et stola indutus, et puero cum tintinnabuli pulsu praecedente, deferet, et quemadmodum usque modo, sic in posterum quoque in lampade ante aram majorem coram Sanctissimo diebus Dominicis et festis sub divinis officiis saltem, donec Deus meliora media dederit lumen alere non intermittet.

VEL 2025 e-archívum

De proventu parochi

In aere parato habet flor. 25 et a quovis distinctim contributioni subjecto unum quadrantem metr. Pos. de frumento, a singulo individuo personali exceptis puellis unam mediam musti, pro missae sacrificio duas urnas vini vel flor. 4., lignorum focalium a jugalia habentibus plaustrum 1. Titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, totidem ab introductione neonuptae, a comitiva funeris absque ullo discrimine cruc. 30, ab assistentia matrimoniali flor. 1. Titulo liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet sequenti ordine: In loco Hoszu-Sántánal dicto jugera 3, quorum unum est trium quadrantum Pos. metr. capax, eique a septemtrione Samuelis Balás, a meridie Alexandri Lenárd agri vicini sunt, alia duo insimul duas Pos. metr. capiunt, sitaque sunt in vicinitate agrorum a septemtrione Georgii Pais, a meridie Michaelis István, in loco Bustya dicto jugera 3, quorum duo duarum metr. Pos. capacia, ab oriente in vicinitate Michaelis Kis-Csebei, ab occidente Joannis Kis-kasza sita sunt. Tertium quinque Pos. metr. quadrantum capax, agros ab oriente Michaelis Balás, ab occidente Georgium Kis-molnár vicinos habet. In loco Mihály-gatyánál dicto habet jugera 2 sex quadrantum metr. Pos. capacia in vicinitate agrorum ab oriente Nicolai Csebei, ab occidente Francisci Czebei. In plaga Jákai-szöllönél vocata duo jugera 7 quadrantum capacia, in vicinitate agrorum a septemtrione Samuelis Csebei, a meridie Alexandri Lenard. In plaga Kaposi-utmezeje dicta, unum jugerum capacitatis [275] unius Pos. metr. in vicinitate agrorum ab oriente

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 232 2025. 06. 17. 13:55:52

Georgii Lenárd, ab occidente Samuelis Balás. In eadem plaga tria jugera insimul totidem metr. capacia in vicinitate agrorum ab oriente Georgii Zebó, ab occidente ludimagistri penes lacum Jámbor-Tó dictum unum jugerum 5 quadrantum capax, quod vicinum est agris ab oriente Nicolai Öregh-István, ab occidente Nicolai György. In loco vulgo Kis-aszondi utnál unum capax trium quadrantum in vicinitate agrorum a septemtrione Josephi Vajda, a meridie Nicolai György. In campo Kovácsi-ut-mezején dicto unum jugerum unius Pos. metr. capax, cujus vicini sunt ab oriente Moyses Paiz, ab occidente Joannes Kis-István. Ibidem habet alia octo jugera, quorum primum sex quadrantum metr. Pos. capax, situm est in vicinitate agrorum a septemtrione Nicolai Öregh-István. 2dum trium quadrantum capax in vicinitate agrorum ab oriente Samuelis Lőréncz, ab occidente Georgii Szána. Tertium unius metr. Pos. capax in vicinitate agrorum ab oriente Michaelis Jakab, ab occidente Martini Öreg-Kaza. Quartum pariter unius metr. Pos. in vicinitate ab oriente Georgii Pais, ab occidente Joannis Kis-István. Quintum duarum metr. Pos. capax ab oriente in vicinitate Andreae Öreg-zebö, ab occidente Michaelis Kis-Korcs, reliqua tria jugera in hoc campo insimul 3 metr. capacia, jacent penes agros ab oriente Andreae Öreg-zebö, ab occidente Joannis Kiskari. In campo Debicz-mezeje appellato penes lacum Simon-tó tenet jugera 2 unum 4 quadrantum capax, vicinos habet agros ab oriente Nicolai Korcz, ab occidente Joannis Török, alterum unius Pos. metr. capax, ab oriente penes agrum Georgii Végh, ab occidente Joannis Öreg-korz. In loco Gyöcsi-Mihály-kertinél dicto jugera 2 trium Pos. metr. capacia, quorum ab oriente Georgii Szana, ab occidente Samuelis Lőréncz agri vicini sunt. In campo Debicz-mezejen dicto, jugera duo, quorum 1 duarum Pos. metr. capax, jacet in vicinitate agri Francisci Kis-Kovács, ab occidente Joannis Török. In campo Barabas-Tó-mezeje apellato, possidet tria jugera 4 Pos. metr. capacia, quorum a septemtrione Georgius Szakács, a meridie Joannes Öreg gyocsy vicini sunt. In plaga vulgo Tegla-vetönél nuncupata [276] jugerum 1, cujus ab occidente vicinus est ager Alexandri Miklos. Quae omnia per incolas de anno in annum plenarie cultivantur, fruges, eorum fructus demetuntur et convehuntur.

Prata possidet sequentia: in loco Kis-kert dicto unum currum proferendi capax in vicinitate a septemtrione Michaelis Tamás, a meridie Josephi Vajda, in loco Gigei utban dicto duorum curruum procreandorum capax, ab oriente in vicinitate Josephi Vajda, ab occidente Michaelis Kis-Bálind. In loco vulgo Házi-kert alat duorum curruum in vicinitate ab oriente Georgii Kis-molnár, ab occidente Adami Pap. In loco Angyán-hegye dicto medium currum proferens, cujus vicini sunt ab oriente Joannes Kis-Kaza, ab occidente Adamus Pap. Ibidem ab oriente in vicinitate Georgii Peti, ab occidente Georgii Öreg-zebö unum currum proferendi capax, ibidem unum currum proferens a septemtrione in vicinitate Adami Pap-mihály, a meridie Stephani Varga. Ibidem versus meridiem medium currum proferendi capax, a septemtrione in vicinitate Andreae Varga, a meridie in vicinitate Stephani Varga penes hortum Szanaianum tenet pratum medium secundum currum faeni proferens, cujus ab oriente Gregorius István, ab occidente Gregorius Szána vicini sunt. In loco Telek appellato habet tres currus proferens, a septemtrione in vicinitate Kis-Szakács,

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 233 2025. 06. 17. 13:55:52

a meridie Stephani Ör-Kovács. Ad molam Garzó dictam unum currum proferendi capax, cujus ab oriente Joannes Balás, ab occidente Samuel Kovács-miklos vicini sunt, in loco Geder nuncupato medium currum faeni proferens, hujus vicini sunt a septemtrione Stephanus Kis-pál, a meridie Georgius Szana. Ibidem versus septemtrionem in vicinitate a septemtrione Alexandri Balás, a meridie Joannis Garzó unum currum faeni proferens, in loco Göndör-nyire unum currum proferendi capax, ejus vicini sunt Georgius Végh-György, a meridie Samuel Kis-György. Ad Deli-malma medium currum proferens, a septemtrione in vicinitate Alexandri Miklos, a meridie Adami Pap-mihály. Ad Salamon-gátnál unum currum proferens a septemtrione penes Michaelem Kis-Kovács, versus meridiem penes Samuelem Kis-György. In Jákó in loco vulgo Boröcs-gátnál medium secundum currum proferens, in vicinitate dominae viduae Talianianae Theresiae [277] Teveli versus septemtrionem, versus meridiem autem in vicinitate Alexandri Lenárd, quae prata dempto eo, quod filialistae modicum subsidium praestent, falcantur, fimantur per parochianos Csökölienses, qui et faenum convehunt.

Habet piam fundationem in flor. 100 subsistentem per excellentissimum dominum Martinum Biró episcopum condam Weszprimiensem positam, erga cujus censum annue obligatur sacra 12 ad intentionem fundatoris persolvere, elocati sunt cum ecclesiae fundationalibus 100 flor. Proinde chartabiancales super illis exstantes ad tabularium vicarialis officii conservandas inferri ordinatum est, ita has quoque pari modalitate illuc transponet.

VFL 2025 e-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Michael Bógnár annorum 32, absolutus philosophus, professionem fidei fecit, caeremonias et ritus ecclesiae bene scit, doctrinam habet officio suo competentem, suoque munere in cantu quidem commode, segniter autem in juventutis institutione fungitur, morum alias est bonorum. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit, et parochianis satisfacit.

De proventu scholae rectoris

Habet in aere parato titulo fixae solutionis flor. 16 et molendino 16 metr. frumenti, pro pulsu campanarum contra tempestatem a singulo hospite unum manipulum frugum, ab institutione puerorum solvendi capacium singillative ab uno percipit flor. 1 cruc. 8, a schaedis promulgationum cruc. 7, a sepultura tam confessionis capacis, quam incapacis cruc. 15.

Agros habet primum in diverticulo Kis-Kovácsi capacitatis unius metr. Pos. in vicinitate Samuelis Zsobrák et Alexandri Kéri secundum in eodem diverticulo ejusdem capacitatis in vicinitate Stephani Kasza. Tertium etiam in eodem diverticulo, ejusdemque capacitatis in vicinitate Stephani Kasza et Nicolai István. Quartum in

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 234 2025. 06. 17. 13:55:52

diverticulo Kapos-ut unius metr. Pos. capacem in vicinitate Nicolai István et Alexandri Nagy. Quintum, sextum, septimum in eodem diverticulo et ejusdem capacitatis, singulos quintum quidem penes [278] agrum Michaelis Jakab, et Joannis Czebei, sextum penes agrum Joannis Kari et Michaelis Borós. Septimum penes agrum parochi et Michaelis Bálint. Octavum in eodem loco mediae Pos. metr. capacem in vicinitate Samuelis Zsobrak et Gregorii Paiz. Nonum in diverticulo Jakó unius metr. Pos. capacem et in vicinitate agri Samuelis Zobrák et Michaelis Paiz situm, ex his quatuor, singulum usque ad frugum convectionem inclusive excolunt et cultivant parochiani, reliquorum cultura incumbit soli ludirectori.

De filialibus

Matri ecclesiae Csökőliensi adnexa sunt pro filialibus possessiones septem et praedia 3.

PRIMA POSSESSIO Jákó distans a matre media hora. SECUNDA POSSESSIO Gige distans a matre tribus quadrantibus horae. TERTIA Kis-Kovácsi distans a matre 3^{bus} 4^{drantibus} horae. QUARTA possessio Kádár-kut distans a matre media secunda hora. QUINTA possessio Nagy-Korpád distans a matre media secunda hora. SEXTA possessio Szabas distans duabus horis. SEPTIMA Kis-Bajom distans una hora. Praedia Lipodfa, Ölle-völgye, Banya 7 quadrantibus horae a matre distant, in nulla harum ecclesia vel capella, imo neque ulla Catholicorum propria campana datur.

Parochi respectu omnium eadem est obligatio, tenetur nempe omnem ponere industriam, ut fideles per recensitas filiales dispersos per solertem in praeceptis fidei, et morum institutionem et accuratam sacramentorum administrationem ita pascat, ne culpa sua ullus eorum pereat, obligatur ad haec pro sepeliendis mortuis, quoties aliquem decedere contingit, transire. Pro quibus obsequiis hic et nunc praeter stolam a quavis functione stolari solutioni obnoxia in matre praestari solitae aequalem, nihil habet.

Ludimagister in nulla praenominatarum filialium existit, sed matris parochiae scholae rector ad quamlibet illarum servitium praestat, quo titulo stolam percipit, a comitiva funeris cruc. 21, a schaedis promulgationum cruc. 7.

De parochianis eorumque obligatione [279]

In matre Csököly numerantur animae Catholicae 285, Helveticae confessionis 1155.

In filiali Jákó Catholici 153, Helveticae confessionis 145.

In filiali Gige Catholici 236, Helveticae confessionis 877.

In filiali Kis-Kovácsi Catholici 63, Helveticae confessionis 271.

In filiali Kádárkut, cum praedio Szent-király Catholici 180, Helveticae confessionis 1023.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 235 2025. 06. 17. 13:55:52

In praedio Mike Catholici 55, Helveticae confessionis 11.
In filiali Nagy-Korpád Catholici 112, Helveticae confessionis 492.
In filiali Szabas Catholici 135, Helveticae confessionis 305.
In filiali Kis-Bajom Catholici 36, Helveticae confessionis 413.
In praedio Bánya Catholici 32, Helveticae confessionis 27.
In Gige et Kádárkut Augustanae confessionis 8.

Universim Catholici sunt 1287, quorum 1099 sunt confessionis capaces, incapaces 188, acatholici 4727. Populus Catholicus licet haereticis admixtus degat, tamen satis devotus est. Rosarium angelicum in unum congregatus alta voce orat quidem, libentius tamen praescriptas de Sanctissima Trinitate pias cantilenas concinit. In rudimentis fidei, quos parochus ad frequentandas catecheses adducere potuit, bene instructi sunt, alios, ut adducere possit, nulli parcit labori.

Praecepto confessionis annuae et Paschalis communionis, qui non satisfecerunt, inveniuntur, hos arguendo, obsecrando, ac alio omni meliori modo in observantiam praecepti inclinare studebit parochus, ne sua ex parte, quod facere debebat, neglectum in culpam ipsi imputetur, qui vero gravioribus et in populo scandalum causantibus vitiis dediti sunt, si apud eos preces reprehensiones ad emendationem non proficiunt, imploret authoritatem dominalem vel magistratualem ad malorum correctionem de se idoneam.

Existit in matre Csököly Elisabetha Simonics, quam apostatam esse suspicio non infundata est, praeter hanc alter talis hic versari nescitur, qui autem abjurata haeresi fidem salvificam zelo, et opera moderni parochi amplexi in hac parochia sunt, numerantur 71, qui omnes in matriculam [280] inscripti sunt, et si qui Deo propitio deinceps conversi fuerint, illi etiam inscribentur, cum expressione eorum aetatis, loci, originis et haeresis, quam ejurabunt, additis duorum, triumve testium nominibus, coram quibus nempe fidei professionem sunt facturi.

In ambitu hujus parochiae praeter congregationem sub nomine perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introductam, nulla alia datur, sicut nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis ordo.

VHA 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus dantur obstetrices ubique acatholicae, praeterquam in matre, ubi etiam Catholica datur, et haec ad valide baptisandum in casu necessitatis bene instructa est, verum scire hoc non sufficiat, nisi cum opus est opere praestet, ideo hanc quidem Catholicam omni amota mora ad fideliter exsequendum munus suum, cum requisitam conferendi baptismi scientiam eam habere constet, adjurabit parochus, reliquas autem etsi acatholicas prius edoctas, et praevie examinatas pariter adjurabit. Pro inhumandis mortuis dantur caemeteria in matre, aeque ac filialibus, sed non ubique benedicta, loco tamen opportuno posita, et contra accessus pecorum et pecudum munita. Vespilones autem nullibi sunt, sed si necessitas postulet vicini vicinis supremum hoc obsequium praestant. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 236 2025. 06. 17. 13:55:52

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Ladiensis die 19ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Ladiensis ecclesia a spectabili domino Adamo Szili antea domino terrestri aedificata e solidis materialibus, dedicata Sancto Josepho patriarchae, exstant in ea altaria duo portatilibus, quorum unum sigillo destitutum est, provisa, singulum tribus mappis, suoque antipendio, aliis requisitis vestitum. [281]

Dotem nullam habet, sed unice e marsupiali eleemosyna providetur, unde annue plus minus 10 flor. prosperat, collectos in parata pecunia actu numerat flor. 98. Debita passiva nulla habet, in activis autem apud Greczi spanum condam domini Antonii Somsics flor. 11, apud Matthiam Gaspar flor. 20, apud Josephum Jinhoff flor. 12, erga legale interesse elocatos, quorum census, uti et marsupialis proventus colligetur deinceps in cistam duplici sera munitam, cujus clavim unam pater administrator, alteram habebit constituendus syndicus, qui de perceptis et erga senioris patris administratoris assignationem erogatis coram dominali officiali, et senioribus loci, patribus administratoribus quotannis rationes reddet.

Ecclesia provisa est duobus calicibus, totidem patenulis, ostensorio uno, ciborio uno, quae omnia ex aere fabrefacta et deaurata sunt, habet praeterea sex cruces, quarum una aerea est. Pyxidem pro sacris liquoribus et sacro viatico ad infirmos deportando 1, casulas diversi coloris bonas 5, nigram 1, omnes suis appertinentiis instructas, amictus 7, albas 5, cingulos 2, superpellicea 3, duas pro ministrantibus pueris talares vestes, candelabra stannea 4, aerea 2, lignea 6, thuribula 2, totidem naviculas, vela 2, vas pro aqua benedicta ex cupro 1, tintinnabula 2, manutergia 8, lampades 2, missalia de sanctis 1, de requiem 1, libros Evangeliorum 3, ritualia 2, vexillum 1, statuam Beatae Virginis Mariae cum throno 1, baldachinum ligneum 1, sepulchrum domini 1, statuam resurgentis Salvatoris 1, campanas duas in lignea ecclesiae turricula pendentes, quarum una lib. 80, altera 60 appendit.

Sanctissimum tam pro publica adoratione, quam aegrotantium, aliorumque fidelium communione altera quavis hebdomada renovant patres administratores, in quod temporis spatium hostias etiam pro consecratione recentes parari jubent, et paratas in loco sicco conservant. Fons baptismalis in decenti loco ecclesiae collocatus habetur, bonaque munitus est clausura, sub quali sacri etiam liquores conservantur, qui etiam praescriptis ab ecclesia temporibus renovantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est spectabilis dominus Rochus Czinderi, qui jus patronatus quidem sibi vendicat, sed [282] officium patroni se impleturum spondet tantum, caeterum jus praesentationis hucusque exercere nec potuit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 237 2025. 06. 17. 13:55:52

De parocho ejusque obligatione

Parochiae administratores sunt pater Erasmus Halász Hungaricus et Croaticus, et pater Leo Raikhammer Germanicus et Croaticus ordinis Sancti Francisci provinciae Sancti Ladislai conventui Szigethano adscripti religiosi. Libris pro usu suo, et Theologia morali, p. Antoen et Raiffenstuel, concionatoriis Schelenperger, Schram, Burchet, Schatter, Claus, Hainbock, Gradistcsa, Füsling, Landovics, Faber, Sperancza, e conventu Szigethano provisi sunt. Ad haec habent matriculam et protocollum, in hoc benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et vicariales, in illam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inscribuntur.

Diebus non solum festis, aut Dominicis, sed feriatis etiam celebrant, nisi infirma impediti valetudine non possint. Si manualis eleemosyna erga missae sacrificium celebrandi obligationem offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrant. Diebus festis et Dominicis sacrum unus illorum offert Deo pro parochianis, iisdem diebus in aestate, et quidem a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, et a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª divina officia inchoant, absoluto sacro, catechetico-morales sermones, et quidem alternative pro diversitate linguarum populi dicunt dein mox desponsos, si qui sint, promulgant, et venturos jejuniorum, ac festos dies populo annunciant, horis vero pomeridianis inomisse catecheses servant, et juventutem sedulo instruunt, post catechesim cum populo lytanias servant, et cum is comprecando eorum devotionem fovent, quae omnia sicut laudabiliter in matre parochia exsequuntur patres administratores, sic plane curare debent, ne in filialibus negligant, quanto enim in filialibus degentes pascuae domini ores a suorum conspectu pastorum remotiones sunt, probabiliorque est metus causa, ne ex assidua cum haereticis conversatione non solum mores homine Catholico indignos, sed etiam malae falsaeque doctrinae concipiant semina, sicque [283] in vias pravas degenerent, tanto sollicitiore vigilantia curae illorum intendere debent, ut in doctrina sana bene instituti sint, quare in quantum distantiarum ratio et laborum spiritualium, temporisque patiuntur circumstantiae, filiales suas percurrant, Catholicos earum incolas visitent, solentur et doceant.

Sacramenta omni tempore summa cum promptitudine administrant, Sanctissimum intra matris parochiae ambitum, cum lumine superpelliceo, et stola induti, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente deportant, lumen autem coram Sanctissimo in ecclesia ob paupertatem penus ecclesiae solum sub officiis divinis, Dominicis et festis diebus ardet.

De proventu parochi

Parochiae administratores a singulo pari in parato aere habent flor. 1 et unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 238 2025. 06. 17. 13:55:52

ab incapacis cruc. 15, ab assistentia matrimoniali flor. 1, liberae stolae nomine exigunt duplum ordinariae.

Agros habent duos, medium secundum jugerum efficientes, jugerum unum contiguum est domui parochiali, situmque est intra domini terrestris et Josephi Fridrik agrum, capit metr. Pos. duas, alterum medium jugerum capax unius Pos. metr., situm est in vicinitate Joannis Petri Kern et Venceslai Pehm, excoluntur per Ladienses et filialistas Patosfaienses.

Pratum habent unum, sex currus faeni procreandi capax sub terrestrali illustrissimi domini Petri Végh referendarii jurisdictione, et ab illo assignatum in vicinitate Viti Marcsics et sylvae, quod perinde per Ladienses et Patosfaienses falcatur, pleneque omnis circa illud labor perficitur.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Scholae rector est Mathaeus Pek annorum 35, arte sutor, scribere et legere bene scit, est Catholicus, fidei professionem fecit, caeremonias et ritus ecclesiae pro loci exigentia callet, officio suo tam in cantu, quam in puerorum institutione exacte fungitur, mores praefert commendabiles, pulsus omnis ad eum pertinet, et hunc pro contento parochianorum perficit. [284]

VFL 2025 e-archívum

De proventu scholae rectoris

A singula domo habet cruc. 7, de frumento unam quartam metr. Pos., et mediam metr. Pos. de fagopyro. Titulo stolae tempore baptismatis cruc. 3, a scheda promulgationum cruc. 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 7, ab incapacis cruc. 4, ab instructione puerorum singillative ab uno annue cruc. 12.

Domus parochialis exstructa ex incoctis lateribus complectitur unum cubiculum pro duobus patribus, unam cameram, culinam, et alterum cubiculum pro necessariis servis. Domus scholaris ruinae proxima est, continet cubiculum et culinam utriusque aedificatio domino terrestri, et parochianis, uti etiam earundem conservatio et reparatio incumbit.

De filialibus

Matri Ladiensi ecclesiae adnexae sunt filiales sequentes: Hentse ad distantiam unius horae, Hedrahely unius horae, Visnye mediae secundae, Bécz mediae secundae horae, Lukafa mediae horae, Görös-Gál mediae tertiae horae, Nemeske trium horarum spatio, Kis-Tamási trium horarum, Petend trium et mediae horae spatio, Gyöngyös-mellék ad distantiam mediae quartae horae, Várad ad distantiam mediae quartae horae, Bürüss quatuor horarum, Zador quatuor et mediae horae spatio. Szörény ad distantiam mediae quintae horae. Nagy et Kis-Dobsa ad distantiam duarum et mediae horae, Hatvan unius horae. Szent-Miklos mediae secundae.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 239 2025. 06. 17. 13:55:52

Totth Szent-György mediae tertiae. Mernye[1] duarum horarum, Patosfa mediae horae. Gyöngyös unius horae spatio. In omnium recensitarum filialium unica in possessione Patosfa datur campana una, quae lib. 30 appendit, haecque sola praeter stolam ad parochialium terrarum, et prati cultivationem, ut in descriptione matris notatum est, concurrit, reliquae 21 filiales nihil omnino praestant praeter stolam in matre praestari solitae aequalem. In dicta autem filiali Patosfa singulum par solvit cruc. 15 et unam metr. Pos. frumenti, ac stolam ordinariam et currus lignorum 24.

VIGESIMA TERTIA FILIALIS est possessio Hársházy trium horarum spatio a matre dissita, in qua datur ecclesia per spectabilem [285] dominum Ludovicum Festetics anno 1776 e solidis materialibus erecta, benedicta est, et honoribus Sanctorum Vendelini et Isidori erecta, extat in ea ara unica lapide portatili bono et nulla sui parte violato provisa, ac tribus mappis aliisque necessariis vestita. Dotem nullam habet, neque proventus alios, quam qui e marsupiali proveniunt eleemosyna, hic vero adeo exiguus est, ut ne quidem pro quotidianis templi necessitatibus sufficiat. Calicem habet unum, una cum patenula sua argenteum, unam monstrantiam, novas duas casulas cum omnibus appertinentiis, amictus 2, albas 2, cingulos 2, candelabra lignea 4, vitrea 6, cruces 2, superpelliceum 1, manutergia 4, mappas oblongas pro altari linteas 2, pro duobus ministrantibus pueris vestes talares, tintinnabulum 1, campanam 1, circiter lib. 70 appendentem.

Patres administratores praeterea, quae de communi ad animarum pastoris officia pertinent obligantur eam filialis hujus habere rationem, ut tertio quovis Dominico vel occurrente festo die unus eorum ad dictam filialem ecclesiam pro celebrandis divinis officiis transeat, quod etiam accurate observant, unde pro suis servitiis spiritualibus percipiunt a singulo pari cruc. 30 et unam Pos. metr. fagopyri, ac stolam in matre praestari solitam.

VIGESIMA QUARTA FILIALIS est possessio Czégléd distans a matre unius horae spatio habens capellam publicam e lignis per dominum spectabilem Ladislaum Bakó extructam, provisa est uno calice aereo, una cum patenula bene inaurato, casula 1 cum suis appertinentiis, amictu, alba, cingulo, missali, tintinnabulo, campana una lib. 25 appendente, in hac quoque capella, quae publica est, pro commoditate incolarum in filialibus degentium tertio vel quarto Dominico, aut festo die celebrare consueverunt. Proventus praeter ordinarios stolares, nullos in hac filiali percipiunt patres administratores.

VIGESIMA QUINTA FILIALIS est possessio Csertő distans a matre tribus horis, datur hic capella publica anno 1773 per spectabilem dominum Antonium Somsics e solidis materialibus erecta, extat in ea ara una lapide portatili bono ac integro provisa, caeterisque requisitis instructa, [286] habet eadem capella calicem unum cum patenula sua argenteum, et integrum paramentum pro celebrante sacerdote, tintinnabulum 1, campanam 1 lib. 25 appendentem, in ea celebrantur divina per capellanum religiosum, qui etiam ipsam possessionem administrat, eoque titulo stolarem proventum in matre praestari solito aequalem percipit.

VIGESIMA SEXTA FILIALIS Apáthi ad distantiam mediae tertiae horae a matre remota, habet ecclesiam a spectabili domino Ladislao Tanyi anno 1774

[1] Elírás, helyesen Merenye.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 240 2025. 06. 17. 13:55:52

aedificatam et honori Sancti Ladislai dicatam, benedictam, atque a praefato domino uno calice cum patenula sua aereo bene inaurato, ac uno sacerdotali indumento provisam, extat in ea ara una, quae lapide portatili bono, et aliis necessariis instructa est. Divina in illa per patres ordinis Sancti Francisci Ccnventus Szigethani peraguntur, ipsaque possessio Szigetho tanquam vicinior in spiritualibus providetur.

VIGESIMA SEPTIMA FILIALIS est possessio Uyfalu distans a matre quatuor horarum spatio, extat in ea capella per spectabilem dominum Rochum Czinderi posita, sed quia ruinae proxima est, nec sacrum apparatum habet, divina in ea nunquam peraguntur, in spiritualibus per patres Ladienses administratores providetur, qui praeter ordinariam stolam nihil inde percipiunt.

Sunt et aliae sex possessiones, utpote: Visló a Lád tribus horis distans, Bassal ad distantiam trium horarum, Patta trium horatum, Poklosi trium horarum, Molvány, Hobol aeque trium horarum spatio distantes, quae quidem omnes ad matrem Ladiensem ecclesiam velut filiales spectant, sed quia Szigetho propriores sunt, et alioquin Ladienses patres administratores nec reliquis filialibus debite administrandis sufficiunt, ex ipso Szigethiensi conventu providentur, eapropter stolarem proventum praeter quem alius nec datur, iidem patres Franciscani percipiunt.

Dolor invasit episcopum visitantem tot numero filiales, cum tanta distantia a matre ecclesia remotas, magis opportuna spirituali provisione destitui, ubi videlicet necessitas esset, ut minimum sex parochias erigere, quod ut a locorum horum dominis terrestribus in subditorum [287] suorum aeternae salutis subsidium quantocyus praestetur per episcopum, qui illos iccirco interpellavit, conscientia ipsorum graviter oneratur.

VPL 2025
e-archivum

De parochianis et eorum obligatione

In matre Lad numerantur animae Catholicae confessionis capaces 239, incapaces 123, Helveticae confessionis 133.

In filiali Gyöngyös Catholici confessionis capaces 51, incapaces 14, Augustanae confessionis 1.

In filiali Hencze Catholici confessionis capaces 24, incapaces 8, Helveticae confessionis 130.

In filiali Hedrahely Catholici confessionis capaces 79, incapaces 38, Augustanae confessionis 1, Helveticae confessionis 713.

In filiali Visnye Catholici confessionis capaces 7, incapax 1, Augustanae confessionis 7, Helveticae confessionis 71.

In filiali Bécz Catholici confessionis capaces 29, incapaces 12, Augustanae confessionis 1, Helveticae confessionis 229.

In filiali Lukafa Catholici confessionis capaces 13, incapaces 9, Helveticae confessionis 62.

In filiali Hashágy meri Catholici, et quidem confessionis capaces 281, incapaces 123.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 241 2025. 06. 17. 13:55:52

In filiali Csertő Catholici confessionis capaces 74, incapaces 24, Helveticae confessionis 87.

In filiali Viszló Catholici confessionis capaces 13, incapaces 7, Helveticae confessionis 179.

In filiali Apáthi Catholici confessionis capaces 69, incapaces 20, Helveticae confessionis 101.

In filiali Bassal Catholici confessionis capaces 5, incapaces 3, Helveticae confessionis 120.

In filiali Hoból Catholici confessionis capaces 2, Helveticae confessionis 183.

In filiali Molnány Catholici confessionis capaces 7, incapaces 2, Helveticae confessionis 107.

In filiali Patta Catholici confessionis capaces 22, incapaces 6, Helveticae confessionis 144.

In filiali Hatván Catholici confessionis capaces 13, incapaces 9, Helveticae confessionis 292.

In filiali Patosfa Catholici confessionis capaces 180, incapaces 70, Helveticae confessionis 48.

In filiali Czegled Catholici confessionis capaces 66, incapaces 32, Helveticae confessionis 7. [288]

In filiali Szent-Miklos Catholici confessionis capaces 15, incapaces 10, Helveticae confessionis 26.

In filiali Merenye Catholici confessionis capaces 19, incapaces 5, Helveticae confessionis 255.

In filiali Totth-Szent-György Catholici confessionis capaces 38, incapaces 11, Helveticae confessionis 202.

In filiali Görös-Gál Catholici confessionis capaces 39, incapaces 15, Helveticae confessionis 14.

In filiali Nemeske Catholici confessionis capaces 10, incapaces 4, Helveticae confessionis 109.

In filiali Kis-Tamási Catholici confessionis capaces 11, incapaces 5, Helveticae confessionis 102.

In filiali Petend Catholici, et quidem confessionis capaces tantum 10, Helveticae confessionis 152.

In filiali Gyöngyös-mellék Catholici confessionis capaces 87, incapaces 36, Helveticae 218.

In filiali Várad Catholici N° 4 et hi confessionis capaces, Helveticae confessionis 61.

In filiali Bürüss Catholici confessionis capaces 8, incapaces 6, Helveticae confessionis 136.

In filiali Uyfalu Catholici confessionis capaces 32, incapaces 12, Helveticae confessionis 134.

In filiali Zador Catholici confessionis capaces 16, incapaces 12, Helveticae confessionis 208.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 242 2025. 06. 17. 13:55:52

In filiali Szörény Catholici confessionis capaces 13, incapaces 8, Helveticae confessionis 94.

In filiali Nagy-Dobsza Catholici confessionis capaces 8, incapax 1, Helveticae confessionis 338.

In filiali Kis-Dobsza Catholici confessionis capaces 8, incapax 1, Helveticae confessionis 269.

In filiali Poklossi Catholici confessionis capaces 22, incapaces 6, Helveticae confessionis 144.

Addito numero Catholicorum inveniuntur 2136, acatholici Augustanae confessionis 10, Helveticae confessionis 5144.

Populus maxime in matre et vicina filiali Patosfa degens devotus est. Rosarium angelicum alta voce comprecando orat et cantilenas de Sanctissima Trinitate devote concinit. In rudimentis fidei commode instructus est. Praecepto confessionis et Paschalis communionis debite satisfacit. Apostata saltem ad notitiam nullum in parochiae totius ambitu versatur. Praecedentibus singulis [289] annis Dei gratia fuerunt, qui agnita veritate salvificae fidei Christi ecclesiae ex haeresi aggregati sunt, hoc anno currente etiam sunt numero quinque, quorum nomina in matriculam cum connotatione eorum loci, originis, aetatis, haeresis, quam abjurarunt, ac nominibus testium coram quibus professionem fidei fecerunt, et haec methodo posthac etiam conscribentur.

Graviorum criminum rei, et publico scandalosi non sunt, qui antea tales deprehensi sunt, implorata dominali, imo et publica magistratuali authoritate ad frugem reducti sunt, et si qui porro in pejus quid, seu malitia, seu fragilitate prolaberentur, pro modo culpae opportuno remedio ut emendentur, patribus administratoribus curae erit.

Congregatio aut confraternitas nulla datur, sicut nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis conventus.

VEL 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices in matre Lad et filialibus Patosfa, Hársházy, Apáthi dantur, illaeque Catholicae adjuratae et ad valide in casu necessitatis baptisandum debite instructae. In aliis acatholicae, quarum peritiam ad rite conferendum num sufficiens sit, explorabunt patres administratores, et ne proles in periculo mortis constitutas baptisare negligant, tam eas serio monebunt, quam etiam eisdem invigilari curabunt. Caemeteria ubique extra pagos sita, benedicta et debite munita habentur. Nullo autem vespilones, sed suos quilibet mortuos sepeliunt. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 243 2025. 06. 17. 13:55:52

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Szulókiensis die 20[a] Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Szulokiensis ecclesia anno 1761 e pia localis populi collecta eleemosyna surrexit, e lignis exustis immixtis lateribus aedificata et Sanctorum Simonis et Judae apostolorum honoribus dicata, jam ruinam minatur. Exstant in ea altaria 3, sed pro celebrando missae [290] sacrificio unicum tantum deservit, et istud portatili lapide modice in sigillo fisso provisum tribus mappis aliisque requisitis debite vestitum est.

Dotem nullam habet, proventum unice e marsupiali eleemosyna provenientem, qui aegre sufficit annue pro thure et pro candelis. Calicem habet unum cum patena sua aereum jam defectuosum, ciborium 1, monstrantiam unam ex aere utrumque bonum, missale de sanctis unum, de requiem 1, casulam varii coloris unam, nigram unam, corporalia 6, purificatoria 14, tintinnabula 3, campanas duas, unam lib. 80, alteram lib. 60. Datur in ea etiam fons baptismalis, qui decenti loco sub bona clausura, uti etiam sacri liquores in pyxide debite conservantur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur. Sanctissimum tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum, aliorumque fidelium communione altera quavis hebdomada renovatur. Hostiae etiam intra idem tempus recentes pro consecratione coquuntur, et semper in loco sicco et apto asservantur.

VPL 2025 e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Szecsenyi, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis dubio procul in casum emergentis vacantiae exercere volet, verum patroni officium hactenus plane non implevit.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Ignatius Grossinger[1] annorum 54, linguas callet Hungaricam et Germanicam perfecte, Slavonicam supra mediocritatem, servit in matre sola lingua Germanica, in filialibus autem etiam Hungarica studia theologica absolvit Tyrnaviae in universitate, qua alumnus seminarii Sancti Stephani regis, est canonice investitus et installatus, curam animarum exercet annis 30. Libros, qui omnes ad propriam ejus personam spectant, habet sequentes: Biblia Sacra Latino-Hungarico-Germanico idiomate, Concordantias Bibliorum, Firmi Commentarium in Sacram Scripturam in tom. 2[bus], Pickleri Jus canonicum, una cum Decisionibus p. Lacroix, Pontas Dictionarium casuum, Barsiam cum manuductione, Clauz

[1] Grossinger Ignác (†1785). Pfeiffer, 1987. 453–454.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 244 2025. 06. 17. 13:55:52

Conciones Dominicales et festivales, Currus Israel, Martini Biró Conciones Dominicales et festivales, Conciones Dominicales p. Szabó. p. [291] Csuzi, p. Gerardi, Sauli Conciones honorarias idiomate Germanico in duobus tomis, p. Maczador, p. Settelin in 2bus tomis Dominicales et festivales, Philippi a Sancto Jacobo, Augustinum Veilender, Vitam Sanctorum p. Cochem, p. Dalier, Dictionaria Molnarianum et Páriszpápai, Frisium, et plures alios catechistas, Controversistas et ascetas in tomulis 30. Ad haec habet matricam, prout et protocollum parochiale, in istud benignas regias resolutiones, episcopales et vicariales constitutiones, in illam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem conversorum, et mortuorum inscribit.

Missae sacrificium quotidie nisi infirmitate aut alia justa gravique causa impediatur, celebrat, si manualis offeratur eleemosyna erga missam pro aliquo offerendi obligationem lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat, diebus vero Dominicis et festis offert illud Deo pro parochianis suis, porro his diebus divina officia inchoat in aestate quidem a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9a, a festo Sancti Michaelis autem usque festum Sancti Georgii hora 10a. Quibus post missae sacrificium inomissae ad concionem dicit, dicta concione desponsos, siqui sint, juxta Tridentinae synodi decretum promulgat, et venturos sive festos, sive jejuniorum dies populo annunciat, idem Dominicis et festis diebus post prandium catecheses servat, et juventutem in fidei, morumque praeceptis instituit, post catechesim autem nonnunquam ipse parochus, nonnunquam autem ludimagister rosarium cum populo orat.

Sacramenta omni petenti prompte infirmis autem omni amota mora administrat, neque reperiri potest ullus, qui parochi negligentia morientium sacramentis frustratus decessisset. Venerabile Sacramentum ad infirmos in quantum temporis et emergentium casuum circumstantiae patientur, a modo imposterum intra matris parochiae ambitum superpelliceum et stolam indutus, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente deferet, et sin minus pro hoc actu lampadem ardentem habere possit, saltem in ecclesia quemadmodum hactenus, ita deinceps coram Sanctissimo in Dominicis et festis diebus sub officiis divinis habeat, providere studebit.

VEL 2025 e-archivum

De proventu parochi [292]

Percipit titulo fixi proventus flor. 70, 30 metr. Pos. siliginis, 20 metr. tritici, 26 metr. fagopyri, lignorum focalium orgias 24. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae 7, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 15, ab assistentia matrimoniali flor. 1, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae. Agros habet duos, quorum unus singulo anno inseminatur capaxque est circiter duarum Pos. metr. Primus est in contiguitate domus parochialis, alter in extremitate terreni per parochianos cultivari solitus.

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Joannes Kreneser annorum 40, Catholicus, fidei professionem fecit, studii nullius, neque aliud quam scribere et legere novit, officio suo

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 245 2025. 06. 17. 13:55:52

insufficiens, ebrietate deditus, sed tollerari debet, cum melior pro hoc loco inveniri nequeat. Pulsus omni tempore illi incumbit, nec quoad hunc debite, ad contentum tamen parochianorum ob stipendii ludimagistralis exiguitatem nihil obvertere audentium officio suo satisfacit.

De proventu scholae rectoris

In parato aere a quolibet pari percipit cruc. 7, siliginis quadrantem mert. Pos., de fagopyro pariter, a quolibet pari unum quadrantem Pos. metr., a communitate currus lignorum focalium 32. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium pro semestri spatio cruc. 12.

Agros habet nullos, pratum vero unum, quod profert currus faeni 4, suisque sumptibus falcari, et desectum gramen suis sumptibus colligi et convehi curat.

Domus parochialis e crudis materialibus constructa, duobus cubicellis provisa est, et haec habitationi parochi deserviunt, tertium cubiculum est pro incolatu familiae, penes quod camera una et culina est. Domus scholaris pariter e crudis materialibus est aedificata, cubiculum [293] camerulam et culinam unam complectitur, utraque hic et nunc commodo in statu posita est, eas reparandi, conservandi et si opus sit etiam aedificandi obligatio tam dominio, quam parochianis incumbit.

VEL 2025 Calibrum

De filialibus

Matri Szalokiensi[1] ecclesiae adnexae sunt filiales N° 7. Prima est possessio Homok-Szent-György distans a matre una hora. Secunda possessio Kalmancza, tertia Istvándi, quarta Darány distantes a matre hora una. Quinta est possessio Gardány.[2] Sexta possessio Dombó, septima possessio Tamási, in ultima harum datur ecclesia sumptibus domini Ladislai Bakó ante annos quinque e solidis materialibus erecta, habet calicem unum cum patenula sua cupreum, sed bene inauratum, et unum integrum decentem ad celebrandum missae sacrificium requisitum apparatum. Extat in ea altare 1 lampade portatili bono nullaque sui parte violato provisum, et omnibus necessariis instructum, in reliquis autem praerecensitis filialibus nihil prorsus datur.

De parochi proventu

In omnibus filialibus praeter ordinarium stolarem proventum nihil percipit parochus, titulo autem stolae a baptismate habet cruc. 17, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 15. Titulo liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Scholae rector in nulla filialium datur, sed in emergentibus casibus, in quantum opus est, parocho in filialibus functionem quampiam peragenti matris parochiae ludimagister subservit.

[1] Elírás, valójában Szulokiensi.
[2] Elírás, valójában Gárdony.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 246 2025. 06. 17. 13:55:52

De parochianis eorumque obligatione

In matre Szalok numerantur animae Catholicae confessionis capaces 685, incapaces 238, Helveticae confessionis 2.

In filiali Homok-Sz-György Catholici confessionis capaces 42, incapaces 23, Helveticae confessioni addicti capaces 283, incapaces 63.

In filiali Kalmancza Catholici confessionis capaces 25, incapaces 14, Helveticae confessionis capaces 260, incapaces 96. [294]

In filiali Istvándi Catholici confessionis capaces 25, incapaces 14, Helveticae confessionis capaces 482, incapaces 214.

In filiali Darány Catholici confessionis capaces 34, incapaces 13, Helveticae confessionis 468 capaces, incapaces 208.

In filiali Gárdony Catholici confessionis capaces 3, incapaces 2, Helveticae confessioni addicti capaces 89, incapaces 48.

In filiali Dombó Catholici confessionis capaces 5, incapaces 2, Helveticae confessionis capaces 183, incapaces 56.

In filiali Tamási Catholici confessionis capaces 82, incapaces 28.

Populus praecipue in matre cum totus Catholicus sit, devotus est, et in frequentanda ecclesia satis diligens, rosarium in ecclesia congregatus alta voce orat, et praescriptas de Sanctissima Trinitate cantilenas concinit. In rudimentis fidei pro modulo suae capacitatis satis bene instructus est, nemo inter populum parochialem apostata versari scitur, neque crimini cuipiam ad publicam offensionem implicitus. Praecepto animae confessionis et Paschalis communionis satisfecerunt omnes.

Ex haeresi ad fidem Catholicam moderni parochi opera conversus nullus est, si qui deinceps agnita veritate verae Christi ecclesiae fuerint aggregati illi omnes de nomine et cognomine cum expressione eorum loci, originis, aetatis, desertae haeresis, expressis item duorum vel trium testium, qui professioni fidei interfuturi sunt nominibus in matriculam inscribentur.

In parochia hac confraternitas praeter Adorationem Sanctissimo Corporis Christi nulla datur, nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis ordo.

De obstetricibus et vespilonibus

In matre solum datur obstetrix Catholica, quae adjurata et ad valide conferendum in casu necessitatis baptismi Sacramentum debite instructa, in filialibus praeter possessionem Tamási, cum omnes acatholicis repletae sint, suae confessionis obstetrices habent, incolae earum caemeteria habentur extra ipsas possessiones posita, quod in matre est, munitum etiam est contra incursus pecorum et benedictum. Vespilones quibus ex officio incumberet mortuos tumulandi obligatio, non dantur, sed mutuo supremum charitatis officium sibi invicem praestant. Atque haec etc. etc. [295]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 247 2025. 06. 17. 13:55:52

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Csokonyensis die 20ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Csokonyensis ecclesia e solidis materialibus sumptibus inclyti dominii est aedificata, honori Sancti Ladislai regis oblata et benedicta est, altaria exstant in ea duo, unum provisum est portatili lapide bono et integro, mappis etiam tribus, antipendio, aliisque, sed pure necessario requisitis vestitum.

Dotem nullam habet, neque proventum alium, quam eleemosynam marsupialem, quae annue ascendit ad flor. circiter 8, qui cum nec pro candelis pro missae sacrificio necessariis sufficiant, de eorum seu perceptione sive erogatione rationes non reddebantur, a modo autem imposterum cum de his, tum si quid ad eum proventum accesserit, de eo etiam in conformitate episcopalis constitutionis quovis anno ratiocinium ducetur.

Apparamenta ecclesiae haec sunt. Casulae cum suis appertinentiis 4, amictus 2, albae 2, cinguli 2, corporalia 5, purificatoria 10, vestes pro pueris ministrantibus 2, calix in cuppa, et ejus patenula ex argento bene inauratus, ciborium cupreum unum, monstrantia satis elegans una, pyxis pro sanctissimo ad infirmos deportando 1, thuribulum cum navicula 1, umbella 1, tintinnabula 3, lampas ante aram pendens una, campanae in turri pendentes 2, quarum una lib. 190, altera lib. 100 appendunt. Habent et acatholici unam campanam in campanili ligneo suspensam, quae expulso praedicante, qua ratione apud eos remanserit non constat.

Venerabile Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum, aliorumque fidelium sacra communione altera quavis hebdomada renovatur, hostiae quoque intra idem spatium temporis recentes parantur, locoque sicco conservantur.

Habetur etiam fons baptismalis in ecclesia patenti quidem loco collocatus, sed una cum sacris liquoribus sub bona clausura conservatur, et temporibus ab ecclesia praescriptis renovatur, caeterum cum urna ipsa baptisterii vetus sit, in ejus locum modo liberalitate inclyti dominii novus paratur. [296]

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Szecsenyi, qui jus patronatus habet, et jus praesentationis exercet, officium patroni hactenus implere non potuit, speratur nihilominus cum potuerit, pro sua pia bonaque voluntate cumulate impleturus.

VTE 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 248 2025. 06. 17. 13:55:53

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Georgius Horváth[1] annorum 56, Germanicae et Hungaricae linguae gnarus est, licet nunc tamen servit sola Hungarica, studia theologica absolvit in universitate Tyrnaviensi, est canonice investitus et installatus, curam animarum gerit annis 32. Libros parochia nullos habet, sed qui sunt ad propriam parochi personam pertinent, sunt vero sequentes: Biblia Latina et Hungarica. Concionatores: Clauz, Laselve, Engelgrave, Pezinger, Illyés, Tuba, Csuzi, Spirituales, sive ascetici Thomas Kempensis, Mansi Scrupuli. Canonistae Pickler, Phaebeus. Moralistae: Antoen, Lacroix, Lohner, Tamburinus. Controversistae: Barna, Lohner. Historici: Rudimenta Historica, Horologium principum, Historia ad tempora Lutheri, Opera Episcopi Martini Biró et episcopi Joannis Gusztini, ad hos libros Concilium Tridentinum et Catechismum Romanum sibi procurare conetur. Matricam prout et protocollum habet, in matricam nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et consistoriales ordinationes inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitas obstet, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis de praecepto offert Deo pro suis parochianis, atque his diebus a festo Sancti Michaelis, usque festum Sancti Georgii hora 10ª, a festo autem Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª inchoat, divina officia absoluto missae sacrificio inomisse ad concionem dicit, post concionem, quos inter matrimonium contrahendum est, eos promulgat, et venturos tum festos, tum jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium omnibus festis et Dominicis diebus catechisat, et juventutem in doctrina fidei, et morum praeceptis solerter instituit, finita autem catechesi lytanias cum populo celebrat, stipendium si quando offeratur, erga missam pro aliquo individuo celebrandi obligationem lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. [297]

Sacramenta alacriter semper omni remota mora administrat, nec invenitur ullus, qui vel levissima parochi culpa ab his decessisset. Sacrum viaticum ad infirmos ob fundi defectum absque lumine quidem superpelliceo tamen, et stola indutus, ac puero cum tintinnabuli pulsu praecedente defert, intra matris parochiae ambitum, lampas coram Sanctissimo constanter ardet, ex quo illustrissima domina consors domini comitis patroni pia munificentia impensas pro oleo comparando in singulos annos constituit.

De proventu parochi

Cum parochi subsistentia adeo tenuis inventa sit, ut prorsus vivere parochus non possit, in praesentia domini Sághy processualis nobilium judicis e dominii terrestralis et parochianorum consensu constitutum est in actu praesentis visitationis canonicae, ut a modo inposterum singulum par Catholicorum conjugum

[1] Horváth György († 1795). Pfeiffer, 1987. 511–512.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 249 2025. 06. 17. 13:55:53

annuatim, si sit integrae sessionis colonus praestet parocho cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, mediae autem sessionis mediam Pos. metr. frumenti et medium tertium grossum, quae praestatio, ad quam sponte et benevole incolae Catholici accesserunt, eo accuratius exigi valeat, inclytum dominium omnem assistentiam se praebiturum parocho promisit. Titulo stolae tam a Catholicis, quam ab acatholicis percipit pro baptismate cruc. 17, a sepultura cruc. 17, ab assistentia matrimoniali Catholici flor. 1, acatholici flor. 2, ab introductione tam puerperae, quam neonuptae Catholicae cruc. 7. Titulo stolae liberae penditur duplum ordinariae.

Agros habet N° 24 universim, insimul 41 metr. capaces, duo duorum cubulorum capaces situantur penes pratum Bagó-rét nuncupatum in vicinitate Joannis Koza. Secundus ager trium jugerorum capax sex metr. ad viam Garab-ut dictam in vicinitate Francisci Nagy. Tertius ager duorum jugerorum, capax quatuor metr. in loco Ichercsma nuncupato in vicinitate Francisci Farkas. Quartus ager in plaga Komlosdi-Szöllö appellata, trium metr. capax in vicinitate praedicti Francisci Farkas. Quintus in campo Nagy-mező appellato tria jugera complectens, quae insimul capiunt 4 metr. in vicinitate colini Kis-pikó vulgo nominati. Sextus in plaga Nagy-kutnál vocata [298] trium metr. capax, penes Michaelem Gobi. Septimus vulgo Gyöngyösi-Szöllöknél quatuor metr. capax in vicinitate coloni Soós appellati. Octavus in loco Tesonta dicto, quatuor metr. capax in vicinitate Samuelis Bakó. Novus in campo Nagy-Puszta quatuor metr. capax, 10^{mus} in Bámerki pariter metr. capax, qui prout et prior sub N° 90 situatur in vicinitate Michaelis Csóka. Prata habet tria, unum ad Nagy-Vid, alterum immediate post hortum parochialem, tertium intra vineas, insimul circiter 8 currus faeni proferendi capacia. Tam prata, quam agros colendi onus ipse parochus usque adhuc sustinere debet.

VE-L 2025 e-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Joannes Szent-Györgyi annorum 38, absolvit rhetoricam, est Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, officio suo doctrinam habet competentem, eoque tam in cantu, quam in puerorum institutione bene et laudabiliter fungitur, morum est plane exemplarium. Pulsus in quibusvis temporum adjunctis illi incumbit, et obligationi suae hac etiam in parte parochianis satisfacit.

De scholae magistri proventu

Percipit in fixo a dominio instar deputati flor. 15 duodecim metr. siliginis et duodecim metr. puri tritici orgias, lignorum focalium duas, saetigerum unum, duo plaustra faeni. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum, qui solvendi capaces sunt, annue a singulo flor. 1 cruc. 15.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 250 2025. 06. 17. 13:55:53

Domus parochialis e solidis materialibus est constructa, duo pro habitatione parochi complectitur cubicula, unum pro familiae, et culinam in statu caeteroquin commodo esset, modo tectum, quod pluviis et nivibus pervium est repararetur. Domus scholaris tota est desolata, duo continet cubicula, utramque aedificandi et reparandi obligatio, quantum impensarum parati aeris et necessariorum materialium collationem inclyto dominio, velut jus patronatus fovenți, quantum vero operarum sive currulium, sive manualium attinet praestationem, parochianis incumbit. [299]

De filialibus

Matris Csok[o]nyensis PRIMA FILIALIS est possessio Görgetegh distans a matre media secunda hora. Datur in ea ecclesiola e solidis materialibus, quando nescitur erecta, possidebatur haec ab acatholicis Helveticae confessionis, verum ante annos 20 ministro Helvetico casu in aquis submerso, jussu excellentissimi domini episcopi Martini Biró ab improvisu ritu Catholicae ecclesiae benedicta est, et honori Omnium Sanctorum oblata. Extat in ea altare 1, quod lapide portatili bono, nec ulla sui parte violato provisum, aliisque ad celebrandum missae sacrificium absolute necessariis vestitum habet calicem 1 cupreum commode inauratum, casulam 1 albam, amictum 1, cingulum 1, corporalia 2, purificatoria 6, missale 1, tintinnabulum 1, campanam unam in campanili ligneo suspensam, quae antea acatholicorum erat. Dotem nullam, proventum nullum habet, estque in statu satis misero posita.

VPL 2023 e-archívum

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus in festo patrocinii ecclesiae obligatur pro celebrandis divinis officiis horsum transire, alias autem non tenetur, transit nihilominus nonnunquam feriatis diebus, ac tunc, etsi pro Catholici alicujus infirmi extrema provisione aut sepultura eum evocari contingat, hic missam celebrat.

Proventum praeter stolarem nullum habet ab acatholicis, hunc etiam tantum ab assistentia matrimoniali in flor. duobus, et a testimoniali, sive dimissionali scheda, dum recens natos suos ad suae confessionis ministrum deferunt baptisandos excipi solita, nam hactenus soli, absque parochi et ludimagistri praesentia mortuos suos sepeliverunt. Catholici porro juxta ordinationem, quemadmodum in matris parochiae descriptione notatum habetur, in actu praesentis visitationis factam deinceps per paria, si integrae sessionis coloni sint, solvent unam Pos. metr. et cruc. 15, si mediae sessionis ejusdem praestationis dimidium, ac stolam ordinariam in matre a Catholicis praestari solitam.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 251 2025. 06. 17. 13:55:53

De scholae rectore, ejusque obligatione et proventu

Ludimagister est Franciscus Ernyes, Catholicus, fidei professionem fecit, doctrinae pro hoc loco est sufficientis [300] et parvulos instituendi capax, modo essent, quos instruat, officio suo satisfacit, morum est bonorum, probaeque conversationis, obligatio pulsandi illi incumbit. Proventum nullum habet a filialistis praeterquam a Catholicis titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, sed episcopatus Weszprimiensis, qua terrestris dominus singulo anno juxta gratiosam antecessorum suorum resolutionem praestat illi flor. 10 et totidem metr. frumenti.

SECUNDA FILIALIS est Visonta distans a matre uno quadrante horae, in qua dominus terrestris et respective loci compossessor spectabilis dominus Malik habet oratorium privatum ordinarii ad effectum in eo missam celebrandi facultate post actum visitationis producta, ac subinde confirmata provisum. Caeterum privata haec capella satis decora est, et omnibus ad missae sacrificium cum decoro celebrandum rite provisa.

TERTIA FILIALIS est possessio Uylak distans a matre media hora, unica in ea datur campana circiter 70 lib. appendens, qua communiter Catholici et acatholici utuntur.

QUARTA FILIALIS est Rinya-Uylak distans a matre duabus horis, unam habet campanam lib. circiter 60, cujus usus tam Catholicis, quam acatholicis communis est.

Parochus obligatur pro sacramentorum administratione, quoties opus est, et pro sepeliendis defunctis transire, ac acatholici mortuos suos soli sepeliunt, et ne insinuant quidem aliquem suorum decessisse, unde nec parocho stolam funebrem pendunt, sed solum ac unice a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 2, qui excessus pro remedio ponendo per visitantem episcopum excelso consilio locumtenentiali regio repraesentatus est. Catholici autem tam lecticalem, quam stolarem obventionem eodem, quo Görgeteghienses modo praestare obligantur.

De parochianis horumque obligatione

In matre Csokonya Catholici confessionis capaces numerantur 85, incapaces 22, Calvinistae capaces 629, incapaces 223.

In filiali Uy-lak Catholici capaces 25, incapaces 8, Calvinistae capaces 69, incapaces 15. [301]

In filiali Szent-Király Catholici confessionis capaces 51, incapaces 23, Calvinistae capaces 76, incapaces 32.

In filiali Görgetegh Catholici confessionis capaces 28, incapaces 8, Helveticae confessionis capaces 274, incapaces 35.

In filiali Visonta Catholici confessionis capaces 44, incapaces 13, Calvinistae capaces 270, incapaces 61.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 252 2025. 06. 17. 13:55:53

Populum diebus ferialibus rarus est in ecclesia, festis tamen et Dominicis diebus satis diligenter comparet, rosarium angelicum elata voce orat, et cantilenas de Sanctissima Trinitate libenter concinit, in fidei rudimentis satis bene instructus est. Praecepto confessionis et Paschalis communionis diligenter satisfacit. Praeter festorum violatores manifestos publici peccatores non dantur, illi vero ii sunt, quos oporteret exemplum bonum praebere. Unde licet parochus nihil non moveat, quo a laboribus absterreri et possent et deberent, tanto tamen minus cum eis proficit, quanto personae suae herorumque suorum authoritate tutos se ab omni poena existimant, quod etsi ita sit, nihil tamen, quod officii sui est, in eorum excessibus quo licet meliori modo corrigendis praetermittet, imo pro remedio ad inclytum comitatum supplex recurret parochus.

Apostata inter populum parochialem nullus scitur esse, conversi autem opera moderni parochi numerantur septem, qui in matricam de nomine et cognomine cum expressione eorum aetatis, loci, originis, desertae haeresis inscripti sunt, deinceps in inscriptione exprimentur etiam duorum triumve testium coram quibus fidei professionem facturi sunt, nomina.

Congregatio unica sub nomine perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis authoritate ordinarii instituta datur, hospitale autem nullum est, nec ullum probatae religionis domicilium.

VFL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices dantur duae, una Calvinistica, altera Catholica, utramque parochus praevie ad rite conferendum in necessitate baptismum debite edoctas adjurabit. In matre datur caemeterium, quod benedictum est, in filialibus ubi ministri acatholici sunt, benedicta non habentur, sed et haec loco opportuno sita, et contra pecorum et pecudum incursiones probe munita. Vespilones determinati non [302] dantur, saepe ideo non modica in matre nascitur difficultas in scrobum effossione, sed nulla proposita necessitatis ratione flecti possunt parochiani ad constituenda certa individua, quibus ex officio mortuos tumulandi incumberet obligatio. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 253 2025. 06. 17. 13:55:53

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Atádiensis die 21ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Nagy-Atádiensis ecclesia est conventualis patrum ordinis Sancti Francisci Provinciae Sancti Ladislai, e solidis materialibus aedificatur, nunc etiam sub opere est, ideo nondum consecrata, sed dicata tantum honori Sancti Crucis, sub titulo Exaltationis, exstant in ea altaria 3 bonis lapidibus portatilibus provisa, caeteris requisitis decenter vestita.

Dotem nullam habet, neque fixum aliquem proventum, sed quemadmodum ex eleemosynis a piis benefactoribus collatis surgit, ita ex iis etiam conservabitur et providebitur.

Sacra supellectili est instructa et quidem: calicibus, ciborio, monstrantia, crucibus, pyxidibus, albis, amictibus ad sacros usus necessariis, et ad divina cum decoro peragenda sufficientibus.

Venerabile Sacramentum singulis binis hebdomadis pro publica adoratione, aeque ac pro fidelium communione renovatur. Hostiae intra idem tempus recentes coquuntur, et constanter in loco apto et sicco conservantur.

Fons baptismalis loco in ecclesia patente et, quantum imperfectus ecclesiae patitur status decente est collocatus, et bona etiam munitus clausura, sub quali sacri liquores conservantur, et temporibus ab ecclesia praescriptis renovantur.

Praeter ecclesiam patrum Franciscanorum, quae nunc [303] vices parochialis subit, dantur duae capellae publicae una Sancti Rochi a domini terrestri Antonio Czindery anno 1743 e solidis materialibus erecta, nulla dote nulla sacra supellectili provisa. Altare Sancti Joannis Nepomuceni pariter omni dote, sacra supellectili destituta in singula semel per annum recurrente sanctorum, quibus dicatae sunt die missae sacrificium celebratur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est spectabilis dominus Rochus Czindery, an gaudeat jure patronatus non constat, id certum est, quod jus praesentationis, si quidem patres Franciscani praesentae incapaces modo provisorio praesint parochiae, non exerceat. Patroni officium pia erga fabricam modo surgentis ecclesiae liberalitate sufficienter exhibuit. Idem dominus terrestris in curiali sua residentia habet oratorium privatum praetensive provisum ordinarii facultate ad effectum in eo missas celebrandi, sed quae remonstrari non potuit, unde etiam in actu visitationis commissa est patri parochiae administratori eandem facultatem requirendi obligatio.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 254 2025. 06. 17. 13:55:53

De parocho ejusque obligatione

Parochiae administrator est superior conventus modo pater Bernardus Kresznai, ejus subalterni administratores, qui ad nutum provincialis amovibiles sunt, tribus serviunt linguis Hungarica, Germanica et Croatica, libris utuntur ad conventum pertinentibus. Provisi sunt etiam matricula, et protocollo parochiali, in matriculam nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et consistoriales ordinationes diligenter inscribunt.

Sacra missae sacrificia cum a matutino tempore usque 12 diei horam pene continuative constanter celebrentur, nemoque sit, qui pro opportunitate sua sacrum audire non possit. Diebus festis et Dominicis hora 11ª sacrum parochiale decantandi consuetudo [304] pro futuro etiam in suo esse relinquitur, quod quemadmodum hactenus, ita imposterum etiam pro parochianis Deo offerent, stipendium seu manualis eleemosyna, si erga missam celebrandi obligationem offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrant.

Ad concionem alternative pro varietate linguarum Hungarice, Croatice et Germanice dicunt, omnibus Dominicis et festis diebus ante sacrum parochiale finito sacro sermone desponsos juxta synodi Tridentinae decretum promulgant, et venturos tam festos, quam jejuniorum dies populo annunciant, iisdem diebus catecheses faciunt, et juventutem in doctrina fidei, et morum praeceptis erudiunt, post catechesim vesperas cum populo celebrant. Sacramenta petentibus omni cum promptitudine administrant, neque constat quempiam absque sacramentis ab hac vita decessisse. Sacrum viaticum ad infirmos non solum quemadmodum hucusque cum lumine, sed etiam, quando temporis et emergentium casuum admiserint circumstantiae, intra matris parochiae ambitum superpelliceo et stola induti pueroque cum tintinnabuli pulsu praecedente deferent, porro cum e fidelium piis largitionibus fundum sufficientem pro comparando oleo habeant, ita patres administratores intendent, ut lampadis coram Venerabili Sacramento constanter alendae rationem etiam episcopo, qua parochiae administratores, cum opus fuerit, reddere valeant.

VEL 2025 e-archívum.hu

De proventu parochi

Proventus lecticalis a singulo pari sunt in parato aere cruc. 7 et media metr. frumenti, singuli praeterea jugalia habentes praestant unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 3, a sepultura confessionis capaces cruc. 30, ab incapacis cruc. 14, ab assistentia matrimoniali flor. 1 cruc. 9. Titulo liberae stolae praestatur ordinariae duplum. Agros, prata et fundationes nullas habent.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 255 2025. 06. 17. 13:55:53

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector Josephus Korber annorum 50, absolvit rhetoricam, Catholicus est, fidei professionem deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, doctrinam habet sufficientem, suoque officio tam in cantu, quam [305] juventutis institutione satisfaciendi idoneus, sed ob defectum domus scholaris instruere pueros non potest, morum est bonorum. Pulsandi obligatio incumbit campanatori ad hoc constituto, qui etiam obligationi pro contento omnium satisfacit.

De proventu scholae rectoris

Percipit a singulo pari in parato aere cruc. 3 et ⅛ de frumento, unum item currum lignorum focalium. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scheda promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium a quovis annue flor. 1. Campanator autem de pulsu funebri grossum 1 ½ et a singulo pari medium octile frumenti. Ludimagister agros et prata nulla habet, sed quovis anno sub onere solvendae arendae assignantur illi a dominio terrestrali.

Domus parochialis non datur, domus autem ludimagistri e ligneis materialibus est constructa, complectitur cubiculum, quod recipiendis etiam scholaribus pueris deservit, sed cum gravi discentium et docentis ludimagistri incommodo.

VEL 2025 e-archivum

De filialibus

Ad matrem Attádiensem ecclesiam 6 possessiones qua filiales adjunctae sunt.

PRIMA est possessio Henyéz distans a matre uno quadrante horae sine ecclesia, imo et campana destituta. Patres Franciscani qua administratores obligantur pro infirmorum provisione, sepeliendisque defunctis ad eam transire, quorum spiritualium servitiorum titulo habent a singulo pari in aere parato cruc. 7 et mediam Pos. metr. frumenti, a jugalia habentibus 1 plaustrum lignorum focalium, stolarem vero proventum in matre pendi solito in omnibus aequalem.

SECUNDA FILIALIS est possessio Bodvicza distans a matre media hora, absque ecclesia, respectu hujus filialis eadem est administratorum obligatio, quae respectu praecedentis, unde iidem, et per omnia aequalis etiam proventus tam lecticalis, quam stolaris.

TERTIA FILIALIS est Lábod distans a matre una hora, habet ecclesiam honori Beatae Mariae Virginis dicatam sub titulo [306] immaculatae conceptionis, quae a domino Alexandro Somogyi anno 1760 erecta absque ulla dote, et quia fundum pro conservatione nullum habet, adeo desolata est, ut ruinae proxima sit. Provisa est calice 1 cupreo, commode tamen una cum patenula inaurato aliisque uni

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 256 2025. 06. 17. 13:55:53

celebranti sacerdoti necessariis sacris indumentis, tintinnabulo 1, campana 1 lib. 45 appendente, ara in ea est unica lapide portatili bono et integro instructa, de caetero autem ad altaris ornatum requisitis satis misere instructa. Divina semel per annum in festo immaculatae conceptionis in ea hactenus peragebantur, deinceps autem quoad congruo, qui domum Dei decet decori non fuerit restituta, in ea non peragentur.

QUARTA FILIALIS est possessio Hosszu-falu distans a matre una hora, habet ecclesiam anno 1744 ab inclyta domo Hunyadiana e vetustae ecclesiae ruderibus elevata, et Virgini Matri Dolorosae dedicata, in statu satis commodo posita est. Extat in ea ara una lapide portatili bono provisa, aliisque necessariis vestita. Dotem nullam, neque proventum ullum habet, adsunt in ea casulae 3, alba 1, amictus, cingulus 1, missale 1, tintinnabulum 1, campana 1, appendens lib. 50. Divina per totum annum unica tantum die, Dominica tertia 7^{mbris} ex obligatione in ea peraguntur, fiunt tamen saepius, dum nempe patres ex sui muneris obligatione pro catechisandis fidelibus eorsum transeunt.

QUINTA FILIALIS est possessio Bolhás distans a matre una hora.

SEXTA FILIALIS est possessio Öttvös distans a matre tribus quadrantibus horae, utraque sine ecclesia.

VEL 2025 e-archivum

In omnibus his filialibus praeter stolam ordinariam in matre praestari solitam, nullum proventum habent administratores. Ludimagister in nulla earum datur, sed in occurrentibus casibus cum opus est matris parochiae ludimagister precarie praestat obsequium.

De parochianis eorumque obligatione

In matre Nagy- et Kis-Attád numerantur [307] animae 693, omnes Catholicae.
In filiali Henyéz 250, omnes Catholicae.

In filiali Bodvicza 309, omnes Catholicae.

In filiali Hoszu-falu Catholici numerantur 88, Helveticae confessioni addicti 196.

In filiali Lábod Catholici 77, Helveticae confessionis 396.

In Bolhás Catholici sunt 34, Helveticae confessionis 259.

In filiali Öttvös Catholici sunt 40, Helveticae confessionis 189.

In summa Catholici 1491, ex his confessionis capaces sunt 1030, incapaces 401, acatholici autem in toto sunt 1040.

Populus Catholicus diebus Dominicis et festis magna frequentia comparet ad ecclesiam, pias de Sanctissima Trinitate conciones concinit, sed cum rosarium angelicum orandi methodus introducta hactenus non fuerit, clara elataque voce

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 257 2025. 06. 17. 13:55:53

non orabat, nunc autem pium hunc orandi morem quamprimum in usum patres administratores deducent, et quemadmodum in aliis paraeciis laudabiliter observatur, ipsi quoque observari curabunt. Praecepto confessionis et Paschalis communionis nemo est, qui per negligentiam non satisfecisset.

Gravium criminum notorie rei non sunt, qui subinde sive fragilitate, sive malitia delinquant, iis opportuno modo corrigendis, atque ad frugem reducendis omnem dant administratores operam.

Apostatam intra ambitum parochiae esse, et morari non constat, conversi etiam ad fidem orthodoxam pauci sunt, unus dominii fiscalis dominus Joannes Nagy haud pridem abjurata secta Lutheri fidem Catholicam est amplexus, tam hic, quam alii, qui agnita veritate orthodoxae fidei, ecclesiae Christi aggregantur, inscribuntur in matricam de nomine et cognomine cum expressione eorum loci, originis, aetatis, abjuratae [308] haeresis, additis etiam duorum triumve testium, coram quibus fidei professionem facient, nominibus inscribentur.

Datur in matre religionis ab apostolica sede approbatae domicilium, nempe ordinis Sancti Francisci provinciae Sancti Ladislai regis, cui adnexa est parochiae administratio. Dantur etiam confraternitates, una Scapularistarum, altera Cordigerorum, tertia sub nomine perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta, omnes sub cura patrum administratorum.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices Catholicae dantur duae, eaeque adjuratae, et ad valide baptisandum in casu necessitatis probe instructae, habentur etiam caemeteria extra ipsas possessiones posita, in possessionibus Catholicis ubique benedicta. Vespilones autem quibus ex officio incumberet inhumare mortuorum cadavera non dantur, sed ex charitate sibi invicem operam in occurrentibus casibus commodant. Atque haec etc. etc. [309]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 258 2025. 06. 17. 13:55:53

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Taranyensis anno 1778 die 21ª Maii peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Taranyensis e solidis materialibus per magnificum dominum condam Christophorum Festetics parochianis manualibus, et currulibus operis concurrentibus est aedificata. Exstant in ea altaria duo, utrumque lapide portatili, quorum unum in sigillo rupturam modicam habet, provisum tribus mappis, aliisque ad decentem ornatum necessariis debite vestitum.

Dotata est per excellentissimum dominum comitem Paulum Festetics de Tolna tribus arabilibus terris in contiguitate terrarum dominalium sitis, quarum una capit circiter duas Pos. metr., ex ejusdem suae excellentiae ordinatione im perpetuum constituta e dominali cassa providetur cereis sufficientibus. Proventum e praedictis agris percipit singulo anno flor. circiter 2 cruc. 30, e marsupiali eleemosyna circiter flor. 10, qui in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus conservat, munitam colliguntur, et per aedituum conservantur, qui de perceptionibus et erga parochi assignationem factis erogationibus singulo anno coram dominali officiali, et notario, loci parocho rationes reddit.

Sacram supellectilem habet sequentem: casulas 4, quarum 3 diversi coloris sunt, quarta nigra, duae ex his novae, duae usu utcunque attritae sunt, omnes suis conformibus stolis, manipulis, velis et pallis instructae, albas novas duas, unam attritam, humeralia 3, cingulos 3, corporalia 4, purificatoria 10, superpellicea 2, calices 2, unius cuppa et patena sunt ex argento, alter est e cupro leviter deauratus, ciborium ex cupro unum, monstrantiam propriam nullam, sed hanc ab ecclesia Berzenczensi commodato habet, velum pro occasione, qua Sanctissimum publicae adorationi exponitur, deserviens e serico aurea fimbriola ornatum, lampadem ante altare majus pendentem e composito metallo inargentatam, e simili metallo thuribulum cum [310] navicula alteram lampadem ante Sanctissimum, cum ad infirmos defertur portari solitam, e lamina vitris instructam tertiam ordinariam pro usu aeditui, crucem 1 e cupro deargentatam, pyxides 4, unam e cupro intrinsecus inauratam, quae pro Sanctissimo ad infirmos deportando servit, tres ex argento pro sacris liquoribus conservandis deputatas, missalia de sanctis duo, de requiem duo, tintinnabula 3, vexilla 2, organum 6 mutationum, campanas 3, quarum maxima cent. 1 et lib. 88, media cent. 1 et lib. 17, minima lib. 64 appendit.

Datur in ea etiam fons baptismalis loco in ecclesia patenti collocatus, praescriptis ab ecclesia temporibus renovatur, et constanter una cum sacris liquoribus sub bona clausura conservatur. Sanctissimum Altaris Sacramentum altera quavis hebdomada renovatur, tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum et aliorum sacra communione hostiae, quoque pro consecratione pariter intra duarum hebdomadarum spatium recentes parantur, et in loco sicco conservantur.

VSL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 259 2025. 06. 17. 13:55:53

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est excellentissimus dominus comes Paulus Festetics de Tolna, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, officiumque patroni adimplet, speraturque copiosius adhuc adimpleturus.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Joannes Baptista Spek[1] annorum 30, linguas callet Hungaricam, Croaticam et Germanicam, servit sola Croatica, theologiam dogmatico-speculativam absolvit in universitate Viennensi, est canonice investitus, sed nondum installatus ob certas rationes, quae cum amplius suffragari non possint, sed et medio tempore parochia haec ad jurisdictionem diaecesis Weszprimiensis recidisset, ac per id prior investitura vigorem suum jam amisisset, ideo a moderna superioritate semet nova investitura provideri, et penes hanc proxime se installari curabit, curam animarum exercet in annum septimum. Libri, qui ad propriam illius personam pertinent, sunt sequentes: quatuor tractatus theologici p. Mariae Gazzaniga, quatuor p. Augustini, Gervasio ex ordine eremitarum S. Augustini Compendium [311] Theologiae dogmaticae et moralis, p. Ludovici Dancs, Vitasse de Locis theologicis, Catechismus Romanus, Concilium Tridentinum, Institutiones juris canonici p. Francisci Phaebei, Sanctus Augustinus de Gratia, Segneri Conciones Dominicales, Matthiae Fabri Sermones Dominicales et festivales 2, Gasparoti Flores Sanctorum in tom. 4, Ludovici Abelli Sacerdos Christianus. Ad parochiam autem pertinentes sunt sequentes: Sermones p. Vicira, Currus Israel, Sermones Dominicales e solo breviario Romano Stella triplex, Historia passionis Domini, liber sub titulo Pomum Grannatum, Synopsis doctrinae Lutheri et Calvini, Directorium ordinandorum, Acta Sanctorum Regni Hungariae, Rituale Romanum Pii quinti, Fasciculus triplex exorcismorum, et benedictionum, parochus observatur Sacra Scriptura destitui, quam proinde velut substantiale requisitum conabitur sibi quantocyus procurare.

Provisus est etiam matricula et protocollo parochiali, in matriculam nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et vicariales ordinationes diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impediatur quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ma, a festo autem Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a} initium dat officiis divinis, hisque diebus missae sacrificium Deo offert pro suis parochianis, aliis autem si manualis eleemosyna erga obligationem pro aliquo individuo missam applicandi offeratur, lectum erga cruc. 24, cantatum autem erga flor. 1 celebrat. Diebus Dominicis et festis post missae sacrificium ad concionem dicit, finita sacra dictione desponsos juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, et

[1] Spek János (†1782). Pfeiffer, 1987. 929.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 260 2025. 06. 17. 13:55:53

venturos festos et jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium catecheses facit, et juventutem in doctrina fidei ac morum praeceptis instituit, dein autem cum populo lytanias celebrat.

In sacramentorum administratione, quam potest diligentisimum se exhibet, neque fuit hucusque ullus [312] qui absque sacramentis culpa illius decessisset. Sacrum viaticum superpelliceo et stola indutus cum lumine ac puero cum pulsu tintinnabuli praecedente defert ad infirmos, coram Sanctissimo lampadem lumine alendi modum pro constanti cum non habeat, solum diebus Dominicis et festis sub divinis officiis ardet.

De proventu parochi

Percipit a singulo pari in parato aere cruc. 9 a singulo integrae sessionis colono unam Pos. metr. frumenti, a mediae sessionis vero hujus medietatem, lignorum focalium jugalia habentes praestant plaustrum unum, titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae cruc. 3, a copulatione matrimoniali flor. 1 cruc. 3, a sepultura cruc. 24, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros et prata habet universim jugera 22 complectentia, quae in duas calcaturas divisa sunt, in campo vulgo Paszto-Polye nominato supra pagum in complexo jugera 11, quorum singulum capit metr. Pos. duas in vicinitate Stephani Horváth et Nicolai Rósz, alia 11 jugera trans fluvium Rinya supra, et infra viam Udvarheliesem, supra viam sunt 3 ¼ jugerorum a septemtrione in vicinitate Georgii Rengel, a meridie autem Josephi Pinter, infra eandem viam sunt jugera 7 ¾, a septemtrione penes vicinum Georgium Rengel, versus ortum autem, et occasum duabus paludibus clauduntur. Pratum habet in loco Pászla situm, quod cum parocho assignatum est, 12 falcastrorum erat, successive dominii homines sensim tantum ad vicinas alodiales terras ex eo abstraxerunt, ut modo idem pratum non nisi 10 sit falcastrorum, neque plures, quam 10 currus faeni proferendi capax sit, jacet autem in vicinitate versus septemtrionem Nicolai Bencsik, versus meridiem autem alluitur fluvio Rinya, circa avulsionem et diminutionem attacti parochialis prati, parochus non intermittet interpellare authoritatem ipsius inclyti dominii, tam agros, quam prata, prout recensita sunt, colunt et cultivant parochiani.

Piam fundationem erga 10 missae sacrificia pro defuncto Nicolao Zimits olim parocho Viz-váriensi annue celebranda habet, haec subsistit in flor. 200, [313] quorum 50 in loco securo elocati sunt, 150 autem investiti sunt vineae per parochum emptae, velut fundo utili, et securiori, chartabiancales litteras hactenus parochus conservabat porro autem, ut securius conserventur primo quovis tempore easdem transummi curabit parochus, et transumptum illarum per magistratualem personam vidimari, hocque vidimato exemplo apud se retento originalem chartabiancam ad tabularium officii vicarialis transponet, ibi deinceps conservandam.

VEAL 2025
e-archivum.hu

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 261 2025. 06. 17. 13:55:53

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Ignatius Borsffai annorum 24, absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem elicuit, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, habet doctrinam competentem suo officio, cui etiam quoad cantum ex asse, quoad instructionem autem, quantum in se est plane satisfacit, morum est bonorum. Pulsus vespertinus et meridianus aliique consueti campanatori incumbunt, qui etiam obligationi suae ad contentum omnium satisfacit.

De scholae magistri proventu

Percipit occasione benedictionis domorum in novo anno a quolibet hospite cruc. 3, lecticalis frumenti loco habet 25 metr. Pos. partim tritici, partim siliginis, et 15 currus lignorum focalium. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a cantato sacro cruc. 15, a schaedis promulgationum cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium singillative ab uno annue flor. 1.

Agros juxta urbarialem dimensionem habet jugera duo efficientes, singulum jugerum capit metr. Pos. duas, quorum unum situm in campo Pusztó-Polye nominato in vicinitate ad orientem Michaelis Dravecz, ad occidentem Michaelis Vacskics, alterum infra viam ad possessionem Viz-vár ducentem, in vicinitate ad meridiem Matthiae Kis-kó. Agri hi coluntur et cultivantur per parochianos.

Domus parochialis, uti et scholaris e ligneis materialibus constructae sunt, duobus cubiculis, culina et camera provisae, de praesenti in statu bono positae, [314] earum aedificatio et conservatio, quantum impensarum et materialium subministrationem attinet, dominio, quantum autem currules et manuales requisitas operas parochianis incumbit.

Campanator titulo annui stipendii habet 15 metr. Pos. frumenti et a pulsu funebri cruc. 3.

De filialibus

Ad matrem Taranyensem ecclesiam titulo filialium adnexa est POSSESSIO PRIMA Agárer[1] solida una hora a matre dissita, absque ecclesia, habens unam campanam lib. 30 appendentem.

SECUNDA FILIALIS est possessio Háromfa 5 quadrantibus hora a matre distans, quae habet capellam olim a loci incolis e lignis erectam, nulla dote provisa est, omnis, quem percipit proventus ex eleemosynis piisque fidelium oblatis provenit, qui annue exurgit ad flor. 8 circiter, in parato actu numerat flor. 83 cruc. 9, qui apud aedituum rationibus subjectum conservantur, et erga assignationem parochi pro occurrentibus necessitatibus sumptus petuntur.

[1] Azaz Agárév.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 262 2025. 06. 17. 13:55:53

Haec eadem capella instructa est sacra supellectili, utpote calicibus tribus, quorum unus una cum patenula argenteus est, duo cuprei, et ex his unus novus, casulas diversi coloris 3, nigram unam suis appertinentiis instructas, amictus 3, albas 3, cingulos 3, corporalia 3, purificatoria 3, superpellicea 2, tintinnabula 2, campanas 3, una est duorum cent. et lib. 19, altera lib. 87, minima lib. 51.

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus praeter ordinarias pastoralis officii obligationes, utrique praerecensitae filiali communes ad filialem Háromfa obligatur tertio quovis Dominico et festo die pro celebrandis divinis transire, cujus et reliquorum servitiorum intuitu habet a singula domo cruc. 3 et loco frumenti lecticalis insimul per aversionem solvunt flor. 64 ac praeterea stolam ab omni stolari solutioni obnoxia functione eandem, quae in matre praestatur.

De scholae rectore

Scholae rector in neutra dictarum filialium existit, sed matris parochiae ludimagister obit ludimagistri [315] functiones, quo titulo insimul ab utraque filiali et praedio Paczod habet 13 metr. frumenti et stolam, quae caeteroquin in omnibus aequalis est in matre praestari solitae, solum a comitiva funeris major stola nempe cruc. 9 in filialibus eidem dependuntur.

VPL 2025 e-archívum

TERTIA FILIALIS est praedium Paczod 5 quadrantibus horae a matre dissitum, in quo nihil quod ad sacrum usum pertinet reperitur. Parocho incolae ejus pro spirituali sua cura praestant occasione benedictionis domorum cruc. 3 et mediam metr. frumenti, ac stolam in matris parochiae descriptione expositam.

De parochianis et horum obligatione

In matre Tarany numerantur animae confessionis capaces 697, incapaces 239, omnes Catholicae.

In filiali Agárer confessionis capaces 80, incapaces 49, pariter Catholicae.

In filiali Háromfa confessionis capaces 438, incapaces 203, Catholicae.

In praedio Paczod confessionis capaces 53, incapaces 26, Catholicae.

Populus omnino devotus est et in frequentanda ecclesia diligens, sed quia usus angelicum rosarium alta voce comprecandi et Sanctissimae Trinitatis laudes concinendi hucusque non fuit in hac parochia, aliis modis idoneis fovebatur populi devotio, a modo autem in aliis diaecesis Weszprimiensis parochiis rosarium angelicum orandi et de Sanctissima Trinitate conciones concinendi methodus inducetur, et populus eandem debite edocebitur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 263 2025. 06. 17. 13:55:53

Praecepto confessionis et Paschalis communionis paucis quibusdam exceptis satisfecerunt, illos, qui neglexerunt, ad neglectus dandam rationem statuet parochus, et omni meliore modo, ut quamprimum satisfaciant, permovebit. Peccatores, qui scelerum perpetratorum enormitate scandalum excitarent, non dantur, si qui subinde gravius prolabuntur, suaviori etiam modo ad frugem se revocari patiuntur. Interim si malus quis in malitia sua persistere pergeret, pro ejusmodi excedentis frangenda pertinatia inclyti dominii assistentiam exorabit parochus.

In ambitu hujus parochiae cum pure Catholicus populus degat, sicut haereticus nullus, ita neque ex haeresi conversus ullus datur, si per accidens hic aliquem [316] haereticum converti contingeret, ejus nomen et cognomen, aetas, locus originis, relicta haeresis et duorum vel trium quoque testium talis fidei professioni praesentium nomina in matricam parochiae inscribentur.

Confraternitas praeter adorationem Sanctissimi nulla datur, prout nec hospitale ullum, neque ullum probati religiosi ordinis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices tam in matre, quam in filialibus dantur, illae sunt omnes Catholicae adjuratae, et ad baptismi sacramentum in casu necessitatis valide ministrandum, ac curate edoctae. Caemeteria quoque pro inhumandis mortuorum corporibus ubique extra ipsarum possessionum septa posita existunt, ubique contra pecorum et pecudum accessus munita et benedicta. Vespilones determinati nullibi sunt, sed amici et vicini proximis suis ex motivo charitatis operam pro sepeliendis defunctis commodare solent. Atque haec etc. etc.

VEL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 264 2025. 06. 17. 13:55:53

DISTRICTUS CSURGÓIENSIS

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Babolczensis die 22ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Babolczensis ecclesia e solidis materialibus ab illustrissima domina Stephano-Nagyiana vidua, qua terrestrali domina aedificata, et per eandem in honorem Magnae Hungarorum Dominae sub titulo Assumptionis Deo oblata est, hucusque tantum benedicta. Exstant in ea altaria tria lapidibus portatilibus, quorum duo in sigillo modicam fissuram exhibent, provisa, tribus mappis, aliisque ad sacrum altarium apparatum requisitis congrue vestita.

Dotem nullam habet, nec proventum alium, quam qui e marsupiali eleemosyna piisque fidelis populi oblatis provenit, facitque annue plus minus flor. 12, in activis debitis habet flor. 28, quorum 25 Francisco Fridlain, flor. 3 autem Matthiae Janusics elocati sunt. Proventus omnes in cistam duplici sera, quarum unius [317] clavis apud parochum est, colliguntur et conservantur sub cura aeditui, qui de perceptis et erogatis parocho coram dominali officiali et senioribus loci quotannis rationes reddit.

Ecclesia apparamentis bene provisa est, casulas habet Nº 7, albi coloris sericeas duas, rubram 1, viridem 1, nigram 1, caeruleas duas, quarum singula suis appertinentiis est instructa, albas novas 6, antiquas 6, totidem amictus superpellicea nova duo, antiqua quatuor, mappas novas 6, antiquas sed adhuc bonas 8, attritas 23, corporalia nova 6, antiqua 12, purificatoria 28, manutergia 20, strophia e tela simplici 27, calices ex argento cum suis patenis duas, tertium in cuppa solum cum patena argenteum, monstrantiam ex cupro, sed figuris ex argento cusis vel fusis ornatam, ciborium ex cupro unum, bursas 2, quarum una aptata est recipiendae argenteae pyxidi pro deportando ad infirmos sacro viatico comparatae, et penes ecclesiam exstanti, alteram pyxidem pro simili usu ex lamina 1, abintus utramque inauratam pro sacris liquoribus argenteas 3, unam pro eodem usu ex lamina, ritualia duo, urceolos e stanno duos, orbes e stanno duos, missalia de sanctis duo, de requiem 2, libros Evangeliorum duos, Hungaricum unum, alteram Croaticum, pacificalia 3, pluviale rubri coloris sericeum 1, lampadem ante aram pendentem ex auricalco 1, lavatorium ex cupro unum, thuribulum cum duabus naviculis ex aere, tintinnabula 5, organum diuturno usu jam vitiatum 4 mutationum, vexilla duo sericea, duo vero lanea, campanas 2, quarum major unum cent., altera lib. 50 appendit.

Datur etiam fons baptismalis, qui ex eo, quod cacabum consecratam, baptismalem aquam continentem apte collocandi modus adhuc desit, una cum sacris

VPL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 265 2025. 06. 17. 13:55:53

liquoribus in sacristia conservatur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur. Sanctissimum Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro viatico infirmorum aliorumque fidelium sacra communione, altera quavis hebdomada renovatur, intra quod tempus hostiae etiam pro consecratione recentes coquuntur. Praeter descriptam parochialem ecclesiam, datur in caemeterio e solidis materialibus constructa capella, quae Sancto Rocho dicata est, supellectilem nullam habet, aeris parati autem in cassa flor. 89, quae summa sub matris ecclesiae aeditui administratione est. In hac capella bis per anni decursum divina celebrantur. [318]

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus referendarius Petrus Végh, qui jure patronatus gaudet, jus tamen praesentationis hactenus non exercuit eo, quod ecclesiae aedificium nondum consummaverit.

De parocho ejusque obligatione

Georgius Matasich[1] parochiae administrator tantum est, cum canonice nondum sit investitus, atque adeo nec installatus, annum agit 46^{tum}, linguam callet Croaticam, qua sola servit in matre ecclesia, propter filiales autem necessaria est perfecta notitia etiam linguae Hungaricae, studia theologica absolvit Zagrabiae. Libris et propriis, et ad parochiam spectantibus provisus est. Proprii sunt: Reiffenstuel Theologia moralis, opus inscriptum Natale solum Divi Hyeronimi, Conciones Stephani Capucini in 4 tomis, concionator sub titulo Extemporaneus Ginter, Concilium Tridentinum, Catechismus Romanus, Conciones Ignatii Clauz tom. 2, Berti Breviarium historiae ecclesiasticae, Nucleus catecheticus, p. Lohner Praxis confessariorum, Pichler Jus canonicum tom. 2, ejusdem Theologia moralis, liber sub titulo Armentarium cherubinorum terrestrium, item sub titulis Quaestiones e Sacra Scriptura, Magnum Chaos inter Augustanam et Augustianam confessionem, Monita Justi Lipsy, Flores sanctorum Gasparotti pars una, Conciones Campedeli tom. 2, Biblia Sacra, Repertorium morale, Conciones p. Carho. Parochiales vero sunt Philippicae Sacrae, Fasciculus Benedictionum, Directorium ordinandorum, Brevis notitia confessariorum, Epistolae Ciceronis, Catechismus Romanus, Synopsis theologiae moralis, Tabulae Directivae p. Lohner, Epistolae Sancti Francisci Xaverii, liber agens de vita sacerdotum, Concilium Tridentinum, Flores casuum, Delaminecz Conciones, item p. Stephani Capucini Concionum pars 4^{a} et 5ta, Conciones festivales Sebastiani Penczinger. Ad haec provisus est tam matricula, quam protocollo, in matricam baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum nomina inscribit. Protocollo autem benignas resolutiones regias, constitutionales episcopales et ordinationes vicariales inserit.

[1] Pfeiffer névtárában nem György, hanem Matasics Gergely (†1782). Pfeiffer, 1987. 702.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 266 2025. 06. 17. 13:55:53

Sacrum missae sacrificium, nisi infirmitate aut alia gravi justaque causa impediatur, quotidie celebrat, [319] Dominicis et festis offert illud Deo pro suis parochianis, feriatis, autem diebus, si stipendium seu manualis offeratur eleemosyna sacrum lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. Diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 10ma, a festo Sancti Michaelis autem usque festum Sancti Georgii hora 9a initium dat divinis officiis. Post missam ad concionem dicit, finita autem dictione desponsos promulgat, et venturos jejuniorum, ac festos dies populo annunciat, iisdem diebus a prandiis hora tertia catecheses facit, et juventutem in fidei doctrina, morumque praeceptis instituit, post explanationem doctrinae Christianae examinat pueros, dein autem cum populo lytanias celebrat.

Sacramenta omni tempore, qua potest maxima promptitudine administrat, neque hactenus ullus est inventus, qui culpa parochi ultimis morientium sacramentis frustratus decessisset. Sacrum viaticum, dum temporis et emergentium casuum circumstantiae admittunt, intra matris parochiae ambitum stola et superpelliceo indutus cum accensa lampade in usum hunc parata pueroque cum pulsu tintinnabuli praecedente defert ad infirmos. Lampas coram Sanctissimo in tabernaculum reposito solum diebus Dominicis et festis sub divinis officiis ardet, idque propter tenuitatem penus ecclesiae plures impensas in olei comparationem requisitas sustinere non valentis.

VFL 2025 e-archivum

De proventu parochi

Percipit a singula domo lecticalis pecuniae cruc. 7 et ab iis, qui quatuor jugalibus pecoribus provisi sunt unam, qui duobus mediam Pos. metr. frumenti, lignorum focalium a communitate currus 30. Titulo stolae a baptismate usque modo cruc. 9, ab assistentia matrimoniali cruc. 36, a comitiva funeris cruc. 9 solverunt, deinceps autem juxta benevolum, liberumque suum in actu praesentis visitationis praestitum assensum a recensitis tribus stolari praestationi obnoxiis functionibus singillative a quavis functione tribus cruc. plus soluturi sunt ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 3.

Agros habet sequentes in loco Hiszovó dicto jugera 3, singillative duarum Pos. metr. capacia in vicinitate agrorum dominalium ab una, ab altera vero parte in vicinitate Baraczi. 2do in loco Kut dicto duo jugera ejusdem capacitatis in vicinitate colonorum Bakovich [320] et Luczek nuncupatorum. 3o In via Berzenczensi jugera duo pariter singillative duarum metr. Pos. capacia, haec jugera sunt extirpatitia penes silvam. 4to In loco Delli nuncupato medium secundum jugerum trium Pos. metr. capax penes vicinos Passa et Plantek nominatos colonos. 5o in via Komlosdi jugera 2 singillative duarum Pos. metr. capacia, penes vicinos colonum Horváth et alterum pariter colonum Hospet vocatum. Agros hos parochiani colere tenentur et cultivant etiam.

Prata habet duo, majus, quod vocatur Jada profert 8 currus faeni, falcatur a parochianis, qui et faenum convehunt. Alterum habet 6 falcatorum capax situm inter fundos communitatis inter pratum Sockok et Vangia.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 267 2025. 06. 17. 13:55:53

Ad haec habet piam fundationem in flor. 200 subsistentem, erga obligationem decem missae sacrificia pro defuncto Nicolao Zimich parocho olim Viz-váriensi annue celebranda, capitalis summa elocata est, super qua chartabiancales apud parochum conservantur, nunc autem quamprimum illas transumi, et per magistratualem personam vidimari faciet, et hoc vidimato exemplo apud se retento, originalem chartabiancam pro securiori conservatione ad tabularium officii vicarialis transponet.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Ludimagister est Joannes Járossy annorum 33, absolutus rhetor professionem fidei fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode callet, officio quantum ad cantum satisfacit, non vero quoad puerorum institutionem, unde vigili oculo semper observari debet, morum caeteroquin proborum est, sed in salutaribus monitis excipiendis durus et ad resistendum pronus, qui si meliora non sapuerit, de alio idoneo magistro providendum erit. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis non ludirectori, sed campanatori incumbit, qui obligationi suae pro voto parochianorum satisfacit.

VEL 2025 e-archivum

De proventu scholae rectoris

In parato aere titulo fixae solutionis habet flor. 12, de frumento 30 metr. Pos. et 12 currus lignorum focalium. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 3, a scriptione schedae promulgationum cruc. 3, ab instructione [321] puerorum, qui solvendi capaces sunt, singillative ab uno puero annue flor. 1 cruc. 30, pauperes autem et judicio parochi ad solvendum incapaces gratis instruet.

Terram arabilem habet jugeri unius capax duarum Pos. metr. in vicinitate coloni Georgii Vanya, quod jugerum secundo quovis anno parochiani perarant, serunt, metunt et demessas fruges convehunt. Pratum possidet unum unum currum faeni proferendi capax, quod parochiani falcare, faenum colligere et convehere obligantur, sed jam biennio nihil horum praestiterunt, unde in actu visitationis serio admoniti, polliciti sunt debitum ab se laborem posthac se praestituros, pro casu autem quo promissioni suae deessent, interpellatum est dominium, ut assistentiam adversus renitentes praestet, quam se omnino praestiturum etiam recepit.

Domus parochialis e ligneis materialibus est constructa, complectitur cubicula 4, tria pro habitatione parochi aptata, unum pro familia culinam praeterea et necessaria conservatoria. Domus scholaris pariter e lignis est constructa, continet duo cubicula et culinam, haec est nova suoque in statu optimo posita. Domus autem parochialis tectum praesenti indiget reparatione. Utramque quoad aeris parati impensarum et materialium praestationem dominio, quoad currules autem et requisitas manuales operas parochianis incumbit aedificandi et reparandi obligatio.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 268 2025. 06. 17. 13:55:53

De filialibus

Matri Babolczensi ecclesiae adnexae sunt filiales PRIMA possessio Bolhu distans a matre media hora. Datur in hac capella honori Sanctae Annae dicata, aedificata per loci incolas ante annos 60, hodie adeo desolata, ut sine oppressionis periculo divina in ea amplius celebrari non possint. Dotem nullam habet, nec proventum alium, quam e marsupialibus collectis percipiuntur, faciuntque annue circiter 5 flor., in cassa habet flor. 78, tantumdem in debitis activis, sed pene desperatis. Proventus hi summaque parati aeris sunt sub administratione aeditui, qui singulis annis deinceps juxta episcopalem constitutionem omni anno rationes reddet nunc autem parochus in eo omnem ponet curam, ut debita, quae in desperatis locis habere exponuntur, omni modo incassare et in penum capellae inferre valeat. [322]

Haec eadem capella provisa est calice uno, qui cum patenula sua cupreus est; casulas 3, duas diversi coloris, unam nigram, attritas quidem, sed omnibus appertinentiis instructas, et usui adhuc aptas, purificatoria 2, corporale 1, albas 2, amictus 2, mappas 3, strophia 2, missalia 2, unum de sanctis, aliud de requiem, antipendium 1, tintinnabulum 1, campanam 1 40 lib. gravem. Capellam hanc, in qua caeteroquin statis diebus celebrandi obligationem non habet parochus occludendi mandatum datum est districtuali vice-archidiacono prohibitusque parochus in ea celebrare, verum ea cum observatione, ut ante effectivam occlusionem omnium rerum ad eandem capellam pertinentium inventarium conficiatur, resque ipsae ad matrem ecclesiam ibidem sub cura parochi conservandae transferantur, si in locum desolatae ejus capellae nova poneretur tunc huic restituendae.

VHL 2023 e-archivum

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus obligatur pro sacramentorum administratione, sepeliendis defunctis, instituendis item incolis in rebus fidei transire, quo titulo habet a singula domo cruc. 7 ab iis, qui quatuor jugalibus provisi sunt unam integram, qui autem duobus mediam Pos. metr. frumenti, et 6 currus lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 9, ab assistentia matrimoniali cruc. 36, a sepultura cruc. 18, ab introductione puerperae et neonuptae cruc. 3, ex coleda a singula domo cruc. 3.

Agros habet jugera 4 efficientes singulum jugerum capax duarum metr., duo sita sunt in vicinitate duae ad Viz-vár ducentis, duo in campo, qui superior dicitur, excoluntur per incolas filialis. Pratum nullum habet, verum in locum prati praestant illi faeni currus 3.

De scholae rectore

Scholae rector in loco non datur, sed matris ecclesiae scholae rector deservit, qui titulo stolae funebris, quod sepeliendis defunctis transeat, habet annue flor. 3.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 269 2025. 06. 17. 13:55:53

SECUNDA FILIALIS est possessio Bars distans a matre duabus horis. Datur in ea ecclesia Sancto Joanni Baptistae [323] dedicata, sed et haec extreme desolata, unde eadem modalitate, qua capella Bolhoiensis, ut per districtualem vice-archidiaconum occludatur dispositum est.

Dotem nullam habet, sed nec reditus alios, quam e marsupiali eleemosyna, et raro contingentibus piis legatis provenientes, qui annue plus minus 7 flor. efficiunt. Ex his duobus titulis congestos habet flor. 236 cruc. 34 sub aeditui cura, forma et modus administrationis a matre descriptus hic quoque observatur, in debitis activis pene parem summam habet, sed haec vix unquam exigi potest, interim parochus omni modo in id incumbet, ut saltem per partes et minutatim a debitoribus successive incassetur.

Habet ecclesia ista calicem cum sua patenula 1 in cuppa argenteum, casulas 3, duas diversi coloris, unam nigram, eamque novam, albam et amictum 1, corporale 1, purificatoria 2, mappas 5, manutergia 5, strophia linea 5, sericea 2, tapetem novum unum, missale 1 de sanctis, alterum de requiem, librum Evangeliorum unum, rituale unum, tintinnabulum 1, campanam 1 lib. 60.

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus praeter sibi incumbens filialis hujus populos in Christiana doctrina instituendi officium obligatur frequentius diebus Dominicis et festis pro celebrandis divinis, quoties opus est pro sacramentorum administratione, et sepeliendis defunctis transire, quo titulo de frumento ab iis, qui quatuor jugalibus provisi sunt, integram, qui vero duobus mediam metr. Pos., occasione benedictionis domorum cruc. 3 a singula domo, currus lignorum focalium 6. Titulo stolae tantundem a singula functione, quantum in filiali Bolhó eidem praestatur.

Agros jugera 4 complectentes habet, singulum jugerum capit duas metr., duo horum sita sunt ad viam ad sylvam ducentem, alia autem duo jugera in campo, qui vulgo superior appellatur, coluntur per locales incolas. Pratum habet nullum, sed praestantur illi de parato faeno currus 3.

TERTIA FILIALIS est possessio Peterhida distans a matre media hora absque ecclesia, unicam solum [324] campanam, quae lib. 12 appendit, habens, ejus incolae parocho titulo spiritualium servitiorum solvunt de frumento 4 jugalia habentes integram, qui autem duo jugalia habent, mediam Pos. metr., occasione benedictionis domorum a singula domo cruc. 3 et a communitate 6 currus lignorum focalium. Titulo stolae solvunt idem, quod praecedentes filiales, et 1 plaustrum faeni.

QUARTA est filialis Arach distans a matre duabus horis, est ecclesia destituta et unica tantum campanula, quae lib. 12 appendit, provisa. Hujus incolae parocho pro servitiis lecticale frumentum eodem modo praestant, quo praecedentium filialium incolae, similiter occasione benedictionis domorum in novo

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 270 2025. 06. 17. 13:55:53

anno cruc. 3, sex currum lignorum focalium et stolam in aliis filialibus praestari solitam.

QUINTA FILIALIS est possessio Szentes distans a matre una hora, est sine ecclesia, campanulam habet 1 lib. circiter 12 appendentem, incolae pro spiritualibus obsequiis lecticale frumentum, quo praecedentes filiales solvunt, pariter occasione benedictionis domorum cruc. 3, currus lignorum focalium 6 et stolam in reliquis filialibus pendi solitam. Habet praeterea in terreno hujus filialis possessionis jugera 2 insimul 4 metr. Pos. capacia, quae sita sunt in campo vulgo superiori, id est Fölsö-mezö vocato, cultivantur per loci incolas.

SEXTA FILIALIS est possessio Komlosd distans a matre duabus horis. SEPTIMA Uynép pariter duabus horis a matre dissita, tam in una, quam altera praeter unicam campanam libras circiter 12 appendentem nihil datur. Praestationes parocho obvenire debentes, sive illae lecticales sint sive stolares modo in caeteris filialibus observato solvunt.

Ludimagister in nulla dictarum filialium existit, verum in omnibus matris parochiae scholae rector dum opus est, officium praestat, ideo titulo stolae funebris, annue per aversionem in filiali Peterhida habet flor. 1 cruc. 30, in Szentes flor. 1 cruc. 30, Barczenses autem nihil solvere volunt, quare nisi ad certam quampiam ad instar reliquarum filialium solutionem magistro pendendam semet resolverint, eorum defunctos parochus absque ullo cantu sepeliet. [325]

VPL 2025 e-archívum

De parochianis eorumque obligatione

In matre Babolcza numerantur animae confessionis capaces 551, incapaces 203.

In filiali Bolhó confessionis capaces 441, incapaces 162.

In filiali Arach confessionis capaces 199, incapaces 81.

In filiali Szentes confessionis capaces 243, incapaces 84.

In filiali Barch confessionis capaces 219, incapaces 95, hucusque omnes Catholici.

In Barcs Helveticae confessioni addicti 3.

In filiali Peterhida Catholici confessionis capaces 196, incapaces 86, Zingari schismatici 17, acatholici 39.

In filiali Komlosd Catholici confessionis capaces 37, incapaces 11, acatholici 173.

In filiali Uynép Catholici confessionis capaces 30, incapaces 8, acatholici 116.

Populus utcunque devotus est, non tamen ita constans in devotione, ut non sensibiliter saepe tepescat, cum autem rosarium angelicum orandi methodus in hac parochia non viguerit, illud non orat alta et clara voce, nec laudes Sanctissimae Trinitatis concinit, a modo autem rosarium illud orandi, et conciones de Sanctissima Trinitate concinendi mos in aliis diecaesis Weszprimiensis parochiis laudabiliter frequentatus inducetur, et populus ad eum sedulo observandum excitabitur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 271 2025. 06. 17. 13:55:53

Peccatores scelerum, quae publicum scandalum excitarent, rei non sunt, sunt tamen nonnulli salutis suae adeo incurii, ut annuae confessionis et Paschalis communionis praecepto satisfacere negligant, quibus sin minus suavi agendi ratione ad observantiam praecepti ecclesiae induci possint, declarabit parochus futurum, ut ecclesiastica priventur sepultura, si in sua pertinacia eos decedere contigerit in emergente casu nihilominus pro sui directione ad suam superioritatem praeviae recurret.

Apostata nullus datur, conversi autem sunt duo, qui in matricam parochiae inscripti sunt, pro futuro autem si qui divina illustrati gratia fidem Catholicam amplexi fuerint, ii et tales de nomine et cognomine, cum expressione aetatis, eorum loci originis, haeresis, quam [326] abjurabunt, additis duorum triumve testium professioni fidei adfuturorum nominibus inscribentur.

Habetur congregatio sub titulo perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis ordinarii authoritate erecta, hospitale autem nullum, neque ullu probati religiosi ordinis domicilium existit.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices sunt in ambitu parochiae plures, et quidem Catholicae, sed nulla earum est adjurata, neglectus iste ut suppleatur, palamque sit administratori, utrum noverint baptismi sacramentum in articulo necessitatis valide ministrare, quas caeteris aptiores ad obstetricandum, cognoverit, in sui constituet praesentiam, et easdem quomodo in necessitate baptisare debeant, edocebit, atque edoctas ad fideliter implendum munus suum adjurabit. Caemeteria tam in matre, quam in filialibus existunt extra ipsas possessiones benedicta, et contra pecorum pecudumque accessus munita. Vespilones autem, quibus ex officio incumberet scrobes effodiendi, hisque mortuorum cadavera inferendi obligatio, nulli sunt, sed dum quis moritur, mortui consanguinei et amici supremum istud charitatis exhibent officium. Atque haec et etc. etc.

VE 2025 eartkivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 272 2025. 06. 17. 13:55:53

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Viz-váriensis anno 1778 die 23[a] Maii instructa et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Viz-váriensis ecclesia fundamentis solidis e ligneis materialibus ab ipsis loci incolis superaedificata benedicta est, et honori Sancti Joannis Nepomuceni dedicata, sunt in ea altaria tria, quae lapidibus nulla sui parte violatis instructa, tribus mappis, antipendio item, aliisque ad decentem ornatum requisitis vestita sunt.

Ecclesia dotem nullam habet, neque alium, quam qui e marsupiali eleemosyna colligitur, et ex educillo in festo titulari ecclesiae per dominium cesso provenit proventus ex his duobus fundis collectos habet ecclesia 159 flor. cruc. 45, quorum 87 apud loci parochum, 46 apud Josephum Oszpet, 11 apud Andream Brscsan, flor. 3 [327] apud Joannem Széles, flor. 3 apud Georgium Personics, flor. 3 apud Matthiam Babaig, flor. 1 cruc. 45 apud Jacobum Nevogradecz, flor. 5 apud Marcum Mekek, super quibus cum nullae hactenus fuerint datae obligatoriales, parochus nulli unquam mutuabit e penu ecclesiae, quin chartabiancales exigat litteras, nunc autem super specifice expositis, tam ipse de se dabit, quam ab aliis exiget litteras obligatoriales, praeterea juxta tenores publicitatae episcopalis constitutionis, quamprimum cistam sub duplici sera curabit, quarum unius clavim ipsemet, alteram constituendus ecclesiae oeconomus conservabit, qui de proventibus in dictam cistam colligendis, ac de omnibus erga parochi assignationem faciendis erogationibus coram dominali officiali, juratis loci, parocho ipsi quotannis rationes reddet.

Eadem ecclesia provisa tribus calicibus et totidem patenulis, ciborio 1, monstrantia 1, pyxidibus partim pro sacro viatico ad infirmos deportando, partim pro sacrorum liquorum conservatione servientibus insimul 4, quae omnia argentea sunt, et quantum opus est debite inaurata. Casulas novas 3, 4 attritas habet omnes suis appertinentiis instructas, amictus 5, albas novas 2, antiquas 3, corporalia et purificatoria in abundantia, tintinnabula 5, vexilla bona duo, unum lacerum, campanas 3, una circiter 4, altera 1 cent. lib. 30, tertia 1 cent. et lib. 40 appendit.

Exstat hic etiam fons baptismalis decenti in ecclesia loco collocatus, sub bona custoditur clausura, sub quali sunt etiam sacri liquores, et quotannis tempore ab ecclesia praescripto renovatur. Sanctissimum Altaris Sacramentum altera quavis hebdomada tam pro publica adoratione, quam sacro infirmorum viatico et aliorum fidelium communione renovatur, hostiae quoque intra idem tempus novae sive recentes pro consecratione parantur.

VEL 2025 e-ARCHIVUM

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 273 2025. 06. 17. 13:55:53

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est excellentissimus dominus comes Paulus Festetics de Tolna, qui jure patronatus gaudet, jus praesentationis exercet, parochi officium speratur expleturus. [328]

De parocho ejusque obligatione

Administrator est Jacobus Hunyady[1] annorum 34, callet linguas Croaticam bene, Hungaricam mediocriter, servit sola Croatica, studia theologica absolvit in universitate Viennensi. In parochiae hujus beneficium investitus non est, consequenter nec installatus, curam animarum exercet annis 9. Libris necessariis provisus est, qui ad propriam ipsius personam spectant, sunt sequentes: Biblia Sacra, Synopsis Theologiae moralis, p. Conczina, Bezombes Theologia moralis tom. 2, Raifenstuel tomus 1, Concionatores Hartung tom. 2, Laselve tom. 2. Ad parochiam spectantes sunt: Vita sanctorum in tom. 4, Concionator Ignatius Clauz tom. 2, ultra praespecificatos libros necessarium est habere Concilium Tridentinum, Catechismum Romanum, quos ad minus, si plures non potest parochiae administrator procurare studebit. Ad haec habet tum matriculam, tum protocollum, matriculae baptisatos, in matrimonium conjunctos ad fidem orthodoxam conversos et mortuos, in protocollum autem benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes accurate inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate alioque justa et gravi causa impediatur, celebrat. Dominicis diebus et festis de praecepto offert sacrificium Deo pro suis parochianis, aliis autem diebus, si manualis eleemosyna erga obligationem pro aliquo in particulari applicandi offeratur lectam missam erga cruc. 24, cantatam erga flor. 1 celebrat. Diebus festis et Dominicis divina officia a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat, quibus absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, post dictionem, quos inter matrimonium contrahendum est, eos juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat, et festos, jejuniorumque dies venturos populo annunciat, iisdem Dominicis et festis diebus pro ratione solemnitatis diei lytanias aut vesperas cum populo servat, catechesim inomisse facit, et populum in doctrina fidei, et morum praeceptis solerter erudit.

Sacramenta petentibus omni tempore, qua potest, maxima cum promptitudine administrat, nec fuit [329] ullus usque modo, qui culpa illius absque solatio sacramentorum ab hac vita migrasset. Venerabile Sacramentum intra matris parochiae ambitum superpelliceo et stola indutus cum lumine non sine magno populi comitantis fervore defert ad infirmos. Lampas hucusque coram Sanctissimo in ecclesia non arsit a modo autem omni industria intendet, ut saltem Dominicis et festis diebus sub divinis officiis ardentem habere possit.

[1] Hunyady Jakab. Pfeiffer, 1987. 537.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 274 2025. 06. 17. 13:55:53

De proventu parochi

Percipit nomine lecticalis pecuniae a quolibet pari cruc. 9, ab integrae sessionis colono integram, a mediae sessionis mediam, et sic a proportione metr. Pos., currus lignorum focalium ab jugalia habentibus plaustrum 1. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, a sepultura cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 3, liberae stolae nomine exigit duplum ordinariae ab iis, qui pro subsistentia parochi nihil caeteroquin conferunt.

Agros habet integram sessionem colonicalem constituentes, et quidem in via Taranyiensi jugera 14, singulum 2 Pos. metr. capax ab una parte in vicinitate Matthiae Csordás ex altera Georgii Gyaja. Pro altera calcatura penes fluvium Zsignicza jugera 8 singulum capax duarum metr. Pos. ex parte utraque in vicinitate agrorum dominalium. In calcatura Bellovár dicto jugera 4 singulum duarum metr. capax, sita sunt in contiguitate capellae Sancti Viti. Prata habet 3, unum in Bellovár proferens faeni currus duos, alterum penes Dravum in vicinitate Josephi Jejja proferens currus 4. Tertium in loco Jama dicto penes pratum communitatis proferens faeni currus 10. Prata parochiani falcant et faenum convehunt. Agros ad capacitatem 14 metr. pro duabus calcaturis parochiae matris incolae pro tertia falcatura filialistae excolunt.

Piam fundationem in flor. 200 subsistentem habet erga obligationem 24 missae sacrificia pro eorundem legali censu juxta fundatoris voluntatem annue celebranda.

VEL 2025 e archivum

De scholae rectore, ejusque obligatione et proventu [330]

Scholae rector est Joannes Stantsics annorum 37, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem emisit, ritus et caeremonias ecclesiae commode novit, officio pro loci qualitate doctrinam habet competentem, munere suo tam quoad cantum, quam puerorum instructionem satisfacit, morum est proborum. Pulsum quemlibet perficiendi obligatio campanatori incumbit, qui obligationi suae pro voto parochianorum respondet.

Proventum alium non habet, quam grossum unum a singula domo occasione benedictionis domorum in novo anno praestari solitum, praeterea quovis anno unum jugerum pro recipiendo fagopyri semine perarant et praeparant et suo opportuno tempore inseminant et bis perfodiunt.

Domus parochialis e ligneis materialibus est extructa, duo cubicula et culinam complectitur, in statu satis commodo posita est. Domus scholaris perinde lignea est, uno cubiculo et culina provisa, haec in ruinam inclinat, utriusque aedificatio et conservatio, quoad materialium et impensarum collationem inclyto dominio, quoad laborum manualium et currulium praestationem autem parochianis incumbit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 275 2025. 06. 17. 13:55:53

De filialibus

Matri Viz-váriensi ecclesiae adjunctae sunt pro filialibus 10 possessio Bellovár[1] distans a matre spatio mediae horae, habet ecclesiam, quae a locali populo anno 1773 erecta est, et honori Sancti Viti martyris dicata. Dotem nullam habet, neque proventum praeter marsupialem eleemosynam. Provisa est duobus calicibus et totidem patenulis cupreis, duabus casulis suis appertinentiis instructis, duabus albis et humeralibus ac cingulis, superpelliceo uno, tintinnabulis 2, campana 1, quae unum cent. circiter appendit, ara in ea extans lapide portatili nulla sui parte violato instructa, tribus mappis, aliisque necessariis commode vestita est.

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus communem fideles in rebus fidei, et morum instituendi, sacramenta administrandi, mortuos sepeliendi obligationem habet, tenetur alternative pro celebrandis divinis, altero nempe aut tertio festo vel Dominico die ad hanc filialem transire, quorum titulo [331] proventum lecticalem a singulo pari habet cruc. 9, ab integrae sessionis colono integram, a mediae sessionis mediam Pos. metr. frumenti, stolam caeterasque obventiones easdem, quae in matre praestantur, inque ejus descriptione expositae sunt.

VCL 2025 e-archívum

De scholae rectore

Scholae rector in loco non datur, sed matris ecclesiae ludimagister huc quoque deservit. Titulo servitii habet annue ex conventione flor. 4 den. 50 de caetero nihil.

SECUNDA FILIALIS est Heresznye a matre spatio unius horae dissita, sine ecclesia, unica solum campana, quae circiter unius cent. est, provisa.

TERTIA FILIALIS est possessio Brod distans a matre una hora. Datur in ea capella publica honori Sancti Nicolai dedicata, nulla dote provisa, quae proventum etiam praeter exiguam eleemosynam nullum habet, extat in ea arula una, cujus lapis portatilis consecratus, nulla sui parte violatus est, omnisque reliquus ornatus, quantum paupertas admittit, commodus est, habet calicem unum cum patenula sua cupreum, duas casulas, totidem amictus, albas et cingulos, tintinnabulum 1, campanam circiter unius cent. Parochus in hac capella alternative, prout in filiali Bellovár divina peragit.

Proventus in omnibus filialibus quoad modum solutionis aequalis est, nempe in quavis singulum par solvit cruc. 9 de aere parato integrae sessionis coloni integram, mediae mediam Pos. metr. frumenti, et sic porro a proportione sessionis. Titulo vero stolae tantundem a singula functione stolari solutioni obnoxia, quantum in matre a simili quavis functione praestatur.

[1] Helyesen Bélavár.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 276 2025. 06. 17. 13:55:53

Agros in filialibus aut prata nulla habet parochus, verum omnium insimul filialium incolae agros in terreno matris parochiae existentes pro tertia quavis calcatura excolunt.

De scholae rectore

In nulla recensitarum filialium datur scholae rector, sed matris ecclesiae scholae magister in omnibus illis obit, quo titulo in una quavis filiali per aversionem praestant illi flor. 4 den. 50. [332]

De parochianis et horum obligatione

In matre Viz-vár numerantur animae confessionis capaces 370, incapaces 145.

In filiali Bellovár confessionis capaces 217, incapaces 81.

In filiali Brod confessionis capaces 240, incapaces 94.

In filiali Heresznye confessionis capaces 183, incapaces 81, ubique omnes Catholicae religionis.

Populus devotus est, et in frequentandis divinis sedulus psallit et alta voce comprecatur, haec populi devotio, ut non solum foveatur, sed augeatur etiam, laudes Sanctissimae Trinitatis concinendi et rosarium angelicum orandi methodum in aliis diecaesis paraeciis receptam introducet eandemque suum populum edocebit. Praecepto confessionis, et Paschalis communionis omnes hactenus satisfecerunt, graviorum criminum rei scandalum praebentes non inveniuntur, si qui autem in pejus quid prolabuntur, salutari etiam correptione ad frugem revocantur.

Apostatae in tota parochia nulli reperiuntur, sicut neque ab haeresi ad fidem Catholicam conversi. Si posthac adveniret quispiam, hicque ejurata haeresi fidem salvificam profiteretur, talis de nomine et cognomine cum expressione ejusdem aetatis, loci originis, abjuratae haeresis, testium item professioni fidei adstiturorum duorum vel trium nominibus additis in matricam parochiae inscribetur.

In ambitu totius parochiae nulla existit confraternitas praeter Adorationis Sanctissimi, sicut nec hospitale, nec ullum probatae religionis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices sunt omnes Catholicae adjuratae, et ad valide ministrandum baptismi sacramentum pro casu necessitatis debite instructae. Caemeteria tam in matre, quam filialibus sunt penes ecclesiam, ubique benedicta et contra pecorum accessus munita, vespilones autem ex officio tales non sunt, verum mortuos viventes amici et proximi sepeliunt. Atque haec etc. etc.

VEH 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 277 2025. 06. 17. 13:55:54

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Berzenczensis die 23ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae [333]

Mater Berzenczensis ecclesia e solidis materialibus ad splendorem sumptibus spectabilis ac magnifici domini condam Georgii Niczky aedificata est, et in venerationem Sanctae Crucis Deo oblata. Titulare ejus festum Dominica Passionis celebratur. Dotem nisi hoc nomine venire possit. Pratum per eandem possessum, alias nullam habet, pratum istud est circiter 5 falcastrorum, infertque plus minus flor. 12, alium fixum fundum unde aliquid perciperet ecclesia non habet, sed ex eleemosyna marsupiali singulo anno ascendit ad flor. 14, actu in cassa numeratos habet flor. 50. Proventus administrantur per oeconomum ecclesiae, qui in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus conservat, munitam eos colligit, et erga assignationem parochi in occurrentibus necessitatibus erogat, et tam de perceptis, quam erogatis singulo anno ipsi parocho coram dominali officiali, et senioribus loci rationes reddit.

Ecclesia quemadmodum quoad suam structuram exteriorem elegans est, ita interius ad omnem decorem, aris, sacris vasis, supellectili ornata et instructa est, altaria sunt quinque omnia portatilibus bonis provisa, duabus lineis mappis, una, quae infima est, et 3 crassiori vestita sunt. Calices habet 7, quorum 5 argentei sunt, integre bene inaurati, duo ordinarii et defectuosi, monstrantiam et ciborium ex argenteo, alteram monstrantiam ordinariam, quae commodato data est ecclesiae Taranyiensi, lampadem ex argento 1, urceolos cum substrato orbiculo ex argento 2, thuribulum cum navicula 1 ex mixto metallo, crucifixus ex aere unus, cacabus aeneus pro aqua lustrali 1, thecae pro monstrantia, ciborio et duobus calicibus, casulae diversi coloris 9, nigrae tres, omnes suis appertinentiis instructae, dalmaticae nigri coloris, cum nigri coloris pluviali 2, pluviale aliud ordinarium 1, albae bonae 5, totidem humeralia et cinguli, corporalia 15, purificatoria 16, sericea strophia 5, opertorium pro tumba, cujus pars una e bysso, altera e sericea materia est 1, manutergia 13, mappae majores 16, superpellicea 4, strophiola ad ampullas 5, quadratus 1, missalia de sanctis 4, de requiem 4, libri Evangeliorum 2, ritualia 2, aspersorium 1, tintinnabula 4, vexilla sericea 3, organum bonum 8 mutationum, campanae 4, maxima 6, [334] altera 3, tertia 1 ½ cent. sunt, quarta lib. 80 appendit.

Intra complexum compagis ecclesiae ejusdem sanctuario adhaeret capella per omnem structuram elegantis operis honori Beatae Mariae Virginis sub titulo Lauretanae, cujus imago imposita arae ibidem collocatae, ante quam pendet lampas cusa e mixto metallo, et angelorum statuae opere sculptoris efformatae.

VEL 2025 e-anuarium

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 278 2025. 06. 17. 13:55:54

Extat in eadem ecclesia fons etiam baptismalis, qui sub bona clausura, una cum sacris liquoribus conservatur, et temporibus per ecclesiam determinatis renovatur.

Sanctissimum Altaris Sacramentum intra quaslibet binas hebdomadas tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum viatico et reliquorum Christi fidelium sacra communione de novo consecratur, hostiae quoque intra idem tempus recentes pro consecratione parantur, et constanter in loco apto et sicco asservantur.

Praeter descriptam ecclesiam est et alia vetus, quae olim parochialis fuit, e lignis constructa, dicata honori Sancti Antonii, exstant in ea altaria tria portatilibus lapidibus bonis, aliisque necessariis debite provisa. Dotem nullam habet, proventum unice ex eleemosynis provenientem, calicem unum bonum, una cum patenula bene inauratum, ciborium 1, monstrantiam 1, sed haec ecclesiae Taranyensi commodato data est, casulas tres omnibus appertinentiis instructas, albas 2, totidem amictus, cingulos, superpelliceum 1, quadratum 1, missalia 2, unum de sanctis, alterum de requiem, tintinnabula 3, campanas 3, una 4 cent., altera 3^{ium} cent., tertia est lib. 60. In hac ecclesia occasione funerum, et alias ad arbitrium parochi celebrantur diebus feriatis, quod tamen valde raro sit.

VEL 2025 e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est excellentissimus dominus comes Christophorus Niczki, qui jure patronatus gaudet, illudque per praesentationem exercet, patroni quoque officium implet.

De parocho ejusque obligatione

Parochus hic et nunc non est, sed temporaneus dumtaxat administrator Josephus Leutner[1] annorum circiter 50, linguas loquitur Hungaricam et Germanicam, utraque servit, et ultra has notitia quoque linguae Croaticae principaliter hic loci in parocho est necessaria, studia absolvit in [335] universitate Tyrnaviensi curam animarum exercet in annum 24^{tum}. Libris ad parochiam spectantibus utitur, ii vero sunt sequentes: Biblia Sacra Latina in 8vo, liber Evangeliorum Hungaricus, Poleanthea in folio, Catechismus Romanus in duobus exemplaribus, Concilium Tridentinum, Petra Peterdi, Concionator Croaticus, missale antiquum, ejusdem qualitatis Breviarium, liber sub titulo Circulus aureus, item sermones, sive enarrationes, item sub titulo Papulum spirituale, Manuale Tomisticum, Theologia moralis Stephani a Sancto Paulo, Instructio poenitentis Thomas Kempensis, Roberti Bellarmini Doctrina Christiana, libelli praeterea varii sub diversis nominibus, utpote: Hyperdulia Mariana, Regula aurea confessariorum, Methodus expeditae confessionis, Vita Sancti Gonzagae, Tabula

[1] Leüttner (Leiter) József (†1791). Pfeiffer, 1987. 675–676.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 279 2025. 06. 17. 13:55:54

clangorum Tubae. Adsunt in parochia etiam matricula et protocollum, in istud benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et ordinationes vicariales, in matricam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad Catholicam fidem conversorum et mortuorum inscribit, in describendis episcopalibus constitutionibus negligentiam proxime in hac paraecia existentis parochi quamprimum supplebit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat, quod diebus Dominicis et festis de praecepto a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat, offertque Deo pro fidelibus suae curae concreditis, aliis autem diebus, si stipendium offeratur, lectam missam erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat, Dominicis et festis diebus post missae sacrificium Croatico, et saepius etiam Hungarico idiomate fit concio, post concionem desponsi juxta synodi Tridentinae praescriptum promulgantur, festi et jejuniorum dies populo annunciantur, post prandium iisdem diebus servantur catecheses et juventus in doctrina fidei et morum praeceptis instituitur, absoluta vero catechesi celebrantur cum populo lytaniae.

Sacramenta petentibus promptissime administrat, nec invenitur ullus, qui ob administratoris negligentiam absque sacramentis decessisset. Sacrum viaticum a modo imposterum intra matris parochiae ambitum, cum tempus et emergentium casuum circumstantiae admiserint, superpelliceo et stola indutus puero cum tintinnabuli pulsu praeeunte deferet ad infirmos, curabitque ut saltem Dominicis et festis diebus sub officiis divinis lampadem coram Sanctissimo ardentem habere valeat. [336]

VTL 2025 e-archivum

De proventu parochi

Titulo lecticalis pecuniae percipit a singulo pari cruc. 3 ab integrae sessionis colono integram, a mediae sessionis mediam metr. Pos. de frumento, illi autem, qui sessionalibus terris destituti sunt, praestant unius diei manualem laborem, a communitate habet lignorum orgias 24, titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, a sepultura sive confessionis capacis vel incapacis absque discrimine cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab introductione neonuptae cruc. 3, ab introductione puerperae nihil, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet mediam sessionem constituentes, et quidem in duas calcaturas divisos. In calcatura Országh dicta versus Csurgó habet jugera 6, insimul 12 Pos. metr. capacia versus orientalem partem in vicinitate agrorum dominalium, ex parte occidentali in vicinitate viae regiae sitos. In calcatura Lippóház dicta habet jugera 4, singillative duarum, insimul 8 metr. Pos. capacia, quorum versus occidentem colonus Michael Mehkek, versus meridiem Paulus Navogradecz vicini sunt. In plaga Czigán dicta habet jugera duo singillative duarum Pos. metr. capacia, ex parte una in vicinitate agrorum dominalium, ab altera autem in vicinitate

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 280 2025. 06. 17. 13:55:54

agri ad ludimagistrum spectantis. Pro fagopyro penes domum parochialem possidet hortum 1, quatuor Pos. metr. capax spatium complectentem.

Pratum possidet unum, quod situm est penes prata dominalia falcatorum proferens faeni currus 12. Pratum hoc falcatur per parochianos, qui desectum gramen colligunt etiam et convehunt. Ex agris vero sex jugera perarant, serunt, metunt, demessas fruges convehunt, reliquas terras, uti etiam praenotatum hortum suis impensis excolit parochus.

Piam fundationem nullam habet, sed Martinus Dragillevics[1] emeritus Berzenczensis parochus prae suis manibus retinet flor. 200 e substantia ultimo denati Viz-váriensis parochi supernatantes, quos ille successori suo erga censum tanquam fundationalem summam elocandos resignare jussus est, erga censum hujus capitalis obligabitur parochus pro defuncto Nicolao Simits parocho olim Vizváriensi annue 10 missae sacrificia persolvere.

De scholae rectore, ejusque obligatione

Scholae rector est Blasius Szabó annorum 38, absolvit rhetoricam, Catholicus est, fidei professionem fecit, [337] caeremonias et ritus ecclesiae commode scit, habet doctrinam competentem suo officio, eoque tam quoad cantum, quam puerorum institutionem rite fungendi aptus, morum in quantum aliquot mensium spatio nosci potuit, est bonorum. Pulsum perficiendi obligatio campanatori incumbit.

VFL 2025 e-archivum

De proventu scholae rectoris

Titulo proventus lecticalis percipit a quovis hospite quintam partem metr. Pos. de frumento, a singula domo occasione benedictionis domuum cruc. 3, currus lignorum focalium a communitate 20. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, ab instructione puerorum solvendi capacium singulo trimestri spatio ab uno cruc. 15.

Agros habet jugera duo complectentes pro singula calcatura, et quidem in plaga Czigán dicta jugera 3 ex parte una in vicinitate agrorum parochialium, ex altera vero parte in vicinitate ibidem existentis dumeti. In plaga Országh dicta itidem jugera duo, quorum vicinus est a parte una Georgius Iván, ex altera vero via regia, singulum jugerum capax est duarum Pos. metr.

Pratum habet unum, in loco Berek dicto situm proferens faeni currus duos, tam pratum, quam agros colunt et cultivant parochiani.

Domus parochialis e ligneis materialibus est aedificata, continet pro habitatione parochi cubicula duo, pro capellano 1, quartum pro familia, culinam praeterea et dispensam, adest subtus eum et cellarium et solidis materialibus constructum. Ad hanc domum pertinent etiam stabula, cum amplo recenter aedificato horreo in vicino posita, omnia haec aedificia sunt in statu bono. Domus scholaris pariter e lignis construitur, ad cujus consummationem admoniti parochiani omnem

[1] Dragilyevich Márton. Pfeiffer, 1987. 368.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 281 2025. 06. 17. 13:55:54

industriam se collaturos in id promiserunt. Domum utramque aedificandi et conservandi obligatio, et dominio, et parochianis incumbit. Dominium quidem aeris parati inpensas sustinere, et materialia praestare parochiani currules et manuales operas conferre tenentur.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Berzenczensem ecclesiam titulo filialium adnexae sunt 1ma possessio Udvarhely, 2da Sarkad, tertia in confinio militari, quod est praedium Posta-malom dictum omnes hae filiales a matre media hora dissitae, et ecclesia destitutae sunt. Parochus praeter incumbentem sibi ex officio fidelem populum instituendi obligationem, tenetur incolis dictarum filialium Sacrameno [338] sedulo administrare, hocque fine, ac sepeliendis eorum defunctis ad eas transire.

Unde pro suis spiritualibus servitiis percipit in parato aere a singulo pari cruc. 3, de frumento ab integrae sessionis colono integram, a mediae mediam Pos. metr., qui autem sessionales terras non habent, illi praestant unius diei manualem laborem. Titulo porro stolae ab omni functione stolari solutioni subjecta tantum solvunt, quantum matris parochiae incolae.

De scholae rectore

Scholae rector in nulla dictarum filialium existit, sed matris parochiae ludimagister, cum opus est, officium illis praestat, et tunc stolam ab iisdem in matre praestari solitam percipit.

VEL 2025 e-archivum

De parochianis et horum obligatione

In matre Berzencze numerantur animae confessionis capaces 800, incapaces 200, omnes religionis Catholicae.

In filiali Udvarhely Catholici confessionis capaces 300, incapaces 100, Helveticae confessionis 310.

In filiali Sárkod Catholici confessionis capaces 6, incapaces 4, Helveticae confessionis 100.

In praedio Posta-malom Catholici omnes, horum sunt confessionis capaces 20, incapaces 10.

Populus devotus est, et in frequentanda ecclesia diligens, consuetudo alta voce in unum comprecandi et concinendi usus hic usque modo non adeo viguit, nunc autem rosarium angelicum orandi et Sanctissimae Trinitatis laudes concinendi methodus introducetur, ut per hanc magis adhuc populi solidetur devotio. Confessionis et Paschalis communionis praecepto omnes satisfaciunt.

Sceleribus scandalum causare notis nemo scitur esse implicitus, si qui subinde sive fragilitate, sive malitia in pejus quid prolaberetur, in prolapsi ejusmodi

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 282 2025. 06. 17. 13:55:54

emendatione omnem opportunam agendi rationem tenebit parochus, et si lenia et suavia ad correctionem peccantis non profecerint, etiam assistentiam dominalem interpellabit.

Apostata a vera fide nullus datur, sed neque opera administratoris, cum exiguo tempore hic sit, hic ullus ab haeresi conversus est, si posthac ejus, vel futuri parochi opera ad verae fidei agnitionem, et confessionem aliquis venerit, talis de nomine et cognomine cum [339] expressione aetatis, loci originis, relictae haeresis, additis item duorum triumve testium fidei professionis a converso eliciendae actui praesentium nominibus in matricam inscribentur.

Congregatio sub nomine perpetuae Sanctissimi Corporis Christi Adorationis authoritate ordinarii introducta habetur sub cura parochi, hospitale autem nullum est, nec ullum religiosi ordinis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices dantur, illaeque Catholicae, adjuratae et ad valide baptisandum pro casu necessitatis bene instructae, existunt etiam caemeteria ubique benedicta, in matre quidem penes veterem Sancti Antonii ecclesiam. Vespilonis officium praestat campanator, qui pro suo obsequio a parochianis suam recipit debitam mercedem. Atque haec etc. etc.

VFL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 283 2025. 06. 17. 13:55:54

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Csurgóiensis die 24ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Csurgóiensis aedificata est e solidis materialibus loco tamen fornicis tabulato instructa, non est consecrata, sed tantum benedicta, et Sancti Spiritus honori, atque Adorationi est dedicata. Sunt in ea altaria duo lapidibus portatilibus bonis provisa, et tribus mappis aliisque requisitis decenter vestita.

Dotem nullam habet, proventum autem unice e pulsu funebri et marsupiali eleemosyna annue flor. circiter 10 inferentibus. In parato habet flor. 3, in activis debitis flor. 84 cruc. 10, apud Matthiam Jovanin flor. 55 cruc. 10, apud Georgium et Stephanum Bandi flor. 29. Horum curam hucusque parochus gessit, a modo autem constituet syndicum, qui juxta episcopalis constitutionis tenores proventus hos in cistam duplici munitam sera, quarum unius clavim parochus conservabit, colliget, et de perceptis ac erga parochi assignationem erogatis quovis anno rationes reddet. Candelis necessariis providetur ab inclyto dominio ecclesia.

Calices habet 3, totidem patenas ex argento, [340] ciborium, monstrantiam e cupro bene deauratam utrumque, crucem 1 ex aere inauratam, pyxides duas ex argento intrinsecus inauratas. Casulas bonas 4, antiquas 3, albas 4, amictus 6, cingulos 3, corporalia 8, purificatoria 24, superpellicea 2, missalia de sanctis 2, de requiem 2, thuribulum et naviculam ex metallo, urceolos 4, unum ex argento, tres ex aere, vexillum 1, campanas 4, prima est trium cent. lib. 45, secunda cent. 2 et lib. 80, tertia cent. duorum et lib. 4, quarta est lib. 80.

Datur in ea fons etiam baptismalis, qui in sacrificia in loco apto, et una cum sacris liquoribus sub bona clausura conservatur, et temporibus ab ecclesia praescriptis renovatur.

Sanctissimum Altaris Sacramentum altera quavis hebdomada recenter tam pro publica adoratione, quam pro sacra fidelium communione consecratur, hostiae quoque intra idem spatium temporis recentes pro consecratione parantur et in loco sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est excellentissimus dominus comes Paulus Festetics de Tolna, qui jure patronatus gaudet et jus praesentationis exercet officiumque patroni adimplet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 284 2025. 06. 17. 13:55:54

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Paulus Biró[1] annorum 60, linguas loquitur Hungaricam et Croaticam, servit sola Hungarica, studium theologiae moralis absolvit Zagrabiae, est canonice investitus et installatus. Curam animarum in annum 36^{tum} exercet. Libri, quibus utitur, tum ad propriam suam personam, cum ad parochiam pertinentes sunt. Parochiae sunt: Instructio idiotae a Gregorio Teretio in 120, Instructio practica Tobiae Lohner libri 2 in 8vo, Concionator Hungaricus ignoto nomine antiquus, Rituale Romanum. Proprii sunt: Concilium Tridentinum, Scriptura Sacra, Theologia moralis Pauli Laymany, Theologia moralis Anacleti Reiffenstul, Manuale controversiarum Martini Bekani, Instructiones Christianae Ludovici Dancs, Bonaventura Elers, Tribunal confessionum Martini Vigant, Theologia polemica Viti Pichler, Philippi Diez Conciones quadragesimales, Csuzi Concionator Hungaricus, Ignatius Clauz Concionator, Stephanus Zagrabiensis Concionator Croaticus, Stephani Szabó Conciones Quadragesimales, Historia Catholicae ecclesiae Zagrabiensis Balthasaris Kerczelics, Vita sanctorum, Sanctorale Alexandri Colamatti, tres partes Theologiae speculativae Ludovici Gossi in 4to nempe 1, 2. [341] et tertius Tractatus, Melchioris Cani opera, Sanctorum vita Alexandri Ligomanni, Philosophia Josephi Zanchi. Andreas Illés Concionator Hungaricus, Sebastianus Penzinger Concionator, Corona Stellarium duodecim, Decretorum secunda pars, Manuale parochi, Brevis notitia, Romanorum pontificum, Nucleus catecheticus, Thobias Lohner, Rhetorica caelestis, Novum Testamentum Vulgatae editionis Gabrielis Szerdaheli, Cultor veritatis SS. Triadis. Haec parochia ultra praeexistentes libros provideatur catechismo Romano. Provisus est etiam protocollo et matricula, in hanc nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas resolutiones regias, constitutiones episcopales et ordinationes consistoriales inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impeditus sit, quotidie celebrat, Dominicis et festis diebus pro populo suae curae credito, aliis autem si stipendium erga missam celebrandi obligationem offeratur, sacrum lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat, Dominicis et festis diebus a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgiis hora 10^{a} divina officia inchoat post missae sacrificium dicit ad concionem, finita concione desponsos juxta synodi Tridentinae praescriptum promulgat, et venturos cum festos tum jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium juventutem in fidei doctrina et morum praeceptis instituit, ac cum populo lytanias servat.

Sacramenta petentibus absque omni cunctatione administrat, neque culpa ejus ullus adhuc absque sacramentis decessit. Venerabile Sacramentum intra matris parochiae ambitum, cum tempus et casuum emergentium adjuncta admittunt, superpelliceo et stola indutus cum lumine puero tintinnabulum pulsante defert ad infirmos. In ecclesia coram Sanctissimo, cum reditus ecclesiae amplius quid fieri non admittant, solum Dominicis et festis diebus sub divinis officiis lampadem accendi curat.

[1] Bíró Pál. Pfeiffer, 1987. 291.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 285 2025. 06. 17. 13:55:54

De proventu parochi

Nomine lecticalis proventus a singulo pari jugalibus pecoribus proviso percipit unam Pos. metr. frumenti, et occasione benedictionis domorum cruc. 12, vidui et viduae cruc. 6, iidem jugalia pecora habentes praestant unum currum lignorum focalium, [342] praeterea singula domus occasione benedictionis domorum unum pedem suillum, vel in hujus locum cruc. 3, unde parochus duas tertias percipit, una tertia est ludimagistri. Titulo stolae a baptismate percipit cruc. 17, ab assistentia matrimoniali, qui lecticale frumentum solvunt, praestant flor. 1, caponem et strophium 1, vel loco caponis cruc. 12, loco strophii cruc. 24, iidem a sepultura cruc. 24 et strophium, qui vero frumentum lecticale non solvunt, illi ab assistentia matrimoniali pendunt flor. 2, caponem et strophium, aut in horum redemptionem pro capone cruc. 12, pro strophio cruc. 24, iidem pro sepultura flor. 1 et strophium 1, sub liberam stolam veniunt advenae, nobiles et opifices, qui duplam praestant ordinariae stolae.

Agros habent sequentes: In diverticulo Zsombékos jugera 18, quorum singulum capit duas Pos. metr., in parte una terminantur ad fluviolum Zsombék dictum, versus septemtrionem extenduntur ad publicam viam, quae ad possessionem Szenta ducit, horum agrorum jugera N° 15 parochiani, tria parochus solus cultivat. Secundo in diverticulo Géczi-erdeje dicto una cum dumeto nondum extirpato habet jugera 23ia, singulum duarum Pos. metr. capax, a meridie in vicinitate agri Josephi Cserti, de caetero autem ambiuntur plaga dominali. Ex his etiam 15 parochiani, reliqua solus parochus cultivat. Tertio penes caemeterium possidet jugera 6, singillative duarum Pos. metr. capacia, ex una parte penes viam publicam, residuo toto suo ambitu penes agros dominales sita sunt, haec sex jugera propriis impensis cultivari curat parochus.

Pratum habet unum in loco Sás-alla dicto, quod undique pene cingitur dominalibus pratis profert faenum ad 12 curruum capacitatem, falcatur per parochianos, piam fundationem in flor. 65 subsistentem habet, sunt hi 65 flor. pretium vineae erga sacra 4 annue celebranda legatae, sed per parochum cum suae superioritatis indultu venditae. Haec praeexposita summa est apud ipsum parochum, quam successori suo resignaturus est.

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Andreas Pirós annorum 21, absolutus poeta, Catholicus, ritus et caeremonias ecclesiae commode novit, officio suo tam in cantu, quam in puerorum institutione bene fungitur, morum est bonorum, pulsum perficiendi obligatio in quibusvis circumstantiis illi incumbit, et obligationi suae hac etiam in parte pro voto parochianorum satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 286 2025. 06. 17. 13:55:54

De proventu ludimagistri

Percipit ab inclyto dominio flor. 15 et frumenti mixti 15 Pos. [343] metr., de leguminibus utpote pisis et lentibus octavam partem metr. Pos., a parochianis simul, qua campanator habet duos Pos. quadrantes frumenti, lignorum focalium currus 5 occasione celebrationis contractus matrimonialis, qui lecticale frumentum praestant, pendunt cruc. 3, non praestantes frumentum lecticale pendunt cruc. 6. Titulo stolae percipit a comitiva funeris, frumentum lecticale praestantes solvunt cruc. 7, non praestantes cruc. 15, pro cantu valedictorio indiscriminatim cruc. 17, ab instructione puerorum solvendi capacium (pauperes enim gratis instruere tenetur) annue ab uno flor. 1 cruc. 15, item ex coledali obventione habet unam tertiam ratam.

Terrae arabilis possidet jugera duo, unum situm in diverticulo Tegla-Szien duarum Pos. metr. capax, inter agros Georgii Koczmaros et Joannis Borós, alterum jugerum est in diverticulo Homok-asó aeque duarum Pos. metr., inter vicinos agros Joannis Füstös, utrumque jugerum usque seminationem excolunt parochiani.

Domus parochialis subtus quam est cellarium e solidis materialibus praeter culinam e lignis est constructa, continet pro habitatione parochi duo cubicula, et camerulam, pro familia 2, stabula 2 et horreum. Domui parochiali adjacet hortus amplissimus. Domus ludimagistri pariter lignea est, complectitur duo cubicula et cubile 1. Utriusque aedificatio et conservatio quantum parati aeris expensas et materialia attinet, inclyto dominio, quantum vero operas sive currules sive manuales, parochianis incumbit.

VFL 2025 e-archivum

De filialibus

Ad matrem Csurgóiensem ecclesiam adnexae sunt pro filialibus:

PRIMA EST POSSESSIO Szent-Király distans a matre spatio trium quadrantum horae, est ecclesia destituta, unicam habet campanam, quae appendit circiter lib. 90.

Parochus praeter communem fideles in doctrina fidei, et morum praeceptis sibi ex officio incumbentem instituendi obligationem tam ad hanc filialem, quam reliquas obligatur pro sacramentorum administratione, et sepeliendis defunctis transire, et horum titulo a quovis pari jugalibus proviso habet unam Pos. metr. frumenti, unum plaustrum lignorum focalium a singula domo occasione benedictionis domorum, vulgo colledae unum suillum pedem vel cruc. 3 et hujus tertiam [344] partem participat ludirector, eadem occasione titulo lecticalis pecuniae singulum par cruc. 12, vidui et viduae cruc. 6. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali lecticale frumentum praestantes pendunt flor. 1, non praestantes flor. 2, et praeterea tam hi quam priores unum caponem et strophium, vel in horum redemptionem loco caponis cruc. 12, loco strophii cruc. 24, a comitiva funeris frumentum lecticale solventes cruc. 24, non solventes flor. 1, et indiscriminatim omnes strophium 1.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 287 2025. 06. 17. 13:55:54

Agros et prata nulla hic habet parochus, sed parati faeni currus 3, praestant quolibet anno loci incolae.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister in loco non datur, sed si opus sit, servitium in occurrentibus casibus matris parochiae scholae magister praestat, et tunc consuetam stolam desummit.

SECUNDA FILIALIS est possessio Nagy-Marton, distans a matre media hora, praeter unicam campanam circiter lib. 80 appendentem nihil in ea datur.

TERTIA FILIALIS est Szenta distans a matre una hora habet campanam unam circiter lib. 30, aliud nihil.

QUARTA FILIALIS est Alsok a matre mediae horae spatio dissita, habet campanam 1, quae appendit circiter lib. 70.

QUINTA est possessio Porrog distans a matre una hora praeter unam campanam lib. 70 appendentem nihil in ea reperitur.

In omnibus his filialibus tam lecticales, quam stolares obventiones iisdem modo, et quantitate praestant parocho incolae, quo in matre easdem praestari expositum est. Ad haec in filiali Alsók habet parochus unum pratum tres currus faeni proferendi capax, a meridie in vicinitate Georgii Riskó, ab oriente Francisci Marics, cultivatur per Alsókienses. In filiali Nagy-Marton etiam pratum unum ab oriente penes Joannem Böcz, ab occidente in vicinitate prati ad communitatis bubulcum pertinentis, capax est proferendi 3 currus faeni, quod ejusdem filialis incolae falcant, colligunt et convehunt. Szentaienses, cum ibidem pratum non habeat, parochus praestant eidem de faeno currus 3.

De scholae magistro

In omnibus praerecensitis filialibus localis ludimagister non habetur, sed ad singulas matris parochiae ludimagister deservit. In sola possessione Szenta percipit a singulo pari unum quadrantem frumenti mixti et lignorum [345] focalium currus 3 ac unum plaustrum faeni, in reliquis autem filialibus praeter stolam, dum sepelit, in matre praestari consuetae aequalem, nihil habet, quam pratum unum in Alsok situm penes alveum ab inclyto dominio excisum, et deductum, quod profert unum currum faeni, et colitur propriis ludimagistri expensis.

VEL 2025 Szabadíjas

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 288 2025. 06. 17. 13:55:54

De parochianis et horum obligatione

In matre Csurgó numerantur animae Catholicae confessionis capaces 464, incapaces 86, Augustanae confessionis 110, Helveticae confessionis 88.

In filiali Nagy-Marton Catholici confessionis capaces 32, incapaces 11, Augustanae confessioni addicti 47, Helveticae Confessionis 190.

In filiali Szent-Király Catholici confessionis capaces 146, incapaces 54, Augustanae confessionis 150, Helveticae confessioni addicti 18.

In filiali Szenta Catholici confessionis capaces 204, incapaces 82, Augustanae confessionis 20, Helveticae confessioni addicti 95.

In filiali Alsok Catholici confessionis capaces 34, incapaces 13, Augustanae confessionis 29, Helveticae confessionis 280.

In filiali Porrog Catholici confessionis capaces 36, incapaces 10, acatholici 250.

Populus Catholicus paucis exceptis devotus est, et in frequentanda ecclesia satis diligens, ejus devotio, ut melius foveri valeat, inducet praescriptam in tota diaecesi rosarium angelicum orandi, et laudes Sanctissimae Trinitatis concinendi methodum. Sunt unus, alterve, qui annuae confessionis et Paschalis communionis praecepto non satis fecerunt, hos parochus omni meliori modo adurgebit ad observantiam praecepti, et si bonis non profecerit, ad eos compellendos etiam authoritatem dominii interpellabit, pari ratione procedet etiam cum illis, qui sive malitia, sive fragilitate in crimen aliquod inciderint.

Unica solum sub titulo perpetuae Adorationis Sacratissimi Corporis Christi ordinarii authoritate inductae congregatio datur, hospitale autem nullum est, neque religiosi ordinis domicilium.

VHL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Sunt tam in matre, quam filialibus obstetrices, in matre quidem, et una altera-ve filiali Catholicae [346] sed hebetes, eas proinde parochus examinabit, et si compererit ignorare eas modum conferendi in casu necessitatis baptismi, hunc easdem edocebit, et ad fideliter defungendum munere suo adjurabit. Caemeteria dantur tam in matre, quam filialibus extra ipsas possessiones posita, non ubique benedicta, quae itaque non sunt, illa in locis Catholicis benedicet. Vespilones ex officio tales nullibi sunt, sed mutuum sibi ipsi locorum quorumvis incolae in casibus funerum charitatis praestant officium. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 289 2025. 06. 17. 13:55:54

Canonica visitatio

Ecclesia et parochiae Zákányiensis die 24ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater ecclesia Zákányiensis e lignis constructa honori Sancti Joannis Baptistae dedicata est, sunt in ea altaria duo lapide portatili bono provisa, tribus mappis aliisque requisitis vestita.

Dotem nullam habet, proventus autem e marsupiali eleemosyna annue flor. 10, ex interusurio circiter flor. 7, ex vinea et 2 jugeribus terrae arabilis circiter flor. 10. Passiva debita nulla habet, in activis autem apud Georgium Nagy Legradiensem flor. 60, apud viduam Michaelis Novákovics flor. 52, erga legalem censum elocatos in parato numerat flor. 12 cruc. 6. Possidet item ecclesia vineam unam fossorum 5, cui in contiguo adhaerent duo terrae arabilis jugera duarum metr. singillative capacia, quae una cum vinea legata sunt ecclesiae per Philippum condam Stajer, et sicut oneri, praestandaeque decimae subjecta erant, ita huic nunc quoque obnoxia sunt.

Calice provisa est uno, qui una cum patenula cupreus est, ciborio cupreo uno, monstrantia majori sui parte argentea 1, pyxide pro sacro viatico ad infirmos deportando argentea 1, urceolum tripartitum pro sacris liquoribus, distinctum pro oleo infirmorum, utrumque ex argento, quae omnia debite inaurata sunt. Albas habet 2, amictus 3, cingulos 2, corporalia 8, purificatoria 5, casulas bonas 5, omnes suis appertinentiis instructas, mappas 13, manutergia 3, missalia 2, unum de requiem, alterum de sanctis, vexilla 2, tintinnabula 3, campanas duas, unam cent. 4, alteram, quae fracta est lib. 80.

Fons baptismalis debite formatus non datur, sed solum [347] vas cupreum habetur, quod operculo, et sera munitum in sacristia una cum sacris liquoribus sub bona clausura custoditur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur. Sanctissimum Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum viatico et reliquorum fidelium communione altera quavis hebdomada de novo consecratur, hostiae quoque pro consecratione intra idem tempus recentes parantur.

Praeter parochialem praevie relatam ecclesiam habetur capella Sancti Isidori honori ante annos 25 per Georgium Hocraiter e lignis erecta, et solito ecclesiae ritu benedicta, extat in ea ara 1, quae caeteroquin omnibus requisitis instructa est, sed lapidem portatilem habet defectuosum, in cujus locum alium parochus comparabit. Sacrum missae sacrificium bis per annum a parocho in ea celebratur. Tempore autem vindemiarum mendicantes religiosi in illa celebrare consueverunt, calice provisa est 1 una cum sua patenula cupreo, missali 1, alba, amictu, corporali 1, tintinnabulo 1, campana 1, prope unum cent. appendente, capella haec habet flor. 100 apud illustrissimum dominum comitem Franciscum Szecsenyi elocatos. Pro cura et administratione proventuum tam parochialis ecclesiae, quam modo dictae capellae in conformitate constitutionis episcopalis cum

VEE 2025 E-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 290 2025. 06. 17. 13:55:54

cointelligentia dominii, et seniorum loci, oeconomum constituet parochus, qui proventus ecclesiae aeque, et capellae percipiet, et erga assignationem parochi erogabit, et singulo anno de perceptis et erogatis coram dominali officiale et juratis loci rationes parocho reddit, quem in finem cistam sub duplici sera, quarum unius clavim ipse, alteram oeconomus habeat, inomisse curabit.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Szecsenyi, qui jure patronatus gaudet, sed jus praesentationis hactenus non exercuit, quia nec officium patroni hucusque exhibere potuit.

De parocho ejusque obligatione

Administrator hic et nunc est Andreas Godina[1] annorum 44, linguas loquitur Hungaricam et Croaticam, utraque deservit pro ratione idiomatis populi parochialis, studia theologiae moralis absolvit Zagrabiae, annis 18 exercet curam animarum, libris provisus sequentibus, et quidem propriis, qui sunt: Sacra Scriptura Vulgatae editionis, Calinus tom. 2., Clauz Sermones Dominicales et festivales tom. 2, Laselve, Haimbach, Regerius, Svagel, Vieira, Gasparotti Concionatores, Flores Bibliorum, Theologia [348] moralis p. Raiffenstul, Felicis potestatis, Theologia manualis p. Rotari, Opuscula cardinalis Bellarmini ascetica tomuli 5, Nucleus catecheticus. Ad parochiam autem pertinentes sunt: Biblia Sacra, Theologia moralis p. Antoen, Concionator Hungaricus absque titulo, Theatrum Gloriae Sanctorum, Sermones Luciani. Habet etiam matriculam et protocollum, in matriculam quidem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inscribit, sed in protocollum nullae aut saltem vix aliquae, sive regiae resolutiones sive episcopales constitutiones aut consistoriales ordinationes per eum inscriptae sunt inventae, quare serio monitus omnem diligentiam et accurationem pro futuro hac etiam in re spopondit, et simul quod hactenus neglexit, sine mora suppleat, ac omnes constitutiones episcopales et vicariales a districtuali vice-archidiacono in suum protocollum domesticum transcribet. Insuper autem concilium Tridentinum et Catechismum Romanum sibi quantocyus procurare studebit.

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat, diebus feriatis dum stipendium offertur lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum vero erga flor. 1. Diebus autem Dominicis et festis de praecepto offert missam pro populo suae curae credito, his diebus divina officia a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat, absoluto missae sacrificio ad concionem dicit, post dictionem dies festos et jejuniorum venturos dies populo annunciat, et desponsos,

[1] Godina András (†1799). Pfeiffer, 1987. 444.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 291 2025. 06. 17. 13:55:54

si qui sint, juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, et haec mane, post prandium lytanias cum populo servat, et juventutem in doctrina fidei, et morum praeceptis instituit, haec juventutis institutio cum e praecipuis animarum curatoris obligationibus una sit, sub gravioris certo certius in effectum deducendae correctionis comminatione, ad eam sedulo sine ullo neglectu implendam reflectitur parochus. Sacramenta ea semper promptitudine petentibus administravit, ut ejus culpa absque his nemo decesserit, sacrum viaticum ad infirmos intra matris parochiae ambitum stola et superpelliceo, dum tempus admiserit, deferet, simul puero cum tintinnabuli pulsu praecedente.

De proventu parochi

A communitate per aversionem percipit 11 metr. Pos. [349] frumenti, et occasione benedictionis domorum, alias coledae e quavis domo cruc. 9, lignorum focalium in toto per aversionem currus 5. Titulo stolae a baptismate cruc. 9, ab assistentia matrimoniali cruc. 34, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, a sepultura confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30.

Agros in diversis plagis sitos possidet, et quidem primo supra Zákány in campo communi habet jugera 7, singillative duarum Pos. metr. capacia, ab occidente viam regiam, a septemtrione agros dominales, a meridie commune pascuum, ab oriente sylvam vicina habent. Secundo supra vineas Zákányienses possidet jugera 7 singulum duarum metr. capacitatis, ab oriente ibi decurrens fluviolus, ab occidente et meridie fluvius Dravus, a septemtrione vineae vicinae sunt. Tertio infra vineas itidem Zákányienses habet jugera 7, singillative duarum Pos. metr. capacia, a meridie et occidente advicinantur viae regiae, de caetero cinguntur vineis, horum sub N° 3^{io} agrorum medietas in pratum conversa est, eo, quod pro hoc aptiora sint, quam recipiendo cuicunque semini. Quarto infra Zákány habuit duo jugera insimul 4 metr. Pos. capacia, quae parochus vitibus implantavit, habetque in his vineam fossorum 10 et faenile ad trium curruum capacitatem, in vicinitate a meridie vineae Michaelis Potusnyák, ab occidente vineae ad ecclesiam spectantis. Pratum habet in diverticulo Hajdó-Réth a parte septemtrionali situm in vicinitate terrarum dominalium, versus meridiem Andreas Gasparics, ab oriente Joannes Kupitarics, ab occidente decurrens fluviolus vicinitate junguntur. Tam agros, quam prata solus parochus propriis impensis cultivari curat, unde vix aliquid ex illis prosperat.

De scholae rectore, ejusque obligatione et proventu

Ludimagister non habetur, cum nec domus, ubi habitet, neque ulli proventus, e quibus vivere possit, habeantur, pulsum in omnibus temporum circumstantiis perficit unus e rusticis Adamus Trsztnyák, qui pro fatigiis suis habet a quavis domo cruc. 3.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 292 2025. 06. 17. 13:55:54

Domus parochialis est e ligneis materialibus aedificata, complectitur duo cubicula, unam camerulam, cubiculum unum pro familia et culinam. Domus haec per Stephanum condam Legradi parochum aere propria comparata est, et post mortem ejus in parochialem conversa est. Conservatio et reparatio, uti etiam aedificatio incumbit inclyto dominio et parochianis, dominium quippe aeris [350] parati expensas et materialia, parochiani autem operas tam manuales, quam currules praestare tenentur.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Zákányiensem ecclesiam titulo filialium pertinent possessiones.

PRIMA Mons-Legrád cum praedio Szent-Háromságh distans a matre horae unius spatio provisa ecclesia, quae olim parochialis fuit. Erecta est e solidis materialibus per Michaelem condam Török eremitam et dedicata honori Sancti Michaelis archangeli, sunt in ea altaria tria, quae et portatilibus bonis instructa, tribus mappis aliisque requisitis debite vestita sunt.

Dotem defixam et constitutam nullam habet, proventum tamen praeter exiguum e marsupiali eleemosyna provenientem percipit e flor. 300 per Stephanum Legrádi in monte hoc olim parochum pro oleo ad alendam lampadem comparando legatis, item e flor. 100 pro turri ejusdem ecclesiae subinde aedificanda a praenominato parocho pariter legatis, utriusque ordinis capitale hoc est apud excellentissimum dominum comitem Paulum Festetics dominum terrestrem elocatum erga 6 per centum interesse, qui cum ipse illud de anno in annum colligat, rationes autem nemo exhibeat, quanta exinde summa conflata habeatur, non scitur. Parochus nec obligatoriales hucusque habere potuit, mutuum nihilominus recognoscitur.

Ad haec: praeter et ultra proventum e specificatorum capitalium interusurio provenire debentem satis amplos quotannis percipere debet reditus, cum a tempore parochiae hinc ad Zákány translatae excellentissimus dominus comes vineam fossorum 26, terrarum arabilium jugera 11, prata 10 currus proferendi capacia, quae omnia parochus montis Legrad erga 15 missae sacrificia annue celebranda possederat, occupaverit, quae utique ecclesiae huic fructificare debent.

Ecclesia haec provisa est calicibus una cum patena argenteis tribus bene inauratis, ciborio argenteo inaurato, monstrantia majori sui parte argentea, pyxidem pro sacro viatico ad infirmos deportando, quam pro oleo infirmorum, crucem unam ex aere, candelabra aerea 18, lampades aereas tres pendentes, casulas bonas et omnibus requisitis instructas 10, albas et amictus 5, superpellicea 3, corporalia 7, purificatoria 23, mappas pro tegendis aris 23, missalia de sanctis 3, de requiem 2, vexilla antiqua duo, cathedram bonam, organum [351] mutationum 6, tintinnabula 4, campanas 4, unam 9 cent. lib. 65, alteram 5 cent. lib. 91, tertiam unius cent. lib. 18, ultimam lib. 51.

VPL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 293 2025. 06. 17. 13:55:54

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter communem populum in doctrina fidei et morum instituendi, sacramentis providendi, mortuos sepeliendi obligationem sibi vi officii pastoralis incumbentem tenetur omni mense ad hanc filialem ecclesiam uno festo vel Dominico die transire, quo titulo habet occasione benedictionis domorum in novo anno a quavis domo Catholica cruc. 9, a baptismate cruc. 9, ab assistentia matrimoniali flor. 2, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, a comitiva funeris confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30. Ludimagister non datur.

SECUNDA FILIALIS est possessio Kolaczeg, alias Keresztur distans a matre media tertia hora, ubi existit capella lignea honori Sancti Stephani regis erecta et dedicata sunt in ea altaria tria, quorum unum lapide portatili, eoque bono provisa est, reliqua duo aliis ad altaris ornatum requisitis satis etiam commode instructa sunt.

Dotem nullam habet, neque proventum alium, quam qui ex eleemosynis et exigui capitalis annuo interusurio provenit, facitque annue plus minus flor. 8, actu in parato aere habet flor. 16, in activis debitis apud diversos flor. 56 cruc. 15. De cura et administratione proventuum capellae hujus eandem rationem inibit et servabit parochus, quae pro cura redituum matris ecclesiae praescripta est. Sacram supellectilem habet sequentem: Casulas suis appertinentiis instructas N° 5, albas 3, humeralia 3, corporalia simul et purificatoria 8, mappas altaris 11, superpelliceum 1, calicem cum patena argentea cupreum 1, ciborium cupreum 1, bene inauratum utrumque, tintinnabula 2, campanas duas, una lib. 60, altera 40 appendit.

VEL 2025 e-archivum

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter ordinarias in praecedentis filialis descriptione expositas obligationes tenetur ad hanc quoque filialem pro celebrandis divinis singulo mense uno Dominico vel festo die transire. Spiritualium suorum servitiorum titulo habet per aversionem 15 metr. Pos. frumenti, 5 currus lignorum focalium et occasione benedictionis domorum in novo anno a quavis Catholica domo cruc. 9. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali cruc. 34, ab introductione neonuptae et puerperae cruc. 3, a sepultura confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30. [352]

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est Joannes Bellovarics, absolutus principista, Catholicus, fidei professionem fecit, pro loco hoc doctrinae est sufficientis, munere suo commode fungitur, pueros tamen cum in scholas non mittantur, non instruit ullos, morum est bonorum, pulsandi obligatio illi incumbit, et huic etiam satisfacit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 294 2025. 06. 17. 13:55:54

A singulo hospite jugalia habente habet quartam partem metr. Pos., et tres currus lignorum focalium pro pulsu campanarum a singula domo cruc. 3, et per aversionem duas metr. Pos. frumenti. Titulo stolae a sepultura confessionis capacis cruc. 15, ab incapacis cruc. 7. Domus scholaris est lignea, cubiculo et culina provisa, eam reparandi obligatio incumbit parochianis.

TERTIA FILIALIS est possessio Bökösd, distans a matre hora una, habet ecclesiam, quae e solidis materialibus honori Beatae Mariae Virginis ad nives erecta et dedicata est. Sunt in ea altaria 3, singulum lapide portatili bono instructum, 3 mappis, aliisque requisitis vestitum est.

Dotem nullam habet, sed nec proventum alium, quam qui e marsupiali eleemosyna provenit adeo exiguus, ut neque pro communibus quotidie occurrentibus necessitatibus sufficiat, sed dominus Stephanus Zsiger ejus necessitatibus pia liberalitate providet, utpote terrestris dominus.

Calices una cum patenulis argenteos habet 2, utrumque bene inauratum, ciborium argenteum 1, casulas suis appertinentiis instructas 4, albas et humeralia 4, cingulos 3, superpelliceum 1, corporalia 6, purificatoria 7, lampadem ex ordinario metallo unam, pacificale cum effigie Salvatoris ex argento cusa, candelabra argentea duo, annulos aureos 2, gemmis ornatos, missalia 4, tintinnabula 4, organum 5 mutationum, campanas duas, quarum una lib. 80, altera 30 appendit.

VEL 2025 e-archivum

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus obligatur omni mense semel, aliquo festo vel Dominico die ad hanc filialem pro celebrando missae sacrificio transire, propter quod, uti et aliorum spiritualium servitiorum titulo a communitate per aversionem habet 8 metr. Pos. frumenti, et occasione benedictionis domorum a singula domo Catholica cruc. 9 et 5 currus lignorum focalium per aversionem. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali cruc. 34, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, a comitiva funeris confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30. Ludimagister non datur. [353]

QUARTA FILIALIS est possessio Belezna distans a matre una hora sine ecclesia, campanam habet unam lib. 80, in hac filiali praestant incolae parocho pro spiritualibus ejus obsequiis per aversionem 15 Pos. metr. frumenti, lignorum focalium currus 5, occasione benedictionis bonorum in novo anno a quavis domo Catholica cruc. 9. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali cruc. 34, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, a sepultura confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30.

QUINTA FILIALIS est possessio Eör distans a matre spatio unius quadrantis horae, sine ecclesia, imo et campana, parocho pro suis servitiis per aversionem praestant incolae de frumento 15 Pos. metr., lignorum focalium currus 5,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 295 2025. 06. 17. 13:55:54

occasione benedictionis domorum in novo anno a singula domo Catholica cruc. 9, stolam in recensitis filialibus in matre praestari solitae aequalem.

SEXTA FILIALIS est possessio Surd distans a matre una hora, datur in ea campana una lib. circiter 90, quae Catholicis, simul et acatholicis communis est.

SEPTIMA est possessio Gyékényes distans a matre 5 quadrantibus horae spatio habet campanas duas, unam duorum cent., alteram minorem, quae fracta est.

OCTAVA FILIALIS est Patro dissita a matre ad distantiam semialterius horae, in qua habetur una campana lib. circiter 80.

NONA FILIALIS est possessio Szent-Pál ad distantiam 7 quadrantum distans a matre, in his filialibus nihil praeter stolam praestatur parocho, percipit autem sub hoc titulo a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 2, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, a sepultura confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 30, occasione benedictionis domorum in novo anno a singula domo Catholica cruc. 9. Ludimagister in nulla dictarum filialium existit.

VEL 2025 Garantium

De parochianis et horum obligatione

In matre Zákány omnes sunt Catholici, quorum 318 sunt confessionis capaces, 121 incapaces.

In filiali Gyékényes Catholici confessionis capaces 394, incapaces 200, Augustanae confessioni addicti capaces 195, incapaces 77, Helveticae confessionis 7.

In filiali Eör Catholici confessionis capaces 269, [354] incapaces 81, Augustanae confessioni addicti 9.

In monte Legrád omnes Catholici, et quidem confessionis capaces 70, incapaces 34.

In filiali Kolaczeg alias Keresztur Catholici confessionis capaces 424, incapaces 160.

In filiali Belezna confessionis capaces 598, incapaces 161, Augustanae confessionis 27.

In filiali Surd Catholici confessionis capaces 152, incapaces 86, Augustanae confessionis 482, Helveticae confessioni addicti 13.

In filiali Patró Catholici confessionis capaces 58, incapaces 22, Augustanae confessionis 479.

In filiali Büksöd Catholici confessionis capaces 174, incapaces 33.

In filiali Szent-Pál Catholici confessionis capaces 35, incapaces 11, Augustanae confessionis 85, universim Catholici sunt 3461, acatholici 1386.

Populus Catholicus, etsi non desint, qui divinis non adeo afficiuntur, communiter tamen ferventes sunt, et praecipue festis et Dominicis in ecclesia pro quorum devotione posthac melius fovenda introducet parochus rosarium angelicum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 296 2025. 06. 17. 13:55:54

orandi, et laudes Sanctissimae Trinitatis concinendi methodum in aliis paraeciis laudabili consuetudine frequentatam, eandemque populum sibi creditum edocebit. Praecepto confessionis et Paschalis communionis unus alterve inveniuntur non satisfecisse, plures autem sunt, qui ad scandalum populi turpi concubinatus crimini impliciti vivunt, et signanter duo in possessione Patró. Praeceptum confessionis negligentes saepius monuit, sed nihil cum illis profecit, concubinatui implicitos etiam omni honesta ratione primum, dein denunciatione ad inclytam universitatem comitatus facta emendare studuit, sed inde etiam medio nobilium judicis tantum moniti, non resipiscunt, hos et his similes porro quoque arguendo, increpando et obsecrando ad emendationem observandaque Dei et ecclesiae praecepta urgere non desinet, et si ultro in sua perstiterint malitia rursum inclyto comitatui denunciabit medio districtualis sui vice-archidiaconi, indeque remedium praestolabitur, quod si non impetraverit cum parochus plantare tantum et rigare, non vero fructus qualitatem praestare debeat, Deus enim est, qui incrementum dat, justo Dei judicio eosdem relinquet.

Apostatae etiam inveniuntur, sed hi consistorio relati etiam medio ejusdem ad altiores instantias delati sunt, [355] sunt etiam ab haeresi ad fidem Catholicam zelo et opera moderni parochi adducti, qui omnes in matricam parochiae de nomine et cognomine cum expressione aetatis, loci originis, relictae haeresis, diei et anni conversionis, additis duorum triumve testium professioni fidei ab iisdem elicitae praesentium nominibus inscripti habentur, et si qui posthac Deo largiente conversi fuerint, illi quoque pari ratione inscribentur.

Datur congregatio sub titulo perpetuae Adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta, hospitale autem nullum est, neque ullum religiosi ordinis ab apostolica sede probati domicilium, sed habentur duo eremitae, qui nulli sunt praejudicio, et hucusque benignis mandatis se se accommodando in nullo excessisse sunt observati.

CVL 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices tam in matre, quam filialibus habentur Catholicae, adjuratae, quas parochus pertentabit, utrum noverint in casu necessitatis parvulis recens natis baptismum rite ministrare, et si ignaras repererit, easdem debite instruet. Caemeteria excepta filiali Gyékényes ubique sita sunt extra ipsas possessiones, benedicta et contra pecorum et pecudum incursus munita. Vespilones ex officio tales nullibi sunt, sed defectu horum nullus hactenus in casibus funerum emersit defectus. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 297 2025. 06. 17. 13:55:54

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Iharosiensis die 25ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Iharosiensis ecclesia erecta est extra ipsam possessionem e solidis materialibus ab illustrissimo domino Caspare Inkei, benedicta et dedicata est Beatae Virginis Mariae sub titulo Annunciatae, nondum est perfecta, imo tecta solum stramine. Altare habetur in ea unicum, cujus portatilis lapis bonus et integer est, reliqua autem instructio satis deformis.

Dotem nullam habet, nec proventum alium, quam e marsupiali eleemosyna provenientem, qui annue facit flor. circiter 5. Habet ecclesia haec flor. 700 apud spectabilem [356] dominum Carolum Inkei, quorum 300 legati sunt a patre condam Emerico Kozma praenominati domini praefecto, residui autem 400 flor. obtigerunt ecclesiae e caduca Francisci Borsfai[1] parochi condam Iharosiensis intestati decedentis substantia, quam summam cum idem dominus Carolus Inkei in consummationem aedificii ecclesiae convertere intentionetur, imo et in actu visitationis se conversurum declaraverit, ut de totius summae ex interusurio auctae quantitate constare possit, commissum est districtuali vice-archidiacono, quo servata cum parocho loci mutua cointelligentia cum saepenominato domino spectabili computum et calculum ineat. Cura et administratio proventuum ecclesiae procuratur juxta tenores episcopalis constitutionis, et deinceps etiam observabitur.

Provisa est eadem ecclesia calicibus 2 et totidem patenis ex cupro fusis, horum unus pro ciborio deservit, monstrantiam unam, pyxidem pro sacro viatico et oleo infirmorum ad aegros deferendo 1 ex aere, item 1 e lamina pro hostiis conservandis, crucem 1 pariter ex aere, casulas diversi coloris 3, unam nigram suis appertinentiis instructas, mappas altaris 3, antipendium 1, albas 2, amictus 3, purificatoria 12, corporalia 5, superpelliceum 1, tintinnabula 2, campanam lib. 30, quae cum ecclesia extra possessionem posita sit, in pago in campanili appensa est, ut usus ejus commodior haberi possit.

Venerabile Sacramentum pro publica adoratione aeque, ac infirmorum sacro viatico, aliorumque fidelium communione altera quavis hebdomada renovatur hostiae etiam pro consecratione intra ejusdem temporis spatium recentes parantur.

Fons baptismalis non datur, sed sacrum baptismi sacramentum administratur e consecrata aqua, quae singulo anno renovatur, et in operto instrumento in armarium una cum sacris liquoribus reposita conservatur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est spectabilis dominus Carolus Inkei de Palin, qui jure patronatus gaudet, ac etiam jus praesentationis exercet, officium tamen patroni

[1] Borsfay Ferenc Antal. Pfeiffer, 1987. 306–307.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 298 2025. 06. 17. 13:55:54

hucusque plene non adimplevit. Habet in sua Iharos-Berényiensi residentia capellam respective publicam, in qua ex indultu ordinarii exceptis diebus utpote primo die Nativitatis Domini, Dominica Paschatis et Dominica Pentecostes per religiosum capellanum, alias per totum annum missae sacrificia celebrantur, obligatur idem [357] capellanus singulis Dominicis et festis de praecepto post missam catecheticum vel moralem praevie perlecto Evangelio ad populum dicere, et parvulos in fidei morumque doctrina erudire ad quam obligationem rite adimplendam etiam in actu praesentis visitationis modernus capellanus, et ejus successores in conscientia adstricti esse declarati sunt. Praefata capella haec provisa est 1 calice et monstrantia argenteis et deauratis, casulis tribus suis appertinentiis instructis, albis 3, amictibus 3, cingulis 3, corporalibus 7, purificatoriis 19, pyxide pro sacris liquoribus et sacro viatico ad infirmos deportando, missalibus 2, tintinnabulo 1.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Joannes Szigethi[1] annorum 30, linguas callet Hungaricam bene, Germanicam in tantum, ut poenitentes audire possit, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae, non est investitus, ideoque pro sui canonica institutione in parochiae hujus beneficium instat, quae illi etiam resolvitur. In cura animarum servit annis 5, libros parochia nullos habet, proprii autem sunt parochi sequentes, utpote: Biblia Sacra et Latina Vulgatae editionis, Menochius Sacrae Scripturae interpres, Vita sanctorum, Conciones domini episcopi Martini Biró, Stephani Szabó, Andreae Illyés, Stephani Landovics, Spicilegium p. Clauz in tom. 2[bus], Theologia moralis p. Antoen, Layman, Raiffenstul, Theologia speculativa p. Antoen, Concilium Tridentinum, ultra hos conabitur sibi parochus providere ad minus de Catechismo Romano, qui omni curatori est necessarius. Provisus est etiam protocollo et matricula, in hanc nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes ad amussim inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi justa legitimaque causa impediatur quotidie celebrat, Dominicis et festis de praecepto divina officia in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9[a], a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10[a] inchoat offertque missam Deo pro populo suae curae concredito, diebus autem ferialibus, si stipendium offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. Ad concionem Dominicis et festis diebus inomisse dicit, post concionem desponsos juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, et festos ac venturos jejuniorum dies populo annunciat. Iisdem diebus post prandium lytanias cum populo servat, et catecheses pro juventutis in fidei [358] et morum doctrina institutione facit.

[1] Szigethi János (†1795). Pfeiffer, 1987. 985.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 299 2025. 06. 17. 13:55:54

Sacramenta petentibus omni cum promptitudine administrat, nec quisquam hactenus sacramentis culpa parochi frustratus decessit. Lampas in ecclesia non ardet unquam coram Venerabili Sacramento, quod etiam ad infirmos ob inopiam ecclesiae absque lumine quidem, sed tamen dum tempus et emergentium casuum circumstantiae admittunt, intra matris parochiae ambitum stola, et superpelliceo indutus, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente defert.

De proventu parochi

Percipit a singulo pari cruc. 12 et mediam Pos. metr. frumenti, jugalia habentes unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab assistentia matrimoniali flor. 1, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, a sepultura adultorum cruc. 30, a sepultura parvulorum cruc. 17, liberam stolam, quae facit ordinariae duplum desummit ab iis, qui lecticalem solutionem non praestant.

Agros habet in duobus locis, et quidem infra ecclesiam, ubi etiam horreum parochiale situm est, possidet 3 jugera, quae insimul capiunt 6 Pos. metr., alium agrum habet in plaga versus Csicsó intra sylvas quatuor Pos. metr., quas terras arabiles vel ad integrae colonicalis sessionis quantitatem se completurum, vel in earum locum alibi ad integram sessionem colonicalem alias terras excisurum declaravit dominus spectabilis Carolus Inkei. Pratum habet unum tres currus faeni proferendi capax, situm est infra ecclesiam parochialem.

VPL 2025 e-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Joannes Huszti annorum 32, absolvit syntaxim, est Catholicus, fidei professionem ab eo jussus est parochus quamprimum excipere, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, officio suo in cantu bene fungitur, quoad institutionem autem parvulorum muneri suo non usque quaque respondet, ideo a parocho vigili oculo observandus de caetero obediens est, et morum bonorum. Pulsum perficiendi obligatio illi incumbit, et huic pro voto parochianorum satisfacit.

De ludimagistri proventu

Ludimagister simul qua notarius habet per aversionem a communitate in aere parato flor. 20, de frumento 20 Pos. metr. siliginis partim, partim vero tritici, a pulsu campanarum a quovis rustico fruges habente 1 [359] manipulum frugum frumenti, ab instructione puerorum, qui solvendo pares sunt (pauperes enim gratis pro Deo instruere tenetur) singulo trimestri spatio cruc. 15, a sepultura sine discrimine cruc. 7, a scheda promulgationum cruc. 7. Agros et prata nulla habet, sed invicem prati de parato faeno praestantur illi a communitate currus duo.

Domus parochialis aliqua sui parte e solidis, aliqua autem e ligneis materialibus est aedificata, complectitur cubicula duo, cameras tres et culinam, tectum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 300 2025. 06. 17. 13:55:54

illius praesentem exigit reparationem, quam nisi dominus terrestris pro sua, qua patroni obligatione et parochiani perfecerint, tota domus in ruinam abibit, ea de causa interpellatus est dominus Carolus Inkei et parochiani serio admoniti sunt. Domus scholaris nulla datur, sed residet ludimagister hic et nunc in domo comitatensi, e qua si exeundum illi fuerit, ad quam se recipere debeat, domus nulla est.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Iharosiensem ecclesiam adnexae sunt pro filialibus 1° possessio Iharos-Berény distans a matre media hora praeter capellam in residentionali domini spectabilis Inkei domo existentem, de qua superius actum est, datur una campana appendens lib. circiter 80, quae Catholicis simul et acatholicis communis est.

SECUNDA FILIALIS est possessio Inke distans a matre 5 quadrantibus horae, habetur una campana lib. 30.

TERTIA FILIALIS Liszó distans a matre media secunda hora, ubi datur capella e lignis erecta, in qua solo patrocinii festo missae sacrificium celebratur. Provisa est capella, duabus casulis attritis, alba, amictu, cingulo 1, corporali 1, purificatoriis tribus, calice uno cum patena cupreo, habetur in ea altare unum, quod satis deforme est, lapide portatili caeteroquin bono, sed in sigillo violato provisum, datur etiam ad eam pertinens campana 1 lib. circiter 30.

QUARTA est Pogány-Szent-Peter dissita a matre una hora.

QUINTA est possessio Csicsó distans a matre tribus quadrantibus horae, tam in hac, quam priori filiali unica est campana lib. circiter 30. Ecclesia autem in sola et unica possessione Inke per spectabilem dominum Michaelem Szegedi ante annos 5 e solidis materialibus erecta, quae tum per districtualem vice-archidiaconum benedicta est, extat in illa unum altare nondum tinctum colore, quod et portatili lapide bono, nec ulla sui parte violato provisum, tribus mappis vestitum, aliisque ad altaris ornatum [360] requisitis debite instructum est. Dotem nullam habet, neque proventum ullum, verum omnibus necessariis providetur per praenominatum dominum terrestrem, qui ad rationes ecclesiae, ne eleemosynam quidem in marsupium colligi admittit.

Haec eadem ecclesia habet calicem unum cum sua patenula cupreum, ciborium cupreum 1, utrumque bene inauratum, casulas 4 omnibus requisitis instructas, missalia 2, albas 2, amictus 2, cingulum 1, corporalia 3, purificatoria 6, tintinnabulum 1. Divina in ea quotidie peragit domesticus religiosus capellanus, qui festis et Dominicis diebus finito missae sacrificio ad concionem dicit, et juventutem pro temporis quidem opportunitate, sedulo tamen in fidei morumque doctrina instituit.

VTL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 301 2025. 06. 17. 13:55:54

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter ex officio sibi incumbentem populum erudiendi sacramentis sine defectu providendi, et defunctos sepeliendi obligationem, omnibus filialium incolis aequaliter debitam, tenetur ad filialem Inke pro celebrandis divinis transire, quovis quinto Dominico vel festo die, quorum titulo in singula filiali titulo lecticalis proventus habet a singulo pari cruc. 12 et mediam metr. Pos. frumenti. Titulo vero stolae tantumdem a quavis stolari functione, quantum in matre praestari solet. Praeterea in filiali Csicsó penes caemeterium ubi exstant vetustae ecclesiae rudera possidet pratum unum decem currus faeni proferendi capax, cujus localitas aptissime demonstratur per ecclesiae superius notatae rudera. Pratum hoc in parte falcant Csicsóienses ita, ut non nisi ad ejus culturam concurrere dici possint, de caetero enim parochus suis impensis illud falcari curat.

De scholae rectore

Scholae rector in nulla recensitarum filialium existit, sed in omnibus matris parochiae ludimagister deservit, cui cum nihil in fixo solvant, nec ullum stabilem proventum praestent, in casibus occurrentibus stolam ordinariae sibi competentis duplam desummit.

VEL 2025 Scriptum

De parochianis et horum obligatione

In matre Iharos numerantur animae Catholicae confessionis capaces 200, incapaces 105, Augustanae confessionis 72.

In filiali Iharos-Berény Catholici confessionis capaces 150, incapaces 105, Augustanae confessioni addicti 385. [361]

In filiali Liszó Catholici confessionis capaces 157, incapaces 60, Augustanae confessioni addicti 229.

In filiali Pogány-Szent-Peter Catholici confessionis capaces 53, incapaces 30, Augustanae confessioni addicti 124.

In filiali Csicsó Catholici confessionis capaces sunt 30, incapaces 13, Augustanae confessioni addicti 30.

In filiali Inke Catholici confessionis capaces sunt 126, incapaces 60, Augustanae autem, et una Helveticae confessioni addicti 229, Catholici itaque universim sunt 1149, acatholici 942.

Populus Catholicus omnino devotus est, et in ecclesia diebus Dominicis et festis in divinis frequens in fidei doctrina bene fundatus, rosarium angelicum alta voce orat, et laudes Sanctissimae Trinitatis devote ac libenter concinit. Praecepto confessionis et Paschalis communionis pauci quidam non satisfecerunt, ex his aliqui admoniti admissum defectum suppleverunt, alii vero admonitionem proterve contempserunt, tales si porro quoque inventi fuerint, post

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 302 2025. 06. 17. 13:55:54

paternam admonitionem acrius perstringet parochus, declarabitque illis, quod ecclesiastica sepultura privandi sint, si in eo statu ipsos decedere contigerit. Si nihilominus ejusmodi casus emergeret, hunc parochus pro suis directione ad suam superioritatem deferet, et inde informationem praestolabitur.

Gravioribus criminibus praecipue scandalum et offensionem in populo excitare notis implicitus esse nemo scitur, si aliqui in pejus quid sive malitia, sive fragilitate prolabantur, his corrigendis remedia pro modo culpae adhibentur, juratis loci in malefactorum vindictam a communitate constitutis semper promptam operam ferentibus.

A fide Catholica qui apostatassent intra parochiae hujus ambitum non morantur, qui autem intra spatium unius anni relicta haeresi opera parochi conversi sunt, quinque numerantur, hi in matricula connotati sunt, posthac tamen similium conversorum non nomina tantum, sed et aetatem, locum originis, annum et diem conversionis additis duorum triumve testium, qui eorum professioni fidei adstituri sunt, nominibus in parochiae matricam accurate inscribit.

Datur in eadem parochia congregatio sub titulo perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta, hospitale autem nullum est, prout etiam nullum approbatae religionis domicilium.

VEL 2025 eArchivum

De obstetricibus et vespilonibus [362]

Obstetrices tam in matre, quam in omnibus pene filialibus existunt, earum nonnullae adjuratae sunt et ad sacramentum baptismi in casu necessitatis valide ministrandum bene edoctae, sunt tamen et aliae minus peritae et acatholicae, quas ab obstetricando omni, qua potest meliore ratione arcere conabitur parochus. Caemeteria ubique loco opportuno sita sunt, in quibus Catholici tumulantur pleraque benedicta sunt, et quae etiam non sunt prope diem benedicentur. Vespilones, quibus ex officio mortuorum corpora tumulandi obligatio incumberet, non dantur, sed in casibus funerum amici et proximi defuncti supremum hoc charitatis officium libenter exsequuntur. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 303 2025. 06. 17. 13:55:54

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Miháldiensis die 25ª Maii anno 1779[1] peracta.

De statu ecclesiae

Mater Mihaldiensis ecclesia e solidis materialibus per illustrissimum dominum Casparum Inkei est erecta, et honori Sanctae Crucis dicata, benedicta tantum est. Exstant in ea altaria duo lapidibus portatilibus bonis et integris provisa, tribus mappis aliisque requisitis decenter vestita.

Dotem nullam habet neque proventum alium, quam e marsupiali eleemosyna provenientem, qui annue facit flor. circiter 12, exigui hujus proventus curam hucusque habuit parochus, a modo autem quamprimum oeconomum, quem e loci incolis magis idoneum censuerit, constituet, qui omnes ecclesiae reditus in cistam sub duplici sera, cujus unam clavim ipse parochus habiturus est, curandam colliget, et de perceptis et erogatis quotannis coram dominali homine et senioribus loci parocho rationes reddet.

Calices cum patenulis suis habet 3, quorum unus pro ciborio deservit, monstrantiam unam, cruces 3, pyxides totidem omnia e cupro calices indigent inauratione, albas duas totidem amictus, cingulos 2, corporalia 8, purificatoria 8, casulas 4 suis appertinentiis instructas, missalia 2, tintinnabula 2, vexillum unum lacerum, campanas 2, unam lib. 60, alteram [363] lib. 40. Habetur in ea fons etiam baptismalis, qui decenti in ecclesia loco collocatus una cum sacris liquoribus sub bona clausura custoditur et tempore ab ecclesia praescripto renovatur.

Sanctissimum Sacramentum tam pro publica adoratione, quam sacro infirmorum viatico, et aliorum fidelium communione altera quavis hebdomada de novo consecratur, hostiae quoque intra ejusdem temporis spatium recentes parantur, et constanter in loco apto et sicco asservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est spectabilis dominus Carolus Inkei, qui jure patronatus gaudet, et jus praesentationis exercet, officio patroni se facturum satis pollicetur.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Nicolaus Skotovics,[2] annorum 39, linguas callet Hungaricam et Croaticam, Croatica deservit, subinde etiam Hungarica concionatur, studia

[1] Az 1779-es évszám egyértelműen elírás. A helyes dátum 1778.
[2] Skotovich Miklós (†1817). Pfeiffer, 1987. 918.

VEE 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 304 2025. 06. 17. 13:55:55

theologica absolvit Zagrabiae, est canonice investitus et installatus, curam animarum gerit in annum 14tum.

Libros parochia nullos habet, proprii autem parochi sunt sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Pontas Dictionarium casuum tom. 2, Theologi morales, Antoen, Layman, Raiffenstull, Salmanticenses in tom. 3, Elbell, Vigant, Concionatores, Gasparotti Croaticus in tom. 4, Vitira, Pázmany, Pezinger, Clauz in tom. 2, Csuzi volumina 2, Eberhard, Szabó, Biró episcopus, item sub titulo Pabulum spirituale, Barány, Haimpach Dominicalis et festivalis, Ginder Cornucopiae concionum, Kenb, Schrotter, Ginter sub titulo Currus Israel, Mraz Thesaurus Biblicus, Concilium Tridentinum, Nucleus catecheticus.

Ad haec provisus est tam matricula, quam protocollo in istud benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes, in matricam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad Catholicam fidem conversorum et mortuorum inscribit.

Sacrum missae sacrificium, nisi justa gravique causa impediatur, quotidie celebrat, Dominicis quidem et festis de praecepto, quibus pro parochianis Deo offert missae sacrificium, in aestate a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9a, a festo autem Sancti Michaelis hora 10a divina officia inchoat, feriatis autem diebus, si stipendium offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, [364] cantatum vero erga flor. 1 celebrat. Diebus Dominicis et festis ad concionem dicit, absoluta dictione desponsos, si qui sint, juxta Tridentinae synodi decretum promulgat, et festos venturosque jejuniorum dies populo annunciat, post prandium autem cum populo lytanias celebrat, et juventutem in doctrina fidei et morum praeceptis instituit.

Sacrum viaticum a modo imposterum, dum tempus et emergentium casuum circumstantiae admiserint, intra matris parochiae ambitum superpelliceo et stola indutus puero cum tintinnabuli pulsu praecedente deferet ad infirmos, et siquidem ob inopiam ecclesiae coram Sanctissimo stabiliter lumen in lampade alere nequeat, curabit saltem hoc diligenter, ut diebus Dominicis et festis durantibus divinis officiis lampadem habeat ardentem.

VHL 2025 e-archívum

De proventu parochi

Proventum lecticalem percipit in aere parato a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, currum unum lignorum focalium a jugalia habentibus, titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 24, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet in duas calcaturas divisos pro singula calcatura in fundis extravillanis jugera 8, et quidem statim penes domum parochialem 4 jugera 8 metr. in complexo capacia, item in eadem calcatura in campo vulgo Kanisai-mező dicto jugera 3 sex Pos. metr. capacia in vicinitate colonorum Matthiae Filág et viduae

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 305 2025. 06. 17. 13:55:55

Stephani Filág, in eodem campo unum jugerum duarum Pos. metr. capax, penes agrum Joannis Ralics et Michaelis Gáll. In altera calcatura Alsó-Mező dicta in uno frusto habet jugera 6 insimul 12 metr. Pos. capacia in vicinitate Martini Mandó et Stephani Rácz. In eadem calcatura et campo jugera duo singillative duarum Pos. metr. capacia in vicinitate Matthiae Filág et Pauli Marczinkó, hos agros plenarie cultivant parochiani. Praeter modo recensitos agros in diverticulo nomine Puszta communiter dicto habet terram extirpatitiam 4 Pos. metr. capacem in vicinitate Matthiae Filág et Joannis Horváth cultivatur propriis parochi impensis.

Prata possidet duo, unum in loco Tratina dicto trium [365] falcastrorum, situm est in vicinitate Michaelis Irussa, alterum falcastri unius jacet penes caemeterium in vicinitate Martini Possarecz et Georgii Duics ex horto penes domum parochialem posito percipit unum currum faeni. Prata suis impensis cultivare debet.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Franciscus Horváth annorum 30, absolvit rhetoricam, Catholicus, fidei professionem elicuit, caeremonias et ritus ecclesiae commode scit, doctrinam habet officio suo competentem, munere suo debite fungitur, morum est bonorum. Pulsus omnis generis et in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, quem accurate etiam perficit.

Titulo lecticalis proventus a quolibet pari de frumento habet unum quadrantem Pos. metr. et cruc. 6, a pulsu contra tempestatem a singulis 10 crucibus frugum habet unum manipulum, ab instructione puerorum, qui solvendi capaces sunt (pauperes enim gratis pro Deo instruere obligatur), a singulo per annum flor. 1. Titulo stolae a sepultura percipit cruc. 7.

Ex terris arabilibus habet pro singula calcatura unum jugerum capax duarum Pos. metr., unum in campo Fölsö-mezö nuncupato in vicinitate Joannis Loky et Georgii Duicz, utrumque jugerum cultivant parochiani, quibus si occasione urbarialis agrorum dimensionis aliquid accesserit, et hoc se cultivaturos receperunt.

Domus parochialis e ligneis materialibus est constructa tribus cubiculis, una camera et culina est provisa in statu malo posita est, tectum ejus praesentem exigit reparationem. Domus ludimagistri pariter lignea est uno cubiculo, culina provisa, est in statu commodo posita, utriusque aedificatio, reparatio incumbit domino patrono et parochianis, patronus enim parati aeris expensas et materialia, parochiani autem requisitas manuales et currules operas praestare tenentur.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Miháldiensem ecclesiam nomine filialium spectant possessiones Sand et Szent-Jakab ad distantiam mediae horae. Item Patt et Dencs spatio trium quadrantum a matre dissitae, in nulla eorum datur ecclesia, sed unica tantum campana in singula plus minus 50 librarum.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 306 2025. 06. 17. 13:55:55

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus obligatur populum in recensitis filialibus degentem in doctrina fidei, et morum praeceptis solerter [366] erudire, sacramentis omni cum promptitudine providere, atque tam hoc fine, quam pro sepeliendis eorum mortuis quoties opus est ad eos transire, quorum spiritualium servitiorum titulo excepta unica filiali Szent-Jakab habet a singulo pari unam Pos. metr. frumenti et cruc. 15. In Szent-Jakab autem 15 cruc. a singulo pari et mediam metr. Pos. frumenti, stolam autem in omnibus in matre praestari solitae aequalem.

De scholae rectore

Scholae rector in nulla dictarum filialium existit, sed cum opus est, matris parochiae ludimagister in illis obsequium praestat, quo in casu stolam ordinariam percipit.

De parochianis et eorum obligatione

In matre Miháldi omnes sunt Catholici, ex his confessionis capaces sunt 300, incapaces 200.

In filiali Sand Catholici confessionis capaces 160, incapaces 80, acatholici 80.

In filiali Szent-Jakab Catholici confessionis capaces 150, incapaces 40, acatholici 12.

In filiali Patt et praedio Dencs Catholici confessionis capaces 130, incapaces 70, acatholici 50.

Populus pius et praesertim festis et Dominicis diebus et ecclesia frequens. Rosarium angelicum alta voce orat, et laudes Sanctissimae Trinitatis concinit, in rudimentis fidei pro modulo suae capacitatis bene instructus est. Inventi fuerunt, qui confessionem et Paschalem communionem neglexerunt, qui etsi diversas negligentiae suae obtenderint excusationes, puniti sunt, et praecepto satisfacere debuerunt.

Gravium criminum, quae scandalum causare nota sunt rei, bonis admixti reperiuntur inter populum, quos primum parochus suavi agendi ratione ad scelerum suorum agnitionem et vitae emendationem adducere conabitur, et si suavia non profuerint, dominii terrestralis imploret assistentiam, ejusque authoritate pro modo culpae severius puniri et pertinaciam frangere studebit.

Apostata in toto parochiae hujus ambitu non reperitur ullus, conversi autem ex haeresi ad fidem Catholicam, intra quadriennium zelo, et opera moderni parochi numerantur 13, qui in matricam de nomine et cognomine cum expressione abjuratae haeresis, eorum aetatis, loci originis, diei et anni conversionis inscripti sunt, ac deinceps etiam, si qui deo propitio [367] converterentur ii quoque pari ratione, additis tamen duorum triumve testium talium fidei professioni adstantium nominibus inscribentur.

VPL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 307 2025. 06. 17. 13:55:55

Congregatio sub nomine perpetuae Adorationis Sanctissimi Corporis Christi authoritate ordinarii introducta habetur, alia nulla, sicut nec hospitale ullum, neque ullus probatae religionis ordo hic existit.

De obstetricibus et vespilonibus

Datur obstetrix Catholica adjurata et ad valide ministrandum in casu necessitatis baptismi Sacramentum bene edocta, existunt etiam caemeteria extra ipsas possessiones ubique benedicta sed non ubique bene cincta, sunt etiam in matre certa individua, qui ex officio tales sunt, tumulantque cadavera mortuorum. Atque haec etc. etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 308 2025. 06. 17. 13:55:55

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Vidiensis die 26ª Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Matris Vidiensis ecclesiae sanctuarium et sacristia e solidis materialibus, reliqua autem pars e lignis per nobilitarem communitatem est erecta, benedicta est, et Sancti Emerici Hungariae ducis honori dedicata sunt in ea altaria duo lapidibus portatilibus bonis, nec ulla sui parte violatis provisa, tribus mappis aliisque necessariis debite vestita.

Dotem nullam habet, verum successive aquisivit 1 jugerum terrae, quod situm est in campo Közép-mezeö dicto capax trium Pos. metr., cultivatur per parochianos, ex hoc agro prosperat ecclesia omni anno 5 vel 6 flor., e marsupiali eleemosyna circiter flor. 7, ex interusuriis duos circiter flor., in activis debitis habet et quidem apud nobilem Franciscum Háry flor. 4, apud Franciscum Kiss flor. 6, apud Franciscum Császár flor. 7 cruc. 50, apud Michaelem Pusztai flor. 5, apud murarium Philippum Keöszöghi flor. 11. Proventus hi colliguntur per aedituum ecclesiae in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus habet et conservat, munitam, isque de perceptis et erogatis coram nobilium compossessorum deputatis, ignobilium judice et juratis parocho singulo anno rationes reddit.

Eadem ecclesia habet calices duos cum totidem [368] patenis unum ex argento, alterum ex cupro, monstrantiam 1, ciborium 1 ex cupro, pyxidem 1 ex argento, omnia bene inaurata, casulas 4 suis appertinentiis instructas, albas 3, amictus 4, cingulos 3, purificatoria 10, corporalia 8, mappas 6, superpelliceum 1, missalia 2, librum Evangeliorum 1, rituale 1, vexillum 1, organum 4 mutationum, tintinnabula 2, campanas opera moderni parochi comparatas 2, quarum una duos cent. lib. 2, altera 32 lib. appendit.

Fons baptismalis non datur, sed in communi lustrali aqua sacramentum baptismi administratur, sacri liquores in loco decenti bonaque sub clausura conservantur. Venerabile Sacramentum pro publica Christi fidelium adoratione et eorundem sacra communione renovatur, hostiae quoque intra ejusdem temporis spatium recentes parantur, et in loco sicco constanter asservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Domini terrestres plures in hac parochia censentur, praecipui sunt domina spectabilis Bakóiana, Clara Hollosiana, dominus Franciscus Böröczffy, dominus Stephanus Kovács etc., qui jure patronatus non gaudent, neque illud exercere possunt.

VMT 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 309 2025. 06. 17. 13:55:55

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Joannis Jancso,[1] annorum 46, callet solam Hungaricam linguam, studia theologica absolvit Weszprimii, est investitus et installatus, curam animarum exercet annis 22[bus]. Libris provisus est, qui omnes ejus proprii sunt, sunt vero sequentes: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Concionatores Hungarici: Káldi, Szabó, Biró Márton, Landovicz, Baranyai, Latinos Segneri in tribus tom., Laselve in tom. 3, Currus Israel, Delaminecz, Philippum Dicz, Speculum parochorum, Stainihurtius, Casus conscientiae Lambertini, Buzembaum, Becanus Compendium controversiarum, Concilium Tridentinum, Catechismus Romanus. Ad haec habet tam matriculam, quam protocollum, in istud benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes, in matricam autem nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi justa legitimaque causa impeditus sit, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis, quibus a festo Sancti Georgii, usque festum Sancti Michaelis hora 9[a], a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10[a] divina officia inchoat. Missae sacrificium offert Deo pro parochiali populo diebus autem feriatis, si stipendium offeratur [369] lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. Diebus Dominicis et festis ad concionem dicit, absoluta autem dictione desponsos juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, dein venturos festos et jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium litanias cum populo servat, et juventutem in doctrina fidei et morum praeceptis instituit.

Sacramenta patentibus omni cum promptitudine administrat, nec ullus hactenus illius culpa absque sacramentis decessit. Lampadem coram Sanctissimo diebus festis et Dominicis donec divina officia durant, ardentem habet, ob inopiam autem penus ecclesiae sacrum viaticum absque lumine quidem, nihilominus dum tempus admittit, et casus non urget, intra matris parochiae ambitum superpelliceo et stola indutus puero cum tintinnabuli pulsu praecedente detulit, et porro etiam deferet ad infirmos.

De proventu parochi

Habet a singulo pari demptis servis vigore contractus cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a jugalia habentibus unum plaustrum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 17. Titulo liberae stolae ab iis, qui parocho alias nihil solvunt exigit duplum ordinariae.

[1] Jansó János (†1783). Pfeiffer, 1987. 553.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 310 2025. 06. 17. 13:55:55

Agros habet sequentes: et quidem tam pro autumnali, quam vernali calcatura sunt capacitatis metr. Pos. 7 in vicinitate versus orientem fundorum familiae Kissianae, versus occidentem familiae Bakoianae, versus austrum familiae Véghianae, ad partem autem meridionalem in vicinitate agri ad ecclesiam pertinentis. Pro vernali calcatura pariter sunt 7 metr. Pos. capacitatis, quorum australis pars jacet ad agrum ecclesiae, meridionalis ad fundos familiae Bakóianae, orientalis ad fundos familiae Kissianae, demum occidentalis ad viam regiam versus Tapson ducentem, idem possidet medietatem fundi ad demortuum eremitam antea pertinentis, fundus sive ager iste dimidius capit duas metr. Pos., vicinus huic est ager ecclesiae sive altera medietas fundi olim eremitae, hos omnes agros arant, serunt, metunt et fruges eorum convehunt parochiani. Praeter recensitos agros habet duo jugera, quorum unum situm est penes viam Marczaliensem, versus occidentem in vicinitate Stephani Németh, ad orientem familiae Szaboianae, ad meridiem familiae Bakóianae, ad australem partem in vicinitate familiae Kovácsianae. Alterum [370] jugerum situm est in territorio vel diverticulo Szent Mihály nominato, cujus pars orientalis flectitur ad bona familiae Böröczffianae, occidentalis autem ad bona familiae Kissiánae, meridionalis ad viam Sz-Mihályiensem duo haec jugera suis impensis cultivat parochus.

Pratum habet unum 3 currus faeni procreandi capax situm ex parte australi in vicinitate familiae Böröczfianae, ex parte meridionali penes fundos familiae Nagyianae. Pratum hoc falcant parochiani, faenum colligunt et convehunt.

VFL 2025 e-archivum

De scholae magistro ejusque obligatione

Scholae magister est Joannes Szücs annorum 47 absolutus poeta, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, habet doctrinam competentem suo officio, eaque tam in cantu, quam puerorum institutione bene fungitur, morum est bonorum, et vitae ad omnem sobrietatem compositae. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis ludimagistro incumbit, et hac etiam ex parte obligationi suae satisfacit.

De proventu scholae magistri

Ludimagister habet a quolibet pari cruc. 6 et quadrantem metr. Pos. de frumento, pro pulsu campanarum contra tempestatem a quolibet jugero unum manipulum frugum, pro instructione unius pueri, si solvendo par sit, nam solvendi incapaces gratis pro Deo instruere tenetur, annue flor. 1, a comitiva funeris et simul diurna vel nocturna ad cadaver mortui psalmodia cruc. 21, nomine liberae stolae obvenit illi dupla ordinariae.

E terris arabilibus pro quolibet anno habet jugerum unum, singulum capax 5 Pos. metr. Primum situm est in campo superiori, ejusque pars austrum, et meridiem respiciens jacet ad agros familiae Bakoianae, hisque plene ambitur. Alterum jugerum est in campo inferiori penes locum, qui vulgo Kender-ásztató dicitur,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 311 2025. 06. 17. 13:55:55

inter agros familiae Bakoianae et Kovácsianae, et extenditur versus occidentem usque arundinetum, quod ibi propinquum est. Pratum hoc ipse ludimagister falcat, faenum colligit et convehi suis expensis curat.

Domus tam parochialis, quam scholaris e ligneis materialibus constructa est. Parochialis domus pro parochi habitatione complectitur unum cubiculum et cameram, pro familia cubiculum, et praeterea culinam. Domus ludimagistri unum cubiculum pro scholaribus, [371] alterum pro ipso ludimagistro, et culinam, utriusque aedificatio, conservatio et reparatio parochianis incumbit.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Vidiensem ecclesiam velut filiae spectant 1° possessio Csákány distans a matre spatio mediae horae, in qua datur ecclesia structurae satis elegantis, olim a dominis ejus filialis compossessoribus aedificata, et subinde cura domini Sigismundi Makai renovata.

Dotem nullam habet, neque proventum alium, quam e marsupiali eleemosyna provenientem, qui annue facit plus minus flor. 8 cruc. 30. Sacra supellectili pro uno sacerdote celebrante decenti provisa est. Proventus ecclesiae administratio in conformitate episcopalis constitutionis, prout matris ecclesiae reditus procuratur. Campanae in hac filiali ecclesia actu sunt duae, quarum una cent. et lib. 12, altera lib. 60 appendit, tertia etiam brevi comparabitur, quae erit lib. 50, sed e praenotatis duabus campanis unam dominus Sigismundus Makai, unde nescitur motus e turri ecclesiae deponi et in campanile ante suam domum e lignis erectum transferri curavit, prout etiam domunculam pro nosocomio intra ecclesiae cincturam ab se aedificatam reoccupavit, et colono suo inhabitandam tradidit, quod utriusque oridinis factum ecclesiae juribus praejudiciosum sit, imo neque ipsis ecclesiae patronis integrum sit, sive mobiles res ecclesiae oblatas ab ea seu auferre, transferre, sive immobilem fundum ejus inprivatos usus usurpare, ideo per visitantem episcopum committitur districtuali vice-archidiacono, ut campanam ad ecclesiae turrim reponi faciat, domunculam autem pro nosocomio aedificatam, siquidem mediis pro obtinendo intento fine providere nolit, aut ecclesiae fructificandam relinquat, aut destrui et materialia ejus, quo volet, auferri curet.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus[1] praeter sibi ex officio incumbentem filialis hujus populum in doctrina fidei et praeceptis morum sedulo instituendi, sacramentis providendi, eorum mortuos sepeliendi obligationem tenetur secundo quovis Dominico die pro celebratione divinorum officiorum ad hanc filialem transire, quorum titulo habet a quolibet pari cruc. 15 et unam metr. Pos. frumenti. Titulo stolae a baptismate

[1] A forrásban tévesen, elírás miatt a *Populus* szó áll.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 312 2025. 06. 17. 13:55:55

cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 17. [372]

In eadem filiali habet jugera duo, singulum trium Pos. metr. capax, quod filialis ejusdem incolae arant, serunt et metunt. Pratum nullum habet, sed quovis anno praestat communitas localis in locum prati duos currus faeni.

De ludimagistro, ejusque obligatione et proventu

Ludimagister est Stephanus Rakics, absolvit syntaxim, Catholicus est, et fidei professionem fecit, ritus et caeremonias pro exigentia officii scit. Doctrinam habet competentem suo muneri, cui quoad cantum satisfacit, non vero quoad puerorum institutionem, raro sobrius, quem iccirco nisi se emendaverit, loco et officio privabit parochus. Pulsus in quibusvis circumstantiis ludirectori incumbit, hunc pro contento parochianorum perficit.

Titulo lecticalis proventus habet a singulo pari cruc. 6 et unam tertiam metr. Pos. de frumento, a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna vel diurna cruc. 7, ab instructione puerorum, si solvendi capaces sint, singillative flor. 1 annue.

Agrum certum non habet, sed domini terrestres, modo unus, modo alter assignat illi frustum terrae, in locum autem prati praestat eidem communitas unum currum faeni.

Domus scholaris e lignis constructa, et in statu bono posita, eam aedificandi, conservandi et reparandi obligatio incumbit localibus incolis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Dencz absque ecclesia distat a matre tribus quadrantibus horae, parochi respectu hujus filialis eadem est obligatio, quae relate ad praecedentem exposita habetur, ob quam titulo mercedis habet a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti. Titulo stolae tantum a quavis functione stolari praestationi obnoxia, quantum in matre a simili quavis functione praestatur.

Agros in hac filiali nullos habet parochus, sed pratum unum, duos currus faeni procreandi capax, penes hortos vulgo Káposztás-kertek in vicinitate ibi existentis paludis et cauletorum falcatur a loci incolis, qui et faenum colligunt et convehunt.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Franciscus Kolonicz, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene callet, officio suo tam quoad cantum, quam puerorum institutionem bene suo officio fungitur, vitae sobriae [373] est et morum exemplarium. Pulsus in omni temporum circumstantia illi incumbit, et hac etiam in parte obligationi suae satisfacit.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 313 2025. 06. 17. 13:55:55

Titulo annuae mercedis a quolibet pari habet cruc. 6 et tertiam partem metr. Pos. de frumento, a sepultura cruc. 7, a psalmodia diurna vel nocturna cruc. 7, a pulsu contra tempestatem, quod quis pro suo arbitrio dare vult de frugibus, ab instructione puerorum annue flor. unum.

Domus scholaris est lignea, et in statu bono posita, eam prout aedificandi, ita etiam reparandi obligatio incumbit localibus incolis.

TERTIA FILIALIS est possessio Nemes-Déd distans a matre duobus quadrantibus horae. Datur in ea ecclesia, per locales acatholicos ex poena propter injuriam cruci, in qua redemptionis nostrae opus Salvator consummavit, illatam a Sacratissima Sua Majestate Maria Theresia imposita aedificata est.

Dotem nullam habet, nec ullum hucusque proventum, unica est in ea ara lapide portatili bono et integro instructa, tribus mappis etiam vestita, de caetero autem satis nuda.

Divina per parochum per annum aut octies in ea celebrantur, alias autem domini perillustris Stephani Vrancsics domesticus capellanus, in ea quotidie, dum praenominatus dominus in Vraszló moratur, celebrare consuevit, ab eodem domino habet unum calicem et pro uno celebrante requisitam supellectilem sacram.

QUARTA FILIALIS est Simonyi.

QUINTA Vraszló distant a matre media hora.

SEXTA FILIALIS praedium Gardos uno quadrante horae a matre dissita, in nulla harum est ecclesia vel etiam campana. Parochus in tribus his filialibus Nemes-Déd, Simonyi et Gardos nihil habet praeter stolam, in filiali autem Vraszló praeter ac ultra stolam singulum par solvit cruc. 7 et mediam Pos. metr. frumenti.

Ludimagister in nulla illarum datur, sed cum opus est, obit officium matris scholae rector, qui tali in casu stolam percipit.

VEL 2025 e-archivum

De parochianis et horum obligatione

In matre Vid sunt omnes Catholici, ex his confessionis capaces 612, incapaces 231.

In filiali Csákány Catholici confessionis capaces 250, incapaces 120, Augustanae confessioni addicti 32. [374]

In filiali Dencs Catholici confessionis capaces 150, incapaces 81, Augustanae confessionis 15, Helveticae confessionis 25.

In filiali Nemes-Déd Catholici confessionis capaces 124, incapaces 32, Helveticae confessionis 412, inclusis filialibus Vraszló, Simonyi et Gardós.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 314 2025. 06. 17. 13:55:55

Populus cum a potiori numero fiat denominatio, devotus est, et in frequentanda ecclesia diligens, rosarium angelicum devote ac alta voce cum scholaribus orat, et laudes Sanctissimae Trinitatis concinit, in fidei quoque doctrina commode instructus est.

Praecepto confessionis et Paschalis communionis hucusque satisfecerunt omnes, gravioribus, quae praesertim publicam in populo offensionem proferre solent criminibus impliciti non sunt, si qui subinde delinquunt, mansuetioribus etiam mediis se ad frugem reduci patiuntur.

Apostata a fide Catholica nullus est, qui autem zelo et opera moderni parochi ab haeresi conversi verae Christi ecclesiae aggregati sunt ab anno 1757 N° 39, qui una omnes de nomine et cognomine, cum expressione aetatis, loci originis, relictae haeresis in matricam inscripti sunt, et deinceps etiam si qui conversi fuerint, pari ratione additis duorum vel trium testium fidei professioni praesentium nominibus inscribentur.

Congregatio sub perpetuae Sanctissimi Sacramenti Adorationis nomine, authoritate ordinarii habetur erecta in hac parochia, alia nulla est, sicut nec hospitale ullum, nec ullus probatae religionis ordo.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices dantur Catholicae 3, quae omnes adjuratae et ad ministrandum baptismum in casu necessitatis debite instructae, caemeteria tam in matre, quam in filialibus existunt extra ipsas possessiones ubique benedicta, et contra pecorum pecudumque incursiones munita, quibus vero ex officio mortuos tumulandi obligatio incumberet, non dantur, propterea tamen in casu funerum defectus nullus est. Atque haec etc. etc. [375]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 315 2025. 06. 17. 13:55:55

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Segusdiensis die 26ª Maii anno 1778 instituta atque peracta.

De statu ecclesiae

Mater Segusdiensis ecclesia est conventualis patrum ordinis Sancti Francisci observantium provinciae Sancti Ladislai, utpote quae actu subit vices ecclesiae parochialis. Est e solidis materialibus e piis fidelium eleemosynis aedificata nondum est consecrata, sed tantum benedicta et honori Sancti Ladislai Hungarorum regis dedicata, sunt in ea altaria 5 lapidibus portatilibus bonis et inviolatis provisa, tribus mappis aliisque ad sacrum altaris ornatum necessariis vestita.

Dotem nullam habet, neque ullum sibi peculiarem proventum, sed a conventu e collectis eleemosynis omnibus providetur, prout etiam in praesenti provisa est, utpote calicibus sex, monstrantia una, ciborio uno, thuribulis et naviculis 4, pacificali 1, pyxidibus de argento pro sacris liquoribus 3, itidem de lamina 3, casulis diversi coloris 21 suis requisitis appertinentiis instructis, casulis nigris tribus, missalibus de sanctis 5, de requiem 3, mappis 13, manutergiis 13, corporalibus 23, purificatoriis 79, albis 21, amictibus 23, pluvialibus 3, dalmaticis 4, vexillis 4, organo, quod positivum dicitur, tintinnabulis 4, campanis 2, quarum una est circiter medii cent., altera 29 libr., unam ex his oppidani suorum antenatorum sumptibus, quin eam patribus Franciscanis addixerint, comparatam, adeoque suam esse praetendunt.

Fons baptismalis etiam habetur in hac ecclesia, qui loco decente collocatus, una cum sacris liquoribus sub bona clausura custoditur, et tempore per ecclesiam praescripto renovatur. Sanctissimum Altaris Sacramentum secunda quavis hebdomada recenter consecratur, tam pro publica adoratione, quam sacra fidelium communione, hostiae quoque pro consecratione intra ejusdem temporis spatium recentes parantur, atque in loco sicco et apto conservantur.

Praeter supra relatam ecclesiam datur intra Alsó et Fölsö-Segusd capella publica e solidis materialibus erecta, et honori Beatae Mariae Virginis Dolorosae dedicata, quae ex indultu excellentissimi domini Adami Acsádi condam episcopi Weszprimiensis anno 1744 benedicta est, et requisitis ad [376] celebrandam in ea missam provisa, ad hanc capellam tempore aestivo in festis Beatae Mariae Virginis et feria secunda pentecostes ducuntur processiones, et cum populus valde numerosus concurrat, dicuntur ad concionem sacri sermones Hungarico et Croatico idiomate. Dotem haec capella nullam habet, neque proventum alium, quam e sacra eleemosyna provenientem, qui annue plus minus flor. 10 efficit, ex his collectos habet flor. 125, qui apud Julianam Illyés viduam molitricem erga legale interusurium elocati sunt. De proventibus his siquidem capella ab illustr. comitum Szeczenyi familia curae et administrationi patrum concredita sit, pater guardianus domino districtuali vice-archidiacono singulis annis rationes reddit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 316 2025. 06. 17. 13:55:55

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Szecsenyi, qui et jus patronatus habet, et jus praesentationis sibi reservat. Patroni officium hactenus implere non potuit, ab antenatis tamen magnae memoriae progenitoribus praetitulati domini comitis fundum pro ecclesia et conventu habet sacer ordo.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochia haec administratur a sacerdotibus ordinis Sancti Francisci, parochi vices sustinet superior conventus, qui actu est pater Honoratus Chinorányi, qui in exercitio curae parochialis sibi subordinatos habet cooperatores, quorum alius Hungarica, alius Croatica, alius denique Germanica animabus deservit, et pro hic existentis populi idiomatum diversitate concionatur. Libros hi proprios non habent, sed utuntur libris ad conventum spectantibus, sunt autem sequentes: Anacleti Raiffenstul Jus canonicum et ejusdem Theologia moralis, Apollinaris Holczman ordinum minorum Theologia moralis, Angeli Engelmäer opus morale de serie Restitutionis in genere et specie, Antonii Ginter sub titulo Currus Israel. Item Mater amoris et doloris, Augusti Pauletti Conciones in Dominicas et festa, Acta sanctorum Regni Hungariae, excerpta ex operibus Bollandi et concionatorum Amodei Bajacensis Capucini Eloquentia Christiana, Brunonis Neiser Discursus moralis in omnes Dominicas per annum, Bernardini Mercatoris Nucleus catecheticus, Biblia Sacra Vulgatae editionis Latino et Hungarico idiomate, Concilium Tridentinum cum notis Catechismus Romanus, Constantini Roncaglia Universa theologia moralis, Christophori Selhamer Tuba tragica seu Conciones Dominicales per annum, [377] Evangelia Hungarico et Croatico idiomate, Francisci Pariszpápai Dictionarium Latino-Hungaricum, Francisci Labata Apparatus concionatorum seu loci communes ad conciones, Georgii Káldi Conciones Hungaricae pars una, Gyrard Conciones per Dominicas et praecipua festa, Henrici Engelmäer Caeleste Panteon in festa et gesta Sanctorum totius anni, Jeremiae Drexelli opera omnia in 2 tom. divisa, Joannis Dedinger Conciones Dominicales, Joannis Koppenstain Sermones in Dominicas et festa, Josephi Ignatii Clauz Spicilegium concionatorum et catecheticum, Jacobi Tirini Commentarium in Sacram Scripturam, Jacobi Bezombez Theologia moralis Christiana, Josephi Mariae Thomásy Psalterium cum canticis, Jacobi de Voragine Sermones aurei in omnes Dominicas, Joannis Nepomuceni Tropper Tractatus de impedimentis dirimentibus matrimonium, Lucii Ferraris Prompta bibliotheca canonico-juridico moralis, Ludovici Engel Collegium universi juris canonici, Ludovici Harran Historica relatio de apostolicis missionibus, Matthiae Fabri opus Concionum Tripartitum, ejusdem Auctuarium cum concionibus funebralibus et nuptialibus, Martini Biró episcopi Weszprimiensis Spicae et micae Hungarice, ejusdem serices visitationis canonicae cum homiliis et concionibus eadem occasione habitis, Massaei Klessinger Suplementum theologiae moralis, Marci Kloz Jus canonicum universum theologico-practicum, Mathaei Haimpack Catechismus Christiano-Catholicus, ejusdem manuductio pro instruendis rudibus, item Rhetorica

OSZK 2025 digitalizált

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 317 2025. 06. 17. 13:55:55

Christiana, Martini Beccani Manuale controversiarum, Nicolai Hanapo Exempla Biblica in materias morales, Pauli Gabrielis Antoene Theologia moralis, Petri Pazmani Conciones Hungaricae, Petri Marchant Expositio litteralis in regulam Sancti p. Francisci, Placidi Hernog Cosmographia Austriaco-Franciscana, Pii Salisburgensis Capucini Conciones, Divi Petri Chrisologi Sermones aurei de Dominicis et festis solemnioribus, Raphaelis Delaminecz Paradisus concionatorum theoligiae mysticae, Roberti Bellarmini opusculum Christianae doctrinae explicatio copiosa. Sebastiani Peczinger Additamentum quadripartitum super omnes Dominicas, Stephani Szabó Conciones Hungaricae pro Dominicis quadragesimae, Stephani Illyés fasciculus miscellaneus concionum extraordinariarum, et ejusdem Catechismus Hungaricus, libri Confessionum Sancti Augustini, Thomae Hofflicz Centuria funebris in scenam vitae humanae, Thomae Stapleton Promptuarium morale super Evangelia Dominicalia. Ad haec [378] parochiale protocollum aeque ac matriculam habent, in protocollum benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes, in matriculam autem nomina baptisatorum, in matrimonium conjunctorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum diligenter inscribunt.

Sacrum parochiale, quod a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoatur, diebus Dominicis et festis mane concionantur, post prandium catechisant pro diversitate linguarum populi, et juventutem aliis etiam temporibus in fidei doctrina et morum praeceptis sedulo instruunt, his diebus tam vesperas, quam lytanias servant. Post concionem desponsos, si qui sint juxta synodi Tridentinae decretum promulgant et venturos festos ac jejuniorum dies populo annunciant. In lampade coram Sanctissimo in tabernaculum reposito, pendente, lumen constanter alunt, idem Sanctissimum Sacramentum ad infirmos intra matris parochiae ambitum, dum tempus et casuum emergentium circumstantiae admittunt cum lumine, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente superpelliceo et stola induti deferunt.

Proventum lecticalem in aere parato habent a quolibet pari cruc. 7, a viduis cruc. 3, ab jugalia pecora habentibus secundum numerum jugalium sextam partem Pos. metr. a quovis jugali pecore, item ab hospite jugalibus proviso unum plaustrum lignorum focalium, qui autem jugalibus destituti sunt, per paria praestant duas sextas metr. Pos. de frumento. Titulo stolae a baptismate percipiunt cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 3, ab assistentia matrimoniali flor. 1, si sponsa alio abducatur flor. 2, a sepultura majori cruc. 30, a minori cruc. 15, nomine liberae stolae exigunt duplum ordinariae.

Agros habuerunt duos bonos et fructuosos verum hos dominium ademit, et in loco stagnoso alia duo jugera, quibus ob aquam haerentem aegre quatuor metretae seminis possunt immitti, assignavit. Duo haec jugera excoluntur per parochianos, qui in locum prati praestant singulo anno 3 currus de faeno.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est jam ab annis 30 Joannes Györe [379] annorum 56, absolvit rhetoricam, est Catholicus, fidei professionem deposuit, ritus et caeremonias

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 318 2025. 06. 17. 13:55:55

ecclesiae bene scit et observat, habet doctrinam competentem suo officio, cui etiam tam in cantu, quam quantum in se est, quoad puerorum instructionem satisfacit, vitae ac morum est proborum et exemplarium. Pulsus omnis campanatori incumbit, qui cum fundum domum et focum non habeat, parum est solicitus, ut votis ac desiderio parochianorum respondeat. Caeterum a pulsu funebri percipit cruc. 3, ab aliis pulsibus a singulo pari octavam partem metr. Pos. de frumento.

Titulo lecticalis proventus habet a singulo pari 3 polturas, et octavam partem unius metr. Pos. de frumento. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, ab instructione puerorum singillative, qui solvere possunt, ab illis tantum singulo trimestri spatio cruc. 15, a communitate 16 currus lignorum focalium.

Agrum ficum et stabilem non habet, sed dominium quolibet anno ex debito assignat mediae secundae Pos. metr. capacem terram, quam parochiani plenarie excolunt et cultivant. Pratum nullum habet, sed a communitate singulo anno percipit de faeno duos currus. Domus parochialis non datur distincta a conventu, in quo etiam administratores religiosi degunt, scholaris autem e ligneis materialibus constructa est, complectitur duo cubicula, culinam et cameram, est in statu satis desolato, eam aedificandi et conservandi obligatio incumbit parochianis.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Segusdiensem ecclesiam pertinent filiales 1ª possessio Belleg distans a matre duabus horis. SECUNDA est possessio Konyi distans a matre media secunda hora. TERTIA est possessio Szob distans a matre 5 quadrantum spatio. QUARTA filialis est possessio Alsó Segusd distans a matre media hora. 5tum est praedium Kozma distans a matre tribus quadrantibus horae. 6tum est praedium Bogad. 7mum praedium Martony utrumque distans a matre media hora. 8vum est praedium Baráti, quod distat a matre media secunda hora.

In filiali Szób actu aedificatur ecclesia sumptibus venerabilis capituli Strigoniensis e solidis materialibus, quae adhuc nec dote, nec sacra supellectili est provisa. In filiali Kozma datur etiam capella per dominum Josephum [380] Boronkai ante annos 10 aedificata nullam dotem, neque proventum ullum habens, sed omnibus necessariis providetur a praenominato domino, provisa est uno calice cupreo, et ad hanc pertinente patenula, missali 1 et integro sacro indumento pro uno celebrante requisito, tintinnabulo uno, ad hanc pertinet etiam campanula 1 lib. 10. In reliquis filialibus omnino nihil est, sed solum in filiali Alsó-Segusd unica campanula, quae lib. 20 appendit.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Patres administratores praeter ordinariam sibi vi officii incumbentem populum in fidei morumque doctrina instruendi, sacramenta administrandi, mortuos sepeliendi obligationem nullam relate ad has filiales peculiarem habent. Titulo vero obsequiorum spiritualium, quae illis praestant, et quidem in filiali Alsó-Segusd Catholici tam lecticales, quam stolares obventiones easdem solvunt, quae in matre

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 319 2025. 06. 17. 13:55:55

Fölsö-Segusd administratoribus annue penduntur, acatholici autem praeter parem stolam loco lecticalium per aversionem solvunt in parato aere flor. 4 et sex Pos. metr. frumenti, ac insuper in locum prati cum Catholicis in concreto duos currus de faeno. In reliquis porro filialibus praeter stolam nihil habent, hujus vero titulo a baptismate simul, et puerperae introductione cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 2, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 15.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Ludimagister localis solum in filiali Szob datur, is est Franciscus Bari annorum 38, absolvit logicam, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, doctrinam habet competentem suo officio, cui, quantum ad cantum debite satisfacit, satisfaceret etiam quoad puerorum institutionem, modo haberet, quos instruat, morum proborum est, et vitae exemplaris, pulsus omnis generis illi incumbit, et obligationem suam hac etiam in parte debite implet.

Proventum lecticalem percipit a singulo pari in parato cruc. 3, et in frumento unum quadrantem Pos. metr. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia diurna vel nocturna cruc. 7, ab instructione puerorum singulo trimestri spatio cruc. 15, ab uno puero si solvendi capax sit, sin minus eum [381] gratis pro Deo instruit. Terrae arabilis habet jugerum unum duarum Pos. metr. capax, quod incolae locales exigunt, et plenariae cultivant.

In reliquis filialibus cum ludimagistri non dentur, matris parochiae ludimagister, cum opus est, deservit, et tali in casu stolam percipit.

Domus scholaris in Szób est lignea in statu commodo posita eam aedificandi et conservandi obligatio incumbit localibus incolis.

2025 e-archivum

De parochianis et horum obligatione

In matre Segusd numerantur animae Catholicae confessionis capaces 752, incapaces 278.

In filiali Alsó-Segusd Catholici confessionis capaces 60, incapaces 29, Augustanae confessionis 15, Helveticae confessionis 279.

In filiali Billeg Catholici confessionis capaces 24, incapaces 16, Helveticae confessionis 270.

In filiali Szób Catholici confessionis capaces 91, incapaces 22, Augustanae confessionis 30, Helveticae confessionis 300.

In filiali Konyi Catholici confessionis capaces 8, incapaces 5, Helveticae confessionis 119.

In praedio Martony Catholici confessionis capaces 22, incapaces 8.

In praedio Kozma Catholici omnes, ex his confessionis capaces 57, incapaces 20.

In Bagad[1] omnes Catholici, ex his capaces confessionis 22, incapaces 9.

In praedio Barati Catholici confessionis capaces 12, incapaces 4. Summa Catholicorum 1439, summa acatholicorum 1014.

[1] Azaz Bogát.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 320 2025. 06. 17. 13:55:55

Populus diebus quidem festis et Dominicis ad ecclesiam satis frequenti numero comparet, optandum tamen, ut majore in res divinas sit ardore, post multas enim cohortationes et stimulos, quibus ad frequentandam ecclesiam pro catechesi et lytaniis excitari possent, additos fructus expectatione minor observatur, illi nihilominus, qui in ecclesiam conveniunt, rosarium angelicum cum scholaribus pueris orant alta voce, et laudes Sanctissimae Trinitatis devote concinunt, in rudimentis fidei plerique bene instructi sunt, si quis horum ignarus est, is ignorantiae suae culpam non potest conjicere in administratores, qui suum hac in parte officium tante implent industria, ut nullam omnino praetermittant occasionem, tempus nullum, quod catechisandis rudibus [382] liberaliter assignatum est.

Praecepto confessionis et Paschalis communionis omnes satisfecerunt excepto Georgio Czukó incola Fölsö-Segusdiensi, qui etsi opportune importune monitus reprehensusque sit, tamen jam a triennio confiteri renuit, hujus pertinaciae frangendae omnem dabunt operam patres, et si porro etiam nihil cum eo profecerint, declarent eum ecclesiastica inter fideles sepultura certo certius privandum fore, si hoc in statu illum mori contingat, quo casu tamen hoc emergeret, ad consistorium episcopale pro sui directione recurrant et instructionem expectent. Excessus a discolis quibusdam, qui semper bonis intermixti sunt, perpetrantur nonnunquam, graviorum tamen scelerum rei adhuc animadversi non sunt, excessuosos illos condigna excessibus poena mulctant oppidiani judices et jurati, et castigatos emendare adlaborant.

A fide Catholica apostatae non sunt, his autem recentioribus temporibus ad fidem orthodoxam ex haeresi conversi sunt 9, qui in matriculam de nomine et cognomine cum expressione aetatis, loci originis, abjuratae haeresis, testium item eorum fidei professioni praesentium nominibus inscripti sunt, et porro etiam qui divina gratia illuminati Catholicam fidem susceperint pari ratione inscribentur.

Congregatio sub titulo perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis in hac parochia existit, authoritate ordinarii introducta, et cordigerorum, utraque sub cura patrum administratorum, ut praevie dictum est ordinis Sancti Francisci, qui hic suum habent regulare domicilium, praeter quod nullius probati religiosi ordinis in loco hoc aliud habetur, sicut nec hospitale ullum est.

VEL 2025 e-archív.hu

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices habentur Catholicae duae, quae adjuratae sunt, et ad baptismum in casu necessitatis valide ministrandum accurate instructae. Ad inhumanda mortuorum corpora datur ubique locus opportunus extra ipsas possessiones positus, pro Catholicis ubique benedictus. In matre sunt etiam vespilones duo, his ex officio incumbit scrobes effodiendi et mortuos tumulandi obligatio. Atque haec etc. etc. [383]

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 321 2025. 06. 17. 13:55:55

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Tapsonyiensis die 27ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Tapsonyiensis ecclesia per venerabile capitulum Strigoniense e solidis materialibus est aedificata, et honoribus Sancti Josephi Christi nutritii dedicata, sunt in ea altaria 3, quae una cum ecclesia tantum benedicta sunt, singulum altare instructum est lapide portatili bono, neque ulla sui parte violato, et tribus mappis aliisque ad sacrum altarium ornatum necessariis vestitum.

Pro dote assignatam habet vineam unam in promontorio Tapsoniensi sitam in vicinitate vineae Szabóianae, transitque in fine ejusdem publica currulis via, ex hujus vineae procreatione percipit annue flor. 40, ex marsupiali eleemosyna circiter flor. 10, ex interusurio 24 flor. apud dominam Bakóianam elocatorum flor. 1 cruc. 26, in parato aere habet flor. 267 cruc. 25. Proventus hi administrantur per dominalem officialem, ab eo per dominum pro tempore capitularem praefectum singulis annis rationes exiguntur, quae forma sive administrationis, sive ratiocinii, cum nec benignis regiis dispositionibus, nec diaecesanae episcopali constitutioni conformis sit, in debitum utriusque obsequium universalis de cista, in quam proventus ecclesiae colliguntur sub duplici clavi constituenda emanata dispositio accurate observetur, ita, ut ad sensum ejusdem dispositionis unam cistae clavim parochus, alteram dominalis officialis conservet, ac quoties redditae ab officiali rationes revidentur, parochus quoque ad actum censurae adhibeatur.

Ecclesia haec provisa est calicibus tribus argenteis et totidem e simili materia patenulis, ciborio 1, monstrantia 1, pyxide pro sacro viatico ad infirmos deportando argentea, pacificali 1 stanneo, altera item pyxide ordinaria pro sacris liquoribus conservandis, missalibus tribus, sex casulis suis stolis et manipulis instructis, uno pluviali, duabus dalmaticis, albis tribus, totidem amictibus, cingulis superpelliceis 2, quae omnia prout et corporalia, purificatoria, quoad fieri potest, munde et nitide conservantur, sed quantumcunque mundentur mundeque curentur, vix ne vix quidem cum decore, qui domum Dei decet, possunt adhiberi, cum omnia praecipue autem casulae, pluviale et dalmaticae ingratam spirent [384] antiquitatem. Habet praeterea ecclesia tintinnabula praeter illud, quod ad sacristiae portam muro adfixum est, 3, vexilla 6, organum 5 mutationum, campanas 2, quarum una 50, altera 20 lib. appendit.

Fons baptismalis non datur, sed aqua baptismalis in ordinario instrumento, una tamen cum sacris liquoribus sub provida cura conservatur, et tempore ab ecclesia praescripto renovatur, quod etsi ita sit, cum tamen ecclesia haec eos ac tales patronos nacta sit, quorum animus in piam liberalitatem propensus est, interpellabit parochus illos et sumptus pro baptisterio exorabit, aut vero cum

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 322 2025. 06. 17. 13:55:55

ecclesia fundum habeat, unde requisiti sumptus peti possunt, cointeligenter cum domino praefecto ex ipsius ecclesiae penu providebit, ut et dignitati Sacramenti consulatur et fidelibus illud intuituris signum ponatur, ubi se in peccato ad mortalem vitam genitos in immortalem regeneraturos esse recordentur.

Sanctissimum Altaris Sacramentum non minus pro publica adoratione, quam sacro infirmorum viatico, aliorumque fidelium communione hactenus semel intra mensem, posthac autem altera quavis hebdomada renovabitur, hostiae etiam pro consecratione intra ejusdem temporis spatium recentes parabuntur.

De dominis terrestribus et patronis

Jus et possessorium terrestrale habet venerabile capitulum metropolitanae Strigoniensis ecclesiae, quod et jure patronatus gaudet et jus praesentationis exercet, et officium patroni implere studet.

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Emericus Koczy[1] annorum 44, callet linguam Hungaricam bene, Germanicam mediocriter, servit sola Hungarica, studia philosophica et theologica absolvit, illa quidem in Budensi academia, haec vero in universitate Tyrnaviensi, est canonice investitus et installatus, curam animarum annis 20 exercet. E libris, quibus provisus est, duo sunt ad parochiam pertinentes, nempe Pazmani et Czuzi Conciones, reliqui sunt ipsius proprii: Biblia Sacra Latina et Hungarica, Concordantiae Bibliorum, Sylva allegoriarum Sanctae Scripturae, Concilium Tridentinum, Corpus juris canonici, Nicolis Praxis canonica, Antoen, Bezombes, Constitutiones Benedicti 14ti, Pontas, Gavantus Episcopus institutus, Ribadeneria, [385] Pazmani Hodoegus, item ejusdem Conciones, Segneri, Laselve, Clauz opera, Czete, Szabó, Vincentii Ferery opera, Tuba catechetica, Barna Catechesis. Thomas Kempensis Philothea, Stainhurstius, Palma spiritualis, Scupuli, Avuncinus. Conetur insuper parochus sibi providere de Catechismo Romano, qui singulo curatori perutilis et necessarius est. Ad haec habet matriculam, uti et protocollum, in hoc benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes, in matricam autem nomina baptisatorum in matrimonium conjunctorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium, quod Dominicis et festis de praecepto a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9a, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10a inchoat, offert Deo pro suis parochianis, diebus autem ferialibus ad particulares intentiones celebrat, et si stipendium, sive manualis eleemosyna offeratur, lectum quidem sacrum erga cruc. 24, cantatum

[1] Kocsy (Kocsi, Kotsy) Imre (†1784). Pfeiffer, 1987. 609.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 323 2025. 06. 17. 13:55:55

erga flor. unum. Dominicis et festis diebus mane dicit ad concionem, absoluta concione desponsos, si qui sint, juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, et festos venturosque jejuniorum dies populo annunciat, post prandium autem quod et tempore quadragesimae feriatis diebus fit, juventutem in fidei doctrina, et morum praeceptis instituit, ac lytanias cum populo servat.

Sacramenta petentibus sine cunctatione administrat, nec ullus absque sacramentis culpa illius decessisse nominari potest. Sanctissimum Sacramentum a modo in posterum, cum tempus et emergentium casuum circumstantiae admiserint, intra matris parochiae ambitum stola et superpelliceo indutus, puero cum tintinnabuli pulsu praecedente [deferet], et si fieri potest cum lumine, [quod] ob sumptuum pro oleo comparando requisitorum defectum non possit, de eo inomisse providebit, ut saltem Dominicis et festis diebus sub divinis officiis, quod etiam in pauperioribus et patronatu destitutis ecclesiis observatur, lampadem coram Sanctissimo in tabernaculum reposito ardentem habeat.

De proventu parochi

Juxta conventionem adhuc anno 1729° cum parochianis initam habet a singulo pari jugalibus pecoribus proviso cruc. 7 et unam Pos. metr. frumenti, item a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium. Titulo ordinariae stolae a baptismate [386] percipit cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet N° 10 jugera 8, quorum singulum duas plus minus Pos. metr. capit, complectentes. Primus jugeri unius in diverticulo Horro dicto in vicinitate ad orientem Francisci Nagy, ad occidentem vero Michaelis Gyurka. Secundus jugeri unius in diverticulo Parrag-Szölő in vicinitate ad septemtrionem Michaelis Polyák, ad meridiem Josephi Fabos. Tertius jugeri unius in diverticulo Kötes nominato in vicinitate ad 7^{trionem} Georgii Nagy, versus meridiem autem prati dominalis. Quartus jugeri medii itidem in Kötés in vicinitate ad 7^{trionem} Stephani Bene, ad meridiem Stephani Gyurka. Quintus jugeri medii in diverticulo Vecsi-ut dicto ad 7^{trionem} penes agrum viduae Stephani Szantó, versus meridiem penes agrum Antonii Farkas. Sextus ibidem jugeri unius versus occasum in vicinitate Michaelis Paczai, ad orientem viduae Stephani Szántó. Septimus jugeri medii in diverticulo Szakácsi-ut appellato versus meridiem penes agrum Josephi Fabos, versus 7^{trionem} autem penes Francisci Bordas agrum. 8^{vus} ibidem jugeri medii ad meridiem in vicinitate Georgii Gyurka, ad 7^{trionem} Gregorii Fölsö. Nonus ibidem unius ad 7^{trionem} in vicinitate Joannis Kovács, ad meridiem Gregorii Gyurka. 10^{mus} in diverticulo Varga-Toó nuncupato jugeri medii versus 7^{trionem} in vicinitate Francisci Imre, meridiem autem Stephani Imre. Praeter hunc 10^{mum} omnes reliqui agri cultivantur per parochianos, qui et eorum fruges demetunt et convehunt.

Prata possidet duo, unum fundo parochialis domus adhaerens in contiguitate horti parochialis, unum currum faeni proferendi capax, falcatur propriis parochi

e-archívum 2025

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 324 2025. 06. 17. 13:55:55

sumptibus. Alterum in diverticulo Szent-András appellato situm est in vicinitate ad meridiem Josephi Fábos ad 7trionem vero Moysis Gerenczer profert 3 currus faeni, falcatur per parochianos, qui et faenum colligunt et convehunt.

Habet etiam vineam unam, urnas vini circiter 7 procreantem, inter vicinos Andream Szücz et Thomam Varga incolas Szakácsienses, quam ipse parochus cultivat.

De scholae magistro ejusque obligatione [387]

Scholae rector est Emericus Posgai annorum 34, syntaxim absolvit, professionem fidei, quamvis saepe monitus non deposuit, ritus et caeremonias tolerabiliter scit, officio suo in cantu commode, ac in juventutis institutione negligenter fungitur, mores quod attinet ebriosus non est, nec extra domum suam contentiosus, verum cum uxore sua pene perpetuo rixatur, vitium in eo est inolita fumigandi consuetudo, per quam et tenellis, dum eorum lectiones excipit, molestias non leves creat. In his nisi semet emendaverit in munere ludimagistri non tolleretur. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis ludimagistro incumbit, et quoad hoc obligationi suae satisfacit.

VEL 2025 e-archivum

De ludimagistri proventu

Percipit a singulo pari cruc. 6 et unum quadrantem metr. Pos. de frumento, a singulo hospite unum currum lignorum focalium, a pulsu contra tempestatem e quolibet jugero unum manipulum frugum, et a quolibet hospite vineam possidente duas medias musti, ab unius pueri annua instructione, nisi pauperet et solvendi incapax, tales enim gratis instruere tenetur, flor. 1. Titulo stolae a sepulturae comitiva cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 18, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Agros habet duos, primum est jugeri medii capax unius circiter metr. Pos., situs est in diverticulo Parrag-Szölö dicto versus meridiem penes agrum viduae Stephani Szántó, ad 7trionem vero penes Ladislai Horváth agrum. Alterum pariter jugeri medii ejusdem capacitatis in diverticulo Hoszu-földek nominato in vicinitate ad meridiem Josephi Bordás, 7trionem versus in vicinitate Benedicti Fabos, uterque per parochianos cultivatur.

Habuit ludimagister tertium quoque jugeri medii agrum in diverticulo Vágat vocato versus orientem penes Franciscum Imre, ad occasum penes Stephanum Kis-Fábos per parochianos cultivari solitum, sed ante aliquot annos per provisorem via facti illi ademptum est, cujus recipiendi causa interpellabitur venerabile capitulum.

Pratum possidet in diverticulo Bodon appellato faenum 4 curribus proferendi capax, quod per ipsum ludimagistrum excolitur et falcatur.

Domus parochialis, aeque ac scholaris e ligneis materialibus est constructa, illa provisa est tribus [388] cubiculis, culina et camerula una, haec vero duobus cubiculis et culina, utraque in statu commodo posita est, cum nihilominus parochus capellanum servare debeat, angustias ob defectum mansionis capellano

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 325 2025. 06. 17. 13:55:55

necessariae patitur. Domus et unius et alterius aedificatio, conservatio et reparatio incumbit tam dominio, quam parochianis. Dominium necessaria materialia et parati aeris impensas praestare, parochiani autem currules et manuales operas conferre tenentur.

De filialibus ecclesiis

Matri Tapsonyiensi ecclesiae adnexae sunt filiales, inter quas PRIMA est possessio Szenyér distans a matre media hora, in qua habetur ecclesia, sed quando et a quo erecta non constat, erecta est honori Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli e solidis materialibus, est in ea altare unum, quod lapide portatili bono provisum, tribus mappis, aliisque requisitis vestitum est.

Dotem nullam habet, neque proventum alium, quam qui e marsupiali eleemosyna provenit, facitque annue circiter flor. 7, qui proventus exiguus licet sit, ut tamen et in hujus administratione debitus ordo servetur, parochus quamprimum providebit de cistula, eamque curabit duplici sera, quarum unius clavim ipse, alteram aedituus ecclesiae conservabit, in hanc unde unde provenientes reditus colligentur, atque tum de praeceptis, cum de omnibus erga assignationem parochi factis erogationibus idem aedituus coram dominali officiali, et senioribus loci, quotannis rationes reddet parocho.

Ecclesia haec provisa est uno calice, cujus cuppa argentea est, et patenula ad hunc pertinente, missalibus 2, casulis 7 omnibus appertinentiis instructis, albis, amictibus, cingulis 2, tintinnabulo 1, corporalibus 5, purificatoriis 6, campanis 2, quarum una 80, altera 25 lib. appendit.

VÁL 20 éves e-archívum

De parocho ejusque obligatione et proventu

Parochus praeter ordinariam sibi vi officii parochialis incumbentem populum in fidei doctrina et morum praeceptis imbuendi, sacramentis providendi, eorum defunctos sepeliendi strictam obligationem, tenetur in hyeme, etiam subinde, in aestate autem secundo Dominico [389] vel festo pro celebrandis divinis transire, et hinc titulo spiritualium servitiorum vigore ejusdem contractus, juxta cujus tenores Tapsonyienses pendunt annuas parochi obventiones, tam lecticales a pari, quam stolares a quavis functione stolae dependentes obnoxia, easdem ac eodem modo, quo Tapsonyienses, hujus etiam loci incolae solvunt.

Agros in hac filiali tria integra, et medium jugerum complectentes possidet parochus, quodvis integrum jugerum capit duas circiter Pos. metr. Primus ager unius jugeri situs est infra vetustae arcis rudera in vicinitate ad septemtrionem Georgii Csozó, versus meridiem autem Joannis Domján. Secundus unius jugeri jacet versus ecclesiam ad orientem penes agrum ad ludimagistrum spectantis, ad occidentem autem penes agrum Joannis Dora. Tertius ibidem pariter unius jugeri ad orientem in vicinitate Matthiae Kablár, ad occidentem Michaelis Buzáky, omnes cultivantur per parochianos.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 326 2025. 06. 17. 13:55:55

Pratum habet unum in campo versus Tapson situato faenum 4 curribus proferendi capax in vicinitate ad orientem Joannis Domján, versus occidentem et meridiem adjacet promontorii finibus falcatur per filialis incolas.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est Franciscus Szalai annorum 45, Catholicus, fidei professionem elicuit, ritus et caeremonias ecclesiae commode callet, officio suo doctrinam habet competentem, morum caeteroquin est tolerabilium, nisi quod sit ebriosus, unde jam ob tremulam nec bene scribere, cantare autem ad risum potius, quam pietatem excitandam potest, in puerorum institutione nulla industriae suae specimina dare potest, cum parentes nullo modo disponibiles sint, ut proles suas ad scholas mittant instituendas. Pulsum omnem perficiendi obligatio ludirectori incumbit, qui parochianis satisfacit.

Habet ludimagister a quolibet pari 3 polturas et unum quadrantem metr. Pos. de frumento, a quolibet hospite unum plaustrum lignorum focalium. Titulo pulsus campanarum jam unum, jam duos manipulos frugum a singulo hospite habet, ex vineis mustum ipsi praestatur ad lubitum. Titulo obventionis stolaris percipit a comitiva funeris cruc. 7, a pulsatione cruc. 3, [390] a nocturna psalmodia cruc. 14, pro schaedula promulgationis cruc. 7, ab extraneis cruc. 14, item ab instructione unius pueri solvendi capacis (incapaces enim gratis pro Deo instruere tenetur) competit illi pro anno flor. 1.

Agros habet duos: unum duarum Pos. metr. capacem ante ecclesiam situm in vicinitate ad orientem Joannis Turbéki, ad occidentem vero agri parochialis, alterum in diverticulo Hoszú-földek dicto pariter duarum Pos. metr. capacem, in vicinitate ad 7^{trionem} Georgii Kablár, ad meridiem vero Domián Joannis, cultivantur loci incolas.

Pratum habet unum, unum currum faeni proferendi capax, in diverticulo Hosszu-Rétek vocato, situm est in vicinitate ad orientem Pauli Kiss, ad occidentem vero Georgii Erdely.

Domus scholaris est e ligneis materialibus erecta, complectitur cubiculum unum et culinam, in statu commodo posita est, eam aedificandi obligatio incumbit loci incolis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Szakácsi, distans a matre spatio mediae horae, datur in ea ecclesia, quae Sancti Stephani regis Hungariae honori est dedicata. Extat in ea altare unum, ac in eo lapis portatilis, nulla sui parte violatus, altare hoc vestitum est tribus mappis ac reliquis requisitis provisum.

Dotem nullam habet neque proventum praeter marsupialem ullum, de cujus cura et administratione in conformitate episcopalis constitutionis modum quoad immediate praecedentis filialis proventus sibi praescriptum cum dominis hujus filialis possessionis compossessoribus inibit parochus.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 327 2025. 06. 17. 13:55:55

Sacra supellectili provisa est utpote: calice 1 una cum patenula sua cupreo, monstrantia una, casulis suis appertinentiis provisis 4, albis, amictus, cingulis 2, superpelliceis 2, missali 1, tintinnabulo 1, campanis 2, quarum una cent. 1, altera lib. 25 appendit.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochi obligationes ordinariae relate ad hujus filialis populum eaedem sunt, quae respectu praecedentis, ultra has autem praetendunt a parocho, ut tertio quovis festo aut occurrente Dominico pro celebrandis divinis horsum transeat, quod parochus facere recusat, cum et illi debitos parocho proventus praestare recusent. Debentur autem vigore contractus anno 1736 initi a singulo pari titulo lecticalis proventus cruc. 7, a [391] jugalia habentibus una integra, ab iis vero, qui jugalibus destituti sunt media metr. Pos. de frumento, et stola per omnia aequalis in matre praestari solitae, quae cum vi contractus parocho obligata sint, sub horum omnium effective praestandorum et agros parochiales in filialis hujus terreno existentes juxta usum ex contractu promanantem plene cultivandi conditione imponitur parocho, ut quemadmodum antea, ita posthac quoque tertio Dominico vel occurrente festo pro celebrandis divinis aut ipsemet transeat, aut capellanum suum transmittat.

Agros habet N° 4, singulus est unius jugeri et capacitatis duarum circiter Pos. metr. 1^{mus} est penes caemeterium in vicinitate versus orientem Michaelis Kismarothi, versus occidentem Ladislai Szita. Secundus situatur supra Zsitvam ad meridiem penes Franciscum Fekete, ad septemtrionem penes Joannem Hajdu. Tertius jacet in via Tapsonyiensi in vicinitate ad meridiem fabri pagensis, ad 7^{trionem} Joannis Marothi. Quartus situs est in eadem Tapsonyiensi via ad meridiem penes agrum Josephi Nagy, versus 7^{trionem} in vicinitate Francisci Tubosi, atque hos agros Szakácsienses arare, serere, metere eorumque fruges ad Tapson convehere tenentur.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est Josephus Zombori annorum 41, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode scit, rhetoricam se absolvisse dicit, nec tamen Hungarico charactere, minus Latino scribere novit, proinde nec ad instruendos parvulos idoneus est, quantum ad cantum is tam crudus est, ut saepe risum in templo excitet, et pietatem populi interturbet, mores caeteroquin tolerabiles praeseferret, nisi quod se quibusdam superstitiosis artibus deditum esse clamitet, quas si parochus malitiosas esse ex quopiam fundamento compererit, amplius eundem non detinebit. Pulsum in omnibus temporum circumstantiis faciendi obligatio ludimagistro incumbit.

Titulo lecticalis solutionis habet ludimagister a quolibet pari hospitum cruc. 6 et unam tertialitatem metr. Pos. de frumento, lignorum focalium currus 9. A pulsu campanarum e quolibet jugero manipulum 1. Ex vineis a singulo hospite vineam habente mustum pro lubitu, a scheda promulgationis cruc. 7, ab

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 328 2025. 06. 17. 13:55:56

extraneis duplum stolae ordinariae, a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 15. Pro instructione pueri singuli solvendi capacis, pauperes enim absque mercede docet, ludimagistro competit annue flor. 1. [392]

Agrum habet unicum semialterius metr. Pos. capacem, situatur in diverticulo Cserhát nuncupato in vicinitate ad 7^{trionem} Matthiae Gosztolai, ad meridiem vero vinipolae dominalis. Pratum habet unum medium currum faeni proferendi capax, quod adjacet ad finem agri parochialis prope caemeterium.

TERTIA FILIALIS est possessio Gadány distans a matre media secunda hora. Datur in ea ecclesia, quam anno 1766 loci incolae commode repararunt, habetur in hac 1 altare lapide portatili bono instructum, tribus mappis, et quae ad necessarium ornatum requiruntur, iis vestitum.

Dotem nullam habet, proventum autem unice e marsupiali eleemosyna, cujus intuitu idem, quod de praecedentium filialium ecclesiarum proventibus dispositum est, ordinatur. Hujus ecclesiae supellex est calix 1 cupreus cum patenula, item alter calix pro ciborio deserviens, casulae 3 cum suis appertinentiis, alba, amictus, cingulus 1, missalia 2, tintinnabula 2, campanae 3, quarum una cent. 3 et lib. 15, altera lib. 47, tertia lib. 25 appendit.

VEL 2025 erdélyvár

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter communes parochialis officii obligationes, tenetur ad hanc filialem ecclesiam quarto quovis occurrente festo vel Dominico die pro celebrandis divinis transire, quod per requisitos patres Mesztegnyienses Franciscanos rite exsequitur. Pro hoc aliisque suis servitiis habet a singulo pari easdem lecticales obventiones, eosdem praeterea stolares proventus, quae et qui in matre Tapson et filiali Szenyer praestantur.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est Paulus Horváth annorum 46, Catholicus, fidei professionem elicuit, absolutus poeta, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, officio suo doctrinam competentem habet, morum est bonorum. Pulsandi obligatio in omnibus temporum circumstantiis ludimagistrum manet.

Titulo lecticalis solutionis habet a quolibet hominum pari cruc. 6, et quartam partem metr. Pos. de frumento, a pulsu campanarum ex agris a singulo [393] hospite 4 jugalibus proviso manipulos frugum duos, ab hospite vero duo jugalia habente unum manipulum. Ex vineis a singulo vineam habente duas pintas musti, lignorum focalium aquirit a communitate currus 12, a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 17, a pulsu funebri habet nihil, ab instructione puerorum, qui solvendi capaces sunt, desummit annue flor. 1, pauperes vero gratis instruet a Deo mercedem expectaturus.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 329 2025. 06. 17. 13:55:56

Agros habet duos, unum trium metr. Pos. capacem in diverticulo Alsó-mező dicto versus Mesztegnye in vicinitate ad orientem Michaelis Kovács, ad occidentem Adami Koleszár, alterum aeque trium metr. Pos. capacem in Fölső-mező, cujus vicini sunt ad 7^{trionem} Georgius Fabián, ad meridiem vero Martinus Busáky. Habet insuper agellum mediae Pos. metr. capacem pro inseminanda cannabi, cum adjecto cauleto.

Pratum nullum habet, sed domatim datur ipsi faenum ad currus 3.

QUARTA FILIALIS est possessio Böhönye distans a matre media secunda hora, in qua datur elegans ecclesia, a domino condam Christophoro Festetics de Tolna e solidis materialibus erecta, sine dote et proventu assignato, egregia tamen cura ab ejus successore domino Ludovico Festetics providetur omnibus necessariis. Calices cum cuppis argenteis habet 3 et patenulas totidem, monstrantiam cupream bene inauratam, ciborium cupreum inauratum, pyxidem e cupro pro sacro viatico ad infirmos deportando, casulas satis decoras cum suis appertinentiis 7, albas, amictus, cingulos 3, velum 1, superpelliceum 1, missalia 3, arae omnes portatilibus lapidibus bonis instructae, tribus mappis vestitae, decenterque ornatae sunt, tintinnabula adsunt 2, campanae 2, quarum una cent. 1, altera lib. 70 appendit.

In hac ecclesia divina celebrantur omni Dominico et festo die per patrem Franciscanum e conventu Segusdiensi a dominio salarisatum, qui iisdem diebus sacrum catecheticum, vel moralem sermonem dicit ad populum, per patrem hunc in pluribus officii sui actibus suppletur parochus, qui pro suis servitiis nihil habet, sed unice stolarem proventum percipit, stola autem eadem, [394] quae in matre in usu est, hic quoque praestatur, solum stola pro assistentia matrimoniali per flor. 2 solvitur.

VEL 2021 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Georgius Szerecz annorum 23, absolvit rhetoricam, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae commode novit, doctrinam habet pro munere suo sufficientem, quoad cantum et puerorum institutionem debite satisfacit, mores habet tolerabiles. Pulsus omnis illi incumbit.

Proventum lecticalem habet in parato a quolibet Catholicorum hominum pari cruc. 7 et quartam partem unius metr. Pos. de frumento, titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 14, a pulsu contra tempestates ex agris percipit a singulo colono locali manipulum unum, ab extraneo duos manipulos frugum. Ex vineis a singulo vinicola duas pintas musti, lignorum focalium quantum necesse est aquirit, a schedula promulgationis cruc. 7, ab extraneis cruc. 14, ab instructione puerorum singulo trimestri spatio a quovis cruc. 15, si solvendi capax sit, sin minus, gratis a Deo mercedem fatigii habiturus instruit.

Agrum fixum non habet, sed possessio vigore conventionis quotannis inseminat ipsi duas metr. Pos. Pratum habet commune cum ludimagistro Calvinistico in diverticulo Aradi-Ér appellato in vicinitate ad 7^{trionem} prati communitatis, ad meridiem vero Joannis Zoka, ex quo percipit faeni currus octavalitatem.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 330 2025. 06. 17. 13:55:56

QUINTA FILIALIS est possessio Vése distans a matre media secunda hora, in qua non datur ecclesia, nec parocho praeter ordinariam obligationem in praecedentium filialium descriptione expositam ulla alia incumbit, hujus titulo in hac filiali, nihil aliud habet parochus, quam stolam, quae ordinaria est.

In hac possessione filiali non datur ludimagister Catholicus.

SEXTA FILIALIS est possessio Kisfalud, quae ad unius horae distantiam a Tapsonyiensi parochia dissita, hucusque nulli adnexa fuit parochiae, a modo autem imposterum matri Tapsonyiensi unita, et locales Catholici et Augustanae confessioni addicti parocho ejusdem ecclesiae subjectionem exhibebunt, quos et parochus velut oves sibi [395] creditas suscipiat, et salutem eorum omni cura et vigilantia procurabit, qui titulo stolaris proventus tantundem habebit a singula functione, quantum in Tapson.

De parochianis et horum obligatione

In matre Tapson numerantur animae Catholicae confessionis capaces 343, incapaces 208, Helveticae confessioni addicti 37.

In filiali Szenyér Catholici confessionis capaces 85, incapaces 60, Helveticae confessionis 3.

In filiali Szakácsi Catholici confessionis capaces 394, incapaces 292, Helveticae confessioni addicti 96.

In filiali Gadány omnes sunt Catholici ex his confessionis capaces 91, incapaces 87.

In filiali Böhönye animae Catholicae confessionis capaces 150, incapaces 78, Helveticae confessionis 369.

In filiali Vése Catholici confessionis capaces 75, incapaces 63, Augustanae confessionis 294, Helveticae confessioni addicti 60.

In Kis-falud Catholici confessionis capaces *[lacuna]* incapaces *[lacuna]*, Helveticae confessionis 220, Augustanae confessionis *[lacuna]*.

Populus frigidus est et exiguum habet devotionis amorem, unde ad res divinas in ecclesiam, ne Dominicis et festis diebus quidem comparent omnes, qui possent. Qui conveniunt in ecclesiam, illi in rosarium angelicum alta voce orant, et laudes Sanctissimae Trinitatis concinunt. Populus iste ad blasphemias, maledictiones, juramenta et execrationes pronus, aliis etiam vitiis non infrequentibus addictus est, vix annum inire potest parochus, quo tam in matre, quam filialibus non numerarentur plus minus 15, qui confessionis et Paschalis communionis praeceptum non expleverunt. Iste populi tepor Dei et ecclesiae praeceptorum neglectus, in perpetranda peccata facilitas vitia inolitae malae consuetudinis, quae dificilius corrigitur, videntur quidem esse, sed tamen in ea eradicandi spes deficere non potest, modo parochus eo, quo debet ardore animarum sibi creditarum salutis zelo accendatur, et opportuna curandis populi vitiis adhibeat remedia, apud quos verba exhortationis, preces et salutaria monita non proficiunt ad

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 331 2025. 06. 17. 13:55:56

emendationem, eos arguat, increpet, quos redargutiones et reprehensiones non corrigunt, iis [396] adhibeat severitatem ita, ut pro qualitate culpae sit plagae modus, pro quibus infligendis dominalem interpellet authoritatem, quam sibi praesto futuram eo minus dubitari potest, quod domini terrestres ecclesiastici sint, et ex status et ordinis sui ratione ad extirpanda subditorum vitia semper propensi et parati. Hoc modo si rigaverit et plantaverit, dabit Deus boni operis incrementum.

Apostatae a vera fide non reperiuntur, sed nec ullus moderni parochi opera adhuc conversus, si deinceps Deo largiente fidei Catholicae aggregatus fuerit, talis in matricam de nomine et cognomine cum expressione aetatis, loci originis, abjuratae haeresis additis etiam duorum triumve testium professioni praesentium nominibus inscribentur.

Congregatio sub nomine perpetuae Sanctissimi Sacramenti Adorationis authoritate ordinarii introducta habetur, alia nulla est, sicut nec hospitale ullum, aut aliquod probati religiosi ordinis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

In matre duae, Catholica una, altera Augustanae confessioni addicta, quae comitatensis est, habentur, utraque adjurata et ad baptismum in casu necessitatis valide ministrandum debite instructa. In filialibus Gadány et Szenyér non sunt. Pro inhumatione defunctorum tam in matre, quam filialibus datur locus opportunus extra ipsas possessiones positus, benedictus, et contra pecudum incursiones debite munitus. Certa autem individua, quibus ex officio incumberet mortuos tumulandi obligatio, non sunt, sed horum defectus in casibus funerum nullum causat defectum, cum sibi invicem pro tali actu operam prompte commodent parochiani. Atque haec etc. etc.

e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 332 2025. 06. 17. 13:55:56

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Sámsonyiensis die 27ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Sámsonyensis ecclesia e solidis materialibus aedificata est sumptibus dominii terrestralis, et piis parochianorum oblationibus, benedicta, et honori Transfigurationis Domini Nostri Jesu Christi dedicata sunt, [397] in ea altaria sex, sed magis ad ornatum quam usum posita, unde duo ex his cassabuntur, duo instructa sunt portatilibus bonis et tribus mappis aliisque necessariis vestita.

Dotem nullam habet assignatam, sed alio titulo aquisitum habet unum jugerum in diverticulo Csertö dicto capax trium Pos. metr., situm est in vicinitate ab oriente Joannis Nadrai, ab occidente Joannis Szép, cultivatur per parochianos. Ex fructu hujus agri prosperat annue circiter flor. 3 cum alternis tantum annis seminetur. E marsupiali eleemosyna percipit circiter flor. 4. Proventus hi a modo imposterum colligentur in cistam munitam duplici sera, quarum unius clavim parochus conservabit, alteram aedituus et hic de perceptis et erogatis singulis annis parocho coram dominali homine et senioribus loci rationes reddet. Calices habet 3 cum totidem patenis, quorum unus nova indiget inauratione, omnes cuprei sunt, unus ex his calicibus ecclesiae Nemes-Dediensi commodato datus est. Ciborium 1 cum operculo et palliolo sericeo fymbriis ornato, monstrantiam unam cum velo oblongo, pyxides tres ex argento, quarum una conservandis sacris liquoribus deservit, altera est pro sacro viatico et oleo infirmorum ad aegrotos deferendo, thuribulum cum navicula 1, lampas aerea 1, candelabrum aereum pendens in medio ecclesiae, missalia 4, duo de sanctis, duo de requiem, mappas 23, casulas 5, stolas 4, manipulos 4, albas 5, amictus 7, cingulos 3, purificatoria 14, corporalia 6, rocheta 2, superpellicea 2, quadratos 3, pulvinos 4, urceolos 6, candelabra 10 lignea, vexilla 8, vas pro conservanda aqua lustrali ligneum 1, lapideum 1, unum item minus ex cupro, statuae ligneae Beatae Mariae Virginis Sanctissimae Trinitatis et Sancti Francisci, vestimenta ministrantium puerorum 4, cista pro conservanda sacra supellectili 1, organum 1, tintinnabula 4. Campanae 3, quarum una duos cent. et lib. 69, altera unum cent. et lib. 25, tertia in medio pagi campanili appensa lib. 22 appendunt.

Fons baptismalis nondum habetur, sed sacramentum baptismi in ordinaria lustrali aqua administratur, sacri autem liquores in pyxide sub bona clausura conservantur. [398]

Venerabile Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam fidelium sacra communione altera quavis hebdomada renovatur, hostiae quoque intra ejusdem temporis spatium recentes pro consecratione parantur.

VERA 2023 e-Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 333 2025. 06. 17. 13:55:56

De dominis terrestribus et patronis

Titulo praepositurae Veteris Budae, cujus bona et reditus pro educatione junioris cleri applicata sunt, jus dominii terrestralis fovet seminarium generale cleri Regni Hungariae, quod jure patronatus quidem gaudet, sed jus praesentationis non exercet, nec officium patroni hactenus implet.

De parocho ejusque obligatione

Administrator est Michael Tibolt[1] annorum 36, callet linguam Hungaricam bene, Germanicam mediocriter, theologica studia absolvit Gracii, quae clericus biennio Weszprimii repetiit, non est investitus, consequenter nec installatus, curam animarum exercet in 6^{tum} annum. Libros nonnullos habet parochia, potiores tamen sunt proprii administratoris. Proprii sunt: Biblia Sacra Latina et Hungarica Vulgatae editionis, Catechismus Romanus, Corpus juris canonici, 4 Tractatus theologici p. Gaczaniga, totidem p. Gervasio, Theologia moralis Antoen, p. Flavii Ricci, Manuale theologiae moralis p. Dan, Concinna ejusdem Dissertatio de recidivis non absolvendis, ejusdem Epistolae de probabilismo et Dissertatio de attritione formidolosa, Controversiae Pázmáni, ejusdem Conciones, ejusdem Liber precatorius, Nicolai Hanapi Exempla Biblica, Casus conscientiae Lambertini, Concilium Nicaenum, Concilium Tridentinum, Sancti Leonis papae opera, Sancti Georgii Magni Homiliae, ejusdem Regulae pastorales. Instructio Pastorum Sancti Caroli Boromaei, Homiliae Sancti Chrisologi, Sancti Hyeronimi Epistolae familiares, Sancti Augustini opuscula de Gratia, Libero arbitrio et Sanctorum praedestinatione, ejusdem libri Confessionum, Meditationum et Soliloquiorum, Sancti Salviani opera omnia, Commonitorium Vincentii Lyrinensis, Flores doctorum, Zachariae Lacelve Annus Apostolicus, Segneri Homo Christianus in tribus partibus, ejusdem Conciones Quadragesimales, Claus Spicilegium, Theologia polemica p. Herman, Ludovicus Muratorius de Naevis Christianae religionis, Epitome chronologicum scriptorum ecclesiasticorum, Jacobi Bossner de Variationibus haereticorum, ejusdem Doctrina Christiana, Melchioris [399] Lani opera de Locis theologicis, Trismegistus Christianus Drexelii, Praxis catechetica p. Haimpack, Francisci Nagy Catechismus, Dissertatio Francisci a Puteo de studiis ecclesiasticis, Francisci de Dominicis de Fontibus theologiae moralis, liber sub titulo Brevis notitia de probabilismo, Historia Apostolica Sandini, Prolegomena theologiae p. Keöszeöghi, Judex librorum prohibitorum, Cornu copiae Kirsii, cardinalis Bona Principia vitae Christianae, ejusdem Tractatus ascetici de missae sacrificio, Thomas a Kempis de Imitatione Christi, Universa philosophia p. Reviczky, Tyrocinium juris Hungarici, Justiniani Institutionum libri 4, Enchiridion juris utriusque, Enchiridion Martini Biró, Annaei Senecae tom. 1, Aristotelis Methaphysicon lib. 14, Philippicae Sacrae, Cornelius Nepos, Cornelius Tacitus, Julius Caesar de Bello Gallico. Q. Curtius de Gestis Alexandri Magni, Ovidii libri 6 Fastorum, libri 5 Tristium, 4 de Ponto, ejusdem Methamorphoseon lib. 15,

[1] Tibold (Tiebold) Mihály (†1796). Pfeiffer, 1987. 1024.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 334 2025. 06. 17. 13:55:56

Q. Horatii opera omnia. Parochiae autem libri sunt sequentes: Biblia Latina et Hungarica Vulgatae editionis, Catechismus Romanus, Concionum Pázmani exemplaria 2, quorum unum commodatum est capellano illustrissimae dominae Pongráczianae ex ordine Sancti Francisci patri Danieli. Conciones episcopi Martini Biró, ejusdem Spicae et micae, ejusdem Angyali Társaságnak Szovetsége, Currus Israel, Theologia moralis p. Lajman, Glossae magnae in Genesim tom 1., Sermones Panegyrico-morales, Ascanii Andreae Kollenicz, Stephani Landovics Novus succursus, Tuba Evangelica Sigismundi Csuzi, Manuale confessarii p. Herczig, Ludovici Dancz Institutiones doctrinae Christianae tom. 2, Soliloquia Christiana Adalberti Tilkowczky, Medulla theologiae pastoralis practicae p. Henrici Heinlein, Catechismus Stephani Illyés, liber sub titulo Ratio status animae immortalis, Nucleus catecheticus, Jacobus Marchantius, Opusculum bipartitum veteris testamenti Jacobi Boossuet, Diarium Sanctorum, Manuale parochorum, Meditationes Avancini, Bicznan, Segneri Instructio confessarii, Exercitia spiritualia clericorum saecularium, Rosignioli, Institutiones Justiniani, Institutionum Christianarum tres partes, Circulus aureus caeremoniarum, Compendium Biblicum. Ad haec provisus est matricula et protocollo, in hoc benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et consistoriales ordinationes, in matricam autem nomina baptisatorum, in matrimonium conjunctorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inscribit. [400]

Sacrum missae sacrificium nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat et offert Deo pro parochianis, diebus autem aliis si stipendium offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. Diebus Dominicis et festis mane ad concionem dicit, et finita dictione desponsos, si qui sint promulgat et festos ac venturos jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium lytanias servat et juventutem in fidei doctrina morumque praeceptis instituit.

Sacramenta petentibus semper prompte, omni amota mora administrat, nec ullus adhuc absque morientium sacramentis decessit. Venerabile Sacramentum sine lumine quidem ob ecclesiae inopiam, sed intra matris parochiae ambitum, dum tempus admittit et emergentium casuum circumstantiae patiuntur, stola et superpelliceo indutus puero cum tintinnabuli pulsu praecedente defert ad infirmos, lampas autem coram Sanctissimo saltem diebus Dominicis et festis ardet.

De proventu parochi

Habet a singulo pari conjugum cruc. 17 et unam Pos. metr. frumenti, unum currum lignorum focalium ab iis, qui jugalibus provisi sunt. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura adultorum cruc. 30, a parvulorum cruc. 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet duos: pro singulo campo 1, quorum singulus capit circiter 4 Pos. metr., unus situs est in superiori campo versus septemtrionem penes Franciscum Vida, versus meridiem penes Joannes Gaál, ab oriente in vicinitate familiae

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 335 2025. 06. 17. 13:55:56

Tomborianae, ab occidente in vicinitate Pauli Farkas, in inferiori campo ager parochialis ex parte 7trionali jacet in vicinitate agri familiae Lantosianae, ad orientem in vicinitate Pauli Szücz, ad occidentem Josephi Kurucz, utrumque hunc agrum excolunt Sámsonyienses. Prata habet 3, unum in limitibus Fejer-Egy-háziensibus situm duos exiguos currus faeni proferendi capax, alterum e regione antiquae parochialis domus, duos currus faeni proferens. Tertium penes crucem ad limites Savolyienses erectam in loco paludoso situm, quod data [401] saltem opportunitate falcatur, duos circiter currus profert. E pratis unicum tantum, quod est e regione parochialis antiquae domus falcant parochiani, reliqua suis impensis curat falcari.

Vineas nullas habet, sed exstant flor. 60 apud Georgium Berta colonum elocati, qui sunt pro vinea ad usum parochi emenda a defuncto Sámsonyiensi parocho legati absque ullo onere.

De ludimagistro, ejus obligatione et proventu

Ludimagister Adamus Szabó annorum 39, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae scit, habet doctrinam competentem suo officio, in quo accuratus etiam est, et institutioni puerorum sedulo intentus, morum est bonorum, obediens et vitae exemplaris. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, et hac etiam in parte obligationi suae pro voto parochianorum satisfacit.

Ludimagister habet a singulo pari conjugum cruc. 7 et unum quadrantem metr. Pos. de frumento, 20 currus lignorum focalium et unum currum faeni per aversionem. Titulo pulsus campanarum contra tempestatem a singulo vineam possidente duas medias musti, a pulsu vero matutino et vespertino ad horam 9am flor. 2 et unam libram candelarum sebacearum, ab unius pueri annua instructione, si solvendi capax sit, pauperes enim gratis instituit, percipit flor. 1 cruc. 30, pro scriptione schedae promulgationum cruc. 7, a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia diurna vel nocturna cruc. 10, a valedictorio funebri cantu cruc. 15, a pulsu organi sub requiem vel votivo sacro cruc. 15.

Agros habet duos, singulum duarum metr. Pos. capacem in campo superiori a parte 7trionali penes agrum familiae Szaboianae, a meridionali penes agrum Michaelis Tambor, in inferiori campo versus orientem adjacet cespiti, versus occidentem autem advicinatur agro Josephi Farkas. Pratum habet unum, unum currum faeni proferendi capax, quod situm est e regione domus Francisci Nadrai, agros parochiani cultivant, pratum etiam falcant, et faenum colligunt ac convehunt.

Domus parochialis e solidis materialibus est constructa et sufficientibus commoditatibus provisa, positaque in statu bono. Domus scholaris est e ligneis [402] materialibus aedificata, complectitur duo cubicula, culinam et cameram. Domus parochialis aedificatio, conservatio et reparatio et dominio et parochianis Sámsónyiensibus cum concursu Fejér-Egy-Háziensium et Zsitvansium filialistarum. Dominium enim materialia et parati aeris impensas subministrare, parochianis vero

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 336 2025. 06. 17. 13:55:56

operas tam currules, quam manuales praestare tenentur. Domus porro ludimagistri tam aedificatio, quam reparatio solis parochianis incumbit.

De filialibus ecclesiis

Ad matrem Sámsonyiensem ecclesiam adnexae sunt pro filialibus PRIMA possessio Fejér-Egy-Ház distans a matre media hora, dantur in ea campanae duae, quarum una lib. 70, altera 30 appendit.

SECUNDA FILIALIS est possessio Zsitva, dissita a matre spatio trium quadrantum horae, habetur in ea campanula lib. 10. TERTIA filialis est possessio Savol, quae via pedestri distat a matre media hora, curruli una hora, cum campana lib. 26. QUARTA est praedium Szöcsen distans una hora, in quo est campana lib. 26. QUINTA praedium Horváth-Kut cum duabus campanulis, una lib. 18, altera lib. 12. SEXTA filialis est praedium Maroth. Duae istae filiales ultimae distant a matre spatio mediae horae.

Ecclesiae aut potius capellae habentur in duobus praediis Szöcsén et Horváth-Kut, in Szöcsén erecta est e solidis materialibus anno 1767 per illustrissimam dominam viduam Pongraczianam absque dote, proventum etiam nullum alium habet, quam qui provenit ex educillo per trimestre spatium et marsupiali eleemosyna die patrocinii ejusdem capellae colligi solitae. Proventus hos colligit officialis dominalis et de iisdem etiam rationes reddit.

Capella haec provisa est calice uno et patenula cupreis bene inauratis, casula una suis appertinentiis instructa, missali 1, amictibus 2, alba, cingulo, corporali, purificatorio 1, ligneis candelabris 6, tintinnabulo 1, ara in ea est unica lapide portatili bono et integro provisa, tribus etiam mappis vestita. Divina in hac capella semel per annum in festo ejusdem patroni die celebrat parochus.

Capella Horvath-Kutiensis ante annos 40 per quendam privatum hominem e solidis materialibus est curata, benedicta et honori Sanctae Annae dedicata [403] est, habetur in ea altare 1, quod portatili lapide bono ac integro provisum, tribus mappis vestitum est. Pro dote habet assignatum hortum contiguum cum adjacente plaga terrae satis ampla, olim per eremitas locum hunc, qua eremum incolentes possessa, e fundo hoc fructum hic et nunc exiguum habet, vel plane nullum, sed occasione patrocinii a nundinantibus e locali pecunia et marsupiali eleemosyna quovis anno percipit circiter 14 flor., in debitis activis habet flor. 100, super quibus parochus consignavit perillustri domino Desö Josepho litteras chartabiancales, qua dictae capellae syndico eo fine, ut idem debitum exigat, et sin minus bona modalitate recipere possit, authore judice extorqueat.

Eadem capella habet calicem 1, una cum sua patena argenteum, casulas cum suis appertinentiis duas, missale 1, albam, amictum, cingulum 1, corporalia 2, purificatorium 1, mappas 4, mantilia 7, candelabra lignea 6, tintinnabula 2, imaginem Sanctae Annae sub vitro 1, ejusdem Sanctae statuam 1 ligneam, ad quam spectant indusia duo, antipendia alba 2, nigrum unum, velum albi coloris 1, nigri coloris 1, sericea strophia 5, cista pro conservandis recensitis vestibus 1. Habuit haec capella

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 337 2025. 06. 17. 13:55:56

thuribulum etiam, verum hoc Adamus Horváth anno abhinc uno, dum ad Vörsiensis parochiae administrationem transiret, secum abstulit, illud proinde administrator recipiet et quamprimum capellae restituet.

Sacrum in hac capella hactenus parochus frequentius celebrare consuevit per anni decursum, quod cum illi gravi cesserit oneri, plebi autem parochiali, qui parochum sequi debebat adhuc majori, ideo, tum etiam quod crebro dicta capella in deserto per exiguum hominum manipulum inculto posita sit, ordinatur, ut a modo imposterum semel tantum per annum in festo Sanctae Annae ibidem celebrare parochus obligetur, ac tunc etiam ita, si festum Sanctae Annae in diem Dominicum non inciderit, vel cum alio fori festo die non concurrerit, et si parocho titulo congruae pro fatigio mercedis unius flor. stipendium persolutum fuerit.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter ordinariam in filialibus degentem populum instituendi, Sacramentis providendi, eorum [404] mortuos sepeliendi obligationem nullam peculiarem habet, hujus autem titulo, quemadmodum in matre, ita in recensitis filialibus singulum par conjugum obligatur in parato aere cruc. 17, de frumento autem unam Pos. metr. solvere, ac praeterea jugalibus provisi unum currum lignorum focalium. Titulo vero stolae solvunt a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura adultorum cruc. 30, a parvulorum cruc. 17.

Agros et prata in nulla filialium habet, sed in filiali Savoly quolibet anno ex debito assignatur illi ager capacitatis trium Pos. metr., quem loci incolae perarant, serunt, fruges demetunt et convehunt.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

In filiali Savoly datur ludimagister de nomine Josephus Szantó, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae pro loci exigentia bene scit, doctrinam etiam habet competentem muneri suo, quoad cantum satisfacit, quoad instructionem autem puerorum specimen dare exiguum potuit, cum parentes disponi non possint, ut proles suas mittant ad scholam instituendas, morum satis bonorum esse videtur, huc usque vitio alicui deditus esse observatus non est. Pulsus in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, et hac etiam in parte obligationi suae satisfacit.

Domus scholaris e ligneis materialibus constructa est, subsistitque in statu satis tolerabili, ejus aedificatio, conservatio et reparatio est penes locales incolas.

In reliquis filialibus ludimagister non existit, sed ad eas matris parochiae ludirector deservit, qui titulo mercedis in filialibus Fejér-Egy-Ház et Zsitva habet a quolibet pari conjugum cruc. 7 et unam tertiam partem metr. Pos. de frumento, ac una stolam ab omni functione eandem, quae in matre praestatur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 338 2025. 06. 17. 13:55:56

De parochianis et horum obligatione

In matre Sámson numerantur animae confessionis capaces 383, incapaces 137, omnes Catholicae religionis.

In filiali Fejér-Egy-Háza sunt omnes Catholicae, ex his confessionis capaces 175, incapaces 70. [405]

In filiali Zsitva pariter Catholicae omnes e quibus confessionis capaces sunt 130, incapaces 58.

In filiali Savoly animae Catholicae confessionis capaces sunt 225, incapaces 95, Augustanae confessionis 3.

In praedio Maroth confessionis capaces 12, incapaces 3, omnes Catholici.

In praedio Horváth-Kut confessionis capaces 10, incapaces 11, omnes Catholici.

In praedio Szöcsen omnes Catholici confessionis capaces 42, incapaces 10. Populus satis devotus est, Dominicis et festis diebus in ecclesia frequens, rosarium angelicum scholares pueri et cum his pauci quidam orant alta voce, laudes tamen Sanctissimae Trinitatis plures praesertim mulieres devote concinunt. Confessionis et Paschalis communionis praeceptum, qui non impleverunt, tam in matre, quam in filialibus reperiuntur, sunt etiam nonnulli, qui impuritati vitae asveti perpetratis turpitudinibus offensioni sunt populo, illos comminatione privationis ecclesiasticae sepulturae, aliisque modis idoneis ad observantiam praecepti, hos vero, qui offensioni sunt populo, si paternis correptionibus et acrioribus monitis ad vitae emendationem flecti nequeant, implorata dominali assistentia ad frugem revocare connitetur parochus, quodsi tamen aliquem Paschae tempore confessionem et communionem negligentem inconfessum decedere contingeret, tali in casu pro sui directione a consistorio informationem expectet.

Apostatae intra parochiam non sunt, abjurata autem haeresi, quae moderni administratoris opera ad fidem Catholicam conversa est, unica est haec in matricam parochiae de nomine et cognomine cum expressione loci originis, desertae haeresis inscripta est, deinceps in inscriptione similium, addentur etiam duorum triumve testium professioni adstantium nomina.

Habetur in hac parochia congregatio sub titulo perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis authoritate ordinarii introducta sub cura et directione parochi subsistit, hospitale nullum datur, neque ullum religiosi ordinis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices habentur duae, utraque est Catholica, et ad valide baptisandum in casu necessitatis bene instructa, [406] sed neutra est adjurata, ideo eas parochus sine dilatione ad fideliter exsequendam suscepti muneris executionem juramento obstringet. Caemeteria tam in matre, quam in filialibus loco opportuno posita extra ipsas possessiones dantur, ubi contra pecorum pecudumque incursiones munita et benedicta etiam, dempto Szöcseniensi caemeterio, quod benedicendi facultas parocho attribuitur. Vespilones ex officio tales non sunt ullibi, sed funera mortuorum curant ipsi locales incolae, et hactenus eo charitatis affectu, ut nullus emerserit defectus. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 339 2025. 06. 17. 13:55:56

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Vörsiensis die 27ª Maii anno 1778 instructa et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Vörsiensis ecclesia erecta est per dominum condam Wolffgangum Bakó in honorem Sancti Martini episcopi, ejus sanctuarium fornitum est, reliquum corpus tabulato obductum, altare unicum in ea est, quod lapide portatili integro, tribus mappis et antipendio aliisque requisitis debite instructum est.

Dotem nullam habet, proventum autem e piis legatis et marsupiali eleemosyna, facitque annue circiter 6 flor., actu in parato aere habet flor. 44 cruc. 20, in debitis activis apud Josephum Bende flor. 20, apud Petrum Korponai flor. 14 erga legalem censum elocatos. Item cum anno 1777 usque anni ejusdem exitum tres in hac parochia administratores extiterint, conventum inter eos est, ut totus pro exposito anno proveniens parochialis proventus ad ecclesiae rationes applicetur. Administratio proventuum ecclesiae procuratur per constitutum ecclesiae oeconomum, qui de omnibus perceptis et erogatis de anno in annum parocho coram dominis terrestribus aut eorum homine, et senioribus loci rationes reddit.

Provisa est ecclesia ciborio, monstrantia, calice et ad hunc pertinente patenula cupreis inauratis, pyxide una pro sacris liquoribus conservandis, altera [407] pro sacro viatico ad infirmos deportando argenteis, item pacificali argenteo inaurato, casulis diversi coloris partim sericeis, partim laneis 5, instructis omnibus appertinentiis, casula nigra 1, albis 3, totidem amictibus et cingulis, superpelliceis tribus, missalibus 2, tintinnabulis 2, vexillis 3 elegantibus, corporalibus et purificatoriis sufficientibus, campanis 4, quarum una 3 cent., altera cent. 1 et lib. 60, tertia lib. circiter 50, quarta lib. 25 appendit.

Fons baptismalis hucusque adornatus in hac ecclesia non fuit, nunc autem quamprimum adornabitur, atque ita instruetur, ut securam una cum sacris liquoribus clausuram sit habiturus. Sanctissimum Altaris Sacramentum intra binas quasvis hebdomadas tam pro publica adoratione, quam sacra fidelium communione renovatur, hostiae quoque intra idem tempus recentes pro consecratione parantur et constanter in loco apto et sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Domini terrestres sunt domini de familia Csányi, qui nec jure patronatus gaudent, nec jus praesentationis exercent, sed parochiae hujus beneficium pendet a libera ordinarii collatione.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 340 2025. 06. 17. 13:55:56

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Michael Gerencser[1] annorum 29, Hungaricam bene callet, Germanicam aliquantulum loquitur. Studia theologica absolvit in Weszprimiensi episcopali liceo, qua seminarii Sanctae Annae alumnus. Est canonice investitus et installatus, curam animarum exercet annis 6. Libris necessariis provisus est, qui ejus proprii sunt omnes. Sunt autem Theologia moralis p. Antoen tom. 2, p. Raiffenstul tom. 1, Cursus theologicus p. Billuart in folio tom. 3, Institutiones juris civilis et canonici p. Maschat tom. 1, Tractatus theologicus de Deo p. Prileszky, Manuale controversiarum p. Martini Beccani tom. 1, Kalauz Pazmani in folio tom. 1, Sacra Biblia, Homiliae Sancti Gregorii papae tom. 1., Praxis sacramenti poenitentiae p. Habert, item p. Lohner, p. Herczig Manuale parochi, [408] Controversiae p. Keöszeöghi, de Recta devotione p. Muratorii, Parochus meditans, Stainhurstius de Quatuor novissimis, Bonfinius de Rebus Hungaricis, Cornelius a Lapide in 4 Evangelia, Epistolae Clementis 14ti Summi Pontificis, Catechismus Romanus, Conciones Germanicae p. Schevassu in tom. 4, p. Billot Germ. in tom. 4, Cajetani Germ. tom. 3, p. Perin Germ. in tom. 4, p. Capellani Germ. tom. 2, p. Bourdaloue tom. 14 Germ., Domini Manzador Germ. tom. 2, Pazmannus Concionator, Molnár János, Sermones Panegyrici p. Segneri, conetur sibi insuper parochus procurare concilium Tridentinum, quod unicuique curatorum necessarium est. Habet ad haec protocollum et matriculam in hanc nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum. In protocollum autem benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et consistoriales diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium quotidie, nisi gravi et justa causa impediatur, celebrat, Dominicis diebus et festis de praecepto a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9a, a festo Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10a inchoat, offertque Deo pro suis parochianis diebus ferialibus, si stipendium offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat. Mane Dominicis et festis ad concionem dicit, post concionem si quos inter matrimonium contrahendum est, eos juxta Tridentinae synodi decretum promulgat, et festos non minus ac venturos jejuniorum dies populo annunciat. Post prandium lytanias cum populo celebrat, et juventutem in fidei doctrina et morum praeceptis instituit.

Sacramenta petentibus omni amota mora administrat neque ab suae in hac parochia existentiae tempore hac in parte defectus emersit, Venerabile Sacramentum absque lumine quidem, verum superpelliceo et stola indutus puero cum pulsu tintinnabuli praecedente defert ad infirmos de oleo, quo lampadem coram Sanctissimo alere possit, saltem Dominicis et festis diebus sub divinis officiis providebit.

De proventu parochi

Percipit a singulo pari cruc. 15 et unam metr. Pos. frumenti, a jugalia habentibus unum plaustrum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate [409] simul et puerperae introductione cruc. 24, a matrimoniali assistentia flor. 1, a sepultura

[1] Gerencsér Mihály (†1817). Pfeiffer, 1987. 438.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 341 2025. 06. 17. 13:55:56

sine discrimine cruc. 17. Titulo liberae stolae exigit duplum ordinariae ab extraneis, et qui de caetero nihil ad subsistentiam parochi annue praestant.

Terrae arabilis pro quavis autumnali calcatura habet jugera duo, quorum singulum capax est duarum Pos. metr., in uno loco vicinus est a parte superiori Michael Kovács, ab inferiori parte Josephus Futó, in altero loco superior vicinus est Franciscus Böröcz a latere agri, in altero latere Josephus Futó. Pro vernali seminatura nullam terram habet, sed pro fagopyro in insula piscatorum dicta habet frustum terrae duobus curribus replendis sufficiens turcicum triticum proferendi capax, ejus vicini sunt Georgius Mattyás et Ladislaus Magyar, item in communi cannabeto frustum terrae pro cannabibus penes similem ludimagistri terram, has terras cultivant parochiani.

Pratum nullum habet, nisi quod limites terrulae in praedicta insula existentis falcari soleant, in quantum ergo latitudo ejus usque ad lacum Balaton extenditur suis sumptibus falcari curat parochus, aquiritque ex eo duobus curribus faenum, cui de parato faeno superaddunt parochiani duos currus.

De scholae magistro ejusque obligatione

Scholae rector est Michael Molnár annorum 50, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem deposuit, ritus et caeremonias ecclesiae satis bene scit, officio suo doctrinam habet competentem, eoque etsi aliquantulum provectior aetas ejus oculorum acies obscuraverit, tamen sine notabili defectu fungitur, tam quoad cantum, quam puerorum institutionem nullo notabili vitio laborat, nisi quod subinde ultra sobrietatis mensuram bibat, caeteroquin homo est bonus. Pulsus omnis ludirectori incumbit, qui pro voto parochianorum obligationi suae satisfacit.

Proventus ejus est sequens a singulo pari percipit cruc. 7 et mediam Pos. metr., currus lignorum focalium tot habet a parochianis promissos, quot annue illi sufficiunt. Pro pulsu contra tempestatem habet a quovis jugero unum manipulum, et hospite vineam habente duas medias musti, ab instructione [410] unius pueri flor. 1 cum ea obligatione, ut pauperes gratis instruat. Titulo stolae a sepultura et nocturna vel diurna psalmodia cruc. 24, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Agros nullos habet, praeterquam in insula piscatorum exiguam terrulam pro fagopyro duos circiter currus proferendi capacem, item pratellum duos currus faeni proferendi capax, inter prata colonorum.

Domus parochialis, quantum cubicula pro parochi incolatu deservientia attinet, haec e solidis materialibus aedificata sunt, suntque in bono statu, quantum vero reliqua, e lignis constructa desolationem spirant. Domus scholaris est e lignis constructa complectitur unum cubiculum, culinam et cameram, utriusque et aedificatio et reparatio ad parochianos pertinet.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 342 2025. 06. 17. 13:55:56

De filialibus ecclesiis

Matri Vörsiensi ecclesiae adjunctae sunt pro filialibus possessiones quinque et unum praedium.

PRIMA est possessio Balaton-Berény distat a matre pene unius horae spatio, habetur in ea ecclesia in honorem Sancti Joannis Baptistae a domino condam Nicolao Zsankó olim terrestri domino e solidis materialibus erecta, benedicta est. Extat in ea altare unicum, quod portatili lapide bono, tribus mappis ac aliis requisitis instructum est.

Dotem nullam habet, neque proventum alium, quam qui e marsupiali eleemosyna provenit, hujus exigui proventus administratio eodem modo ordinata est, quo parochialis ecclesiae ordinata esse superius expositum est. Aedificium ecclesiae hujus in statu misero positum est, sed pro ruinis ejus reparandis illustrissimus dominus baro Hunyady impensas jam resolvisse per officiales refertur. Provisa est 1 calice cum sua patena argenteo, monstrantia cuprea inaurata, pyxide argentea 1, casulis, albis, amictibus, corporalibus, purificatoriis satis commodis superpelliceis 2, tintinnabulo 1, campanula 1 lib. circiter 20 appendente.

De parocho, ejus obligatione et proventu

VPL 2025 e-archivum

Parochus praeter ordinariam filialis hujus populum in doctrina fidei instituendi, sacramentis diligenter providendi, eorum porro mortuos sepeliendi sibi [411] ex officio incumbentem obligationem tenetur ad hanc filialem pro celebrandis divinis officiis transire, sed cum de ordine eum inter et populum quaestio nata sit et vertatur, determinatur per visitatorem, ut a modo in posterum exceptis festo Paschae, Pentecostes, Corporis Christi et Nativitatis Domini quolibet tertio Dominico vel festo occurrente parochus ad eandem filialem inomisse transeat, ibique divina officia persolvat. Quo titulo incolae hujus filialis praestant per paria solutionem parocho, et quidem a pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a baptismate una cum puerperae introductione cruc. 24, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura absque discrimine cruc. 17.

Agros habet duos, nempe pro singula autumnali calcatura unum capacitatis metr. Pos. trium, horum unus inter ludirectoris agrum et septa hortorum pagensium medius jacet, alter vicinos habet ex una parte Michaelem Bálint, ex altera Franciscum Rigó, verum hunc secundo loco designatum agrum possidet parochus per cambium, suus enim antecessor Stephanus Kovács inito cum quodam colono cambiali contractu in eundem transtulit agrum parochialem, quem ille idem rusticus vitibus implantavit, et virtute ejusdem cambii agrum designatum, velut sessionalem, adeoque antea oneri praestandae nonae et decimae subjectum recipit, hic ager modo quidem nulli subest oneri, et ne deinceps sub onus trahatur, vigilandum erit parocho tanto magis, quod ager ille fundi parochialis pro eo cambiati naturam imbuerit, liberque persistere debeat, utrumque praedictum agrum cultivant incolae Berényenses. Pratum nullum habet, sed de faeno praestantur illi a locali communitate currus duo.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 343 2025. 06. 17. 13:55:56

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Emericus Kreskai annorum 54, absolvit syntaxim, Catholicus, fidei professionem deposuit, scit caeremonias et ritus ecclesiae, bene fungitur munere suo in cantu, sed pueros nunquam instruxit, quod cum praecipua muneris sui obligatio sit, ad hanc implendam sub poena dimissionis illum compellet parochus, morum caeteroquin est commodorum, neque vitio alicui deditus esse observatus fuit. Pulsum in omnibus circumstantiis perficiendi obligatio illi incumbit, et huic pro contento parochianorum satisfacit. [412]

Proventum habet a singulo pari cruc. 3 et tertiam partem metr. Pos. de frumento, pro pulsu campanarum a quolibet jugero unum manipulum frugum frumenti, ligna focalia pro necessitate sufficientia, pro instructione annue ab uno puero solvendi capace flor. 1. Titulo stolae a sepulturae comitiva cruc. 7, a psalmodia cruc. 15, agrum unum duarum metr. Pos. capacem, quovis anno obligantur illi perarare, serere, metere et fruges convehere.

Domus scholaris e ligneis materialibus est constructa, complectitur unum cubiculum, culinam et cameram, in statu misero est posita, aedificatio, conservatio et reparatio illius incumbit incolis localibus.

SECUNDA FILIALIS est possessio Szent-György distans a matre circiter una hora, est ecclesia destituta, unica saltem campana habetur in illa, et haec appendit lib. circiter 20.

VEL 2025 Carolinum

TERTIA est possessio Hollad, quarta est possessio Tikós. Quinta Fönyéd. Sexta praedium Batthyán, quae omnes pene media secunda hora a matre dissitae sunt, nec quidquam in illis praeter unam campanulam in singula circiter lib. 20 appendentem habetur. Parochus relate ad has filiales nullam peculiarem obligationem habet. Titulo autem communium spiritualium servitiorum omnium recensitarum filialium incolae easdem tam lecticales, quam stolares proventus praestant parocho, quos in matre percipit. Praeterea e singula filiali dempto praedio Batthyán habet de parato faeno duos currus.

Ludimagister solum in possessione Szent-György existit de nomine Josephus Horváth annorum 26, absolvit grammaticam, Catholicus est, fidei professionem elicuit, ritus et caeremonias pro loci et conditionis exigentia scit, munere suo negligenter fungitur in juventutis institutione, ideo frequenter acrius perstringi et si post admonitiones accuratus, et doctioni puerorum intentus esse non fuerit observatus, e conditione sua pelli debet. In vita et moribus illius mali aliquid animadversum non est. Pulsus in omnibus circumstantiis illi incumbit, et hac in parte obligationi suae satisfacit.

Proventum lecticalem percipit a singulo pari cruc. 6 et unam tertiam Pos. metr., pro pulsu contra tempestatem e quolibet jugero unum manipulum frugum, a quolibet hospite vineam possidente duas [413] medias musti, ab instructione puerorum solvendi capacium singillative per annum flor. 1. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 17, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 344 2025. 06. 17. 13:55:56

Domus scholaris e ligneis materialibus est constructa, unum cubiculum, culinam et cameram complectitur, in statu satis misero posita est, eam aedificandi et reparandi obligatio incumbit loci incolis.

De parochianis eorumque obligatione

Populus hujus parochiae totus Catholicus est.

In matre Vörs numerantur animae confessionis capaces 322, incapaces 90.

In filiali Balaton-Berény 421, incapaces 90.

In filiali Szent-György capaces 232, incapaces 85.

In filiali Hollad capaces 233, incapaces 65.

In filiali Tikós capaces 60, incapaces 17.

In filiali Fönyed capaces 68, incapaces 26.

In filiali Szabad-Batthyán capaces 37, incapaces 14.

Populus potiori parte devotus est, et in frequentanda ecclesia diligens, rosarium angelicum alta voce orat et laudes Sanctissimae Trinitatis praecinente ludimagistro concinit. Vitiis praesertim gravioribus quempiam ad publicam notitiam implicitum parochus non audivit hactenus. Praecepto confessionis et Paschalis communionis aliqui non satisfecerunt, ex his nonnulli prima occasione confessi sunt, nonnulli saepius licet moniti tamen obligationem non impleverunt. Hos opportune importune arguat, increpet et privatione ecclesiasticae sepulturae, si inconfessos decedere contingat, illos terreat, caeterum ipsius officii est plantare et conatu omni rigare, fructus autem qualitatem praestare non tenetur.

Apostata intra ambitum parochiae hujus non est, et cum totus populus Catholicus sit, neque ab haeresi conversus est ullus, si advenam aliquem subinde contingeret fidem Catholicam hic amplecti, ille de nomine et cognomine cum expressione aetatis, loci originis, diei et anni conversionis additis etiam duorum triumve testium ejus professioni fidei praesentium nominibus in matricam inscribentur.

Habetur in hac parochia congregatio sub nomine perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta sub cura parochi, alia est nulla, prout nec hospitale ullum, neque ullum religiosi ordinis domicilium datur. [414]

De obstetricibus et vespilonibus

In matre et filialibus sunt obstetrices Catholicae et ad baptismum in casu necessitatis valide ministrandum bene instructae, sed duae tantum sunt adjuratae, proinde et reliquas parochus adjurabit. Caemeteria ubique extra ipsas possessiones sunt, contra incursiones pecorum et pecudum munita, benedicta etiam sunt. Vespilones ex officio tales unice in filiali Berény existunt, in reliquis mutuo sibi invicem in casibus funerum operam et obsequium commodant. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 345 2025. 06. 17. 13:55:56

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Kéthelyiensis die 28ª Maii anno 1778 instituta atque peracta.

De statu ecclesiae

Mater Kéthelyiensis ecclesia ad omnem elegantiam e solidis materialibus structa est, aedificata a domino condam Nicolao Zsankó olim dominii Kéthel possessore et domino, post cujus defectum successor dominus spectabilis Stephanus Hunyady aeque jam dominus terrestris eandem additis per crucem duabus capellis auxit, et hanc, in qua modo visitur formam illi induxit, et vinea una in dotem assignata locupletavit. Erecta est honori Sanctissimae Trinitatis, est etiam consecrata. Altaria sunt in illa sex, majus ex toto consecratum, reliqua consecratis portatilibus lapidibus instructa et omnibus ad honestum decorem requisitis instructa et vestita.

Dotem, ut supra attactum est, habet per spectabilem dominum Stephanum condam Hunyady assignatam, haec consistit in una vinea fossorum 8 in promonthorio Kis-Baglás sita in vicinitate ad meridiem vineae dominalis, ad 7trionem Martini Bassányi, ad orientem Francisci Surugli, versus occidentem in vicinitate viae communis. Cultivatur propriis ecclesiae impensis. Ex hac vinea prosperat quolibet anno circiter flor. 25. Habuit in fundis immobilibus ecclesiae duos agellos, sed cum hi per colonos tantum legati sint, inclytum dominium jure sibi ex lege competente usum eos abaestimari curavit, et pretium per aestimationem in flor. 5. cruc. 30 definitum deposuit. Proventum itaque praeter vineae fructum habet e marsupiali eleemosyna et exiguis capitalibus ex eleemosyna quidem annue flor. circiter 13, [415] a capitali flor. 10, apud Andream Takács Sariensem elocato cruc. 30, a capitali flor. 12 den. 57 ½, apud Joannem Nagy Kéthelyiensem circiter 12 grossos, quibus accedit proventus a pulsu campanarum funebri proveniens, qui annue facit circiter flor. 6. De proventibus his singulis annis ordinatus curator coram frumentario dominali judice et notario, loci parocho rationes reddit.

Sacra supellectili provisa est sequenti: calicibus 5 et totidem patenis, quorum tres integre argentei, duo autem tantum in cuppis argentei sunt, patenae duae argenteae, tres cupreae inauratae, monstrantia, ciborio, pacificali, cruce una parva, pyxidibus tribus, quarum una pro sacro viatico ad infirmos deportando, altera pro oleo infirmorum seorsive, tertia pro reliquis sacris liquoribus conservandis deserviunt, haec omnia sunt ex argento, et in quantum opus est debite inaurata, mappis altarium inferioribus 6, superioribus 13, tegumentis 13, missalibus utcumque attritis de sanctis 5, de requiem 2, casulis suis appertinentiis instructis 7, quarum una e rubra bysso ob antiquitatem ad usum est inapplicabilis, dalmaticis duabus, pluviali antiquo sericeo, casulis nigris cum suis appertinentiis 2bus, albis bonis 5, cingulis 8, amictibus 5, corporalibus 15, purificatoriis 53, rocheto

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 346 2025. 06. 17. 13:55:56

honesto uno, superpelliceis bonis 2, uno defectuoso, vestibus ministrantium 6, pro iisdem ad occasiones funerum 4, thuribulo cum navicula aereo 1, tintinnabulis 7, urceolis 8, organo eleganti et bono, campanis 5, maxima harum 6 cent., secunda 4 cent., tertia 3 cent., quarta 2, quinta 1 cent. et lib. 30 appendit. Habetur in ea fons baptismalis marmoreus cum operculo ligneo loco in ecclesia aptissimo collocatus, sera hucusque munitus non erat, quamprimum autem providebitur, et quemadmodum sacri liquores sub bona clausura conservabitur. Fons baptismalis omni anno tempore per ecclesiam praescripto renovatur.

Sanctissimum Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam infirmorum viatico et sacra fidelium communione altera quavis hebdomada de novo consecratur, hostiae quoque pro consecratione intra idem tempus recentes parantur, et constanter in loco apto et sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus liber baro Joannes Nepomucenus Hunyady, qui jure patronatus gaudet, et jus [416] praesentationis exercet, officium patroni implendi voluntatem habet.

VEL 2025 e-archivum

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Josephus Binder[1] annorum 41, Hungaricam et Germanicam linguam loquitur aequaliter, sola Hungarica servit, theologica studia absolvit, qua alumnus seminarii Sanctae Annae Weszprimii in lyceo episcopali. Est canonice investitus et installatus, curam animarum exercet in annum 16^{tum}. Libris necessariis provisus est, quorum alii ad parochiam, alii ad ipsum parochum pertinent. Parochi proprii sunt: Biblia Sacra et Latina et Hungarica, Jus canonicum p. Raifenstul tom. 6, ejusdem Theologia moralis, Theologia dogmatica Haberti, Bibliotheca p. Lohner in tom. 3, Comment[arius] Tyrini, Historia ecclesiastica p. Graveson tom. 3, Concilia Hungariae p. Peterffy, Conciones et controversiae Pázmani, Üdvösség mannája Gusztinyi, Conciones episcopi Biró, Historia Hungariae Antonii Bonffinii, Peregrinatio Radcziviliana. Concionatores Zacharias, p. Klauz Opera concionatoria et catechetica tom. 4, Praxis fori spiritualis Klosz, Discursus praedicabiles Pauli Oliva, Constitutiones Benedicti 14^{ti}, Huszti Jurisprudentia practica, Theologia moralis p. Antoen, Ritus et mores Haebreorum, Theologia polemica Viti Pickler, Ginter, Beccani, Casus conscientiae Lambertini, Conciones Domini Girard partes 4, Notitia Sanctorum Patrum, Catechismus Romanus, Concilium Tridentinum, Columna et firmamentum veritatis Kilianae, Supplementum theologiae moralis p. Schnel, Instructio practica p. Lohner, Nucleus catecheticus, Schola Salerni, Theatrum politicum, Antidotum universale, Historia Apostolica Sandini, Herczig Manuale parochi, Busenbaum

[1] Binder József († 1788). Pfeiffer, 1987. 288.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 347 2025. 06. 17. 13:55:56

Theologia moralis, Concordantiae Bibliorum, Epistolae Hyeronimi. Ad parochiam spectant sequentes: Conciones episcopi Biró, Controversiae et conciones Pazmani, Biblia Sacra Hungarica, Conciones Sigismundi Csuzi, Andreae Illyés, ejusdem Catecheses Stephani Illyés, Joannis Georgii Kecz, Laselve, Philippi Dicz, p. Káldi, Concionator funebralis absque authoris nomine, Sermones Thomae a Villa Nova, Conciones Dominicales p. Delaminecz, ejusdem Festivales, alterum exemplar Concionum Andreae Illyés, Imago vitae et mortis, Gloria patriarcharum Jacobi Labetcz, Speculum immaculatum Pauli Estoras, Theologia tripartita, conciones Hungaricae sub titulo Zengedező Szép-Szó, [417] Sigismundus Ferrarius de Rebus Hungaricis, Praxis catechetica p. Haimback, Vita et doctrina Jesu Christi, Memoriale confessariorum Hyeronimi Andreovszky, Liber Institutionum Christianarum, Compendium controversiarum Beccani, Evangeliorum libri 2. Ad haec habet tam matriculam, quam protocollum, in hoc benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes inscribit, matriculae autem nomina baptisatorum, in matrimonium conjunctorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum inserit.

Sacrum missae sacrificium, nisi justa, gravique causa impediatur, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis mane inomisse ad concionem dicit, post concionem desponsos, si qui sint juxta synodi Tridentinae decretum promulgat, et festos ac venturos jejuniorum dies populo annunciat, post prandium pro ratione solemnitatis vesperas vel lytanias cum populo servat et juventutem in doctrina fidei et morum praeceptis instituit.

Sacramenta ea cum promptitudine administrare petentibus consuevit, ut nullus e sibi creditis fidelibus absque Sacramentis decesserit, sacrum viaticum cum tempus et emergentium casuum circumstantiae admittunt, intra matris parochiae ambitum stola et superpelliceo indutus, puero cum tintinnabuli pulsu praeeunte, defert ad infirmos, sed absque lumine ob sumptuum defectum, ob quem lampas etiam in ecclesia coram Sanctissimo tantum Dominicis et festis diebus sub divinis officiis accenditur.

VFL 2025 e-archivum

De proventu parochi

Singulum par solvit parocho cruc. 17 et unam Pos. metr. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majori cruc. 30, a minori cruc. 17. Pro testimonialibus extra parochiam ducentes, vel ad parochiam sponsas adducentes solvunt cruc. 30. Titulo liberae stolae exigit parochus duplum ordinariae.

Agros habet in duas calcaturas divisos, in utraque in uno corpore sunt, singulo anno pro seminatura autumnali habet terras 28 Pos. metr. capaces, pro vernali autem seminatura 14 metr. capaces. In calcatura versus possessionem Loök jacente ad partem meridionalem agri parochiales sunt in vicinitate relictae viduae Joannis Balás, versus 7^{trionem} Martini Szita, et per longum a septis vinearum ad communem

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 348 2025. 06. 17. 13:55:56

viam extenduntur. In altera calcatura in loco Dios dicto versus occidentalem plagam in vicinitate neo-coloni Georgii Bertók, [418] et per longum a finibus Hoszu-Réth usque ad agrum ludirectoris procurrunt. Agros hos infra seminaturam autumnalem ad capacitatem 16 metr. Pos., pro vernali autem ad capacitatem 8 Pos. metr. perarant, serunt et demetunt parochiani, et demessas fruges convehunt.

Prata habet duo, faenum pro capacitate 12 curruum proferendi capacia, unum in loco Bodony dicto a parte 7^{trionali} penes decursum fontis Köblös, a meridionali parte penes Martinum Szita, versus orientem in vicinitate Joannis Farkas, versus occidentem in vicinitate hortorum, alterum pratum habet prope possessionem Uj-lak in vicinitate versus 7^{trionem} Josephi Csuha, versus meridiem penes fossam ad lacum tendentem, pratum istud profert currus faeni *[lacuna]*, falcantur per parochianos, qui et faenum convehunt.

Vineam quoque habet 8 fossorum capacem in promonthorio Kis-Baglás ad meridiem in vicinitate vineae dominalis, ad 7^{trionem} autem penes viam parochi pretio comparatam, hanc suis impensis colit parochus.

Ad haec erga sacra quolibet die Sabathi per totum annum celebranda e fundatione illustrissimae familiae Hunyadianae percipit quovis anno flor. 30, ab inclyto dominio, cui ex mente ac dispositione fundatoris onus illos solvendi inhaeret, fundatoris autem voluntatem accurate persolvendo sacra ab eo ordinata debite explet.

VEL 2025 e-archivum

De scholae magistro ejusque obligatione

Ludimagister est Michael Heöbe annorum 33, absolvit syntaxim, est Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae scit, pro loco hoc doctrinae est sufficientis, muneri suo tam in cantu, quam in puerorum instructione satisfacit, morum, quantum hucusque observari potuit, est bonorum. Pulsum in omnibus circumstantiis perficiendi obligatio illi incumbit, quam ad contentum parochianorum usque modo explevit.

De proventu ludimagistri

A quovis pari conjugum annue in parato aere cruc. 7 et tertiam partem metr. Pos. Titulo pulsus campanarum a quovis integrae sessionis colono sex manipulos frugum frumenti, a mediae sessionis 3 manipulos, insuper autem a quovis hospite vineam habente duas medias musti, ab instructione unius scholaris, si solvendi capax sit, pauperes enim gratis pro Deo instruit, annue flor. 1 cruc. 30, a puellae autem scholaris instructione flor. 1, pro comitiva funeris titulo stolae cruc. 7, a psalmodia nocturna ad funus cruc. 24, pro diurna [419] cruc. 18, pro cantu et pulsu organi sub cantato sacro, cum quis celebrari curat, item sub requiem cruc. 15, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 349 2025. 06. 17. 13:55:56

Agros habet duos singillative circiter 4 Pos. metr. capaces, unus est in calcatura versus Loök situata, contiguus est ex una parte agris parochi, ex alia vicinos habet agros Martini Szita. Alter est in loco Diós dicto versus 7^{trionem} in vicinitate agrorum parochi, versus meridiem in vicinitate Pauli David, utrumque parochiani cultivant.

Pratum certum non habet, sed inclytum dominium quovis anno assignat illi tres circiter currus faeni proferendi capax, quod ipsemet falcari curat.

Domus parochialis e coctis lateribus est constructa pro parocho, et intervenientibus sunt in ea tria cubicula, quartum est familiae, camerae duae et culina. Domus haec honesta est, et in statu bono posita. Scholaris est ruinosa, in cujus locum alia aedificabitur e solidis materialibus, quae etiam una cum trabibus ad tectum requisitis majori ex parte comportata sunt, continebit duo cubicula, culinam et cameram, utriusque aedificatio, reparatio et conservatio est penes inclytum dominium, sic nihilominus, ut parochiani currules, aeque ac manuales operas praestare teneantur.

De filialibus ecclesiis

Matri Kétheliensi ecclesiae adnexae sunt pro filialibus quatuor possessiones.

PRIMA est possessio Keresztur distans a matre tribus quadrantibus horae, habetur in ea ecclesia elegans intrinsecus tota picta, aedificata est per magnificum dominum condam Christophorum Festetics e solidis materialibus absque dote, altaria sunt in ea duo elegantia, quae prout et ecclesia benedicta tantum sunt, sed consecratis portatilibus lapidibus provisa, tribus mappis vestita et decente apparatu ornata. Proventum habet e marsupiali eleemosyna annue circiter flor. 5, ex interusurio capitalis summae flor. 191 flor. 10 den. 46, occasione dierum patrocinii, nempe in festo exaltationis Sanctae Crucis et inventionis flor. circiter 10. Proventus hi a modo imposterum colligentur in cistam duplici sera, quarum unius clavim parochus, alteram oeconomus ecclesiae habebit instructam. Atque idem oeconomus singulis annis de omnibus perceptis et erogatis coram dominali officiale et judice ac juratis loci parocho rationes reddet.

Haec filialis ecclesia calices habet duos, unum cum patenula sua argenteum, alterum cupreum, monstrantiam argenteam elegantem, ciborium cupreum, ostensorium continens particulam Sanctae Crucis sua authentia per [420] ordinarium recognita provisam ex argento, pyxides, pro sacris liquoribus conservandis 1, alteram pro sacro viatico et oleo infirmorum ad aegros deportando, casulas varii coloris bonas 4, nigras 2, omnes suis appertinentiis instructas, missalia de sanctis 3, de requiem 2, albas 5, amictus 5, cingulos 4, corporalia 6, purificatoria 11, thuribulum cum navicula 1, rochetum 1, superpelicea 2, candelabra auro picta 12, mappae honestiores 4, ordinariae 7, libri Evangeliorum 2, ritualia 2, conservatorium rerum ecclesiae e ligno 1, tintinnabula 5, vexillum 1, organum 4 mutationum, campanas duas, quarum una tres cent. lib. 79, altera 2 cent. lib. 14 appendit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 350 2025. 06. 17. 13:55:56

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus ultra communem sibi ex officio incumbentem filialis hujus populum in doctrina fidei ac morum praeceptis instituendi, sacramentis providendi ac eorum mortuos per se sepeliendi obligationem, tenetur quovis 4to Dominico aut festo ante Dominicum diem occurrente pro celebrando missae sacrificio, absolvendis divinis officiis transire. Pro servitiis spiritualibus a singulo pari percipit cruc. 17 et unam Pos. metr. frumenti. Titulo autem stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae aut neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majori cruc. 30, a minori cruc. 17, a testimonialibus extra parochiam ducentium cruc. 30.

Agros pro seminatura autumnali et quovis anno habet sex Pos. metr. capaces, qui siti sunt in vicinitate agrorum ad ludimagistrum, et fabrum communitatis pagensis pertinentium, cultivantur plenarie per filialis incolas.

Pratum nullum habet, sed in locum prati tenentur incolae de parato faeno quovis anno praestare currus 3 hosque ad Kéthel devehere, hos quidem difficultarunt iidem incolae, verum cum praeexpositae faeni quantitatis praestatio parocho in mercedis eidem pro servitiis spiritualibus debitae rationem obligata fuerit, sed et eadem faeni praestatio constanti usu roborata in conscriptionem de benigno regio jussu peractam assumpta fuerit, porro parochus hodie paria imo majora, ac olim servitia praestet, iidem modo dictae filialis incolae ultro quoque vigore praesentis canonicae visitationis ad praestandum parocho in eadem quantitate faenum obligantur. [421]

VFL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Scholae rector est Franciscus Prenner annorum circiter 59, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, doctrinam officio suo competentem habet, eique tam in cantu, quam in puerorum institutione quantum per vires potest satisfacit, morum est bonorum. Pulsum perficiendi obligatio illi incumbit, et obligationi suae pro voto parochianorum satisfacit.

Proventus ejus sunt a singulo pari conjugum cruc. 7 et ⅓^{tia} pars Pos. metr. de frumento. Titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, in reliquis stolae praestationi obnoxiis functionibus idem habet, quod matris parochiae ludimagister.

SECUNDA FILIALIS est possessio Sári distans a matre ½^{dia} hora, habetur in ea capella honori Sancti Demetrii erecta et dedicata, est in ea altare 1 portatili lapide provisum, de caetero cum in ea missae sacrificium fit, tunc tantum adornatur. Dotem nullam habet, sed neque proventum ullum, ideo summe desolatur, possiderat antea agellum unum, sed cum praetextu eo, quod per colonum in praejudicium dominii capellae legari non potuerit, terrestrale dominium avulsit. Habuit in parato aere circiter flor. 34, qui partim sunt pretium certae vineae olim ad

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 351 2025. 06. 17. 13:55:56

hanc capellam pertinentis, sed priorem parochum venditae, partim vero e pretio tamquam erga censum elocato capitali provenientes. Capellam hanc reparaturum se pollicitus est illustrissimus dominus baro Hunyadi in casum eum, quo incolas Sárienses ad Kéthel translocandi intentio suo effectum fuerit sortita, supellex ad hanc capellam pertinens nulla datur, unicam solum campanam, quae circiter 1 cent. appendit, habet.

TERTIA FILIALIS est Loök distat a matre 1 ½dio quadrante horae praeter unam campanam lib. 17 appendentem nihil in ea datur.

QUARTA FILIALIS est Balaton Uj-Lak distans a matre media hora, habet campanam 1 unius cent. aliud nihil. Parocho titulo spiritualium servitiorum in singulis filialibus solvunt per paria et quidem singulum par conjugum cruc. 17 et 1 Pos. metr. frumenti, ac stolam, quae in matre a quavis functione stolae solutioni obnoxia penditur.

Praeterea Ujlakienses ex agris in matris parochiae terreno existentibus pro autumnali seminatura ad [422] capacitatem sex, pro vernali ad capacitatem 3 Pos. metr. perarant, serunt, fruges demetunt et de messas convehunt.

Filialistae Sáriensis pariter pro autumnali ad capacitatem metr. Pos. 6, pro vernali ad capacitatem 3 metr., una vero prata parochialia falcant, desectum gramen colligere et faenum convehere tenentur.

VFL 2025 e-archívum

De scholae rectore ejusque obligatione

In filialibus Loók et Sári ludimagister non datur, sed ad eas matris parochiae scholae rector deservit, cui pro suis servitiis nomine lecticalis obventionis singulum par conjugum praestat de parato aere cruc. 7 et ⅓tiam partem Pos. metr., a pulsu campanarum singulus hospes integrae sessionis 6, mediae sessionis 3 manipulos, item singulus hospes vineam possidens 2 medias musti, stolam porro eandem ab omni functione, quam matris parochiae incolae solvunt.

De parochianis et horum obligatione

In matre Kéthel ubi aeque ac in filialibus totus populus Catholicus est, numerantur animae confessionis capaces 579, incapaces 334.

In filiali Keresztur confessionis capaces 203, incapaces 178.

In filiali Uylak confessionis capaces 170, incapaces 85.

In filiali Saári confessionis capaces 159, incapaces 96.

In filiali Loók confessionis capaces 45, incapaces 34.

Populus devotus est et frequens in ecclesia, et in fidei doctrina bene instructus, major nihilominus in angelico rosario alta voce orando et laudibus Sanctissimae Trinitatis concinendis fervor in eo desideratur. Praecepto confessionis et Paschalis communionis hactenus omnes satisfecerunt, si quem observet parochus

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 352 2025. 06. 17. 13:55:56

a confessione peragenda refugere, eum frequentibus admonitionibus praeoccupat tamdiuque urget, donec obligationi suae satisfaciat. Graviorum delictorum rei praecipue publici Deo propitio hucusque observati non sunt, qui sive malitia sive fragilitate in pejus quid prolabuntur, nisi ad paternas parochi adhortationes resipiscant, corriguntur [423] authoritate dominali, quam ad sibi assistendum usque modo promptam expertus est parochus.

Non solum apostata, sed ne haereticus quidem ullus in toto parochiae ambitu reperitur modo. Dum parochus parochiae hujus beneficium ingressus est, 15 circiter serviles personas addictas haeresi reperit, has fidei Catholicae Deo adjuvante aggregavit, si qui deinceps advenae hic fidem Catholicam susceperint, eos de nomine et cognomine cum expressione eorum aetatis, loci originis, diei et anni conversionis additis etiam duorum triumve talium fidei professioni praesentium in matricam inscribet.

Congregationes sunt binae in hac parochia, una est sub nomine perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta subest curae parochi. Altera est cordigerorum Sancti Francisci sub directione patrum Sancti Francisci conventus Mesztegnyensis.

Hospitale porro aut religiosi alicujus ordinis domicilium nullum datur.

VEL 2025 e-archivum

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices dantur tam in matre, quam in filialibus Catholicae et adjuratae, atque ad ministrandum in casu necessitatis baptismi sacramentum debite instructae, caemeteria singulis in locis sunt ubique extra possessiones posita, benedicta et ad arcendos pecorum pecudumque accessus munita. Vespilo, cui mortuorum corpora inhumandi incumbit obligatio, solum in matre habetur. Atque haec etc. etc. [424–425][1]

[1] A 424. o. számozott, de üres.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 353 2025. 06. 17. 13:55:56

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Marczaliensis die 28ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Marczaliensis ecclesia e solidis materialibus ante tempora omnem humanam memoriam excedentia aedificata, benedicta et honori Beatae Mariae Virginis sub titulo Annunciationis dedicata est, sunt in ea altaria 3 lapidibus portatilibus integris, neque ulla sui parte violatis instructa, tribus mappis aliisque requisitis vestita. Dotem an aliquando aliquam habuerit, non constat, modo nullam habet.

Proventum nullum habet praeter marsupialem, qui annue facit flor. circiter 20, in parato aere numerat flor. 7. Debita activa nulla praeter plus minus flor. 20, qui cum apud creditores pene solvendi incapaces fuerint, in ecclesiam translati sunt, debitis passivis ad summam flor. 22 onerata. Proventuum curam et administrationem habet curator ecclesiae, qui coram dominali provisore notario oppidi de perceptis et erogatis singulis annis rationes reddit.

Ecclesia haec provisa est casulis 7 suis appertinentiis instructis, sex diversi coloris sunt, una nigra, pluviali 1, calicibus 5, tres una cum suis patenulis argentei, duo autem cuprei, quorum unus invicem ciborii deservit, alter defectuosos est, monstrantia una valde antiqua, pyxides 3, una est cuprea intus inaurata pro sacro viatico ad infirmos deportando, duae e lamina pro sacrorum liquorum conservatione ordinatae missalibus tribus, albis 6 amictibus 6, cingulis 4, tintinnabulis 3, superpelliceis 2, ministrantium vestibus 4, vexillis 3, quorum unum est nigri coloris, organo mutationum 6, campanis 3, quarum una cent. duos lib. 50, alia cent. 1 lib. 80, tertia lib. 80.

Fons baptismalis convenienter adornatus in hac ecclesia hactenus non fuit, a modo autem quamprimum de eo parochus providebit, et temporibus ab ecclesia praescriptis aquam baptismatis renovabit, ac una cum sacris liquoribus bona sub clausura conservabit.

Sanctissimum Altaris Sacramentum pro publica adoratione et sacra fidelium communione renovat altera quavis hebdomada, intra idem tempus hostiae quoque pro consecratione recentes parantur. [426]

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus comes Franciscus Szecsenyi, qui jure patronatus gaudet et jus praesentationis exercet. Officium patronis ab eo hactenus expleri non potuisse constat, sed tamen in ejus recognitionem in ecclesiae restaurationem flor. 1000 contulit, et subinde plura et majora collaturus speratur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 354 2025. 06. 17. 13:55:56

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Stephanus Pacsai[1] annorum 32, loquitur Hungaricam et Germanicam linguam, sola Hungarica servit, studia theologica absolvit in seminario Agriensi, ubi e munificentia excellentissimi domini episcopi Ignatii Koller convictor fuit, ac universam theologiam etiam defendit, et canonice investitus et installatus, curam animarum exercet in annum 7^{mum}. Libris ad necessitatem sufficientibus provisus est, qui ejus proprii sunt, sunt autem sequentes: Theologia moralis p. Antoen, Charmes, Adriani, Axlar, Escobar, Compendium controversiarum Pichler, Institutio Segneri, Lohner, Nucleus catecheticus, Concilium Tridentinum, opera Salviani, Vita Sancti Stephani regis authore Stilingo, Acta Sancti Justini, Biblia Sacra, Concionatores: Fabri, p. Joannes a Jesu Trinitarius, Csuzi, Spicae et micae episcopi Martini Biró, ejusdem Acta visitationis, Soliloquia Sancti Augustini, Thomas Kempensis, Statuta dioecesis Agriensis, Argenis Barclai, Epistolae Corvinianae, Buzembaum, Király György a Barmokrul. Deest parocho Catechismus Romanus omni sacro curioni necessarius, quem proinde sibi ocyus procurare studebit. Ad haec habet protocollum et matriculam, in hanc nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, episcopales constitutiones et ordinationes vicariales diligenter inscribit.

Sacrum missae sacrificium, nisi infirmitate impediatur, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis divina officia inchoat hora 9^{a}, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a} et sacrum offert pro populo suae curae credito, diebus autem ferialibus, si manualis eleemosyna erga missam pro particulari aliquo applicando obligationem offeratur lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat.

Ad concionem singulis Dominicis et festis diebus dicit mane, post absolutam dictionem desponsos, si qui sint, juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat, et festos et jejuniorum dies populo annunciat, post prandium vero lytanias cum populo servat, ac juventutem in [427] rebus fidei, et morum praeceptis instituit. Sacramenta petentibus diligenter administrat, neque ejus culpa aliquis sacramentis morientium frustratus decessit, sacrum viaticum intra matris ecclesiae, sive parochiae ambitum, cum tempus et emergentium casuum admiserint circumstantiae superpelliceo, ac stola indutus puero cum tintinnabuli pulsu praecedente deferet ad infirmos, curabitque, ut diebus Dominicis et festis, saltem durantibus divinis officiis lampadem in ecclesia coram Sanctissimo accensam alere possit.

De proventu parochi

Titulo lecticalis proventus a singulo pari habet cruc. 17 et unam Pos. metr., lignorum focalium currum a jugalia habentibus, titulo stolae a baptismate cruc. 17,

[1] Páczay István (†1808). Pfeiffer, 1987. 804.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 355 2025. 06. 17. 13:55:57

ab introductione puerperae cruc. 7, a neonuptis, siquae pro introductione comparet cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majorum cruc. 30, a minorum cruc. 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros habet sequentes: in via Mesztegnyensi jugera 6 singillative duarum metr. capacia in vicinitate agrorum Georgii Kiss ab una, ab altera autem parte in vicinitate agrorum dominalium ad sylvam Nagy-Erdő dictam jugera 4 singillative duarum metr. capacia, penes agrum ludimagistri, et in vicinitate agrorum dominalium, cultivantur per parochianos.

Prata habet 5, primum est in fundo intra villano proferens faeni currus 3. Secundum est penes fluviolum inter vicinos Michaelem Kiss et Ladislaum Borsós tres currus faeni proferendi capax. Tertium Fazekas-rét dictum proferens currus faeni 8 situm est in vicinitate Michaelis Fazékas et Stephani Pareé. Quartum est in loco vulgo Borju-állás nominato proferens unum currum faeni, si extirparetur et cingeretur, capax fieret faenum currus 10 proferendi, unde cum parochus beneficiales fundos suos moderatis expensis meliorare et utiliores suis etiam successoribus reddere teneatur, eidem committitur, ut praedicti prati fundum successive extirpari et cingi curet. Quintum pratum est Bozót-rét dictum, profert duos currus faeni, situm est in vicinitate Georgii Hajas ex his pratis unicum falcant parochiani.

VFL 2025 p-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione [428]

Ludimagister est Joannes Csete annorum 29, absolvit rhetoricam, est Catholicus, fidei professionem fecit, habet doctrinam muneri suo competentem, ritus et caeremonias ecclesiae scit, suoque officio et in cantu, et in puerorum instructione praeclare fungitur, morum est optimorum. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit, et obligationi suae debite satisfacit.

Proventus ejus sunt a singulo pari cruc. 7 et quartam partem Pos. metr., lignorum focalium currus 15, pro pulsu contra tempestatem a quovis hospite ex omni specie frugum unum manipulum, et a vineam habentibus duas pintas musti, ab instructione puerorum exceptis pauperibus, quos gratis instruere tenetur, singillative pro uno trimestri spatio den. 36 ¼, titulo stolae a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 24.

Terrae arabilis habet jugera 4, pro quavis calcatura jugera 2 singillative duarum Pos. metr., quae cultivantur per parochianos, sita sunt haec in vicinitate agrorum parochialium. Habet etiam pratellum, quod profert unum currum faeni, et istud falcant parochiani.

Domus parochialis aeque ac ludimagistri e solidis materialibus est aedificata. Parochialis complectitur cubicula 4, culinam et cameram, et subtus cellarium, ludimagistri cubicula duo, culinam et cameram, utraque est in statu bono, eas aedificandi et reparandi obligatio dominio et parochianis incumbit. Dominium parati aeris impensas et materialia, parochiani autem manuales et currules operas praestare tenentur.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 356 2025. 06. 17. 13:55:57

De filialibus ecclesiis

Matri Marczaliensi ecclesiae adnexae sunt pro filialibus possessiones:

PRIMA Boronka, quae distat a matre mediae horae spatio, et ecclesia provisa est, habetur in hac altare unum lapide portatili bono instructum, aliisque necessariis vestitum, calix unus cum patenula sua bene inauratus, monstratorium reliquiarum, quae per ordinarium recognitae et authenticatae sunt, casulae 3, totidem alba cum omnibus appertinentiis, tintinnabulum 1, campanae, una lib. 80, altera lib. 50, in reliquo nec dotem, nec proventum ullum habet, sed providetur per dominum spectabilem Josephum Gaál dominum terrestrem.

De parocho, ejus obligatione et proventu ad filialem Boronka[1]

Parochus praeter ordinariam sibi ex officio incumbentem populum in fidei doctrina et morum praeceptis instituendi, sacramentis providendi, eorum mortuos sepeliendi obligationem tenetur pro celebrandis divinis in die patrocinii ecclesiae transire, quorum titulo habet a singulo pari cruc. 17 et 1 Pos. metr. frumenti, et a quavis stolari functione stolam in matre praestari solitam.

VFL 2025 e-archivum

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Ludimagister in loco non habetur, sed in occurrentibus casibus huc etiam matris parochiae ludimagister [429] deservit et tunc stolam ordinariam percipit.

SECUNDA FILIALIS est Nagy-Gomba spatio mediae horae a matre dissita, datur in ea ecclesia, in qua extat altare unum lapide portatili bono, nec ulla sui parte violato provisum, aliisque necessariis vestitum.

Dotem nullam habet, neque proventum ullum, sacram supellectilem accipit e munificentia dominorum compossessorum actu habet calicem unum, missale 1, casulas 2 suis appertinentiis instructas, amictus, cingulos 2, tintinnabula 2, campanas 2, quarum una cent. 1, altera lib. 50 appendit.

TERTIA FILIALIS est possessio Kis-Gomba, quae praecedenti filiali contigua est, hic prorsus nihil ad sacrum usum pertinens datur, relate ad utramque hanc filialem praeter ordinarias parochialis officii obligationes, quas parochus rite adimplet, peculiarem nullam habet, solum in festo patrocinii ecclesiae Nagy-Gyombensis pro divinorum officiorum celebratione transire tenetur. Pro spiritualibus suis servitiis in possessione Nagy-Gomba praestat illi singulum par 1 Pos. metr. frumenti et cruc. 17. In possessione vero Kis-Gomba secundum

[1] Ez a fejezet külön, a kötet papírjával megegyező anyagú papírcédulán, kiegészítésként lett befűzve, egy a másolás során kimaradt fejezet pótlására.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 357 2025. 06. 17. 13:55:57

contractum cum Antonio Nagy[1] condam Marczaliensi parocho initum singula domus praestat flor. 1 et stolam, quae in una quavis filiali in matre praestari solitae aequalis penditur.

Habet praeterea parochus in filiali Nagy-Gomba terrae arabilis jugera 4 singulum capax trium Pos. metr., duo sita sunt in plaga Csalit-dülö nuncupata versus septemtrionem in vicinitate dominae viduae Stephaycsianae, a meridie penes agros successorum domini Emerici Desö, alia duo jugera sita sunt in loco Cserdűlő dicto ab oriente in vicinitate Volffgangi Mihály, ab occidente Martini Kalló. In praedio Kelviz habet jugerum 1 capax unius et ½diae Pos. metr., versus 7trionem in vicinitate Stephani Futó subditi dominae Stephaicsianae, a meridie in vicinitate Josephi Bencze.

Pratum habet unum proferens 1 currum faeni, situm in vicinitate prati ad communitatem pertinentis, cultivantur per loci incolas.

De ludimagistro

Ad has quoque filiales matris parochiae scholae rector deservit, qui in filiali Nagy-Gomba habet a quolibet pari cruc. 7 et quartam partem metr. Pos. de frumento, stolam autem in utraque filiali in matre praestari solitae aequalem.

VEL 2025 e-archívum

De parochianis et horum obligatione [430]

In matre Marczali totus populus est Catholicus, ex his confessionis capaces sunt 792, incapaces 350.

In filiali Boronka confessionis capaces 180, incapaces 59.

In filiali Nagy-Gomba confessionis capaces 300, incapaces 138.

In filiali Kis-Gomba Catholici confessionis capaces 142, incapaces 65, Augustanae confessioni addicti 8.

Populus satis quidem devotus est, et in ecclesia frequens rosarium tamen angelicum vix aliqui praeter scholares alta voce orant, in rebus fidei populum bene instructum esse parocho constat, cum assidue instruatur, et per eum examini subjiciatur.

Praecepto confessionis et Paschalis communionis sunt nonnulli, qui non satisfecerunt aut tempus praescriptum non observando aut confessionem et communionem ita negligendo, ut neque alio anni tempore sint confessi, sunt item aliqui, qui adulterii et violati ecclesiastici jejunii rei delati sunt, tanquam populo scandalosi, hos quidem cum bonis nihil profecisset parochus, implorata assistentia dominali coercuit et ad frugem reduxit parochus, at illos, qui Paschalis communionis et annuae confessionis praeceptum implere contempserunt, nondum corrigere omnes potuit, dabit nihilominus operam, ut sua ex parte nihil omisisse nunquam argui possit.

[1] Nagy Antal (†1774). Pfeiffer, 1987. 750–751.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 358 2025. 06. 17. 13:55:57

Apostasiae rei in hac parochia non sunt, conversi etiam cum populus totus pene Catholicus sit, pauci quatuor nempe moderni parochi opera, quos in matricam parochiae inscriptos habet, et si qui subinde agnita fidei veritate Catholicam religionem fuerint amplexi, hos quoque de nomine et cognomine, expressis eorum aetate, loci originis, diei et anni conversionis, nominibus item duorum triumve testium, talium fidei professioni praesentium inscribet.

Congregationes binae sunt in hac parochia, una est sub titulo perpetuae adorationis Sanctissimi Sacrameni authoritate ordinarii introducta, sub cura parochi, altera cordigerorum sub cura patrum Franciscanorum Meztegnyeiensium. Porro hospitale nullum datur, neque ullum probatae religionis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam filialibus habentur obstetrices Catholicae adjuratae et ad valide ministrandum in casu necessitatis baptismum bene instructae. Adsunt singulis in locis caemeteria extra septa possessionum [431] loco opportuno situata, quae benedicta sunt, et contra pecorum pecudumque incursiones probe munita. Vespilones autem solum in matre dantur, in filialibus mutuam sibi invicem in casibus funerum operam commodant. Atque haec etc. etc.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 359 2025. 06. 17. 13:55:57

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Mesztegnyensis die 28[a] Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Mater Mesztegnyensis ecclesia est conventualis patrum ordinis Sancti Francisci provinciae Marianae, horumque propria nunc subit vices parochialis, est e solidis materialibus erecta, benedicta, et honori Sancti Joannis Nepomuceni dedicata, sunt in ea altaria 5 lapidibus portatilibus bonis, neque ulla sui parte violatis instructa, quae sicut elegantia et affabre elaborata sunt, ita omnibus requisitis decore ornata. Fundata est ab illustrissimo domino libero barone Joanne Nepomuceno Hunyadi, sed absque ulla dote, proventum etiam nullum habet, sed providetur ex eleemosynis per patres dicti ordinis mendicato colligi solitis.

Sacram supellectilem habet sequentem: et quidem casulas cum dalmaticis, pluvialibus pro festis et feriis prout ritus exigit diversitate colorum varias 28 cum suis appertinentiis, calices argenteos duos, cupreos tres cum suis patenulis, ciborium unum cupreum, monstrantiam ex argento, pacificalia 2, unum argenteum, alterum cupreum, pyxides 4, tres ex argento, unam ex cupro, ostensorium reliquiarum cum particula Sanctae Crucis et reliquiis Sancti Antonii Paduani, Sancti Joannis Nepomuceni, Sancti Benedicti a Philadelpho confessoris et Sanctae Teclae virginis, quae authenticis literis recognitione ordinarii probatis provisae sunt, missalia 7, albas simul et superpellicea 20, tintinnabula 6, vexillum 1, organum mutationum 6, campanas 4, quarum una 4 cent. et lib. 93, altera cent. 3 et lib. 23, tertia cent. 1 et lib. 27, quarta lib. 88 appendunt, praeterea in ipsa possessione habetur una campana circiter lib. 30. Datur in hac ecclesia fons baptismalis, qui loco decenti collocatus est, et sub bona clausura una cum sacris liquoribus conservatur, ac temporibus ritu ecclesiae praescriptis renovatur. Sanctissimum Sacramentum tum pro publica adoratione, cum pro sacro aegrorum viatico ac fidelium communione altera quavis hebdomada renovatur, [432] hostiae quoque pro consecratione intra idem temporis spatium recentes parantur.

VEL 2025 e-archivum

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est illustrissimus dominus liber baro Joannes Nepomucenus Hunyadi, e cujus munificentia tum ecclesia, tum etiam conventus surrexit, jure patronatus gaudet, sed jus praesentationis non exercet.

De parocho ejusque obligatione

Est tantum administrator ex ordine patrum minorum Sancti Francisci provinciae Sanctae Mariae p. Martianus Krancsics pro tempore superior conventus, qui per subalternos religiosos parochiam administrat. Libros proprios nullos habet,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 360 2025. 06. 17. 13:55:57

conventus autem quibus utitur sunt sequentes: Biblia Sacra Latina, Concordantiae Sacrorum Bibliorum, Jus canonicum Marci Klasz, Theologico canonicum Bartholomaei Gavanti, Tractatus theologicus speculativo-dogmaticus, p. Antoine, Theologiae moralis ejusdem, Theologia moralis Anacleti Raiffenstul cum additionibus in folio, item Theologiae moralis instaurata, a p. Flavoanio Ricci, Theologia moralis Pauli Layman, Compendium doctrinae moralis Caspari Biesman, Manuale controversiarum Martini Beccani, ejusdem Compendium controversiarum, Enchiridion Martini Biró episcopi Weszprimiensis, Instructio practica confessariorum Thobiae Lohner, Instructio confessarii Pauli Segneri, Manuale confessariorum Francisci Herczig, Expositio litteralis in regulam S. P. N. Francisci, Manuductio ad Barsyam Ignatii Clauz, Opus tripartitum Matthiae Fabri, Pars hyemalis dominalis, Festivale Tyrnaviense Josephi a Sancta Maria, Spicilegium concionatorium Ignatii Klaus Dominicale, item Festivale ejusdem, Leonis a Sancto Laurentio Adventualis, Medulla Sancti Evangelii, Theatrum politicum Ambrosii Marlányi, Liber confessionum Sancti Augustini, Antiquitates Sancti p. Francisci, Vita Sancti Antonii de Padua, Schola castitatis Thomas a Kempis, Origo Sanctissimi Rosarii Jesu Christi, Divi Caecilii Cypriani Epistolae, Martyrologium Romano Seraphicum pro Refectorio, Rituale archidiaecesis Strigoniensis item diaecesis Weszprimiensis, Extractus ex Rituali Romano Passaviensi, Rituale Franciscanorum p. Sanigh, Regula S. P. N. Francisci, Breviaria antiqua, Diurnalia, Officium Sancti Joannis Nepomuceni, Lytaniae omnium sanctorum cum adjunctis pro meditatione, Historia Justini Trogi Pompeji, Imago antiquae Hungariae, Administratio politica illustrissimi domini Pelnhoffer, Notitia sanctissimorum patrum, Innocentia lusa[1] in Sancto Joanne Nepomuceno divinitus vindicata, Flores Senecae, Flores poetarum, Problema philosophicum, Novus annus bene valendi et vivendi. Matricula baptisatorum, in quam nomina baptisatorum in matrimonium conjunctorum, ad fidem [433] Catholicam conversorum et mortuorum. Item protocollum, in quod benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones et consistoriales ordinationes diligenter inscribit. Praeterea Hungarici libri sunt: Szent-Biblia, Pázmán Peternek Praedikaczioi, ugyan Pázmán Peternek Kalauza, Szabó Istvannak 3 esztendöre való praedikaczioi, beöjtivel együtt, ugyan Szabó Istvánnak Böjti praedicaczioi különössen, Biró Márton Buza kalásza és kenyér morsaléka, Csuzi Sigmond Kosárban rakott aprolékos morsalekia, Landovics István Uj segétsége adventul fogva husvétig, Illés Istvánnak ünnepekre való praedicaczioi, Szentek élete. Germanici: Trifolium mystico-floridum dominalis, Concionator quadragesimalis fratris Marciani, Concionator Dominicalis et festivalis Henrici Venedai, Regula S. P. N. Francisci, liber sine titulo et tabula, Precatorius Latino typo cantionale antiquum. Croatici: Papulum spirituale ovium Croaticarum pars prima, ejusdem pars 2da, ejusdem pars 3^{tia}, Angelorum concentus Martini Biró Illyrice versus, Evangelium Croaticum.

Sacrum missae sacrificium diebus Dominicis et festis tam in aestate, quam in hyeme hora 9ª pro populo inchoatur. Post sacrum dicitur sermo ad concionem, quo dicto promulgantur juxta Tridentinae synodi decretum desponsi et festi jejuniorumque dies populo annunciantur, post prandium servantur lytaniae et juventus

[1] Helyesen: laesa.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 361 2025. 06. 17. 13:55:57

in doctrina fidei, et morum praeceptis instituitur, qui ordo pro futuro quoque stabilitur, verum a modo imposterum singulis Dominicis et festis de praecepto missae sacrificium pro populo Deo offerre obligari p. administratorem declaratur. Stipendium sive manualis eleemosyna, si quando erga obligationem missam pro aliquo in particulari applicandi offeratur, lectum sacrum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrant patres, qui hactenus ea promptitudine administrare studuerunt sacramenta petentibus, ut eorum culpa nullus absque sacramentis decesserit. Venerabile Sacramentum ad infirmos maxima, qua fieri potest reverentiae et devotionis significatione, sed cum possessio remotius distet a residentia patrum absque lumine deferunt. Lampas autem in ecclesia coram Sanctissimo constanter ardet.

De proventu parochiali

Nomine lecticalis proventus singulum par praestat aeris parati cruc. 17 et frumenti unam Pos. metr., jugalia habentes unum plaustrum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 17, nomine stolae liberae praestatur ordinariae duplum.

De scholae rectore, ejusque obligatione et proventu [434]

Scholae rector est Adamus Francsics annorum 52, absolvit rhetoricam, Catholicus, fidei professionem fecit, ritus et caeremonias ecclesiae bene scit, habetque doctrinam officio suo competentem, quo etiam rite defungitur, tum quoad cantum, quam parvulorum instructionem, nihilque in eo reperitur, quod bonis moribus adversaretur. Pulsus quoad campanulam in pago ipso existentem in omnibus temporum circumstantiis illi incumbit, obligationi suae pro contento parochianorum satisfacit.

Percipit a singulo pari cruc. 7 et quartam partem metr. Pos. de frumento, item per aversionem lignorum focalium currus 12, a pulsu contra tempestatem a quovis integrae sessionis colono 4 manipulos frugum, a media sessionis duas, et sic a proportione sessionis. Titulo stolae a sepultura confessionis capacis cruc. 15, ab incapacis cruc. 6, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab instructione unius pueri, nisi pauper sit annue flor. 1. Terrae arabilis habet agrum unum trium Pos. metr. capacem in campo communi penes coloni Francisci Nyakos agrum situm, quem parochiani cultivare tenentur et cultivant. Domus parochialis hic nulla habetur, scholaris autem lignea est in statu miserrimo posita et ruinae proxima, ejus et aedificatio et conservatio incumbit loci incolis.

De filialibus

Matri Mesztegnyensi ecclesiae binae praedia pro filialibus adnexa sunt, nempe praedium Kelevisz et Davod, primum media hora, secundum una a matre distat. In praedio Kelevisz habetur ecclesiola per familiam dominorum Desö e solidis materialibus erecta, benedicta et Natae Angelorum Reginae honori dedicata.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 362 2025. 06. 17. 13:55:57

Dotem nullam habet, nec proventum ullum, extat in ea arula una lapide portatili bono instructa, supellectilem sacram pro uno celebrante requisitam habet satis commodam, et campanulam unam lib. 72 appendentem. De caetero autem rebus necessariis providetur per dominos terrestres, missae sacrificium nullis aliis festis aut Dominicis diebus praeterquam in festo nativitatis Beatae Mariae Virginis in ea celebratur, feriali autem omni mense semel fundatum sacrum juxta mentem et intentionem fundatoris peragitur.

In utroque hoc praedio nihil praestant incolae patribus administratoribus annue, ideo in casibus stolae desummunt stolae ordinariae duplum.

De parochianis et horum obligatione

Im matre et filialibus degens populus est pure Catholicus. In matre Mesztegnye numerantur animae 562, in praedio Kelevisz 126, in praedio Davod 72, ex his sunt [435] confessionis capaces 533, incapaces 227. Populus devotus est, et in ecclesia frequens, rosarium angelicum alta voce orat et Sanctissimae Trinitatis laudes devote concinit, in fidei rudimentis juxta mensuram capacitatis suae bene instructus est. Praecepto confessionis et Paschalis communionis debite hactenus satisfecit, graviorum criminum reum inter populum esse aliquem non constat, si aliqui subinde in pejus quid prolabantur, primum bona ac suavi agendi ratione pertentantur, si hac se ad meliora duci non patiantur, implorata dominali assistentia castigati corriguntur.

Apostata nullus est, et cum totus parochialis populus Catholicus sit, nec ad fidem Catholicam conversus reperitur, si subinde ex advenientibus aliquis fidem Catholicam amplecteretur, ejus nomen et cognomen, locus originis, aetas una cum testium talis fidei professioni adstantium nominibus in matricam parochiae inscribetur.

Congregationes duae habentur, una perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta, altera cordigerorum Sancti Francisci, utraque sub cura et directione patris administratoris, residet hic etiam probatae religionis ordo, nempe p. Franciscani provinciae Sanctae Mariae penes quorum domicilium est etiam parochialis administratio.

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam in filialibus est obstetrix Catholica adjurata et ad valide ministrandum in casu necessitatis baptismum debite instructa. Dantur etiam caemeteria extra ipsas possessiones sita, ubique benedicta et contra pecorum accessus munita. In matre habetur vespilo per incolas designatus, cui ex officio scrobes effodiendi et mortuos tumulandi incumbit obligatio. Atque haec etc. etc.

VFL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 363 2025. 06. 17. 13:55:57

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Tóth-Szent-Páliensis die 30ª Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Tóth-Szent-Páliensis ecclesia e solidis materialibus est erecta honori Sancti Antonii Paduani, benedicta est, sunt in ea altaria 3, quorum duo provisa sunt lapidibus portatilibus, vestita etiam tribus mappis, aliisque ad necessarium ornatum pertinentibus, sed in minorem aram repositum portatile tam in lapide, quam sigillo violatum est, unde committitur parocho, ut in ejus locum alium procuret. [436]

Dotem nullam habet, proventum autem tempore nundinarum in die festo Sancti Antonii celebrari solitarum a loco et marsupiali eleemosyna ad flor. 50 annue percipit, nunc in parato habet flor. 10, erga interusurium apud parochianos elocatos flor. 112, passiva debita ad flor. 97. De proventibus perceptis, prout etiam de erogatis quovis anno rationes reddit ecclesiae aedituus parocho coram dominali homine et judice ac juratis loci.

Sacra supellectili provisa est sequenti utpote: calicibus et totidem patenulis cupreis, quorum unum inaurationis indiget renovatione, ciborium 1, monstrantiam 1, lampadem ante aram pendentem 1, thuribulum et naviculam, missale 1, casulas varii coloris 4, nigri coloris 1, albas 3, amictus 3, superpellicea 2, corporalia 10, purificatoria 16, pyxidem pro conservandis sacris liquoribus 1, urceolos 4, tintinnabula 2, vexilla 2, organum 3 mutationum, campanas 2, unam cent. duorum lib. 15, alteram lib. 74.

Fons baptismalis non datur, ob inopiam ecclesiae procurari non potuit, sed aqua lustralis et sacri liquores in sacristia sub clausura servantur. Sanctissimum Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro fidelium communione intra duas quasvis hebdomadas renovatur, hostiae quoque intra idem tempus recentes pro consecratione parantur, et constanter in loco apto et sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est celsissimus princeps Nicolaus Eszterházy, qui jus patronatus habet, ac jus etiam praesentationis sibi vendicat, sed non exercet, neque officium patroni hactenus rite adimplevit.

VEL 2025 Archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 364 2025. 06. 17. 13:55:57

De parocho ejusque obligatione

Parochus est Nicolaus Horváth[1] annorum 43, callet linguas Croaticam, Hungaricam et aliquantum Germanicam, servit Hungarica et Croatica, studia theologica absolvit Weszprimii in seminario Sanctae Annae. Est canonice investitus et installatus, curam animarum in annum 22^{dum} exercet. Provisus est libris pro ratione necessitatis sufficientibus, qui omnes ad propriam suam personam spectant, et sunt sequentes: Biblia Sacra cum notis Hamelii Latina, item Biblia Sacra Hungarica, Theologia moralis p. Layman, Theologia moralis Pauli Gabrielis Antoine, item Anacleti Raifenstul, opera Melchioris Cani episcopi Canaricum, Methodus rite obeundi munus confessarii, Medulla theologiae moralis Buzembaum, Synodus diaecesana Sancti Benedicti papae 14^{ti} libri 13, item Epitome doctrinae moralis ejusdem, Breviarium historiae ecclesiasticae, Concilium Tridentinum cum citationibus ex utroque testamento juris pontificii [437] constitutionibus, aliisque S. R. E. conciliis, Catechismus ex decreto concilii Tridentini, Catechismus Romanus Latinus et Croaticus, Spicilegium Catechetico-concionatorium in 4 tomis pro diebus Dominicis et festis deserviens, Annus apostolicus, continens conciones p. Laselve in 2 tom. divisus. Conciones tergeminae authore Philippo Hortung, Homiliae quadragesimales Hyeronimi Baptistae de Lanuza in tom. tertio. Promptuarium morale super Evangeliis festorum totius anni Bayerlinck, Evangyeliomi Trombitaja Csuzi Sigmond, Novus succursus Stephani Landovics Hung. Conc. in parte 2da, Szentek élete Illyes Tamás erdelyi püspök, Illyés Conciones, Dussu Csuvajuchi Dohodgyenye, Martini Biró episcopi Weszprimiensis Spicae et micae, Epistolae Sancti Hyeronimi, Praxis confessarii. Ad haec habet matriculam et protocollum, in hoc benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones, consistoriales ordinationes, in matricam autem nomina baptisatorum, in matrimonium conjunctorum, ad fidem orthodoxam conversorum omni cum accuratione inscribit.

Sacrum missae sacrificium nisi gravi aliqua causa impediatur, quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9^{a}, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10^{a} inchoat, offertque Deo pro suis parochianis, diebus vero ferialibus si offeratur celebrat pro manuali eleemosyna lectum quidem erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1. Mane Dominicis et festis diebus ad concionem dicit, absoluta dictione desponsos juxta praescriptum synodi Tridentinae promulgat, ac festos jejuniorumque dies populo annunciat, post prandium lytanias cum populo celebrat et juventutem in fidei doctrina et morum praeceptis instituit, quod tempus cum explicandis Christianae doctrinae capitibus non sufficiat, ferialibus etiam sacri adventus et quadragesimae diebus catechisare solet.

Sacramenta ea diligentia studuit semper petentibus administrare, ut sciat neminem designari posse, qui ejus culpa sine morientium sacramentis decessisset. Sacrum viaticum sine lumine quidem verum cum tempus admittit, et

[1] Horváth Miklós. Pfeiffer, 1987. 527.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 365 2025. 06. 17. 13:55:57

repentinus casus non est, intra parochiae matris ambitum superpelliceo et stola indutus saepe pluribus comitantibus, puero autem cum tintinnabuli pulsu praeeunte defert ad infirmos. De lampade coram Sanctissimo ardente in ecclesia ita hucusque providere studuit, ut diebus Dominicis et festis sub officiis divinis constanter arserit.

De proventu parochi

Proventum habet a singulo pari cruc. 15 et unam Pos. metr. frumenti, a quolibet hospite jugalia pecora habente 1 currum lignorum focalium, titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae [438] cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majori cruc. 30, a minori 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Terras arabiles possidet in duas divisas calcaturas, et quidem in plaga versus Sári situata unum jugerum trium metr. Pos. capax a 7^{trionali} parte penes agrum Nicolai Busaky, a parte meridionali penes agrum Joannis Szabo in plaga versus caemeterium vulgo Temető habet jugerum unum pariter trium metr. capax, a 7^{trione} in vicinitate Georgii Berta, a meridie Pauli Horváth, et hos agros parochiani perarant, serunt, demetunt et fruges demessas convehunt.

Pratum habet unum proferens duos currus faeni, situm est in loco Rekettye dicto, quod circa circum majori ex parte ambitur pratis ad localem communitatem pagensem pertinentibus, de caetero autem concluditur palude ibidem stagnante, falcatur propriis sumptibus parochi. Ad haec praestant 4 circiter curribus paratum faenum. Ex indulgentia celsissimi principatus habet etiam jus intertenendarum ovium, quo libere uti potest.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore ejusque obligatione

Scholae rector est Joannes Balogh annorum 38, absolvit grammaticam, Catholicus est et fidei professionem fecit, caeremonias et ritus ecclesiae scit, habet doctrinam suo officio competentem, in cantu pro suo posse cum linguam Croaticam non bene calleat, fungitur officio, sed in instructione exactus illius usus haberi non potest, et nec alius aptior magis invenitur, morum est bonorum. Pulsus omnis illi incumbit, et obligationi pro voto parochianorum satisfacit.

De proventu scholae rectoris

Cum idem ludimagister deserviat etiam ad possessionem Varjas-kér, et in filiali aeque ac matre notarii officium gerat, simul qua notarius a duabus his possessionibus habet fixam solutionem in parato aere flor. 33, in frumento metr. Pos. 33, a singula campana pro pulsu cruc. 3, currus lignorum focalium 50.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 366 2025. 06. 17. 13:55:57

Titulo stolae a sepultura sine discrimine cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, a cantato requiem cruc. 15, ab instructione unius pueri solvendi capacis annue flor. 1 et cruc. 15.

Agros nullos habet, pratum vero unum duos curriculos faeni procreandi capax habet in matre situatum in plaga Sári-gát dicta a superiori parte penes Nicolaum Magyar, ab inferiori penes agrum Joannis Tóth, falcatur propriis ludimagistri impensis de parato autem faeno utraque possessio praestat illi insimul faeni currus 4.

Domus parochialis aeque ac scholaris e ligneis materialibus est constructa. Parochialis [439] complectitur 3 cubicula, culinam et cameram, in statu summe desolato posita est, ludimagistri autem continet duo cubicula, culinam et cameram, satis commoda est, utriusque aedificatio, reparatio et conservatio est penes parochianos Toth-Sz-Pálienses et filialis Varjas-kér incolas.

De filialibus ecclesiis

Matri Toth-Szent-Páliensi ecclesiae adnexa est velut filiales 1° possessio Mikla[1] distans a matre duabus horis, datur in ea ecclesia, quae partim e localium incolarum collatis in unum sumptibus, partim e propriis ecclesiae pecuniis e solidis materialibus in honorem Sancti Nicolai est aedificata.

Dotem nullam habet, proventum autem e marsupiali eleemosyna tempore nundinarum a loco per nundinantes praestari solita in festo Sancti Nicolai, quam ab annis pluribus percipiebat, nunc domini terrestres ecclesiae adimere volunt non obstantibus a parocho interpositis interpellationibus. Sacra supellectili provisa est, et quidem casulis suis appertinentiis instructis, 2 albis, amictibus 2, missali 1, calice una cum sua patenula cupreo 1, pyxide pro sacris liquoribus conservandis 1, corporalibus 4, purificatoriis 7, tintinnabulis 2, campana 1 lib. 62, extat in ea altare unum, quod lapide portatili bono provisum, tribus mappis aliisque requisitis vestitum est.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus praeter communem ipsi ex officio incumbentem populum instituendi, sacramentis providendi, mortuos sepeliendi obligationem tenetur ad hanc filialem semel per annum pro celebrandis divinis in festo Sancti Nicolai transire, aliis autem primae solemnitatis festivitatibus Franciscanus e conventu Mesztegnyensi evocatur, isque populo divina celebrat. Parochus titulo suorum spiritualium servitiorum percipit a singulo pari cruc. 12 et unam Pos. metr. frumenti et stolam in matre praestari solitae aequalem.

Ludimagister habetur in hac filiali, cujus annua merces prout convenit, defigitur, plerumque habet a quolibet pari hominum de frumento Pos. metr. quartam partem et cruc. 6, in locum lignorum focalium per aversionem flor. 2, ab instructione

[1] Helyesen Nikla.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 367 2025. 06. 17. 13:55:57

puerorum solvendi capacium annue flor. 1, titulo stolae a comitiva funeris cruc. 9, a scriptione schedae promulgationum cruc. 6. Agrum unum 3 Pos. metr. excolunt eidem locales incolae.

Domus scholaris est e lignis constructa in statu tolerabili posita, eam aedificandi, reparandi et [440] conservandi obligatio est penes loci incolas.

SECUNDA FILIALIS est possessio Csömend distans a matre media secunda hora, in hac praeter unam campanam lib. 37 appendentem nihil habetur. Obligatio ordinaria respectu hujus eadem parocho incumbit, quae relate ad praecedentem superius exposita est. Unde etiam ejus incolae eandem tam lecticalem, quam stolarem solutionem pendunt parocho.

TERTIA FILIALIS est possessio Varjas-kér, quae cum a matre vix unius quadrantis horae spatio dissita sit, ejus incolis ad parochialem ecclesiam convenientibus pari, qua in matre degentibus ratione deservit, unde eandem ab illis tam lecticalem, quam stolarem solutionem habet parochus, quam matris parochiae incolae eidem praestant.

Agros in terreno Varjas-Kériensi possidet parochus jugera duo complectentes, quorum singulum capax est duarum Pos. metr., utrumque situm est in limitibus et terminatur a parte meridionali ad limites Szent-Pálienses, a 7trionali parte autem vicinum habent agrum Pauli Horváth, excoluntur per incolas Varjas-Kérienses.

Ludimagister in duabus his filialibus non existit, sed ad utramque matris ecclesiae ludirector deservit. De ejus solutione jam in descriptione proventuum in matre actum est. In Csömend autem praeter stolam ordinariam nihil habet.

VEL 2025 e-archivum

De parochianis et horum obligatione

In matre Toth-Szent-Pál Catholici sunt omnes, e quibus numerantur confessionis capaces 428, incapaces 126.

In filiali Varjas-Kér confessionis capaces 316, incapaces 94, omnes Catholici.

In filiali Mikla praeter dominos terrestres Augustanae confessioni addictos omnes sunt Catholici, e quibus confessionis capaces sunt 457, incapaces 112.

In filiali Csömend confessionis capaces 140, incapaces 32.

Populus devotus est et pro summa parochi consolatione in ecclesia frequens, in rudimentis fidei etiam bene instructus, diebus Dominicis et festis angelicum rosarium orat, concineret etiam laudes Sanctissimae Trinitatis, modo ludimagister Croatico idiomate praecinere nosset, filialis tamen Mikla populus alta voce orat et concinit, dum per patres Mesztegnyeienses ibidem divina peraguntur.

Confessionis et Paschalis communionis praecepto omnes nonnullis Miklensibus exceptis satisfecerunt, illos, qui remissi ac in observando praecepto negligentes fuerunt, spes est etiam mitioribus ad implendam obligationem adduci

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 368 2025. 06. 17. 13:55:57

posse, si tamen praeter spem pertinaces semet exhiberent severioribus adurgebit parochus, imo et comminatione privationis ecclesiasticae sepulturae, si [441] in tali statu eos decedere contingat, terrebit, si nihilominus mors alicujus ejusmodi inconfessi interveniret, tali in casu pro sui instructione ad consistorium pro informatione recurret.

Graviorum criminum, maxime quae in populo scandalum excitare possent, reos hac in parochia hactenus non est expertus, si deinceps, quod absit, tale quid emergeret, opportunum malo remedium adhibere, et si opus esset, etiam magistratualem authoritatem interpellare non intermittet.

Apostata a fide Catholica nullus est, conversi autem moderni parochi cura et opera sunt 5 in matriculam parochiae inscripti, de ejusmodi conversis, ut clara informatio pro emergere queuntibus circumstantiis haberi possit, in inscriptione exprimentur non tantum eorum nomina, sed et aetas, originis locus, annus et dies conversionis, duorum item triumve testium professioni adstantium nomina.

Congregatio sub titulo perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis authoritate ordinarii introducta sub cura parochi, item cordigerorum sub directione concionatoris patris Franciscani Mesztegnyensis habentur in hac parochia, de caetero nulla, sicut nullum est hospitale, neque ullum probatae alicujus religionis domicilium.

VFL 2025 e-archívum

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam filialibus dantur obstetrices Catholicae, adjuratae et ad ministrandum baptismum in casu necessitatis debite instructae. Dantur etiam caemeteria, ubique extra possessiones posita, bene cincta et benedicta. Vespilones autem non sunt, sed sibi invicem in casibus funerum operam commodant loci incolae, nec usque modo defectus hac in parte occurrit. Atque haec etc. etc.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 369 2025. 06. 17. 13:55:57

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Faisziensis die 29[a] Maii anno 1778 peracta.

De statu ecclesiae

Ecclesiam parochia Faisziensis non habuit hactenus, sed in domo dominali unum cubiculum pro celebrandis divinis erat deputatum, sed nunc surgit, et pene consummata [442] est nova e solidis materialibus ecclesia pia potissimum munificentia illustrissimae dominae Alexio-Revaianae et opera Faisziensium incolarum, dedicabitur honori Sancti Joannis Baptistae et unico altari dedicabitur.

Dotem nec vetus in domo dominali existens oratorium, nec nova habet ecclesia ullam. Proventum autem e sola marsupiali eleemosyna, quae annue importat circiter flor. 12, in parato aere numerat flor. 15 den. 31, in activis debitis flor. 42 apud Faiszienses incolas elocatos. Horum omnium curam et administrationem gerit oeconomus ecclesiae, qui in conformitate gratiosae episcopalis constitutionis singulis annis pari administratori coram dominali officiali et senioribus loci rationes reddit.

In praedicto oratorio datur ara una super mensam ligneam posita, quae lapide portatili bono instructa est et tribus mappis aliique necessariis vestita.

Sacram supellectilem habet sequentem et quidem: casulas duas varii coloris, unam nigram, omnes suis appertinentiis instructas, albas 4, amictus 4, cingulos duos, lampades cum manubriis 2, quae in processionibus coram Sanctissimo accensae deferuntur, umbellam 1, thuribulum et naviculam 1, velum 1, tintinnabulum 1, vexilla 2, unum rubrum, alterum nigrum, candelabra lignea 6, pelvim cupream 1, vasculum pro conservanda aqua benedicta, cistam pro conservandis ecclesiae rebus, calicem et monstrantiam ex argento, missale 1, sed calicem et monstrantiam ex argento, missale 1, sed calicem et monstrantiam una cum missali habet commodato ab ecclesia Mesztegnyensi, campanas duas, una lib. 80, altera lib. 10 appendit.

Sanctissimum Sacramentum tum pro publica adoratione, cum pro sacro morientium viatico, et reliquorum Christi fidelium communione altera quavis hebdomada recenter consecratur, hostiae etiam intra idem tempus pro consecratione recentes parantur.

Fons baptismalis non habetur, sed ex ordinaria aqua lustrali sacramentum baptismi administratur, sacri liquores, qui singulis annis renovantur, in loco apto et sicco conservantur.

De dominis terrestribus et patronis

Dominus terrestris est spectabilis dominus Joannes Jankovics, qui nec jure patronatus gaudet, nec jus praesentationis exercet, beneficentiam erga ecclesiam, ejusque ministrum cum recenter jus et possessorium adierit nondum exhibuit.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 370 2025. 06. 17. 13:55:57

De parocho, ejus obligatione et proventu

Est tantum administrator ex ordine Sancti Francisci [443] provinciae Marianae pater Gervasius Maricz annorum 44, callet linguam Hungaricam bene, Croaticam mediocriter, concionatur sola Hungarica, utraque exaudit, studia theologica absolvit in conventu Tyrnaviensi. Curam animarum in hac parochia annis 10 exercet cum ordinarii facultate. Libros proprios habet nullos, sed utitur libris Mesztegnyiensis conventus, actu pro usu commodatos habet Biblia Sacra Latina et Hungarica, Controversias Pázmanni, Auctuarium p. Fabri, Claus Spicilegium concionatorium Dominicale et festivale, Laselve, Haimpak, Segneri, Barziam Illyés, Csuzi, Buzembaum, Raiffenstul, Theologiam moralem, Hartung, Nucleum catecheticum, Thomam Kempensem. Provisus protocollo et matricula, in hanc nomina baptisatorum, in matrimonium conjunctorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas regias resolutiones, constitutiones episcopales et consistoriales ordinationes inscribit.

Missae sacrificium nisi infirmus sit, aut aliqua justa et gravi causa impediatur quotidie celebrat, diebus Dominicis et festis de praecepto a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, post festum Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª, offertque missam Deo pro populo altera quavis vice, quod pro futuro corriget, et singulo tum Dominico, cum festo de praecepto applicabit missam pro populo parochiali. Diebus ferialibus, si quando manualis eleemosyna erga missam pro quopiam in particulari applicandi obligationem offeratur, sacrum lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 celebrat, diebus Dominicis et festis post missae sacrificium ad concionem dicit, plerumque autem sermonem catecheticum ideo, quod cum in filialibus nulla detur ecclesia, alias populum catechisare in unum congregatum non posset, post concionem desponsos, si qui sint, juxta Tridentinae synodi decretum promulgat, venturos jejuniorum et festos dies populo annunciat, post prandium lytanias cum populo servat, eundem in doctrina fidei et praeceptis morum instruit, imo examen conscientiae non solum festis vel Dominicis, sed et feriatis diebus post horam quintam vespertinam cum sibi creditis ovibus instituere consuevit.

Sacramenta non solum infirmis, sed et omni petenti, omni qua potest et debet diligentia administrat, neque ob ejus negligentiam ullus absque sacramentis decessit adhuc. Sanctissimum ad aegrotos defert superpelliceo et stola indutus sine tamen lumine, quod ob paupertatem ecclesiae nec in lampade coram [444] Sanctissimo alere potest.

Proventum titulo lecticalis obventionis a singulo pari habet cruc. 12 et unam metr. Pos. frumenti, a servis autem conjugatis cruc. 6 et mediam metr. frumenti, a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione puerperae vel neonuptae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura confessionis capacis cruc. 30, ab incapacis cruc. 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros nullos, sed pratum unum, quod singulo tantum biennio falcari potest, situm est versus Kürtös a meridie in contiguitate agri ad ludimagistrum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 371 2025. 06. 17. 13:55:57

pertinentis, ex altera parte penes terras dominii terrestralis, profert 3 currus faeni, suis impensis curat falcari administrator.

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Ludimagister est Georgius Nagy annorum 48, absolutus rhetor, Catholicus, fidei professionem fecit, scit caeremonias et ritus ecclesiae, doctrinam habet officio suo competentem, munere suo debite fungitur, morum honestissimorum, est sobrius et obediens. Pulsus in quibusvis temporum circumstantiis illi incumbit et obligationi suae hac etiam in parte pro contento parochianorum satisfacit.

Proventum fixum et quidem in aere parato habet flor. 10, de frumento 12 Pos. metr., a singulis jugalia pecora habentibus unum currum lignorum focalium, pro pulsu contra tempestatem a quovis integrae sessionis colono sex, a mediae sessionis 3 manipulos frugum frumenti, ab instructione pueri unius, nisi pauper sit, talem enim gratis pro Deo instruere tenetur, pro quovis trimestri spatio cruc. 24, a sepultura adultorum et parvulorum cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7.

Agros habet pro duabus calcaturis, pro singula jugerum 1 duarum Pos. metr. capax, horum unum versus Kürtös jacet penes pratum administratoris versus 7^{trionem}, versus meridiem autem penes fabri communitatis, alterum jugerum situm est versus Sörnye, quod a 7^{trione} vicinum habet Joannem Taskai, a meridie Georgium Dörberger.

Pratum duos currus faeni proferens in loco Cserhát dicto situm versus 7^{trionem} in vicinitate agrorum dominalium, versus meridiem advicinatur sylvae. Agros et [445] pratum etiam plene cultivant parochiani, qui etiam fruges et faenum convehunt.

Domus parochialis nulla est, in qua pro tempore residet administrator, dominalis est. Scholaris e ligneis materialibus est constructa, complectitur unum cubiculum, culinam et cameram, in statu mediocri posita est, eam aedificandi et conservandi obligatio est penes parochianos.

De filialibus ecclesiis

Matri Faisziensi ecclesiae adnexae sunt filiales, 1^{A} possessio Kovácsi uno quadrante horae a matre dissita, hic strui cepta est ecclesia e solidis materialibus, et prope ad duas orgyas elevata, sed satis diu jam in suis haeret initiis ob requisitarum in sumptus pecuniarum defectum, quas domini compossessores consumpserunt in suos privatos usus, et nunc eas solvere recusant, nec fundum, unde aliquid ad rationes hujus aedificii colligi posset, assignant, quin imo agros occasione proportionis inter se initae excisos rursum occuparunt, et in hodiernum detinent et usuant, proinde praeter unam campanam lib. 120 appendentem filialis haec nihil habet.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 372 2025. 06. 17. 13:55:57

SECUNDA FILIALIS est possessio Libicz-Kozma distans a matre media hora, in qua habetur unica solum campana lib. 30.

TERTIA FILIALIS est praedium Kürtös tribus quadrantibus horae.

QUARTA FILIALIS est praedium Kölked una hora a matre dissita.

Pater administrator praeter ordinariam populum in recensitis filialibus degentem instituendi, sacramentis providendi, eorum mortuos sepeliendi obligationem aliam peculiarem nullam habet, hujus autem titulo in una quavis filiali habet ab eorum, qui hospites sunt, singulo pari cruc. 12, unam Pos. metr., a servis conjugatis cruc. 6 et mediam Pos. metr. frumenti, a jugalia habentibus unum currum lignorum focalium et stolam eandem, quam matris parochiae incolae praestant. Compossessores Kovácsienses agros communi consensu pro parocho exciderant, ac excisos rursum ipsi occuparunt, ut de his nihil omnino habeat administrator.

Pratum in eadem filiali penes ecclesiam habet tres currus faeni proferendi capax, quod suis impensis falcari curat.

VEL 2025 e-archivum

De scholae rectore

Ludimagister in nulla filialium habetur, sed matris ludirector ad eas quoque deservit. In servitii [446] mercedem percipit a singulo hospitum conjugum pari cruc. 7, a servis conjugatis cruc. 3 et stolam in occurrentibus casibus eandem, quae in matre praestatur.

De parochianis et horum obligatione

In tota parochia hac praeter 3 personas acatholicas universus populus est Catholicus et quidem in matre Fáisz confessionis capaces numerantur 262, incapaces 127.

In filiali Kovácsi confessionis capaces 440, incapaces 236.

In filiali Libicz-kozma confessionis capaces 161, incapaces 64.

In filiali Kürtös confessionis capaces 98, incapaces 45.

In filiali Kölked confessionis capaces 88, incapaces 47.

Populus satis devotus est et in ecclesia frequens, sub divinis rosarium angelicum alta voce orat et laudes Sanctissimae Trinitatis devote concinit, in rudimentis fidei paucis pastoribus, qui cura gregum detenti rarius pro doctrina Christiana comparent, exceptis bene instructi sunt.

Praeter unum blasphaemum, aliorumque scelerum reum Petrum Németh alias conditione nobilem nemo graviori praesertim crimini implicitus reperitur,

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 373 2025. 06. 17. 13:55:57

illum omni honesta ratione studuit administrator emendare, sed cum bonis nihil profecerit, eundem opportunis viis illustrissimi comitatus universitati emendandum detulit, confessionem peregerunt, et sacra communione tempore Paschali refecti sunt omnes demptis personis 16, qui moniti et reprehensi mox ecclesiae praecepto satisfecerunt.

Apostata nullus datur, conversi autem opera et zelo moderni administratoris 4 sunt, qui matriculae inscripti reperiuntur, et si nonnulli posthac in hac parochia fidem Catholicam Deo opitulante amplecterentur illi quoque de nomine et cognomine cum expressione eorum aetatis, loci originis, diei et anni conversionis, testium item duorum triumve, qui eorum professioni fidei assistent, nominibus additis inscribentur.

Congregatio sub titulo perpetuae adorationis Sanctissimi Sacramenti authoritate ordinarii introducta sub cura patris administratoris et cordigerorum Sancti Francisci sub directione patris in conventu [447] Mesztegnyensi concionatoris in hac parochia existunt, hospitale autem nullum, nec ullus religiosus ordo.

De obstetricibus et vespilonibus

Tam in matre, quam filialibus habetur obstetrix Catholica adjurata et ad baptismum in casu necessitatis recte ministrandum bene edocta. Pro inhumandis mortuorum cadaveribus excepta filiali Kovácsi, ubi in aquam in scrobibus irrumpentem immitti debent, dantur loca opportuna, ubique benedicta extra ipsas possessiones posita. Certa autem individua, quibus scrobes effodiendi, mortuos tumulandi obligatio ex officio incumberet, non sunt, sed in casibus funerum mutuam invicem operam commodant. Atque haec etc. etc.

VTL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 374 2025. 06. 17. 13:55:57

Canonica visitatio

Ecclesiae et parochiae Buzsakiensis die 29[a] Maii anno 1778 instituta et peracta.

De statu ecclesiae

Mater Buzsákiensis ecclesia in statu imperfecto haeret, non nisi ejus sanctuarium extructum est, illudque e solidis materialibus in honorem Sanctae Rosaliae Virginis, erectum autem e collecta in marsupium eleemosyna cum subsidio a domina spectabili Juliana Fekete domini condam Jankovics vidua collato in 50 flor. et a domino illustrissimo Paulo Wrancsics perinde in flor. 50 praestito, extat in ea altare unum portatili lapide in sigillo violato instructum, tribus mappis aliisque necessariis vestitum.

Dotem nullam habet neque proventum praeter marsupialem eleemosynam, unde annue percipit circiter flor. 25. in parato aere actu numerat flor. 295 den. 60, in activo apud Somogyváriensem ecclesiam debito flor. 35. Proventus et penus ecclesiae administrationem, et curam a modo in posterum habebit ecclesiae oeconomus, quem parochus cum cointelligentia dominorum terrestrium et seniorum loci constituet. Pro tutiori autem administratione curabit cistam eamque duplici sera, quarum unius clavim ipse, alteram oeconomus conservabit, muniri faciet, ac de perceptis et erogatis coram dominalibus hominibus et locali judice et juratis ab eodem oeconomo singulis annis rationes exiget.

Eadem ecclesia provisa calicibus una cum patenula sua argenteis tribus, cupreo ciborio 1, monstrantia 1, in parte argentea crucibus 2, una cuprea, altera [448] lignea, pyxidibus 2, una pro deferendo ad aegros sacro viatico ex argento, altera pro sacris liquoribus conservandis cuprea defectuosa, thuribulo et navicula 1, missali 1, indumentis sacerdotalibus 4, integris quidem sed attritis, quae omnia munde conservantur, vexillo uno lacero, organo 4 mutationum defectibus pleno, tintinnabulis 2, campanis 3, quarum major cent. 2, minor lib. 70, tertia lib. 30 appendit.

Fons baptismalis non habetur, sacri autem liquores sub bona clausura asservantur, et quovis anno renovantur.

Sanctissimum Altaris Sacramentum tam pro publica adoratione, quam pro infirmorum sacro viatico altera quavis hebdomada renovatur, hostiae etiam intra idem tempus recentes pro consecratione parantur, et constanter in loco sicco atque a mucedine immuni conservantur.

Praeter ecclesiam parochialem datur in caemeterio publica ecclesia ab antenatis familiae Jankovicsianae et loci parocho erecta, in qua in festo Assumptionis Beatae Mariae Virginis cum magno populi concursu divina peraguntur, nec dotem, nec sacram supellectilem ullam habet, de caetero est in statu bono.

VEL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 375 2025. 06. 17. 13:55:57

De dominis terrestribus et patronis

Domini terrestres sunt illustrissimus dominus Paulus Vrancsics, liber baro Joannes Majthényi, domina Juliana Fekete et familia Baranyaiana, domina Juliana Fekete vidua Jankovicsiana jure patronatus gaudet et jus praesentationis exercet, officium autem patroni non adimplet.

De parocho, ejus obligatione et proventu

Parochus est Elias Hegedüs[1] annorum 31, callet linguas Illyricam et Hungaricam aequaliter, Germanicam etiam satis bene, servit sola pene Illyrica, studia absolvit in seminario Sanctae Annae Weszprimii, est canonice investitus et installatus, curam animarum exercet annis 5. Libri, quibus utitur partim ejus proprii sunt, partim parochiae, sunt autem proprii Biblia Sacra in 2 volum., Pontas Dictionarium casuum in 3 tomis, Cornelius a Lapide in 4 Evangelia, Antoen Theologia moralis, p. Muszka Tractatus de sacramentis, Theologia Pizelli, Haimbak Concionator, Historia regum Illyrorum. Concionatores: Currus Israel, Speculum sine macula, Medulla Sanctae Scripturae, Habert de Sacramento poenitentiae, Dancs Institutiones Christianae, sermones Dominicales sub titulo Pabulum Spirituale, Illos[2] [449] Contiones, item sub titulo Sanctitatis Hungariae indicia, Compendium historicum de regnis, Modus sinceram poenitentiam agendi, Catechismus Francisci Nagy idiomate Hungarico, Nucleus catecheticus, Biczman Doctrina moralis, Lohner Praxis sacramenti poenitentiae, p. Groscz Meditationes, p. Georgii Ferenczi Confessio Idiotae, p. Joannis Capulis Meditationes, Vita et acta Sancti Romualdi, Casus p. Taxony, Bona manuductio ad caelum, Engelmaer de Impedimentis, domini episcopi Martini Biró Conciones, Thomas Kempensis, p. Stainhurstius de 4 novissimis, Parochus meditans, Officia pietatis erga Deum et homines, Meditationes Avancini, Hanapi Exempla Biblica, Flores Biblici. Parochiae autem sunt sequentes: Barsyas Excitator Christianus in duobus tom., Clauz in tom. 5, Concordantiae Bibliorum domini episcopi Biró Conciones festivales, ejusdem Canonica visitatio, Laselve Conc. in 3 tom., Felix potestatis. Historia Graveson, Patuzzi De sede inferni, Theologia moralis p. Raiffenstul, Biblia Sacra, Laetius Concionator, Elementa jurisprudentiae, Theol. Penzinger, Antoen, Tractatus Theologici[!] Tripartitus Richardi, Promptuarium morale, Conciones Ludovici Granatensis, Concilium Tridentinum, ejusdem sive Catechismus Romanus, Illés Vita sanctorum. Ad haec provisus est tam protocollo parochiali, quam etiam matricula, in hanc nomina baptisatorum, copulatorum, ad fidem Catholicam conversorum et mortuorum, in protocollum autem benignas resolutiones regias, episcopales constitutiones, ordinationes consistoriales diligenter inscribit.

[1] Hegedüs Illés (†1804). Pfeiffer, 1987. 485.
[2] Az Illés elírása lehet, ami Illyés Andrást rejti.

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 376 2025. 06. 17. 13:55:57

Sacrum missae sacrificium quotidie, nisi legitime impeditus sit, celebrat, Dominicis et festis diebus a festo Sancti Georgii usque festum Sancti Michaelis hora 9ª, a festo autem Sancti Michaelis usque festum Sancti Georgii hora 10ª inchoat, offertque Deo pro suis parochianis, diebus vero feriatis, si stipendium offeratur sacrum lectum erga cruc. 24, cantatum erga flor. 1 persolvit, mane diebus Dominicis et festis ad concionem dicit, finita dictione desponsos promulgat, et proxime venturos festos ac jejuniorum dies populo annunciat, post prandium autem lytanias cum populo servat et juventutem in doctrina fidei et morum praeceptis instituit.

Sacramenta non infirmis tantum, sed omni petenti quovis tempore, qua potest maxima promptitudine administrat, neque ullus incuria aut negligentia parochi absque sacramentis morientium hucusque decessit.

Venerabile Sacramentum dehinc, ubi temporum et emergentium casuum circumstantiae admiserint, intra matris parochiae ambitum stola et superpelliceo indutus puero cum pulsu tintinnabuli praecedente defert, sine tamen [450] lumine. Donec Deus ecclesiae uberiores tribuerit reditus, eousque nec de lampade coram Sanctissimo ardente provisionem facere potest, cum in praesenti ob inopiam etiam ecclesiae structura imperfecta haereat.

Parochus in aere parato per aversionem loco pecuniae lecticalis in fixo habet flor. 30, de frumento hactenus singulum par quot paria jugalium pecorum habuerunt, tot Pos. metr. praestiterunt, his autem destituti mediam Pos. metr., sed hunc a jugalibus pecoribus solvendi usum indecorum imo et indignum esse remonstrante visitatore episcopo, capacitati parochiani ultro erga sibi factam propositionem ad praestandam posthac a singulo pari conjugum unam Pos. metr. sponte accesserunt, ac simul agrorum et pratorum infraspecificandorum culturam se parocho praestituros obligarunt, habet praeterea parochus a quovis hospite jugalibus proviso unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a baptismate cruc. 17, ab introductione neonuptae vel puerperae cruc. 7, ab assistentia matrimoniali flor. 1, a sepultura majoris sive confessionis capacis flor. 1, ab incapacis cruc. 17, nomine liberae stolae exigit duplum ordinariae.

Agros parochiales nullos habet determinatos, sed quovis anno pro fagopyro erga instantiam illi jugerum 1 assignare solent domini terrestres. Pratum 6 falcatorum possidet, quod ad calcem domus parochialis situm, hactenus parochiani illud falcare et cultivare debuerunt, prout etiam cultivarunt.

Titulo piae fundationis possidet unum pratum 5 falcatorum et medium secundum jugerum terrae, parocho erga sacra in perpetuum celebranda legata, quae cum ad flor. 14 aestimata sint, singulo anno ad mentem legantis parochus duo missae sacrificia celebrat. Pratum aeque ac medium secundum jugerum terrae, hucusque suis impensis cultivari curavit, in actu tamen praesentis canonicae visitationis, ut jam superius attactum est, eorum cultivationem assumpserunt parochiani.

VTI 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 377 2025. 06. 17. 13:55:57

De scholae rectore, ejus obligatione et proventu

Ludirector est Stephanus Salamon annorum 40, absolvit syntaxim, est Catholicus, fidei professionem deposuit, scit ritus et caeremonias ecclesiae, doctrinam habet officio suo competentem, eoque rite ac debite fungitur, quantum ad cantum, quantum autem ad puerorum institutionem attinet, nec in hoc defectus esset, [451] modo parochiani disponibiles essent, ut proles suas ad scholas mittant instituendas. Morum est bonorum et vitae exemplaris. Pulsum perficiendi obligatio non ludimagistro, sed alteri per communitatem delecto homini incumbit.

Ludirector simul qua notarius habet a singulo pari cruc. 7, quod in summa facit flor. 45, quam summam circa festum Sancti Georgii simul et semel judices et jurati colligere et deponere debent, item a singulo pari unum quadrantem metr. Pos. de siligine, prout etiam de fagopyro, a singulo hospite jugalia habente unum currum lignorum focalium. Titulo stolae a sepultura cruc. 7, a scriptione schedae promulgationum cruc. 7, ab unius pueri, nisi pauper sit institutione, ut tanto magis parentes proles suas in scholam mittendas alliciantur determinati sunt tantum den. 50 annue solvendi.

Domus parochialis e ligneis materialibus est constructa, duo cubicula, unam cameram et culinam complectitur, in statu satis misero est posita, hanc aedificandi et conservandi onus, quantum ad parati aeris impensas et materialium praestationem potissimum dominae viduae Julianae natae Fekete, quae jus patronatus habet, et jus praesentandi parochi exercet, manebit, quoad autem currules et manuales operas has parochiani praestare obligantur. Domus ludimagistri pariter lignea est uno cubiculo eoque nimis angusto, camerula et culina provisa, hanc aedificandi, prout et conservandi onus est penes parochianos.

VEL 2025 e-archivum

De filialibus ecclesiis

Matri Buzákiensi ecclesiae duae adnexae sunt filiales, 1[A] possessio Lak distans a matre spatio trium horae quadrantum, in qua habetur ecclesia in solidis materialibus ante annos 27 ab inclyta familia Jankovicsiana erecta, et honori Sanctae Annae dicata est. Dote nulla, sed sacra supellectili decente ab eadem provisa, et in specie duabus elegantibus casulis, suis appertinentiis instructis, duobus calicibus, monstrantia ciborio argenteis. Habet ecclesia haec campanas duas, quarum una cent. 1, altera duos cent. et lib. 50 appendit. Praeter hanc solidi operis ecclesiam extat in hac filiali vetus lignea Sancti Rochi ecclesia cum duabus campanis, quarum una lib. 80, altera lib. 30 est, sed cum vetustate desolata, et in ruinam adeo sit inclinata, ut sine dedecentia in ea sacrificium celebrari, sed neque populus sine sui oppressionis periculo in eam convenire valeat, occlusa est, neque licebit in illa parocho divina peragere. [452]

Parochus praeter ordinariam populum instituendi, sacramentis providendi, mortuos sepeliendi obligationem tenetur ad hanc filialem ecclesiam omni tertio Dominico et festo die exceptis novilunaribus Dominicis pro celebrandis divinis

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 378 2025. 06. 17. 13:55:57

transire. Quorum titulo in parato aere habet flor. 15 per aversionem, de frumento autem quemadmodum matris parochiae incolae ob indignitatis superius expositae rationem non a pari jugalium boum uti hactenus, sed a pari conjugum praestabunt annue 1 Pos. metr., habet item parochus a quovis hospite jugalia pecora possidente unum plaustrum lignorum focalium, ac stolam in matre praestari solitae in omnibus aequalem.

Scholae rector habetur in hac possessione, qui simul qua notarius habet in parato aere annue flor. 14, a quolibet pari ¼tam Pos. metr., ab instructione puerorum solvendi capacium cruc. 30 annue, a sepultura cruc. 7, a psalmodia nocturna cruc. 15, a cantu sub sacro requiem cruc. 17.

Domus scholaris lignea est, complectitur unum cubiculum, cameram et culinam, status ejus tolerabilis est, eam aedificandi et conservandi obligatio incumbit localibus incolis.

SECUNDA FILIALIS est possessio Taska distans a matre spatio trium quadrantum horae, habetur in ea ecclesia, quae ante annos 28 industria tunc existentis parochi et localium parochianos erecta. Dotem nullam habet, neque proventum praeter eleemosynam marsupialem, unde annue prosperat circiter flor. 3. Calices argenteos 2, quorum unus defectuosus est, indumenta sacerdotalia 3, integra quidem sed attrita, tintinnabula 2, campanam 1 lib. 30 appendentem.

Parochi ordinariae obligationes respectu istius filialis eaedem sunt, quae in praecedente filiali expositae habentur, ultra quas tenetur parochus pro celebrandis divinis quarto quovis occurrente festo vel Dominico die exceptis novilunaribus ad hanc ecclesiam transire. Titulo servitiorum suorum habet per aversionem in fixo parati aeris flor. 15, a singulo hospite tot Pos. metr. frumenti, quot boum jugalium paria habet, qui autem his destituti sunt, pariatim praestant mediam metr., item jugalia habentes tenentur parocho unum currum lignorum focalium praestare, stolam porro a quavis functione stolari solutioni obnoxia pendunt in matre pendi solitae in omnibus aequalem. [453]

Ludimagister habetur in hac etiam filiali, cui in parato aere solvunt flor. 8 item quilibet hospitum ¼tam metr. Pos. et hoc titulo lecticalis obventionis. Titulo autem stolae a comitiva funeris cruc. 7, a psalmodia nocturna vel diurna cruc. 15, a scheda promulgationum cruc. 7, ab instructione unius pueri solvendi capacis cruc. 30 annue.

Domus scholaris lignea est, uno cubiculo, culina et camera provisa, in statu commodo posita, eam aedificandi et conservandi obligatio incumbit loci incolis.

De parochianis et horum obligatione

In hac parochia totus populus est Catholicus, in matre Buzák numerantur animae 1246.

In filiali Lak 785, in Taska 532, ex his confessionis capaces sunt 2113, incapaces 450.

MTA 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 379 2025. 06. 17. 13:55:57

Populus hic devotus est et in ecclesia frequens, rosarium angelicum elata voce orat et laudes Sanctissimae Trinitatis praecinente ludirectore devote concinit, in rudimentis fidei bene est instructus. Praecepto confessionis et Paschalis communionis diligenter satisfaciunt, neque observavit ullum hactenus suae defuisse obligationi, vitiis gravioribus, praecipue quae scandalum excitare possent in populo, deditum aliquem hucusque non observavit, qui subinde in malum aliquod prolapsus est, talem omni meliori modo corrigere studuit, et conatus ejus nec unquam in irritum cecidit.

Apostata nullus datur, et quia populus totus Catholicus est, ab haeresi ad Catholicam fidem conversus nullus reperitur, si advenam aliquem hic converti contigerit, eum de nomine et cognomine, cum expressione ejus loci originis, aetatis, diei et anni conversionis, additis etiam duorum triumve testium fidei professioni per talem eliciendae actui praesentium nominibus in matricam parochiae inscribet.

Congregatio sub titulo perpetuae Sanctissimi Sacramenti adorationis authoritate ordinarii introducta habetur sub cura parochi, hospitale autem nullum datur, neque ullum religiosi ordinis domicilium.

De obstetricibus et vespilonibus

Obstetrices in ambitu parochiae sunt 4, omnes Catholicae adjuratae et ad ministrandum in casu necessitatis baptismum bene edoctae. Caemeteria tam in matre, quam in filialibus habentur extra ipsas possessiones sita, [454] benedicta et contra pecorum pecudumque incursiones munita. Dantur etiam vespilones, quibus ex officio incumbit scrobes effodiendi, et his mortuos tumulandi obligatio. Atque haec etc.

VEL 2025 e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 380 2025. 06. 17. 13:55:57

Et statuta illa, et constitutiones episcopales, quas sub dato dierum 6ae 8bris et 1ae Xmbris 1777 ad omnes diaecesis nostrae Weszprimiensis parochos et animarum curatores, prout et ludirectores dimisimus hic quoque pro renovatis et confirmatis declaramus, eorumque in omnibus suis punctis et articulis accuratam observantiam firmiter praecipimus et mandamus. In reliquo autem paternam nostram benedictionem vobis peramanter impertimur. Extradatum in curia nostra episcopali Weszprimii Die 20a Junii anno 1778.

Quae omnia ut cedant ad immensam Dei gloriam et Sanctae Matris ecclesiae incrementum, Supremum Numen intensis precibus oramus, ac una pro majori fidei firmitate opus hoc visitationis nostrae canonicae manu propria subscribimus et sigillo nostro munimus. Weszprimii 30a Xbris anno 1778.

Josephus Bajzath episcopus Weszprimiensis manu propria [455]

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 381 2025. 06. 17. 13:55:57

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 382 2025. 06. 17. 13:55:57

EXTRACTUS

locorum in comitatu et archidiaconatu Sümeghieni existentium, in quibus ministri Helveticae vel Augustanae confessioni addictorum occasione canonicae visitationis per Josephum Bajzáth episcopum Weszprimiensem etc. etc. anno 1778 mense Junio peracta cum exercitio religionis reperti sunt.

Ministri Helveticae confessionis resident in sequentibus possessionibus, et quidem

In districtu Karádiensi

Sub parochia Kilitiensi:
In matre Kiliti Franciscus Kiss
In filiali Juth Stephanus Konoz
In filiali Adánd Michael Karsai
In filiali Ság-vár Andreas Megyeresi
Sub Parochia Körös-hegyiensi
In matre Körös-hegy Joannes Kabai
In filiali Bálványós Benjamin Uyvári
Sub parochia Szoládiensi
In filiali Öszöd Josephus Sándi
Sub parochia Tabiensi
In filiali Puszta-Kapol Petrus Gaál

VFL 2025 e-archivum

In districtu Kaposváriensi

Sub parochia Mernyensi
In filiali Jád Georgius Nagy
In filiali Aszaló Joannes Habász
In filiali Magyar-Egres Joannes Nyaradi
Sub parochia Igaliensi
In filiali Magyar-Atád Stephanus Simonyi
Sub parochia Hetesiensi
In matre Hetes Ladislaus Bodis
Sub parochia Sziliensi
In filiali Kazsok Joannes Sebö

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 383 2025. 06. 17. 13:55:58

In districtu Csökölіensi

Sub parochia Szulókiensi
In filiali Darány Stephanus Bihari
In filiali Istvándi Franciscus Kovács
Sub parochia Csokonyensi
In filiali Visonta Joannes Meszáros
Sub parochia Atadiensi
In filiali Lábod Joannes Fóglós
Sub parochia Nagy-Bajomiensi
In filiali Kutos Joannes Boncz [456]
Sub parochia Szent-Benedekiensi
In matre Szent-Benedek Stephanus Balla
In filiali Szomajom Josephus Mezei
In filiali Szenna Stephanus Patonai
In filiali Zelics-Kiss-falud Josephus Szigethi
Sub parochia Csökölyiensi
In filiali Gige Stephanus Szent-Györgyi
In filiali Kadárkut Martinus Sipós
In filiali Nagy-Korpád Joannes Fodór
In filiali Kiss-Bajom Michael Szelid
Sub parochia Ladiensi
In filiali Hedra-hel Samuel Elek
In filiali Becs Samuel Arácsi
In filiali Hatvan Stephanus Simony
In filiali Pata Josephus Erös
In filiali Habal Franciscus Tóth
In filiali Nemetske Michael Ardai
In filiali Nagy-Dobsa Joannes Csákvári
In filiali Petend Stephanus Baronyai
In filiali Gyöngyös-Mellék Michael Bán
In filiali Uyfalu Joannes Biró
In filiali Bürüs Stephanus Veres
In filiali Zádor Samuel Mikó
In filiali Mernye Paulus Kazi

VEL 2025 Archivum

In districtu Tapsonyiensi

Sub parochia Vidiensi
In filiali Nemes-Ded Franciscus Gaál
Sub parochia Segusdiensi
In filiali Bellegh Samuel Sebesy
In filiali Konyi Josephus Losy
Sub parochia Tapsonyiensi
In filiali Kis-falud Michael Kaposi

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 384 2025. 06. 17. 13:55:58

Ministri Augustanae confessionis sunt sequentes:
et quidem

in districtu Karádiensi

et sub parochia Tabiensi
In matre Tab Georgius Vad-kerti

In districtu Csurgoiensi

Sub parochia Zákányiensi
In filiali Surd Stephanus Guzmics
Sub parochia Iharosiensi
In filiali Berény Stephano Batsics

Praedicantes Helveticae confessionis per comitatum Sümeghiensem dispersi inveniuntur N° 47.
Augustanae Confessionis N° 3.
Summa N° 50.

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 385 2025. 06. 17. 13:55:58

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 386 2025. 06. 17. 13:55:58

Település- és személynévmutató

VFL 2025
e-archívum

VFL 2025
e-archivum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 388 2025. 06. 17. 13:55:58

A kötet mutatójában a közreadott forrásszövegben előforduló fontosabb település- és személynevek kaptak helyet. A mutató magyar nyelvű, a forrásokban szereplő tulajdonneveket magyar változatban közöljük.

A településnevek esetében törekedtünk azok azonosítására, napjainkban használatos alakjuk és közigazgatási besorolásuk megadására.[1] Zárójelben így minden esetben közöltük, ha a 18. századi település ma valamely más település része, megváltozott a neve, vagy elnéptelenedve melyik település határában található. A plébániák esetében kurzívan jelöltük a rájuk vonatkozó egyházlátogatási jegyzőkönyv kötetbeli oldalszámát. A mutató egyéb földrajz neveket (dűlők, hegyek, patakok stb.) nem tartalmaz.

A személynevek esetében az egyházi személyek és iskolamesterek esetében kizárólagosságra törekedtünk, a kegyurak esetében a néven nevezettek és az intézmények kerültek a mutatóba. Előbbieket kurzivált *par*., a tanítókat *schm*. rövidítéssel jelöltük. A plébánia javadalmi földjeinek határosait és szomszédosait ellenben nem tüntettük fel, ahogyan azok haszonbérlőit, illetve a plébánia kihelyezett vagyonának használóit, valamint a plébániai könyvtárak köteteinek szerzőit sem. Szintén nem kerültek feltüntetésre a katolikus hitre tért személyek nevei, a templomok és kápolnák patrocíniumai, valamint az egyes egyesületek és a ferences provinciák nevei. Az előnévvel rendelkező nemesi családok elsősorban családneveik szerint kerültek a mutatóba.

VFL 2025
e-archívum

[1] Ennek alapjául a levéltár egyházlátogatási jegyzőkönyveinek segédlete szolgált: Varga Tibor László: *Egyházlátogatási jegyzőkönyvek – Visitationes canonicae*. Veszprém, 2010. (A Veszprémi Érseki és Főkáptalani Levéltár Segédletei 1.)

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 389 2025. 06. 17. 13:55:58

A, Á

Acsa lásd Somogyacsa
Acsády Ádám veszprémi püspök 83., 155., 316.
Adamovics Ferenc 228.
Ádánd 27., 29., 32., 33., 383.
Agárév (ma Háromfa része) 262., 263.
Ágoston László János *par.* 22.
Alsóbogát 131., 138., 139., 140.
Alsó-Segesd (ma Segesd része) 319., 320.
Alsok (ma Csurgó része) 288., 289.
Anchvalter Fülöp *schm.* 119.
Andocs 18., *74–82.*
andocsi ferencesek 70., 74., 108., 115., 116.
Apáti lásd Somogyapáti
Aracs lásd Somogyaracs
Arácsi István ref. lelkész 384.
Ardai Mihály ref. lelkész 384.
Armpruster Kristóf 87.
Aszaló lásd Somogyaszaló
Atád lásd Nagyatád
Attala 18., *170–179.*

B

Baba (Kispapa-puszta, ma Felsőmocsolád része) 138., 139., 140.
Babod lásd Somogybabod
Babolcsa (Babócsa) 19., 265–272,
Babony (Bábony) lásd Bábonymegyer
Bábonymegyer 57., 60., 61., 62., 63.
Bajom lásd Nagybajom
Bajzáth József veszprémi püspök 11., 42., 75., 84., 143., 230., 252., 381., 383.
Bakó család 309.
- László 240., 246.
- Wolfgang (Farkas) 340.
Bakoss János *schm.* 127.
Balási András *par.* 54.
Balatonboglár 114., 115.
Balatonendréd 18., *64–68.*
Balatonkeresztúr 350., 352.
Balatonkiliti (ma Siófok része) 18., *21–33.*, 383.
Balatonlelle 103., 107., 108.
Balatonőszöd 94., 97., 383.
Balatonszárszó 94., 97.
Balatonszemes 94., 95., 97.
Balatonszentgyörgy 344., 345.
Balatonújlak 352., 353.
Balaton-Berény (Balatonberény) 343., 345.
Balla István ref. lelkész 384.
Balogh János *schm.* 366.
Bálványos 72., 73., 383.
Bán Mihály ref. lelkész 384.
Bánya (ma Bárdudvarnok része) 231., 235., 236.
Baranyay család 30., 376.
Barati (Baráti-puszta, ma Somogyszob területén) 319., 320.
Bari Ferenc *schm.* 320.
Bárd (ma Bárdudvarnok része) 221.
Bárdudvarnok 18.
Baronyai István ref. lekész 384.
Bars (Barcs) 270., 271.
Bassal (Basal) 241., 242.
Báte (Baté) 188., 190.
Batsics István ev. lelkész 385.
Batthyán (Battyánpuszta, ma Balatonszentgyörgy része) 344., 345.
Batthyány Károly 152.
- Tódor 138., 152., 209.
bécsi szeminárium 260., 274.
Bécz lásd Vásárosbéc
Békey József *schm.* 25.
Belezna 295., 296.
Belleg (Billeg, Beleg) 319., 320., 384.
Bellovár (Bélavár) 276., 277.
Bellovarics János *schm.* 294.
bencés szerzetes lásd Csűdőr Flórián, Oszvald
XIV. Benedek pápa 232.
Béri Ádám *schm.* 49.
Berki lásd Nagyberki
Berzence 19., 259., *278–283.*
Bessenyei János *schm.* 149.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 390 2025. 06. 17. 13:55:58

Bihari István ref. lelkész 384.
Binder József *par*. 347.
Biró János ref. lelkész 384.
- Pál *par*. 285.
Bocz Mátyás *schm*. 58.
Bodis László ref. lelkész 383.
Bodrog 211., 212.
Bodvica (ma Nagyatád része) 256., 257.
Bogad (Bogát, ma Ötvöskónyi területén) 319., 320.
Bogát lásd Alsóbogát
Boglárd (Boglár) lásd Balatonboglár
Bognár Dávid *par*., ferences szerzetes 70.
- Mihály *schm*. 234.
Bolhás 257.
Bolhu (Bolhó) 269., 270., 271.
Boncz János ref. lelkész 384.
Bonja (Bonnya) 146., 149., 150.
Boronka (ma Marcali része) 357., 358.
Borsffai Ferenc *par*. 298.
- Ignác *schm*. 262.
Bosnyák István *schm*. 150.
- Márton 112.
Bottyán lásd Batthyány
Böhönye 330., 331.
Bökösd lásd Somogybükkösd
Böröczffy ferenc 309.
Bőszénfa 201., 204.
Brod (Brodic, Horvátország) 276., 277.
budai prépostság 334.
- (generális) szeminárium 323., 334.
Buzsák 19., *375–381*.
Büy (Bűi, ma Bodrog területén) 212., 213.
Bürüss (Bürüs) 239., 242., 384.
Büsü (Büssü) 162., 163.

C, Cz

Chinorányi Honorát *par*., ferences szerzetes 317.
Czegléd (Ceglédpuszta, ma Merenye része) 240., 242.
Czinderi Antal 254.
- Rókus 237., 241., 254.

Cs

Csacsinovics János *par*. 42.
Csák Imre 210.
csákány 312., 314.
Csákvári János ref. lelkész 384.
Csányi család 340.
Csehi lásd Ordacsehi
Csepely lásd Nagycsepely
Cserénfa 203., 204.
Csertő 240., 242.
Csete János *schm*. 356.
Csicsal (ma Somogymeggyes része) 88.
Csicsó lásd Somogycsicsó
Csoknya lásd Mezőcsokonya
Csokonya (ma Csokonyavisonta része) 18., *248–253*., 384.
Csoma 176., 178.
Csombárd 210., 212.
Csököly 18., *230–236*., 384.
Csömend 368.
Csöndör Ferenc *schm*. 133.
Csurgó 19., *284–289*.
Csurgónagymarton 288., 289.
Csűdőr Flórián *par*., bencés szerzetes 65., 66.

D

Dada (ma Igal területén) 155., 157.
Dada lásd Kaposdada
Darány 246., 247., 384.
Davod (Dávod, ma Böhönye területén) 362., 363.
Deáky Miklós *schm*. 135.
Dencs (Kisdencs, ma Inke része) 306., 307.
Dencs lásd Szőkedencs
Deső család 363.
Dombó lásd Kastélyosdombó
Dombovics György zágrábi kanonok, kaposfői prépost 214.
Döröcske lásd Somogydöröcske
Dragillevics Márton *par*. 281.

VFL 2025 Archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 391 2025. 06. 17. 13:55:58

Drávagárdony 246., 247.
Drávaszentes 271.
Drávatamási 246., 247.

E

Ebergényi József *par*. 237.
Ecseny 138., 139., 140.
Edde 126., 127., 128.
Edling Rudolf székesfehérvári őrkanonok, görzi érsek 131., 166., 179., 183.
Egres lásd Magyaregres
egri szemánirum 355.
Elek Sámuel ref. lelkész 384.
Endréd lásd Balatonendréd 18.
Eör lásd Őrtilos
Ernyes Ferenc 252.
Erős József ref. lelkész 384.
esztergomi kanonok lásd Olasz Pál
- székeskáptalan 322., 323.
Eszterházy Miklós 42., 192., 198., 364.
evangélikus lelkész lásd Batsics István, Guzmics István, Vadkerti György

F

Fáisz lásd Somogyfajsz
Farkas András *schm*. 147.
- Pál 224.
Fehér István *schm*. 137.
Fehérvár lásd Székesfehérvár
Fejér Mihály *schm*. 157.
Fejér-Egy-ház (Somogyfehéregyhz, ma Somogyzsitfa része) 336., 337., 339.
Fekete Julianna 110., 375., 376., 378.
Felsőmocsolád 138., 139., 140., 141.
ferences rendtartomány, Szent Lászlóról nevezett 180., 238., 254., 258., 316.
- rendtartomány, Szűz Máriáról nevezett 70., 74., 82., 360., 363., 371.
- szerzetes lásd Bognár Dávid, Chinoványi Honorát, Halász Erazmus, Krancsics Márton, Kresznai Bernárd, Maricz Gerváz, Raikhammer Leó, Vassanics Kapisztrán János, Zacsek János
Festetics Kristóf 259., 330., 350.
- Lajos 195., 201., 224., 240., 330.
- Pál 259., 260., 274., 284., 293.
Feszerlak (Fészerlak-puszta, ma Kaposvár része) 196.
Fiad 146., 150., 151.
Fodor János ref. lelkész 384.
Fóglós János ref. lelkész 384.
Fonó 187., 190.
Fönyéd (Főnyed) 344., 345.
Francsics Ádám *schm*. 362.
Füred lásd Kaposfüred

G

Gaál Ferenc ref. lelkész 384.
- József 357.
- Péter ref. lelkész 383.
Gadány 329., 331., 332.
Gál Ferenc *schm*. 136.
- Gábor 162.
Galamboki György *schm*. 199.
Gálosfa 202., 204.
Gamás 138., 146., 148., 150.
Gardány lásd Drávagárdony
Gardos (Gardóspuszta, ma Somogysimonyi része) 314.
Gelle (Gölle) 18., *165–169*.
Gerencsér Mihály *par*. 341.
Geszti lásd Somogygeszti
Giczey István veszprémi kanonok 36.
Gige 235., 236., 384.
Glosz János *schm*. 59.
Godina András *par*. 291.
Görgeteg 251., 252.
Görös-gál (Görösgal-puszta, ma Nemeske része) 239., 242.
görzi érsek lásd Edling Rudolf
grazi szeminárium 334.
Grossinger Ignác *par*. 244.
Gusics család 54.
Guzmics István ev. lelkész 385.

VE 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 392 2025. 06. 17. 13:55:58

Gy

Gyalán lásd Kisgyalán
Gyarmat lásd Kaposgyarmat
Gyékényes 296., 297.
Gyöngyös-mellék (Gyöngyösmellék) 239., 242., 384.
Györe János *schm.* 318.
Győri István *par.* 99.
győri kanonok lásd Pierer József
Gyugy 120., 121.

H

Habal lásd Hobol
Habász János ref. lelkész 383.
Hajmás 203., 204.
Halász Erazmus *par.* ferences szerzetes 238.
Halbax (Halvax) János *par.* 143.
Háromfa 262., 263.
Hárságy lásd Somogyhárságy
Hartvigh Rozália 29., 31.
Háry Ádám *schm.* 93.
Hatvan lásd Somogyhatvan
Hazlinger Gáspár *schm.* 50.
Hedrahely (Hedrehely) 239., 241., 384.
hegedüs illés *par.* 376.
Hegyi János *par.* 110.
Henyéz (Henész, ma Nagyatád része) 256., 257.
Hentse (Hencze, Hencse) 239., 241.
Heöbe Mihály *schm.* 349.
Heresznye 276., 277.
Herman Mihály *schm.* 174.
Hetes 18., *205–213.*, 383.
Hobár János *par.* 118.
Hoblik Ignác *schm.* 78.
Hobol 241., 242., 384.
Hocraiter György 290.
Hollad (Hollád) 344., 345.
Hollós Klára 309.
Homok lásd Kaposhomok
Homok-Szent-György (Homokszentgyörgy) 246., 247.
Horváth Ferenc *schm.* (Baté) 188.
- Ferenc *schm.* (Miháld) 306.
- György *par.* 249.
- István *schm.* 227.
- József *schm.* (Karád) 87.
- József *schm.* (Balatonszentgyörgy) 344.
- László *schm.* (Csepely) 89.
- László *schm.* (Somogyvár) 125.
- Mihály *par.* 198.
- Miklós *par.* 365.
- Pál *schm.* 329.
Horváth-Kut (Horvátkút, ma Marcali része) 337., 339.
Hosszú-falu (Rinyahosszúfalu, ma Lábod része) 257.
Hunyadi család 161., 343., 349.
- Antal 91., 95.
- István 346.
- Nep. János 91., 159., 347., 360.
- Jakab *par.* 274.
Huszti János *schm.* 300.

I

Igal 18., *152–158.*, 383.
Iharos 19., *298–302.*, 385.
Iharosberény 299., 301., 302.
Inke 301., 302.
Inkei Gáspár 298., 304.
- Károly 298., 300., 301., 304.
Istvándi 246., 247., 384.

J

Jaba (Jabapuszta, ma Lulla része) 66., 67.
Jád lásd Somogyjád
Jákó 235.
Jancsó János *par.* 310.
Jankó János *par.* 192.
Jankovics család 109., 375., 376.
- Antal 110.
- János 370.
- Katalin 175., 180.
- Krisztina 205., 206.

VFL 2025 Archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 393 2025. 06. 17. 13:55:58

Járossy János *schm.* 268.
Juth (Jut) lásd Siójut
Jutha (Juta) 209., 212.

K

Kabai János ref. lelkész 383.
Kádár-kut (Kadarkút) 235., 236., 384.
Kak (ma Somogysárd területén) 228.
Kalló Antal *par.* 166.
Kalmancza (Kálmáncsa) 246., 247.
Kapoly 57., 61., 62., 63., 383.
Kaposdada (ma Bárdudvarnok része) 221.
Kaposfő 220., 221., 222., 384.
kaposfői prépost lásd Dombovics György, Pierer József
Kaposfüred (ma Kaposvár része) 194., 197.
Kaposgyarmat 203., 204.
Kaposhomok 188., 190.
Kaposi Mihály ref. lelkész 384.
Kaposkeresztúr 203., 204.
Kaposmérő 219., 220., 221.
Kapospula 173., 174., 178., 179.
Kaposszentjakab 203., 204.
Kaposszerdahely 196.
Kaposújlak 211., 212., 213.
Kaposvár 18., *191–197.*
Kapronczay József *par.* 91.
Kára (Karó) 48., 51., 52.
Karád 18., *83–90.*
Karsai Mihály ref. lelkész 383.
Kastélyosdombó 246., 247.
Katona József veszprémi kanonok 36.
Kazi Pál ref. lelkész 384.
Kazsok 162., 163., 164., 383.
Kéczeri József *schm.* 120.
Kelemen Ferenc *schm.* 77.
Kelevisz (Kelevíz) 362., 363.
Kenderes-Újfalu 196.
Kér lásd Szentgáloskér
Kercseliget 18., *180–182.*
Kereki 72.
Keresztur lásd Balatonkeresztúr
Kethely (Kéthely) 19., *346–353.*
Kétújfalu 241., 242., 384.
Kiliti lásd Balatonkiliti
Kisfalud lásd Zselickisfalud
Kisgyalán 168., 169.
Kiskorpád 218., 221.
Kislak lásd Zselickislak
Kis-aszond (Kisasszond) 220., 221.
Kis-bajom (Kisbajom) 235., 236., 384.
Kis-Dobsa (Kisdobsza) 239., 243.
Kis-falud lásd Nemeskisfalud
Kis-Gomba (Kisgomba, ma Marcali része) 357., 358.
Kis-kovácsi lásd Rinyakovácsi
Kis-Tamási (Kistamási) 239., 242.
Kis-várda (ma Várda része) 211., 212.
Kiss Ferenc ref. lelkész 383.
- Gábor *schm.* 210.
Kiss-Albert (Kis-Albert-puszta, ma Magyaregres határában) 138., 139., 140.
Kiss-Bár (Kisbárapáti) 18., *142–151.*
Kiss-Bécz (Kisbéc, ma Kazsok része) 163.
Kiss-Berény (Kisberény) 120., 121.
Kiss-Lak (Kislak) lásd Szőlőskislak
Klaszovics István *schm.* 219.
Klueber Fülöp *schm.* 181.
Kocsy Imre *par.* 323.
Kolaczeg (Kollátszeg, ma Murakeresztúr része) 294., 296.
Kollarics Mihály *schm.* 219.
Koller Ignác veszprémi püspök 105., 226., 355.
Kolonics ferenc 313.
Komáromi Mihály 224.
Komlósd 271.
Konoz István ref. lelkész 383.
Konyi (ma Ötvöskónyi) 319., 320., 384.
Korber József 256.
Kovács Antal 224.
- Ferenc ref. lelkész 384.
- István 224., 309.
- József *schm.* 196.
Kovácsi lásd Pusztakovácsi
Kozári István *schm.* 145.
Kozma (Kozma-puszta, ma Kutas területén) 319., 320.

VFL 2023 archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 394 2025. 06. 17. 13:55:58

Kozma Imre 298.
Kölked (Kölked-puszta, ma Pusztakovácsi része) 373.
Körös-hegy (Köröshegy) 18., *69–73.*, 383.
Kötcse 88., 89., 90.
Krancsics Márton *par.*, ferences szerzetes 360.
Kren József *schm.* 189.
Kreskai Imre *schm.* 344.
Kristal János *par.* 153.
Kreneser János *schm.* 245.
Kresznai Bernárd *par.*, ferences szerzetes 255.
Kulcsár György *schm.* 113.
Kutas 228., 229., 384.
Kürtös (Kürtöspuszta, ma Pusztakovácsi része) 373.

L

Lábod 256., 257., 384.
Lad 18., *237–243.*, 384.
Ladányi Mihály *schm.* 167.
Lak lásd Öreglak
Lapa (Lapapuszta, ma Szentgáloskér része) 138., 139.
László mátyás *schm.* 187.
Látrány 18., *99–108.*
Lécs Ágoston tihanyi apát 64.
Lederer György schm, 79.
Légrád-hegy (Szentmihályhegy, Őrtilos része) 293., 296.
Légrádi István 293.
Lengyel, tóti család 100., 117.
- Antal 117.
- Barbara 131.
- Gáspár 99., 117.
- György 109.
- Imre 117., 119.
Lengyel-Tóthi (Lengyeltóti) 18., *117–122.*
Lenthy István veszprémi nagyprépost 27., 58.
Leutner József 279.
Libicz-Kozma (Libickozma) 373.
Lipodfa (Lipótfa, ma Bárdudvarnok része) 235.
Liszó 300., 301.
Loók (Lókpuszta, ma Marcali része) 352., 353.
Losy József ref. lelkész 384.
Lölle (Lelle) lásd Balatonlelle
Lukafa lásd Magyarlukafa
Lukenics János *par.* 184.
Lulla 57., 66., 67.

M

magyar királynő lásd Mária Terézia
Magyar-Atád (Magyaratád) 155., 156., 157., 158., 383.
Magyar-Egres (Magyaregres) 138., 139., 140., 383.
Magyarlukafa 239., 241.
Magyarod (Mogyoród-puszta, ma Somogyszil része) 163.
Majthényi György 103.
- János 376.
Makai Zsigmond 310.
Marczali (Marcali) 19., *354–359.*
Márffy István 224.
Mária Terézia magyar királynő 314.
Maricz Gerváz *par.*, ferences szerzetes 371.
Maroth (Marótpuszta, ma Somogysámson része) 337., 339.
Martony (ma Vése területén) 319., 320.
Matasics György *par.* 266.
Megyer (Koppánymegyer) lásd Bábonymegyer
Megyeresi András ref. lelkész 383.
Mérei Antal 54.
Merenye 240., 242., 383–384.
Mernye 18., *130–141.*
Merse (Mersi, ma Gölle területén) 168., 169.
Mészáros János ref. lelkész 384.
Mesztegnye (Mesztegnyő) 19., *360–363.*

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 395 2025. 06. 17. 13:55:58

mesztegnyői ferencesek 329., 353., 367., 368.
Mezei József ref. lelkész 384.
Mezőcsokonya 211., 212.
Mihálđ 19., *304–308.*
Miholics János *par.* 99.
Mike 236.
Mikla lásd Nikla
Miklósi 77., 80., 82.
Mikó Sámuel ref. lelkész 384.
Mocsolád lásd Felsőmocsolád
Molnár István *schm.* 105.
- József *schm.* 171.
- Mihály *schm.* 342.
Molvány 241., 242.
Mosdós 177., 178., 179.

N

Nágocs 77., 79., 81., 82.
Nagy Antal *par.* 358.
- György 371.
- György ref. lelkész 383.
- Ignác, Séllei veszprémi kanonok 21.
- Ignác *schm.* 195.
- István 265.
- József *par.* 99., 100.
- László *schm.* 37.
Nagy-Atád (Nagyatád) 18., *254–258.*, 384.
Nagy-Bajom (Nagybajom) 18., *223–229.*, 384.
Nagy-Bár puszta (ma Kisbárapáti) 145.
Nagy-Berény (Nagyberény) 18., *34–40.*
Nagy-Dobsa (Nagydobsza) 239., 243., 384.
Nagy-Gomba 357., 358.
Nagy-Korpád (Nagykorpád) 235., 236., 384.
Nagy-Marton lásd Csurgónagymarton
Nagyberki 175., 178., 179.
Nagycsepely 88., 89., 90.
Nagyszakácsi 327., 331.
nagyszombati szeminárium 70., 100., 118., 143., 153., 184., 192., 215., 244., 249., 279., 323., 371.
Nemes-déd (Nemesdéd) 314., 384.
Nemeske 239., 242., 384.
Nemeskisfalud 331., 384.
Nemespátró 296., 297.
Nemesvid 19., *309–315.*, 384.
Németh Ádám *par.* 206.
Németh-Egres (Némétegres) lásd Somogyegres
Nemzsur Mihály *schm.* 194.
Niczky család 175., 180.
- György 278.
- Judit 112.
- Kristóf 279.
Nikla 367., 368.

Ny

Nyárádi János ref. lelkész 383.
Nyesd János *par.* 35.
Nyim 38., 40.

O

Olasz Pál esztergomi kanonok 183.
Orczi (orci) 189., 190.
Orda, ma Ordacsehi része
Ordacsehi 112., 114., 115.
Osztopán 126.
Oszvald bencés szerzetes 67., 68.

Ö, Ő

Ölle-völgye (ma Bárdudvarnok területén) 235.
Öreglak 378., 379.
Örs (ma Somodor területén) 138., 139.
Őrtilos 295., 296,
Őszöd lásd Balatonőszöd
Ötvös (ma Ötvöskónyi) 257.

P

Pacsai István *par.* 355.
Pacza lásd Patca
Paczod (Pácodpuszta, Háromfa része) 264.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 396 2025. 06. 17. 13:55:58

Padányi Biró Márton veszprémi püspök 83., 87., 99., 103., 105., 230., 234., 251., 317.
Paits Boldizsár 224.
palini Inkei lásd Inkei
Pamok (Pamuk) 126., 127., 128.
Pap István *schm.* (Balatonszemes) 95.
- József *schm.* (Igal) 154.
- József *schm.* (Szentbalázs) 201.
pápa lásd XIV. Benedek
Pat (ma Hetes területén) 212., 213.
Patalon (Patalom) 163.
Patca 220., 221.
Patonai István ref. lelkész 384.
Patosfa 240., 242., 243., 384.
Patró lásd Nemespátró
Patt (Pat) 306., 307.
Patta (ma Patapoklosi része) 241., 242.
Pázet József *schm.* 185.
pécsi ferencesek 180.
Pék Máté *schm.* 239.
Petend (Pettend) 239., 242., 384.
Péterhida 270., 271.
Pierer József győri éneklőkanonok, kaposfői prépost 215.
Piros András *schm.* 286.
Pogány-Szent-Péter (Pogányszentpéter) 301., 302.
Poklosi (ma Patapatapoklosi része) 241., 243.
Polány 136., 139., 140.
Pongrácz János 205., 206.
Porrog 288., 289.
Porrogszentkirály 287., 289.
Porrogszentpál 296.
Posgai Imre *schm.* 325.
Posgay József *schm.* 94.
Pósta György *schm.* 169.
Posta-malom (Somogyudvarhely része) 282.
Póstelek (ma Kaposfő része) 221.
Prenner Ferenc *schm.* 351.
- József *schm.* 97.
Pula lásd Kapospula
Pupák József *schm.* 225.
Puszta-Kapol lásd Kapoly
Pusztakorpád lásd Kiskorpád
Pusztakovácsi 372., 373., 374.

R

Rácegres (ma Magyaratád része) 163.
Rád (Rádpuszta, ma Balatonlelle része) 103., 107.
Raikhammer Leó *par.*, ferences szerzetes 238.
Rajky Ignác *par.* 191.
Rakics István *schm.* (Osztopán) 127.
- István *schm.* (Csákány) 313.
Ráksi 155., 157., 158.
református lelkészek lásd Arácsi István, Ardai Mihály, Balla István, Bán Mihály, Baronyai István, Bihari István, Biró János, Bodis László, Boncz János, Csákvári János, Elek Sámuel, Erős József, Fodor János, Fóglós János, Gaál Ferenc, Gaál Péter, Habász János, Kabai János, Kaposi Mihály, Karsai Mihály, Kazi Pál, Kiss Ferenc, Konoz István, Kovács Ferenc, Losy József, Megyeresi András, Mészáros János, Mezei József, Mikó Sámuel, Nagy György, Nyárádi János, Patonai István, Sándi József, Sebesy Sámuel, Sebő János, Simonyi István (Magyaratád), Simonyi István (Somogyhatvan), Sipos Márton, Szelid Mihály, Szentgyörgyi István, Szigethi József, Tóth Ferenc, Újvári Benjámin, Veres István
Remete (Remete-puszta, Somogyvámos része) 126., 128.
Révai Elek 370.
- Polexina 58., 370.
Rinyakovácsi 235.
Rinyaújlak 252.
Rinyaújnép 271.
Röttl János 201.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 397 2025. 06. 17. 13:55:58

S

Sághy család 249.
Ságvár 27., 28., 30., 32., 383.
Salamon István *schm.* 378.
Sámsony lásd Somogysámson
Sand 306., 307.
Sándi József ref. lelkész 383.
Santos (Sántos) 200., 203., 204.
Saárd (Sárd) lásd Somogysárd
Sári (Sáripuszta, ma Kéthely része) 351., 352.
Sarkad (ma Csurgó része) 282.
Sárközi László 218.
Sávol (Sávoly) 337., 339.
Schot család 136.
Sebesy Sámuel ref. lelkész 384.
Sebő János ref. lelkész 383.
Segesd 19., *316–321.*, 384.
segesdi ferencesek 330.
Simonfa 203., 204.
Simonyi lásd Somogysimonyi
Simonyi István ref. lelkész (Magyaratád) 383.
- István ref. lelkész (Somogyhatvan) 384.
Siójut 27., 32., 383.
Sipos Márton ref. lelkész 384.
Skotovics Miklós *par.* 304.
Som 38., 40.
Somodor 138., 139., 140., 152.
Somogyacsa 77., 82.
Somogyapáti 240., 242., 243.
Somogyaracs 270., 271.
Somogyaszaló 138., 139., 140., 383.
Somogybabod 103., 107.
Somogybükkösd 295., 296.
Somogycsicsó 301., 302.
Somogydöröcske 48., 51., 52.
Somogyegres 48., 51.
Somogyfajsz 19., *370–374.*
Somogygeszti 134., 139., 140., 141.
Somogyhárságy 240., 241., 243.
Somogyhatvan 239., 242., 384.
Somogyi Sándor 256.
Somogyjád 138., 139., 140., 141., 383.
Somogymeggyes 88.
Somogysámson 19., *333–339.*
Somogysárd 226., 229.
Somogysimonyi 314.
Somogyszentpál 19., *364–369.*
Somogyszil 18., *159–164.*, 383.
Somogyszob 319., 320.
Somogytúr 103., 105., 107., 108.
Somogyudvarhely 282.
Somogyvámos 126., 127., 128.
Somogyvár 18., *123–129.*
Somogyviszló 241.
Somogyzsitfa 336. 337., 339.
Somsics Antal 224., 226.
Soós Ferenc *schm.* 217.
Sörnye (ma Somogysárd területén) 228., 229.
Spek János *par.* 260.
Spisics család 54.
Staigervolt Mihály *schm.* 80.
Stantsics Jénos *schm.* 275.
Stor János *schm.* 81.
Subatics Ferenc 202.
Surd (Somogysurd) 296.
Sümegi József *schm.* 31.
Svastics család 136.

Sz

Szabad-Batthyán lásd Batthyán (Batyányipuszta)
Szabadi 177., 178.
Szabas (Szabás) 235., 236.
Szabó Ádám *schm.* 336.
- Balázs *schm.* 281.
- János *par.* 215.
- János *schm.* 186.
- Mihály *schm.* 175.
Szakácsi lásd Nagyszakácsi
Szalai Ferenc *schm.* 327.
Szamárdi lásd Zamárdi
Szamojam (Szomajom) lásd Kaposfő
Szántó József *schm.* 71.

VFL 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 398 2025. 06. 17. 13:55:58

Szántód 66., 67., 68.
Szárszó lásd Balatonszárszó
Széchényi család 100., 316.
- Ferenc 70., 123., 244., 248., 291., 317., 354.
- Zsigmond 99.
Szegedi Mihály 301.
székesfehérvári őrkanonok lásd Edling Rudolf
Szelestei Sándor 135.
Szelid Mihály ref. lelkész 384.
Szemes lásd Balatonszemes
Szenna 220., 221., 222., 384.
Szent-Balás (Szentbalázs) 18., *198–204.*
Szent-Benedek (Kaposszentbenedek, ma Bárdudvarnok része) 18., *214–222.*, 384.
Szent-György lásd Balatonszentgyörgy
Szent-Györgyi István ref. lelkész 384.
- János 250.
Szentháromság (puszta Murakeresztúr és Belezna között) 293.
Szent-Jakab lásd Kaposszentjakab, Zalaszentjakab
Szent-Király lásd Porrogszentkirály
Szent-Miklós (puszta, Merenye része) 239., 242.
Szent-Pál lásd Porrogszentpál, Zselicszentpál
Szenta 288., 289.
Szentgáloskér 136., 139., 140.
Szentes lásd Drávaszentes
Szenyér 326., 331., 332.
Szép István *par.* 84.
Szerdahely lásd Kaposszerdahely
Szerecz György *schm.* 330.
Szigethi Gergely *schm.* 104.
- János 299.
- József ref. lelkész 384.
szigetvári ferencesek 238., 241.
Szili Ádám 237.
Szilli lásd Somogyszil
Szilvás-Szent-Márton (Szilvásszentmárton) 220., 221.
Szob lásd Somogyszob
Szolád (Szólád) 18., *91–98.*
Szomajom lásd Kaposfő
Szombathelyi Pál *schm.* 160.
Szorossad (Szorosad) 48., 50., 51.
Szöcsén (Szőcsénypuszta, ma Somogyzsitfa része) 337., 339.
Szőkedencs 313., 314.
Szöllös-Györki (Szőlősgyörök) 18., *109–116.*
Szőlőskislak 115.
Szörény 239., 243.
Sztrányai Julianna 99., 103., 117.
Szulok 18., *244–247.*, 384.
Szücs János *schm.* 311.

T

Tab 18., *53–63.*. 385.
Tallián Ádám 236.
- Antal 25., 29.
- Gábor 29., 30.
- János 25.
- József 156., 194.
Tamási lásd Drávatamási
Tanyi László 240.
Tapsony 19., *322–332.*, 384.
Tarány (Tarany) 18., *259–264.*, 278.
Taska (Táska) 379.
Taszár 18., *183–190.*
Teleki 94., 96., 97.
Terstyánszky család 30.
Tevely Ferenc *schm.*173.
Tibolt Mihály *par.* 334.
tihanyi apát lásd Lécs Ágoston, Vajda Sámuel
- apátság 64., 66., 96.
Tikos 344., 345.
Toponár (ma Kaposvár része) 195., 197.
Torvaj 57., 58., 62., 63.
Tóth Ferenc ref. lelkész 384.
- Pál *schm.* 203.
Tóti Lengyel lásd Lengyel, Tóti család
Tóth-Szent-Pál (Tótszentpál, ma Somogyszentpál része) 19., *364–369.*

VEL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 399 2025. 06. 17. 13:55:58

Totth-Gyugy (Tótgyugy) lásd Gyugy
Totth-Szent-György (Tótszentgyörgy) 240., 242.
Töröcske (ma Kaposvár része) 203., 204.
Török Mihály 293.
Török-Koppány (Törökkoppány) 18., *41–52*.
Trsztenyák Ádám *schm*. 292.
Túr lásd Somogytúr
Turányi Ferenc *schm*. 46.

U, Ú

Udvarhely lásd Somogyudvarhely
Újfalu 212., 213.
Újfalu lásd Kétújfalu
Újlak lásd Balatonújlak, Rinyaújlak
Újnép lásd Rinyaújnép
Újvárfalva 228., 229.
Ujváry Benjámin ref. lelkész 383.
- György *schm*. 111.
- Mihály *schm*. 60.

V

Vade (Vadé-puszta, ma Gamás része) 138., 139., 140.
Vadkerti György ev. lelkész 385.
Vajda Ferenc *schm*. 207.
- Sámuel tihanyi apát 61., 66., 99.
Vajnyik József *schm*. 28.
Valentics József *par*. 124.
Vámos lásd Somogyvámos
Várad 239., 242.
varászló 314.
Varda (Várda) 211., 212.
Varjas-kér (Varjaskér, ma Somogyszentpál része) 366., 368.
Vásárosbéc 239., 241., 384.
Vassanics Kapisztrán János *par*., ferences szerzetes 180.
Vasvári Ádám *schm*. 156.
Végfalvai Gergely *par*. 131.
Végh Péter 266.
Veres István ref. lelkész 384.
Vése 331.
Veszprém 12., 17., 33., 161., 381.
veszprémi helynök 25.
- kanonok lásd Giczey István, Katona József, Lenthy István, Nagy Ignác, Zsolnay Dávid
- püspök lásd Acsády Ádám, Bajzáth József, Koller Ignác, Padányi Biró Márton, Volkra Ottó János
- székeskáptalan 21., 22., 27., 34., 35.
- szeminárium 22., 35., 42., 54., 84., 110., 124., 131., 160., 166., 171., 198., 206., 224., 231., 299., 310., 341., 347., 365., 376.
Viczay család 38.
Vid lásd Nemesvid
Visló lásd Somogyviszló
Visnye 239., 241.
Visonta (ma Csokonyavisonta része) 252., 384.
Visz 103., 105., 106., 107.
Vitsei Mihály *schm*. 66.
Vitya (Vitya-puszta, Somogyvár része) 126., 128.
Víz-vár (Vízvár) 19., 268., *273–277*.
vizeki Tallián lásd Tallián
Vlasics család 159.
- József *schm*. 56.
Volkra Ottó János veszprémi püspök 74.
Vörös József *par*. 191.
Vörs 19., *340–345*.
Vrácsik lásd Újvárfalva
Vrancsics István 314.
- Pál 138., 375., 376.
Vrászló lásd Varászló

Z

Záborszky László 211.
Zacsek János *par*., ferences szerzetes 75.
Zádor 239., 242., 384.
zágrábi kanonok lásd Dombovics György
- szeminárium 266., 285., 291., 304.
Zákány 19., *290–297*., 385.
Zala 57., 62., 63.

VE 2025 e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 400 2025. 06. 17. 13:55:58

Zalaszentjakab 306., 307.
Zamárdi 66., 67.
Zichy Ferenc 57.
- György 79.
Zics 77., 81., 82.
Ziman (Zimány) 185., 190.
Zimics Miklós *par.* 261., 268.
Zombori József *schm.* 328.

Zs

Zsankó Miklós 343., 346.
Zselickisfalud 220., 221., 384.
Zselickislak 203., 204.
Zselicszentpál 200., 204.
Zsiger István 295.
Zsitva lásd Somogyzsitfa
Zsolnay Dávid veszprémi kanonok 36.

VFL 2025
e-archívum

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 401 2025. 06. 17. 13:55:58

CVS_munkafie_2024_11_04_jó.indd 402 2025. 06. 17. 13:55:58

Summary

Immense change took place in 1777 in the life of the Veszprém diocese (dioecesis Wesprimiensis; covering a significant territory of Transdanubia). It was in this year when the episcopacies of the region were reorganised: the dioceses of Székesfehérvár and Szombathely were erected, whereby the territory of the Veszprém diocese was remarkably reduced. All this necessitated on the one hand the general state of the episcopacy to be reassessed and, on the other hand, a certain degree of internal restructuring. This made bishop József Bajzáth personally lead an ecclesiastical visit to the whole Veszprém diocese in 1778–1779.

This richness of data in the source provides exceptional opportunities for investigating different historical issues, such as ecclesiastical, cultural, art, educational, demesne and local historical ones. By doing so, the text of the visit provides a thorough overview of conditions, facilities and demesnes of temples, chapels, parishes and school houses, pious societies as well as describes the persons of patrons, school masters, priests, bell ringers and midwives, the number of the local population and the distribution of denomination within the settlements. Thus, the canonical visit provides a comprehensive survey of the life of the Veszprém diocese in the period of the flourishing baroque reorganisation and development after the Ottoman conquest.

The authentic Latin text of the visit is preserved in three leather-bound folios in the Veszprém Archdiocesan Archive. These volumes respectively contain the surveys of the three counties of the epsicopacy: Somogy, Veszprém and Zala fill one book each. Our main purpose is to publish the whole source county by county. In 2020 the text of Zala county and in 2021 the text of Veszprém county were published together with a detailed preface introducing the institution and history of the canonical visits. The present edition is the third one in the row, providing the text of the visit in the archdeaconry of Somogy, ie. Somogy county during the spring of 1778, including the decanal districts of Karád, Kaposvár, Csököly, Csurgó and Segesd. These consist of altogether 50 parishes and their filiales.

VEL 2025 e-archívum

A Veszprémi egyházmegye múltjából

CÍMŰ SOROZATBAN MEGJELENT KÖTETEK

1. Lukcsics Pál – Pfeiffer János: *A veszprémi püspöki vár a katolikus restauráció korában*. Veszprém, 1933.
2. Pehm József: *Padányi Biró Márton veszprémi püspök élete és kora*. Zalaegerszeg, 1934.
3. Bedy Vince: *A felsőörsi prépostság története*. Veszprém, 1934.
4. Horváth Konstantin: *Az „Egyházi Értekezések és Tudósítások" (Az első magyar kat. teol. folyóirat) története 1820–1824. Verseghy Ferenc és Horváth János levelezése 1812–1822*. Veszprém, 1937.
5. Molnár Ernő: *A nagyjenő-tüskevári páloskolostor*. Veszprém, 1936.
6. Aggházy Mária: *A zirci apátság templomépítkezései a XVIII. században*. Veszprém, 1937.
7. Meszlényi Antal: *Gróf Zichy Domonkos veszprémi püspök (1842–1849) egyházlátogatása 1845–1846-ban*. Veszprém, 1941.
8. Hermann Egyed – Eberhardt Béla: *A veszprémi egyházmegye papságának könyvkultúrája és könyvállománya a XIX. század elején*. Veszprém, 1942.
9. Pfeiffer János: *A veszprémi káptalan újkori statutumai (1667–1780)*. Veszprém, 1943.
10. Pfeiffer János: *A veszprémi egyházmegye legrégibb egyházlátogatásai (1554–1760)*. Veszprém, 1947.
11. Hermann Egyed: *Kurbély György veszprémi püspök (1755–1821)*. Veszprém, 1947.
12. Hoss József: *A kaposvári plébánia története*. Veszprém, 1948.
13. Petrák Mihály: *Acsády Ádám veszprémi püspöksége (1725–1744)*. Veszprém, 1949.
14. Takács Lajos: R*anolder János veszprémi püspök élete és munkássága (1806–1875)*. Veszprém, 1987.
15. Bozsóky Pál Gerő: *Segesdi krónika*. Veszprém, 1993.
16. Körmendy József: *Gr. Volkra Ottó Ker. János veszprémi püspök élete és munkássága (1665–1720)*. Veszprém, 1995.
17. Körmendy József – Rajczi Pál: *Rott Nándor veszprémi püspök bérmálási feljegyzései (1921–1938)*. Veszprém, 2000.
18. Gutheil Jenő: *Veszprém város okmánytára (1002–1523)*. Veszprém, 2007.
19. M. Tóth Antal: *A veszprémi székesegyház XVIII–XIX. századi zenéje*. Veszprém, 2007.
20. Érszegi Géza – Solymosi László: *Veszprém város okmánytára. Pótkötet*. Veszprém, 2008.
21. Huchthausen Lajos: *Bilingérezések. Történetek a veszprémi egyházmegye XX. századi életéből*. Balatonkiliti–Veszprém, 1995–2009.

VHL 2025 e-archívum

22. Hermann István – Karlinszky Balázs (szerk.): *Megyetörténet. Egyház- és igazgatástörténeti tanulmányok a veszprémi püspökség 1009. évi adománylevele tiszteletére*. Veszprém, 2010.
23. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *Aedes jubilat. Tanulmányok a veszprémi székesegyház 1910. évi újraszentelésének tiszteletére*. Veszprém, 2011.
24. Kálmán Dániel – Mihalik Béla Vilmos – Zarnóczki Áron (közzéteszik): *A veszprémi káptalan 1727. és 1755. évi urbáriumai*. Veszprém, 2012.
25. Dreska Gábor – Karlinszky Balázs (szerk.): *Monumenta ecclesiae Vesprimiensis 1437–1464. A Veszprémi Érseki és Főkáptalani Levéltár középkori oklevelei*. Veszprém, 2014.
26. Karlinszky Balázs (szerk.): *Szerzetesrendek a veszprémi egyházmegyében. A Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolán 2014. augusztus 27–28-án rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2015.
27. Varga Tibor László (szerk.): *Folytonos fegyverropogás közepette. Források a veszprémi egyházmegye második világháborús veszteségeiről I*. Veszprém, 2015.
28. Hermann István: *A veszprémi egyházmegye igazgatása a 18. században (1700–1777)*. Veszprém, 2015.
29. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *„Nehéz időkben dönteni kell.” A veszprémi püspökség a második világháború idején. A Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolán 2015. augusztus 26-án rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2016.
30. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *„Rendületlenül a romok között.” A veszprémi egyházmegye 1945 és 1972 között. A Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolán 2016. augusztus 24–25-én rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2017.
31. Varga Tibor László (szerk.): *„Püspök urat is őrizetbe veszem.” Források a veszprémi egyházmegye második világháborús veszteségeiről II*. Veszprém, 2018.
32. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *Folyamatosság és változás. Egyházszervezet és hitélet a veszprémi püspökség területén a 16–17. században. A Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskolán 2017. augusztus 30–31-én rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2018.
33. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *Erőgyűjtés és újrakezdés. A veszprémi egyházmegye története a 17. században. A veszprémi Szaléziánumban 2018. szeptember 6-án rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2019.
34. Dreska Gábor (közreadja): *Monumenta ecclesiae Vesprimiensis 1465–1479. A Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár középkori oklevelei*. Veszprém, 2019.
35. Kanász Viktor (közreadja): *A veszprémi egyházmegye egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1778–1779. I. Zala megye*. Veszprém, 2020.
36. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *Rott Nándor és kora. A katolikus egyház 1918–1919-ben és a veszprémi püspökség a két világháború között. A veszprémi Szaléziánumban 2019. március 21-én és augusztus 29-én rendezett konferenciák előadásai*. Veszprém, 2020.

2023 e-archívum

37. Kanász Viktor (közreadja): *A veszprémi egyházmegye egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1778–1779. II. Veszprém megye*. Veszprém, 2021.
38. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *„Capella reginalis". A veszprémi püspökség a középkorban. A Veszprémi Érseki Főiskolán 2020. augusztus 27-én rendezett konferencia előadásai*. Veszprém, 2021.
39. Karlinszky Balázs: *A veszprémi székeskáptalan archontológiája 1079–1556*. Veszprém, 2022.
40. Dreska Gábor (szerk.): *Monumenta ecclesiae Vesprimiensis 1480–1503. A Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár középkori oklevelei*. Veszprém, 2024.
41. Karlinszky Balázs – Varga Tibor László (szerk.): *A veszprémi püspökség "hosszú 19. százada". A veszprémi egyházmegye története 1777–1917 között*. Veszprém, 2024.
42. Tóth Sándor: *A veszprémi székesegyház. Vázlatos építéstörténet és tájékoztatás a falkutatásokról, ásatásokról (2004)*. Veszprém, 2024.
43. †Pfeiffer János – Tuhári Attila – Varga Tibor László (szerk.): *A veszprémi székesegyház és káptalan egyházlátogatási jegyzőkönyvei 1739–1948*. Veszprém, 2024.

VFL 2025
e-archivum